महाराष्ट्र राज्य
सांख्यिकीय गोषवारा
२०१४-१५

STATISTICAL ABSTRACT
OF
MAHARASHTRA STATE
2014-15

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

DIRECTORATE OF ECONOMICS AND STATISTICS
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
MUMBAI

Website : https://mahades.maharashtra.gov.in

महाराष्ट्र राज्य
सांख्यिकीय गोषवारा
२०१४-१५

STATISTICAL ABSTRACT
OF
MAHARASHTRA STATE
2014-15

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

DIRECTORATE OF ECONOMICS AND STATISTICS
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
MUMBAI

किंमत : ₹. १,०५५/-

Price : ₹.1,055/-

Contributors to the Publication

Shri. Vijay Aher, Director

Shri. P.S. Kembhavi, Joint Director

Smt. M. P. Deshpande, Deputy Director

Shri. V. N. Auti, Research Officer

Shri. M. S. Dudhmal, Draftsman

Shri. S. S. More, Statistical Assistant

प्रस्तावना

राज्यातील निरनिराळ्या शासकीय विभागांच्या / संस्थांच्या सांख्यिकीय कामकाजात समन्वय साधून, राज्यातील सर्व सांख्यिकीय बाबींसाठी आणि भारत सरकारच्या सांख्यिकी व कार्यक्रम अंमलबजावणी मंत्रालयाशी विविध मुद्यांवर सुसंवाद साधण्यासाठी अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयास प्रमुख संस्था (नोडल एजन्सी) म्हणून घोषित करण्यात आले असून **सांख्यिकी संग्रहण अधिनियम, २००८** (सन २००९ चा ७) च्या कलम ३३ खाली तयार करण्यात आलेल्या सांख्यिकी संग्रहण नियम २०११ मधील नियम ३, उपनियम (२) अनुसार प्रदान केलेल्या शक्तीनुसार महाराष्ट्र शासनाकडून नियमांच्या सदर नियमांखाली अधिकार व कर्तव्ये बजावण्याकरिता संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य यांना 'नोडल ऑफिसर' म्हणून घोषित करण्यात आले आहे. या अधिनियमान्वये संचालनालय आर्थिक व सामाजिक बाबींशी निगडीत सांख्यिकीय आकडेवारी संकलित करीत असते.

२. 'राज्य सांख्यिकीय गोषवारा' हे प्रकाशन २०१४-१५ या वर्षाकरिता इंग्रजी व मराठी अशा दोन्ही भाषांत संयुक्तरित्या तयार करण्यात आले असून हा या मालिकेतील ४० वा अंक आहे. या प्रकाशनामध्ये महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक व आर्थिक बाबींची २०१४-१५ या वर्षाकरिता माहिती देण्यात आली आहे. जेथे २०१४-१५ या वर्षाची माहिती उपलब्ध नाही, तेथे अद्ययावत उपलब्ध माहिती देण्यात आलेली आहे.

३. महाराष्ट्र राज्य व त्यातील जिल्ह्यांच्या सामाजिक व आर्थिक बाबींचा अभ्यास करणाऱ्यांना हे प्रकाशन 'संदर्भ ग्रंथ' म्हणून उपयुक्त होईल, अशी आशा आहे.

४. केंद्र शासन, राज्य शासन, विविध महामंडळे, स्थानिक संस्था आणि इतर संस्था यांचे विविध विभाग व कार्यालये यांनी आवश्यक ती माहिती प्रकाशनाच्या या अंकात समाविष्ट करण्याकरिता उपलब्ध करून दिली आहे. त्यांच्या सहकार्याबद्दल मी आभारी आहे.

विजय आहेर
संचालक,
अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,
मुंबई

मुंबई
दिनांक : नोव्हेंबर, २०२१

PREFACE

Directorate of Economics & Statistics has been declared as "Nodal Agency" for technical guidance related to all statistical matters & development of efficient statistical system in the State. In pursuance to the powers conferred by sub-rule (2) of Rule 3 of the **collection of Statistics Act, 2008** (7 of 2009), the Government of Maharashtra has designated the Director, Directorate of Economics & Statistics, GoM as the "Nodal Officer" for exercising powers and performing duties under the said rules for the State. As per this act, Directorate has been compiling statistical information on socio-economic aspects.

2. This issue of 'Statistical Abstract of Maharashtra State' for the year 2014-15 (in English and Marathi) is the 40th in the series. In this publication, data on socio-economic characteristics of the State for the year 2014-15 is given. The data for the latest available year is given where the data for the year 2014-15 is not available.

3. I hope that this publication will be useful as 'Reference Book' to those interested in studying socio-economic aspects of Maharashtra and its districts.

4. I am thankful to the various departments and offices of the Central Government, State Government, Local Bodies and Other Organisations for extending their co-operation in supplying the requisite information for inclusion in this publication.

Vijay Aher
Director,
Directorate of Economics & Statistics,
Mumbai

Mumbai
Date : November, 2021

महाराष्ट्र राज्य सांख्यिकीय गोषवारा

STATISTICAL ABSTRACT OF MAHARASHTRA STATE

(2014-15)

अनुक्रमणिका — CONTENTS

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
	(i) प्रास्ताविक	XI	Introductory
	(ii) दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र (सामान्य माहिती, भारताशी तुलना)	1	Maharashtra State at a Glance (General Information, comparison with India)
	(iii) निवडक विषयांवरील सारांशाचे तक्ते	7	Summary tables on selected topics
	१. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या		**1. AREA AND POPULATION**
1.1	क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या (२०११)	21	Area and Population (2011)
1.2	अनुसूचित जातींची लोकसंख्या (२०११)	25	Scheduled Castes Population (2011)
1.3	अनुसूचित जमातींची लोकसंख्या (२०११)	27	Scheduled Tribes Population (2011)
1.4	लोकसंख्येतील दशवार्षिक वृध्दिदर (२०११)	29	Decadal Variation in Population (2011)
1.5	गावे व शहरांची संख्या (२०११)	39	Number of Villages and Towns (2011)
1.6	गावांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण (२०११)	40	Villages classified by Population (2011)
1.7	शहरे/शहरी समूहाचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण (२०११)	42	Classification of Towns/Urban agglomerations by Population (2011)
1.8	शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या (२०११)	44	Population of towns, urban areas and rural areas (2011)
1.9	ग्रामीण व नागरी भागातील मुख्य कामगार, सीमांतिक कामगार व काम न करणारे स्त्री-पुरुष (२०११)	60	Main workers, marginal workers and non-workers by gender in rural and urban areas (2011)
1.10	मुख्य कामगारांची औद्योगिक प्रकारानुसार वर्गवारी (२०११)	68	Classification of main workers by industrial categories (2011)
1.11	लोकसंख्या व कामगार यांचे वयोगट व लिंग यानुसार वर्गीकरण (२०११)	78	Distribution of Population and workers by age group and gender (2011)
1.12	धर्मानुसार लोकसंख्या (२०११)	79	Population classified by religion (2011)
1.13	राज्य व केंद्रशासित प्रदेशनिहाय लोकसंख्येची ठळक वैशिष्ट्ये (२०११)	81	State & Union Territorywise salient features of Population (2011)
1.14	दि.१ मार्च रोजीची जिल्हावार प्रक्षेपित लोकसंख्या (२००२-२०११)	83	Districtwise projected Population as on 1st March (2002-2011)
1.15	लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२०११)	85	Literacy rate of Population (2011)
1.16	अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२०११)	87	Literacy rate of Scheduled Castes (2011)
1.17	अनुसूचित जमातींच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२०११)	89	Literacy rate of Scheduled Tribes (2011)
1.18	बिगरशेती व्यवसायातील आणि शेतमजूरांव्यतिरीक्त कामगारांचे (मुख्य व सीमान्त कामगार) मुख्य व्यवसायगटांनुसार वर्गीकरण (२०११)	91	Occupational classification of persons at work (Main and Marginal workers) other than cultivators and agricultural labourers into main divisions (2011)
1.19	बिगरशेती व्यवसायातील आणि शेतमजूरांव्यतिरीक्त कामगारांचे (मुख्य व सीमान्त कामगार) व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट, इत्यादि. प्रमाणे) (२०११)	95	Occupational classification of persons at work (Main & Marginal workers) other than cultivators and agricultural labourers (according to divisions, groups, etc.) (2011)
1.20	औद्योगिक गट व मुख्य गटानुसार कामगारांचे (शेतीव्यतिरिक्त) वर्गीकरण (२०११)	100	Industrial classification of persons at work (other than cultivation) by divisions and major groups (2011)
1.21	वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती या प्रकारच्या उद्योग धंद्यात मुख्य कामगारांचे घरगुती उद्योगधंदे व बिगर-घरगुती उद्योगधंदे यानुसार वर्गीकरण (२०११)	108	Distribution of main workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry (2011)
1.22	बिगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणाऱ्यांचे लिंग व कामगारांच्या वर्गानुसार व उद्योगधंद्यानुसार वर्गीकरण (२०११)	113	Occupational classification of main workers in non - household industry, trade, business, profession or service by class of worker and gender (2011)
1.23	काम न करणाऱ्या व्यक्तींचे व्यवसाय प्रकारानुसार व लिंगानुसार वर्गीकरण (२०११)	117	Classification of persons not at work classified by type of activity and gender (2011)
1.24	स्त्री कामगार व काम न करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण (२०११)	118	Female workers and female non-workers classified according to main activity and age groups (2011)
1.25	मुख्य स्त्री कामगार यांचे प्रमुख व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण (२०११)	120	Female main workers according to main activity classified by marital status (2011)

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
1.26	बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार लोकसंख्या (२०११)	122	Districtwise Population classified by languages mainly spoken (2011)
1.27	एकूण स्थलांतरीतांची महाराष्ट्रात स्थलांतरांचे कारण व शेवटचे निवासस्थानानुसार संख्या (२०११)	124	Migrants classified by place of last residence and reason for migration in Maharashtra (2011)
1.28	महाराष्ट्र व बृहन्मुंबईमध्ये जन्म व नोंदणीचे ठिकाण यानुसार स्थलांतरितांची लोकसंख्या (२००१)	126	Migrants Population by place of birth and place of enumeration in Maharashtra and Greater Mumbai (2001)
	२. पर्यावरण सांख्यिकी		**2. ENVIRONMENT STATISTICS**
2.1	सामान्यपणे पडणाऱ्या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिक आकडेवारी	130	Monthwise normal number of rainy days and rainfall
2.2	विविध केंद्रांच्या ठिकाणी पडलेला पाऊस	136	Rainfall at various centres
2.3	पावसाची कक्षा व कालावधी	160	Spread and range of rainfall
	३. जीवनविषयक माहिती		**3. VITAL STATISTICS**
3.1	नोंदणी झालेल्या जन्मांची लिंगानुसार संख्या व जन्मसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	162	Number of Registered Births classified by gender and sex ratio at Births
3.2	ग्रामीण व नागरी भागातील नोंदणी झालेल्या मृत्यूंचे लिंगानुसार वर्गीकरण	164	Number of Registered Deaths classified by gender in Rural & Urban Areas
3.3	नोंदणी झालेल्या मृत्युंची प्रमुख कारणानुसार संख्या	165	Number of Registered Deaths by principal causes
3.4	नोंदणी झालेले मृत्युंची स्त्री-पुरुष लिंगानुसार व वयोगटानुसार संख्या	166	Number of Registered Deaths by age and gender
3.5	अर्भक मृत्यू दर व मातामृत्यू प्रमाण	167	Infant mortality rate and maternal mortality rate
3.6	महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक महत्त्वाचे दर	168	Important vital rates in respect of Maharashtra State
3.7	जन्म दर, मृत्यू दर व अर्भक मृत्यू दर	169	Birth rate, death rate and infant mortality rate
3.8	रोगांच्या प्रमुख कारणांनुसार मृत्यूंची संख्या	170	Number of deaths according to principal causes of major diseases
	४. गृहनिर्माण		**4. HOUSING**
4.1	घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी (२०११)	174	Classification of houses according to use (2011)
4.2	वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या (२०११)	180	Households by number of rooms occupied (2011)
4.3	वापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या (२००१)	184	Occupied residential houses and number of persons per house (2001)
4.4	बेघर कुटुंबे व बेघर लोकसंख्या (२०११)	185	Houseless households and houseless Population (2011)
4.5 A	राहत्या घरांचे छप्परासाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण (२०११)	186	Households by pre dominant material used for roof of houses occupied (2011)
4.5 B	राहत्या घरांचे भिंतीसाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण (२०११)	190	Households by pre dominant material used for wall of houses occupied (2011)
	५. शिक्षण		**5. EDUCATION**
5.1	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार मान्यता प्राप्त संस्था	196	Number of recognised institutions by type of education
5.2	फक्त मुलींसाठी असलेल्या शैक्षणिक संस्थांची शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संख्या	197	Number of educational institutions exclusively for girls by type of education
5.3	वर्गीकरणानुसार शाळांची संख्या	198	Number of schools according to classification
5.4	शाळेतील शिक्षकांची विभागवार संख्या	200	Number of school teachers classified by department
5.5	शाळेतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	202	Number of students classified by department
5.6	अनुसूचित जातींच्या विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	204	Number of scheduled castes students classified by department
5.7	अनुसूचित जमातींतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	206	Number of scheduled tribes students classified by department
5.8	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था व विद्यार्थी	208	Institutions and enrolment by type of education
5.9	पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या	216	Enrolment of students and number of teachers
5.10	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या	219	Number of pupils in pre-primary, primary and secondary schools by standards
5.11	प्राथमिक व माध्यमिक (उच्च माध्यमिकसह) शिक्षण संस्थातील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमानुसार संख्या	221	Number of pupils in primary and secondary (including Higher Secondary) institutions according to medium of instructions

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
5.12	प्रमुख परीक्षांचे निकाल	224	Results of Major examinations
5.13	संस्थेच्या प्रकारानुसार तांत्रिक शिक्षण संस्था	227	Technical Institutions by type of Institutions
5.14	शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील मंजूर केलेल्या जागा, प्रवेश क्षमता व उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या	229	Number of sanctioned seats, intake capacity and outturn of Government and Non-Government industrial training institutions
5.15	तांत्रिक संस्थांची त्यांच्या वर्गवारीनुसार संख्या, प्रवेश क्षमता, नाव नोंदविलेले, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या	231	Number of Technical institutions, their intake capacity, enrolment, outturn and number of teachers by category of institutions
5.16	अभियांत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमातील प्रवेशांची प्रकारानुसार संख्या	231	Intake in degree courses in Engineering by categories
5.17	अभियांत्रिकी, तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन महाविद्यालयाच्या अंतिम वर्षाच्या परीक्षेस बसलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या	232	Number of students appeared and passed in final year examinations of engineering, technical and polytechnic colleges
	६. जनता संपर्क		**6. MASS COMMUNICATION**
6.1	प्रमुख भाषांमधून प्रसिध्द झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांची संख्या	234	Number of newspapers, periodicals published in major languages
6.2	जिल्हावार छापखान्यांची संख्या	235	Districtwise number of printing presses
6.3	छापखाने व निरनिराळ्या भाषांतील नियतकालिके	236	Number of printing presses & number of periodicals in different languages
6.4	प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके या विषयीची सांख्यिकी	242	Statistics of books and periodicals published
6.5	पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावार वर्गीकरण	242	Classification of books and periodicals according to the languages
6.6	प्रसिध्द झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गवारी	243	Classification of books and periodicals published according to subjects
	७. आरोग्य		**7. HEALTH**
7.1	वैद्यकीय (विषम चिकित्सकीय) संस्थांची संख्या	246	Number of Medical (Allopathic) Institutions
7.2	आयुर्वेदिक, युनानी व होमियोपॅथिक संस्थांची संख्या	248	Number of Ayurvedic, Unani & Homeopathic Institutions
7.3	वैद्यकीय संस्थांमधील खाटांची संख्या	250	Number of beds in Medical Institutions
7.4	सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थांकडून मिळणाऱ्या वैद्यकीय सुविधा	251	Medical facilities available through public and public aided institutions
	८. कुटुंब कल्याण		**8. FAMILY WELFARE**
8.1	कुटुंब कल्याण केंद्रांची / चिकित्सालयांची संख्या	254	Number of family welfare centres/clinics
8.2	महाराष्ट्रातील कुटुंब कल्याण कार्यक्रम	255	Family Welfare Programme in Maharashtra
8.3	कार्यरत असलेल्या कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य	256	Number of family welfare certres operating and work done
	९. समाज कल्याण सेवा		**9. SOCIAL WELFARE SERVICES**
9.1	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित केलेल्या कर्ज व अनुदानाबाबत उद्देश व साधनानुसार माहिती	258	Loans and grants disbursed to economically weaker sections by purpose and sources
	१०. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलिस, गुन्हे व न्याय)		**10. SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIME AND JUDICIAL)**
10.1	महाराष्ट्र राज्यातील पोलिस ठाणी व पोलिसांची संख्या (रेल्वे समाविष्ट तथापि बृहन्मुंबई वगळून)	260	Police stations and police force in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai)
10.2	महाराष्ट्र राज्यातील पोलिसांवरील खर्च व त्यांची संख्या	262	Cost and strength of Police in Maharashtra State
10.3	महाराष्ट्र राज्यात झालेले इंडियन पिनल कोडखाली दखलपात्र असलेले गुन्हे (गुन्ह्याचे प्रयत्न धरुन)	264	Congnizable offences (including attempts) under Indian Penal Code in Maharashtra State
10.4	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे, भाग-१	266	Congnizable crimes in Brihan Mumbai Part-I
10.5	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे, भाग-२	268	Congnizable crimes in Brihan Mumbai Part-II
10.6	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे, भाग-१	270	Non-Congnizable crimes in Brihan Mumbai Part-I
10.7	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे, भाग-२	272	Non-Congnizable crimes in Brihan Mumbai Part-II
10.8	बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई सहित) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता	274	Property stolen and recovered in Brihan Mumbai and in Maharashtra State (including Brihan Mumbai)
10.9	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे समाविष्ट परंतु मुंबई शहर वगळून) भाग-१	276	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Mumbai City) Part-I

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
10.10	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे समाविष्ट परंतु मुंबई शहर वगळून) भाग-२	278	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Mumbai City) Part-II
10.11	कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी	280	Prisoners confined in jails and subsidiary jails
10.12	कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षअखेरीस राहिलेल्या कैद्यांची वर्गानसुार संख्या व चालू वर्षात कैद केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैदी फक्त) स्त्री-पुरुष, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या	281	Number of convicts admitted and those remained in jail at the close of the year by gender and convicts imprisoned during the year by gender, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only)
10.13	कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची स्त्री-पुरुष, शिक्षेचे स्वरुप व शिक्षेची मुदत यानुसार, तसेच पूर्वी शिक्षा झालेली असून पुन्हाकारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची संख्या (न्यायिक कैदी फक्त)	282	Numbers of convicts admitted into jails by gender, nature & length of sentences and previously convicted convicts readmitted into the jails (for judicial convicts only)
10.14	तुरुंगातील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च	283	Expenditure on guarding and caring the prisoners in jails
	११. राज्य उत्पन्न		**11. STATE INCOME**
11.1	घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक	286	State Income and Per Capita State Income at factor cost and their indices
11.2	घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न	287	Net State Domestic product at factor cost by sectors at current prices
11.3	घटक खर्चावर आधारित स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न	288	Net State Domestic product at factor cost by sectors at constant (2004-05) prices
11.4	घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे व दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे चालू किंमतींनुसार व स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतींनुसार मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांक	289	Indices of Net State Domestic Product at Factor Cost by Major Sectors & Per Capita Net State Domestic Product at Current & Constant (2004-05) Prices
11.5	मागील वर्षाच्या तुलनेत निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या व निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या बदलाची टक्केवारी स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार	290	Percentage change in Net State Domestic Product and Net National Income over the previous year at Constant (2004-05) Prices
11.6	स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई उत्पन्न	291	Per capita State Income in selected State/Union Territories of India at constant (2004-05) prices
11.7	औद्योगिक गटानुसार झालेले चालू किंमतींनुसार राज्य उत्पन्न	293	State Income by Industry of origin at current prices
11.8	औद्योगिक गटानुसार झालेले चालू किंमतींनुसार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी	295	Percentage distribution of State Income by Industry of origin at current prices
11.9	औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५) च्या किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न	296	State Income by Industry of origin at constant (2004-05) prices
11.10	औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५) च्या किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी	297	Percentage distribution of State Income by Industry of origin at constant (2004-05) prices
11.11	औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५) च्या किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक	298	Indices of State Income by Industry of origin at constant (2004-05) prices
	१२. शेती		**12. AGRICULTURE**
12.1	जमिनीचा वापर	302	Land utilisation
12.2	प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन	304	Area and outturn of principal crops
12.3	जास्त उत्पादित पिकांच्या प्रकारानुसार क्षेत्र व दर हेक्टरी सरासरी उत्पादन	310	Area and average yield per hectare of High Yielding Varieties Crops
12.4	भारतातील प्रमुख पिकांचे राज्यवार सरासरी उत्पादन	312	Average yield of important crops in India by States
12.5	वहित धारण जमिनीच्या आकारमान गटानुसार वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र (कृषी गणना २०१०-११)	314	Number and of Operational Holdings & Area according to Size Groups (Agriculture Census 2010-11)
12.6	धारण प्रकारानुसार एकूण वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र (कृषी गणना २०१०-११)	316	Number and Area of Operational Holdings by Tenure and by Size Groups (Agriculture Census 2010-11)
12.7	रासायनिक खतांचा वापर	317	Consumption of chemical fertilizers
12.8	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनांचे निर्देशांक	318	Index numbers of production of principal crops in Maharashtra State
12.9	मुख्य पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र	320	Districtwise area under major crops
12.10	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांखालील क्षेत्रांचे निर्देशांक	322	Index numbers of area of principal crops in Maharashtra State

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
12.11	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनांचे निर्देशांक	324	Index numbers of average yield of principal crops in Maharashtra State
12.12	जिल्हावार बांधबंदिस्ती केलेली जमीन	326	Area bounded in each district
12.13	वहितीची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र (कृषी गणना २०१०-११)	327	Number of operational holdings and area operated (Agriculture Census 2010-11)
	१३. जलसिंचन		**13. IRRIGATION**
13.1	सिंचनाच्या निरनिराळ्या साधनांनी भिजलेले क्षेत्र	330	Area irrigated by different sources of irrigation
13.2	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र व पिकांखालील स्थूल क्षेत्र	331	Gross area irrigated and gross cropped area
13.3	विविध पिकांखालील सिंचित क्षेत्र	332	Irrigated area under various crops
13.4	एकूण बागायती विहिरींची संख्या (कृषी गणना २०१०-११)	334	Total number of irrigation wells (Agriculture Census 2010-11)
13.5	निर्मित सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र	335	Irrigation potential created and actual Irrigated area
	१४. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय		**14. ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING**
14.1	जिल्हावार पशुधनाची संख्या (पशुगणना - २०१२)	340	Livestock in each district (Livestock Census 2012)
14.2	पशुसंवर्धनासाठी पायाभूत सुविधा	344	Infrastructural facilities in Animal Husbandry
14.3	पशुवैद्यकीय संस्थांनी केलेले काम	346	Work done by Veterinary Institutions
14.4	दुग्धशाळा आणि दूध शीतकरण केंद्रांची संख्या व त्यांची क्षमता	348	Number of dairies and milk chilling centres and their capacity
14.5	उपचार केलेल्या व खच्ची केलेल्या जनावरांची संख्या	350	Number of animals treated and castrated
14.6	पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या	354	Number of Veterinary Institutions
14.7	पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती	355	Miscellaneous statistics related to animal husbandry
	१५. वनशास्त्र व लाकूडतोड		**15. FORESTRY AND LOGGING**
15.1	मालकीनुसार वनक्षेत्र	360	Area under forest classified by ownership
15.2	प्रमुख वनोत्पादने आणि मूल्य	362	Quantity and Value of Major Forest Produce
15.3	आगी आणि गुरांपासून संरक्षित वनक्षेत्र	364	Forest area protected from fire and cattle grazing
15.4	महत्त्वाच्या जातींच्या झाडांच्या लागवडीचे क्षेत्र	364	Area under plantation of important species
15.5	वनांपासून महसूल व वनांवरील खर्च	365	Revenue from and expenditure on forests
15.6	निरनिराळ्या प्रकारच्या वनांखालील क्षेत्र	366	Area under different types of forests
	१६. मत्स्यव्यवसाय		**16. FISHERIES**
16.1	मासळीच्या प्रकाराच्या गटानुसार पकडलेली व उतरविलेली मासळी	370	Fish catch and landings by group of species
16.2	पकडलेल्या मासळीचा विल्हेवाट (सागरी व भूजल)	372	Disposition of Fish Catch (Marine and Inland)
16.3	खारवण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे	373	Quantity of fish brought, salt issued and fish cured at different curing centres
16.4	सागरी मत्स्योत्पादन	373	Marine fish production
16.5	मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती	374	Miscellaneous statistics related to fisheries
16.6	प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन	375	Varietywise marine fish production
16.7	निरनिराळ्या प्रकारच्या सागरी माशांच्या सरासरी वार्षिक घाऊक किंमती	376	Average annual wholesale (Boatside) prices of various varieties of marine fish
16.8	मासळीच्या प्रमुख प्रकारच्या मत्स्योत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मूल्यातील हिस्सा (टक्केवारी)	377	Percentage share of prominent varieties in total valuation of fish production
	१७. सहकार		**17. CO-OPERATION**
17.1	सर्व सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	380	Selected Statistics of all Co-operative Societies
17.2	प्रकारानुसार सहकारी संस्था व बँकांचे वर्गीकरण	382	Co-operative Societies and Banks Classified by types
17.3	कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्ये	384	Activities of agricultural credit and multipurpose societies
17.4	बिगर कृषि पत संस्थांचे व्यवहार	386	Transactions of Non-agricultural credit societies
17.5	सहकार भूविकास बँकेची निवडक सांख्यिकी	388	Selected Statistics of State Co-operative Land Development Bank
17.6	मध्यवर्ती सहकारी बँकांची निवडक सांख्यिकी	389	Selected Statistics of Central Co-operative Banks

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
17.7	राज्य शिखर सहकारी पणन संघाची निवडक सांख्यिकी	390	Selected Statistics of Apex State Co-operative Marketing Federation
17.8	मध्यवर्ती ग्राहक भांडारांची निवडक सांख्यिकी	391	Selected Statistics of Central consumers stores
17.9	मजूर सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	391	Selected Statistics of Labour Co-operative Societies
17.10	प्राथमिक गृहनिर्माण सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	392	Selected Statistics of Primary Housing Co-operative Societies
17.11	दुग्धशाळा व दूध पुरवठा सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	392	Selected Statistics of Dairy and Milk supply Co-op. Societies
17.12	राज्यातील महिला सहकारी संस्थांची वर्षनिहाय निवडक सांख्यिकी	393	Yearwise Selected Statistics of Women Co-operative Societies in the State
17.13	औद्योगिक सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	393	Selected Statistics of Industrial Co-operative Societies
17.14	कृषि व बिगर कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे व्यवहार	394	Operations of agricultural and Non-agricultral credit apex & central institutions
17.15	सहकारी पणन संस्थांचे व्यवहार	396	Operations of Co-operative Marketing Societies
17.16	सहकारी उत्पादक संस्थांचे व्यवहार	498	Operations of Co-operative Productive Enterprises
17.17	इतर सहकारी संस्थांचे व्यवहार	400	Operations of Other Co-operative societies
	१८. खाण व दगड खाणकाम		**18. MINING AND QUARRYING**
18.1	खनिज उत्पादन, त्यांचे मूल्य व एकूण खाणी	404	Mineral production, its value and total mines
	१९. वस्तुनिर्माण		**19. MANUFACTURING**
19.1	नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	408	Number of Registered Factories
19.2	निर्मित करणाऱ्या उद्योगांचे उत्पादन व रोजगार	409	Production and employment of Manufacturing Industries
19.3	खादी व ग्रामोद्योग मंडळाकडून निरनिराळ्या उद्योगांना दिलेले अनुदान व कर्ज पुरवठा	411	Amount of grants and loan disbursed to various Industries by Khadi and Village Industries Board
19.4	औद्योगिक क्षेत्रातील भूखंड विकास	413	Estates Developed in the Industrial Area
19.5	महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन	414	Industrial Production in Maharashtra
19.6	चालू कारखान्यातील कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण	416	Distribution of working factories according to their worker strength
19.7	३१ डिसेंबर, २०१३ रोजी संपणाऱ्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटांनुसार संख्या	418	Number of working factories and average daily employment in major group of industries during the year ending 31st December, 2013
19.8	वार्षिक उद्योग पाहणी (गणना + गैर गणना)	432	Annual survey of industries (Census + Non-census)
	२०. वीज व ऊर्जा		**20. ELECTRICITY AND POWER**
20.1	महाराष्ट्रातील विजेचा पुरवठा व वापर	436	Supply and Consumption of electricity in Maharashtra
20.2	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची / गावांची संख्या	437	Number of Towns/Villages Electrified
20.3	उपयोगानुसार वीज शक्तीचा वापर	438	Consumption of Electricity by uses
	२१. व्यापार		**21. TRADE**
21.1	लोहमार्गाने व जलमार्गाने निवडक वस्तूंची महाराष्ट्र राज्यातील आयात व निर्यात	442	Import and Export of selected commodities by rail and waterway
21.2	मुंबई बंदरात आयात झालेला व मुंबई बंदरातून निर्यात झालेला माल	444	Imports into Mumbai port and Exports from Mumbai port
	२२. परिवहन		**22. TRANSPORT**
22.1	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय नोंद केलेली मोटार वाहने	448	Number of Motor Vehicles Registred by District in the State
22.2	निरनिराळ्या विभागांच्या देखभाली खालील रस्ते	450	Roads maintained by various Authorities in the State
22.3	वाहनांच्या प्रकारानुसार अपघातांची संख्या	451	Number of accidents classified by type of vehicles
22.4	राज्यमार्ग परिवहन महामंडळाच्या वाणिज्यिक विभागाची एकूण प्रगती	453	Progress of Commercial Wing of Maharashtra State Road Trasnport Corporation
22.5	प्रकारानुसार जिल्हानिहाय रस्ते लांबीचे वर्गीकरण	454	Districtwise Road length classified by categories
22.6	३१ मार्च, २०१४ रोजीची राज्यातील लोहमार्गाची लांबी	455	Railway's route length in the State as on 31st March, 2014
22.7	वर्गवारीनुसार रस्त्यांची लांबी	456	Road length according to different classes
22.8	पृष्ठभागांच्या प्रकारानुसार रस्त्यांची लांबी	457	Road length according to surface type

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
22.9	महाराष्ट्र राज्यमार्ग परिवहन महामंडळाची माहिती	458	Information of Maharashtra State Road Transport Corporation
22.10	मुंबई गोदीत असलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेवरच्या आणि सुसज्ज (शासकीय किंवा व्यापारी) जहाजांची संख्या व त्यांचे वजन	459	Number and Tonnage of steam and square rigged vessels (Government and Merchant) which entered the Mumbai docks or were berthed at the harbour walls
22.11	मुंबई येथील मेरीवेदर व ह्युजेस गोदीत दुरूस्तीसाठी आलेल्या जहाजांची संख्या व वजन	459	Number and Tonnage of vessels docked in Merryweather and Hughes dry docks in Mumbai
22.12	महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरातून होणारी प्रवाशांची वाहतूक	460	Passengers Traffic at the minor ports of Maharashtra State
22.13	महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात) माल	461	Cargo (Imports and Exports) handled at minor ports of Maharashtra State
22.14	विमानतळांवरून होणारी प्रवासी व माल वाहतूक	461	Passengers and freight traffic from the airports
	२३. पणन व साठवणूक		**23. MARKETING AND STORAGE**
23.1	जिल्हानिहाय नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या	464	Districtwise number of regulated markets
23.2	गोदामांची संख्या व साठवणूक क्षमता	465	Number and capacity of storage units
23.3	शासकीय गोदामांची संख्या व त्यांची क्षमता	466	Number and capacity of State owned warehouses
23.4	निवडक वस्तूंची संस्थांद्वारे वसुली	467	Procurement of selected commodities by agencies
23.5	अधिकृत शिधावाटप दुकाने	469	Number of authorized Fair Price Shops
	२४. संपर्क साधने		**24. COMMUNICATIONS**
24.1	टपाल व तार घरे	472	Number of Posts and Telegraphs
	२५. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक		**25. TOURISM AND CIVIL AVIATION**
25.1	मुंबईत उतरणारे परदेशी पर्यटक	474	Foreign Tourists disembarking at Mumbai
25.2	उड्डाण क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या	475	Number of flying clubs, Planes and persons trained
	२६. कामगार व सेवायोजन		**26. LABOUR AND EMPLOYMENT**
26.1	दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगार	478	Number of shops, commercial establishments and workers employed
26.2	सार्वजनिक क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या	479	Industry typewise number of Registered working factories and average daily workers employed in public sector
26.3	खाजगी क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या	482	Industry typewise number of Registered working factories and average daily workers employed therein in private sector
26.4	माजी सैनिक, मागासवर्गीय व अनुसूचित जातींच्या कर्मचाऱ्यांचे वर्षवार अभिवेदन	485	Yearwise representation of employees of Scheduled Castes, Backward Classes and Ex-Servicemen
26.5	रोजगार विनिमय केंद्रानुसार नोंदणी झालेल्या अर्जदारांची, नोकरी मिळालेल्यांची व जाहीर झालेल्या रिकाम्या जागांची संख्या	485	Number of Registrations, placings and vacancies notified by Employment and self-employment Guidance Centres
26.6	उद्योगांच्या प्रकारानुसार रोजगार	486	Industrywise Employment
26.7	खाणी, मळे, बंदरे इत्यादी मधील रोजगार	486	Employment in Mines, Plantation, Harbours, Ports, etc.
26.8	खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील अंदाजित रोजगार	487	Estimated Employment in Private and Public Sector
26.9	राज्य लोकसेवा आयोगाद्वारे जाहिरात दिलेल्या पदांची व शिफारस केलेल्या उमेदवारांची संख्या	488	Number of Posts advertised and candidates recommended by the State Public Service Commission
26.10	महाराष्ट्रातील औद्योगिक दुखापतींची संख्या	489	Industrial Injuries in Maharashtra
26.11	अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम	490	Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them
26.12	उद्योगानुसार संप व टाळेबंदींची संख्या	491	Industrywise number of strikes and lockouts
26.13	औद्योगिक तंटे	492	Industrial disputes
26.14	सभासद संख्येनुसार कामगार संघटना	493	Distribution of Trade Unions according to their membership size
26.15	कारखान्यांत काम करणाऱ्या स्त्रियांची संख्या व त्यांना दिलेले प्रसूतीविषयक फायदे	494	Yearwise number of female workers employed in factories and maternity benefits given
26.16	सुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादक कारखान्यांतील निवडक केंद्रांतील गैरहजेरी	495	Absenteeism in Cotton Textiles and Engineering industries at selected centres

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
26.17	श्रमिक नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरणे	497	Cases decided under Workmen's Compensation Act, 1923
26.18	महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय, जिल्हा परिषद व नगरपरिषद कार्यालयांतील कर्मचाऱ्यांची संख्या	498	Number of Employees in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council Offices in Maharashtra State
26.19	राज्य शासकीय, जिल्हा परिषद व नगरपरिषद कार्यालयांतील जिल्हावार स्त्री-पुरूष कर्मचारी (रिक्त पदे वगळून) (कर्मचारी गणना - २००८)	499	Districtwise number of employees by gender in State Government, Zilla Parishads and Municipal Councils (Excluding vacant posts) (Census of Employees-2008)
26.20	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार राज्य शासकीय कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००८)	500	Districtwise and Classwise State Government employees (Census of Employees-2008)
26.21	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार जिल्हा परिषद कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००८)	501	Districtwise and Classwise Zilla Parishad employees (Census of Employees-2008)
26.22	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार नगरपरिषद कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००८)	502	Districtwise and Classwise Municipal Council employees (Census of Employees-2008)
	२७. बँका		**27. BANKING**
27.1	जिल्हानिहाय व्यापारी बँकांची कार्यालये	504	Districtwise Commercial Banking Offices
27.2	लोकसंख्येच्या गटानुसार व्यापारी बँक कार्यालयांचे वर्गीकरण	532	Commercial Banking Offices classified according to Population range
27.3	वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या पतपुरवठ्याचे व्यवसायानुसार जिल्हावार वर्गीकरण	533	Districtwise and occupationwise classification of outstanding credit of Scheduled Commercial Banks
27.4	मार्च, २०१४ अखेर राज्यवार वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या ठेवी आणि कर्जे	542	Deposit and advances of Scheduled Commercial Banks by State upto March end, 2014
27.5	वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या (३१ मार्च, २०११ रोजी)	543	Number of Offices of Scheduled, Non-scheduled and Co-operative Banks (As on 31st March, 2011)
	२८. लोकवित्त		**28. PUBLIC FINANCE**
28.1	महाराष्ट्र शासनाचा एकूण महसूल	546	Total Revenue of Maharashtra Government
28.2	महसुली लेख्यातून केलेला खर्च	547	Expenditure from Revenue Account
28.3	भांडवली अर्थसंकल्प	547	Capital Budget
28.4	एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती	548	Overall Budgetary Position
28.5	एकूण खर्चाची निरनिराळ्या उद्देशानुसार टक्केवारी	548	Percentage distribution of total expenditure into different purpose categories
28.6	आर्थिक वर्गीकरणानुसार शासनाच्या खर्चाची टक्केवारी	549	Percentage distribution of Government expenditure according to economic classification
28.7	वस्तूनुसार अबकारी महसूल	550	Excise Revenue by Commodities
28.8	उत्पन्न गटाप्रमाणे आय विवरणांची संख्या, एकूण उत्पन्न, व आयकर	551	Number of Returns, Gross Income and Tax Payable range of Income
28.9	करदात्यांच्या विवरणानुसार उत्पन्नाचे साधन, एकूण उत्पन्न, विवरणांची संख्या, एकूण कर यांचा तपशील	554	Details of the source of income, total income, number of returns, total tax of the tax payers according to the returns
28.10	महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली जमेचे विवरणपत्र	555	Statement of Revenue Receipts of Maharashtra State
28.11	महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली खर्चाचे विवरणपत्र	557	Statement of Revenue Expenditure of Maharashtra State
28.12	महसुली व भांडवली लेख्यांवरील जमा व खर्च	560	Receipts and expenditure on revenue and capital accounts
28.13	प्रशासकीय विभागांचे उत्पन्न व खर्च लेखा	562	Income and outlay account of Administrative Departments
28.14	शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा उत्पादन लेखा	564	Production account of departmental enterprises
28.15	सर्वसाधारण शासनाचा भांडवली वित्तीय लेखा	566	Capital finance account of General Government
28.16	वस्तू, सेवा व हस्तांतरित रकमा यांच्या व्यवहारांचा राज्य प्रशासन व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	568	Transaction in Goods, Services and Transfers-Capital Account of Government Administration and Departmental Commercial Undertakings
28.17	शासनाच्या वित्तीय संपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	568	Changes in Financial Assets : Capital Account of Government Administration and Departmental Commercial Undertakings
28.18	शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	570	Changes in financial liabilities: Capital account of Government Administration and departmentalcommercial undertakings

तक्ता क्रमांक Table No.	विषय	पृष्ठ क्रमांक Page No.	Subject
(1)	(2)	(3)	(2)
28.19	रोख रकमा व भांडवल यांचा ताळमेळ : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा लेखा	570	Cash and Capital Reconciliation : Account of Government Administration and departmentalcommercial undertakings
	२९. किंमती आणि निर्देशांक		**29. PRICES AND INDICES**
29.1	मुंबई बाजारातील काही शेती व इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किंमती	574	Wholesale prices of certain agricultural and other essential commodities at Mumbai market
29.2	वस्तूंचा गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किंमती निर्देशांक	578	All India Wholesale price index by groups and sub-groups of commodities
29.3	राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमती निर्देशांक	580	Consumer Price Index for the working classes of selected centres in the State
29.4	राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीं निर्देशांक (वार्षिक)	585	Consumer Price Index for the working class of selected centres in the State (Yearly)
29.5	औद्योगिक कामगारांकरिता अखिल भारतीय ग्राहक किंमतीं निर्देशांक	587	All India Consumer Price Index for Industrial Workers
29.6	महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्वाच्या शेतमालाच्या घाऊक किंमती	588	Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State
29.7	सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किंमती	595	Prices of gold and silver in Mumbai market
29.8	महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमती निर्देशांक	596	Consumer Price Index for Agricultural Labourers in Maharashtra
29.9	महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किंमतींचा गटवार निर्देशांक	597	Retail Price Index for urban Maharashtra by group of commodities
29.10	महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतींचा गटवार निर्देशांक	598	Retail price index for rural Maharashtra by group of commodities
	३०. पंचवार्षिक योजना		**30. FIVE YEAR PLAN**
30.1	पंचवार्षिक व वार्षिक योजनेतील तरतूद आणि खर्च	602	Outlay and Expenditure Under Five Year Annual Plan
30.2	राज्य / केंद्रशासित प्रदेशांची पहिल्या (१९५१-५६) ते बाराव्या पंचवार्षिक (२०१२-१७) योजनेतील दरडोई प्रस्तावित तरतूद /खर्च	603	Per Capita Plan Outlay / Expenditure of States/UTs from first (1951-56) to twelfth Five Year Plan (2012-17)
30.3	राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना	614	State plan and centrally sponsored programmes
	३१. संयुक्त भांडवली संस्था		**31. JOINT STOCK COMPANIES**
31.1	कार्यरत, नवीन नोंदणी झालेल्या व निर्धारित संस्था	616	Companies at Work, Newly Registered and Liquidated
31.2	संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या	617	Number of Joint stock companies
	३२. सार्वजनिक अंगीकृत		**32. PUBLIC UNDERTAKINGS**
32.1	गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे	620	Loans received and houses constructed by the Housing Development Board
32.2	जिल्हानिहाय गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे	621	Districtwise loans received and houses constructed by the Housing Development Board
32.3	महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाची निवडक साध्यविषयक सांख्यिकी	623	Statistics Relating to selected achievements of State Agro-Industrial Corporation
	३३. संकीर्ण		**33. MISCELLANEOUS**
33.1	महाराष्ट्रातील विश्रामधामे, विश्राम गृहे व कक्ष संख्या	626	Districtwise number of Rest Houses and Dak Bangalows
33.2	बिगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व त्यातील रोजगार (पाचवी आर्थिक गणना, २००५)	627	Number of non-agricultural Establishments and Employment therein (Fifth Economic Census, 2005)
33.3	मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ खाली दिलेल्या अनुज्ञप्तींची जिल्हावार संख्या	628	Number of licenses granted in each district under the Mumbai Money-Lenders Act, 1946
33.4	जिल्हावार अनुज्ञप्तीधारक सावकारांच्या व्यवहाराची माहिती	629	Transactions of licensed money-lenders in each district
33.5	भारतीय रिझर्व्ह बँकेसंबंधी आर्थिक आकडेवारी	630	Financial statistics relating to the Reserve Bank of India
33.6	नोंदलेल्या दस्तऐवजांची संख्या, वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मिळकतीचे मूल्य	632	Number and description of registered documents and value of property transferred
33.7	महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या	633	Number of marriages registered in the State of Maharashtra

महाराष्ट्रातील जिल्ह्यांच्या पुनर्रचनेविषयी टिपणी

ठाणे जिल्ह्याचे विभाजन करुन 'ठाणे व 'पालघर' हे दोन जिल्हे ऑगस्ट, २०१४ पासून निर्माण करण्यात आले आहेत. नवनिर्मित जिल्ह्याची आकडेवारी ज्या बाबतीत उपलब्ध झाली त्याबाबतीत ती या पुस्तिकेत वेगळी दाखविण्यात आलेली आहे.

Note on Reorganisation of Districts in Maharashtra

Two districts 'Thane' and 'Palghar' have been created. With effect from August, 2014 by reorganising the existing district of 'Thane'. The data for the newly created district wherever available is reported separately in this issue.

प्रास्ताविक

१. महाराष्ट्र राज्य १९६० मध्ये स्थापन झाल्यापासून "राज्य सांख्यिकी गोषवारा" हे प्रकाशन प्रकाशित करण्यात येते. त्या मालिकेतील हा चाळीसावा अंक आहे. हा गोषवारा प्रसिध्द करण्याचा हेतू हा आहे की, त्यामुळे राज्यातील शक्य तितक्या जास्तीत जास्त सार्वजनिक व आर्थिक बाबींच्या पार्श्वभूमीवरील आकडेवारी उपलब्ध व्हावी आणि तसेच ह्या गोषवाऱ्याची उपयुक्तता फक्त संदर्भ पुस्तिका म्हणून नसून संशोधनाकरिता, नियोजनाकरिता राज्याच्या सामाजिक व आर्थिक बाबींचा अभ्यास करण्याच्या दृष्टीनेही तो उपयुक्त ठरेल. यामध्ये देण्यात आलेली जास्तीत जास्त माहिती शक्यतो जिल्हानिहाय असून त्यामुळे जिल्ह्याची तुलना करणे शक्य होईल. तसेच ह्यात दिलेल्या काही सामाजिक व आर्थिक क्षेत्रातील निरनिराळ्या वर्षाच्या आकडेवारीच्या मालिकेवरुन त्या त्या क्षेत्रातील झालेले बदल अभ्यासण्यास मदत होईल.

२. प्रकाशित होणारा हा अंक २०१४-१५ वर्षाकरिता असून त्यातील अधिकांश माहिती शक्य तेवढी २०१४-१५ वर्षाची आहे. २०१४-१५ ची माहिती उपलब्ध नसल्यास उपलब्ध असलेल्या अद्ययावत वर्षाची माहिती देण्यात आलेली आहे. त्याचप्रमाणे २०१४-१५ वर्षापर्यंतच्या वर्षवार माहितीची मालिका ह्यात दिलेली आहे. ह्या गोषवाऱ्यात प्रस्तुत केलेली माहिती मूलत: राज्य सरकार व केंद्र सरकारच्या विविध विभागांत तसेच स्थानिक संस्थांत संकलित करण्यात येते. हे विभाग अशी माहिती तयार करुन अलिकडील वर्षासाठी अस्थायी माहिती उपलब्ध करुन देतात व नंतर ही अस्थायी माहिती अंतिम करण्यात येते. तेव्हा पूर्वी दिलेल्या माहितीपेक्षा ह्या अंतिम माहितीत थोडाफार फरक आढळतो, ह्या कारणामुळे ह्या गोषवाऱ्यात प्रकाशित झालेली माहिती संचालनालयाच्या इतर प्रकाशनांतील (उदा. महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी, महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी) किंवा ह्यापूर्वी प्रकाशित झालेले सांख्यिकी गोषवाऱ्यांचे अंक ह्यात प्रकाशित झालेल्या माहितीशी जुळते असे नाही.

३. महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयातील कर्मचारीबाबतची माहिती वर्ष २००८ पर्यंत अद्ययावत असून त्यापुढील कर्मचारी गणनेत संकलित करण्यात आलेली नाही. तसेच जिल्हा परिषदांचे क्षेत्र, लोकसंख्या, सभासद व उत्पन्न व खर्च; जिल्हा परिषदांचे प्रमुख शीर्षानुसार उत्पन्न/खर्च; जिल्ह्यातील ग्रामपंचायती व पंचायतसमित्यांची संख्या; जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगरपालिका यांचे उत्पन्न; नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगरपालिका यांचे उत्पन्न; जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगरपालिकांचे खर्च; नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगरपालिका यांचा खर्चाबाबतची आकडेवारीची माहिती वर्ष २०११-१२ ची तर लोकसभेची व विधानसभेची मतदार संख्या, लोकसभेच्या व विधानसभेच्या जिल्हावार एकूण जागा, विधानसभेच्या निवडणुकीत झालेले मतदान, मतांचे शेकडा प्रमाण व पक्षानुसार जिंकलेल्या जागा, लोकसभा व विधानसभामधील निवडणुकीत झालेले मतदान, भारतातील विधानसभा व लोकसभेच्या जागा याबाबतची माहिती वर्ष २००९ ची अद्ययावत आहे. पुढील वर्षांकरिता सदर आकडेवारी परिगणित नसल्याने या प्रकाशनाच्या पुढील अंकांमधून सदर माहिती वगळण्यात आली आहे. सदर तक्ते वर्ष २०१३-१४ अंकात उपलब्ध आहेत.

INTRODUCTORY

1. This is the Fortieth issue of the Statistical Abstract of Maharashtra State which is being published since the formation of State in 1960. The purpose of publishing this Abstract is to provide background statistical material on as many socio-economic characteristics of the State as is possible so that the Abstract may prove useful not only as a reference book but also for research, planning or further socio-economic studies about the State. The information is, to the extent feasible, presented districtwise for interdistrict comparison. Some social and economic statistics are presented over a series of years to study trend in these fields.

2. The present issue being that for the year 2014-15, the detailed data published is for the year 2014-15, wherever such data is available. Wherever data for 2014-15 is not available, the data for latest available year is given. Yearly series up to the year 2014-15 has also been presented. The statistical data presented in this Abstract has been initially compiled by various departments of the State & Central Government, as well as Local Bodies. These departments usually prepare and release provisional figures for recent years which are then finalized later on. Thus these figures may differ from the provisional figures released earlier. For this reason, the data published in the other publications of this Directorate, viz., "Handbook of Basic Statistics of Maharashtra State", "Economic Survey of Maharashtra" or the earlier issue of the Statistical Abstract may not tally with those published in this Abstract.

3. Latest information on Number of Employees in Zilla Parishad and Municipal Council Offices in Maharashtra State is available in Census of Employees-2008. Such information has not been compiled for further period in Census of Employees. Similarly, latest information regarding area, population, membership, income & expenditure of Zilla Parishads, Income of Zilla Parishads by Major Heads, Expenditure of Zilla Parishads by Major Heads, Districtwise number of Gram Panchayats & Panchayat Samities, Income & expenditure of Village Panchayat, Districtwise income of Municipal Councils, Cantonment Boards & Municipal Corporations, Income of Municipal Councils, Cantonment Boards & Municipal Corporations, Districtwise Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards & Corporations, Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards & Corporations is available for the year 2011-12 and Number of electorals for Lok Sabha & Vidhan Sabha, Districtwise number of Lok Sabha & Vidhan Sabha seats, Votes polled, percentage of votes polled & seats won accordingly by the parties in the Vidhan Sabha elections, Number of votes polled in the Lok Sabha and Vidhan Sabha Elections, Number of Lok Sabha & Vidhan Sabha seats in India is available for the year 2009. Such statistical information has not been compiled for further period and have been deleted from further editions of this publication. All these tables are available in 2013-14 edition.

दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र

४. ही माहिती दोन भागांत विभागली आहे. पहिल्या भागात राज्याविषयी सर्वसाधारण माहिती दिली आहे. दुसऱ्या भागामध्ये राज्य व देशाची लोकसंख्या, कृषि इत्यादी विविध विषयांवरील आकडेवारी देण्यात आली आहे. प्रत्येक बाबीसमोर महाराष्ट्र आणि भारत यांची आकडेवारी कोणत्या वर्षाची आहे हे नमूद करण्यात आले आहे. काही बाबतीत हा काळ एकच नसतो त्यावेळी भारतासाठी अद्ययावत उपलब्ध असलेल्या काळाची आकडेवारी देण्यात येऊन तुलनात्मक अभ्यासासाठी महाराष्ट्राची त्याच वर्षाची/ काळाची आकडेवारी देण्यात आली आहे. तसेच टक्केवारीने देशातील आकडेवारीत महाराष्ट्राचा किती हिस्सा आहे हेही दर्शविले आहे.

MAHARASHTRA AT A GLANCE

4. This table is divided into two parts. In the first part, general information about the State is given. In the second part, the statistics on various subjects, such as population, agriculture, etc. are presented along with the corresponding figures relating to the country. In some cases where the year for which the information pertains has been mentioned against each item for Maharashtra and India is not identical, the data for latest available period for India is shown and comparison of Maharashtra with India is made with reference to this period. The statement also gives percentage share of Maharashtra with the figures relating to the country.

सारांश तक्ते

५. सारांशविषयक तक्त्यात काही महत्त्वाच्या विषयांवरील माहिती दिलेली आहे. यातील माहिती १९६०-६१ ह्या वर्षासाठी व त्यानंतर संदर्भ वर्षापर्यंत दर दहा वर्षांच्या अंतराने देण्यात आली आहे.

६. यापुढे सांख्यिकीय माहितीचे विषयवार तक्ते दिले आहेत. या तक्त्यात जिल्हावार माहिती दिलेली आहे. केंद्रीय सांख्यिकीय संघटनेने सुचविल्याप्रमाणे विषयाची व त्याखालील तक्त्यांची मांडणी करण्यात आली आहे.

SUMMARY TABLES

5. Summary tables of some important topics have been presented here. The data are presented in the form of series for 1960-61 and thereafter at an interval of ten years till the year of reference.

6. Statistical tables on various subjects are presented thereafter. Districtwise data are depicted in these tables. The tables are grouped under various subjects and are arranged as per recommendations made by the Central Statistical Organisation.

दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र / MAHARASHTRA STATE AT A GLANCE

अ.क्र. Sr. No.	बाब	परिमाण	माहिती Particulars	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	**भौगोलिक स्थान**				**Location**
	उत्तर अक्षांश	अंश	15.45 to 22.00	Degree	North latitude
	पूर्व रेखांश		72.45 to 80.45	"	East longitude
2	विभाग	संख्या	6	Nos.	Divisions
3	जिल्हे	"	35	"	Districts
4	तालुके	"	355@@	"	Talukas
5	शहरे / शहर संकुले	"	534	"	Cities and Towns
6	एक लाख लोकसंख्येहून अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे	'	44	'	Cities having more than one lakh population
7	गावे i) वस्ती असलेली	"	40,959	"	Villages i) Inhabited
	ii) वस्ती नसलेली	"	2,706	"	ii) Uninhabited
8	क्षेत्रफळ	चौ.कि.मी	3,07,713	Sq. Km.	Area
9	सागरी किनाऱ्याची लांबी	किलोमीटर	720	Kilometers	Length of the coast line
10	**शेती (२०१४-१५)**				**Agriculture (2014-15)**
	पेरणी / लावणी केलेले निव्वळ कसलेले क्षेत्र	'००० हेक्टर	17,345	'000 Hectares	Net area sown
	लागवडीखालील स्थूल क्षेत्र	"	23,273	"	Gross cropped area
	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र	"	N.A.	"	Gross irrigated area
11	एकूण पशूधन (२०१२)	'०००	32,489	'000	Total Live Stock (2012)
12	एकूण वनव्याप्त क्षेत्र (२०१४-१५)	चौ.कि.मी	61,573	Sq. Km.	Total forest area (2014-15)
13	**कारखाने (२०१४)**				**Factories (2014)**
	चालू कारखाने	संख्या	36,878	Nos.	Working Factories
	कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या	'०००	2,064	'000	Average daily number of workers
14	**वीज (२०१४-१५)**				**Electricity (2014-15)**
	वीजेचा एकूण वापर	दशलक्ष कि.वॅ.	1,12,855	Million Kwh.	Total Electricity consumed
15	**राज्य उत्पन्न (२०१३-१४+)**				**State Income (2013-14+)**
	(i) चालू किंमतीनुसार निव्वळ उत्पन्न	₹ कोटी	13,65,149+	₹ Crore	Net Income at Current Prices
	(ii) चालू किंमतीनुसार दरडोई निव्वळ उत्पन्न	₹	1,17,091+	₹	Per Capita Net Income at Current Prices
16	**रस्त्यांची लांबी (२०१४-१५)**				**Road Length (2014-15)**
	(i) एकूण	कि.मी.	2,99,443	Kilometers	Total
	(ii) पृष्ठांकित	"	2,45,289	"	Surfaced

N.A. Not Available + पहिले सुधारीत अंदाज / First Revised Estimates

@@ मुंबई व मुंबई उपनगर जिल्ह्यांमधील ३ तालुके वगळून / Excluding 3 Tahsils of Mumbai & Mumbai Suburban Distirct

भारताशी तुलना / COMPARISON WITH INDIA

अ.क्र. Sr. No.	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	भारत India	महाराष्ट्राची भारताशी तुलना (टक्केवारी) Comparison of Maharashtra with India (Percentage)	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
1.	**लोकसंख्या (२०११ ची जनगणना)**					**Population (2011 Census)**	
1.1	(अ) ग्रामीण लोकसंख्या	'०००	61,556	8,33,749	7.4	'000	(a) Rural Population
	(ब) ग्रामीण लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	टक्के	54.8	68.9	--	Percentage	(b)Percentage of Rural Population to total Population
1.2	(अ) नागरी लोकसंख्या	'०००	50,818	3,77,106	13.5	'000	(a) Urban Population
	(ब) नागरी लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	टक्के	45.2	31.2	--	Percentage	(b)Percentage of Urban Population to total Population
1.3	(अ) एकूण लोकसंख्या	'०००	1,12,374	12,10,855	9.3	'000	(a) Total Population
	(१) पुरूष	'०००	58,243	6,23,270	9.3	'000	(i) Male
	(२) स्त्रिया	'०००	54,131	5,87,585	9.2	'000	(ii) Female
1.4	अनुसूचित जाती						Schedule Castes
	(अ) एकूण लोकसंख्या	'०००	13,276	2,01,378	6.6	'000	(a) Total Population
	(ब) वरील लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण *	टक्के	11.8	16.6	--	Percentage	(b)Percentage of above Population to total Population*
1.5	अनुसूचित जमाती						Schedule Tribes
	(अ) एकूण लोकसंख्या	'०००	10,510	1,04,546	10.1	'000	(a) Total Population
	(ब) वरील लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण *	टक्के	9.4	8.6	--	Percentage	(b)Percentage of above Population to total Population*
1.6	(अ) एकूण मुख्यत: काम करणारे	'०००	43,763	3,62,566	12.1	'000	(a) Total Main Workers
	(ब) एकूण मुख्यत: काम करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	टक्के	38.9	29.9	--	Percentage	(b)Percentage of total Main workers to total Population
1.7	(अ) एकूण सीमांतिक काम करणारे	'०००	5,665	1,19,323	4.8	'000	(a) Marginal Workers
	(ब) सीमांतिक काम करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण *	टक्के	5.0	9.9	--	Percentage	(b)Percentage of Marginal workers to total Population *
1.8	(अ) एकूण काम न करणारे	'०००	62,946	7,28,966	8.6	'000	(a) Total non- Workers
	(ब) एकूण काम न करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	टक्के	56.0	60.2	--	Percentage	(b)Percentage of total Non- workers to total Population
1.9	लोकसंख्येची घनता	दर चौ. कि.मी. मागे लोकसंख्या	365	382	--	Persons per sq.km.	
1.10	साक्षरतेचे प्रमाण						Literacy Proportion
	(१) पुरूष	टक्के	88.4	80.9	--	Percentage	(i) Male
	(२) स्त्रिया	टक्के	75.9	64.6	--	Percentage	(ii) Female
	(३) एकूण	टक्के	82.3	73.0	--	Percentage	(iii) Total
1.11	स्त्री-पुरूष प्रमाण	दर १,००० पुरूषांमागे स्त्रियांची संख्या	929	943	--	Females per 1,000 males	Sex Ratio
1.12	२००१-२०११ मध्ये झालेली शेकडा वाढ	टक्के	16.0	17.7	--	Percentage	Percentage growth of population during 2001-2011

*पाकिस्तान व चीन यांनी जम्मू व काश्मिरमधील बेकायदेशीरपणे व्याप्त केलेल्या प्रदेशाचे क्षेत्रफळ व लोकसंख्या वगळून / Excluding the area and population of the territory of Jammu & Kashmir illegally occupied by Pakistan and China

भारताशी तुलना / COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
2.	**शेती (२०१४-१५)**					**Agriculture (2014-15)**	
2.1	कसलेले निव्वळ क्षेत्र	'००० हेक्टर	17,345	1,40,130	12.4	'000 Hectares	Net area sown
2.2	कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	टक्के	56.4	42.6	--	Percentage	Percentage of net area sown to geographical area
2.3	लागवडीखालील स्थूल क्षेत्र	'००० हेक्टर	23,273	1,98,360	11.7	'000 Hectares	Gross Cropped area
2.4	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र	"	4,282	96,457	4.4	"	Gross irrigated area
2.5	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्राची लागवडी खालील स्थूल क्षेत्राशी टक्केवारी	टक्के	18.4	48.6	--	Percentage	Percentage of gross irrigated area to gross cropped area
	प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र (२०१२-१३ ते २०१४-१५ या वर्षांची सरासरी)						Area under principal crops (Average for years 2012-13 to 2014-15)
2.6	तांदूळ	'००० हेक्टर	1,574	43,667	3.6	000' Hect.	Rice
2.7	गहू	"	979	20,855	4.7	"	Wheat
2.8	ज्वारी	"	3,104	6,056	51.3	"	Jowar
2.9	बाजरी	"	805	5,126	15.7	"	Bajra
2.10	एकूण तृणधान्ये	"	7,620	99,365	7.7	"	All cereals
2.11	एकूण कडधान्ये	"	3,545	24,007	14.8	"	All pulses
2.12	एकूण अन्नधान्ये	"	11,165	1,23,372	9.1	"	All Food grains
2.13	भूईमूग	"	304	4,998	6.1	"	Groundnut
2.14	ऊस (तोडणी क्षेत्र)	"	967	5,977	16.2	"	Sugarcane (H)
2.15	कापूस (रूई)	"	4,176	7,337	56.9	"	Cotton (Lint)
	प्रमुख पिकांचे उत्पादन (२०१२-१३ ते २०१४-१५ या वर्षांची सरासरी)						Outturn of principal crops (Average for years 2012-13 to 2014-15)
2.16	तांदूळ	'००० टन	3,041	1,05,790	2.9	'000 tonnes	Rice
2.17	गहू	"	1,364	9,1961	1.5	"	Wheat
2.18	ज्वारी	"	2,104	5,423	38.8	"	Jawar
2.19	बाजरी	"	609	9,059	6.7	"	Bajari
2.20	एकूण तृणधान्ये	"	9,534	2,39,818	4.0	"	All cereals
2.21	एकूण कडधान्ये	"	2,509	18,250	13.8	"	All pluses
2.22	एकूण अन्नधान्ये	"	12,044	2,58,068	4.7	"	All Food grains
2.23	भूईमूग	"	352	7,270	4.8	"	Groundnut
2.24	ऊस	"	77,083	3,51,892	21.9	"	Sugarcane
2.25	कापूस (रूई)	'००० गसाडी	7,830	34,976	22.4	000' bales	Cotton (Lint)
3.	**पशु संवर्धन (२०१२)**					**Animal Husbandry (2012)**	
3.1	एकूण पशुधन	'०००	32,489	5,12,057	6.3	'000	Total Live Stock
3.2	एकूण गाई – बैल	'०००	15,484	1,90,904	8.1	'000	Total Cattle
3.3	**गाई - बैल**						**Cattle**
	(१) दिड वर्षांवरील आणि दोन वर्षांवरील बैल	'०००	5,960	48,876	12.2	'000	Males over 1 & 1/2 years and over 2 yrs
	(२) अडीच वर्षांवरील आणि तीन वर्षांवरील गाई	'०००	5,440	76,685	7.1	'000	Females over 2 & 1/2 years and 3 yrs
3.4	एकूण म्हशी - रेडे	'०००	5,594	1,08,702	5.1	'000	Total Buffaloes

आधार :- १) सांख्यिकी आणि कार्यक्रम अंमलबजावणी, मंत्रालय

२) १९ वी पशुधन गणना २०१२, भारताचा अहवाल

Source:- 1)) Ministry of Statistics and Programme Implementation, Govt. of India.

2) 19 th Livestock Census, 2012, All India Report

भारताशी तुलना / COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
3.5	**म्हशी रेडे**						**Buffaloes**
	(१) दोन वर्षांवरील रेडे	'०००	216	5,298	4.1	'000	Males over 2 years
	(२) तीन वर्षांवरील म्हशी	"	3,359	56,586	6.0	"	Females over 3 years
3.6	एकूण मेंढरे व शेळ्या	"	11,015	2,00,242	5.5	"	Total sheep & goats
3.7	एकूण घोडे, शिंगरे वगैरे	"	38	625	6.1	"	Total horses & ponies
3.8	इतर पशुधन	"	357	11,584	3.1	"	Other live stock
3.9	कोंबड्या, बदके वगैरे	"	77,795	7,29,209	10.7	"	Total Poultry
3.10	ट्रॅक्टर	"	N.A	N.A	--	"	Tractors
3.11	सिंचनाकरीता वापरलेली तेलावर चालणारी इंजिने व पंप	"	N.A	N.A	--	"	Oil engines and pumps for irrigation purpose
3.12	सिंचनाकरीता वापरलेले विद्युत पंप	"	N.A	N.A	--	"	Electric pumps for irrigation
4.	**वने (२०१५)**						**Forests (2014)**
4.1	एकूण वनव्याप्त क्षेत्र	चौ.कि.मी.	61,573	7,64,566	8.1	Sq. Km.	Total forest area
5	**उद्योग आणि खाणकाम कारखाने**					**Industry and**	**Mining factories**
5.1	**कारखाने (२०१४)**						**Factories (2014)**
	(अ) चालू कारखाने	संख्या	36,878	1,35,971	27.1	Nos.	Working factories
	(ब) कामगारांची दैनिक सरासरी	'०००	2,064	6,367	32.4	'000	Average daily number of workers
5.2	वार्षिक उद्योग पाहणी (प्रगणना व प्रगणनेतर भाग मिळून) (२०१४-१५)						Annual Survey of Industries (Census plus non-census part) (2014-15)
	(अ) उत्पादक भांडवल	₹ कोटी	4,47,115	31,15,295	14.4	₹ Crore	Productive Capital
	(ब) एकूण उत्पादन	"	11,19,618	68,83,812	16.3	"	Total Output
	(क) निव्वळ उत्पादन मूल्यवृद्धी	"	2,08,831	9,75,162	21.4	"	Net Value added by manufacture
5.3	चालू असलेल्या सुती कापड गिरण्या (मार्च , २०१५)	संख्या	221	3,301	6.7	Nos.	Working cotton textile mills (March, 2015)
	(अ) या गिरण्यांतील कामगारांची संख्या	'०००	104	920	11.3	'000	Number of workers employed in these mills
	(ब) कापडाचे मासिक उत्पादन	दशलक्ष चौ.मी.	37	248	14.9	Million Sq. meters	Production of cloth monthly
5.4	**खाणकाम (२०१४-१५)**						**Mining (2014-15)**
	(अ) कोळसा (उत्पादन)	'००० टन	38,257	6,09,179	6.3	'000 tonnes	Coal (Quantity)
	(मूल्य)	₹ कोटी	6,705	89,287	7.5	₹ Crore	(Value)
	(ब) कच्चे लोखंड (उत्पादन)	'००० टन	2,143	1,29,321	1.7	'000 tonnes	Iron Ore (Quantity)
	(मूल्य)	₹ कोटी	260	27,664	0.9	₹ Crore	(Value)
	(क) कच्चे मॅगनीज (उत्पादन)	'००० टन	670	2,369	28.3	'000 tonnes	Manganese Ore (Quantity)
	(मूल्य)	₹ कोटी	515	1,366	37.7	₹ Crore	(Value)
	(क) बॉक्साईट (उत्पादन)	'००० टन	2,669	22,494	11.9	'000 tonnes	Bauxite (Quantity)
	(मूल्य)	₹ कोटी	127	1,192	10.7	₹ Crore	(Value)

N.A. – Not Available

आधार / Source :- १) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई व केंद्रिय सांख्यिकीय संघटना, नवी दिल्ली / Directorate of Economics & Statistics, Govt. Of Maharashtra, Mumbai & Central Statistical Organisation, New Delhi

२) सांख्यिकी आणि कार्यक्रम अंमलबजावणी, मंत्रालय / Ministry of Statistics and Programme Implementation, Govt. of India.

३) नागपूरचे भारतीय खनिज वार्षिकी, भारतीय खान ब्यूरो /Indian Minerals Yearbook, Indian Bureau of Mines, Nagpur

४) १९ वी पशुधन गणना २०१२, भारताचा अहवाल / 19 th Livestock Census, 2012, All India Report

५) वस्त्रोद्योग आयुक्त यांचे कार्यालय, वस्त्रोद्योग मंत्रालय, भारत सरकार / Office of the Textile Commissioner, Ministry of Textiles, Govt. of India

भारताशी तुलना / COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
6	**वीज (२०१४-१५)**						**Electricity (2014-15)**
6.1	वीजेची निर्मिती	दशलक्ष कि. वॅ. तास	1,03,779	11,16,850	9.3	Million Kwh.	Electricity generated
6.2	वीजेचा वापर ^	"	1,12,855	8,14,250	13.9	"	Electricity consumed ^
6.3	(अ) वीजेचा औद्योगिक वापर	"	41,522	2,84,074	14.6	"	Industrial Consumption
	(ब) औद्योगिक वापराची एकूण वीजेच्या वापराशी टक्केवारी	टक्के	36.8	34.9	--	Percentage	Percentage of Industrial consumption to total consumption
7.	**संयुक्त भांडवली संस्था आणि बँका (३१ मार्च, २०१५)**					**Joint Stock Companies and Banks (31st March, 2015)**	
7.1	कंपन्यांची संख्या	संख्या	2,13,557	10,15,601	21.0	Nos.	Number of companies
7.2	त्यांचे भरणा केलेले भांडवल	(₹'००० कोटी)	538.7	2,296.0	23.5	(₹'000 Crore)	Their paid up Capital
7.3	बँक कार्यालये (वर्गीकृत व्यापारी)	संख्या	11,284	1,25,863	9.0	Nos.	Banking Offices (Scheduled commercial)
7.4	दर लाख लोकसंख्येशी बँक कार्यालयांचे प्रमाण		9.5	10.0	--		Banking Offices per lakh of population
7.5	बँक कार्यालय असलेल्या शहरांची व गावांची संख्या	संख्या	3,076	44,755	6.9	Nos.	Towns and villages having banking offices
8	**सहकार (२०१४-१५)**					**Co-operation (2014-15)**	
8.1	सहकारी संस्था	संख्या	2,25,721	N.A.	--	Nos.	Co-operative societies
8.2	सभासदांची संख्या	'०००	53,468	N.A.	--	'000	Membership
8.3	कृषी पतसंस्थांचे खेळते भांडवल	₹ कोटी	3,43,691	N.A.	--	₹ Crore	Working capital of agricultural credit soc.
8.4	कृषी पतसंस्थांनी दिलेले कर्ज	₹ कोटी	1,39,360	N.A.	--	₹ Crore	Advances by agricultural credit societies.
9	**परिवहन व दळणवळण**					**Transport and Communication**	
9.1	(अ) रेल्वे मार्गांची लांबी # (३१ मार्च, २०१५)	कि.मी	6,103	66,030	9.2	Km	Total railway length# (as on 31st March 2015)
	(ब) रेल्वे मार्गांच्या लांबीचे दर १०० चौ.कि.मी क्षेत्रफळामागे प्रमाण (२०१४-१५)	"	1.98	2.03	--	"	Railway length per100 square kilometers of area (2014-15)
9.2	प्रति १०० चौ.कि.मी क्षेत्रफळामागे असणारी रस्त्यांची लांबी (३१ मार्च, २०१५)	"	198	138	--	"	Road length per 100 square kilometers of area (as on 31st March 2015)
9.3	दर लाख लोकसंख्ये मागे असणारी मोटर वाहने (३१ मार्च, २०१५ रोजी)	संख्या	21,650	16,830	--	Nos.	Motor vehicles per lakh of population (as on 31st March 2015)
10.	**राज्य उत्पन्न (२०१३-१४+)**						**State Income (2013-14+)**
10.1	(अ) चालू किंमतीनुसार उत्पन्न	₹ कोटी	13,65,149+	1,00,56,523#	@	₹ Crore	Income at current prices
10.2	(ब) चालू किंमतीनुसार दरडोई उत्पन्न	₹	1,17,091+	80,388#	--	₹	Per capita income at current prices

+ पहिले सुधारीत अंदाज / First Revised Estimates # पायाभूत वर्ष २०११-१२ नुसार सुधारित /As per base year 2011-12

@ राज्याचे अंदाज पायाभूत वर्ष २००४-०५ नुसार व राष्ट्राचे अंदाज २०११-१२ नुसार असल्यामुळे तुलनात्मक नाहीत / The estimates of the State are as per base year 2004-05 while the estimates of the nation are as per base year 2011-12 and hence they are not comparable.

^ वितरण परवानाधारकांमार्फत ग्राहकांना केलेली वीज विक्री / Electrical energy sales to ultimate consumers through distribution licenses

कोकण रेल्वे लोहमार्गाच्या लांबीसह / Including Konkan Railway route length N.A. – Not Available

आधार:- १) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई व केंद्रिय सांख्यिकीय संघटना, नवी दिल्ली

२) भारताचे मूलभूत रस्ते सांख्यिकी, २०१३-१४ व २०१४-१५, रस्ते परिवहन आणि राजमार्ग मंत्रालय, नवी दिल्ली

३) रस्ते परिवहन वार्षिकी, २०१५-१६, रस्ते परिवहन आणि राजमार्ग मंत्रालय, नवी दिल्ली

Source:- 1) Directorate of Economics & Statistics, Govt. Of Maharashtra, Mumbai & Central Statistical Organisation, New Delhi

2) Basic Road Statistics of India, 2013-14 & 2014-15, Ministry of Road Transport and Highways, New Delhi

3) Road Transport Yearbook, 2015-16, Ministry of Road Transport and Highways, New Delhi

निवडक विषयांवरील सारांश तक्ते

Summary tables on selected topics

1.शेती / Agriculture

1.1 जमिनीचा वापर / LAND UTILIZATION

(आकडे '०० हेक्टरांत / Figures in '00 hectares)

अ.क्र. Sr.No.	बाब	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1.	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्रकानुसार)	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,576	3,07,585	3,07,583	3,07, 583	3,07, 583	Total Geographical Area (by village papers)
2.	जंगले	54,110	54,168	53,094	53,499	52,958	52,161	52,109	52,074	52,055	52,007	Forests
3.	कसलेले	17,783	1,76,682	1,82,986	1,80,314	1,74,062	1,76,364	1,73,856	1,73,436	1,73,680	1,73,446	Net area sown
4.	लागवडीखालील	1,88,229	1,87,369	2,01,330	2,02,614	2,30,848	2,30,848	2,31,060	2,31,157	2,33,800	2,32,731	Total gross cropped area

आधार:- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source:- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

1.2 पिकांनुसार सिंचनाखालील क्षेत्र / AREA IRRIGATED BY CROPS

(आकडे '०० हेक्टरांत / Figures in '00 hectares)

अ.क्र. Sr.No.	बाब	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	1995-96	1999-2000	2000-01	2013-14	2014-15	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1.	तांदूळ	2,724	3,138	4,203	3,736	4,104	4,336	4,220	4,200	4,040	Rice
2.	गहू	1,386	2,753	5,290	4,877	4,952	6,199	5,723	8,110	7,880	Wheat
3.	ज्वारी	2,659	2,602	4,676	4,250	4,849	4,971	5,224	2,730	3,140	Jowar
4.	बाजरी	327	594	541	485	778	902	956	380	440	Bajra
5.	अन्नधान्ये *	11,140	14,345	22,074	21,884	27,975	33,684	34,088	41,390	38,620	All Food Crops *
6.	कापूस	360	726	1,182	852	920	1,341	1,013	1,140	1,140	Cotton
7.	भूईमूग	130	312	558	941	1,438	1,599	1,156	N.A.	N.A.	Groundnut
8.	तंबाखू	17	7	18	8	1	6	11	10	10	Tobacco
9.	सर्व अन्नधान्येतर पिके #	1,058	1,258	2,284	2,558	4,547	5,044	4,429	4,170	4,200	All Non-Food Crops #
	एकूण	**19,801**	**25,735**	**40,826**	**39,591**	**49,564**	**58,082**	**56,820**	**62,130**	**59,470**	**Total**

* इतर अन्नधान्ये धरून / Includes other Food Crops # इतर अन्नधान्येतर धरून / Includes other Non-Food Crops

आधार:- 1) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे / Source:- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune
2) सांख्यिकी आणि कार्यक्रम अंमलबजावणी, मंत्रालय / Ministry of Statistics and Programme Implementation, Govt. of India.

1.3 प्रमुख अन्नपिके व अन्नधान्येतर पिकांखालील - क्षेत्र व उत्पादन / AREA AND OUTTURN OF PRINCIPAL FOOD AND NON-FOOD CROPS

(क्षेत्र '०० हेक्टरांत व उत्पादन '०० टनांत / Area in ' 00 ' hectares and Outturn in ' 00 ' tonnes)

अ.क्र./ Sr. No.	बाब	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1.	तांदूळ											RICE
	क्षेत्र	12,996	13,524	15,038	15,810	15,140	15,180	15,440	15,590	16,049	15,512	Area
	उत्पादन	13,692	16,622	23,606	23,137	26,512	26,960	28,490	30,779	31,083	29,464	Outturn
2.	गहू											WHEAT
	क्षेत्र	9,067	8,120	10,791	8,730	7,760	13,070	8,780	7,850	10,282	10,673	Area
	उत्पादन	4,011	4,403	9,313	9,187	10,774	23,010	14,990	11,987	14,800	13,077	Outturn
3.	ज्वारी											JOWAR
	क्षेत्र	62,842	57,030	64,379	63,310	51,370	40,600	32,290	32,899	35,845	32,882	Area
	उत्पादन	42,233	15,574	44,275	59,480	39,096	34,520	26,270	21,089	28,479	21,088	Outturn
4.	बाजरी											BAJRA
	क्षेत्र	16,352	20,387	17,092	19,270	13,992	10,350	8,380	7,882	7,616	8,648	Area
	उत्पादन	4,886	8,241	7,599	11,143	8,308	11,230	8,230	5,024	7,881	5,380	Outturn
5.	एकूण तृणधान्ये *											TOTAL CEREALS*
	क्षेत्र	1,06,042	1,03,200	1,12,326	1,11,420	91,405	89,890	75,640	74,421	1,25,525	80,586	Area
	उत्पादन	67,550	47,367	89,000	1,07,403	93,052	1,23,230	1,04,270	88,820	1,62,012	92,668	Outturn
6.	एकूण कडधान्ये											TOTAL PULSES
	क्षेत्र	23,513	25,663	28,044	32,570	33,876	40,380	32,970	33,226	29,232	34,131	Area
	उत्पादन	9,889	6,770	8,312	14,439	18,796	30,960	23,100	23,603	25,538	16,810	Outturn
7.	एकूण अन्नधान्ये											TOTAL FOODGRAINS
	क्षेत्र	1,29,555	1,28,863	1,40,372	1,43,990	1,27,981	1,30,260	1,08,610	1,07,647	1,54,757	1,14,719	Area
	उत्पादन	77,439	54,134	97,312	1,21,842	1,11,048	1,54,190	1,27,370	1,12,423	1,87,551	1,09,481	Outturn
8.	कापूस											COTTON
	क्षेत्र	24,995	27,498	26,671	27,300	31,047	39,420	41,670	41,870	39,419	41,899	Area
	उत्पादन	2,842	824	2,157	3,196	26,896	74,730	68,200	67,930	74,725	35,771	Outturn
9.	तंबाखू											TOBACCO
	क्षेत्र	253	116	119	100	62	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	13	Area
	उत्पादन	123	52	68	104	66	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	21	Outturn
10.	भूईमूग											GROUNDNUT
	क्षेत्र	10,828	9,040	7,118	8,810	4,294	3,570	3,230	3,082	3,639	3,265	Area
	उत्पादन	7,999	5,863	4,407	9,916	4,920	4,580	3,750	3,377	4,682	3,785	Outturn
11.	ऊस											SUGARCANE
	क्षेत्र	1,555	2,039	3,168	4,440	5,782	9,650	10,220	9,381	9,371	10,295	Area
	उत्पादन	11,562	16,408	28,939	3,84,162	4,51,398	8,56,910	11,720	7,53,350	8,39,343	9,15,381	Outturn

* इतर तृणधान्ये धरून / Inclusive of other cereals

आधार:- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे / Source:- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

2. पशुधन / LIVESTOCK

(आकडे '००० / Figures in '000)

अ.क्र. Sr.No.	बाब	वर्ष / Year											Item
		1961	1966	1972	1978	1982	1987	1992	1997	2003	2007	2012	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
1.	तीन वर्षांवरील गाई	4,644	4,534	4,587	4,781	5,247	5,789	5,847	5,886	5,324	5,383	5,440^	Cattle Female over 3 years
2.	तीन वर्षांवरील म्हशी	1,639	1,735	1,871	2,148	2,307	2,816	3,224	3,609	3,549	3,585	3,359	Buffaloes Female over 3 years
3.	मेंढ्या आणि शेळ्या	7,274	7,326	8,039	10,199	10,379	12,068	13,015	14,802	13,624	13,301	11,016	Sheep and Goats
4.	इतर जनावरे (बैल व रेडे)	12,491	11,854	11,864	12,514	12,989	13,597	8,460	7,996	7,353	7,020	6,533	Other Livestock (Including male cattle and male buffaloes)
5.	एकूण पशुधन	26,048	25,449	26,361	29,642	30,919	34,255	36,393	39,638	37,058	35,968	32,489	Total Livestock
6.	कोंबड्या, बदके वगैरे एकूण	10,577	9,902	12,217	18,751	19,844	24,839	32,187	35,364	34,596	64,756	77,795	Total Poultry

^ अडीच वर्षांवरील / Above 2 and ½ years

आधार :- पशुधन गणना / Source:-Livestock

3. सहकार / CO-OPERATION

अ.क्र. Sr. No.	बाब	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2012-13	2013-14	2014-15	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
I.	**सहकारी संस्थांची संख्या**										**Number of Co-operatives societies**
1.	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर कृषि पतसंस्था	39	29	31	34	34	34	34	35	35	Apex & Central Agricultural & Non-Agricultural Credit Societies
2.	प्राथमिक कृषि पतसंस्था	21,400	20,420	18,577	19,565	20,551	21,451	21,238	21,185	21,064	Primary Agricultural credit societies
3.	बिगर-कृषि पतसंस्था	1,630	2,694	5,474	11,291	22,014	23,434	22,899	22,737	22,326	Non-agricultural Credit Societies
4.	पणन संस्था	344	410	423	931	1,115	1,779	1,762	1,602	1,518	Marketing Societies
5.	शेतमाल प्रक्रिया उपक्रम [@]	4,306	6,810	14,327	28,954	39,070	48,848	48,965	48,147	39,781	Agro-processing enterprises[@]
6.	सामाजिक सेवा व इतर सहकारी संस्था [@]	3,846	11,934	21,915	43,845	75,232	1,28,760	1,35,775	1,36,589	1,40,997	Social services & other co-op. societies[@]
	एकूण	**31,565**	**42,597**	**60,747**	**1,04,620**	**1,58,016**	**2,24,306**	**2,30,673**	**2,30,295**	**2,25,721**	**Total**
II.	**सभासदांची संख्या ('०००)**										**Number of Members ('000)**
1.	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर कृषि पतसंस्था [$$]	76	70	1,014	1,485	1,371	247	177	186	195	Apex & Central Agricultural & Non-Agricultural Credit Societies [$$]
2.	प्राथमिक कृषि पतसंस्था	2,170	3,794	5,416	7,942	10,125	15,001	16,097	15,060	15,101	Primary Agricultural credit societies
3.	बिगर-कृषि पतसंस्था	1,087	2,438	3,759	9,302	18,467	21,618	21,349	23,112	23,988	Non-agricultural Credit Societies
4.	पणन संस्था	141	282	471	745	840	1,337	1,470	1,469	1,372	Marketing Societies
5.	शेतमाल प्रक्रिया उपक्रम	323	959	2,124	3,974	6,339	8,010	6,369	5,878	5,692	Agro-processing enterprises
6.	सामाजिक सेवा व इतर सहकारी संस्था	394	1,038	1,999	3,455	5,880	6,809	6,810	6,694	7,120	Social services & other co-op. societies
	एकूण	**4,191**	**8,581**	**14,783**	**26,903**	**43,022**	**53,022**	**52,272**	**52,399**	**53,468**	**Total**
III.	**खेळते भांडवल (₹ कोटी)**										**Working Capital (₹ crore)**
1.	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर कृषि पतसंस्था	119	613	1,831	8,806	39,267	89,719	98,844	1,03,633	1,07,678	Apex & Central Agricultural & Non-Agricultural Credit Societies
2.	प्राथमिक कृषि पतसंस्था	58	343	527	1,851	6,988	18,987	16,617	20,309	19,145	Primary Agricultural credit societies
3.	बिगर-कृषि पतसंस्था	46	168	1,209	7,508	66,887	1,04,814	1,16,038	1,42,843	1,61,580	Non-agricultural Credit Societies
4.	पणन संस्था	6	39	188	340	1,518	1,300	1,343	1,373	1,126	Marketing Societies
5.	शेतमाल प्रक्रिया उपक्रम	41	219	1,029	4,588	13,288	28,717	29,902	39,871	47,633	Agro-processing enterprises
6.	सामाजिक सेवा व इतर सहकारी संस्था	21	107	426	1,191	6,492	4,817	5,969	6,894	6,529	Social services & other co-op. societies
	एकूण	**291**	**1,489**	**5,210**	**24,284**	**1,34,440**	**2,48,434**	**2,68,713**	**3,14,923**	**3,43,691**	**Total**

अ.क्र. Sr.No.	बाब	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2012-13	2013-14	2014-15	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
IV.	**दिलेले कर्ज (₹ कोटी)**										**Advances (₹ crore)**
1.	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर कृषि पतसंस्था	175	751	1,528	9,085	28,709	40,436	55,249	57,166	56,618	Apex & Central Agricultural & Non-Agricultural Credit Societies
2.	प्राथमिक कृषि पतसंस्था	43	133	250	800	3,724	8,060	8,547	12,826	13,777	Primary Agricultural credit societies
3.	बिगर-कृषि पतसंस्था	47	204	1,129	5,178	39,268	49,907	57,398	60,233	67,006	Non-agricultural Credit Societies
4.	पणन संस्था	3	3	3	8	18	11	7	7	7	Marketing Societies
5.	शेतमाल प्रक्रिया उपक्रम	1	3	12	17	103	2,052	1,337	737	1,695	Agro-processing enterprises
6.	सामाजिक सेवा व इतर सहकारी संस्था	1	4	12	60	235	215	275	273	257	Social services & other co-op. societies
	एकूण	**270**	**1,098**	**2,934**	**15,148**	**72,067**	**1,00,681**	**1,22,813**	**1,31,242**	**1,39,360**	**Total**
V.	**येणे कर्ज (₹ कोटी)**										**Outstanding (₹ crore)**
1.	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर कृषि पतसंस्था	87	478	1,137	5,889	23,120	42,385	53,026	52,196	61,279	Apex & Central Agricultural & Non-Agricultural Credit Societies
2.	प्राथमिक कृषि पतसंस्था	48	284	384	1,310	5,308	12,024	10,710	13,604	12,209	Primary Agricultural credit societies
3.	बिगर-कृषि पतसंस्था	32	105	731	4,594	35,908	47,863	58,389	60,993	67,027	Non-agricultural Credit Societies
4.	पणन संस्था	1	2	4	9	182	5,032	4,988	4,988	25	Marketing Societies
5.	शेतमाल प्रक्रिया उपक्रम	1	6	30	69	236	3,724	2,185	640	3,531	Agro-processing enterprises
6.	सामाजिक सेवा व इतर सहकारी संस्था	2	8	25	191	2,899	834	643	644	677	Social services & other co-op. societies
	एकूण	**171**	**883**	**2,311**	**12,062**	**67,653**	**1,11,862**	**1,29,941**	**1,33,065**	**1,44,748**	**Total**

टीप :- **१९९०-१९** पर्यंतची आकडेवारी जून अखेरपर्यंतची आहे.

@ २०००-०१ या वर्षापासून उपसा सिंचन संस्थांचा समावेश उत्पादक ऐवजी सामाजिक सेवा व इतर सहकारी संस्था या प्रकारात करण्यात आला आहे.

@ Lift Irrigation societies are classified in Social Services & Other Co-op. Societies category instead of 'Agro-processing' category since 2000-01.

$ यात प्राथमिक कृषि पतसंस्था, प्राथमिक भूविकास बँक आणि धान्य बँका यांचा समावेश आहे. / $ Includes Primary Agricultural Credit Societies, Primary Land and Development Banks and Grain Banks

$$ नाममात्र सभासद वगळून / $$ Excluding Nominal Members.

आधार:- सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

4. उद्योग / INDUSTRIES

अ.क्र. Sr. No.	बाब	1961	1970	1980	1990	2000	2001	2010	2012	2014	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1.	चालू कारखान्यांची संख्या	8,233	9,803	15,170	23,140	9,562	28,324	34,888	37,339	36,878	Number of working factories
2.	कामगारांची दैनिक सरासरी ('०००)	787	982	1,177	1,160	1,239	1,201	1,648	2,056	2,064	Average daily attendance of workers (in '000)

आधार:- औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- 1) Directorate of Industrial Safety and Health, Government of Maharashtra, Mumbai

2) सांख्यिकी आणि कार्यक्रम अंमलबजावणी, मंत्रालय / Ministry of Statistics and Programme Implementation, Govt. of India.

५. वीज / ELECTRICTIY

अ.क्र. Sr.No.	बाब	परिमाण	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
1.	वीजेचे उत्पादन	दशलक्ष युनिट	3,268	9,135	18,750	37,311	62,306	83,017	89,465	88,139	91,987	1,03,779	Million Units	Electricity generated
2.	वीजेचा वापर	दशलक्ष युनिट	2,720	7,650	14,034	30,775	47,289	87,397	96,644	1,00,665	1,02,989	1,12,855	Million Units	Electricity consumed
	(i) घरगुती	दशलक्ष युनिट	260	732	1,779	5,065	11,172	19,547	21,041	22,831	23,679	25,428	Million Units	Domestic
	(ii) वाणिज्यिक	दशलक्ष युनिट	198	547	949	2,068	4,105	11,571	11,768	12,635	12,469	12,504	Million Units	Commercial
	(iii) ऑद्योगिक	दशलक्ष युनिट	1,853	5,312	8,130	14,706	18,363	34,416	36,486	38,110	38,949	41,522	Million Units	Industrial
	(iv) लोहमार्ग	दशलक्ष युनिट	339	421	766	970	1,581	2,707	2,229	2,389	2,389	2,443	Million Units	Railway
	(v) इतर	दशलक्ष युनिट	70	638	2,310	7,966	12,068	19,156	25,120	25,120	25,503	30,958	Million Units	Others

आधार:- महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई

Source:- Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

६. शिक्षण / EDUCATION

अ.क्र. Sr. No.	प्रकार	परिमाण	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2011-12	2013-14	2014-15	Unit	Type
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
1.	**पूर्व प्राथमिक**												**Pre-Primary**
	संस्था	संख्या	527	704	654	857	48,355	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nos.	Institutions
	विद्यार्थी	'०००	34	51	64	88	2,266	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	'000	Pupils
2.	**प्राथमिक (१ ली ते ८ वी)**												**Primary (I to VIII)**
	संस्था	संख्या	34,594	45,143	51,045	57,744	65,960	75,695	1,00,084	96,178	1,04,551	Nos.	Institutions
	विद्यार्थी	'०००	4,178	6,229	8,392	10,424	11,857	10,626	16,185	16,159	16,172	'000	Pupils
3.	**माध्यमिक #** **(९ वी ते १२ वी)**												**Secondary # (IX to XII)**
	संस्था	संख्या	2,468	5,339	6,119	8,200	11,672	21,357	21,884	23,752	24,497	Nos.	Institutions
	विद्यार्थी	'०००	858	1,936	3,309	3,723	5,047	10,711	5,628	5,911	6,181	'000	Pupils
4.	**उच्च * $**												**Higher * $**
	संस्था	संख्या	211	547	738	1,772	3,101	3,277	3,277	2,915	2,945	Nos.	Institutions
	विद्यार्थी	'०००	110	328	589	2,071	3,605	1,784	1,769	1,466	1,586	'000	Pupils

यात उच्च माध्यमिक वर्गाचा समावेश आहे / This includes Higher Secondary Classes * अस्थायी / Provisional

$ यात कला, विज्ञान, वाणिज्य आणि विधी, बी.एड. / एम. एड. व इतर बिगर कृषी अभ्यासक्रम यांचा समावेष आहे / This includes Arts, Science, Commerce and Law, B.Ed / M.Ed., & Other Non-Agricultural Courses.

आधार:- १) शिक्षण संचालनालय,महाराष्ट्र शासन, पुणे. २) उच्च शिक्षण संचालनालय, पुणे. / Source:- 1) Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune . 2) Directorate of Higher Education, Pune

7. महाराष्ट्रातील खनिज उत्पादन / MINERAL PRODUCTION IN MAHARASHTRA

(उत्पादन '००० टनांत, मूल्य लाख ₹ / Quantity '000 tonnes, Value in lakh ₹)

अ.क्र.	खनिज	उत्पादन / मूल्य	1961$	1971$	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2012-13*	2013-14*#	2014-15#	Quantity / Value	Mineral
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
1	क्रोमाईट	उत्पादन	1	3	2	N.A.	0.6	N.A.	N.A.	0.019	0.02	Quantity	Chromite
		मूल्य	1	5	5	N.A.	8	N.A.	N.A.	0.75	0.79	Value	
2	दगडी कोळसा	उत्पादन	856	2,085	5,770	16,848	28,754	36,932	39,187	37,223	38,257	Quantity	Coal
		मूल्य	186	745	6,681	47,244	2,10,192	5,08,249	5,60,322	5,73,635	6,70,454	Value	
3	कच्चे लोखंड	उत्पादन	362	613	1,456	645	22	1,018	1,777	1,888	2,143	Quantity	Iron ore
		मूल्य	51	69	657	384	31	7,154	14,232	19,626	26,015	Value	
4	चुनखडी	उत्पादन	55	363	715	5,135	6,066	10,431	12,093	10,997	12,085	Quantity	Limestone
		मूल्य	2	33	613	1,968	5,266	15,647	26,727	16,296	23,385	Value	
5	कच्चे मँगनीज	उत्पादन	179	218	232	276	363	589	700	666	670	Quantity	Manganese ore
		मूल्य	206	148	553	1,615	6,280	54,109	79,548	52,225	51,502	Value	
6	चायना क्ले	उत्पादन	2	3	5	3	0.2	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Quantity	China clay
		मूल्य	0.13	0.16	1	1	0.29	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Value	
7	बॉक्साइट	उत्पादन	27	302	365	543	1,027	2,492	3,015	2,606	2,669	Quantity	Bauxite
		मूल्य	2	21	137	443	1,705	4,585	10,836	9,456	12,744	Value	
8	मीठ	उत्पादन	384	472	540	229	148	180	162	145	159	Quantity	Salt
9	डोलोमाईट	उत्पादन	6	5	27	28	65	79	185	233	137*	Quantity	Dolomite
		मूल्य	0.38	1	8	27	145	71	436	684	346*	Value	
10	सिलिका सँड	उत्पादन	5	27	89	197	168	327	283	275	130*	Quantity	Silica Sand
		मूल्य	0.34	3	3	87	228	982	1,007	972	591*	Value	
11	गेरु	उत्पादन	5	1	3	2	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Quantity	Ochre
		मूल्य	0.34	0.13	0.39	0.63	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Value	
12	कोरंडम	उत्पादन	N.A.	@	1	@	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Quantity	Corundum
		मूल्य	N.A.	0.08	6.78	2.95	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Value	

आकडे भारतीय खान ब्युरो, नागपूरचे भारतीय खनिज वर्ष पुस्तक यामधून घेतले आहेत./ Figures are taken from Indian Minerals Yearbook, Indian bureau of Mines, Nagpur

@ आकडे ५०० टनाखालील आहेत / Less than 500 tones * अस्थायी / Provisional $ Figures are for the calendar year N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार :- १) भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर / Source:- Directorate of Geology and Mining, Nagpur

२) सहायक मीठ आयुक्त, भारत सरकार, मुंबई / Assistant Salt Commissioner, Government of India, Mumbai

३) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

8. वापरात असलेली मोटार वाहने / MOTOR VEHICLES IN OPERATION

अ.क्र. Sr. No.	बाब	1961	1971	1981	1991	2001	2011	2012	2013	2014	2015	Class of vehicles
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	मोटार सायकली *	12,532	83,930*	3,46,826*	16,96,157*	44,09,906*	1,20,60,990*	1,35,13,182*	1,49,76,487*	1,65,34,977*	1,81,51,386*	Motor Cycles*
2	मोटार गाड्या #	50,589	1,22,508	2,24,752	4,23,505	9,01,278	23,82,789	26,59,113	29,73,459	32,54,474	35,46,653	Motor Car#
3	टॅक्सी कॅब्ज	6,086	17,806	31,302	43,168	86,438	1,82,676	1,81,887	1,88,544	1,84,833	2,03,180	Taxi cabs
4	स्वयंचलित रिक्षा	379	3,039	29,474	1,26,049	4,07,660	6,44,037	6,61,483	6,61,630	6,49,136	7,19,341	Auto-rickshaw
5	स्टेज कॅरेजेस-	4,135	10,150	13,789	18,203	27,286	34,061	35,704	34,826	36,029	37,630	Stage Carriages
	(i) डिझेल इंजिनवर	3,345	9,526	13,789	18,203	27,286	--	--	--	--	--	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर	790	624	--	--	--	--	--	--	--	--	Petrol engined
6	कॉन्ट्रॅक्ट कॅरेजेस-	--	1,498	3,980	13,975	17,119	31,459	33,573	32,665	36,146	39,662	Contract carriages-
	(i) डिझेल इंजिनवर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Petrol engined
7	माल मोटारी -											Lorries-
	(A) खाजगी वाहने	--	--	--	--	@	@	@	@	@	@	Private carriers-
	(i) डिझेल इंजिनवर	1,302	10,878	23,719	33,065	--	--	--	--	--	--	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर	4,641	9,354	7,755	6,713	--	--	--	--	--	--	Petrol engined
	(B) सार्वजनिक वाहने	17,117	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Public carriers-
	(i) डिझेल इंजिनवर	6,486	24,109	63,360	1,47,818	3,41,334	8,78,239	9,95,324	10,75,406	12,10,262	12,96,116	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर	10,691	12,437	10,250	7,061	57,317	77,189	58,281	53,528	34,516	36,969	Petrol engined
	इतर (सीएनजी, एलपीजी इ.)	--	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.	11,977	4,818	5,094	Others (CNG, LPG etc.)
8	रुग्णवाहिका	119	441	925	2,233	4,025	9,600	10,452	11,250	12,404	13,625	Ambulances
9	शाळेच्या बसेस	209	491	594	1,025	1,714	6,117	8,963	19,213	22,759	27,046	School Buses
10	खाजगी प्रवासी वाहने	177	810	2,171	4,622	5,815	9,421	8,802	9,927	10,519	11,163	Private Service vehicles
11	अनुयान (ट्रेलर)	1,554	7,075	23,173	60,858	1,67,856	2,84,696	3,16,740	3,38,635	3,50,229	3,70,452	Trailers
12	ट्रॅक्टर्स	899	7,821	24,079	61,088	1,72,578	3,58,556	4,04,724	4,49,208	5,05,657	5,57,622	Tractors
13	इतर	285	810	1,319	5,040	9,872	29,829	30,529	35,345	40,883	43,610	Others
	एकूण	**1,00,144**	**3,11,669**	**8,04,986**	**26,40,585**	**66,07,054**	**1,69,89,659**	**1,89,19,157**	**2,08,72,100**	**2,28,87,642**	**2,50,59,549**	**Total**

टिप:- प्रत्येक वर्षाच्या १ जानेवारी रोजीचे आकडे / Figures are as on 1st January of each year * स्कूटर्स, मोपेड धरून / Includes Scooters, Moped also # जीप व स्टेशनवॅगन्स धरून / Includes jeeps and station wagons also

@ नवीन मोटार वाहन कायद्याप्रमाणे खाजगी वाहने व सार्वजनिक वाहने असे वर्गीकरण रद्द करण्यात आले असून १९९४ पासून खाजगी व सार्वजनिक मालवाहक वाहने सार्वजनिक वाहने या रकान्यात एकत्र दाखविण्यात आली आहेत / According to new Act separate classification as private and public carriers has been cancelled. From 1994 onwards no. of private and public carriers together are shown in total public carriers

आधार:- परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source:- Commissioner of Transport, Government of Maharashtra, Mumbai

9. चालू किंमतींनुसार व स्थिर किंमतींनुसार महाराष्ट्र राज्याचे दरडोई उत्पन्न

PER CAPITA INCOME AND STATE INCOME OF MAHARASHTRA AT CURRENT AND AT CONSTANT PRICES

अ.क्र.	प्रकार	1960-61$	1970-71$	1980-81$	1990-91$	2000-01$	2004-05#	2010-11#	2011-12#	2012-13#	2013-14+#	Type
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	**निव्वळ राज्य उत्पन्न (₹ कोटी)**											**Net State Domestic product (₹ crore)**
	(a) चालू किंमतींनुसार	2,074	5,149	17,500	62,190	2,19,038	3,70,023	9,50,771	10,59,392	11,95,209	13,65,149	At current prices
	(b) स्थिर किंमतींनुसार (२००४-०५)	38,757	50,447	73,865	1,27,816	2,10,526	3,70,023	6,67,625	6,95,904	7,49,137	8,05,593	At constant prices (2004-05)
2	**दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न (₹)**											**Per capita Net State Domestic Product (₹)**
	(a) चालू किंमतींनुसार	531	1,041	2,811	7,958	22,777	36,077	84,858	93,282	1,03,856	1,17,091	At current Prices
	(b) स्थिर किंमतींनुसार (२००४-०५)	9,924	10,193	11,863	16,355	21,892	36,077	59,587	61,276	65,095	69,097	At constant prices (2004-05)
3	**स्थूल राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक**											**Index numbers of Gross State Domestic Product**
	(a) चालू किंमतींनुसार	--	--	--	--	--	100.0	252.7	281.6	318.2	363.5	At current prices
	(b) स्थिर किंमतींनुसार (२००४-०५)	--	--	--	--	--	100.0	178.6	186.7	201.2	215.8	At constant prices (2004-05)
	निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक											**Index numbers of Net State Domestic Product**
	(a) चालू किंमतींनुसार	100.0	248.3	844.0	2,999.2	10,563.5	100.0	256.9	286.3	323.0	368.9	At current prices
	(b) स्थिर किंमतींनुसार (२००४-०५)	100.0	130.2	190.6	329.8	543.2	100.0	180.4	188.1	202.5	217.7	At constant prices (2004-05)
4	**दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक**											**Index numbers of Per Capita Net State Domestic product**
	(a) चालू किंमतींनुसार	100.0	196.0	529.4	1,498.8	4,289.9	100.0	235.2	258.6	3287.9	324.6	At current prices
	(b) स्थिर किंमतींनुसार (२००४-०५)	100.0	102.7	119.5	164.8	220.6	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	At constant prices (2004-05)

$ पायाभूत वर्ष / Base year 1999-2000 # **पायाभूत वर्ष** २००४-०५ / Base Year 2004-05 + पहिले सुधारित अंदाज / First Revised Estimates N.A. Not Available

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source:- Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

10. कामगारांकरीता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR WORKING CLASS

(नवी मालिका / New Series)

अ.क्र.	केंद्र	बाब	1966	1971	1981	1991*	2001*	2005#	2011#	2012#	2013#	2014#	Item	Centre
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
1	मुंबई	अन्न	150	202	492	244	554	615	204	225	260	284	Food	Mumbai
		संकिर्ण	143	188	447	226	528	611	192	212	242	262	Miscellaneous	
2	सोलापूर	अन्न	155	211	523	229	449	503	209	225	260	283	Food	Solapur
		संकिर्ण	145	195	481	224	471	539	199	216	227	245	Miscellaneous	
3	नागपूर	अन्न	155	208	489	222	446	494	212	235	279	294	Food	Nagpur
		संकिर्ण	144	190	454	223	483	554	220	240	268	281	Miscellaneous	
4	जळगाव	अन्न	173	202	515	236	488	542	214	234	262	266	Food	Jalgaon
		संकिर्ण	155	187	459	221	469	525	202	223	251	261	Miscellaneous	
5	नांदेड	अन्न	170	207	556	226	468	555	208	227	261	270	Food	Nanded
		संकिर्ण	153	195	507	225	469	543	220	245	275	289	Miscellaneous	
6	औरंगाबाद	अन्न	164	200	529	237	488	560	208	231	266	276	Food	Aurangabad
		संकिर्ण	151	189	401	219	495	576	200	226	258	273	Miscellaneous	
7	पुणे	अन्न	149	188	475	239	519	609	221	242	280	299	Food	Pune
		संकिर्ण	139	174	420	217	516	589	200	217	242	257	Miscellaneous	
8	नाशिक	अन्न	--	--	--	237	471	514	215	227	258	279	Food	Nashik
		संकिर्ण	--	--	--	228	498	576	204	223	244	261	Miscellaneous	
9	अकोला	अन्न	--	--	--	226	484	522	179	204	231	220	Food	Akola
		संकिर्ण	--	--	--	220	475	529	184	209	238	243	Miscellaneous	
10	कोल्हापूर	अन्न	--	--	--	236	501	581	211	231	257	262	Food	Kolhapur
		संकिर्ण	--	--	--	221	477	574	201	221	245	255	Miscellaneous	

* पायाभूत वर्ष / Base year 1982 =100 # पायाभूत वर्ष / Base year 2001 =100

आधार - कामगार आयक्त, यांचे कार्यालय, मुंबई Source : Office of the Commissioner of Labour, Mumbai

१. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या

१.१ या विभागात जनगणना २०११ नुसार क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती त्यांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी, दशवर्षीय चढउतार, खेड्यांचे वर्गीकरण, काम करणारे आणि काम न करणारे लोक, साक्षरता दर इ. बाबतची माहिती देण्यात आली आहे. लोकसंख्येची भाषावार माहिती जनगणना, २०११ ची देण्यात आली आहे.

१.२ जनगणना २०११ प्रमाणे वापरलेल्या संकल्पना व व्याख्यांनुसार 'गाव' हे ठराविक सीमा असलेले व जमिनीचे स्वतंत्रपणे अभिलेख उपलब्ध असलेले महसुली गाव होय. वाड्या किंवा पाडे यांस स्वतंत्र गावे मानण्यात आलेले नाही. ह्यास फक्त वनव्याप्त गावांचा अपवाद आहे. ही ठिकाणे म्हणजे राखीव जंगलातील लोकसंख्या असलेली ठिकाणे होत. त्यात मुख्यत: जंगल कामगार व त्यांच्या कुटुंबातील व्यक्तींचा समावेश आहे व त्यास गावे असे संबोधण्यात आले आहे. 'वस्ती असलेल्या गावात' 'वस्ती असलेल्या महसूली' व 'वस्ती असलेल्या वनव्याप्त' गावांचा समावेश आहे. ''वस्ती नसलेल्या'' गावांत कोणत्याही प्रकारची लोकवस्ती नसलेल्या महसुली गावांचा समावेश होतो. जनगणना २०११ नुसार शहर किंवा नागरी विभागाची व्याख्या असे क्षेत्र आहे :-

(१) ज्या ठिकाणी महानगरपालिका, नगर परिषद इ. नागरी संस्था, कटक मंडळ किंवा मुलकी वस्ती आहे किंवा

(२) ५,००० किंवा त्याहून अधिक लोकवस्ती असलेले, ज्यातील कमीतकमी तीन-चतुर्थांश पुरुष कामगार बिगर-शेती व्यवसायात गुंतले आहेत व लोकसंख्येची घनता प्रति चौ.कि.मी. ४०० किंवा त्यापेक्षा जास्त आहे.

जनगणना २०११ च्या नुसार इतर खालीलप्रमाणे व्याख्या आहेत :-

(१) काम - 'काम' ह्या शब्दाची व्याख्या कोणत्याही आर्थिक उत्पादक कार्यात सहभाग, अशी असून त्याचे स्वरुप बौद्धिक किंवा शारीरिक श्रम असे असू शकेल. 'काम' ह्यात फक्त प्रत्यक्ष केलेल्या कामाचा अंतर्भाव नसून प्रभावी देखरेख व कामाचे मार्गदर्शन यांचाही समावेश आहे.

(२) कामगार - संदर्भ वर्षात कोणत्याही आर्थिक उत्पादक कार्यात काम केले असले तरी त्या व्यक्तीस कामगार असे समजण्यात आले.

(अ) मुख्य कामगार - एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात ६ महीने किंवा जास्त किंवा १८० दिवस किंवा त्याहून जास्त दिवस काम केले असल्यास त्या व्यक्तीस मुख्य कामगार असे संबोधण्यात आले.

(ब) सिमांतिक कामगार - एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात सहा महिन्यांपेक्षा किंवा १८० दिवसांपेक्षा कमी दिवस काम केले असेल तर त्या व्यक्तीस सीमांतिक कामगार म्हणून संबोधण्यात आले.

(३) काम न करणारे - जनगणनेच्या संदर्भ दिवसाच्या आधीच्या एक वर्षाच्या काळात एखाद्या व्यक्तीने अजिबात काम केले नसेल अशा व्यक्तीस काम न करणारी

1. AREA AND POPULATION

1.1 Final figures of population census 2011 are presented in this section (on Area, Population of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, their percentage to total population, decadal variation, villages classified by population working and non-working persons and literacy rates, etc). Classification of population on basis of languages is as per population census 2011.

1.2 According to the definitions and concepts used for the population 2011 census, a 'Village' is a revenue village having a defined boundary and separate land records. Hamlets, wadies or pardas have not been treated as separate villages. Forest villages make an exception. These are population centres situated within reserved forest areas. Their population mainly consists of forest labourers and their families. Such population centres within reserved forest areas are also treated as villages. Number of 'inhabited villages' denote number of 'inhabited revenue villages' and 'inhabited forest villages'. The 'un-inhabited villages' are the revenue villages which do not have any residential population. As per census 2011, a town or an urban area was defined as a place which has :-

(i) a municipal body, a cantonment or civil lines; or

(ii) a population of 5,000 or over where at least three-forth or more of male workers are engaged in non-agricultural pursuits and density of population of at least 400 per sq.km.

Other definitions as adopted in the census 2011 are reproduced below :-

(1) Work- Work was defined as participation in economically productive activity; such participation may be mental or physical in nature. Work involves not only actual work but also effective supervision and direction of work.

(2) Worker- is the one who has engaged himself in any productive activity for at least sometime during the reference year

(a) Main worker- A Person who put in work for six months or more or for 180 days or more, during last year was classified as main worker.

(b) Marginal worker- A Person who did work during last year for less than six months (180 days) was classified as marginal worker.

(3) Non-worker - was one who did not engage himself in any productive activity throughout the while reference period of one year preceding the date of enumeration.

व्यक्ती असे संबोधण्यात आले. जी व्यक्ती मुख्यत्वे स्वत:च्या कुटुंबासाठी कामे करणे वगैरे घरगुती कामामध्ये गुंतलेली असेल किंवा एखादा मुलगा किंवा मुलगी जी प्रामुख्याने एखाद्या संस्थेत शिकत असताना कुटुंबाला आर्थिक मदत करते परंतु जी पूर्णवेळ काम करीत नाही अशा व्यक्तीस ''कामगार'' असे संबोधण्यात आले नाही. तसेच एखाद्या व्यक्तीस घरभाडे किंवा निवृत्ती वेतन अशा स्वरुपातच उत्पन्न मिळते व ज्यासाठी त्या व्यक्तीस कोणतेही काम करावे लागत नाही अशा व्यक्तीस ''कामगार''असे संबोधण्यात आले नाही.

(४) घरगुती उद्योग - कुटुंब प्रमुख किंवा प्रामुख्याने कुटुंबातील व्यक्तींनी शहरी भागात स्वत:च्या घराच्या परिसरात व ग्रामीण भागात खेड्यात चालविलेला उद्योग म्हणजे ''घरगुती उद्योग'' होय. घरगुती उद्योग हा नोंदणी झालेल्या कारखान्याप्रमाणे चालविण्यात येत नाही व त्यात उत्पादन, प्रक्रिया, सेवा, दुरुस्ती व विक्री यांचा संबंध असतो.

(५) शेतकरी - यात स्वत:ची जमीन कसणारे व दुसऱ्यांची जमीन कसणारे अशा दोन्हींचा अंतर्भाव होतो.

(६) शेतमजूर - यात शेतावर मजुरीवर/वेतनावर काम करणारे परंतु ज्यांचा जमिनीवर कोणत्याही प्रकारचा मालकी हक्क नाही अशांचा समावेश होतो.

(७) व्यवसाय - ज्यास उद्योग म्हणता येईल अशा आर्थिक उत्पादनांच्या कोणत्याही शाखेत जेव्हा एखादी व्यक्ती स्वत: काम करते त्यास तिचा व्यवसाय समजण्यात येतो.

(८) उद्योग - म्हणजे आर्थिक उत्पादन कार्यातील एखादी शाखा ज्यात कामगार काम करतो.

(९) मालक - मोबदला देऊन एक किंवा जास्त व्यक्तींकडून काम करवून घेणाऱ्या व्यक्तीस मालक असे समजण्यात येते.

(१०) कामगार - जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरुपाने मोबदला घेऊन दुसऱ्यासाठी वेतनावर किंवा मजूरीवर काम करते ती कामगार व्यक्ती होय.

(११) एकटा कामगार - जी व्यक्ती काही नैमित्तीक कारणांव्यतिरिक्त मोबदला देऊन इतरांकडून काम करवून घेत नाही किंवा कुटुंबातील इतर व्यक्तींच्या मदतीने काम करत नाही किंवा कोणत्याही सहकारी संस्थेची सभासद म्हणून काम करीत नाही अशा व्यक्तीस ''एकटा कामगार''असे संबोधण्यात येते.

(१२) कौटुंबिक कामगार - कुटुंबाच्या उद्योगात जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरुपात वेतन किंवा मजूरी न घेता कुटुंबातील इतर व्यक्तींबरोबर काम करते ती ''कौटुंबिक कामगार'' म्हणून समजण्यात येते.

A person who is engaged primarily in household duties such as working for one's own household or a boy or a girl who is primarily a student attending an institution, even if such a person helps in the family's economic activity but not as full-time worker, was not treated as worker. A person who receives income as rent or pension and who does not have to work for receiving that income has not been treated as worker.

(4) Household Industry - an industry run by the head of the household or mainly by members of households from the house premise in urban areas and within the village in the rural areas is termed as household industry. It cannot be run on the scale of registered factory.

(5) Cultivator – Persons who are engaged in cultivation of land owned or held from Government or held from private persons or institutions for payment in money, kind or share. Cultivator includes both owner cultivators and tenant cultivators.

(6) Agricultural labourer - covers all persons working on land as labourers on wages without holding any right upon the land.

(7) Occupation - of a worker is the function which he personally performs by engaging himself in work in any branch of economic activity which is called his industry.

(8) Industry - is defined as a sector of economic activity on which a worker is engaged.

(9) Employer - is a person who hires one or more persons in his work.

(10) Employee - is a person who works for others for wages or salary in cash or kind.

(11) A single worker - is a person who is doing his work without employing others except casually and without the help of other members of his family except casually or a participation in work as a member of a co-operative.

(12) A family worker - is a person who is doing his work in a family enterprise along with other members of the family without wages or salary in cash or kind.

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.1

क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / Area and Population

(जनगणना, २०११ / Population Census, 2011)

अ. क्र. Sr. No	जिल्हे	एकूण ग्रामीण नागरी	क्षेत्रफळ चौ.कि.मी. मध्ये Area in Sq.Km.	लोकसंख्या दर चौ.कि.मी. मागे Population Per Sq.Km.	तालुक्यांची संख्या No. of talukas	खेडयांची संख्या Number of villages		शहरांची संख्या No. of towns	कुटुंबे House-holds	लोकसंख्या Population			Total Rural Urban	Districts
						वस्ती असलेली Inhabited	वस्ती नसलेली Uninhabited			एकूण Persons	पुरूष Males	स्त्रिया Females		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	ए	157.00	19,652	0	0	0	0	6,74,339	30,85,411	16,84,608	14,00,803	T	Mumbai City
		ग्रा	0.00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	157.00	19,652	0	0	0	0	6,74,339	30,85,411	16,84,608	14,00,803	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	446.00	20,980	0	0	0	1	21,05,604	93,56,962	50,31,323	43,25,639	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	0.00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	446.00	20,980	0	0	0	1	21,05,604	93,56,962	50,31,323	43,25,639	U	
3	ठाणे	ए	9,558.00	1,157	15	1,704	17	51	25,29,165	1,10,60,148	58,65,078	51,95,070	T	Thane
		ग्रा	8,459.79	301	15	1,704	17	0	5,41,599	25,45,470	13,00,136	12,45,334	R	
		ना	1,098.21	7,753	--	0	0	51	19,87,566	85,14,678	45,64,942	39,49,736	U	
4	रायगड	ए	7,152.00	368	15	1,860	49	42	6,11,790	26,34,200	13,44,345	12,89,855	T	Raigad
		ग्रा	6,885.50	242	15	1,860	49	0	3,81,204	16,64,005	8,36,996	8,27,009	R	
		ना	266.50	3,641	--	0	0	42	2,30,586	9,70,195	5,07,349	4,62,846	U	
5	रत्नागिरी	ए	8,208.00	197	9	1,531	6	16	3,97,115	16,15,069	7,61,121	8,53,948	T	Ratnagiri
		ग्रा	8,089.83	167	9	1,531	6	0	3,35,318	13,51,346	6,30,213	7,21,133	R	
		ना	118.17	2,232	--	0	0	16	61,797	2,63,723	1,30,908	1,32,815	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	5,207.00	163	8	740	8	8	2,09,839	8,49,651	4,17,332	4,32,319	T	Sindhudurg
		ग्रा	5,142.71	144	8	740	8	0	1,83,201	7,42,645	3,63,268	3,79,377	R	
		ना	64.29	1,664	--	0	0	8	26,638	1,07,006	54,064	52,942	U	
7	नाशिक	ए	15,530.00	393	15	1,919	3	25	12,22,887	61,07,187	31,57,186	29,50,001	T	Nashik
		ग्रा	14,882.79	236	15	1,919	3	0	6,77,310	35,09,814	18,04,712	17,05,102	R	
		ना	647.21	4,013	--	0	0	25	5,45,577	25,97,373	13,52,474	12,44,899	U	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.1- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
8	धुळे	ए	7,195.00	285	4	674	4	8	4,08,874	20,50,862	10,54,031	9,96,831	T	Dhule
		ग्रा	7,078.33	209	4	674	4	0	2,96,717	14,79,826	7,58,916	7,20,910	R	
		ना	116.67	4,894	--	0	0	8	1,12,157	5,71,036	2,95,115	2,75,921	U	
9	नंदुरबार	ए	5,955.00	277	6	930	13	9	3,23,521	16,48,295	8,33,170	8,15,125	T	Nandurbar
		ग्रा	5,894.95	233	6	930	13	0	2,72,783	13,72,821	6,87,671	6,85,150	R	
		ना	60.05	4,587	--	0	0	9	50,738	2,75,474	1,45,499	1,29,975	U	
10	जळगाव	ए	11,765.00	360	15	1,487	26	20	9,03,643	42,29,917	21,97,365	20,32,552	T	Jalgaon
		ग्रा	11,417.15	253	15	1,487	26	0	6,24,570	28,87,206	15,00,514	13,86,692	R	
		ना	347.85	3,860		0	0	20	2,79,073	13,42,711	6,96,851	6,45,860	U	
11	अहमदनगर	ए	17,048.00	266	14	1,581	3	19	9,30,024	45,43,159	23,42,825	22,00,334	T	Ahmednagar
		ग्रा	16,581.43	219	14	1,581	3	0	7,39,083	36,30,542	18,72,907	17,57,635	R	
		ना	466.57	1,956	--	0	0	19	1,90,941	9,12,617	4,69,918	4,42,699	U	
12	पुणे	ए	15,643.00	603	14	1,852	25	35	21,51,503	94,29,408	49,24,105	45,05,303	T	Pune
		ग्रा	14,826.80	248	14	1,852	25	0	7,79,972	36,78,226	19,03,440	17,74,786	R	
		ना	816.20	7,046	--	0	0	35	13,71,531	57,51,182	30,20,665	27,30,517	U	
13	सातारा	ए	10,480.00	287	11	1,719	26	22	6,53,735	30,03,741	15,10,842	14,92,899	T	Satara
		ग्रा	10,044.83	242	11	1,719	26	0	5,28,587	24,33,363	12,19,749	12,13,614	R	
		ना	435.17	1,311	--	0	0	22	1,25,148	5,70,378	2,91,093	2,79,285	U	
14	सांगली	ए	8,572.00	329	10	725	3	7	5,98,386	28,22,143	14,35,728	13,86,415	T	Sangli
		ग्रा	8,217.72	256	10	725	3	0	4,42,436	21,02,786	10,71,124	10,31,662	R	
		ना	354.28	2,030	--	0	0	7	1,55,950	7,19,357	3,64,604	3,54,753	U	
15	सोलापूर	ए	14,895.00	290	11	1,143	11	13	8,73,167	43,17,756	22,27,852	20,89,904	T	Solapur
		ग्रा	14,531.91	201	11	1,143	11	0	5,93,560	29,18,665	15,18,343	14,00,322	R	
		ना	363.09	3,853	--	0	0	13	2,79,607	13,99,091	7,09,509	6,89,582	U	
16	कोल्हापूर	ए	7,685.00	504	12	1,195	21	23	8,40,240	38,76,001	19,80,658	18,95,343	T	Kolhapur
		ग्रा	7,344.96	360	12	1,195	21	0	5,68,519	26,45,992	13,48,815	12,97,177	R	
		ना	340.04	3,617	--	0	0	23	2,71,721	12,30,009	6,31,843	5,98,166	U	
17	औरंगाबाद	ए	10,130.89	365	9	1,314	42	16	7,51,915	37,01,282	19,24,469	17,76,813	T	Aurangabad
		ग्रा	9,821.54	212	9	1,314	42	0	4,20,950	20,81,112	10,81,825	9,99,287	R	
		ना	309.35	5,237	--	0	0	16	3,30,965	16,20,170	8,42,644	7,77,526	U	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.1- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
18	जालना	ए	7,694.11	255	8	958	9	4	3,91,701	19,59,046	10,11,473	9,47,573	T	Jalna
		ग्रा	7,587.95	208	8	958	9	0	3,20,908	15,81,617	8,17,279	7,64,338	R	
		ना	106.16	3,555	--	0	0	4	70,793	3,77,429	1,94,194	1,83,235	U	
19	परभणी	ए	6,214.00	295	9	830	13	8	3,61,130	18,36,086	9,42,870	8,93,216	T	Parbhani
		ग्रा	6,101.11	208	9	830	13	0	2,56,399	12,66,280	6,51,886	6,14,394	R	
		ना	112.89	5,047	--	0	0	8	1,04,731	5,69,806	2,90,984	2,78,822	U	
20	हिंगोली	ए	4,827.00	244	5	675	36	3	2,28,868	11,77,345	6,06,294	5,71,051	T	Hingoli
		ग्रा	4,770.54	209	5	675	36	0	1,96,255	9,98,612	5,14,430	4,84,182	R	
		ना	56.46	3,166	--	0	0	3	32,613	1,78,733	91,864	86,869	U	
21	बीड	ए	10,693.00	242	11	1,357	11	9	5,35,835	25,85,049	13,49,106	12,35,943	T	Beed
		ग्रा	10,534.69	197	11	1,357	11	0	4,35,588	20,70,751	10,82,978	9,87,773	R	
		ना	158.31	3,249	--	0	0	9	1,00,247	5,14,298	2,66,128	2,48,170	U	
22	नांदेड	ए	10,528.00	319	16	1,541	62	17	6,65,434	33,61,292	17,30,075	16,31,217	T	Nanded
		ग्रा	10,286.69	238	16	1,541	62	0	4,94,341	24,47,394	12,58,160	11,89,234	R	
		ना	241.31	3,787	--	0	0	17	1,71,093	9,13,898	4,71,915	4,41,983	U	
23	उस्मानाबाद	ए	7,569.00	219	8	728	5	8	3,51,281	16,57,576	8,61,535	7,96,041	T	Osmanabad
		ग्रा	7,439.99	185	8	728	5	0	2,96,494	13,76,519	7,16,237	6,60,282	R	
		ना	129.01	2,179	--	0	0	8	54,787	2,81,057	1,45,298	1,35,759	U	
24	लातूर	ए	7,157.00	343	10	928	20	7	4,81,572	24,54,196	12,73,140	11,81,056	T	Latur
		ग्रा	7,072.62	259	10	928	20	0	3,63,409	18,29,216	9,49,707	8,79,509	R	
		ना	84.38	7,407	--	0	0	7	1,18,163	6,24,980	3,23,433	3,01,547	U	
25	बुलढाणा	ए	9,661.00	268	13	1,300	144	12	5,61,504	25,86,258	13,37,560	12,48,698	T	Buldhana
		ग्रा	9,540.24	214	13	1,300	144	0	4,51,284	20,37,398	10,55,242	9,82,156	R	
		ना	120.76	4,545	--	0	0	12	1,10,220	5,48,860	2,82,318	2,66,542	U	
26	अकोला	ए	5,672.81	320	7	864	122	12	3,95,690	18,13,906	9,32,334	8,81,572	T	Akola
		ग्रा	5,588.85	196	7	864	122	0	2,50,160	10,94,165	5,63,933	5,30,232	R	
		ना	83.96	8,572	--	0	0	12	1,45,530	7,19,741	3,68,401	3,51,340	U	
27	वाशिम	ए	4,901.19	244	6	698	91	4	2,59,464	11,97,160	6,20,302	5,76,858	T	Washim
		ग्रा	4,821.10	204	6	698	91	0	2,18,403	9,85,747	5,11,727	4,74,020	R	
		ना	80.09	2,640	--	0	0	4	41,061	2,11,413	1,08,575	1,02,838	U	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.1- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
28	अमरावती	ए	12,210.00	237	14	1,637	360	12	6,47,451	28,88,445	14,80,768	14,07,677	T	Amravati
		ग्रा	11,967.64	155	14	1,637	360	0	4,30,282	18,51,158	9,50,633	9,00,525	R	
		ना	242.36	4,280	--	0	0	12	2,17,169	10,37,287	5,30,135	5,07,152	U	
29	यवतमाळ	ए	13,582.00	204	16	1,853	284	18	6,46,886	27,72,348	14,19,965	13,52,383	T	Yavatmal
		ग्रा	13,415.09	162	16	1,853	284	0	5,15,502	21,74,195	11,15,148	10,59,047	R	
		ना	166.91	3,584	--	0	0	18	1,31,384	5,98,153	3,04,817	2,93,336	U	
30	वर्धा	ए	6,309.00	206	8	973	403	13	3,09,846	13,00,774	6,68,385	6,32,389	T	Wardha
		ग्रा	6,219.99	141	8	973	403	0	2,12,493	8,77,474	4,51,874	4,25,600	R	
		ना	89.01	4,756	--	0	0	13	97,353	4,23,300	2,16,511	2,06,789	U	
31	नागपूर	ए	9,892.00	470	14	1,617	242	41	10,41,544	46,53,570	23,84,975	22,68,595	T	Nagpur
		ग्रा	9,409.05	157	14	1,617	242	0	3,39,997	14,74,811	7,58,357	7,16,454	R	
		ना	482.95	6,582	--	0	0	41	7,01,547	31,78,759	16,26,618	15,52,141	U	
32	भंडारा	ए	4,087.00	294	7	771	93	12	2,78,076	12,00,334	6,05,520	5,94,814	T	Bhandara
		ग्रा	4,014.66	241	7	771	93	0	2,24,933	9,66,503	4,87,484	4,79,019	R	
		ना	72.34	3,232	--	0	0	12	53,143	2,33,831	1,18,036	1,15,795	U	
33	गोंदिया	ए	5,234.00	253	8	883	59	10	2,92,369	13,22,507	6,61,554	6,60,953	T	Gondia
		ग्रा	5,139.84	213	8	883	59	0	2,43,840	10,96,577	5,47,934	5,48,643	R	
		ना	94.16	2,399	--	0	0	10	48,529	2,25,930	1,13,620	1,12,310	U	
34	चंद्रपूर	ए	11,443.00	193	15	1,463	329	23	5,36,686	22,04,307	11,23,834	10,80,473	T	Chandrapur
		ग्रा	11,152.40	128	15	1,463	329	0	3,56,228	14,28,929	7,26,106	7,02,823	R	
		ना	290.60	2,668	--	0	0	23	1,80,458	7,75,378	3,97,728	3,77,650	U	
35	गडचिरोली	ए	14,412.00	74	12	1,509	166	6	2,50,435	10,72,942	5,41,328	5,31,614	T	Gadchiroli
		ग्रा	14,336.76	67	12	1,509	166	0	2,22,413	9,54,909	4,81,290	4,73,619	R	
		ना	75.24	1,569	--	0	0	6	28,022	1,18,033	60,038	57,995	U	
	महाराष्ट्र	**ए**	**3,07,713.00**	**365**	**355**	**40,959**	**2,706**	**534**	**2,44,21,519**	**11,23,74,333**	**5,82,43,056**	**5,41,31,277**	**T**	**Maharashtra**
	राज्य	**ग्रा**	**2,98,619.45**	**206**	**355**	**40,959**	**2,706**	**0**	**1,32,14,738**	**6,15,56,074**	**3,15,39,034**	**3,00,17,040**	**R**	**State**
		ना	**9,093.55**	**5,588**	**0**	**0**	**0**	**534**	**1,12,06,781**	**5,08,18,259**	**2,67,04,022**	**2,41,14,237**	**U**	

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.2

अनुसूचित जातीची लोकसंख्या / Scheduled Castes Population

(जनगणना, २०११ / Population Census, 2011)

अ.क्र.	जिल्हे	ग्रामीण Rural			नागरी Urban			एकूण Total			अनुसूचित जातीची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Scheduled Castes to Total Population			Districts
Sr.No.		एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	2,19,934	1,11,564	1,08,370	2,19,934	1,11,564	1,08,370	7.13	6.62	7.74	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	5,83,302	3,00,291	2,83,011	5,83,302	3,00,291	2,83,011	6.23	5.97	6.54	Mumbai Suburban
3	ठाणे	84,982	43,891	41,091	6,45,107	3,33,994	3,11,113	7,30,089	3,77,885	3,52,204	6.6	6.44	6.78	Thane
4	रायगड	64,338	31,985	32,353	70,614	35,995	34,619	1,34,952	67,980	66,972	5.12	5.06	5.19	Raigad
5	रत्नागिरी	57,524	27,217	30,307	9,424	4,750	4,674	66,948	31,967	34,981	4.15	4.2	4.1	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	48,709	23,397	25,312	6,877	3,433	3,444	55,586	26,830	28,756	6.54	6.43	6.65	Sindhudurg
7	नाशिक	2,31,171	1,17,824	1,13,347	3,23,516	1,64,389	1,59,127	5,54,687	2,82,213	2,72,474	9.08	8.94	9.24	Nashik
8	धुळे	82,299	42,087	40,212	45,272	22,981	22,291	1,27,571	65,068	62,503	6.22	6.17	6.27	Dhule
9	नंदुरबार	30,550	15,453	15,097	17,435	8,820	8,615	47,985	24,273	23,712	2.91	2.91	2.91	Nandurbar
10	जळगाव	2,67,718	1,37,458	1,30,260	1,21,555	61,969	59,586	3,89,273	1,99,427	1,89,846	9.2	9.08	9.34	Jalgaon
11	अहमदनगर	4,43,302	2,25,820	2,17,482	1,30,396	65,701	64,695	5,73,698	2,91,521	2,82,177	12.63	12.44	12.82	Ahmednagar
12	पुणे	3,61,029	1,85,088	1,75,941	8,19,674	4,17,667	4,02,007	11,80,703	6,02,755	5,77,948	12.52	12.24	12.83	Pune
13	सातारा	2,47,575	1,23,808	1,23,767	75,661	37,895	37,766	3,23,236	1,61,703	1,61,533	10.76	10.7	10.82	Satara
14	सांगली	2,52,350	1,26,946	1,25,404	1,00,743	50,162	50,581	3,53,093	1,77,108	1,75,985	12.51	12.34	12.69	Sangli
15	सोलापूर	4,43,181	2,27,928	2,15,253	2,06,564	1,04,032	1,02,532	6,49,745	3,31,960	3,17,785	15.05	14.9	15.21	Solapur
16	कोल्हापूर	3,55,641	1,78,623	1,77,018	1,48,820	74,767	74,053	5,04,461	2,53,390	2,51,071	13.01	12.79	13.25	Kolhapur

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.2- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
17	औरंगाबाद	2,46,659	1,26,700	1,19,959	2,92,709	1,50,528	1,42,181	5,39,368	2,77,228	2,62,140	14.57	14.41	14.75	Aurangabad
18	जालना	2,26,345	1,15,749	1,10,596	45,921	23,208	22,713	2,72,266	1,38,957	1,33,309	13.9	13.74	14.07	Jalna
19	परभणी	1,72,674	88,291	84,383	74,634	37,592	37,042	2,47,308	1,25,883	1,21,425	13.47	13.35	13.59	Parbhani
20	हिंगोली	1,61,751	82,844	78,907	20,814	10,535	10,279	1,82,565	93,379	89,186	15.51	15.40	15.62	Hingoli
21	बीड	2,78,869	1,43,031	1,35,838	72,385	36,746	35,639	3,51,254	1,79,777	1,71,477	13.59	13.33	13.87	Beed
22	नांदेड	4,73,434	2,43,159	2,30,275	1,67,049	85,638	81,411	6,40,483	3,28,797	3,11,686	19.05	19	19.11	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,21,325	1,13,813	1,07,512	43,859	22,541	21,318	2,65,184	1,36,354	1,28,830	16	15.83	16.18	Osmanabad
24	लातूर	3,69,609	1,90,913	1,78,696	1,11,304	57,005	54,299	4,80,913	2,47,918	2,32,995	19.6	19.47	19.73	Latur
25	बुलढाणा	3,95,137	2,02,996	1,92,141	75,758	38,449	37,309	4,70,895	2,41,445	2,29,450	18.21	18.05	18.38	Buldhana
26	अकोला	2,53,575	1,30,266	1,23,309	1,10,484	55,978	54,506	3,64,059	1,86,244	1,77,815	20.07	19.98	20.17	Akola
27	वाशिम	2,00,187	1,03,178	97,009	29,275	14,689	14,586	2,29,462	1,17,867	1,11,595	19.17	19	19.35	Washim
28	अमरावती	3,46,056	1,78,148	1,67,908	1,60,318	81,250	79,068	5,06,374	2,59,398	2,46,976	17.53	17.52	17.54	Amravati
29	यवतमाळ	2,49,800	1,27,461	1,22,339	78,718	39,548	39,170	3,28,518	1,67,009	1,61,509	11.85	11.76	11.94	Yavatmal
30	वर्धा	1,14,889	59,201	55,688	73,941	37,368	36,573	1,88,830	96,569	92,261	14.52	14.45	14.59	Wardha
31	नागपूर	2,34,062	1,19,694	1,14,368	6,33,651	3,19,511	3,14,140	8,67,713	4,39,205	4,28,508	18.65	18.42	18.89	Nagpur
32	भंडारा	1,55,163	77,939	77,224	45,209	22,482	22,727	2,00,372	1,00,421	99,951	16.69	16.58	16.80	Bhandara
33	गोंदिया	1,35,393	67,401	67,992	40,568	20,033	20,535	1,75,961	87,434	88,527	13.31	13.22	13.39	Gondia
34	चंद्रपूर	1,87,643	95,203	92,440	1,60,722	81,695	79,027	3,48,365	1,76,898	1,71,467	15.80	15.74	15.87	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,01,879	51,541	50,338	18,866	9,500	9,366	1,20,745	61,041	59,704	11.25	11.28	11.23	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**74,94,819**	**38,25,053**	**36,69,766**	**57,81,079**	**29,42,706**	**28,38,373**	**1,32,75,898**	**67,67,759**	**65,08,139**	**11.81**	**11.62**	**12.02**	**Maharashtra State**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११ / Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.3

अनुसूचित जमातींची लोकसंख्या / Scheduled Tribes Population

(जनगणना, २०११ / Population Census, 2011)

अ.क्र.	जिल्हे	ग्रामीण Rural			नागरी Urban			एकूण Total			अनुसूचित जमातींची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Scheduled Tribes to Total Population			Districts
Sr.No.		एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	25,093	13,488	11,605	25,093	13,488	11,605	0.81	0.8	0.83	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	1,04,560	55,033	49,527	1,04,560	55,033	49,527	1.12	1.09	1.14	Mumbai Suburban
3	ठाणे	12,65,162	6,27,288	6,37,874	2,77,289	1,41,904	1,35,385	15,42,451	7,69,192	7,73,259	13.95	13.11	14.88	Thane
4	रायगड	2,70,768	1,35,959	1,34,809	34,357	17,698	16,659	3,05,125	1,53,657	1,51,468	11.58	11.43	11.74	Raigad
5	रत्नागिरी	18,788	9,577	9,211	1,586	825	761	20,374	10,402	9,972	1.26	1.37	1.17	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	6,019	3,061	2,958	957	514	443	6,976	3,575	3,401	0.82	0.86	0.79	Sindhudurg
7	नाशिक	13,99,280	7,07,246	6,92,034	1,65,089	85,301	79,788	15,64,369	7,92,547	7,71,822	25.62	25.1	26.16	Nashik
8	धुळे	6,07,824	3,06,730	3,01,094	39,491	20,304	19,187	6,47,315	3,27,034	3,20,281	31.56	31.03	32.13	Dhule
9	नंदुरबार	10,94,302	5,44,172	5,50,130	47,631	23,854	23,777	11,41,933	5,68,026	5,73,907	69.28	68.18	70.41	Nandurbar
10	जळगाव	5,37,071	2,75,373	2,61,698	67,296	34,777	32,519	6,04,367	3,10,150	2,94,217	14.29	14.11	14.48	Jalgaon
11	अहमदनगर	3,54,975	1,79,133	1,75,842	23,255	12,032	11,223	3,78,230	1,91,165	1,87,065	8.33	8.16	8.50	Ahmednagar
12	पुणे	2,55,389	1,29,711	1,25,678	93,487	49,421	44,066	3,48,876	1,79,132	1,69,744	3.7	3.64	3.77	Pune
13	सातारा	22,463	11,500	10,963	7,172	3,710	3,462	29,635	15,210	14,425	0.99	1.01	0.97	Satara
14	सांगली	12,820	6,592	6,228	5,513	2,814	2,699	18,333	9,406	8,927	0.65	0.66	0.64	Sangli
15	सोलापूर	49,731	25,648	24,083	27,861	14,137	13,724	77,592	39,785	37,807	1.8	1.79	1.81	Solapur
16	कोल्हापूर	22,318	11,408	10,910	7,888	4,070	3,818	30,206	15,478	14,728	0.78	0.78	0.78	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1,18,070	60,537	57,533	25,296	13,339	11,957	1,43,366	73,876	69,490	3.87	3.84	3.91	Aurangabad

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.3- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
18	जालना	35,876	18,543	17,333	6,387	3,445	2,942	42,263	21,988	20,275	2.16	2.17	2.14	Jalna
19	परभणी	32,150	16,332	15,818	8,364	4,238	4,126	40,514	20,570	19,944	2.21	2.18	2.23	Parbhani
20	हिंगोली	1,06,739	54,901	51,838	5,215	2,773	2,442	1,11,954	57,674	54,280	9.51	9.51	9.51	Hingoli
21	बीड	26,681	13,659	13,022	6,041	3,147	2,894	32,722	16,806	15,916	1.27	1.25	1.29	Beed
22	नांदेड	2,41,712	1,23,467	1,18,245	39,983	20,425	19,558	2,81,695	1,43,892	1,37,803	8.38	8.32	8.45	Nanded
23	उस्मानाबाद	30,007	15,426	14,581	6,032	3,143	2,889	36,039	18,569	17,470	2.17	2.16	2.19	Osmanabad
24	लातूर	48,147	24,970	23,177	9,341	4,902	4,439	57,488	29,872	27,616	2.34	2.35	2.34	Latur
25	बुलढाणा	1,16,176	59,525	56,651	8,661	4,628	4,033	1,24,837	64,153	60,684	4.83	4.8	4.86	Buldhana
26	अकोला	85,661	43,797	41,864	14,619	7,562	7,057	1,00,280	51,359	48,921	5.53	5.51	5.55	Akola
27	वाशिम	77,404	39,801	37,603	3,067	1,602	1,465	80,471	41,403	39,068	6.72	6.67	6.77	Washim
28	अमरावती	3,68,630	1,87,465	1,81,165	35,498	18,369	17,129	4,04,128	2,05,834	1,98,294	13.99	13.9	14.09	Amravati
29	यवतमाळ	4,73,752	2,40,656	2,33,096	40,305	20,240	20,065	5,14,057	2,60,896	2,53,161	18.54	18.37	18.72	Yavatmal
30	वर्धा	1,25,090	64,327	60,763	24,417	12,371	12,046	1,49,507	76,698	72,809	11.49	11.48	11.51	Wardha
31	नागपूर	2,00,154	1,02,275	97,879	2,37,417	1,21,291	1,16,126	4,37,571	2,23,566	2,14,005	9.4	9.37	9.43	Nagpur
32	भंडारा	78,943	39,532	39,411	9,943	4,983	4,960	88,886	44,515	44,371	7.41	7.35	7.46	Bhandara
33	गोंदिया	2,01,913	99,729	1,02,184	12,340	6,215	6,125	2,14,253	1,05,944	1,08,309	16.2	16.01	16.39	Gondia
34	चंद्रपूर	3,23,796	1,63,363	1,60,433	65,645	33,390	32,255	3,89,441	1,96,753	1,92,688	17.67	17.51	17.83	Chandrapur
35	गडचिरोली	3,98,266	1,98,753	1,99,513	17,040	8,624	8,416	4,15,306	2,07,377	2,07,929	38.71	38.31	39.11	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**90,06,077**	**45,40,456**	**44,65,621**	**15,04,136**	**7,74,569**	**7,29,567**	**1,05,10,213**	**53,15,025**	**51,95,188**	**9.35**	**9.13**	**9.6**	**Maharashtra State**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source: Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.4

लोकसंख्येतील दशवार्षिक वृध्दिदर / Decadal variation in population

(जनगणना, २०११ / Population Census, 2011)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	वर्ष Year	एकूण व्यक्ती Persons	दशवर्षीय चढउतार Decadal	दशवर्षीय चढउतार (शेकडा प्रमाण) Percentage decadal variation	पुरूष Males	स्त्रिया Females	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1901	9,27,994	-	-	5,61,825	3,66,169	Brihan Mumbai
		1911	11,48,757	+ 2,20,763	+ 23.79	7,31,634	4,17,123	
		1921	13,80,448	+ 2,31,691	+ 20.17	8,84,301	4,96,147	
		1931	13,97,812	+ 17,364	+ 1.26	8,78,102	5,19,710	
		1941	18,01,356	+ 4,03,544	+ 24.87	11,14,983	6,86,373	
		1951	29,94,444	+ 11,93,088	+ 66.23	18,68,335	11,26,109	
		1961	41,52,056	+ 11,57,612	+ 38.66	24,96,176	16,55,880	
		1971	59,70,575	+ 18,18,519	+ 43.80	34,78,378	24,92,197	
		1981	82,43,405	+ 22,72,830	+ 38.07	46,52,646	35,90,759	
		1991	99,25,891	+ 16,82,486	+ 20.41	54,60,145	44,65,746	
1	मुंबई शहर	1901	7,21,776	--	--	4,36,977	2,84,799	Mumbai City
		1911	8,93,481	+1,71,705	+23.79	5,69,051	3,24,430	
		1921	10,73,685	+1,80,204	+20.17	6,87,792	3,85,893	
		1931	10,87,191	+13,506	+1.26	6,82,971	4,04,220	
		1941	14,01,059	+3,13,868	+28.87	8,67,212	5,33,847	
		1951	23,29,020	+9,27,961	+66.23	14,79,584	8,49,436	
		1961	27,71,933	+4,42,913	+19.02	17,04,908	10,67,025	
		1971	30,70,378	+2,98,445	+10.77	18,38,843	12,31,535	
		1981	32,85,040	+2,14,662	+6.99	19,00,011	13,85,029	
		1991	31,74,889	-1,10,151	-3.35	17,72,549	14,02,340	
		2001	33,38,031	+1,63,142	+5.14	18,78,246	14,59,785	
		2011	30,85,411	-2,52,620	-7.57	16,84,608	14,00,803	
2	मुंबई उपनगर	1901	2,06,218	--	--	1,24,848	81,370	Mumbai Suburban
		1911	2,55,276	+49,058	+23.79	1,62,583	92,693	
		1921	3,06,763	+51,487	+20.17	1,96,509	1,10,254	
		1931	3,10,621	+3,858	+1.26	1,95,131	1,15,490	
		1941	4,00,297	+89,676	+28.87	2,47,771	1,52,526	
		1951	6,65,424	+2,65,127	+66.23	3,88,751	2,76,673	
		1961	13,80,123	+7,14,699	+107.41	7,91,268	5,88,855	
		1971	29,00,197	+15,20,074	+110.14	16,39,535	12,60,662	
		1981	49,58,365	+20,58,168	+70.97	27,52,635	22,05,730	
		1991	67,51,002	+17,92,637	+36.15	36,87,596	30,63,406	
		2001	86,40,419	+18,89,417	+27.99	47,41,720	38,98,699	
		2011	93,56,962	+7,16,543	+8.29	50,31,323	43,25,639	
3	ठाणे	1901	6,65,326	--	--	3,43,216	3,22,110	Thane
		1911	7,21,323	+55,997	+8.42	3,70,437	3,50,886	
		1921	7,13,228	-8,095	-1.12	3,68,305	3,44,923	
		1931	7,87,664	+74,436	+10.44	4,07,045	3,80,619	
		1941	8,82,321	+94,657	+12.02	4,54,693	4,27,628	
		1951	12,82,572	+4,00,251	+45.36	6,68,138	6,14,434	
		1961	16,52,678	+3,70,106	+28.86	8,61,117	7,91,561	
		1971	22,81,664	+6,28,986	+38.06	12,04,855	10,76,809	
		1981	33,51,562	+10,69,898	+46.89	17,79,645	15,71,917	
		1991	52,49,126	+18,97,564	+56.62	27,92,874	24,56,252	
		2001	81,31,849	+28,82,723	+54.92	43,77,747	37,54,102	
		2011	1,10,60,148	+29,28,299	+36.01	58,65,078	51,95,070	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.4- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
4	रायगड	1901	7,21,083	--	--	3,60,493	3,60,590	Raigad
		1911	7,14,371	-6,712	-0.93	3,53,180	3,61,191	
		1921	6,77,586	-36,785	-5.15	3,34,184	3,43,402	
		1931	7,56,315	+78,729	+11.62	3,76,398	3,79,917	
		1941	8,05,157	+48,842	+6.46	3,95,368	4,09,789	
		1951	9,09,083	+1,03,926	+12.91	4,45,580	4,63,503	
		1961	10,58,855	+1,49,772	+16.48	5,14,534	5,44,321	
		1971	12,63,003	+2,04,148	+19.28	6,14,278	6,48,725	
		1981	14,86,452	+2,23,449	+17.69	7,26,512	7,59,940	
		1991	18,24,816	+3,38,364	+22.76	9,07,907	9,16,909	
		2001	22,07,929	+3,83,113	+20.99	11,17,628	10,90,301	
		2011	26,34,200	+4,26,271	+19.31	13,44,345	12,89,855	
5	रतागिरी	1901	8,71,866	--	--	4,11,394	4,60,472	Ratnagiri
		1911	8,93,944	+22,078	+2.53	4,13,042	4,80,902	
		1921	8,56,032	-37,912	-4.24	3,91,461	4,64,571	
		1931	9,64,558	+1,08,526	+12.68	4,53,115	5,11,443	
		1941	10,22,816	+58,258	+6.04	4,73,880	5,48,936	
		1951	10,76,080	+53,264	+5.21	4,80,706	5,95,374	
		1961	11,46,243	+70,163	+6.52	5,06,211	6,40,032	
		1971	12,78,742	+1,32,499	+11.56	5,65,096	7,13,646	
		1981	13,79,655	+1,00,913	+7.89	6,11,029	7,68,626	
		1991	15,44,057	+1,64,402	+11.92	7,00,190	8,43,867	
		2001	16,96,777	+1,52,720	+9.89	7,94,498	9,02,279	
		2011	16,15,069	-81,708	-4.82	7,61,121	8,53,948	
6	सिंधुदुर्ग	1901	5,43,058	--	--	2,57,206	2,85,852	Sindhudurg
		1911	5,53,550	+10,492	+1.93	2,56,939	2,96,611	
		1921	5,31,211	-22,339	-4.04	2,44,359	2,86,852	
		1931	5,98,968	+67,757	+12.76	2,82,610	3,16,358	
		1941	6,37,574	+38,606	+6.45	2,96,878	3,40,696	
		1951	6,76,335	+38,761	+6.08	3,07,455	3,68,880	
		1961	7,24,817	+48,482	+7.17	3,30,393	3,94,424	
		1971	7,57,917	+33,100	+4.57	3,42,482	4,15,435	
		1981	7,80,891	+22,974	+3.03	3,54,128	4,26,763	
		1991	8,32,152	+51,261	+6.56	3,89,384	4,42,768	
		2001	8,68,825	+36,673	+4.41	4,17,890	4,50,935	
		2011	8,49,651	-19,174	-2.21	4,17,332	4,32,319	
7	नाशिक	1901	8,23,080	--	--	4,17,000	4,06,080	Nashik
		1911	9,15,698	+92,618	+11.25	4,61,573	4,54,125	
		1921	8,45,783	-69,915	-7.64	4,31,568	4,14,215	
		1931	10,09,583	+1,63,800	+19.37	5,14,322	4,95,261	
		1941	11,27,597	+1,18,014	+11.69	5,77,293	5,50,304	
		1951	14,29,916	+3,02,319	+26.81	7,30,927	6,98,989	
		1961	18,55,246	+4,25,330	+29.75	9,53,531	9,01,715	
		1971	23,69,221	+5,13,975	+27.70	12,21,419	11,47,802	
		1981	29,91,739	+6,22,518	+26.28	15,44,532	14,47,207	
		1991	38,51,352	+8,59,613	+28.73	19,84,973	18,66,379	
		2001	49,93,796	+11,42,444	+29.66	25,90,912	24,02,884	
		2011	61,07,187	+11,13,391	+22.30	31,57,186	29,50,001	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.4- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
8	धुळे	1901	2,57,194	--	--	1,29,905	1,27,289	Dhule
		1911	3,20,907	+63,713	+24.77	1,62,220	1,58,687	
		1921	3,40,792	+19,885	+6.20	1,72,473	1,68,319	
		1931	4,10,080	+69,288	+20.33	2,08,237	2,01,843	
		1941	4,85,081	+75,001	+18.29	2,46,370	2,38,711	
		1951	6,08,112	+1,23,031	+25.36	3,09,077	2,99,035	
		1961	7,85,278	+1,77,166	+29.13	4,00,444	3,84,834	
		1971	9,69,714	+1,84,436	+23.49	4,97,766	4,71,948	
		1981	12,02,284	+2,32,570	+23.98	6,15,294	5,86,990	
		1991	14,73,170	+2,70,886	+22.53	7,57,268	7,15,902	
		2001	17,07,947	+2,34,777	+15.94	8,78,372	8,29,575	
		2011	20,50,862	+3,42,915	+20.08	10,54,031	9,96,831	
9	नंदुरबार	1901	1,91,238	--	--	96,592	94,646	Nandurbar
		1911	2,38,612	+47,374	+24.77	1,20,619	1,17,993	
		1921	2,53,399	+14,787	+6.20	1,28,244	1,25,155	
		1931	3,04,918	+51,519	+20.33	1,54,836	1,50,082	
		1941	3,60,685	+55,767	+18.29	1,83,190	1,77,495	
		1951	4,52,166	+91,481	+25.36	2,29,149	2,23,017	
		1961	5,65,958	+1,13,792	+25.17	2,86,498	2,79,460	
		1971	6,92,467	+1,26,509	+22.35	3,51,835	3,40,632	
		1981	8,48,010	+1,55,543	+22.46	4,27,846	4,20,164	
		1991	10,62,545	+2,14,535	+25.30	5,38,020	5,24,525	
		2001	13,11,709	+2,49,164	+23.45	6,63,511	6,48,198	
		2011	16,48,295	+3,36,586	+25.66	8,33,170	8,15,125	
10	जळगाव	1901	9,54,077	--	--	4,83,030	4,71,047	Jalgaon
		1911	10,28,126	+74,049	+7.76	5,18,558	5,09,568	
		1921	10,69,656	+41,530	+4.04	5,42,676	5,26,980	
		1931	11,98,260	+1,28,604	+12.02	6,08,733	5,89,527	
		1941	13,20,074	+1,21,814	+10.17	6,69,953	6,50,121	
		1951	14,71,351	+1,51,277	+11.46	7,46,452	7,24,899	
		1961	17,65,047	+2,93,696	+19.96	9,02,001	8,63,046	
		1971	21,23,121	+3,58,074	+20.29	10,89,840	10,33,281	
		1981	26,18,274	+4,95,153	+23.32	13,42,963	12,75,311	
		1991	31,87,634	+5,69,360	+21.75	16,42,873	15,44,761	
		2001	36,82,690	+4,95,056	+15.53	19,05,493	17,77,197	
		2011	42,29,917	+5,47,227	+14.86	21,97,365	20,32,552	
11	अहमदागर	1901	8,21,946	--	--	4,09,926	4,12,020	Ahmednagar
		1911	9,27,795	+1,05,849	+12.88	4,67,777	4,60,018	
		1921	7,20,709	-2,07,086	-22.32	3,64,283	3,56,426	
		1931	9,71,296	+2,50,587	+34.77	4,92,744	4,78,552	
		1941	11,25,402	+1,54,106	+15.87	5,71,507	5,53,895	
		1951	14,13,446	+2,88,044	+25.59	7,17,049	6,96,397	
		1961	17,79,246	+3,65,800	+25.88	9,06,967	8,72,279	
		1971	22,73,223	+4,93,977	+27.76	11,62,306	11,10,917	
		1981	27,12,491	+4,39,268	+19.32	13,84,734	13,27,757	
		1991	33,72,935	+6,60,444	+24.35	17,30,609	16,42,326	
		2001	40,40,642	+6,67,707	+19.80	20,83,053	19,57,589	
		2011	45,43,159	+5,02,517	+12.44	23,42,825	22,00,334	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.4- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
12	पुणे	1901	10,95,858	--	--	5,53,661	5,42,197	Pune
		1911	11,77,238	+81,380	+7.43	5,95,481	5,81,757	
		1921	11,05,014	-72,224	-6.14	5,64,751	5,40,263	
		1931	12,75,882	+1,70,868	+15.46	6,53,480	6,22,402	
		1941	14,72,972	+1,97,090	+15.45	7,55,979	7,16,993	
		1951	19,50,976	+4,78,004	+32.45	10,06,201	9,44,775	
		1961	24,66,880	+5,15,904	+26.44	12,68,710	11,98,170	
		1971	31,78,029	+7,11,149	+28.83	16,43,864	15,34,165	
		1981	41,64,470	+9,86,441	+31.04	21,50,088	20,14,382	
		1991	55,32,532	+13,68,062	+32.85	28,61,460	26,71,072	
		2001	72,32,555	+17,00,023	+30.73	37,69,128	34,63,427	
		2011	94,29,408	+21,96,853	+30.37	49,24,105	45,05,303	
13	सातारा	1901	8,49,672	--	--	4,18,418	4,31,254	Satara
		1911	8,35,337	-14,335	-1.69	4,12,412	4,22,925	
		1921	7,86,436	-48,901	-5.85	3,87,434	3,99,002	
		1931	8,95,014	+1,08,578	+13.81	4,46,189	4,48,825	
		1941	10,13,212	+1,18,198	+13.21	4,97,993	5,15,219	
		1951	11,77,016	+1,63,804	+16.17	5,73,800	6,03,216	
		1961	14,30,105	+2,53,089	+21.50	6,98,555	7,31,550	
		1971	17,27,376	+2,97,271	+20.79	8,48,092	8,79,284	
		1981	20,38,677	+3,11,301	+18.02	9,89,122	10,49,555	
		1991	24,51,372	+4,12,695	+20.24	12,08,375	12,42,997	
		2001	28,08,994	+3,57,622	+14.59	14,08,326	14,00,668	
		2011	30,03,741	+1,94,747	+6.93	15,10,842	14,92,899	
14	सांगली	1901	6,45,696	--	--	3,25,474	3,20,222	Sangli
		1911	6,13,751	-31,945	-4.95	3,14,501	2,99,250	
		1921	5,97,371	-16,380	-2.67	3,07,664	2,89,707	
		1931	7,08,858	+1,11,487	+18.66	3,63,574	3,45,284	
		1941	8,14,449	+1,05,591	+14.90	4,16,823	3,97,626	
		1951	10,00,375	+1,85,926	+22.83	5,08,420	4,91,955	
		1961	12,32,986	+2,32,611	+23.25	6,29,912	6,03,074	
		1971	15,42,560	+3,09,574	+25.11	7,91,562	7,50,998	
		1981	18,34,293	+2,91,733	+18.91	9,32,734	9,01,559	
		1991	22,09,488	+3,75,195	+20.45	11,28,521	10,80,967	
		2001	25,83,524	+3,74,036	+16.93	13,20,088	12,63,436	
		2011	28,22,143	+2,38,619	+9.24	14,35,728	13,86,415	
15	सोलापूर	1901	8,75,368	--	--	4,40,985	4,34,383	Solapur
		1911	9,46,761	+71,393	+8.16	4,81,323	4,65,438	
		1921	9,00,267	-46,494	-4.91	4,63,349	4,36,918	
		1931	10,58,959	+1,58,692	+17.63	5,47,447	5,11,512	
		1941	12,15,953	+1,56,994	+14.83	6,26,145	5,89,808	
		1951	14,90,446	+2,74,493	+22.57	7,66,188	7,24,258	
		1961	18,43,102	+3,52,656	+23.66	9,51,818	8,91,284	
		1971	22,33,369	+3,90,267	+21.17	11,55,281	10,78,088	
		1981	25,88,139	+3,54,770	+15.88	13,32,914	12,55,225	
		1991	32,31,057	+6,42,918	+24.84	16,70,516	15,60,541	
		2001	38,49,543	+6,18,486	+19.14	19,89,623	18,59,920	
		2011	43,17,756	+4,68,213	+12.16	22,27,852	20,89,904	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.4- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
16	कोल्हापूर	1901	8,72,720	--	--	4,41,954	4,30,766	Kolhapur
		1911	7,92,681	-80,039	-9.17	4,03,010	3,89,671	
		1921	7,94,673	+1,992	+.25	4,08,448	3,86,225	
		1931	9,08,317	+1,13,644	+14.30	4,65,420	4,42,897	
		1941	10,39,279	+1,30,962	+14.42	5,28,012	5,11,267	
		1951	12,67,609	+2,28,330	+21.97	6,45,411	6,22,198	
		1961	15,52,636	+2,85,027	+22.49	7,91,893	7,60,743	
		1971	20,01,973	+4,49,337	+28.94	10,24,891	9,77,082	
		1981	24,57,095	+4,55,122	+22.73	12,52,119	12,04,976	
		1991	29,89,507	+5,32,412	+21.67	15,24,732	14,64,775	
		2001	35,23,162	+5,33,655	+17.85	18,07,470	17,15,692	
		2011	38,76,001	+3,52,839	+10.01	19,80,658	18,95,343	
17	औरंगाबाद	1901	4,44,492	-	-	2,22,431	2,22,061	Aurangabad
		1911	5,33,331	+88,839	+19.99	2,68,220	2,65,111	
		1921	4,36,921	-96,410	-18.08	2,19,425	2,17,496	
		1931	5,79,857	+1,42,936	+32.71	2,94,802	2,85,055	
		1941	6,56,289	+76,432	+13.18	3,35,440	3,20,849	
		1951	7,14,894	+58,605	+8.93	3,62,149	3,52,745	
		1961	9,43,092	+2,28,198	+31.92	4,82,363	4,60,729	
		1971	12,41,195	+2,98,103	+31.61	6,41,595	5,99,600	
		1981	15,89,754	+3,48,559	+28.08	8,21,280	7,68,474	
		1991	22,18,615	+6,28,861	+39.56	11,54,111	10,64,504	
		2001	29,02,602	+6,83,987	+30.83	15,08,179	13,94,423	
		2011	37,01,282	+7,98,680	+27.52	19,24,469	17,76,813	
18	जालाना	1901	3,56,096	-	-	1,78,242	1,77,854	Jalna
		1911	4,27,615	+71,519	+20.08	2,14,967	2,12,648	
		1921	3,63,765	-63,850	-14.93	1,82,960	1,80,805	
		1931	4,65,592	+1,01,827	+27.99	2,36,792	2,28,800	
		1941	5,21,222	+55,630	+11.95	2,66,320	2,54,902	
		1951	5,69,324	+48,102	+9.23	2,88,170	2,81,154	
		1961	7,20,141	+1,50,817	+26.49	3,65,570	3,54,571	
		1971	8,93,498	+1,73,357	+24.07	4,56,077	4,37,421	
		1981	10,26,252	+1,32,754	+14.86	5,20,877	5,05,375	
		1991	13,59,589	+3,33,337	+32.48	6,94,380	6,65,209	
		2001	16,07,391	+2,47,802	+18.23	8,24,087	7,83,304	
		2011	19,59,046	+3,51,655	+21.88	10,11,473	9,47,573	
19	परभणी	1901	3,53,265	--	--	1,77,016	1,76,249	Parbhani
		1911	4,25,672	+72,407	+20.50	2,13,637	2,12,035	
		1921	4,18,191	-7,481	-1.76	2,11,436	2,06,755	
		1931	4,66,278	+48,087	+11.50	2,37,483	2,28,795	
		1941	4,98,103	+31,825	+6.83	2,54,149	2,43,954	
		1951	5,50,621	+52,518	+10.54	2,78,941	2,71,680	
		1961	6,41,081	+90,460	+16.43	3,25,607	3,15,474	
		1971	8,05,383	+1,64,302	+25.63	4,12,218	3,93,165	
		1981	9,87,411	+1,82,028	+22.60	5,01,810	4,85,601	
		1991	12,93,104	+3,05,693	+30.96	6,61,700	6,31,404	
		2001	15,27,715	+2,34,611	+18.14	7,80,191	7,47,524	
		2011	18,36,086	+3,08,371	+20.19	9,42,870	8,93,216	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.4- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
20	हिंगोली	1901	2,26,384	--	--	1,13,438	1,12,946	Hingoli
		1911	2,72,785	+46,401	+20.50	1,36,906	1,35,879	
		1921	2,67,991	-4,794	-1.76	1,35,495	1,32,496	
		1931	2,98,807	+30,816	+11.50	1,52,187	1,46,620	
		1941	3,19,200	+20,393	+6.82	1,62,866	1,56,334	
		1951	3,52,856	+33,656	+10.54	1,77,427	1,75,429	
		1961	4,30,986	+78,130	+22.14	2,18,228	2,12,758	
		1971	5,33,595	+1,02,609	+23.81	2,71,152	2,62,443	
		1981	6,55,199	+1,21,604	+22.79	3,33,201	3,21,998	
		1991	8,23,931	+1,68,732	+25.75	4,22,094	4,01,837	
		2001	9,87,160	+1,63,229	+19.81	5,05,373	4,81,787	
		2011	11,77,345	+1,90,185	+19.27	6,06,294	5,71,051	
21	बीड	1901	4,81,140	--	--	2,42,433	2,38,707	Bid
		1911	6,06,104	+1,24,964	+25.97	3,06,099	3,00,005	
		1921	4,53,844	-1,52,260	-25.12	2,31,246	2,22,598	
		1931	6,16,675	+1,62,831	+35.88	3,16,389	3,00,286	
		1941	6,91,946	+75,271	+12.21	3,56,508	3,35,438	
		1951	7,84,920	+92,974	+13.44	4,01,074	3,83,846	
		1961	9,49,673	+1,64,753	+20.99	4,82,428	4,67,245	
		1971	12,23,694	+2,74,021	+28.85	6,26,223	5,97,471	
		1981	14,12,990	+1,89,296	+15.47	7,18,958	6,94,032	
		1991	18,22,072	+4,09,082	+28.95	9,37,410	8,84,662	
		2001	21,61,250	+3,39,178	+18.61	11,16,356	10,44,894	
		2011	25,85,049	+4,23,799	+19.61	13,49,106	12,35,943	
22	नांदेड	1901	5,50,261	--	--	2,74,628	2,75,633	Nanded
		1911	6,71,066	+1,20,805	+21.95	3,36,431	3,34,635	
		1921	6,49,825	-21,241	-3.17	3,28,083	3,21,742	
		1931	7,06,773	+56,948	+8.76	3,59,522	3,47,251	
		1941	7,84,289	+77,516	+10.97	3,99,103	3,85,186	
		1951	8,83,531	+99,242	+12.65	4,45,558	4,37,973	
		1961	10,79,674	+1,96,143	+22.20	5,47,974	5,31,700	
		1971	13,97,762	+3,18,088	+29.46	7,14,820	6,82,942	
		1981	17,49,334	+3,51,572	+25.15	8,92,417	8,56,917	
		1991	23,30,374	+5,81,040	+33.21	11,97,876	11,32,498	
		2001	28,76,259	+5,45,885	+23.42	14,81,358	13,94,901	
		2011	33,61,292	+4,85,033	+16.86	17,30,075	16,31,217	
23	उस्मानाबाद	1901	3,87,122	--	--	1,95,504	1,91,618	Osmanabad
		1911	4,60,516	+73,394	+18.96	2,34,424	2,26,092	
		1921	4,42,156	-18,360	-3.99	2,28,068	2,14,088	
		1931	4,92,845	+50,689	+11.46	2,53,778	2,39,067	
		1941	5,47,945	+55,100	+11.18	2,82,227	2,65,718	
		1951	6,03,273	+55,328	+10.10	3,09,765	2,93,508	
		1961	7,26,036	+1,22,763	+20.35	3,72,766	3,53,270	
		1971	9,28,227	+2,02,191	+27.85	4,76,671	4,51,556	
		1981	10,29,702	+1,01,475	+10.93	5,25,851	5,03,851	
		1991	12,76,327	+2,46,625	+23.95	6,58,896	6,17,431	
		2001	14,86,586	+2,10,259	+16.47	7,69,368	7,17,218	
		2011	16,57,576	+1,70,990	+11.50	8,61,535	7,96,041	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.4- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
24	लातूर	1901	4,23,609	--	--	2,13,912	2,09,697	Latur
		1911	5,06,549	+82,940	+19.58	2,57,736	2,48,813	
		1921	4,79,723	-26,826	-5.30	2,47,305	2,32,418	
		1931	5,40,019	+60,296	+12.57	2,77,988	2,62,031	
		1941	6,00,373	+60,354	+11.18	3,09,237	2,91,136	
		1951	6,60,823	+60,450	+10.07	3,39,379	3,21,444	
		1961	8,18,160	+1,57,337	+23.81	4,19,547	3,98,613	
		1971	10,48,618	+2,30,458	+28.17	5,40,043	5,08,575	
		1981	12,92,882	+2,44,264	+23.29	6,60,045	6,32,837	
		1991	16,76,641	+3,83,759	+29.68	8,63,203	8,13,438	
		2001	20,80,285	+4,03,644	+24.07	10,75,257	10,05,028	
		2011	24,54,196	+3,73,911	+17.97	12,73,140	11,81,056	
25	बुलढाणा	1901	6,17,990	--	--	3,10,300	3,07,690	Buldana
		1911	6,73,698	+55,708	+9.01	3,39,459	3,34,239	
		1921	7,03,643	+29,945	+4.44	3,55,604	3,48,039	
		1931	7,66,584	+62,941	+8.95	3,88,966	3,77,618	
		1941	8,20,862	+54,278	+7.08	4,16,314	4,04,548	
		1951	8,70,168	+49,306	+6.01	4,39,270	4,30,898	
		1961	10,59,698	+1,89,530	+21.78	5,41,026	5,18,672	
		1971	12,62,978	+2,03,280	+19.18	6,46,303	6,16,675	
		1981	15,08,777	+2,45,799	+19.46	7,70,833	7,37,944	
		1991	18,86,299	+3,77,522	+25.02	9,66,017	9,20,282	
		2001	22,32,480	+3,46,181	+18.35	11,47,403	10,85,077	
		2011	25,86,258	+3,53,778	+15.85	13,37,560	12,48,698	
26	अकोला	1901	4,44,653	-	-	2,25,896	2,18,757	Akola
		1911	4,64,741	+20,088	+4.52	2,36,203	2,28,538	
		1921	4,69,947	+5,206	+1.12	2,39,999	2,29,948	
		1931	5,18,143	+48,196	+10.26	2,65,407	2,52,736	
		1941	5,36,696	+18,553	+3.58	2,74,306	2,62,390	
		1951	5,62,268	+25,572	+4.76	2,87,908	2,74,360	
		1961	7,16,333	+1,54,065	+27.40	3,71,998	3,44,335	
		1971	9,04,204	+1,87,871	+26.23	4,68,350	4,35,854	
		1981	11,18,267	+2,14,063	+23.67	5,76,745	5,41,522	
		1991	13,51,507	+2,33,240	+20.86	6,98,793	6,52,714	
		2001	16,29,633	+2,78,126	+20.58	8,40,949	7,88,684	
		2011	18,13,906	+1,84,273	+11.31	9,32,334	8,81,572	
27	वाशिम	1901	3,07,413	-	-	1,56,174	1,51,239	Washim
		1911	3,21,301	+13,888	+4.52	1,63,301	1,58,000	
		1921	3,24,900	+3,599	+1.12	1,65,924	1,58,976	
		1931	3,58,219	+33,319	+10.26	1,83,489	1,74,730	
		1941	3,71,046	+12,827	+3.58	1,89,642	1,81,404	
		1951	3,88,726	+17,680	+4.76	1,97,211	1,91,515	
		1961	4,73,021	+84,295	+21.68	2,41,834	2,31,187	
		1971	5,97,274	+1,24,253	+26.27	3,05,219	2,92,055	
		1981	7,08,685	+1,11,411	+18.65	3,61,079	3,47,606	
		1991	8,62,764	+1,54,079	+21.74	4,43,355	4,19,409	
		2001	10,20,822	+1,58,058	+18.32	5,26,398	4,94,424	
		2011	11,97,160	+1,76,338	+17.27	6,20,302	5,76,858	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.4- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
28	अमरावती	1901	8,06,859	--	--	4,11,663	3,95,196	Amravati
		1911	8,73,012	+66,153	+8.20	4,45,739	4,27,273	
		1921	8,27,867	-45,145	-5.17	4,23,802	4,04,065	
		1931	9,41,604	+1,13,737	+13.74	4,85,593	4,56,011	
		1941	9,88,524	+46,920	+4.98	5,07,920	4,80,604	
		1951	10,31,160	+42,636	+4.31	5,26,593	5,04,567	
		1961	12,32,780	+2,01,620	+19.55	6,37,861	5,94,919	
		1971	15,41,209	+3,08,429	+25.02	7,98,073	7,43,136	
		1981	18,61,410	+3,20,201	+20.78	9,61,564	8,99,846	
		1991	22,00,057	+3,38,647	+18.19	11,36,314	10,63,743	
		2001	26,07,160	+4,07,103	+18.50	13,45,614	12,61,546	
		2011	28,88,445	+2,81,285	+10.79	14,80,768	14,07,677	
29	यवतमाळ	1901	5,77,101	--	--	2,90,267	2,86,834	Yavatmal
		1911	7,24,410	+1,47,309	+25.53	3,65,912	3,58,498	
		1921	7,48,959	+24,549	+3.39	3,80,545	3,68,414	
		1931	8,57,288	+1,08,329	+14.46	4,36,124	4,21,164	
		1941	8,87,738	+30,450	+3.55	4,48,724	4,39,014	
		1951	9,31,982	+44,244	+4.98	4,68,522	4,63,460	
		1961	10,98,470	+1,66,488	+17.86	5,57,010	5,41,460	
		1971	14,23,677	+3,25,207	+29.61	7,26,072	6,97,605	
		1981	17,37,423	+3,13,746	+22.04	8,87,236	8,50,187	
		1991	20,77,144	+3,39,721	+19.55	10,64,422	10,12,722	
		2001	24,58,271	+3,81,127	+18.35	12,65,681	11,92,590	
		2011	27,72,348	+3,14,077	+12.78	14,19,965	13,52,383	
30	वर्धा	1901	3,86,012	--	--	1,94,258	1,91,754	Wardha
		1911	4,60,775	+74,763	+19.37	2,32,351	2,28,424	
		1921	4,63,696	+2,921	+.63	2,35,074	2,28,622	
		1931	5,16,266	+52,570	+11.34	2,61,394	2,54,872	
		1941	5,19,330	+3,064	+.59	2,62,617	2,56,713	
		1951	5,38,903	+19,573	+3.77	2,71,751	2,67,152	
		1961	6,34,277	+95,374	+17.70	3,22,894	3,11,383	
		1971	7,79,562	+1,45,285	+22.91	4,00,040	3,79,522	
		1981	9,26,618	+1,47,056	+18.86	4,75,696	4,50,922	
		1991	10,67,357	+1,40,739	+15.19	5,50,370	5,16,987	
		2001	12,36,736	+1,69,379	+15.87	6,38,990	5,97,746	
		2011	13,00,774	+64,038	+5.18	6,68,385	6,32,389	
31	नागपूर	1901	7,48,489	--	--	3,75,940	3,72,549	Nagpur
		1911	8,06,287	+57,798	+7.72	4,07,033	3,99,254	
		1921	7,89,940	-16,347	-2.03	4,01,557	3,88,383	
		1931	9,36,987	+1,47,047	+18.61	4,79,678	4,57,309	
		1941	10,56,537	+1,19,550	+12.76	5,40,366	5,16,171	
		1951	12,30,535	+1,73,998	+16.47	6,29,185	6,01,350	
		1961	15,08,455	+2,77,920	+22.59	7,81,969	7,26,486	
		1971	19,42,688	+4,34,233	+28.79	10,10,911	9,31,777	
		1981	25,88,811	+6,46,123	+33.26	13,45,377	12,43,434	
		1991	32,87,139	+6,98,328	+26.97	17,10,404	15,76,735	
		2001	40,67,637	+7,80,498	+23.74	21,05,314	19,62,323	
		2011	46,53,570	+5,85,933	+14.40	23,84,975	22,68,595	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.4- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
32	भंडारा	1901	2,76,306	--	--	1,33,436	1,42,870	Bhandara
		1911	3,22,277	+45,971	+16.64	1,58,106	1,64,171	
		1921	3,37,193	+14,916	+4.63	1,66,563	1,70,630	
		1931	3,87,388	+50,195	+14.89	1,92,097	1,95,291	
		1941	4,52,512	+65,124	+16.81	2,25,153	2,27,359	
		1951	5,03,536	+51,024	+11.28	2,51,163	2,52,373	
		1961	5,93,898	+90,362	+17.95	2,98,025	2,95,873	
		1971	7,31,053	+1,37,155	+23.09	3,68,426	3,62,627	
		1981	8,50,488	+1,19,435	+16.34	4,27,490	4,22,998	
		1991	10,21,408	+1,70,920	+20.10	5,15,772	5,05,636	
		2001	11,36,146	+1,14,738	+11.23	5,73,445	5,62,701	
		2011	12,00,334	+64,188	+5.65	6,05,520	5,94,814	
33	गोंदिया	1901	3,13,952	--	--	1,51,616	1,62,336	Gondiya
		1911	3,66,186	+52,234	+16.64	1,79,648	1,86,538	
		1921	3,83,135	+16,949	+4.63	1,89,258	1,93,877	
		1931	4,40,170	+57,035	+14.89	2,18,270	2,21,900	
		1941	5,14,165	+73,995	+16.81	2,55,829	2,58,336	
		1951	5,72,142	+57,977	+11.28	2,85,440	2,86,702	
		1961	6,78,740	+1,06,598	+18.63	3,39,341	3,39,399	
		1971	8,54,527	+1,75,787	+25.90	4,29,646	4,24,881	
		1981	9,87,089	+1,32,562	+15.51	4,92,669	4,94,420	
		1991	10,86,221	+99,132	+10.04	5,44,503	5,41,718	
		2001	12,00,707	+1,14,486	+10.54	5,98,834	6,01,873	
		2011	13,22,507	+1,21,800	+10.14	6,61,554	6,60,953	
34	चंद्रपूर	1901	3,97,079	--	--	1,96,282	2,00,797	Chandrapur
		1911	5,04,261	+1,07,182	+26.99	2,51,522	2,52,739	
		1921	4,94,594	-9,667	-1.92	2,46,840	2,47,754	
		1931	5,69,233	+74,639	+15.09	2,86,059	2,83,174	
		1941	6,51,323	+82,090	+14.42	3,27,491	3,23,832	
		1951	7,28,013	+76,690	+11.77	3,65,124	3,62,889	
		1961	8,51,678	+1,23,665	+16.99	4,30,320	4,21,358	
		1971	11,17,908	+2,66,230	+31.26	5,69,621	5,48,287	
		1981	14,16,953	+2,99,045	+26.75	7,23,282	6,93,671	
		1991	17,71,994	+3,55,041	+25.06	9,09,787	8,62,207	
		2001	20,71,101	+2,99,107	+16.88	10,62,993	10,08,108	
		2011	22,04,307	+1,33,206	+6.43	11,23,834	10,80,473	
35	गडचिरोली	1901	1,77,244	--	--	87,614	89,630	Gadchiroli
		1911	2,25,086	+47,842	+26.99	1,12,271	1,12,815	
		1921	2,20,771	-4,315	-1.92	1,10,181	1,10,590	
		1931	2,54,088	+33,317	+15.09	1,27,688	1,26,400	
		1941	2,90,730	+36,642	+14.42	1,46,181	1,44,549	
		1951	3,24,962	+34,232	+11.77	1,62,521	1,62,441	
		1961	3,86,392	+61,430	+18.90	1,93,361	1,93,031	
		1971	5,22,229	+1,35,837	+35.16	2,62,946	2,59,283	
		1981	6,37,336	+1,15,107	+22.04	3,21,716	3,15,620	
		1991	7,87,010	+1,49,674	+23.48	3,98,364	3,88,646	
		2001	9,70,294	+1,83,284	+23.29	4,91,101	4,79,193	
		2011	10,72,942	+1,02,648	+10.58	5,41,328	5,31,614	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.4- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
36	**महाराष्ट्र राज्य**	**1901**	**1,93,91,643**	**--**	**--**	**98,02,129**	**95,89,514**	**Maharashtra State**
		1911	**2,14,74,523**	**+20,82,880**	**+10.74**	**1,09,22,671**	**1,05,51,852**	
		1921	**2,08,49,666**	**-6,24,857**	**-2.91**	**1,06,92,865**	**1,01,56,801**	
		1931	**2,39,59,300**	**+31,09,634**	**+14.91**	**1,23,05,958**	**1,16,53,342**	
		1941	**2,68,32,758**	**+28,73,458**	**+11.99**	**1,37,69,460**	**1,30,63,298**	
		1951	**3,20,02,564**	**+51,69,806**	**+19.27**	**1,64,90,039**	**1,55,12,525**	
		1961	**3,95,53,718**	**+75,51,154**	**+23.60**	**2,04,28,882**	**1,91,24,836**	
		1971	**5,04,12,235**	**+1,08,58,517**	**+27.45**	**2,61,16,351**	**2,42,95,884**	
		1981	**6,27,82,818**	**+1,23,70,583**	**+24.54**	**3,24,14,432**	**3,03,68,386**	
		1991	**7,89,37,187**	**+1,61,54,369**	**+25.73**	**4,08,25,618**	**3,81,11,569**	
		2001	**9,68,78,627**	**+1,79,41,440**	**+22.73**	**5,04,00,596**	**4,64,78,031**	
		2011	**11,23,74,333**	**+1,54,95,706**	**+15.99**	**5,82,43,056**	**5,41,31,277**	

Note: पुनर्रचित जिल्ह्यांची २०११ च्या जनगणनेनुसार लोकसंख्या / Population of bifurcated Districts as per 2011 census

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.5

गावे व शहरांची संख्या / Number of Villages and Towns

(जनगणना, २०११ / Population Census, 2011)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	गावे / Villages						शहरे / Towns		Districts
		२००१			२०११			२००१	२०११	
		वस्ती असलेली Inhabited	वस्ती नसलेली Un-inhabited	एकूण Total	वस्ती असलेली Inhabited	वस्ती नसलेली Un-inhabited	एकूण Total			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	1	1	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1,727	21	1,748	1,704	17	1,721	37	51	Thane
4	रायगड	1,859	60	1,919	1,860	49	1,909	26	42	Raigad
5	रत्नागिरी	1,539	4	1,543	1,531	6	1,537	10	16	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	743	0	743	740	8	748	5	8	Sindhudurg
7	नाशिक	1,923	6	1,929	1,919	3	1,922	18	25	Nashik
8	धुळे	678	3	681	674	4	678	3	8	Dhule
9	नंदुरबार	935	12	947	930	13	943	5	9	Nandurbar
10	जळगाव	1,491	28	1,519	1,487	26	1,513	15	20	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,578	9	1,587	1,581	3	1,584	18	19	Ahmednagar
12	पुणे	1,844	22	1,866	1,852	25	1,877	25	35	Pune
13	सातारा	1,716	23	1,739	1,719	26	1,745	15	22	Satara
14	सांगली	721	3	724	725	3	728	8	7	Sangli
15	सोलापूर	1,138	12	1,150	1,143	11	1,154	10	13	Solapur
16	कोल्हापूर	1,196	21	1,217	1,195	21	1,216	18	23	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1,300	44	1,344	1,314	42	1,356	9	16	Aurangabad
18	जालना	963	8	971	958	9	967	4	4	Jalna
19	परभणी	830	11	841	830	13	843	8	8	Parbhani
20	हिंगोली	672	38	710	675	36	711	4	3	Hingoli
21	बीड	1,354	11	1,365	1,357	11	1,368	6	9	Beed
22	नांदेड	1,546	63	1,609	1,541	62	1,603	13	17	Nanded
23	उस्मानाबाद	729	5	734	728	5	733	8	8	Osmanabad
24	लातूर	921	23	944	928	20	948	5	7	Latur
25	बुलढाणा	1,297	136	1,433	1,300	144	1,444	11	12	Buldhana
26	अकोला	862	124	986	864	122	986	8	12	Akola
27	वाशिम	702	87	789	698	91	789	4	4	Washim
28	अमरावती	1,679	323	2,002	1,637	360	1,997	11	12	Amravati
29	यवतमाळ	1,856	274	2,130	1,853	284	2,137	13	18	Yavatmal
30	वर्धा	1,004	378	1,382	973	403	1,376	7	13	Wardha
31	नागपूर	1,628	241	1,869	1,617	242	1,859	29	41	Nagpur
32	भंडारा	778	92	870	771	93	864	6	12	Bhandara
33	गोंदिया	893	57	950	883	59	942	2	10	Gondia
34	चंद्रपूर	1,472	319	1,791	1,463	329	1,792	14	23	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,521	158	1,679	1,509	166	1,675	2	6	Gadchiroli
	महाराष्ट्र	**41,095**	**2,616**	**43,711**	**40,959**	**2,706**	**43,665**	**378**	**534**	**Maharashtra**

आधार : (१) भारतीय जनगणना, २००१

(२) भारतीय जनगणना, २०११

Source :(1) Population Census of India, 2001

(2) Population Census of India, 2011

१ क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / तक्ता क्रमांक / गावांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण / (जनगणना, २०११ /

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	वस्ती असलेल्या एकूण खेडयांची संख्या Total No. of Inhabited Villages	एकूण ग्रामीण लोकसंख्या Total rural Population	लोकसंख्येचा गट / Population range					
				२०० पेक्षा कमी / Less than 200		200 - 499		500 - 999	
				खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई शहर	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	1,704	25,45,470	48	5,378	236	87,806	543	4,08,157
4	रायगड	1,860	16,64,005	177	22,808	564	1,95,773	598	4,25,845
5	रत्नागिरी	1,531	13,51,346	108	13,571	422	1,48,295	540	3,86,335
6	सिंधुदुर्ग	740	7,42,645	37	4,774	180	66,028	243	1,80,794
7	नाशिक	1,919	35,09,814	17	2,358	150	59,018	492	3,68,947
8	धुळे	674	14,79,826	5	658	33	12,160	128	96,380
9	नंदुरबार	930	13,72,821	32	4,243	102	36,478	249	1,91,712
10	जळगाव	1,487	28,87,206	23	2,967	140	52,762	373	2,79,348
11	अहमदनगर	1,581	36,30,542	6	778	73	28,758	321	2,46,858
12	पुणे	1,852	36,78,226	106	12,043	280	98,551	435	3,26,080
13	सातारा	1,719	24,33,363	108	13,100	359	1,27,173	466	3,39,516
14	सांगली	725	21,02,786	1	176	40	16,230	112	83,694
15	सोलापूर	1,143	29,18,665	9	1,062	38	13,867	173	1,31,323
16	कोल्हापूर	1,195	26,45,992	16	1,812	124	46,835	294	2,19,049
17	औरंगाबाद	1,314	20,81,112	59	6,925	171	62,746	359	2,70,536
18	जालना	958	15,81,617	16	2,061	57	20,768	244	1,82,311
19	परभणी	830	12,66,280	12	1,431	101	38,602	244	1,83,120
20	हिंगोली	675	9,98,612	25	2,290	69	24,183	185	1,39,102
21	बीड	1,357	20,70,751	15	1,830	148	54,417	409	3,03,145
22	नांदेड	1,541	24,47,394	32	3,486	157	58,566	415	3,14,915
23	उस्मानाबाद	728	13,76,519	6	577	61	23,283	173	1,29,581
24	लातूर	928	18,29,216	11	1,555	66	24,248	204	1,54,301
25	बुलढाणा	1,300	20,37,398	80	6,875	158	54,451	334	2,49,084
26	अकोला	864	10,94,165	96	8,931	169	60,393	265	1,92,961
27	वाशिम	698	9,85,747	40	4,284	73	26,931	194	1,46,893
28	अमरावती	1,637	18,51,158	222	19,526	359	1,27,158	462	3,32,481
29	यवतमाळ	1,853	21,74,195	139	13,147	334	1,18,623	599	4,34,850
30	वर्धा	973	8,77,474	183	13,267	221	78,169	308	2,19,630
31	नागपूर	1,617	14,74,811	246	19,932	449	1,57,378	512	3,64,675
32	भंडारा	771	9,66,503	64	6,264	118	41,474	227	1,70,092
33	गोंदिया	883	10,96,577	52	5,585	121	42,973	272	2,01,649
34	चंद्रपूर	1,463	14,28,929	143	15,637	383	1,35,029	457	3,31,582
35	गडचिरोली	1,509	9,54,909	448	49,333	466	1,53,972	314	2,18,473
	महाराष्ट्र राज्य	**40,959**	**6,15,56,074**	**2,582**	**2,68,664**	**6,422**	**22,93,098**	**11,144**	**82,23,419**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.6

Villages Classified by Population

Population Census, 2011)

लोकसंख्येचा गट / Population range								
1000 - 1999		2000 - 4999		5000 - 9999		१०००० आणि त्याहून अधिक 10000 and above		
खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	Districts
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai City
0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
556	7,89,386	275	7,86,332	31	2,00,899	15	267,512	Thane
366	5,03,853	139	4,09,540	16	1,06,186	0	0	Raigad
344	4,68,611	113	3,11,417	4	23,117	0	0	Ratnagiri
211	2,88,625	66	1,76,327	2	11,610	1	14,487	Sindhudurg
697	9,97,007	481	13,83,845	65	4,24,995	17	2,73,644	Nashik
243	3,46,995	222	6,64,368	34	2,26,895	9	1,32,370	Dhule
341	4,92,278	189	5,28,968	15	98,005	2	21,137	Nandurbar
530	7,61,785	326	9,69,395	79	5,48,855	16	2,72,094	Jalgaon
557	7,95,412	498	15,19,789	103	6,92,474	23	3,46,473	Ahmednagar
493	7,06,661	407	12,34,811	96	6,40,174	35	6,59,906	Pune
429	6,12,747	298	8,93,357	51	3,37,014	8	1,10,456	Satara
238	3,47,243	223	6,84,673	86	5,75,737	25	3,95,033	Sangli
384	5,66,042	434	13,26,650	87	5,80,941	18	2,98,780	Solapur
363	5,23,532	288	8,78,973	83	5,56,777	27	4,19,014	Kolhapur
423	6,06,282	252	7,41,543	41	2,70,587	9	1,22,493	Aurangabad
411	5,79,473	201	5,56,041	23	1,55,635	6	85,328	Jalna
271	3,85,777	181	5,00,653	18	1,17,965	3	38,732	Parbhani
257	3,63,993	124	3,37,372	11	78,824	4	52,848	Hingoli
475	6,68,799	276	7,84,118	27	1,72,428	7	86,014	Beed
570	8,10,035	325	9,17,254	35	2,29,507	7	1,13,631	Nanded
279	4,02,547	165	4,86,175	37	2,46,953	7	87,403	Osmanabad
335	4,85,510	266	7,64,864	35	2,36,945	11	1,61,793	Latur
442	6,29,534	236	6,79,270	36	2,43,403	14	1,74,781	Buldhana
209	2,89,440	96	2,91,504	24	1,57,105	5	93,831	Akola
265	3,70,046	115	3,37,543	8	50,061	3	49,989	Washim
398	5,48,025	155	4,42,211	26	1,85,908	15	1,95,849	Amravati
534	7,49,212	217	5,97,887	25	1,72,154	5	88,322	Yavatmal
182	2,45,862	62	1,81,748	13	85,243	4	53,555	Wardha
279	3,86,595	97	2,86,758	29	2,01,651	5	57,822	Nagpur
231	3,20,835	120	3,44,618	9	60,330	2	22,890	Bhandara
282	3,98,320	146	3,80,700	10	67,350	0	0	Gondia
340	4,64,474	125	3,55,344	11	75,507	4	51,356	Chandrapur
221	2,98,027	52	1,55,945	5	32,340	3	46,819	Gadchiroli
12,156	**1,72,02,963**	**7,170**	**2,09,09,993**	**1175**	**78,63,575**	**310**	**47,94,362**	**Maharashtra State**

Source : Population Census of India, 2011

1.क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या
तक्ता क्रमांक
शहरे/शहरी समूहाचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण
(जनगणना, २०११

अ.क्र.	जिल्हे	सर्व वर्ग / All classes		वर्ग / Class I (लोकसंख्या / Population आणि त्याहून अधिक 1,00,000 and above)		वर्ग / Class II (लोकसंख्या / Population 50,000 to 99,999)		वर्ग / Class III (लोकसंख्या / Population 20,000 to 49,999)	
Sr.No.		शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई शहर	1	1,24,42,373	1	1,24,42,373	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	51	85,14,678	9	78,84,594	2	1,19,217	6	168184
4	रायगड	42	9,70,195	2	3,75,393	2	1,51,753	6	167082
5	रत्नागिरी	16	2,63,723	0	0	2	1,31,368	0	0
6	सिंधुदुर्ग	8	1,07,006	0	0	0	0	1	23,851
7	नाशिक	25	25,97,373	2	19,67,281	4	2,50,681	8	2,75,832
8	धुळे	8	5,71,036	1	3,75,559	1	76,905	3	98,167
9	नंदुरबार	9	2,75,474	1	1,11,037	1	61,376	2	60,570
10	जळगाव	20	13,42,711	2	6,47,649	4	3,25,937	10	3,34,430
11	अहमदनगर	19	9,12,617	1	3,50,859	3	2,20,359	9	2,71,357
12	पुणे	35	57,51,182	2	48,52,150	5	3,19,013	10	3,46,556
13	सातारा	22	5,70,378	1	1,20,195	2	1,05,997	8	2,14,745
14	सांगली	7	7,19,357	1	5,02,793	1	67,391	3	1,23,339
15	सोलापूर	13	13,99,091	2	10,70,280	1	98,923	6	1,81,882
16	कोल्हापूर	23	12,30,009	2	8,36,589	0	0	10	2,98,934
17	औरंगाबाद	16	16,20,170	1	11,75,116	2	1,23,850	7	2,54,406
18	जालना	4	3,77,429	1	2,85,577	0	0	3	91,852
19	परभणी	8	5,69,806	1	3,07,170	0	0	6	2,46,871
20	हिंगोली	3	1,78,733	0	0	2	1,53,949	1	24,784
21	बीड	9	5,14,298	1	1,46,709	3	2,21,481	4	1,34,136
22	नांदेड	17	9,13,898	1	5,50,439	1	54,493	8	2,22,662
23	उस्मानाबाद	8	2,81,057	1	1,11,825	0	0	3	95,201
24	लातूर	7	6,24,980	2	4,86,490	0	0	3	1,16,226
25	बुलढाणा	12	5,48,860	0	0	5	3,46,923	5	1,72,186
26	अकोला	12	7,19,741	1	4,25,817	1	92,637	5	1,47,232
27	वाशिम	4	2,11,413	0	0	2	1,46,294	2	65,119
28	अमरावती	12	10,37,287	2	7,59,368	1	56,380	5	1,62,085
29	यवतमाळ	18	5,98,153	1	1,16,551	2	1,31,886	9	2,85,005
30	वर्धा	13	4,23,300	2	2,08,249	0	0	4	1,21,364
31	नागपूर	41	31,78,759	1	24,05,665	3	1,94,812	10	2,84,839
32	भंडारा	12	2,33,831	0	0	1	91,845	2	67,690
33	गोंदिया	10	2,25,930	1	1,32,813	0	0	1	25,181
34	चंद्रपूर	23	7,75,378	1	3,20,379	2	1,50,017	6	1,97,083
35	गडचिरोली	6	1,18,033	0	0	1	54,152	1	28,781
	महाराष्ट्र राज्य	**534**	**5,08,18,259**	**44**	**3,89,68,920**	**54**	**37,47,639**	**167**	**53,07,632**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

/ AREA AND POPULATION

/ TABLE No. 1.7

/ Classification of Towns/Urban Agglomerations by population

/ Population Census, 2011)

वर्ग / Class IV (लोकसंख्या / Population 10,000 to 19,999)		वर्ग / Class V (लोकसंख्या / Population 5,000 to 9,999)		वर्ग / Class VI (लोकसंख्या / Population आणि त्याहून कमी Less than 5,000)		Districts
शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
0	0	0	0	0	0	Mumbai City
0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
17	2,31,742	16	1,06,709	1	4,232	Thane
8	1,11,768	19	1,42,402	5	21,797	Raigad
6	83,756	6	42,596	2	6,003	Ratnagiri
4	63,453	3	19,702	0	0	Sindhudurg
5	64,465	6	39,114	0	0	Nashik
0	0	2	15,673	1	4,732	Dhule
1	17,840	3	19,839	1	4,812	Nandurbar
2	26,983	1	7,501	1	211	Jalgaon
5	63,157	1	6,885	0	0	Ahmednagar
14	2,03,582	4	29,881	0	0	Pune
7	1,06,601	2	17,371	2	5,469	Satara
2	25,834	0	0	0	0	Sangli
3	41,507	1	6,499	0	0	Solapur
4	51,190	5	35,482	2	7,814	Kolhapur
4	55,653	1	6,166	1	4,979	Aurangabad
0	0	0	0	0	0	Jalna
1	15,765	0	0	0	0	Parbhani
0	0	0	0	0	0	Hingoli
1	11,972	0	0	0	0	Beed
5	66,723	2	19,581	0	0	Nanded
4	74,031	0	0	0	0	Osmanabad
1	14,015	1	8,249	0	0	Latur
2	29,751	0	0	0	0	Buldhana
3	41,252	2	12,803	0	0	Akola
0	0	0	0	0	0	Washim
3	54,296	1	5,158	0	0	Amravati
3	38,142	3	26,569	0	0	Yavatmal
5	78,418	2	15,269	0	0	Wardha
15	2,10,883	10	75,632	2	6,928	Nagpur
2	27,694	5	37,791	2	8,811	Bhandara
3	37,100	5	30,836	0	0	Gondia
3	42,067	5	38,159	6	27,673	Chandrapur
1	14,609	3	20,491	0	0	Gadchiroli
134	**19,04,249**	**109**	**7,86,358**	**26**	**1,03,461**	**Maharashtra State**

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8

शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या / Population of Towns, Urban Areas and Rural Areas

(जनगणना, २०११ / Population Census, 2011)

जिल्हा / शहरे / शहर संकुले	एकूण	पुरूष	स्त्रिया	District / Towns / U.A.
	Total	Males	Females	
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
महाराष्ट्र राज्य एकूण	**27,79,27,602**	**14,33,05,020**	**13,46,22,582**	**Total Maharashtra State**
ग्रामीण	**6,15,56,074**	**3,15,39,034**	**3,00,17,040**	**Rural**
नागरी	**21,63,71,528**	**11,17,65,986**	**10,46,05,542**	**Urban**
मुंबई एकूण	**30,85,411**	**16,84,608**	**14,00,803**	**Total Brihan Mumbai**
ग्रामीण	**0**	**0**	**0**	**Rural**
नागरी	**30,85,411**	**16,84,608**	**14,00,803**	**Urban**
मुंबई उपनगर एकूण	**93,56,962**	**50,31,323**	**43,25,639**	**Total Mumbai Suburban**
ग्रामीण	**0**	**0**	**0**	**Rural**
नागरी	**93,56,962**	**50,31,323**	**43,25,639**	**Urban**
ठाणे एकूण	**1,10,60,148**	**58,65,078**	**51,95,070**	**Total Thane**
ग्रामीण	**25,45,470**	**13,00,136**	**12,45,334**	**Rural**
नागरी	**85,14,678**	**45,64,942**	**39,49,736**	**Urban**
भिवंडी (म.न.पा.)	7,09,665	4,15,339	2,94,326	Bhiwandi (M Corp.)
खोणी (ज.श.)	26,016	16,365	9,651	Khoni (CT)
मीरा भाईंदर(म.न.पा.)	8,09,378	4,29,260	3,80,118	Mira Bhayandar (M corp.)
ठाणे (म.न.पा.)	18,41,488	9,75,399	8,66,089	Thane (M Corp.)
नवी मुंबई (म.न.पा.)	11,20,547	6,10,060	5,10,487	Navi Mumbai (M Corp.)
कल्याण डोंबिवली (म.न.पा.)	12,47,327	6,49,626	5,97,701	Kalyan Dombivali (M Corp.)
उल्हासनगर (म.न.पा.)	5,06,098	2,69,048	2,37,050	Ulhasnagar (M Corp.)
अंबरनाथ (न.प.)	2,53,475	1,32,582	1,20,893	Ambarnath (MCl)
बदलापूर (न.प.)	1,74,226	90,365	83,861	Badlapur (MCl)
चिंचणी (ज.श.)	13,646	6,793	6,853	Chinchani (CT)
डहाणू (न.प.)	50,287	25,790	24,497	Dahanu (M Cl)
विक्रमगड (ज.श.)	5,991	3,080	2,911	Vikramgad (CT)
जव्हार (न.प.)	12,040	6,127	5,913	Jawhar (M Cl)
कुडूस (ज.श.)	7,204	3,899	3,305	Kudus (CT)
वाडा (ज.श.)	16,750	8,596	8,154	Vada (CT)
कटकर (ज.श.)	11,398	6,426	4,972	Katkar (CT)
बोईसर (ज.श.)	36,151	20,319	15,832	Boisar (CT)
सालवड (ज.श.)	10,397	6,237	4,160	Salwad (CT)
दांडी (ज.श.)	8,942	5,136	3,806	Dandi (CT)
खैरा (ज.श.)	31,699	18,332	13,367	Khaira (CT)
सरवली (ज.श.)	8,710	5,008	3,702	Saravali (CT)
मनोर (ज.श.)	10,421	5,322	5,099	Manor (CT)
शिरगाव (ज.श.)	5971	3,097	2,874	Shirgaon (CT)
उंबरपाडा नांदादे (ज.श.)	7,605	3,868	3,737	Umbar Pada Nandade (CT)
तारापूर (ज.श.)	6,962	3,462	3,500	Tarapur (CT)
पासथळ (ज.श.)	18,194	9,635	8,559	Pasthal (CT)
पालघर (ज.श.)	68,930	36,523	32,407	Palghar (M Cl)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
चंद्रपाडा (ज.श.)	7,750	4,037	3,713	Chandrapada (CT)
वसई-विरार शहर (ज.श.)	12,22,390	6,48,172	5,74,218	Vasai-Virar City (M Corp.)
पडघा (ज.श.)	6,633	3,404	3,229	Padagha (CT)
शेलार (ज.श.)	14,899	9,183	5,716	Shelar (CT)
महापोली (ज.श.)	5,666	2,965	2,701	Mahapoli (CT)
बोरीवली तार्फ राहूर (ज.श.)	5,780	2,929	2,851	Borivali Tarf Rahur (CT)
कांबे (ज.श.)	6,642	3,752	2,890	Kambe (CT)
कटाई (ज.श.)	12,898	9,403	3,495	Katai (CT)
करीवली (ज.श.)	12,907	9,017	3,890	Karivali (CT)
खारबाव (ज.श.)	5,250	2,630	2,620	Kharbav (CT)
रहाणळ (ज.श.)	10,928	6,233	4,695	Rahanal (CT)
पुमे (ज.श.)	6,588	3,808	2,780	Purne (CT)
कलाहर (ज.श.)	15,573	8,701	6,872	Kalher (CT)
कोन (ज.श.)	24,295	13,083	11,212	Kon (CT)
कसारा बीके (ज.श.)	15,611	7,896	7,715	Kasara Bk. (CT)
शहापूर (ज.श.)	11,623	5,930	5,693	Shahapur (CT)
वाशिंद (ज.श.)	20,561	10,774	9,787	Vashind (CT)
खर्डी (ज.श.)	5,579	2,895	2,684	Khardi (CT)
गोठेघर (ज.श.)	4,232	2,207	2,025	Gotheghar (CT)
आसनगाव(ज.श.)	13,104	7,043	6,061	Asangaon (CT)
कांबे (ज.श.)	5,436	2,804	2,632	Kambe (CT)
महाराळ बीके (ज.श.)	29,462	15,788	13,674	Mharal Bk (CT)
वांगणी (ज.श.)	12,628	6,607	6,021	Vangani (CT)
मुरबाड (ज.श.)	18,725	9,987	8,738	Murbad (CT)
रायगड एकूण	**26,34,200**	**13,44,345**	**12,89,855**	**Total Raigad**
ग्रामीण	**16,64,005**	**8,36,996**	**8,27,009**	**Rural**
नागरी	**9,70,195**	**5,07,349**	**4,62,846**	**Urban**
उरण (न.प.)	30,439	15,549	14,890	Uran (MCl)
चांजे(ज.श.)	16,714	8,723	7,991	Chanje (CT)
केगांव (ज.श.)	7,485	4,084	3,401	Kegaon (CT)
नवघर (ज.श.)	6,603	3,468	3,135	Navghar (CT)
जसाई (ज.श.)	8,234	4,520	3,714	Jasai (CT)
तळोदे पंचनाद (ज.श.)	14,318	7,668	6,650	Talode Panchnad (CT)
खारघर (ज.श.)	80,612	42,001	38,611	Kharghar (CT)
नवी मुंबई पनवेल रायगड (ज.श.)	1,95,373	1,07,342	88,031	Navi Mumbai Panvel Raigarh (CT)
पालीदेवाद (ज.श.)	9,194	4,913	4,281	Palidevad (CT)
वडघर (ज.श.)	7,341	3,873	3,468	Vadghar (CT)
ओवळे (ज.श.)	4,275	2,202	2,073	Owle (CT)
काळुंद्रे (ज.श.)	6,626	3,515	3,111	Kalundre (CT)
पनवेल (ज.श.)	1,80,020	92,484	87,536	Panvel (M Cl)
नेरळ (ज.श.)	18,429	9,242	9,187	Neral (CT)
माथेरान (न.प.)	4,393	2,248	2,145	Matheran (M Cl)
कर्जत (न.प.)	29,663	15,248	14,415	Karjat (M Cl)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
आंबिवली टी. वसांबे (ज.श.)	6,497	3,526	2,971	Ambivali T. Wankhal (CT)
मोहपाडा अलियास वसांबे (ज.श.)	9,694	5,118	4,576	Mohpada Alias Wasambe (CT)
रीस (ज.श.)	8,632	4,555	4,077	Rees (CT)
खोपोली (न.प.)	71,141	37,305	33,836	Khopoli (M Cl)
दादर (ज.श.)	5,389	2,820	2,569	Dadar (CT)
झोतीरपाडा (ज.श.)	3,389	1,793	1,596	Zotirpada (CT)
पेण (न.प.)	37,852	19,257	18,595	Pen (M Cl)
आंबेपूर(ज.श.)	5,035	2,593	2,442	Ambepur (CT)
चेंढरे (ज.श.)	11,039	5,590	5,449	Chendhare (CT)
कुरुळ (ज.श.)	4,869	2,535	2,334	Kurul (CT)
अलिबाग (न.प.)	20,743	10,646	10,097	Alibag (M Cl)
मुरुड जंजिरा (न.प.)	12,216	5,992	6,224	Murud Janjira (M Cl)
नागोठणे (ज.श.)	12,549	6,520	6,029	Nagothane (CT)
भुवनेश्वर (ज.श.)	8,871	4,661	4,210	Bhuwaneshwar (CT)
धाटाव (ज.श.)	5,066	2,874	2,192	Dhatau (CT)
रोहा अष्टमी (न.प.)	20,849	10,590	10,259	Roha Ashtami (M Cl)
पाली (ज.श.)	9,176	4,703	4,473	Pali (CT)
उतेखोल (ज.श.)	11,380	5,943	5,437	Utekhol (CT)
गोरेगाव (ज.श.)	7,155	3,488	3,667	Goregaon (CT)
बोर्ली पंचतान (ज.श.)	6,952	3,293	3,659	Borli Panchtan (CT)
श्रीवर्धन (न.प.)	15,123	7,450	7,673	Shrivardhan (M Cl)
म्हसळा (ज.श.)	9,679	4,756	4,923	Mhasla (CT)
नांदगाव तर्फ भिरवडी (ज.श.)	4,871	2,527	2,344	Nadgaon Tarf Birwadi (CT)
भिरवडी (ज.श.)	8,829	4,692	4,137	Birwadi (CT)
महाड (ज.श.)	27,536	14,025	13,511	Mahad (M Cl)
पोलादपूर (ज.श.)	5,944	3,017	2,927	Poladpur (CT)
रत्नागिरी एकूण	**16,15,069**	**7,61,121**	**8,53,948**	**Total Ratnagiri**
ग्रामीण	**13,51,346**	**6,30,213**	**7,21,133**	**Rural**
नागरी	**2,63,723**	**1,30,908**	**1,32,815**	**Urban**
गिंम्हावणे (ज.श.)	5,025	2,501	2,524	Gimhavane (CT)
जळगाव (ज.श.)	6,480	3,373	3,107	Jalgaon (CT)
दाभोळ(ज.श.)	7,038	3,515	3,523	Dabhol (CT)
दापोली कॅम्प (न.प.)	15,713	7,772	7,941	Dapoli Camp (NP)
खेड (न.प.)	16,892	8,151	8,741	Khed (M Cl)
खर्डी (ज.श.)	12,397	6,436	5,961	Kherdi (CT)
चिपळूण (न.प.)	55,139	27,355	27,784	Chiplun (M Cl)
मौजे अंजनवेल (ज.श.)	1,621	823	798	Mouje Anjanvel (CT)
झाडगाव (ज.श.)	7,803	3,856	3,947	Zadgaon (CT)
नाचणे (ज.श.)	11,688	5,971	5,717	Nachane (CT)
कार्ले (ज.श.)	4,382	1,904	2,478	Karle (CT)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
कुवरबाव (ज.श.)	6,497	3,327	3,170	Kuwarbav (CT)
रत्नागिरी (ज.श.)	76,229	37,670	38,559	Ratnagiri (M Cl)
देवरुख (ज.श.)	12,689	6,242	6,447	Devrukh (CT)
लांजा (ज.श.)	14,377	7,173	7,204	Lanja (CT)
राजापूर (ज.श.)	9,753	4,839	4,914	Rajapur (M Cl)
सिंधुदुर्ग एकूण	**8,49,651**	**4,17,332**	**4,32,319**	**Total Sindhudurg**
ग्रामीण	**7,42,645**	**3,63,268**	**3,79,377**	**Rural**
नागरी	**1,07,006**	**54,064**	**52,942**	**Urban**
कालमठ (ज.श.)	8,011	4,018	3,993	Kalmath (CT)
कणकवली (न.प.)	16,398	8,388	8,010	Kankavli (NP)
मालवण (न.प.)	18,648	9,663	8,985	Malwan (M Cl)
वेंगुर्ला (न.प.)	12,392	6,196	6,196	Vengurla (M Cl)
कुडाळ (ज.श.)	16,015	8,071	7,944	Kudal (CT)
माजगाव (ज.श.)	5,080	2,483	2,597	Majgaon (CT)
बांदा (ज.श.)	6,611	3,342	3,269	Banda (CT)
सावंतवाडी (न.प.)	23,851	11,903	11,948	Sawantwadi (M Cl)
नाशिक एकूण	**38,51,352**	**19,84,973**	**18,66,379**	**Total Nashik**
ग्रामीण	**35,09,814**	**18,04,712**	**17,05,102**	**Rural**
नागरी	**25,97,373**	**13,52,474**	**12,44,899**	**Urban**
नाशिक (म.न.पा.)	14,86,053	7,82,517	703,536	Nashik (M Corp.)
इकलारे (ज.श.)	9,376	4,934	4,442	Eklahare (CT)
देवळाली (छा.)	54,027	28,269	25,758	Deolali Cantt. (CB)
भगूर (न.प.)	12,353	6,201	6,152	Bhagur (MCl)
मालेगाव (म.न.पा.+हद्दवाढ)	4,81,228	2,44,080	2,37,148	Malegaon (M Corp.+OG)
सोयगाव (ज.श.)	34,341	18,070	16,271	Soyagaon (CT)
ढाणे (ज.श.)	49,192	25,181	24,011	Dhyane (CT)
मालदे (ज.श.)	11,881	6,071	5,810	Malde (CT)
सुरगणा (ज.श.)	6,263	3,195	3,068	Surgana (CT)
सटाणा (न.प.)	37,701	19,449	18,252	Satana (M Cl)
संगमेश्वर (ज.श.)	10,815	5,634	5,181	Sangameshwar (CT)
नांदगाव(न.प.)	23,604	12,130	11,474	Nandgaon (M Cl)
मनमाड(न.प.)	80,058	40,816	39,242	Manmad (M Cl)
चांदवड (ज.श.)	25,341	13,284	12,057	Chandvad (CT)
त्रिंबक(न.प.)	12,056	6,170	5,886	Trimbak (M Cl)
सामणगाव (ज.श.)	5,156	2,693	2,463	Samangaon (CT)
विल्होली (ज.श.)	6,798	3,558	3,240	Vilholi (CT)
संसारी (ज.श.)	5,780	2,999	2,781	Sansari (CT)
घोटी बी.(ज.श.)	24,838	12,785	12,053	Ghoti Bk. (CT)
इगतपुरी (न.प.)	30,989	15,748	15,241	Igatpuri (M Cl)
सिन्नर (न.प.)	65,299	34,633	30,666	Sinnar (M Cl)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
ओझर (ज.श.)	51,297	26,671	24,626	Ozar (CT)
लासलगाव (ज.श.)	17,360	8,884	8,476	Lasalgaon (CT)
पिंपळगाव नजिक (ज.श.)	5,741	2,920	2,821	Pimpalgaon Najik (CT)
येवला (म.न.पा.)	49,826	25,582	24,244	Yevla (M Cl)
धुळे एकूण	**20,50,862**	**10,54,031**	**9,96,831**	**Total Dhule**
ग्रामीण	**14,79,826**	**7,58,916**	**7,20,910**	**Rural**
नागरी	**5,71,036**	**2,95,115**	**2,75,921**	**Urban**
शिरपूर-वरवडे (न.प.)	76,905	40,235	36,670	Shirpur-Warwade (M Cl)
दौडाइचा-वरवडे (न.प.)	46,767	24,011	22,756	Dondaicha-Warwade(M Cl)
निजामपूर (ज.श.)	7,696	3,963	3,733	Nijampur (CT)
साक्री (ज.श.)	21,764	11,202	10,562	Sakri (CT)
वलवडी (ज.श.)	29,636	15,516	14,120	Walwadi (CT)
माहिंदळे (ज.श.)	7,977	4,196	3,781	Mahindale (CT)
अवधान (ज.श.)	4,732	2,546	2,186	Awadhan (CT)
धुळे (म.न.पा.)	3,75,559	1,93,446	1,82,113	Dhule (M Corp.)
नंदुरबार एकूण	**16,48,295**	**8,33,170**	**8,15,125**	**Total Nandurbar**
ग्रामीण	**13,72,821**	**6,87,671**	**6,85,150**	**Rural**
नागरी	**2,75,474**	**1,45,499**	**1,29,975**	**Urban**
खापर (ज.श.)	7,235	3,697	3,538	Khapar (CT)
अक्कलकुवा (ज.श.)	17,840	13,273	4,567	Akkalkuwa (CT)
माकरानीफली (ज.श.)	4,812	2,412	2,400	Makranifali (CT)
वादफला (ज.श.)	6,093	3,212	2,881	Vadfalya (CT)
तळोदे (न.प.)	26,363	13,303	13,060	Talode (M Cl)
शहादे (न.प.)	61,376	31,414	29,962	Shahade (M Cl)
नंदुरबार (न.प.)	1,11,037	57,412	53,625	Nandurbar (M Cl)
कंदबरा (ज.श.)	6,511	3,289	3,222	Khandbara (CT)
नवापूर (न.प.)	34,207	17,487	16,720	Nawapur (M Cl)
जळगाव एकूण	**37,99,823**	**19,70,432**	**18,29,391**	**Total Jalgaon**
ग्रामीण	**28,87,206**	**15,00,514**	**13,86,692**	**Rural**
नागरी	**9,12,617**	**4,69,918**	**4,42,699**	**Urban**
भुसावळ (न.प.)	1,87,421	96,147	91,274	Bhusawal (MCl)
कंदारी (न.प.)	16,353	8,570	7,783	Kandari (CT)
चोपडा (न.प.)	72,783	37,601	35,182	Chopda (M Cl)
यावल (न.प.)	36,706	18,965	17,741	Yawal (M Cl)
फैजापूर (न.प.)	26,602	13,673	12,929	Faizpur (M Cl)
सावडा (न.प.)	20,584	10,637	9,947	Savda (M Cl)
रावेर (न.प.)	27,039	13,843	13,196	Raver (M Cl)
निंभोरे बुद्रुक (ज.श.)	7,501	4,006	3,495	Nimbhore Budruk (CT)
वरणगाव (ज.श.)	35,411	18,385	17,026	Varangaon (CT)
जळगाव (ज.श.)	4,60,228	2,40,590	2,19,638	Jalgaon (M Corp.)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
एरंडोल (न.प.)	31,071	16,000	15,071	Erandol (M Cl)
धरणगाव (न.प.)	35,375	18,211	17,164	Dharangaon (M Cl)
अंमळनेर (न.प.)	95,994	49,564	46,430	Amalner (M Cl)
पारोळा (न.प.)	37,666	19,552	18,114	Parola (M Cl)
भादगाव (न.प.)	37,214	19,334	17,880	Bhadgaon (M Cl)
टाकळी -चाळीसगाव (ज.श.)	10,630	5,688	4,942	Takali Pr. Chalisgaon (CT)
चाळीसगाव (न.प.)	97,551	50,737	46,814	Chalisgaon(M Cl)
पाचोरा (ग्रामीण)(ज.श.)	211	120	91	Pachora (Rural) (CT)
पाचोरा (न.प.)	59,609	30,958	28,651	Pachora (M Cl)
जामनेर (न.प.)	46,762	24,270	22,492	Jamner (M Cl)
अहमदनगर एकूण	**93,81,724**	**48,93,572**	**44,88,152**	**Total Ahmednagar**
ग्रामीण	**36,30,542**	**18,72,907**	**17,57,635**	**Rural**
नागरी	**57,51,182**	**30,20,665**	**27,30,517**	**Urban**
अहमदनगर (म.न.पा.)	3,50,859	1,78,899	1,71,960	Ahmadnagar (M Corp.)
अहमदनगर (छा.)	28,986	16,568	12,418	Ahmadnagar Cantt. (CB)
राजूर(ज.श.)	10,046	5,238	4,808	Rajur (CT)
घुलेवाडी (ज.श.)	21,860	11,487	10,373	Ghulewadi (CT)
संगमनेर (न.प.)	65,804	33,463	32,341	Sangamner (M Cl)
कोपरगाव (न.प.)	65,273	33,222	32,051	Kopargaon (M Cl)
शिर्डी (न.प.)	36,004	18,751	17,253	Shirdi (NP)
राहता पिंपळस (न.प.)	22,335	11,438	10,897	Rahta Pimplas (M Cl)
श्रीरामपूर (न.प.)	89,282	44,842	44,440	Shrirampur (M Cl)
पाथर्डी (न.प.)	27,211	14,224	12,987	Pathardi (M Cl)
नागपूर (ज.श.)	11,790	6,359	5,431	Nagapur (CT)
बऱ्हाणपूर (ज.श.)	6,885	3,628	3,257	Burhanagar (CT)
नागरदेवले (ज.श.)	18,802	9,768	9,034	Nagardeole (CT)
दरेवाडी (ज.श.)	10,860	6,414	4,446	Darewadi (CT)
राहूरी (न.प.)	38,813	20,140	18,673	Rahuri (M Cl)
देवळाली प्रवरा (न.प.)	30,997	15,984	15,013	Deolali Pravara (M Cl)
श्रीगोंदा (न.प.)	31,134	16,048	15,086	Shrigonda (M Cl)
कर्जत (ज.श.)	11,659	6,048	5,611	Karjat (CT)
जामखेड (ज.श.)	34,017	17,397	16,620	Jamkhed (CT)
पुणे एकूण	**94,29,408**	**49,24,105**	**45,05,303**	**Total Pune**
ग्रामीण	**36,78,226**	**19,03,440**	**17,74,786**	**Rural**
नागरी	**57,51,182**	**30,20,665**	**27,30,517**	**Urban**
पुणे (म.न.पा.)	31,24,458	16,03,675	15,20,783	Pune (M Corp.)
पुणे (छा.)	71,781	37,046	34,735	Pune Cantt. (CB)
किरकी (छा.)	78,684	43,837	34,847	Kirkee Cantt. (CB)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
पिंपरी चिंचवड (म.न.पा.)	17,27,692	9,42,533	7,85,159	Pimpri Chinchwad (M Corp.)
देहूरोड (छा.)	48,961	25,971	22,990	Dehu Road Cantt. (CB)
देहू (ज.श.)	6,133	3,178	2,955	Dehu (CT)
जुन्नर (न.प.)	25,315	13,066	12,249	Junnar (M Cl)
मंचर (ज.श.)	18,876	9,643	9,233	Manchar (CT)
कोरेगाव भिमा (ज.श.)	13,116	7,220	5,896	Koregaon Bhima (CT)
सानसवाडी (ज.श.)	13,543	7,403	6,140	Sanaswadi (CT)
शिरुर (न.प.)	37,111	19,003	18,108	Shirur (M Cl)
राजगुरुनगर([खेड) (ज.श.)	25,146	12,899	12,247	Rajgurunagar (Khed) (CT)
चाकण (ज.श.)	41,113	22,194	18,919	Chakan (CT)
खराबवाडी (ज.श.)	9,200	5,033	4,167	Kharabwadi (CT)
नानेकरवाडी (ज.श.)	12,654	7,442	5,212	Nanekarwadi (CT)
मेदनकरवाडी (ज.श.)	12,576	7,113	5,463	Medankarwadi (CT)
आळंदी (न.प.)	28,645	16,142	12,503	Alandi (M Cl)
वडगाव (ज.श.)	14,595	7,583	7,012	Wadagaon (CT)
खडकले (ज.श.)	13,435	6,971	6,464	Khadkale (CT)
कुसगाव बी. (ज.श.)	15,612	8,909	6,703	Kusgaon Bk. (CT)
तळेगाव दाभाडे	56,435	29,033	27,402	Talegaon Dabhade (M Cl)
लोणावळा (न.प.)	57,698	30,854	26,844	Lonavala (M Cl)
हिंजवडी (ज.श.)	11,459	6,294	5,165	Hinjavadi (CT)
पिरणगुट (ज.श.)	14,174	7,727	6,447	Pirangut (CT)
वाघोली (ज.श.)	33,479	17,767	15,712	Wagholi (CT)
येवलेवाडी (ज.श.)	7,685	4,137	3,548	Yewalewadi (CT)
दौंड (ज.श.)	6,863	3,449	3,414	Daund (CT)
दौंड (न.प.)	49,450	25,117	24,333	Daund (M Cl)
शिवतकर (निरा) (ज.श.)	11,228	5,702	5,526	Shivatkar (Nira) (CT)
सासवड (न.प.)	31,821	16,219	15,602	Sasvad (M Cl)
जेजुरी (न.प.)	14,515	7,347	7,168	Jejuri (M Cl)
भोर (न.प.)	18,453	9,256	9,197	Bhor (M Cl)
जलोची (ज.श.)	19,346	10,007	9,339	Jalochi (CT)
बारामती (न.प.)	54,415	27,643	26,772	Baramati (M Cl)
इंदापूर (न.प.)	25,515	13,252	12,263	Indapur (M Cl)
सातारा एकूण	**30,03,741**	**15,10,842**	**14,92,899**	**Total Satara**
ग्रामीण	**24,33,363**	**12,19,749**	**12,13,614**	**Rural**
नागरी	**5,70,378**	**2,91,093**	**2,79,285**	**Urban**
सातारा (न.प.)	1,20,195	61,129	59,066	Satara (MCl)
कारंजे तर्फ सातारा (ज.श.)	29,140	14,972	14,168	Karanje tarf Satara (CT)
महाबळेश्वर (न.प.)	13,393	6,974	6,419	Mahabaleshwar (M Cl)
पाचगणी (न.प.)	14,894	8,335	6,559	Panchgani (M Cl)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
सोनगीरवाडी (ग्रामिण) (ज.श.)	791	418	373	Songirwadi (Rural) (CT)
वाई (न.प.)	36,025	18,134	17,891	Wai (M Cl)
लोणंद (ज.श.)	18,723	9,560	9,163	Lonand (CT)
कोलकी (ज.श.)	8,054	4,153	3,901	Kolki (CT)
फलटण (न.प.)	52,118	26,242	25,876	Phaltan (M Cl)
म्हसवड (न.प.)	24,120	12,185	11,935	Mhaswad (M Cl)
कोरेगाव (ज.श.)	24,690	12,538	12,152	Koregaon (CT)
रहिमतपूर (न.प.)	17,633	8,914	8,719	Rahimatpur (M Cl)
खेड (ज.श.)	14,266	7,395	6,871	Khed (CT)
गोडोली (ज.श.)	22,517	11,585	10,932	Godoli (CT)
कोडोली (ज.श.)	26,106	13,493	12,613	Kodoli (CT)
मेढा (ज.श.)	4,678	2,323	2,355	Medha (CT)
पाटण (ज.श.)	13,779	6,962	6,817	Patan (CT)
हजारमाची (ज.श.)	9,317	4,772	4,545	Hajarmachi (CT)
सैदापूर (ज.श.)	13,913	6,986	6,927	Saidapur (CT)
कराड (ग्रामीण) (ज.श.)	20,476	10,537	9,939	Karad (Rural) (CT)
कराड (न.प.)	53,879	27,134	26,745	Karad (M Cl)
मलकापूर (न.प.)	31,671	16,352	15,319	Malkapur (NP)
सांगली एकूण	**28,22,143**	**14,35,728**	**13,86,415**	**Total Sangli**
ग्रामीण	**21,02,786**	**10,71,124**	**10,31,662**	**Rural**
नागरी	**7,19,357**	**3,64,604**	**3,54,753**	**Urban**
सांगली-मिरज कुपवाड (म.न.पा.)	5,02,793	2,53,640	2,49,153	Sangli-Miraj Kupwad (M Corp.)
माधवनपूर(ज.श.)	11,168	5,680	5,488	Madhavnagar (CT)
उरण इस्लामपूर (न.प.)	67,391	34,435	32,956	Uran Islampur (M Cl)
आष्टा (न.प.)	37,105	19,171	17,934	Ashta (M Cl)
विटा (न.प.)	48,289	24,692	23,597	Vita (M Cl)
तासगाव (न.प.)	37,945	19,460	18,485	Tasgaon (M Cl)
बुधगाव (ज.श.)	14,666	7,526	7,140	Budhgaon (CT)
सोलापूर एकूण	**43,17,756**	**22,27,852**	**20,89,904**	**Total Solapur**
ग्रामीण	**29,18,665**	**15,18,343**	**14,00,322**	**Rural**
नागरी	**13,99,091**	**7,09,509**	**6,89,582**	**Urban**
करमाळा (न.प.)	23,199	11,905	11,294	Karmala (M Cl)
कुर्डूवाडी (न.प.)	22,463	11,483	10,980	Kurduvadi (M Cl)
बार्शी (न.प.)	1,18,722	60,801	57,921	Barshi (M Cl)
सोलापूर (म.न.पा.)	9,51,558	4,81,064	4,70,494	Solapur (M Corp.)
पंढरपूर (न.प.)	98,923	50,645	48,278	Pandharpur (M Cl)
नातेपुते (ज.श.)	17,930	9,059	8,871	Natepute (CT)
अकलूज (ज.श.)	39,972	20,318	19,654	Akluj (CT)
संगमनेर (ज.श.)	6,499	3,358	3,141	Sangramnagar (CT)
सांगोले (न.प.)	34,321	17,720	16,601	Sangole (M Cl)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8- contd...

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
मंगलवेढे (न.प.)	21,824	11,109	10,715	Mangalvedhe (M Cl)
अक्कलकोट (न.प.)	40,103	20,051	20,052	Akkalkot (M Cl)
मैनदर्गी (न.प.)	12,363	6,217	6,146	Maindargi (M Cl)
दुधाणी (न.प.)	11,214	5,779	5,435	Dudhani (M Cl)
कोल्हापूर एकूण	**38,76,001**	**19,80,658**	**18,95,343**	**Total Kolhapur**
ग्रामीण	**26,45,992**	**13,48,815**	**12,97,177**	**Rural**
नागरी	**12,30,009**	**6,31,843**	**5,98,166**	**Urban**
इचलकरंजी (न.प.)	2,87,353	1,49,164	1,38,189	Ichalkaranji (MCl)
कबनूर(ज.श.)	38,146	19,946	18,200	Kabnur (CT)
कोल्हापूर (म.न.पा.)	5,49,236	2,80,366	2,68,870	Kolhapur (M Corp.)
गांधीनगर(ज.श.)	12,601	6,572	6,029	Gandhinagar (CT)
मलकापूर (न.प.)	5,339	2,699	2,640	Malkapur (M Cl)
वाडी रत्नागिरी(ज.श.)	4,693	2,387	2,306	Wadi Ratnagiri (CT)
पन्हाळा (न.प.)	3,121	1,590	1,531	Panhala (M Cl)
कोरोची(ज.श.)	20,420	10,699	9,721	Korochi (CT)
हुपारी(ज.श.)	28,953	14,653	14,300	Hupari (CT)
वडगाव (न.प.)	25,651	13,257	12,394	Vadgaon Kasba (M Cl)
जयसिंगपूर (न.प.)	48,510	24,273	24,237	Jaysingpur (M Cl)
कुरुदवाड (न.प.)	22,372	11,325	11,047	Kurundvad (M Cl)
उजालावाडी(ज.श.)	9,075	4,714	4,361	Ujalaiwadi (CT)
उचगाव (ज.श.)	31,238	16,260	14,978	Uchgaon (CT)
पाचगाव(ज.श.)	22,353	11,740	10,613	Pachgaon (CT)
मोरेवाडी(ज.श.)	7,222	3,692	3,530	Morewadi (CT)
गोकूळ शिरगाव (ज.श.)	8,623	4,576	4,047	Gokul Shirgaon (CT)
तामगाव (ज.श.)	5,223	2,736	2,487	Tamgaon (CT)
कलंबे तर्फ ठाणे(ज.श.)	10,138	5,351	4,787	Kalambe T. Thane (CT)
कागल (न.प.)	34,106	17,634	16,472	Kagal (M Cl)
मुरुड (न.प.)	11,194	5,753	5,441	Murgud (M Cl)
आजरा (ज.श.)	17,257	8,838	8,419	Ajra (CT)
गडिहिग्लज (न.प.)	27,185	13,618	13,567	Gadhinglaj (M Cl)
औरंगाबाद एकूण	**28,86,450**	**14,94,530**	**13,91,920**	**Total Aurangabad**
ग्रामीण	**12,66,280**	**6,51,886**	**6,14,394**	**Rural**
नागरी	**16,20,170**	**8,42,644**	**7,77,526**	**Urban**
औरंगाबाद (म.न.पा.)	11,75,116	6,09,206	5,65,910	Aurangabad (M Corp.)
औरंगाबाद (छा.)	18,051	9,639	8,412	Aurangabad Cantt. (CB)
कन्नड (न.प.)	40,759	21,144	19,615	Kannad (M Cl)
सिलोद (न.प.)	58,230	30,074	28,156	Sillod (M Cl)
वडगाव कोल्हाटी (ज.श.)	65,620	35,634	29,986	Wadgaon Kolhati (CT)
सातारा (ज.श.)	39,973	21,044	18,929	Satara (CT)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
पंढरपूर (ज.श.)	10,346	5,529	4,817	Pandharpur (CT)
खुलदाबाद (न.प.)	15,749	8,112	7,637	Khuldabad (M Cl)
वॅजापूर (न.प.)	41,296	21,243	20,053	Vaijapur (M Cl)
अनंतपूर (ज.श.)	6,166	3,157	3,009	Anantpur (CT)
हरसूल (ज.श.)	4,979	2,504	2,475	Harsul (CT)
रांजणगाव (ज.श.)	42,877	23,019	19,858	Ranjangaon (s) (CT)
वालूज बि. (ज.श.)	20,220	10,592	9,628	Waluj Bk. (CT)
गंगापूर (न.प.)	27,745	14,371	13,374	Gangapur (M Cl)
चितेगाव (ज.श.)	11,507	6,107	5,400	Chitegaon (CT)
पैठण (न.प.)	41,536	21,269	20,267	Paithan (M Cl)
जालना एकूण	**19,59,046**	**1011,473**	**9,47,573**	**Total Jalna**
ग्रामीण	**15,81,617**	**817,279**	**7,64,338**	**Rural**
नागरी	**3,77,429**	**194,194**	**1,83,235**	**Urban**
भोकरदन (न.प.)	24,416	12,751	11,665	Bhokardan (M Cl)
जालना (न.प.)	2,85,577	147,092	1,38,485	Jalna (M Cl)
अंबड (न.प.)	31,553	15,950	15,603	Ambad (M Cl)
परतूर (न.प.)	35,883	18,401	17,482	Partur (M Cl)
परभणी एकूण	**18,36,086**	**942,870**	**8,93,216**	**Total Parbhani**
ग्रामीण	**12,66,280**	**651,886**	**6,14,394**	**Rural**
नागरी	**5,69,806**	**290,984**	**2,78,822**	**Urban**
सैलू (न.प.)	46,915	24,128	22,787	Sailu (M Cl)
जिंतूर (न.प.)	44,291	22,616	21,675	Jintur (M Cl)
परभणी (न.प.)	3,07,170	156,520	1,50,650	Parbhani (M Cl)
मनवत (न.प.)	32,488	16,522	15,966	Manwath (M Cl)
पाथरी (न.प.)	36,853	19,025	17,828	Pathri (M Cl)
सोनपेठ (न.प.)	15,765	8,120	7,645	Sonpeth (M Cl)
गंगाखेड (न.प.)	49,891	25,556	24,335	Gangakhed (M Cl)
पूर्णा (न.प.)	36,433	18,497	17,936	Purna (M Cl)
हिंगोली एकूण	**11,77,345**	**606,294**	**5,71,051**	**Total Hingoli**
ग्रामीण	**9,98,612**	**514,430**	**4,84,182**	**Rural**
नागरी	**1,78,733**	**91,864**	**86,869**	**Urban**
हिंगोली (न.प.)	85,103	43,356	41,747	Hingoli (M Cl)
कलमनूरी (न.प.)	24,784	12,952	11,832	Kalamnuri (M Cl)
बसमत (न.प.)	68,846	35,556	33,290	Basmath (M Cl)
बीड एकूण	**25,85,049**	**1349,106**	**12,35,943**	**Total Beed**
ग्रामीण	**20,70,751**	**1082,978**	**9,87,773**	**Rural**
नागरी	**5,14,298**	**266,128**	**2,48,170**	**Urban**
आष्टी (ज.श.)	11,972	6,102	5,870	Ashti (CT)
गेवराई (न.प.)	33,562	17,263	16,299	Georai (M Cl)
मांजलेगाव (न.प.)	49,453	25,539	23,914	Manjlegaon (M Cl)
बीड (ग्रामीण) (ज.श.)	56,531	29,876	26,655	Bid (Rural) (CT)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
बीड (ज.श.)	1,46,709	75,566	71,143	Bid (M Cl)
कैज (न.प.)	30,704	16,208	14,496	Kaij (NP)
धरुर (न.प.)	20,417	10,573	9,844	Dharur (M Cl)
परळी (न.प.)	90,975	46,975	44,000	Parli (M Cl)
आंबेजोगाई (न.प.)	73,975	38,026	35,949	Ambejogai (M Cl)
नांदेड एकूण	**23,30,374**	**11,97,876**	**11,32,498**	**Total Nanded**
ग्रामीण	**23,01,920**	**11,83,395**	**11,18,525**	**Rural**
नागरी	**9,13,898**	**4,71,915**	**4,41,983**	**Urban**
गोकुंदा (ज.श.)	11,600	6,039	5,561	Gokunda (CT)
किनवट (न.प.)	28,454	14,481	13,973	Kinwat (M Cl)
हदगाव (न.प.)	27,433	14,066	13,367	Hadgaon (M Cl)
वाजेगाव (ज.श.)	9,772	4,977	4,795	Wajegaon (CT)
धानेगाव (ज.श.)	9,809	5,049	4,760	Dhanegaon (CT)
बलीरामपूर (ज.श.)	11,939	6,177	5,762	Balirampur (CT)
नांदेड वाघला (ज.श.)	5,50,439	2,85,433	2,65,006	Nanded Waghala (M Corp.)
मुदखेड (न.प.)	23,517	12,647	10,870	Mudkhed (M Cl)
भोकर (न.प.)	32,899	17,104	15,795	Bhokar (M Cl)
पेठ उमरी (न.प.)	13,501	6,868	6,633	Peth Umri (M Cl)
धर्मबाद (न.प.)	33,741	16,919	16,822	Dharmabad (M Cl)
कुडाळवाडी (न.प.)	14,760	7,413	7,347	Kundalwadi (M Cl)
बिलोली (न.प.)	14,923	7,569	7,354	Biloli (M Cl)
लोहा (न.प.)	24,125	12,334	11,791	Loha (M Cl)
कंधार (न.प.)	24,843	13,048	11,795	Kandhar (M Cl)
मुखेड (न.प.)	27,650	14,184	13,466	Mukhed (M Cl)
देगलूर (न.प.)	54,493	27,607	26,886	Deglur (M Cl)
उस्मानाबाद एकूण	**12,76,327**	**6,58,896**	**6,17,431**	**Total Osmanabad**
ग्रामीण	**12,57,766**	**6,49,224**	**6,08,542**	**Rural**
नागरी	**2,81,057**	**1,45,298**	**1,35,759**	**Urban**
परांदा (न.प.)	18,758	9,665	9,093	Paranda (M Cl)
भूम (न.प.)	18,561	9,672	8,889	Bhum (M Cl)
कळंब (न.प.)	25,713	13,524	12,189	Kalamb (M Cl)
उस्मानाबाद (न.प.)	1,11,825	57,824	54,001	Osmanabad (M Cl)
तुळजापूर (न.प.)	34,011	17,580	16,431	Tuljapur (M Cl)
नलदुर्ग (न.प.)	18,341	9,516	8,825	Naldurg (M Cl)
मुरुम (न.प.)	18,371	9,376	8,995	Murum (M Cl)
उमरगा (न.प.)	35,477	18,141	17,336	Umarga (M Cl)
लातूर एकूण	**24,54,196**	**12,73,140**	**11,81,056**	**Total Latur**
ग्रामीण	**18,29,216**	**9,49,707**	**8,79,509**	**Rural**
नागरी	**6,24,980**	**3,23,433**	**3,01,547**	**Urban**

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
आर्वी (ज.श.)	14,015	7,343	6,672	Arvi (CT)
लातूर (न.प.)	3,82,940	1,97,737	1,85,203	Latur (M Cl)
अहमदपूर (न.प.)	43,936	22,796	21,140	Ahmadpur (M Cl)
औसा (न.प.)	36,118	18,527	17,591	Ausa (M Cl)
निलंगा (न.प.)	36,172	18,673	17,499	Nilanga (M Cl)
निदेबन (ज.श.)	8,249	4,344	3,905	Nideban (CT)
उदगीर (न.प.)	1,03,550	54,013	49,537	Udgir (M Cl)
बुलढाणा एकूण	**25,86,258**	**13,37,560**	**12,48,698**	**Total Buldhana**
ग्रामीण	**20,37,398**	**10,55,242**	**9,82,156**	**Rural**
नागरी	**5,48,860**	**2,82,318**	**2,66,542**	**Urban**
नांदूरा (न.प.+ हद्दवाढ)	44,419	22,848	21,571	Nandura (M Cl+OG)
जळगाव (न.प.)	28,276	14,550	13,726	Jalgaon (Jamod) (M Cl)
शेगांव (न.प.)	59,672	30,547	29,125	Shegaon (M Cl)
मलकापूर (न.प.)	67,740	34,693	33,047	Malkapur (M Cl)
खामगाव (न.प.)	94,191	48,368	45,823	Khamgaon (M Cl)
मेहकर (न.प.)	45,248	23,274	21,974	Mehkar (M Cl)
चिखली (न.प.)	57,889	29,977	27,912	Chikhli (M Cl)
सुंदरखेड (ज.श.)	13,317	6,938	6,379	Sundarkhed (CT)
बुलढाणा (न.प.)	67,431	34,502	32,929	Buldana (M Cl)
देऊळगाव राजा (न.प.)	30,827	15,954	14,873	Deulgaon Raja (M Cl)
सिंदखेड राजा (न.प.)	16,434	8,553	7,881	Sindkhed Raja (M Cl)
लोणार (न.प.)	23,416	12,114	11,302	Lonar (M Cl)
अकोला एकूण	**18,13,906**	**9,32,334**	**8,81,572**	**Total Akola**
ग्रामीण	**10,94,165**	**5,63,933**	**5,30,232**	**Rural**
नागरी	**7,19,741**	**3,68,401**	**3,51,340**	**Urban**
तेल्हारा (न.प.)	20,986	10,759	10,227	Telhara (M Cl)
अकोट (न.प.)	92,637	47,733	44,904	Akot (M Cl)
बाळापूर (न.प.)	44,594	22,909	21,685	Balapur (M Cl)
उमरी प्र. अकोला (ज.श.)	6,756	3,527	3,229	Umari Pr. Akola (CT)
उमरी प्र. बाळापूर (ज.श.)	20,262	10,469	9,793	Umri Pragane Balapur (CT)
शिवर (ज.श.)	6,047	3,161	2,886	Shivar (CT)
शिवानी (ज.श.)	13,699	7,022	6,677	Shivani (CT)
मलकापूर (ज.श.)	15,420	7,955	7,465	Malkapur (CT)
खडकी बि. (ज.श.)	12,133	6,284	5,849	Khadki Bk (CT)
अकोला (म.न.पा.)	4,25,817	2,17,393	2,08,424	Akola (M Corp.)
मुर्तिजापूर (न.प.)	40,295	20,309	19,986	Murtijapur (M Cl)
पातूर (न.प.)	21,095	10,880	10,215	Patur (M Cl)
वाशिम एकूण	**11,97,160**	**6,20,302**	**5,76,858**	**Total Washim**
ग्रामीण	**9,85,747**	**5,11,727**	**4,74,020**	**Rural**
नागरी	**2,11,413**	**1,08,575**	**1,02,838**	**Urban**

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
मंगळूरपिर (न.प.)	30,983	15,963	15,020	Mangrulpir (M Cl)
कारंजा (न.प.)	67,907	34,703	33,204	Karanja (M Cl)
वाशिम (न.प.)	78,387	40,262	38,125	Washim (M Cl)
रिसोद (न.प.)	34,136	17,647	16,489	Risod (M Cl)
अमरावती एकूण	**28,88,445**	**14,80,768**	**14,07,677**	**Total Amravati**
ग्रामीण	**18,51,158**	**9,50,633**	**9,00,525**	**Rural**
नागरी	**10,37,287**	**5,30,135**	**5,07,152**	**Urban**
धरणी (ज.श.)	15,761	8,075	7,686	Dharni (CT)
चिखलदरा (न.प.)	5,158	2,789	2,369	Chikhaldara (M Cl)
अंजनगाव (न.प.)	56,380	29,017	27,363	Anjangaon (M Cl)
अचलपूर (न.प.)	1,12,311	58,108	54,203	Achalpur (M Cl)
चांदूरबझार (न.प.)	18,759	9,529	9,230	Chandurbazar (M Cl)
मोर्शी (न.प.)	37,333	19,031	18,302	Morshi (M Cl)
वरूड (न.प.)	45,482	23,182	22,300	Warud (M Cl)
शेंदुंजना (न.प.)	21,748	11,227	10,521	Shendurjana (M Cl)
अमरावती (म.न.पा.)	6,47,057	3,29,992	3,17,065	Amravati (M Corp.)
दर्यापूर बोनोसा (न.प.)	36,463	18,590	17,873	Daryapur Banosa (M Cl)
चांदूर रेल्वे (न.प.)	19,776	9,982	9,794	Chandur Railway (M Cl)
दत्तापूर धामणगाव (न.प.)	21,059	10,613	10,446	Dattapur Dhamangaon (M Cl)
यवतमाळ एकूण	**27,72,348**	**14,19,965**	**13,52,383**	**Total Yavatmal**
ग्रामीण	**21,74,195**	**11,15,148**	**10,59,047**	**Rural**
नागरी	**5,98,153**	**3,04,817**	**2,93,336**	**Urban**
यवतमाळ (न.प.)	1,16,551	58,549	58,002	Yavatmal (MCl)
उमरसरा (ज.श.)	21,752	11,138	10,614	Umarsara (CT)
नेर (न.प.)	29,302	14,762	14,540	Ner (M Cl)
पिंपळगाव (ज.श.)	8,317	4,205	4,112	Pimpalgaon (CT)
यवतमाळ (ग्रा.) (ज.श.)	14,766	7,571	7,195	Yavatmal (R) (CT)
वाघापूर (ज.श.	12,684	6,510	6,174	Waghapur (CT)
लोहारा (ज.श.)	22,664	11,654	11,010	Lohara (CT)
वडगाव रोड (ज.श.	40,884	20,923	19,961	Wadgaon Road (CT)
देवगिरी (ज.श.)	8,303	4,319	3,984	Deogiri (CT)
दारव्हा (न.प.)	25,791	13,341	12,450	Darwha (M Cl)
दिग्रस (न.प.)	44,767	22,780	21,987	Digras (M Cl)
श्रीरामपूर (ज.श.	9,949	5,112	4,837	Shrirampur (CT)
पुसद (न.प.)	73,046	37,366	35,680	Pusad (M Cl)
उमरखेड (न.प.)	47,458	24,268	23,190	Umarkhed (M Cl)
घाटंजी (न.प.)	21,293	11,026	10,267	Ghatanji (M Cl)
पांढरकवडा (न.प.)	31,094	15,681	15,413	Pandharkaoda (M Cl)
राजूर (ज.श.)	10,692	5,639	5,053	Rajur (CT)
वणी (न.प.)	58,840	29,973	28,867	Wani (M Cl)
वर्धा एकूण	**13,00,774**	**6,68,385**	**6,32,389**	**Total Wardha**
ग्रामीण	**8,77,474**	**4,51,874**	**4,25,600**	**Rural**
नागरी	**4,23,300**	**2,16,511**	**2,06,789**	**Urban**
आर्वी (ज.श.)	42,822	21,958	20,864	Arvi (M Cl)
सिंदी (ज.श.)	12,858	6,598	6,260	Sindi (M Cl)
पिंपरी	23,661	12,205	11,456	Pipri (CT)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
सिंदी तर्फ हिंदनगर	20,956	10,823	10,133	Sindi Turf Hindnagar (CT)
वरुड	6,386	3,250	3,136	Warud (CT)
म्हसळा	8,883	4,535	4,348	Masala (CT)
नलवाडी	12,119	6,109	6,010	Nalwadi (CT)
बोरगाव(मेघे)	19,759	10,236	9,523	Borgaon (Meghe) (CT)
सवंगी	14,394	6,954	7,440	Sawangi (Meghe) (CT)
वर्धा (ज.श.)	1,06,444	53,697	52,747	Wardha (M Cl)
पूलगाव (ज.श.)	33,925	17,573	16,352	Pulgaon (M Cl)
देवळी (ज.श.)	19,288	9,996	9,292	Deoli (M Cl)
हिंगणघाट (ज.श.)	1,01,805	52,577	49,228	Hinganghat (M Cl)
नागपूर एकूण	**46,53,570**	**23,84,975**	**22,68,595**	**Total Nagpur**
ग्रामीण	**14,74,811**	**7,58,357**	**7,16,454**	**Rural**
नागरी	**31,78,759**	**16,26,618**	**15,52,141**	**Urban**
कामटी (न.प.)	86,793	43,470	43,323	Kamptee (MCl)
टेकाडी (ज.श.)	13,741	7,077	6,664	Tekadi (CT)
कनहान(पिंपरी) (ज.श.)	22,945	11,669	11,276	Kanhan (Pipri) (CT)
कामटी (छा.)	12,457	8,039	4,418	Kamptee Cantt. (CB)
नागपूर	24,05,665	12,25,405	11,80,260	Nagpur (M Corp.)
दिगडोह (ज.श.)	38,157	20,590	17,567	Digdoh (CT)
वाडी (ज.श.)	54,048	28,143	25,905	Wadi (CT)
मोवाड (ज.श.)	8,777	4,444	4,333	Mowad (M Cl)
नारखेड (ज.श.)	21,127	10,807	10,320	Narkhed (M Cl)
काटोल (न.प.)	43,267	22,064	21,203	Katol (M Cl)
बाम्हनी (ज.श.)	10,341	5,407	4,934	Bamhni (CT)
कलमेश्वर (न.प.)	19,578	10,047	9,531	Kalameshwar (M Cl)
मोहपा (न.प.)	6,987	3,520	3,467	Mohpa (M Cl)
वाघोडा (ज.श.)	7,628	4,009	3,619	Waghoda (CT)
वाळणी (ज.श.)	9,393	4,939	4,454	Walani (CT)
सिलेवाडा(ज.श.)	7,290	3,867	3,423	Sillewada (CT)
चंदकापूर(ज.श.)	12,077	6,389	5,688	Chandkapur (CT)
चिंचोळी (ज.श.)	18,469	9,499	8,970	Chicholi (CT)
सावनेर (ज.श.)	32,498	16,570	15,928	Savner (M Cl)
खपा (ज.श.)	14,659	7,449	7,210	Khapa (M Cl)
कान्द्री (ज.श.)	10,624	5,529	5,095	Kandri (CT)
कान्द्री (ज.श.)	5,099	2,516	2,583	Kandri (CT)
रामटेक (न.प.)	22,310	11,321	10,989	Ramtek (M Cl)
मौडा (ज.श.)	14,606	7,564	7,042	Mouda (CT)
महादूला (ज.श.)	21,481	11,145	10,336	Mahadula (CT)
कोराडी (ज.श.)	6,321	3,265	3,056	Koradi (CT)
येरखेडा (ज.श.)	15,727	8,002	7,725	Yerkheda (CT)
भोकरा (ज.श.)	8,602	4,556	4,046	Bhokara (CT)
नरसाळा (ज.श.)	17,330	8,854	8,476	Narsala (CT)
हुंडकेश्वर बि. (ज.श.)	24,499	12,543	11,956	Hudkeshwar bk. (CT)
बोरखेडी (ज.श.)	13,294	7,008	6,286	Borkhedi (CT)
बोरी (ज.श.)	12,072	6,307	5,765	Bori (CT)
दावलामेटी (ज.श.)	14,545	7,529	7,016	Davlameti (CT)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
सोनेगाव (निपाणी) (ज.श.)	9,387	4,937	4,450	Sonegaon (Nipani) (CT)
निलदोह (ज.श.)	20,888	11,566	9,322	Nildoh (CT)
वाणडोंगरी (ज.श.)	37,667	20,171	17,496	Wanadongri (CT)
वाढामण (ज.श.)	6,148	3,133	3,015	Waddhamana (CT)
नागलवाडी (ज.श.)	2,562	1,345	1,217	Nagalwadi (CT)
इसानी (ज.श.)	4,366	2,257	2,109	Isasani (CT)
टाकलघाट (ज.श.)	11,363	6,210	5,153	Takalghat (CT)
उमरेड (ज.श.)	53,971	27,456	26,515	Umred (M Cl)
भंडारा एकूण	**12,00,334**	**6,05,520**	**5,94,814**	**Total Bhandara**
ग्रामीण	**9,66,503**	**4,87,484**	**4,79,019**	**Rural**
नागरी	**2,33,831**	**1,18,036**	**1,15,795**	**Urban**
चिखला (ज.श.)	4,352	2,147	2,205	Chikhala (CT)
तुमसर (न.प.)	44,869	22,568	22,301	Tumsar (M Cl)
वर्टी (ज.श.)	13,058	6,629	6,429	Warthi (CT)
ठाणा (ज.श.)	6,339	3,256	3,083	Thana (CT)
शहापूर (ज.श.)	4,459	2,237	2,222	Shahapur (CT)
बेला (ज.श.)	5,914	2,892	3,022	Bela (CT)
गणेशपूर (ज.श.)	9,192	4,688	4,504	Ganeshpur (CT)
सावरी जवाहरनगर (ज.श.)	8,770	4,442	4,328	Sawari Jawharnagar (CT)
भंडारा (न.प.)	91,845	46,409	45,436	Bhandara (M Cl)
साकोली (ज.श.)	14,636	7,392	7,244	Sakoli (CT)
मुरमाडी (ज.श.)	7,576	3,862	3,714	Murmadi (CT)
पौनी (न.प.)	22,821	11,514	11,307	Pauni (M Cl)
गोंदिया एकूण	**13,22,507**	**6,61,554**	**6,60,953**	**Total Gondiya**
ग्रामीण	**10,96,577**	**5,47,934**	**5,48,643**	**Rural**
नागरी	**2,25,930**	**1,13,620**	**1,12,310**	**Urban**
तिरोरा (न.प.)	25,181	12,739	12,442	Tirora (M Cl)
कुडवा (ज.श.)	11,549	6,076	5,473	Kudwa (CT)
कटंगी काला (ज.श.)	6,440	3,232	3,208	Katangi Kala (CT)
फूलचूर (ज.श.)	5,480	2,756	2,724	Fulchur (CT)
खामरी (ज.श.)	6,794	3,387	3,407	Khamari (CT)
गोंदिया (न.प.)	1,32,813	66,500	66,313	Gondiya (M Cl)
आमगाव बि. (ज.श.)	10,972	5,448	5,524	Amgaon bk. (CT)
रायसामा (ज.श.)	6,925	3,485	3,440	Risama (CT)
आमगाव (ज.श.)	5,197	2,603	2,594	Amgaon kh. (CT)
देवरी (ज.श.)	14,579	7,394	7,185	Deori (CT)
चंद्रपूर एकूण	**42,58,553**	**21,42,535**	**21,16,018**	**Total Chandrapur**
ग्रामीण	**14,28,929**	**7,26,106**	**7,02,823**	**Rural**
नागरी	**28,29,624**	**14,16,429**	**14,13,195**	**Urban**
वरोरा (न.प.)	46,532	23,424	23,108	Warora (M Cl)
ब्रम्हपुरी (न.प.)	36,025	18,052	17,973	Brahmapuri (M Cl)
शिवाजीनगर (ज.श.)	13,877	7,312	6,565	Shivaji Nagar (CT)
भद्रावती (न.प.)	60,565	31,451	29,114	Bhadravati (M Cl)
कोंडूमल (ज.श.)	10,497	5,405	5,092	Kondumal (CT)
दुर्गापूर (ज.श.)	17,693	9,069	8,624	Durgapur (CT)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.8- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
उर्जानगर (ज.श.)	4,748	2,430	2,318	Urjanagar (CT)
ताडली (ज.श.)	4,942	2,597	2,345	Tadali (CT)
पडोली (ज.श.)	5,275	2,777	2,498	Padoli (CT)
घुगूस (ज.श.)	32,654	16,980	15,674	Ghugus (CT)
नाकोडा (ज.श.)	5,634	2,947	2,687	Nakoda (CT)
चंद्रपूर (न.प.)	3,20,379	1,64,085	1,56,294	Chandrapur (M Cl)
मूळ (न.प.)	25,449	12,764	12,685	Mul (M Cl)
नांदगाव पोड (ज.श.)	3,836	2,012	1,824	Nandgaon Pode (CT)
विसापूर (ज.श.)	9,398	4,831	4,567	Visapur (CT)
बल्लारपूर (न.प.)	89,452	45,877	43,575	Ballarpur (M Cl)
अवलपूर (ज.श.)	4,882	2,506	2,376	Awalpur (CT)
नंदा (ज.श.)	9,378	4,901	4,477	Nanda (CT)
चांदूर (ज.श.)	26,755	13,841	12,914	Chandur (CT)
साष्टी (ज.श.)	4,320	2,251	2,069	Sasti (CT)
धोपताला (ज.श.)	4,945	2,577	2,368	Dhopatala (CT)
राजूरा (न.प.)	29,668	15,337	14,331	Rajura (M Cl)
गोंडपिंपरी (न.प.)	8,474	4,302	4,172	Gondpipri (CT)
गडचिरोली एकूण	**10,72,942**	**5,41,328**	**5,31,614**	**Total Gadchiroli**
ग्रामीण	**9,54,909**	**4,81,290**	**4,73,619**	**Rural**
नागरी	**1,18,033**	**60,038**	**57,995**	**Urban**
देसाईगंज (न.प.)	28,781	14,388	14,393	Desaiganj (M Cl)
कुरखेडा (ज.श.)	7,430	3,798	3,632	Kurkheda (CT)
गडचिरोली (न.प.)	54,152	27,569	26,583	Gadchiroli (M Cl)
आष्टी (ज.श.)	5,634	2,886	2,748	Ashti (CT)
अहेरी (ज.श.)	14,609	7,599	7,010	Aheri (CT)
सिरोचा रेल्वे (ज.श.)	7,427	3,798	3,629	Sironcha Ry. (CT)

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9

ग्रामीण व नागरी भागातील मुख्य कामगार, सिमांतिक कामगार व काम न करणारे स्त्री पुरुष /

Main workers, marginal workers and non-workers by gender in rural and urban areas

(जनगणना, २०११ / Population Census, 2011)

अ. क्र. Sr. No	जिल्हे	एकूण ग्रामीण नागरी	एकूण लोकसंख्या (संस्थामधील व बेघरांची धरुन) Total population (including institutional and houseless population)			मुख्य कामगार / Main workers			Total Rural Urban	Districts
			व्यक्ती Persons	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण मुख्यत: काम करणारे Total Main workers (I-IX) व्यक्ती Persons	पुरूष Males	स्त्रिया Females		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	ए	30,85,411	16,84,608	14,00,803	12,08,177	9,74,168	2,34,009	T	Mumbai City
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	30,85,411	16,84,608	14,00,803	12,08,177	9,74,168	2,34,009	U	
2	मुंबई	ए	93,56,962	50,31,323	43,25,639	35,15,744	28,10,804	7,04,940	T	Mumbai
	उपनगर	ग्रा	0	0	0	0	0	0	R	Suburban
		ना	93,56,962	50,31,323	43,25,639	35,15,744	28,10,804	7,04,940	U	
3	ठाणे	ए	1,10,60,148	58,65,078	51,95,070	39,30,389	30,59,739	8,70,650	T	Thane
		ग्रा	25,45,470	13,00,136	12,45,334	8,85,319	5,94,942	2,90,377	R	
		ना	85,14,678	45,64,942	39,49,736	30,45,070	24,64,797	5,80,273	U	
4	रायगड	ए	26,34,200	13,44,345	12,89,855	8,60,174	6,42,620	2,17,554	T	Raigad
		ग्रा	16,64,005	8,36,996	8,27,009	5,39,234	3,81,622	1,57,612	R	
		ना	9,70,195	5,07,349	4,62,846	3,20,940	2,60,998	59,942	U	
5	रत्नागिरी	ए	16,15,069	7,61,121	8,53,948	5,54,423	3,43,732	2,10,691	T	Ratnagiri
		ग्रा	13,51,346	6,30,213	7,21,133	4,76,836	2,82,209	1,94,627	R	
		ना	2,63,723	1,30,908	1,32,815	77,587	61,523	16,064	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	8,49,651	4,17,332	4,32,319	2,26,701	1,65,067	61,634	T	Sindhudurg
		ग्रा	7,42,645	3,63,268	3,79,377	1,94,803	1,39,924	54,879	R	
		ना	1,07,006	54,064	52,942	31,898	25,143	6,755	U	
7	नाशिक	ए	61,07,187	31,57,186	29,50,001	25,24,102	16,41,175	8,82,927	T	Nashik
		ग्रा	35,09,814	18,04,712	17,05,102	16,88,484	9,60,653	7,27,831	R	
		ना	25,97,373	13,52,474	12,44,899	8,35,618	6,80,522	1,55,096	U	
8	धुळे	ए	20,50,862	10,54,031	9,96,831	8,25,297	5,25,909	2,99,388	T	Dhule
		ग्रा	14,79,826	7,58,916	7,20,910	6,62,880	3,91,030	2,71,850	R	
		ना	5,71,036	2,95,115	2,75,921	1,62,417	1,34,879	27,538	U	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
9	नंदुरबार	ए	16,48,295	8,33,170	8,15,125	6,64,070	3,96,105	2,67,965	T	Nandurbar
		ग्रा	13,72,821	6,87,671	6,85,150	5,84,986	3,33,204	2,51,782	R	
		ना	2,75,474	1,45,499	1,29,975	79,084	62,901	16,183	U	
10	जळगाव	ए	42,29,917	21,97,365	20,32,552	16,44,545	10,83,390	5,61,155	T	Jalgaon
		ग्रा	28,87,206	15,00,514	13,86,692	12,60,468	7,67,083	4,93,385	R	
		ना	13,42,711	6,96,851	6,45,860	3,84,077	3,16,307	67,770	U	
11	अहमदनगर	ए	45,43,159	23,42,825	22,00,334	20,38,759	12,26,433	8,12,326	T	Ahmednagar
		ग्रा	36,30,542	18,72,907	17,57,635	17,40,158	9,96,282	7,43,876	R	
		ना	9,12,617	4,69,918	4,42,699	2,98,601	2,30,151	68,450	U	
12	पुणे	ए	94,29,408	49,24,105	45,05,303	37,53,324	26,61,075	10,92,249	T	Pune
		ग्रा	36,78,226	19,03,440	17,74,786	16,76,134	10,45,549	6,30,585	R	
		ना	57,51,182	30,20,665	27,30,517	20,77,190	16,15,526	4,61,664	U	
13	सातारा	ए	30,03,741	15,10,842	14,92,899	11,84,155	7,80,864	4,03,291	T	Satara
		ग्रा	24,33,363	12,19,749	12,13,614	10,01,038	6,40,470	3,60,568	R	
		ना	5,70,378	2,91,093	2,79,285	1,83,117	1,40,394	42,723	U	
14	सांगली	ए	28,22,143	14,35,728	13,86,415	10,74,586	7,48,997	3,25,589	T	Sangli
		ग्रा	21,02,786	10,71,124	10,31,662	8,45,798	5,71,081	2,74,717	R	
		ना	7,19,357	3,64,604	3,54,753	2,28,788	1,77,916	50,872	U	
15	सोलापूर	ए	43,17,756	22,27,852	20,89,904	17,62,361	11,48,815	6,13,546	T	Solapur
		ग्रा	29,18,665	15,18,343	14,00,322	12,96,526	8,04,967	4,91,559	R	
		ना	13,99,091	7,09,509	6,89,582	4,65,835	3,43,848	1,21,987	U	
16	कोल्हापूर	ए	38,76,001	19,80,658	18,95,343	15,07,993	10,49,281	4,58,712	T	Kolhapur
		ग्रा	26,45,992	13,48,815	12,97,177	11,01,523	7,20,992	3,80,531	R	
		ना	12,30,009	6,31,843	5,98,166	4,06,470	3,28,289	78,181	U	
17	औरंगाबाद	ए	37,01,282	19,24,469	17,76,813	14,45,617	9,57,618	4,87,999	T	Aurangabad
		ग्रा	20,81,112	10,81,825	9,99,287	9,62,485	5,63,199	3,99,286	R	
		ना	16,20,170	8,42,644	7,77,526	4,83,132	3,94,419	88,713	U	
18	जालना	ए	19,59,046	10,11,473	9,47,573	8,43,975	5,08,046	3,35,929	T	Jalna
		ग्रा	15,81,617	8,17,279	7,64,338	7,35,489	4,20,990	3,14,499	R	
		ना	3,77,429	1,94,194	1,83,235	1,08,486	87,056	21,430	U	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
19	परभणी	ए	18,36,086	9,42,870	8,93,216	7,56,817	4,73,578	2,83,239	T	Parbhani
		ग्रा	12,66,280	6,51,886	6,14,394	5,98,296	3,45,944	2,52,352	R	
		ना	5,69,806	2,90,984	2,78,822	1,58,521	1,27,634	30,887	U	
20	हिंगोली	ए	11,77,345	6,06,294	5,71,051	5,13,496	3,07,713	2,05,783	T	Hingoli
		ग्रा	9,98,612	5,14,430	4,84,182	4,63,701	2,66,999	1,96,702	R	
		ना	1,78,733	91,864	86,869	49,795	40,714	9,081	U	
21	बीड	ए	25,85,049	13,49,106	12,35,943	11,53,999	6,83,245	4,70,754	T	Beed
		ग्रा	20,70,751	10,82,978	9,87,773	10,04,515	5,65,650	4,38,865	R	
		ना	5,14,298	2,66,128	2,48,170	1,49,484	1,17,595	31,889	U	
22	नांदेड	ए	33,61,292	17,30,075	16,31,217	13,17,751	8,50,621	4,67,130	T	Nanded
		ग्रा	24,47,394	12,58,160	11,89,234	10,61,792	6,43,885	4,17,907	R	
		ना	9,13,898	4,71,915	4,41,983	2,55,959	2,06,736	49,223	U	
23	उस्मानाबाद	ए	16,57,576	8,61,535	7,96,041	7,02,436	4,42,218	2,60,218	T	Osmanabad
		ग्रा	13,76,519	7,16,237	6,60,282	6,23,486	3,79,866	2,43,620	R	
		ना	2,81,057	1,45,298	1,35,759	78,950	62,352	16,598	U	
24	लातूर	ए	24,54,196	12,73,140	11,81,056	9,64,702	6,33,971	3,30,731	T	Latur
		ग्रा	18,29,216	9,49,707	8,79,509	7,94,795	4,94,506	3,00,289	R	
		ना	6,24,980	3,23,433	3,01,547	169,907	1,39,465	30,442	U	
25	बुलढाणा	ए	25,86,258	13,37,560	12,48,698	11,07,866	6,82,862	4,25,004	T	Buldhana
		ग्रा	20,37,398	10,55,242	9,82,156	9,45,137	5,52,106	3,93,031	R	
		ना	5,48,860	2,82,318	2,66,542	1,62,729	1,30,756	31,973	U	
26	अकोला	ए	18,13,906	9,32,334	8,81,572	6,91,551	4,81,085	2,10,466	T	Akola
		ग्रा	10,94,165	5,63,933	5,30,232	4,69,517	2,99,554	1,69,963	R	
		ना	7,19,741	3,68,401	3,51,340	2,22,034	1,81,531	40,503	U	
27	वाशिम	ए	11,97,160	6,20,302	5,76,858	5,02,523	3,09,156	1,93,367	T	Washim
		ग्रा	9,85,747	5,11,727	4,74,020	4,40,589	2,58,773	1,81,816	R	
		ना	2,11,413	1,08,575	1,02,838	61,934	50,383	11,551	U	
28	अमरावती	ए	28,88,445	14,80,768	14,07,677	10,61,334	7,53,960	3,07,374	T	Amravati
		ग्रा	18,51,158	9,50,633	9,00,525	7,54,483	4,99,510	2,54,973	R	
		ना	10,37,287	5,30,135	5,07,152	3,06,851	2,54,450	52,401	U	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
29	यवतमाळ	ए	27,72,348	14,19,965	13,52,383	11,96,248	7,44,391	4,51,857	T	Yavatmal
		ग्रा	21,74,195	11,15,148	10,59,047	10,11,555	5,96,850	4,14,705	R	
		ना	5,98,153	3,04,817	2,93,336	1,84,693	1,47,541	37,152	U	
30	वर्धा	ए	13,00,774	6,68,385	6,32,389	5,30,298	3,58,328	1,71,970	T	Wardha
		ग्रा	8,77,474	4,51,874	4,25,600	3,99,918	2,53,660	1,46,258	R	
		ना	4,23,300	2,16,511	2,06,789	1,30,380	1,04,668	25,712	U	
31	नागपूर	ए	46,53,570	23,84,975	22,68,595	16,54,680	12,24,036	4,30,644	T	Nagpur
		ग्रा	14,74,811	7,58,357	7,16,454	6,32,303	4,05,098	2,27,205	R	
		ना	31,78,759	16,26,618	15,52,141	10,22,377	8,18,938	2,03,439	U	
32	भंडारा	ए	12,00,334	6,05,520	5,94,814	4,13,511	2,62,520	1,50,991	T	Bhandara
		ग्रा	9,66,503	4,87,484	4,79,019	3,48,017	2,12,761	1,35,256	R	
		ना	2,33,831	1,18,036	1,15,795	65,494	49,759	15,735	U	
33	गोंदिया	ए	13,22,507	6,61,554	6,60,953	4,34,991	2,82,172	1,52,819	T	Gondiya
		ग्रा	10,96,577	5,47,934	5,48,643	3,68,016	2,30,955	1,37,061	R	
		ना	2,25,930	1,13,620	1,12,310	66,975	51,217	15,758	U	
34	चंद्रपूर	ए	22,04,307	11,23,834	10,80,473	8,04,055	5,36,732	2,67,323	T	Chandrapur
		ग्रा	14,28,929	7,26,106	7,02,823	5,81,214	3,54,038	2,27,176	R	
		ना	7,75,378	3,97,728	3,77,650	2,22,841	1,82,694	40,147	U	
35	गडचिरोली	ए	10,72,942	5,41,328	5,31,614	3,92,803	2,39,909	1,52,894	T	Gadchiroli
		ग्रा	9,54,909	4,81,290	4,73,619	3,58,251	2,13,638	1,44,613	R	
		ना	1,18,033	60,038	57,995	34,552	26,271	8,281	U	
	महाराष्ट्र	**ए**	**11,23,74,333**	**5,82,43,056**	**5,41,31,277**	**4,37,63,4539**	**2,99,90,335**	**1,37,73,118**	**T**	**Maharashtra**
	राज्य	**ग्रा**	**6,15,56,074**	**3,15,39,034**	**3,00,17,040**	**2,65,07,746**	**1,61,87,990**	**1,03,19,756**	**R**	**State**
		ना	**5,08,18,259**	**2,67,04,022**	**2,41,14,237**	**1,72,55,707**	**1,38,02,345**	**34,53,362**	**U**	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9- contd…

अ. क्र. Sr. No	जिल्हे	एकूण ग्रामीण नागरी	सीमांतिक कामगार / Marginal Workers			काम न करणारे / Non- Workers			Total Rural Urban	Districts
			व्यक्ती Persons	पुरूष Males	स्त्रिया Females	व्यक्ती Persons	पुरूष Males	स्त्रिया Females		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	ए	75,062	45,501	29,561	18,01,015	6,63,599	11,37,416	T	Mumbai City
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	75,062	45,501	29,561	18,01,015	6,63,599	11,37,416	U	
2	मुंबई	ए	2,19,099	1,32,841	86,258	56,21,941	20,87,001	35,34,940	T	Mumbai
	उपनगर	ग्रा	0	0	0	0	0	0	R	Suburban
		ना	2,19,099	1,32,841	86,258	56,21,941	20,87,001	35,34,940	U	
3	ठाणे	ए	5,62,256	3,03,620	2,58,636	65,67,381	25,01,955	40,65,426	T	Thane
		ग्रा	2,84,276	1,34,303	1,49,973	13,75,741	5,70,718	8,05,023	R	
		ना	2,77,980	1,69,317	1,08,663	51,91,640	19,31,237	32,60,403	U	
4	रायगड	ए	2,14,144	1,12,188	1,01,956	15,61,231	5,90,502	9,70,729	T	Raigad
		ग्रा	1,75,278	88,859	86,419	9,49,449	3,66,499	5,82,950	R	
		ना	38,866	23,329	15,537	6,11,782	2,24,003	3,87,779	U	
5	रत्नागिरी	ए	1,59,103	62,919	96,184	9,00,993	3,54,113	5,46,880	T	Ratnagiri
		ग्रा	1,50,942	57,987	92,955	7,23,120	2,89,780	4,33,340	R	
		ना	8,161	4,932	3,229	1,77,873	64,333	1,13,540	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	1,20,640	64,936	55,704	5,02,473	1,87,656	3,14,817	T	Sindhudurg
		ग्रा	1,14,417	60,646	53,771	4,33,682	1,62,925	2,70,757	R	
		ना	6,223	4,290	1,933	68,791	24,731	44,060	U	
7	नाशिक	ए	2,40,305	1,06,405	1,33,900	33,43,859	14,10,900	19,32,959	T	Nashik
		ग्रा	1,73,273	64,816	1,08,457	16,48,456	7,79,697	8,68,759	R	
		ना	67,032	41,589	25,443	16,95,403	6,31,203	10,64,200	U	
8	धुळे	ए	1,10,495	44,181	66,314	11,14,492	4,83,583	6,30,909	T	Dhule
		ग्रा	95,009	34,445	60,564	7,21,740	3,33,447	3,88,293	R	
		ना	15,486	9,736	5,750	3,92,752	1,50,136	2,42,616	U	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
9	नंदुरबार	ए	1,27,872	46,970	80,902	8,56,230	3,90,272	4,65,958	T	Nandurbar
		ग्रा	1,16,578	40,425	76,153	6,71,257	3,14,042	3,57,215	R	
		ना	11,294	6,545	4,749	1,84,973	76,230	1,08,743	U	
10	जळगाव	ए	2,19,616	1,03,536	1,16,080	23,66,346	10,10,893	13,55,453	T	Jalgaon
		ग्रा	1,67,881	70,667	97,214	14,59,515	6,63,355	7,96,160	R	
		ना	51,735	32,869	18,866	9,06,831	3,47,538	5,59,293	U	
11	अहमदनगर	ए	1,65,135	72,995	92,140	23,38,569	10,42,516	12,96,053	T	Ahmednagar
		ग्रा	1,35,741	56,256	79,485	17,54,724	8,20,344	9,34,380	R	
		ना	29,394	16,739	12,655	5,83,845	2,22,172	3,61,673	U	
12	पुणे	ए	2,97,772	1,50,984	1,46,788	53,80,415	21,14,289	32,66,126	T	Pune
		ग्रा	1,51,817	63,648	88,169	18,49,639	7,93,723	10,55,916	R	
		ना	1,45,955	87,336	58,619	35,30,776	13,20,566	22,10,210	U	
13	सातारा	ए	1,70,540	63,997	1,06,543	16,48,794	6,66,037	9,82,757	T	Satara
		ग्रा	1,53,362	54,808	98,554	12,78,662	5,24,376	7,54,286	R	
		ना	17,178	9,189	7,989	3,70,132	1,41,661	2,28,471	U	
14	सांगली	ए	1,40,156	50,963	89,193	16,07,039	6,35,514	9,71,525	T	Sangli
		ग्रा	1,18,161	38,319	79,842	11,38,795	4,61,932	6,76,863	R	
		ना	21,995	12,644	9,351	4,68,244	1,73,582	2,94,662	U	
15	सोलापूर	ए	1,35,220	57,996	77,224	24,19,361	10,20,919	13,98,442	T	Solapur
		ग्रा	97,803	36,075	61,728	15,23,542	6,76,900	8,46,642	R	
		ना	37,417	21,921	15,496	8,95,819	3,44,019	5,51,800	U	
16	कोल्हापूर	ए	1,95,491	75,132	1,20,359	21,71,947	8,55,454	13,16,493	T	Kolhapur
		ग्रा	1,65,279	57,737	1,07,542	13,78,735	5,69,556	8,09,179	R	
		ना	30,212	17,395	12,817	7,93,212	2,85,898	5,07,314	U	
17	औरंगाबाद	ए	1,28,443	57,349	71,094	21,26,203	9,08,605	12,17,598	T	Aurangabad
		ग्रा	81,883	30,389	51,494	10,36,428	4,88,181	5,48,247	R	
		ना	46,560	26,960	19,600	10,89,775	4,20,424	6,69,351	U	
18	जालना	ए	86,394	36,732	49,662	10,28,160	4,66,443	5,61,717	T	Jalna
		ग्रा	69,685	26,537	43,148	7,76,313	3,69,723	4,06,590	R	
		ना	16,709	10,195	6,514	2,51,847	96,720	1,55,127	U	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
19	परभणी	ए	66,380	28,176	38,204	10,13,289	4,41,448	5,71,841	T	Parbhani
		ग्रा	45,841	15,727	30,114	6,22,143	2,90,215	3,31,928	R	
		ना	20,539	12,449	8,090	3,91,146	1,51,233	2,39,913	U	
20	हिंगोली	ए	54,811	22,571	32,240	6,08,163	2,75,391	3,32,772	T	Hingoli
		ग्रा	48,889	18,541	30,348	4,86,022	2,28,890	2,57,132	R	
		ना	5,922	4,030	1,892	1,22,141	46,501	75,640	U	
21	बीड	ए	1,00,840	43,286	57,554	13,29,501	6,21,287	7,08,214	T	Beed
		ग्रा	81,661	31,267	50,394	9,84,362	4,85,589	4,98,773	R	
		ना	19,179	12,019	7,160	3,45,139	1,35,698	2,09,441	U	
22	नांदेड	ए	1,76,162	74,739	101,423	18,67,339	8,04,843	10,62,496	T	Nanded
		ग्रा	1,38,585	50,911	87,674	12,46,670	5,63,026	6,83,644	R	
		ना	37,577	23,828	13,749	6,20,669	2,41,817	3,78,852	U	
23	उस्मानाबाद	ए	72,022	32,138	39,884	8,83,660	3,87,740	4,95,920	T	Osmanabad
		ग्रा	60,242	24,702	35,540	6,93,131	3,11,772	3,81,359	R	
		ना	11,780	7,436	4,344	1,90,529	75,968	1,14,561	U	
24	लातूर	ए	82,680	36,697	45,983	14,07,339	6,03,122	8,04,217	T	Latur
		ग्रा	62,810	23,308	39,502	9,71,849	4,32,259	5,39,590	R	
		ना	19,870	13,389	6,481	4,35,490	1,70,863	2,64,627	U	
25	बुलढाणा	ए	1,12,099	51,386	60,713	13,66,617	6,03,536	7,63,081	T	Buldhana
		ग्रा	93,460	38,715	54,745	9,98,801	4,64,421	5,34,380	R	
		ना	18,639	12,671	5,968	3,67,816	1,39,115	2,28,701	U	
26	अकोला	ए	77,129	39,449	37,680	10,45,752	4,11,972	6,33,780	T	Akola
		ग्रा	59,837	27,120	32,717	5,64,811	2,37,259	3,27,552	R	
		ना	17,292	12,329	4,963	4,80,941	1,74,713	3,06,228	U	
27	वाशिम	ए	67,037	31,111	35,926	6,27,368	2,79,949	3,47,419	T	Washim
		ग्रा	59,983	26,416	33,567	4,85,175	2,26,538	2,58,637	R	
		ना	7,054	4,695	2,359	1,42,193	53,411	88,782	U	
28	अमरावती	ए	1,74,778	83,895	90,883	16,52,123	6,43,191	10,08,932	T	Amravati
		ग्रा	1,37,618	58,707	78,911	9,59,057	3,92,416	5,66,641	R	
		ना	37,160	25,188	11,972	6,93,066	2,50,775	4,42,291	U	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
29	यवतमाळ	ए	1,60,899	71,773	89,126	14,16,349	6,04,490	8,11,859	T	Yavatmal
		ग्रा	1,41,767	59,307	82,460	10,20,873	4,58,991	5,61,882	R	
		ना	19,132	12,466	6,666	3,95,476	1,45,499	2,49,977	U	
30	वर्धा	ए	78,612	34,464	44,148	6,92,539	2,76,069	4,16,470	T	Wardha
		ग्रा	60,974	23,806	37,168	4,16,696	1,74,791	2,41,905	R	
		ना	17,638	10,658	6,980	2,75,843	1,01,278	1,74,565	U	
31	नागपूर	ए	2,13,782	1,10,163	1,03,619	27,85,010	10,50,764	17,34,246	T	Nagpur
		ग्रा	1,15,669	51,033	64,636	7,26,812	3,02,334	4,24,478	R	
		ना	98,113	59,130	38,983	20,58,198	7,48,430	13,09,768	U	
32	भंडारा	ए	1,83,467	81,837	1,01,630	6,03,029	2,60,466	3,42,563	T	Bhandara
		ग्रा	1,67,629	73,214	94,415	4,50,416	2,01,161	2,49,255	R	
		ना	15,838	8,623	7,215	1,52,613	59,305	93,308	U	
33	गोंदिया	ए	2,31,457	1,01,441	1,30,016	6,57,088	2,78,403	3,78,685	T	Gondiya
		ग्रा	2,16,553	92,734	1,23,819	5,12,308	2,24,347	2,87,961	R	
		ना	14,904	8,707	6,197	1,44,780	54,056	90,724	U	
34	चंद्रपूर	ए	2,53,739	1,11,813	1,41,926	11,46,135	4,75,269	6,70,866	T	Chandrapur
		ग्रा	2,16,239	89,177	1,27,062	6,31,480	2,83,066	3,48,414	R	
		ना	37,500	22,636	14,864	5,14,655	1,92,203	3,22,452	U	
35	गडचिरोली	ए	1,91,351	83,377	1,07,974	4,88,705	2,17,990	2,70,715	T	Gadchiroli
		ग्रा	1,81,663	77,772	1,03,891	4,14,799	1,89,690	2,25,109	R	
		ना	9,688	5,605	4,083	73,906	28,300	45,606	U	
	महाराष्ट्र	**ए**	**56,64,988**	**26,27,561**	**30,37,427**	**6,29,46,455**	**2,56,26,181**	**3,73,20,274**	**T**	**Maharashtra**
	राज्य	**ग्रा**	**41,40,805**	**16,98,374**	**24,42,431**	**3,09,05,203**	**1,36,51,963**	**1,72,53,240**	**R**	**State**
		ना	**15,24,183**	**929187**	**5,94,996**	**3,20,41,252**	**1,19,74,218**	**2,00,67,034**	**U**	

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.10

मुख्य कामगारांची औद्योगिक प्रकारानुसार वर्गवारी / Classification of main workers by industrial categories

(जनगणना, २०११ / Population Census, 2011)

अ.क्र.	जिल्हे	शेतकरी / Cultivators			शेतमजूर / Agricultural labourers			पशुसंवर्धन, जंगल काम, मच्छीमारी, शिकार, मळे, फळभाज्या आणि अनुषंगिक व्यवसाय / Livestock, forestry, fishing, hunting and plantations orchards and allied activities			खाणकाम व दगडकाम / Mining and Quarrying			Districts
Sr.No.		एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	3,907	2,700	1,207	5,086	4,027	1,059	2,859	2,112	747	548	482	66	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	10,396	6,730	3,666	17,621	13,511	4,110	8,196	7,000	1,196	3,249	2,905	344	Mumbai Suburban
3	ठाणे	2,72,871	1,69,437	1,03,434	2,73,218	1,53,460	1,19,758	30,609	26,951	3,658	11,330	10,245	1,085	Thane
4	रायगड	1,66,000	1,04,617	61,383	1,15,250	64,838	50,412	18,672	16,539	2,133	4,883	4,201	682	Raigad
5	रत्नागिरी	2,32,413	1,16,553	1,15,860	97,146	48,365	48,781	16,438	15,626	812	2,974	2,016	958	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	82,966	55,940	27,026	36,543	24,653	11,890	7,614	6,996	618	2,348	1,862	486	Sindhudurg
7	नाशिक	9,00,810	5,27,133	3,73,677	6,44,052	3,17,542	3,26,510	11,282	8,559	2,723	1,829	1,325	504	Nashik
8	धुळे	2,20,641	1,48,256	72,385	3,65,828	1,85,067	1,80,761	4,292	3,188	1,104	498	408	90	Dhule
9	नंदुरबार	1,92,433	1,27,705	64,728	3,50,630	1,75,727	1,74,903	2,640	1,958	682	460	369	91	Nandurbar
10	जळगाव	3,58,786	2,43,593	1,15,193	8,08,872	4,43,822	3,65,050	6,208	5,042	1,166	566	401	165	Jalgaon
11	अहमदनगर	9,68,974	5,49,538	4,19,436	5,01,873	2,43,329	2,58,544	13,989	8,953	5,036	1,356	964	392	Ahmednagar
12	पुणे	8,32,261	4,82,112	3,50,149	3,66,010	1,80,005	1,86,005	18,845	13,219	5,626	5,411	4,205	1,206	Pune
13	सातारा	5,21,786	3,40,240	1,81,546	2,43,687	1,15,586	1,28,101	12,258	7,488	4,770	1,316	1,000	316	Satara
14	सांगली	4,32,058	3,16,511	1,15,547	2,45,826	1,28,480	1,17,346	10,226	4,154	6,072	522	350	172	Sangli

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.10- contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
15	सोलापूर	6,07,657	4,00,723	2,06,934	5,08,141	2,61,052	2,47,089	9,447	6,484	2,963	1,020	782	238	Solapur
16	कोल्हापूर	5,94,056	3,73,932	2,20,124	2,07,790	1,06,326	1,01,464	14,397	6,830	7,567	2,336	1,808	528	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5,25,657	3,13,782	2,11,875	3,51,679	1,76,578	1,75,101	5,031	4,120	911	977	752	225	Aurangabad
18	जालना	3,98,646	2,34,548	1,64,098	2,61,713	1,28,920	1,32,793	3,436	2,734	702	838	536	302	Jalna
19	परभणी	2,81,771	1,72,500	1,09,271	2,88,438	1,48,417	1,40,021	2,764	2,442	322	795	519	276	Parbhani
20	हिंगोली	2,27,284	1,34,861	92,423	1,98,494	1,02,908	95,586	904	813	91	977	577	400	Hingoli
21	बीड	5,81,109	3,30,449	2,50,660	3,27,830	1,59,120	1,68,710	4,020	3,164	856	1,364	850	514	Beed
22	नांदेड	4,16,826	2,71,253	1,45,573	5,39,588	2,89,385	2,50,203	4,715	4,261	454	2,207	1,438	769	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,84,235	1,83,034	1,01,201	2,65,167	1,41,208	1,23,959	2,358	1,842	516	800	568	232	Osmanabad
24	लातूर	3,11,209	2,04,059	1,07,150	3,83,939	2,12,040	1,71,899	1,616	1,342	274	778	484	294	Latur
25	बुलढाणा	3,63,983	2,23,649	1,40,334	5,37,970	2,89,944	2,48,026	4,416	3,514	902	528	394	134	Buldhana
26	अकोला	1,20,136	89,372	30,764	3,40,583	2,01,264	1,39,319	2,716	2,425	291	317	253	64	Akola
27	वाशिम	1,54,583	98,272	56,311	2,65,060	1,44,017	1,21,043	1,077	873	204	165	112	53	Washim
28	अमरावती	1,81,436	1,44,691	36,745	5,52,820	3,36,746	2,16,074	6,583	5,563	1,020	520	441	79	Amravati
29	यवतमाळ	3,10,818	2,03,946	1,06,872	6,33,145	3,36,983	2,96,162	5,754	5,028	726	9,260	7,798	1,462	Yavatmal
30	वर्धा	1,24,563	89,599	34,964	2,33,609	1,26,301	1,07,308	3,030	2,692	338	1,106	890	216	Wardha
31	नागपूर	1,88,844	1,30,703	58,141	3,38,352	1,81,784	1,56,568	10,001	8,796	1,205	20,716	18,107	2,609	Nagpur
32	भंडारा	1,01,040	65,226	35,814	1,82,433	98,086	84,347	3,378	2,986	392	2,972	2,232	740	Bhandara
33	गोंदिया	1,37,183	89,403	47,780	1,47,366	83,385	63,981	3,026	2,722	304	968	626	342	Gondia
34	चंद्रपूर	1,92,568	1,25,517	67,051	3,03,057	1,58,251	1,44,806	8,448	7,297	1,151	27,732	24,848	2,884	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,78,169	1,10,552	67,617	1,30,112	65,683	64,429	3,362	2,854	508	262	170	92	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**1,14,78,075**	**71,81,136**	**42,96,939**	**1,10,68,928**	**58,46,810**	**52,22,118**	**2,64,607**	**2,06,567**	**58,040**	**1,13,928**	**94,918**	**19,010**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.10-contd.

अ.क्र.	जिल्हे	वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती / Manufacturing, Processing, servicing and Repairs						वीज, वायू , वाफ आणि वातानुकुलन पुरवठा / Electricity, Gas, steam and Air conditioning Supply			बांधकाम / Construction			Districts
		घरगुती उद्योग / Household Industry			इतर घरगुती उद्योग / Other than Household Industry									
Sr.No.		एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	
(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
1	मुंबई शहर	28,684	23,119	5,565	2,25,238	2,00,720	24,518	2,590	2,268	322	57,724	54,279	3,445	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	73,812	56,186	17,626	8,24,177	7,10,403	1,13,774	12,860	11,392	1,468	2,50,569	2,34,938	15,631	Mumbai Suburban
3	ठाणे	66,525	46,092	20,433	10,01,486	8,75,945	1,25,541	21,186	19,101	2,085	2,42,943	2,18,239	24,704	Thane
4	रायगड	15,377	11,717	3,660	1,31,390	1,19,154	12,236	6,142	5,783	359	53,294	46,639	6,655	Raigad
5	रत्नागिरी	8,186	6,358	1,828	33,380	30,410	2,970	3,258	3,024	234	21,704	19,382	2,322	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	3,940	3,134	806	10,292	8,510	1,782	848	818	30	12,480	11,046	1,434	Sindhudurg
7	नाशिक	29,427	20,160	9,267	2,70,687	2,44,991	25,696	8,721	8,111	610	95,240	83,132	12,108	Nashik
8	धुळे	10,108	7,582	2,526	32,308	28,150	4,158	1,992	1,872	120	25,444	23,080	2,364	Dhule
9	नंदुरबार	5,472	4,076	1,396	10,933	9,381	1,552	720	688	32	10,752	9,453	1,299	Nandurbar
10	जळगाव	19,251	14,638	4,613	64,330	57,501	6,829	6,318	5,922	396	60,939	56,438	4,501	Jalgaon
11	अहमदनगर	29,102	17,557	11,545	88,703	73,185	15,518	3,685	3,458	227	51,813	44,346	7,467	Ahmednagar
12	पुणे	58,062	38,239	19,823	6,25,375	5,47,371	78,004	11,139	9,982	1,157	2,83,765	2,43,293	40,472	Pune
13	सातारा	18,748	12,768	5,980	71,694	62,072	9,622	4,190	3,920	270	42,376	37,162	5,214	Satara
14	सांगली	20,552	13,108	7,444	72,230	62,328	9,902	3,472	3,272	200	32,864	30,166	2,698	Sangli

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.10-contd.

(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
15	सोलापूर	50,623	18,369	32,254	1,41,542	1,05,284	36,258	3,855	3,628	227	59,988	53,945	6,043	Solapur
16	कोल्हापूर	35,563	25,362	10,201	1,98,209	1,77,192	21,017	4,789	4,389	400	56,503	51,580	4,923	Kolhapur
17	औरंगाबाद	14,796	10,470	4,326	1,28,319	1,14,056	14,263	3,882	3,609	273	78,277	67,940	10,337	Aurangabad
18	जालना	7,528	4,898	2,630	23,976	20,226	3,750	1,308	1,236	72	22,300	18,904	3,396	Jalna
19	परभणी	6,847	5,033	1,814	17,212	14,424	2,788	1,768	1,662	106	28,248	24,790	3,458	Parbhani
20	हिंगोली	3,967	2,913	1,054	7,904	6,724	1,180	650	611	39	11,013	9,508	1,505	Hingoli
21	बीड	10,204	6,894	3,310	24,308	20,284	4,024	4,666	4,444	222	26,794	23,522	3,272	Beed
22	नांदेड	14,457	9,387	5,070	34,800	28,182	6,618	3,116	2,947	169	50,634	44,202	6,432	Nanded
23	उस्मानाबाद	8,060	5,700	2,360	16,636	13,968	2,668	1,254	1,194	60	13,962	12,032	1,930	Osmanabad
24	लातूर	9,424	6,372	3,052	28,974	24,570	4,404	2,304	2,178	126	35,960	31,018	4,942	Latur
25	बुलढाणा	6,523	4,907	1,616	20,178	17,767	2,411	2,133	2,029	104	21,987	20,323	1,664	Buldhana
26	अकोला	5,280	3,975	1,305	26,288	23,038	3,250	2,829	2,680	149	27,836	26,169	1,667	Akola
27	वाशिम	3,000	2,160	840	6,124	5,313	811	872	834	38	8,563	7,791	772	Washim
28	अमरावती	11,832	8,758	3,074	30,332	26,210	4,122	4,297	4,051	246	44,192	41,300	2,892	Amravati
29	यवतमाळ	8,956	6,693	2,263	21,121	18,264	2,857	2,438	2,308	130	29,791	26,895	2,896	Yavatmal
30	वर्धा	8,398	6,420	1,978	26,348	23,494	2,854	1,792	1,674	118	23,324	20,618	2,706	Wardha
31	नागपूर	32,213	23,268	8,945	2,04,573	1,77,442	27,131	17,690	16,480	1210	1,56,355	1,34,919	21,436	Nagpur
32	भंडारा	10,154	5,648	4,506	18,468	14,814	3,654	1,138	1,042	96	16,282	13,488	2,794	Bhandara
33	गोंदिया	17,588	7,130	10,458	18,612	12,692	5,920	1,462	1,390	72	22,990	18,930	4,060	Gondia
34	चंद्रपूर	12,455	9,429	3,026	41,001	36,815	4,186	8,235	7,644	591	39,621	33,215	6,406	Chandrapur
35	गडचिरोली	4,252	3,094	1,158	4,454	3,884	570	804	770	34	8,084	6,482	1,602	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**6,69,366**	**4,51,614**	**2,17,752**	**45,01,602**	**39,14,764**	**5,86,838**	**1,58,403**	**1,46,411**	**11,992**	**20,24,611**	**17,99,164**	**2,25,447**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.10-contd.

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	घाऊक व्यापार आणि किरकोळ व्यापार व मोटार वाहने आणि मोटार सायकलची दुरुस्ती / Wholesale and Retail Trade (Repair of motor vehicles and motor cycles)						परिवहन, साठवण व दळणवळण / Transportation and Storage			निवास व अन्न सेवा उपक्रम / Accommodation and food service activities			Districts
		घरगुती उद्योग / Household Industry			इतर घरगुती उद्योग / Other than Household Industry									
		एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	
(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(2)
1	मुंबई शहर	336	321	15	2,20,741	1,98,749	21,992	1,19,392	1,10,513	8,879	40,524	37,272	3,252	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	1,104	1,063	41	5,29,476	4,76,669	52,807	3,69,175	3,47,651	21,524	89,004	81,133	7,871	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1,266	1,213	53	4,58,010	4,06,605	51,405	3,21,741	3,03,240	18,501	74,724	67,623	7,101	Thane
4	रायगड	505	503	2	63,149	53,954	9,195	69,440	66,404	3,036	13,616	12,269	1,347	Raigad
5	रत्नागिरी	108	102	6	31,062	25,776	5,286	23,864	23,140	724	6,168	5,270	898	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	110	108	2	14,974	12,304	2,670	10,358	9,818	540	3,742	3,326	416	Sindhudurg
7	नाशिक	526	516	10	1,40,086	1,24,522	15,564	77,640	74,604	3,036	21,275	18,440	2,835	Nashik
8	धुळे	164	152	12	39,302	36,158	3,144	21,830	21,060	770	4,672	4,238	434	Dhule
9	नंदुरबार	70	70	0	19,896	18,444	1,452	9,476	9,241	235	2,290	2,063	227	Nandurbar
10	जळगाव	315	308	7	80,539	74,472	6,067	50,249	48,081	2,168	8,834	8,144	690	Jalgaon
11	अहमदनगर	518	505	13	82,643	73,937	8,706	41,613	40,219	1,394	15,745	13,603	2,142	Ahmednagar
12	पुणे	1,369	1,321	48	3,03,583	2,62,461	41,122	1,96,345	1,87,594	8,751	57,461	48,124	9,337	Pune
13	सातारा	440	426	14	57,704	50,016	7,688	41,668	39,850	1,818	10,058	8,588	1,470	Satara
14	सांगली	326	318	8	61,704	54,370	7,334	32,594	31,126	1,468	7,632	6,368	1,264	Sangli

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.10-contd.

(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(2)
15	सोलापूर	428	405	23	1,00,191	90,116	10,075	55,223	53,451	1,772	15,883	13,514	2,369	Solapur
16	कोल्हापूर	582	554	28	1,00,018	87,434	12,584	46,449	44,503	1,946	14,578	12,360	2,218	Kolhapur
17	औरंगाबाद	355	338	17	84,989	78,169	6,820	47,003	45,729	1,274	15,636	14,002	1,634	Aurangabad
18	जालना	112	104	8	31,912	29,198	2,714	16,022	15,400	622	4,896	4,436	460	Jalna
19	परभणी	127	120	7	33,259	30,988	2,271	16,578	15,978	600	4,938	4,492	446	Parbhani
20	हिंगोली	39	35	4	14,846	14,042	804	6,880	6,726	154	1,953	1,811	142	Hingoli
21	बीड	212	210	2	36,422	34,110	2,312	23,298	22,782	516	6,390	5,796	594	Beed
22	नांदेड	238	236	2	63,630	59,352	4,278	32,355	31,337	1,018	8,007	7,242	765	Nanded
23	उस्मानाबाद	148	148	0	18,678	17,074	1,604	15,136	14,762	374	3,798	3,366	432	Osmanabad
24	लातूर	134	126	8	47,068	43,392	3,676	24,050	23,010	1,040	5,908	5,164	744	Latur
25	बुलढाणा	80	80	0	36,257	33,948	2,309	17,360	17,010	350	4,246	3,976	270	Buldhana
26	अकोला	45	43	2	44,824	42,546	2,278	23,710	23,144	566	5,236	4,756	480	Akola
27	वाशिम	34	33	1	14,450	13,880	570	7,221	7,095	126	1,763	1,638	125	Washim
28	अमरावती	150	145	5	59,550	56,510	3,040	30,860	30,149	711	6,887	6,148	739	Amravati
29	यवतमाळ	112	111	1	43,607	40,765	2,842	21,359	20,908	451	5,661	4,939	722	Yavatmal
30	वर्धा	146	146	0	26,686	24,608	2,078	14,918	14,608	310	3,220	2,686	534	Wardha
31	नागपूर	682	670	12	1,84,529	1,65,777	18,752	1,01,958	96,899	5,059	27,224	23,068	4,156	Nagpur
32	भंडारा	48	42	6	17,562	15,550	2,012	7,896	7,454	442	2,470	2,070	400	Bhandara
33	गोंदिया	42	42	0	19,732	17,790	1,942	10,040	9,584	456	2,560	2,312	248	Gondia
34	चंद्रपूर	149	147	2	41,449	36,798	4,651	26,601	25,457	1,144	5,709	4,861	848	Chandrapur
35	गडचिरोली	78	78	0	8,722	7,684	1,038	3,346	3,264	82	1,124	870	254	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**11,098**	**10,739**	**359**	**31,31,250**	**28,08,168**	**3,23,082**	**19,33,648**	**18,41,791**	**91,857**	**5,03,832**	**4,45,968**	**57,864**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.10-contd…

अनु.क्र.	जिल्हे	माहीती व जनसंपर्क / Information and Communication						विमा आणि वित्तीय सेवा उपक्रम / Financial and Insurance activities			कार्यालय प्रशासकीय, कार्यालय समर्थन व सार्वजनिक प्रशासन आणि संरक्षण सेवा व अनिर्वाय सामाजिक सुरक्षा / Administrative and support service activities & Public Administration and Defence, Compulsory Social Security			Districts
		घरगुती उद्योग / Household Industry			इतर घरगुती उद्योग / Other than Household Industry									
Sr.No.		एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	
(1)	(2)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
1	मुंबई शहर	402	321	81	25,109	19,070	6,039	67,043	49,373	17,670	2,16,817	1,72,887	43,930	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	892	744	148	1,09,346	84,864	24,482	2,16,139	1,59,976	56,163	4,70,308	3,70,804	99,504	Mumbai Suburban
3	ठाणे	721	621	100	86,981	69,492	17,489	1,49,224	1,15,537	33,687	3,99,954	3,21,588	78,366	Thane
4	रायगड	139	121	18	8,812	7,318	1,494	16,069	12,959	3,110	62,630	53,551	9,079	Raigad
5	रत्नागिरी	36	28	8	1,600	1,410	190	5,378	4,368	1,010	16,108	13,582	2,526	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	26	24	2	840	710	130	3,608	2,892	716	9,556	7,850	1,706	Sindhudurg
7	नाशिक	228	205	23	8,387	7,095	1,292	29,366	24,739	4,627	82,935	73,773	9,162	Nashik
8	धुळे	50	50	0	1,288	1,176	112	6,000	5,442	558	18,652	16,718	1,934	Dhule
9	नंदुरबार	21	21	0	441	415	26	2,207	2,044	163	8,324	7,290	1,034	Nandurbar
10	जळगाव	141	130	11	3,006	2,692	314	12,342	10,965	1,377	36,939	32,860	4,079	Jalgaon
11	अहमदनगर	156	147	9	3,194	2,753	441	16,531	14,669	1,862	46,523	41,272	5,251	Ahmednagar
12	पुणे	848	652	196	1,09,413	83,283	26,130	98,165	74,267	23,898	3,31,342	2,71,163	60,179	Pune
13	सातारा	126	100	26	2,680	2,272	408	17,248	14,680	2,568	31,332	27,022	4,310	Satara
14	सांगली	152	148	4	2,912	2,434	478	14,990	12,990	2,000	29,232	25,226	4,006	Sangli

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.10-contd…

(1)	(2)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
15	सोलापूर	111	92	19	4,061	3,575	486	17,697	15,848	1,849	43,219	38,021	5,198	Solapur
16	कोल्हापूर	190	179	11	6,604	5,717	887	26,377	22,900	3,477	53,375	46,399	6,976	Kolhapur
17	औरंगाबाद	96	90	6	4,971	4,363	608	17,880	15,712	2,168	48,612	42,976	5,636	Aurangabad
18	जालना	26	26	0	656	614	42	3,546	3,250	296	12,744	11,440	1,304	Jalna
19	परभणी	18	18	0	890	824	66	4,508	4,188	320	14,423	12,842	1,581	Parbhani
20	हिंगोली	22	19	3	248	237	11	1,894	1,777	117	6,887	6,268	619	Hingoli
21	बीड	36	30	6	1,006	972	34	5,758	5,332	426	18,338	16,586	1,752	Beed
22	नांदेड	50	47	3	1,857	1,718	139	8,016	7,376	640	31,065	27,857	3,208	Nanded
23	उस्मानाबाद	26	26	0	600	560	40	3,642	3,386	256	13,020	11,746	1,274	Osmanabad
24	लातूर	20	20	0	1,470	1,320	150	7,188	6,506	682	21,710	19,566	2,144	Latur
25	बुलढाणा	48	44	4	1,177	1,113	64	6,462	5,909	553	18,193	16,091	2,102	Buldhana
26	अकोला	68	54	14	2,068	1,861	207	7,722	6,734	988	19,478	17,298	2,180	Akola
27	वाशिम	13	13	0	324	305	19	2,062	1,907	155	7,464	6,624	840	Washim
28	अमरावती	91	73	18	2,261	2,001	260	10,323	9,115	1,208	32,869	28,860	4,009	Amravati
29	यवतमाळ	36	36	0	1,243	1,088	155	6,515	5,903	612	20,790	18,357	2,433	Yavatmal
30	वर्धा	126	120	6	872	820	52	5,006	4,480	526	16,948	14,944	2,004	Wardha
31	नागपूर	275	232	43	14,475	12,026	2,449	45,238	38,142	7,096	1,08,065	91,708	16,357	Nagpur
32	भंडारा	26	26	0	650	554	96	4,346	3,732	614	12,040	10,470	1,570	Bhandara
33	गोंदिया	16	16	0	632	566	66	3,150	2,782	368	11,550	10,108	1,442	Gondia
34	चंद्रपूर	98	96	2	1,596	1,447	149	7,216	6,276	940	23,912	20,781	3,131	Chandrapur
35	गडचिरोली	62	62	0	318	294	24	1,534	1,384	150	13,506	12,000	1,506	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**5,392**	**4,631**	**761**	**4,11,988**	**3,26,959**	**85,029**	**8,50,390**	**6,77,540**	**1,72,850**	**23,08,860**	**19,16,528**	**3,92,332**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.10-contd…

अनु.क्र. / Sr.No.	जिल्हे	शिक्षण व मानवी आरोग्य व सामाजिक कार्य उपक्रम / Education & Human Health and Social Work activities			कला, करमणूक व मनोरंजन / इतर सेवा कार्ये / मालक असलेल्या कुटुंबाची कार्ये : अवगीकृत माल व सेवा / बाह्यस्थानिक संघटनेची कार्ये Arts, Entertainment and recreation/Other Service Activities/Activities of Households as Employers: Undifferentiated Goods and Services/Activities of Extra-Territorial organisation						मुख्य कामगार / Total Main Workers			Districts
					घरगुती उद्योग / Household Industry			इतर घरगुती उद्योग / Other than Household Industry						
		एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	
(1)	(2)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
1	मुंबई शहर	63,252	26,853	36,399	11,132	6,284	4,848	1,16,793	62,818	53,975	12,08,177	9,74,168	2,34,009	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	1,80,834	74,458	106,376	28,476	14,398	14,078	3,20,110	1,55,979	1,64,131	35,15,744	28,10,804	7,04,940	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1,99,633	86,831	112,802	30,015	13,773	16,242	2,87,952	1,53,746	1,34,206	39,30,389	30,59,739	8,70,650	Thane
4	रायगड	43,995	21,057	22,938	8,391	3,940	4,451	62,420	37,056	25,364	8,60,174	6,42,620	2,17,554	Raigad
5	रत्नागिरी	28,586	15,294	13,292	3,712	1,106	2,606	22,302	11,922	10,380	5,54,423	3,43,732	2,10,691	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	14,884	7,360	7,524	1,286	726	560	10,286	6,990	3,296	2,26,701	1,65,067	61,634	Sindhudurg
7	नाशिक	84,427	47,353	37,074	14,749	6,013	8,736	1,02,435	52,962	49,473	25,24,102	16,41,175	8,82,927	Nashik
8	धुळे	29,352	19,776	9,576	6,396	2,824	3,572	36,480	20,712	15,768	8,25,297	5,25,909	2,99,388	Dhule
9	नंदुरबार	17,525	11,360	6,165	4,924	2,115	2,809	24,856	13,685	11,171	6,64,070	3,96,105	2,67,965	Nandurbar
10	जळगाव	50,793	33,825	16,968	11,748	5,375	6,373	64,369	39,181	25,188	16,44,545	10,83,390	5,61,155	Jalgaon
11	अहमदनगर	68,222	40,584	27,638	17,763	6,947	10,816	86,356	50,467	35,889	20,38,759	12,26,433	8,12,326	Ahmednagar
12	पुणे	1,84,773	85,835	98,938	30,609	13,796	16,813	2,38,548	1,14,153	1,24,395	37,53,324	26,61,075	10,92,249	Pune
13	सातारा	48,564	26,526	22,038	11,108	4,312	6,796	47,172	26,836	20,336	11,84,155	7,80,864	4,03,291	Satara
14	सांगली	45,512	26,112	19,400	11,352	3,924	7,428	50,430	27,612	22,818	10,74,586	7,48,997	3,25,589	Sangli

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.10-contd…

(1)	(2)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
15	सोलापूर	66,682	40,835	25,847	12,134	5,270	6,864	64,459	37,421	27,038	17,62,361	11,48,815	6,13,546	Solapur
16	कोल्हापूर	64,855	38,090	26,765	11,252	5,309	5,943	70,070	38,417	31,653	15,07,993	10,49,281	4,58,712	Kolhapur
17	औरंगाबाद	56,321	32,002	24,319	7,561	3,152	4,409	53,575	29,778	23,797	14,45,617	9,57,618	4,87,999	Aurangabad
18	जालना	19,232	12,298	6,934	4,962	1,934	3,028	30,122	17,344	12,778	8,43,975	5,08,046	3,35,929	Jalna
19	परभणी	22,957	15,679	7,278	4,104	1,685	2,419	27,172	16,977	10,195	7,56,817	4,73,578	2,83,239	Parbhani
20	हिंगोली	10,612	7,358	3,254	2,943	1,492	1,451	15,979	9,033	6,946	5,13,496	3,07,713	2,05,783	Hingoli
21	बीड	36,926	24,288	12,638	6,778	2,912	3,866	38,540	21,500	17,040	11,53,999	6,83,245	4,70,754	Beed
22	नांदेड	46,212	31,314	14,898	8,870	3,702	5,168	51,108	29,385	21,723	13,17,751	8,50,621	4,67,130	Nanded
23	उस्मानाबाद	20,882	14,026	6,856	7,352	2,658	4,694	26,682	14,920	11,762	7,02,436	4,42,218	2,60,218	Osmanabad
24	लातूर	40,522	27,994	12,528	4,938	2,164	2,774	37,490	22,646	14,844	9,64,702	6,33,971	3,30,731	Latur
25	बुलढाणा	30,085	21,139	8,946	4,530	2,257	2,273	31,710	18,768	12,942	11,07,866	6,82,862	4,25,004	Buldhana
26	अकोला	27,451	16,995	10,456	2,540	1,357	1,183	32,424	17,121	15,303	6,91,551	4,81,085	2,10,466	Akola
27	वाशिम	12,456	8,830	3,626	2,637	1,147	1,490	14,655	8,312	6,343	5,02,523	3,09,156	1,93,367	Washim
28	अमरावती	44,178	26,233	17,945	4,683	2,717	1,966	37,470	24,249	13,221	10,61,334	7,53,960	3,07,374	Amravati
29	यवतमाळ	34,101	21,398	12,703	5,413	2,810	2,603	36,128	20,161	15,967	11,96,248	7,44,391	4,51,857	Yavatmal
30	वर्धा	21,890	12,340	9,550	2,510	1,578	932	15,806	10,310	5,496	5,30,298	3,58,328	1,71,970	Wardha
31	नागपूर	95,723	46,629	49,094	10,530	6,354	4,176	97,237	51,032	46,205	16,54,680	12,24,036	4,30,644	Nagpur
32	भंडारा	17,508	10,316	7,192	2,006	1,220	786	13,094	7,564	5,530	4,13,511	2,62,520	1,50,991	Bhandara
33	गोंदिया	18,486	11,046	7,440	2,566	1,580	986	17,022	10,068	6,954	4,34,991	2,82,172	1,52,819	Gondia
34	चंद्रपूर	33,938	20,396	13,542	3,589	2,167	1,422	26,681	15,290	11,391	8,04,055	5,36,732	2,67,323	Chandrapur
35	गडचिरोली	15,820	10,430	5,390	3,298	1,664	1,634	15,496	8,690	6,806	3,92,803	2,39,909	1,52,894	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**17,97,189**	**9,72,860**	**8,24,329**	**3,06,857**	**1,40,662**	**1,66,195**	**22,23,429**	**12,03,105**	**10,20,324**	**4,37,63,453**	**2,99,90,335**	**1,37,73,118**	**Maharashtra State**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.11

लोकसंख्या व कामगार यांचे वयोगट व लिंग यानुसार वर्गीकरण / Distribution of Population and Workers by age groups and gender

(जनगणन, २०११ / Population Census, 2011)

('०००० / In '000)

एकूण / ग्रामीण / नागरी Total / Rural / Urban	वय गट Age-group	एकूण लोकसंख्या Total Population			कामगार (मुख्य + सीमांतिक) Workers (Main + Marginal)		
		एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
एकूण	5-9	98,20,654	51,78,177	46,42,477	2,14,462	1,15,649	98,813
Total	10-14	1,07,34,535	56,62,261	50,72,274	5,13,470	2,86,739	2,26,731
	15-19	1,06,27,267	57,10,400	49,16,867	24,82,461	15,75,711	9,06,750
	20-24	1,10,90,966	58,45,114	52,45,852	57,79,094	38,14,164	19,64,930
	25-29	1,01,47,113	52,72,560	48,74,553	68,79,750	46,67,850	22,11,900
	30-34	87,96,307	45,36,297	42,60,010	64,40,371	43,11,960	21,28,411
	35-39	82,47,160	42,09,434	40,37,726	61,98,580	40,59,081	21,39,499
	40-49	1,32,28,543	68,61,043	63,67,500	99,62,541	66,01,907	33,60,634
	50-59	88,05,131	45,55,120	42,50,011	61,21,749	41,05,399	20,16,350
	60-69	67,20,832	31,56,877	35,63,955	33,56,472	20,60,132	12,96,340
	70-79	32,05,909	15,54,723	16,51,186	10,45,418	7,24,992	3,20,426
	80+	11,80,194	5,42,109	6,38,085	2,53,820	1,73,622	80,198
	Age not stated	4,07,696	2,19,312	1,88,384	1,79,690	1,19,669	60,021
	एकूण / Total	**11,23,74,333**	**5,82,43,056**	**5,41,31,277**	**4,94,27,878**	**3,26,16,875**	**1,68,11,003**
ग्रामीण	5-9	56,50,613	29,71,867	26,78,746	1,31,888	69,921	61,967
Rural	10-14	62,56,057	32,88,156	29,67,901	3,57,216	1,86,841	1,70,375
	15-19	59,79,665	32,09,224	27,70,441	17,47,967	10,03,022	7,44,945
	20-24	57,64,844	30,18,199	27,46,645	36,49,916	21,39,555	15,10,361
	25-29	50,25,278	25,89,352	24,35,926	39,51,692	23,66,743	15,84,949
	30-34	43,95,201	22,18,757	21,76,444	36,85,952	21,42,902	15,43,050
	35-39	42,23,357	21,11,275	21,12,082	36,23,320	20,60,106	15,63,214
	40-49	69,30,697	35,32,093	33,98,604	59,50,276	34,41,909	25,08,367
	50-59	47,37,084	23,83,925	23,53,159	38,21,319	22,47,268	15,74,051
	60-69	41,64,255	18,90,899	22,73,356	26,08,275	14,83,581	11,24,694
	70-79	20,75,944	10,08,945	10,66,999	8,43,597	5,69,086	2,74,511
	80+	7,29,341	3,39,248	3,90,093	1,78,797	1,16,811	61,986
	Age not stated	2,05,929	1,08,723	97,206	1,00,656	59,326	41,330
	एकूण / Total	**6,15,56,074**	**3,15,39,034**	**3,00,17,040**	**3,06,50,871**	**1,78,87,071**	**1,27,63,800**
नागरी	5-9	41,70,041	22,06,310	1963731	82,574	45,728	36,846
Urban	10-14	44,78,478	23,74,105	2104373	1,56,254	99,898	56,356
	15-19	46,47,602	25,01,176	2146426	7,34,494	5,72,689	1,61,805
	20-24	53,26,122	28,26,915	2499207	21,29,178	16,74,609	4,54,569
	25-29	51,21,835	26,83,208	2438627	29,28,058	23,01,107	6,26,951
	30-34	44,01,106	23,17,540	2083566	27,54,419	21,69,058	5,85,361
	35-39	40,23,803	20,98,159	1925644	25,75,260	19,98,975	5,76,285
	40-49	62,97,846	33,28,950	2968896	40,12,265	31,59,998	8,52,267
	50-59	40,68,047	21,71,195	1896852	23,00,430	18,58,131	4,42,299
	60-69	25,56,577	12,65,978	1290599	7,48,197	5,76,551	1,71,646
	70-79	11,29,965	5,45,778	584187	2,01,821	1,55,906	45,915
	80+	4,50,853	2,02,861	247992	75,023	56,811	18,212
	Age not stated	2,01,767	1,10,589	91178	79,034	60,343	18,691
	एकूण / Total	**5,08,18,259**	**2,67,04,022**	**24114237**	**1,87,77,007**	**1,47,29,804**	**40,47,203**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.12

धर्मानुसार लोकसंख्या / Population classified by religion

(जनगणना, २०११ / Population Census, 2011)

अनु. क्र. Sr. No.	जिल्हे	हिंदू Hindu	मुस्लीम Muslims	ख्रिस्ती Christians	शीख Sikhs	बौध्द Buddhist	जैन Jains	इतर धर्म व धर्ममते Other religions and persuasions	धर्म न सांगितलेले Religion not stated	एकूण Total	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई शहर	18,73,762	7,73,173	84,555	13,471	1,34,257	1,66,000	31,094	9,099	30,85,411	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	63,37,132	17,95,788	3,22,476	47,288	4,69,568	3,43,639	18,345	22,726	93,56,962	Mumbai Suburban
3	ठाणे	87,16,055	13,55,630	2,80,700	39,149	4,49,617	1,72,052	9,862	37,083	1,10,60,148	Thane
4	रायगड	22,39,370	2,27,465	17,452	7,477	1,21,791	12,260	1,159	7,226	26,34,200	Raigad
5	रत्नागिरी	13,07,211	1,87,197	1,990	230	1,13,467	3,347	95	1,532	16,15,069	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	7,80,384	26,264	15,471	219	24,762	1,046	53	1,452	8,49,651	Sindhudurg
7	नाशिक	52,37,009	6,93,052	23,946	8,912	94,783	38,212	1,795	9,478	61,07,187	Nashik
8	धुळे	18,25,460	1,87,901	3,653	1,422	13,405	12,818	912	5,291	20,50,862	Dhule
9	नंदुरबार	15,21,618	96,182	8,467	685	4,969	6,191	2,907	7,276	16,48,295	Nandurbar
10	जळगाव	34,57,615	5,60,261	7,091	3,091	1,43,865	27,404	9,662	20,928	42,29,917	Jalgaon
11	अहमदनगर	41,07,143	3,20,743	22,766	5,431	33,898	38,718	1,408	13,052	45,43,159	Ahmednagar
12	पुणे	80,90,254	6,73,704	1,34,192	27,090	3,40,404	1,27,786	9,873	26,105	94,29,408	Pune
13	सातारा	26,91,952	1,46,970	4,408	1,182	1,41,315	12,810	676	4,428	30,03,741	Satara
14	सांगली	24,40,312	2,39,607	9,098	1,260	38,210	87,453	769	5,434	28,22,143	Sangli
15	सोलापूर	37,95,424	4,41,254	9,882	1,279	35,497	28,134	568	5,718	43,17,756	Solapur
16	कोल्हापूर	33,79,906	2,86,558	15,573	1,570	29,766	1,54,882	1,274	6,472	38,76,001	Kolhapur
17	औरंगाबाद	25,45,438	7,86,677	15,991	5,142	3,09,093	30,981	1,005	6,955	37,01,282	Aurangabad
18	जालना	15,04,641	2,74,221	12,542	1,629	1,52,540	9,619	336	3,518	19,59,046	Jalna

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.12-contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
19	परभणी	13,28,385	3,06,364	2,081	1,371	1,87,899	6,238	262	3,486	18,36,086	Parbhani
20	हिंगोली	8,63,199	1,27,552	992	643	1,76,679	5,278	103	2,899	11,77,345	Hingoli
21	बीड	21,74,672	3,20,395	2,097	824	68,482	8,719	399	9,461	25,85,049	Beed
22	नांदेड	25,01,741	4,71,951	3,902	13,540	3,54,189	5,049	1,273	9,647	33,61,292	Nanded
23	उस्मानाबाद	14,37,623	1,78,925	942	340	28,216	4,530	195	6,805	16,57,576	Osmanabad
24	लातूर	20,06,984	3,67,664	2,387	935	66,535	6,387	310	2,994	24,54,196	Latur
25	बुलढाणा	18,45,424	3,54,236	3,531	1,668	3,64,229	12,242	522	4,406	25,86,258	Buldhana
26	अकोला	11,07,809	3,57,253	4,483	1,504	3,28,033	10,205	389	4,230	18,13,906	Akola
27	वाशिम	8,59,949	1,42,672	1,707	518	1,79,330	8,476	381	4,127	11,97,160	Washim
28	अमरावती	20,55,177	4,21,410	7,223	2,242	3,83,891	11,360	3,288	3,854	28,88,445	Amravati
29	यवतमाळ	22,51,401	2,39,236	4,567	1,596	2,49,874	11,422	3,745	10,507	27,72,348	Yavatmal
30	वर्धा	10,57,096	53,854	2,696	2,147	1,75,417	5,663	2,254	1,647	13,00,774	Wardha
31	नागपूर	34,92,202	3,90,974	34,667	20,469	6,68,050	24,528	12,181	10,499	46,53,570	Nagpur
32	भंडारा	10,09,352	26,502	2,145	831	1,54,458	1,017	3,555	2,474	12,00,334	Bhandara
33	गोंदिया	11,53,861	26,157	1,827	2,160	1,25,282	1,568	5,080	6,572	13,22,507	Gondia
34	चंद्रपूर	17,80,085	92,297	10,701	5,251	2,86,734	3,861	23,188	2,190	22,04,307	Chandrapur
35	गडचिरोली	9,27,411	21,063	3,872	681	82,695	454	30,047	6,719	10,72,942	Gadchiroli
	महाराष्ट्र	**8,97,03,057**	**1,29,71,152**	**10,80,073**	**2,23,247**	**65,31,200**	**14,00,349**	**1,78,965**	**2,86,290**	**11,23,74,333**	**Maharashtra**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.13

राज्य व केंद्रशासित प्रदेशनिहाय लोकसंख्येची ठळक वैशिष्टये / State and Union Territorywise salient features of Population

(जनगणना, २०११ / Population Census, 2011)

अनु.क्र. Sr. No.	राज्य / केंद्रशासित प्रदेश	क्षेत्रफळ चौ.कि.मी. Area (Sq. Kms.)	लोकसंख्या Population		लोकसंख्येतील बदल Variation in Population	शेकडा बदल Percentage Variations	दर हजार पुरुषांमागे स्त्रिया Female per 1,000 males	दर चौरस कि.मी.मागे लोकसंख्या Population per Sq. Km.	नागरी लोकसंख्येचे शेकडा प्रमाण Percentage of Urban Population	साक्षरतेचे शेकडा प्रमाण Literacy Percentage	अनुसूचित जाती / जमातीच एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण Percentage of SC/ST to Total Population	State / Union Territories
			2011	2001	2011-2001	2011-2001						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	आंध्रप्रदेश	2,75,045	8,45,80,777	7,62,10,007	83,70,770	10.98	993	308	33.36	67.02	23.41	Andhra Pradesh
2	आसाम	78,438	3,12,05,576	2,66,55,528	45,50,048	17.07	958	398	14.10	72.19	19.6	Assam
3	अरुणाचल प्रदेश	83,743	13,83,727	10,97,968	2,85,759	26.03	938	17	22.94	65.38	68.79	Arunachal Pradesh
4	बिहार	94,163	10,40,99,452	8,29,98,509	2,11,00,943	25.42	918	1106	11.29	61.8	17.2	Bihar
5	छत्तीसगड	1,35,191	2,55,45,198	2,08,33,803	47,11,395	22.61	991	189	23.24	70.28	43.44	Chhattisgarh
6	गुजरात	1,96,024	6,04,39,692	5,06,71,017	97,68,675	19.28	919	308	42.60	78.03	21.5	Gujarat
7	गोवा	3,702	14,58,545	13,47,668	1,10,877	8.23	973	394	62.17	88.7	11.98	Goa
8	हरियाणा	44,212	2,53,51,462	2,11,44,564	42,06,898	19.9	879	573	34.88	75.55	20.17	Haryana
9	हिमाचल प्रदेश	55,673	68,64,602	60,77,900	7,86,702	12.94	972	123	10.03	82.8	30.9	Himachal Pradesh
10	जम्मू व काश्मीर	2,22,236	1,25,41,302	1,01,43,700	23,97,602	23.64	889	56	27.38	67.16	19.28	Jammu & Kashmir
11	झारखंड	79,714	3,29,88,134	2,69,45,829	60,42,305	22.42	948	414	24.05	66.41	38.29	Jharkhand
12	कर्नाटक	1,91,791	6,10,95,297	5,28,50,562	82,44,735	15.6	973	319	38.67	75.36	24.1	Karnataka
13	केरळ	38,863	3,34,06,061	3,18,41,374	15,64,687	4.91	1084	860	47.70	94	10.55	Kerala
14	मध्यप्रदेश	3,08,245	7,26,26,809	6,03,48,023	1,22,78,786	20.35	931	236	27.63	69.32	36.71	Madhya Pradesh
15	**महाराष्ट्र राज्य**	**3,07,713**	**11,23,74,333**	**9,68,78,627**	**1,54,95,706**	**15.99**	**929**	**365**	**45.22**	**82.34**	**21.17**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.13-contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
16	मणिपूर	22,327	25,70,390	21,66,788	4,03,602	18.63	992	115	32.45	79.21	38.9	Manipur
17	मेघालय	22,429	29,66,889	23,18,822	6,48,067	27.95	989	132	20.07	74.43	86.73	Meghalaya
18	मिझोराम	21,081	10,97,206	8,88,573	2,08,633	23.48	976	52	52.11	91.33	94.54	Mizoram
19	नागालँड	16,579	19,78,502	19,90,036	-11,534	-0.58	931	119	28.86	79.55	86.48	Nagaland
20	ओरिसा	1,55,707	4,19,74,218	3,68,04,660	51,69,558	14.05	979	270	16.69	72.87	39.98	Orissa
21	पंजाब	50,362	2,77,43,338	2,43,58,999	33,84,339	13.89	895	551	37.48	75.84	31.94	Punjab
22	राजस्थान	3,42,239	6,85,48,437	5,65,07,188	1,20,41,249	21.31	928	200	24.87	66.11	31.31	Rajasthan
23	सिक्कीम	7,096	6,10,577	5,40,851	69,726	12.89	890	86	25.15	81.42	38.43	Sikkim
24	तामीळनाडू	1,30,058	7,21,47,030	6,24,05,679	97,41,351	15.61	996	555	48.40	80.09	21.11	Tamil Nadu
25	त्रिपूरा	10,486	36,73,917	31,99,203	4,74,714	14.84	960	350	26.17	87.22	49.59	Tripura
26	उत्तर प्रदेश	2,40,928	19,98,12,341	16,61,97,921	3,36,14,420	20.23	912	829	22.27	67.68	21.27	Uttar Pradesh
27	उत्तराखंड	53,483	1,00,86,292	84,89,349	15,96,943	18.81	963	189	30.23	78.82	21.66	Uttaranchal
28	पश्चिम बंगाल	88,752	9,12,76,115	8,01,76,197	1,10,99,918	13.84	950	1028	31.87	76.26	29.32	West Bengal
29	अन्दमान व निकोबार बेटे	8,249	3,80,581	3,56,152	24,429	6.86	876	46	37.70	86.63	7.5	Andaman & Nicobar Islands
30	चंदिगड	114	10,55,450	9,00,635	1,54,815	17.19	818	9258	97.25	86.05	18.86	Chandigarh
31	दादर व नगरहवेली	491	3,43,709	2,20,490	1,23,219	55.88	774	700	46.72	76.24	53.75	Dadra & Nagar Haveli
32	दिल्ली	1,483	1,67,87,941	1,35,50,507	29,37,434	21.21	868	11320	97.50	86.21	16.75	Delhi
33	लक्षदिप	32	64,473	60,650	3,823	6.3	946	2015	78.07	91.85	94.8	Lakshadweep
34	पांडेचेरी	479	12,47,953	9,74,345	2,73,608	28.08	1037	2605	68.33	85.85	15.73	Pondicherry
35	दिव आणि दमन	112	2,43,247	1,58,204	85,043	53.76	618	2172	75.17	87.1	8.83	Diu & Daman
	भारत	**32,87,240**	**1,21,05,69,573**	**1,02,83,10,328**	**18,19,59,245**	**17.69**	**943**	**368**	**31.15**	**72.99**	**25.25**	**India**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.14

दि. १ मार्च रोजीची जिल्हावार प्रक्षेपित लोकसंख्या (२००२-२०११) / Districtwise projected Population as on 1st March (2002-2011)

('०००/ '000)

अनु.क्र. Sr.No.	जिल्हा	लोकसंख्या Population 2001 जनगणना / Census	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
1	मुंबई शहर	3,338	3,421	3,504	3,589	3,674	3,760	3,846	3,934	4,022	4,111	4,202	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	8,640	8,856	9,070	9,289	9,509	9,731	9,957	10,183	10,412	10,642	10,876	Mumbai Suburban
3	ठाणे	8,132	8,298	8,461	8,627	8,792	8,958	9,125	9,292	9,459	9,627	9,795	Thane
4	रायगड	2,208	2,235	2,261	2,287	2,312	2,336	2,360	2,383	2,406	2,428	2,449	Raigad
5	रत्नागिरी	1,697	1,714	1,730	1,746	1,761	1,776	1,790	1,803	1,815	1,827	1,839	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	869	877	885	893	901	908	915	921	927	933	938	Sindhudurg
7	नाशिक	4,994	5,068	5,139	5,210	5,280	5,349	5,418	5,486	5,552	5,617	5,682	Nashik
8	धुळे	1,708	1,730	1,750	1,771	1,791	1,810	1,829	1,848	1,866	1,883	1,901	Dhule
9	नंदुरबार	1,312	1,326	1,339	1,353	1,365	1,378	1,389	1,401	1,412	1,422	1,432	Nandurbar
10	जळगाव	3,683	3,731	3,777	3,823	3,867	3,911	3,954	3,996	4,037	4,077	4,116	Jalgaon
11	अहमदनगर	4,041	4,088	4,132	4,176	4,218	4,260	4,300	4,339	4,376	4,412	4,447	Ahmednagar
12	पुणे	7,233	7,363	7,489	7,618	7,746	7,873	8,001	8,127	8,253	8,379	8,505	Pune
13	सातारा	2,809	2,839	2,867	2,895	2,921	2,947	2,972	2,995	3,018	3,039	3,060	Satara
14	सांगली	2,584	2,616	2,646	2,676	2,706	2,734	2,762	2,790	2,816	2,842	2,867	Sangli
15	सोलापूर	3,850	3,902	3,952	4,002	4,051	4,100	4,147	4,194	4,239	4,283	4,327	Solapur
16	कोल्हापूर	3,523	3,570	3,615	3,659	3,703	3,746	3,788	3,829	3,869	3,908	3,946	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2,897	2,939	2,980	3,021	3,061	3,100	3,139	3,178	3,215	3,252	3,289	Aurangabad

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.14-contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
18	जालना	1,613	1,632	1,649	1,666	1,683	1,699	1,715	1,730	1,745	1,759	1,773	Jalna
19	परभणी	1,528	1,549	1,568	1,588	1,608	1,627	1,646	1,664	1,682	1,700	1,717	Parbhani
20	हिंगोली	987	998	1,008	1,018	1,028	1,037	1,046	1,054	1,063	1,070	1,078	Hingoli
21	बीड	2,161	2,186	2,209	2,231	2,253	2,275	2,295	2,315	2,334	2,352	2,370	Beed
22	नांदेड	2,876	2,912	2,945	2,979	3,011	3,043	3,074	3,104	3,133	3,161	3,189	Nanded
23	उस्मानाबाद	1,487	1,503	1,518	1,533	1,548	1,562	1,575	1,588	1,600	1,612	1,624	Osmanabad
24	लातूर	2,080	2,106	2,130	2,154	2,177	2,200	2,222	2,244	2,265	2,285	2,305	Latur
25	बुलढाणा	2,232	2,259	2,284	2,309	2,333	2,356	2,379	2,401	2,422	2,443	2,463	Buldhana
26	अकोला	1,630	1,654	1,677	1,701	1,723	1,746	1,768	1,790	1,812	1,833	1,854	Akola
27	वाशिम	1,020	1,032	1,042	1,053	1,063	1,073	1,083	1,092	1,101	1,110	1,118	Washim
28	अमरावती	2,607	2,644	2,679	2,714	2,749	2,783	2,816	2,849	2,882	2,913	2,945	Amravati
29	यवतमाळ	2,458	2,486	2,513	2,539	2,564	2,589	2,613	2,635	2,657	2,679	2,699	Yavatmal
30	वर्धा	1,237	1,252	1,267	1,282	1,297	1,311	1,325	1,338	1,351	1,364	1,377	Wardha
31	नागपूर	4,068	4,145	4,221	4,298	4,374	4,450	4,527	4,604	4,680	4,756	4,833	Nagpur
32	भंडारा	1,136	1,149	1,160	1,172	1,183	1,193	1,204	1,213	1,223	1,232	1,240	Bhandara
33	गोंदिया	1,201	1,213	1,225	1,236	1,247	1,257	1,267	1,277	1,286	1,294	1,303	Gondia
34	चंद्रपूर	2,071	2,099	2,126	2,154	2,180	2,206	2,232	2,257	2,282	2,306	2,329	Chandrapur
35	गडचिरोली	970	980	988	996	1,004	1,012	1,019	1,025	1,032	1,038	1,043	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**93,879**	**98,369**	**99,806**	**1,01,259**	**1,02,682**	**1,04,094**	**1,05,497**	**1,06,881**	**1,08,243**	**1,09,591**	**1,10,930**	**Maharashtra State**

टिप – आकडे संक्षिप्तात असल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहित / Note – Total may not tally due to rounding.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.15

लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण/ Literacy rate of Population

(जनगणना, २०११/ Population Census, 2011)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	साक्षर लोकसंख्या Literate population									साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Literate population as % to above 0-6 age group			Districts
		ग्रामीण / Rural			नागरी / Urban			एकूण / Total						
		एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	25,09,022	14,10,680	10,98,342	25,09,022	14,10,680	10,98,342	89.21	91.48	86.45	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	75,75,485	42,23,029	33,52,456	75,75,485	42,23,029	33,52,456	89.91	92.92	86.37	Mumbai Suburban
3	ठाणे	15,39,885	8,83,410	6,56,475	66,87,276	37,07,986	29,79,290	82,27,161	45,91,396	36,35,765	84.53	88.72	79.77	Thane
4	रायगड	11,62,891	6,39,701	5,23,190	7,77,103	4,19,991	3,57,112	19,39,994	10,59,692	8,80,302	83.14	89.13	76.92	Raigad
5	रत्नागिरी	9,79,357	5,07,199	4,72,158	2,20,035	1,11,813	1,08,222	11,99,392	6,19,012	5,80,380	82.18	90.93	74.53	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	5,76,273	3,02,111	2,74,162	89,794	46,178	43,616	6,66,067	3,48,289	3,17,778	85.56	91.58	79.81	Sindhudurg
7	नाशिक	23,26,432	13,06,464	10,19,968	20,18,934	10,91,074	9,27,860	43,45,366	23,97,538	19,47,828	82.31	88.17	76.08	Nashik
8	धुळे	8,57,440	4,89,478	3,67,962	4,36,476	2,33,910	2,02,566	12,93,916	7,23,388	5,70,528	72.8	79.5	65.77	Dhule
9	नंदुरबार	6,96,260	3,95,314	3,00,946	2,10,249	1,16,785	93,464	9,06,509	5,12,099	3,94,410	64.38	72.17	56.47	Nandurbar
10	जळगाव	18,77,562	10,80,250	7,97,312	10,14,320	5,48,973	4,65,347	28,91,882	16,29,223	12,62,659	78.2	85.36	70.56	Jalgaon
11	अहमदनगर	24,45,147	13,92,891	10,52,256	7,06,743	3,80,464	3,26,279	31,51,890	17,73,355	13,78,535	79.05	86.82	70.89	Ahmednagar
12	पुणे	26,22,222	14,72,191	11,50,031	45,49,501	24,68,019	20,81,482	71,71,723	39,40,210	32,31,513	86.15	90.84	81.05	Pune
13	सातारा	17,70,750	9,60,799	8,09,951	4,54,944	2,40,235	2,14,709	22,25,694	12,01,034	10,24,660	82.87	89.42	76.31	Satara
14	सांगली	14,95,094	8,27,806	6,67,288	5,54,373	2,93,744	2,60,629	20,49,467	11,21,550	9,27,917	81.48	88.22	74.59	Sangli
15	सोलापूर	18,82,788	10,91,085	7,91,703	10,27,888	5,60,181	4,67,707	29,10,676	16,51,266	12,59,410	77.02	85.03	68.55	Solapur

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.15-contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
16	कोल्हापूर	18,53,869	10,39,715	8,14,154	9,71,976	5,20,045	4,51,931	28,25,845	15,59,760	12,66,085	81.51	88.57	74.22	Kolhapur
17	औरंगाबाद	12,93,330	7,68,411	5,24,919	12,10,507	6,62,525	5,47,982	25,03,837	14,30,936	10,72,901	79.02	87.37	70.08	Aurangabad
18	जालना	9,31,514	5,54,670	3,76,844	2,64,009	1,44,758	1,19,251	11,95,523	6,99,428	4,96,095	71.52	81.53	60.95	Jalna
19	परभणी	7,63,448	4,50,696	3,12,752	3,94,366	2,15,595	1,78,771	11,57,814	6,66,291	4,91,523	73.34	82.64	63.63	Parbhani
20	हिंगोली	6,58,152	3,78,697	2,79,455	1,32,591	71,854	60,737	7,90,743	4,50,551	3,40,192	78.17	86.94	68.95	Hingoli
21	बीड	13,35,589	7,77,837	5,57,752	3,82,918	2,09,348	1,73,570	17,18,507	9,87,185	7,31,322	76.99	85.55	67.82	Beed
22	नांदेड	15,29,317	8,92,050	6,37,267	6,60,108	3,63,172	2,96,936	21,89,425	12,55,222	9,34,203	75.45	84.27	66.15	Nanded
23	उस्मानाबाद	9,26,022	5,28,743	3,97,279	2,11,788	1,15,561	96,227	11,37,810	6,44,304	4,93,506	78.44	85.84	70.51	Osmanabad
24	लातूर	11,94,845	6,83,249	5,11,596	4,55,827	2,49,183	2,06,644	16,50,672	9,32,432	7,18,240	77.26	84.39	69.63	Latur
25	बुलढाणा	14,50,758	8,18,571	6,32,187	4,86,539	2,56,299	2,30,240	18,79,874	10,48,892	8,30,982	83.4	90.54	75.84	Buldhana
26	अकोला	8,29,355	4,53,144	3,76,211	8,51,180	4,45,439	4,05,741	14,11,281	7,58,977	6,52,304	88.05	92.34	83.54	Akola
27	वाशिम	7,06,756	4,00,484	3,06,272	1,63,161	87,219	75,942	8,69,917	4,87,703	3,82,214	83.25	90.55	75.48	Washim
28	अमरावती	14,00,695	7,61,665	6,39,030	5,81,926	3,05,833	2,76,093	22,51,875	12,07,104	10,44,771	87.38	91.46	83.1	Amravati
29	यवतमाळ	15,36,035	8,59,681	6,76,354	4,29,116	2,30,321	1,98,795	20,22,574	11,15,980	9,06,594	82.82	89.41	75.93	Yavatmal
30	वर्धा	6,65,082	3,65,198	2,99,884	3,54,376	1,87,419	1,66,957	10,19,458	5,52,617	4,66,841	86.99	91.92	81.81	Wardha
31	नागपूर	10,72,979	5,89,827	4,83,152	26,00,829	13,69,393	12,31,436	36,73,808	19,59,220	17,14,588	88.39	92.09	84.51	Nagpur
32	भंडारा	7,08,328	3,88,442	3,19,886	1,91,532	1,00,267	91,265	8,99,860	4,88,709	4,11,151	83.76	90.35	77.08	Bhandara
33	गोंदिया	8,18,421	4,45,490	3,72,931	1,85,822	97,347	88,475	10,04,243	5,42,837	4,61,406	84.95	92.04	77.89	Gondiya
34	चंद्रपूर	9,62,394	5,41,613	4,20,781	6,16,221	3,30,952	2,85,269	15,78,615	8,72,565	7,06,050	80.01	86.79	72.97	Chandrapur
35	गडचिरोली	6,13,771	3,44,593	2,69,178	94,594	50,517	44,077	7,08,365	3,95,110	3,13,255	74.36	82.31	66.27	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**4,14,82,761**	**2,33,91,475**	**1,80,91,286**	**4,00,71,529**	**2,18,66,109**	**1,82,05,420**	**8,15,54,290**	**4,52,57,584**	**3,62,96,706**	**82.34**	**88.38**	**75.87**	**Maharashtra State**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.16

अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण / Literacy rate of Scheduled Castes

(जनगणना, २०११/ Population Census, 2011)

अनु. क्र.	जिल्हे	साक्षर लोकसंख्या / Literate population									साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Literate population as percentage to total population			Districts
		ग्रामीण / Rural			नागरी / Urban			एकूण / Total						
Sr. No.		एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरूष Males	स्त्रिया Females	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	1,74,664	94,080	80,584	1,74,664	94,080	80,584	87.48	93.11	81.71	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	4,43,479	2,43,862	1,99,617	4,43,479	2,43,862	1,99,617	85.32	91.35	78.95	Mumbai Suburban
3	ठाणे	62,165	34,750	27,415	4,84,411	2,65,730	2,18,681	5,46,576	3,00,480	2,46,096	84.73	90.03	79.05	Thane
4	रायगड	47,302	25,389	21,913	56,206	29,871	26,335	1,03,508	55,260	48,248	86.31	91.75	80.83	Raigad
5	रत्नागिरी	42,335	22,299	20,036	7,866	4,099	3,767	50,201	26,398	23,803	82.53	91.61	74.35	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	35,425	18,727	16,698	5,670	2,925	2,745	41,095	21,652	19,443	80.72	88.87	73.24	Sindhudurg
7	नाशिक	1,60,187	89,939	70,248	2,38,085	1,29,827	1,08,258	3,98,272	2,19,766	1,78,506	82.55	89.83	75.06	Nashik
8	धुळे	51,275	29,954	21,321	33,009	17,879	15,130	84,284	47,833	36,451	75.40	84.35	66.18	Dhule
9	नंदुरबार	19,613	11,442	8,171	12,752	6,935	5,817	32,365	18,377	13,988	76.91	86.70	66.98	Nandurbar
10	जळगाव	1,64,711	97,544	67,167	85,891	47,431	38,460	2,50,602	1,44,975	1,05,627	73.71	83.54	63.46	Jalgaon
11	अहमदनगर	2,88,399	1,64,741	1,23,658	93,395	50,772	42,623	3,81,794	2,15,513	1,66,281	76.52	85.30	67.51	Ahmednagar
12	पुणे	2,46,839	1,38,396	1,08,443	5,92,330	3,21,914	2,70,416	8,39,169	4,60,310	3,78,859	81.59	87.87	75.06	Pune
13	सातारा	1,71,803	94,687	77,116	56,501	30,241	26,260	2,28,304	1,24,928	1,03,376	79.46	87.22	71.75	Satara
14	सांगली	1,71,500	95,830	75,670	72,461	38,697	33,764	2,43,961	1,34,527	1,09,434	78.00	86.21	69.83	Sangli
15	सोलापूर	2,67,793	1,57,955	1,09,838	1,42,196	79,047	63,149	4,09,989	2,37,002	1,72,987	72.48	82.23	62.35	Solapur
16	कोल्हापूर	2,39,351	1,34,325	1,05,026	1,09,271	58,992	50,279	3,48,622	1,93,317	1,55,305	77.79	86.27	69.31	Kolhapur

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.16-contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
17	औरंगाबाद	1,45,391	86,724	58,667	2,04,999	1,14,963	90,036	3,50,390	2,01,687	1,48,703	76.06	85.52	66.15	Aurangabad
18	जालना	1,22,831	73,358	49,473	29,508	16,522	12,986	1,52,339	89,880	62,459	66.20	76.72	55.29	Jalna
19	परभणी	97,170	57,310	39,860	49,659	27,770	21,889	1,46,829	85,080	61,749	69.38	79.15	59.29	Parbhani
20	हिंगोली	1,03,211	59,420	43,791	14,962	8,207	6,755	1,18,173	67,627	50,546	75.46	84.55	65.98	Hingoli
21	बीड	1,67,947	97,127	70,820	51,172	28,297	22,875	2,19,119	1,25,424	93,695	73.02	81.97	63.71	Beed
22	नांदेड	2,85,236	1,66,290	1,18,946	1,18,054	65,785	52,269	4,03,290	2,32,075	1,71,215	73.19	82.19	63.72	Nanded
23	उस्मानाबाद	1,38,119	79,266	58,853	31,900	17,692	14,208	1,70,019	96,958	73,061	73.52	81.61	64.98	Osmanabad
24	लातूर	2,24,695	1,29,221	95,474	75,631	41,881	33,750	3,00,326	1,71,102	1,29,224	72.55	80.25	64.37	Latur
25	बुलढाणा	2,64,068	1,52,126	1,11,942	56,097	30,708	25,389	3,20,165	1,82,834	1,37,331	78.56	87.82	68.90	Buldhana
26	अकोला	1,83,057	1,02,862	80,195	84,310	45,373	38,937	2,67,367	1,48,235	1,19,132	83.19	90.23	75.83	Akola
27	वाशिम	1,39,858	79,626	60,232	21,315	11,490	9,825	1,61,173	91,116	70,057	80.50	88.93	71.65	Washim
28	अमरावती	2,57,941	1,43,467	1,14,474	1,26,629	67,383	59,246	3,84,570	2,10,850	1,73,720	84.57	90.58	78.27	Amravati
29	यवतमाळ	1,78,648	99,854	78,794	61,973	32,901	29,072	2,40,621	1,32,755	1,07,866	82.80	90.06	75.32	Yavatmal
30	वर्धा	87,755	48,731	39,024	60,738	32,330	28,408	1,48,493	81,061	67,432	86.60	92.56	80.38	Wardha
31	नागपूर	1,72,662	94,762	77,900	5,16,596	2,69,776	2,46,820	6,89,258	3,64,538	3,24,720	88.49	92.66	84.23	Nagpur
32	भंडारा	1,17,985	64,637	53,348	37,178	19,267	17,911	1,55,163	83,904	71,259	85.60	92.49	78.70	Bhandara
33	गोंदिया	1,04,787	56,797	47,990	33,009	17,071	15,938	1,37,796	73,868	63,928	87.15	94.21	80.21	Gondiya
34	चंद्रपूर	1,31,870	74,079	57,791	1,26,101	67,768	58,333	2,57,971	1,41,847	1,16,124	82.25	89.14	75.14	Chandrapur
35	गडचिरोली	70,309	39,558	30,751	15,412	8,197	7,215	85,721	47,755	37,966	78.81	86.90	70.54	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**49,62,238**	**28,21,193**	**21,41,045**	**43,23,430**	**23,45,683**	**19,77,747**	**92,85,668**	**51,66,876**	**41,18,792**	**79.66**	**87.18**	**71.89**	**Maharashtra State**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.17

अनुसूचित जमातींच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण / Literacy rate of Scheduled Tribes

(जनगणना, २०११ / Population Census, 2011)

अनु.क्र.	जिल्हे	साक्षर लोकसंख्या / Literate population									साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Literate population as percentage to total population			Districts
		ग्रामीण / Rural			नागरी / Urban			एकूण / Total						
Sr.No.		एकूण	पुरूष	स्त्रिया	एकूण	पुरूष	स्त्रिया	एकूण	पुरूष	स्त्रिया	एकूण	पुरूष	स्त्रिया	
		Total	Males	Females	Total	Males	Females	Total	Males	Females	Total	Males	Females	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	18,876	10,723	8,153	18,876	10,723	8,153	83.41	87.86	78.20	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	76,304	42,947	33,357	76,304	42,947	33,357	82.05	87.71	75.75	Mumbai Suburban
3	ठाणे	5,76,208	3,38,624	2,37,584	1,84,913	1,02,030	82,883	7,61,121	4,40,654	3,20,467	58.87	68.52	49.32	Thane
4	रायगड	1,26,918	73,587	53,331	22,692	12,630	10,062	1,49,610	86,217	63,393	57.59	66.04	49.05	Raigad
5	रत्नागिरी	10,211	6,008	4,203	1,208	654	554	11,419	6,662	4,757	65.12	74.27	55.53	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	4,344	2,346	1,998	731	396	335	5,075	2,742	2,333	81.92	86.64	77.00	Sindhudurg
7	नाशिक	7,63,316	4,33,569	3,29,747	1,07,701	60,416	47,285	8,71,017	4,93,985	3,77,032	66.56	74.67	58.26	Nashik
8	धुळे	2,52,046	1,47,893	1,04,153	22,267	12,528	9,739	2,74,313	1,60,421	1,13,892	50.91	59.02	42.65	Dhule
9	नंदुरबार	4,98,794	2,84,392	2,14,402	29,584	16,064	13,520	5,28,378	3,00,456	2,27,922	55.03	63.16	47.04	Nandurbar
10	जळगाव	2,53,972	1,52,506	1,01,466	41,940	23,625	18,315	2,95,912	1,76,131	1,19,781	58.85	68.41	48.82	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,83,292	1,07,884	75,408	15,014	8,455	6,559	1,98,306	1,16,339	81,967	62.24	72.43	51.88	Ahmednagar
12	पुणे	1,51,090	86,428	64,662	68,222	37,952	30,270	2,19,312	1,24,380	94,932	73.11	80.90	64.92	Pune
13	सातारा	13,838	7,754	6,084	4,431	2,419	2,012	18,269	10,173	8,096	73.03	79.46	66.29	Satara
14	सांगली	7,994	4,448	3,546	3,936	2,132	1,804	11,930	6,580	5,350	76.16	82.23	69.83	Sangli
15	सोलापूर	27,504	16,502	11,002	19,243	10,740	8,503	46,747	27,242	19,505	70.54	80.35	60.26	Solapur
16	कोल्हापूर	15,528	8,635	6,893	5,748	3,149	2,599	21,276	11,784	9,492	79.99	86.97	72.74	Kolhapur

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.17-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
17	औरंगाबाद	56,297	34,353	21,944	17,941	10,172	7,769	74,238	44,525	29,713	62.84	73.38	51.70	Aurangabad
18	जालना	18,253	11,163	7,090	4,637	2,685	1,952	22,890	13,848	9,042	64.84	75.45	53.35	Jalna
19	परभणी	17,194	10,211	6,983	5,540	3,070	2,470	22,734	13,281	9,453	66.72	77.04	56.14	Parbhani
20	हिंगोली	64,271	37,471	26,800	3,977	2,258	1,719	68,248	39,729	28,519	72.22	81.92	62.00	Hingoli
21	बीड	14,102	8,237	5,865	4,505	2,483	2,022	18,607	10,720	7,887	68.90	77.69	59.72	Beed
22	नांदेड	1,45,784	85,321	60,463	26,875	15,155	11,720	1,72,659	1,00,476	72,183	70.56	80.50	60.22	Nanded
23	उस्मानाबाद	16,663	9,794	6,869	3,924	2,242	1,682	20,587	12,036	8,551	68.25	77.37	58.53	Osmanabad
24	लातूर	29,201	16,772	12,429	6,607	3,732	2,875	35,808	20,504	15,304	72.30	79.92	64.12	Latur
25	बुलढाणा	64,968	37,834	27,134	6,605	3,719	2,886	71,573	41,553	30,020	68.59	77.64	59.07	Buldhana
26	अकोला	57,571	32,470	25,101	11,728	6,319	5,409	69,299	38,789	30,510	79.20	86.52	71.51	Akola
27	वाशिम	49,327	28,446	20,881	2,400	1,325	1,075	51,727	29,771	21,956	74.74	83.85	65.13	Washim
28	अमरावती	2,35,147	1,32,977	1,02,170	26,606	14,634	11,972	2,61,753	1,47,611	1,14,142	75.05	83.08	66.70	Amravati
29	यवतमाळ	3,13,364	1,76,150	1,37,214	30,903	16,503	14,400	3,44,267	1,92,653	1,51,614	76.13	84.06	67.98	Yavatmal
30	वर्धा	86,641	48,582	38,059	18,832	10,137	8,695	1,05,473	58,719	46,754	78.93	85.72	71.79	Wardha
31	नागपूर	1,34,448	75,110	59,338	1,85,694	99,764	85,930	3,20,142	1,74,874	1,45,268	82.24	87.94	76.30	Nagpur
32	भंडारा	55,209	30,555	24,654	7,911	4,183	3,728	63,120	34,738	28,382	79.25	87.46	71.08	Bhandara
33	गोंदिया	1,41,644	78,054	63,590	9,695	5,206	4,489	1,51,339	83,260	68,079	79.04	88.21	70.13	Gondiya
34	चंद्रपूर	2,06,709	1,17,053	89,656	49,654	26,918	22,736	2,56,363	1,43,971	1,12,392	73.77	82.01	65.36	Chandrapur
35	गडचिरोली	2,34,648	1,31,714	1,02,934	13,821	7,335	6,486	2,48,469	1,39,049	1,09,420	68.03	76.33	59.76	Gadchiroli
	महाराष्ट्र	**48,26,496**	**27,72,843**	**20,53,653**	**10,60,665**	**5,84,700**	**4,75,965**	**58,87,161**	**33,57,543**	**25,29,618**	**65.73**	**74.27**	**57.02**	**Maharashtra**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.18

बिगरशेती व्यवसायातील आणि शेतमजूरांव्यतिरीक्त कामगारांचे (मुख्य व सीमान्त कामगार) मुख्य व्यवसायगटांनुसार वर्गीकरण /

Occupational classification of persons at work (Main and Marginal workers) other than cultivators and agricultural labourers into main divisions

(जनगणना, २०११/ Population Census, 2011)

अ. क्र.	जिल्हे	ग्रामीण नागरी एकूण	विधायक वरिष्ठ अधिकृत आणि व्यवस्थापक	धंदेवाईक, तंत्र विशारद आणि तत्सम लोक	तंत्रज्ञ आणि सहकारी व्यावसायिक	कारकून	विक्रेते	कुशल शेती व मत्स्यव्यवसाय करणारे	हस्तकला आणि संबंधित उद्योग कामगार	यंत्रचालक	प्राथमिक व्यवसाय	अवर्गीकृत	एकूण	Rural Urban Total	Districts
Sr.No			Legislators, Senior officials, and Managers	Professionals	Technicians and Associate Professionals	Clerks	Service workers and shop market Sales workers	Skilled agricultural and fishery workers	Craft and related trade workers	Plant and machine operators and assemblers	Elementary occupations	Workers not classified by occupations	Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	ए	75,155	79,340	86,993	1,21,428	2,64,691	6,209	2,00,690	1,04,190	2,08,044	1,25,448	12,72,188	T	Mumbai City
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	75,155	79,340	86,993	1,21,428	2,64,691	6,209	2,00,690	1,04,190	2,08,044	1,25,448	12,72,188	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	4,11,066	2,85,663	2,77,205	3,03,934	4,80,665	15,586	5,88,611	3,72,580	6,48,456	3,14,919	36,98,685	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	4,11,066	2,85,663	2,77,205	3,03,934	4,80,665	15,586	5,88,611	3,72,580	6,48,456	3,14,919	36,98,685	U	
3	ठाणे	ए	3,68,518	2,39,333	2,76,025	2,95,233	3,65,420	39,152	6,62,732	3,75,730	6,85,829	4,16,717	37,24,689	T	Thane
		ग्रा	27,661	11,476	29,008	19,730	29,009	20,623	93,470	54,052	1,17,493	67,776	4,70,298	R	
		ना	3,40,857	2,27,857	2,47,017	2,75,503	3,36,411	18,529	5,69,262	3,21,678	5,68,336	3,48,941	32,54,391	U	
4	रायगड	ए	46,342	33,990	54,159	48,619	61,506	25,484	86,433	75,662	1,42,394	1,01,359	6,75,948	T	Raigad
		ग्रा	11,850	7,498	21,412	16,664	29,066	20,758	49,866	38,178	80,354	52,588	3,28,234	R	
		ना	34,492	26,492	32,747	31,955	32,440	4,726	36,567	37,484	62,040	48,771	3,47,714	U	
5	रतागिरी	ए	23,372	10,502	26,778	13,656	26,568	20,840	37,778	26,198	41,716	36,196	2,63,604	T	Ratnagiri
		ग्रा	12,624	5,080	17,758	7,476	17,560	17,932	27,288	18,250	29,286	29,112	1,82,366	R	
		ना	10,748	5,422	9,020	6,180	9,008	2,908	10,490	7,948	12,430	7,084	81,238	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	12,186	6,068	13,368	7,854	15,198	9,444	18,110	12,996	23,546	21,248	1,40,018	T	Sindhudurg
		ग्रा	7,352	3,740	9,938	5,186	10,864	7,568	13,896	9,948	18,144	17,820	1,04,456	R	
		ना	4,834	2,328	3,430	2,668	4,334	1,876	4,214	3,048	5,402	3,428	35,562	U	
7	नाशिक	ए	71,652	53,806	86,052	44,137	1,17,336	13,975	2,12,348	1,11,458	2,12,650	1,43,601	10,67,015	T	Nashik
		ग्रा	10,058	6,544	23,068	8,416	26,424	9,174	36,888	22,768	32,552	50,622	2,26,514	R	
		ना	61,594	47,262	62,984	35,721	90,912	4,801	1,75,460	88,690	1,80,098	92,979	8,40,501	U	
8	धुळे	ए	5,540	17,782	18,686	11,836	46,922	5,342	46,120	21,768	36,284	56,572	2,66,852	T	Dhule
		ग्रा	1,222	5,432	7,262	3,124	14,036	4,228	16,036	8,218	9,302	37,304	1,06,164	R	
		ना	4,318	12,350	11,424	8,712	32,886	1,114	30,084	13,550	26,982	19,268	1,60,688	U	

तक्ता क्र./Table No. 1.18 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
9	नंदुरबार	ए	2,646	8,263	11,601	4,895	25,907	3,097	20,714	10,317	16,015	38,723	1,42,178	T	Nandurbar
		ग्रा	798	3,001	6,441	1,929	8,231	2,337	8,200	4,621	5,539	25,511	66,608	R	
		ना	1,848	5,262	5,160	2,966	17,676	760	12,514	5,696	10,476	13,212	75,570	U	
10	जळगाव	ए	22,152	23,291	44,200	26,606	74,989	7,184	74,522	50,604	117,287	1,01,990	5,42,825	T	Jalgaon
		ग्रा	4,854	6,110	17,046	6,668	21,410	4,910	25,346	15,952	30,920	51,942	1,85,158	R	
		ना	17,298	17,181	27,154	19,938	53,579	2,274	49,176	34,652	86,367	50,048	3,57,667	U	
11	अहमदनगर	ए	37,413	30,191	58,659	33,608	72,099	16,575	96,257	59,070	98,951	1,28,950	6,31,773	T	Ahmednagar
		ग्रा	15,127	14,480	36,620	15,988	34,081	14,856	54,707	35,125	44,050	84,831	3,49,865	R	
		ना	22,286	15,711	22,039	17,620	38,018	1,719	41,550	23,945	54,901	44,119	2,81,908	U	
12	पुणे	ए	245,128	2,56,395	2,07,190	1,85,374	2,70,059	31,572	3,58,625	2,98,686	5,66,331	3,31,478	27,50,838	T	Pune
		ग्रा	27,885	22,218	42,805	30,469	49,040	21,456	86,102	74,808	1,24,171	97,928	5,76,882	R	
		ना	217,243	2,34,177	1,64,385	1,54,905	2,21,019	10,116	2,72,523	2,23,878	4,42,160	2,33,550	21,73,95,6	U	
13	सातारा	ए	29,918	22,544	44,214	28,412	51,526	16,084	70,828	55,676	72,396	79,858	4,71,456	T	Satara
		ग्रा	13,664	10,188	27,266	15,210	28,632	13,822	46,594	40,656	41,528	59,772	2,97,332	R	
		ना	16,254	12,356	16,948	13,202	22,894	2,262	24,234	15,020	30,868	20,086	1,74,124	U	
14	सांगली	ए	28,438	22,352	38,744	27,850	50,082	15,402	71,768	47,052	59,306	82,534	4,43,528	T	Sangli
		ग्रा	12,058	9,442	23,316	13,412	23,062	13,924	34,330	27,730	20,904	53,844	2,32,022	R	
		ना	16,380	12,910	15,428	14,438	27,020	1,478	37,438	19,322	38,402	28,690	2,11,506	U	
15	सोलापूर	ए	43,460	29,864	59,122	33,061	84,781	11,552	1,61,092	85,717	103,483	89,595	7,01,727	T	Solapur
		ग्रा	11,234	9,234	27,242	10,408	25,350	9,070	40,848	33,478	23,940	46,388	2,37,192	R	
		ना	32,226	20,630	31,880	22,653	59,431	2,482	1,20,244	52,239	79,543	43,207	4,64,535	U	
16	कोल्हापूर	ए	51,090	42,911	59,691	50,247	80,178	21,441	1,73,280	90,675	1,00,820	1,06,204	7,76,537	T	Kolhapur
		ग्रा	15,994	14,892	31,916	22,824	34,717	19,208	72,645	45,427	43,747	65,576	3,66,946	R	
		ना	35,096	28,019	27,775	27,423	45,461	2,233	1,00,635	45,248	57,073	40,628	4,09,591	U	
17	औरंगाबाद	ए	44,464	35,582	53,162	29,935	76,272	6,275	81,381	71,109	1,52,264	72,648	6,23,092	T	Aurangabad
		ग्रा	6,398	4,274	12,524	3,956	16,166	3,988	21,744	17,122	24,882	22,796	1,33,850	R	
		ना	38,066	31,308	40,638	25,979	60,106	2,287	59,637	53,987	1,27,382	49,852	4,89,242	U	
18	जालना	ए	21,930	7,528	17,334	7,528	21,420	3,824	31,336	17,870	37,744	44,422	2,10,936	T	Jalna
		ग्रा	8,906	2,902	8,866	2,348	8,474	2,920	15,006	8,496	12,122	26,630	96,670	R	
		ना	13,024	4,626	8,468	5,180	12,946	904	16,330	9,374	25,622	17,792	1,14,266	U	
19	परभणी	ए	22,079	10,096	18,684	9,294	23,524	3,033	29,941	16,923	37,462	39,861	2,10,897	T	Parbhani
		ग्रा	4,825	2,504	7,096	2,292	6,098	2,073	9,641	6,871	5,372	17,723	64,495	R	
		ना	17,254	7,592	11,588	7,002	17,426	960	20,300	10,052	32,090	22,138	1,46,402	U	
20	हिंगोली	ए	9,931	3,738	9,826	3,690	11,344	991	15,270	7,284	14,345	23,614	1,00,033	T	Hingoli
		ग्रा	4,483	1,964	6,064	1,698	5,118	809	8,592	4,418	5,679	15,746	54,571	R	
		ना	5,448	1,774	3,762	1,992	6,226	182	6,678	2,866	8,666	7,868	45,462	U	

तक्ता क्र./Table No. 1.18 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
21	बीड	ए	26,442	13,724	30,774	12,002	28,142	4,730	39,150	27,838	37,194	55,548	2,75,544	T	Beed
		ग्रा	10,014	5,578	18,428	4,822	12,658	3,872	19,904	16,110	11,222	28,644	1,31,252	R	
		ना	16,428	8,146	12,346	7,180	15,484	858	19,246	11,728	25,972	26,904	1,44,292	U	
23	उस्मानाबाद	ए	13,732	8,610	17,732	8,176	16,882	2,750	22,414	19,242	20,090	47,992	1,77,620	T	Osmanabad
		ग्रा	5,868	4,042	11,494	4,016	8,704	2,332	13,838	13,810	9,406	32,752	1,06,262	R	
		ना	7,864	4,568	6,238	4,160	8,178	418	8,576	5,432	10,684	15,240	71,358	U	
24	लातूर	ए	31,728	17,226	33,442	14,022	30,282	1,970	39,836	27,004	46,962	55,924	2,98,396	T	Latur
		ग्रा	10,722	6,128	18,662	4,850	12,786	1,444	17,926	15,040	11,236	31,620	1,30,414	R	
		ना	21,006	11,098	14,780	9,172	17,496	526	21,910	11,964	35,726	24,304	1,67,982	U	
25	बुलढाणा	ए	6,341	10,922	26,709	11,560	43,364	4,481	32,387	17,562	34,914	42,847	2,31,087	T	Buldhana
		ग्रा	2,121	4,134	14,389	4,798	15,316	3,435	15,093	8,150	10,336	24,639	1,02,411	R	
		ना	4,220	6,788	12,320	6,762	28,048	1,046	17,294	9,412	24,578	18,208	1,28,676	U	
26	अकोला	ए	7,679	13,532	24,056	12,770	50,277	2,147	38,919	21,651	43,150	36,303	2,50,484	T	Akola
		ग्रा	1,203	2,502	7,424	2,898	9,551	949	7,941	5,293	5,800	13,455	57,016	R	
		ना	6,476	11,030	16,632	9,872	40,726	1,198	30,978	16,358	37,350	22,848	1,93,468	U	
27	वाशिम	ए	1,715	5,763	9,561	4,007	18,107	972	12,590	6,875	12,315	21,992	93,897	T	Washim
		ग्रा	799	3,151	5,901	2,025	7,041	698	5,592	3,233	3,683	14,534	46,657	R	
		ना	916	2,612	3,660	1,982	11,066	274	6,998	3,642	8,632	7,458	47,240	U	
28	अमरावती	ए	11,091	23,438	35,215	20,212	72,450	7,079	56,064	29,295	62,506	52,023	3,69,373	T	Amravati
		ग्रा	2,063	5,684	12,640	4,506	16,487	4,899	14,063	8,387	10,397	23,145	1,02,271	R	
		ना	9,028	17,754	22,575	15,706	55,963	2,180	42,001	20,908	52,109	28,878	2,67,102	U	
29	यवतमाळ	ए	29,964	12,328	29,464	13,729	31,938	5,725	42,593	24,025	43,681	50,125	2,83,572	T	Yavatmal
		ग्रा	9,922	3,264	13,046	4,467	11,262	4,141	19,325	10,469	14,137	28,941	1,18,974	R	
		ना	20,042	9,064	16,418	9,262	20,676	1,584	23,268	13,556	29,544	21,184	1,64,598	U	
30	वर्धा	ए	5,196	12,844	17,238	10,534	33,824	3,730	31,334	17,314	36,640	25,570	1,94,224	T	Wardha
		ग्रा	1,256	3,466	6,500	2,826	10,712	2,874	14,006	7,240	10,716	11,900	71,496	R	
		ना	3,940	9,378	10,738	7,708	23,112	856	17,328	10,074	25,924	13,670	1,22,728	U	
31	नागपूर	ए	97,665	71,507	98,193	73,918	155,866	12,647	1,89,303	1,35,293	2,83,437	1,20,601	1,238,430	T	Nagpur
		ग्रा	8,178	4,484	12,854	6,044	16,268	6,638	34,740	23,284	39,652	21,508	1,73,650	R	
		ना	89,487	67,023	85,339	67,874	139,598	6,009	1,54,563	1,12,009	2,43,785	99,093	10,64,780	U	
32	भंडारा	ए	4,182	9,152	14,012	7,558	25,634	5,218	29,108	10,562	29,736	26,364	1,61,526	T	Bhandara
		ग्रा	1,608	3,620	7,384	3,206	11,984	4,156	19,690	5,206	18,024	18,844	93,722	R	
		ना	2,574	5,532	6,628	4,352	13,650	1,062	9,418	5,356	11,712	7,520	67,804	U	

तक्ता क्र./Table No. 1.18 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
33	गोंदिया	ए	4,026	8,878	14,760	6,106	29,504	4,880	46,440	12,026	38,022	33,524	1,98,166	T	Gondiya
		ग्रा	1,700	3,868	8,968	2,476	14,458	4,146	35,522	6,464	24,818	23,774	1,26,194	R	
		ना	2,326	5,010	5,792	3,630	15,046	734	10,918	5,562	13,204	9,750	71,972	U	
34	चंद्रपूर	ए	9,632	18,887	28,082	15,903	56,647	10,999	58,839	41,782	74,105	47,944	3,62,820	T	Chandrapur
		ग्रा	2,078	4,822	11,108	3,816	17,516	8,154	21,730	10,666	23,144	24,504	1,27,538	R	
		ना	7,554	14,065	16,974	12,087	39,131	2,845	37,109	31,116	50,961	23,440	2,35,282	U	
35	गडचिरोली	ए	2,100	5,172	12,406	4,798	16,900	5,734	11,130	4,286	14,838	33,692	1,11,056	T	Gadchiroli
		ग्रा	1,036	2,714	8,352	2,628	9,716	4,822	7,662	2,596	9,742	27,096	76,364	R	
		ना	1,064	2,458	4,054	2,170	7,184	912	3,468	1,690	5,096	6,596	34,692	U	
	महाराष्ट्र	**ए**	**18,66,783**	**14,69,278**	**18,93,649**	**15,21,532**	**28,72,547**	**3,51,230**	**37,50,225**	**23,39,769**	**42,21,581**	**30,88,517**	**2,33,75,111**	**T**	**Maharashtra**
	राज्य	**ग्रा**	**2,68,013**	**2,03,862**	**5,32,140**	**2,46,658**	**5,76,929**	**2,45,900**	**9,33,403**	**6,16,384**	**8,91,010**	**11,96,361**	**57,10,660**	**R**	**State**
		ना	**15,98,770**	**12,65,416**	**13,61,509**	**12,74,874**	**22,95,618**	**1,05,330**	**28,16,822**	**17,23,385**	**33,30,571**	**18,92,156**	**1,76,64,451**	**U**	

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.19

बिगरशेती व्यवसायातील आणि शेतमजूरांव्यतिरीक्त कामगारांचे (मुख्य व सीमान्त कामगार) व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट इत्यादि. प्रमाणे) /

Occupational classification of persons at work (Main & Marginal workers) other than cultivators and agricultural labourers (according to divisions, groups etc.)

(जनगणना, २०११ / Population Census 2011)

	विभाग, गट (राष्ट्रीय उद्योग वर्गीकरण)	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	Division, group (National Classification of Occupation)
	(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
1	**विधायक, वरिष्ठ अधिकृत आणि व्यवस्थापक**	**18,66,783**	**2,68,013**	**15,98,770**	**LEGISLATORS, SENIOR OFFICIALS AND MANAGERS**
1	विधीमंडळीय पदाधिकारी	17,062	4,507	12,555	Legislators
2	प्रशासकीय व कार्यकारी पदाधिकारी	29,309	4,259	25,050	Administrative & Executive Officials
3	गावाचा पारंपारिक मुखिया	28	24	4	Traditional Heads of Villages
4	विशेष व्याज संघटनेचे अधिकृत वरिष्ठ	3,725	1,870	1,855	Senior Officials of Special- Interest Organisations
5	संचालक व कार्यकारी अधिकारी	11,91,723	2,11,457	9,80,266	Directors and Chief Executives
6	उत्पादन विभाग व्यावस्थापक	3,28,892	30,574	2,98,318	Production and Operations Department Managers
7	इतर विभागीय व्यवस्थापक	2,81,413	14,535	2,66,878	Other Department Managers
8	व्यवस्थापक	14,631	787	13,844	General Managers
2	**व्यावसायिक**	**14,69,278**	**2,03,862**	**12,65,416**	**PROFESSIONALS**
9	भौतिक शास्त्रज्ञ,रसायन शास्त्रज्ञ व संबंधित व्यावसायिक	22,079	3,424	18,655	Physicists, Chemists and Related Professionals
10	गणितज्ञ,आकडे शास्त्रज्ञ व संबंधित व्यावसायिक	158	4	154	Mathematicians, Statisticians and Rela ted Professionals
11	संगणकीय व्यावसायिक	1,73,127	8,383	1,64,744	Computing Professionals
12	वास्तु शास्त्रज्ञ,अभियंता, संबंधित व्यावसायिक	3,13,462	32,753	2,80,709	Architects, Engineers and Related Professionals
13	जीवन विज्ञान शास्त्रज्ञ	11,200	3,012	8,188	Life Science Professionals
14	वैद्यकीय तंत्रज्ञ (परिचारीका व्यतिरीक्त)	1,79,923	42,349	1,37,574	Health Professionals (except nursing)
15	परिचारीका व्यावसायिक	3,191	543	2,648	Nursing Professionals
16	महाविद्यालये, विद्यापीठे आणि उच्च शिक्षण व्यावसायिक	1,28,318	25,196	1,03,122	College, University and Higher Education Teaching Professionals
17	माध्यमिक शिक्षण व्यावसायिक	30,370	13,055	17,315	Secondary Education Teaching Professionals
18	इतर शिक्षण व्यावसायिक	92,233	14,583	77,650	Other Teaching Professionals
19	व्यवसाय व्यावसायिक	2,91,669	15,626	2,76,043	Business Professionals
20	कायदा शास्त्रज्ञ	67,311	9,819	57,492	Legal Professionals
21	संग्राहक ,ग्रंथपाल आणि संबंधित माहिती शास्त्रज्ञ व्यावसायिक	13,096	3,225	9,871	Archivists, Librarians and Related Information Professionals
22	समाज शास्त्र व संबंधित व्यावसायिक	18,066	5,879	12,187	Social Science and Related Professionals
23	लेखक आणि सर्जनशील कलाकार	69,583	9,323	60,260	Writers and Creative or Performing Artists
24	धार्मिक व्यावसायिक	55,492	16,688	38,804	Religious Professionals
3	**तंत्रज्ञ आणि सहकारी व्यावसायिक**	**18,93,649**	**5,32,140**	**13,61,509**	**TECHNICIANS AND ASSOCIATE PROFESSIONALS**
25	भौतिक आणि अभियांत्रिकी विज्ञान व्यावसायिक	63,316	8,258	55,058	Physical and Engineering Science Technicians
26	संगणक सहकारी व्यावसायिक	5,661	804	4,857	Computer Associate Professionals
27	प्रशासकीय आणि इलेक्ट्रॉनिक्स उपकरणेचालक	57,718	10,386	47,332	Optical and Electronic Equipment Operators
28	जहाजे आणि विमाने नियंत्रक आणि तंत्रज्ञ	5,255	128	5,127	Ship and Aircraft Controllers and Technicians
29	सुरक्षा आणि गुणवत्ता निरीक्षक	5,225	671	4,554	Safety and Quality Inspectors
30	जीवन विज्ञान तंत्रज्ञ आणि संबंधित व्यावसायिक	7,649	3,254	4,395	Life Science Technicians and Related Health Associate Professionals
31	आधुनिक आरोग्य आणि संबंधित व्यावसायिक (शुश्रुषा व्यतिरीक्त)	69,429	16,508	52,921	Modern Health Associate Professionals (Except Nursing)
32	शुश्रुषा आणि सुईणकाम संबंधित व्यावसायिक	2,32,629	1,16,206	1,16,423	Nursing and Midwifery Associate Professionals

तक्ता क्र./Table No. 1.19 contd…

	(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
33	धार्मिक औषधे देणारे भोंदू वैद्य	456	225	231	Traditional Medicine Practitioners and Faith Healers
34	प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षणाशी संबंधित व्यावसायिक	6,56,145	2,62,976	3,93,169	Middle and Primary Education Teaching Associate Professionals
35	पूर्व प्राथमिक शिक्षणाशी संबंधित व्यावसायिक	4,69,068	1,85,334	2,83,734	Pre-Primary Education Teaching Associate Professionals
36	विशेष शिक्षणाशी संबंधित व्यावसायिक	3,114	930	2,184	Special Education Teaching Associate Professionals
37	इतर शैक्षणिक संबंधित व्यावसायिक	26,656	3,978	22,678	Other Teaching Associate Professionals
38	वित्त आणि विक्रीशी संबंधित व्यावसायिक	2,94,193	29,142	2,65,051	Finance and Sales Associate Professionals
39	उद्योग सेवा विषयक व्यावसायिक	21,990	1,637	20,353	Business Services Agents and Trade Brokers
40	प्रशासकीय संबंधित व्यावसायिक	2,84,341	39,269	2,45,072	Administrative Associate Professionals
41	सीमाशुल्क कर आणि संबंधित शासकीय व्यावसायिक	36,238	17,620	18,618	Customs, Tax and Related Govt. Associate Professionals
42	पोलिस निरीक्षक आणि गुप्तहेर	14,667	1,536	13,131	Police Inspectors and Detectives
43	समाजसेवा संबंधित व्यावसायिक	3,455	871	2,584	Social Work Associate Professionals
44	कलाकार, मनोरंजन आणि क्रिडा संबंधित व्यावसायिक	79,158	9,879	69,279	Artists, Entertainment & Sports Associate Professionals
45	धार्मिक बाबींशी संबंधित व्यावसायिक	11,333	4,120	7,213	Religious Associate Professionals
4	**लिपिक**	**15,21,532**	**2,46,658**	**12,74,874**	**CLERKS**
46	सचिव आणि टंकलेखक	1,45,295	15,308	1,29,987	Secretaries and Key Board- Operating Clerks
47	सांख्यिकीय लिपिक	1,68,204	24,258	1,43,946	Numerical Clerks
48	साहित्य नोंदणी व वाहतूक लिपिक	31,618	4,961	26,657	Material Recording & Transport Clerks
49	ग्रंथपाल, मेल संबंधित लिपिक	19,560	9,896	9,664	Librarians, Mail and Related Clerks
50	इतर कार्यालयीन लिपिक	10,73,694	1,82,705	8,90,989	Other Office Clerks
51	रोखपाल संबंधित लिपिक	42,990	5,419	37,571	Cashiers, Tellers and Related Clerks
52	पक्षकार माहिती लिपिक	40,171	4,111	36,060	Client Information Clerks
5	**सेवा कामगार आणि दुकाने व मंडईतील विक्री कामगार**	**28,72,547**	**5,76,929**	**22,95,618**	**SERVICE WORKERS AND SHOP & MARKET SALES WORKERS**
53	प्रवास सेवक, मार्गदर्शक आणि संबंधित कामगार	83,647	17,526	66,121	Travel Attendants, Guides and Related Workers
54	घरकाम आणि उपहारगृह सेवा कामगार	4,21,594	87,997	3,33,597	House Keeping and Restaurant Services Workers
55	वैयक्तिक काळजी घेणारे कामगार	3,30,880	98,405	2,32,475	Personal Care Workers
56	इतर वैयक्तिक सेवा कामगार	1,71,444	65,111	1,06,333	Other Personal Services Workers
57	ज्योतिषी,भविष्य सांगणारे आणि संबंधित कामगार	5,768	1,668	4,100	Astrologers, Fortune-Tellers and Related Workers
58	संरक्षणात्मक सेवा कामगार	1,87,896	37,284	1,50,612	Security Services Workers
59	फॅशन आणि मॉडेल्स	507	3	504	Fashion and Other Models
60	दुकान विक्रेता आणि प्रात्यक्षिक दाखविणारे	16,65,350	2,68,556	13,96,794	Shop Salespersons and Demonstrators
61	गाळे आणि मंडई विक्रेते	5,461	379	5,082	Stall and Market Salespersons
6	**कुशल कृषि आणि मत्स्य कामगार**	**3,51,230**	**2,45,900**	**1,05,330**	**SKILLED AGRICULTURAL AND FISHERY WORKERS**
62	माळी आणि पिक वाढविणारे	39,173	13,524	25,649	Gardeners & Crop Growers
63	विक्रीसाठी प्राणीजन्य उत्पादने आणि संबंधित कामगार	1,69,456	1,38,103	31,353	Market –Oriented Animal Producers and Related Workers
64	विक्रीसाठी पिके आणि प्राणीजन्य उत्पादने	32	1	31	Market –Oriented crop & Animal Producers
65	वनीकरण आणि संबंधित कामगार	34,720	19,807	14,913	Forestry and Related Workers
66	मत्स्य कामगार आणि शिकारी	1,07,739	74,418	33,321	Fishery Workers, Hunters and Trappers
67	शेती निर्वाह आणि मासेमारी कामगार	110	47	63	Subsistence Agricultural and Fishery Workers
7	**हस्तकला आणि संबंधित उद्योग कामगार**	**37,50,225**	**9,33,403**	**28,16,822**	**CRAFT AND RELATED TRADES WORKERS**
68	खाण कामगार,दगडतोडे आणि कोरीवकाम करणारे	67,863	41,917	25,946	Miners, Shot firers, Stone Cutters and Carvers
69	इमारतकाम आणि संबंधित उद्योग कामगार	6,06,117	1,70,835	4,35,282	Building Frame and Related Trade Workers
70	इमारतकाम पूर्ण करणारे आणि संबंधित उद्योग कामगार	3,26,551	58,424	2,68,127	Building Finishers and Related Trade Workers

तक्ता क्र./Table No. 1.19 contd…

	(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
71	रंगारी इमारत आराखडा तयार करणारे आणि संबंधित व्यापार कामगार	2,16,791	38,124	1,78,667	Painters, Building Structure Cleaners and Related Trade Workers
72	धातू जोडणी , धातूचे साचे,पत्रे,बांधकामासाठी लागणारे साहित्य बनविणारे आणि संबंधित व्यापार कामगार	2,54,849	51,514	2,03,335	Metal Moulders, Welders, Sheet Metal, Workers, Structural Metal Preparers and Related Trade Workers
73	लोहार ,साधननिर्माते आणि संबंधित उद्योग कामगार	79,357	32,526	46,831	Blacksmith, Tool Makers and Related Trade Workers
74	यंत्रनिर्माते आणि फिटर्स	3,59,952	70,061	2,89,891	Machinery Mechanics and Fitters
75	विद्युत आणि इलेक्ट्रॉनिक सामग्री मेकॅनिक आणि फिटर्स	1,20,778	25,026	95,752	Electrical and Electronic Equipment Mechanics and Fitters
76	धातू आणि संबंधित सामानाचे कुशल कामगार	1,74,865	17,550	1,57,315	Precision Workers in Metal and Related Materials
77	कुंभार,काचेचे वस्तूनिर्माण आणि संबंधित उद्योगकामगार	2,19,273	1,52,485	66,788	Potters, Glass Makers and Related Trade Workers
78	लाकूड,वस्त्रोद्योग,कातडे संबंधित हस्तकला कामगार	3,372	367	3,005	Handicraft Workers in Wood, Textile, Leather and Related Materials
79	छपाई आणि संबंधित उद्योग कामगार	21,338	1,823	19,515	Printing and Related Trade Workers
80	अन्नप्रक्रिया आणि संबंधित उद्योगकामगार	2,03,241	59,222	1,44,019	Food Processing and Related Trade Workers
81	लाकूड, कपाट बनविणारे आणि संबंधित उद्योग कामगार	71,436	36,407	35,029	Wood Treaters, Cabinet Makers and Related Trade Workers
82	वस्त्र, कापड आणि संबंधित उद्योग कामगार	9,50,298	1,63,570	7,86,728	Textile, Garment and Related Trade Workers
83	डागकाम,कातडे आणि संबंधित उद्योग कामगार	73,919	13,511	60,408	Pelt, Leather and Shoe Making Trade Workers
8	**यंत्रचालक आणि असेंब्लर्स**	**23,39,769**	**6,16,384**	**17,23,385**	**PLANT AND MACHINE OPERATORS AND ASSEMBLERS**
84	खाणी आणि खाणकाम सयंत्र चालक	20,461	8,066	12,395	Mining and Mineral Processing Plant Operators
85	धातूप्रक्रीया सयंत्र चालक	12,607	2,994	9,613	Metal Processing Plant Operators
86	काच,सेरॅमिक आणि सयंत्र चालक	10,890	4,002	6,888	Glass, Ceramics and Related Plant Operators
87	लाकूडप्रक्रीया आणि पेपर निर्मिती सयंत्र चालक	12,523	3,044	9,479	Wood Processing and Paper Making Plant Operators
88	रासायनिक प्रक्रीया सयंत्र चालक	16,822	3,953	12,869	Chemical- Processing- Plant Operators
89	वीजउत्पादन आणि संबंधित सयंत्र चालक	47,719	17,010	30,709	Power Production and Related Plant Operators
90	स्वयंचलित जोडणी आणि औद्योगिक यंत्रमानव चालक	1,096	168	928	Automated Assembly Line and Industrial Robot Operators
91	धातू आणि खाण उत्पादनाचे यंत्रचालक	1,84,094	35,873	1,48,221	Metal and Mineral Products Machine Operators
92	रासायनिक उत्पादने यंत्रचालक	89,426	19,404	70,022	Chemical Products Machine Operators
93	रबर आणि प्लास्टिक उत्पादने यंत्रचालक	59,286	12,199	47,087	Rubber and Plastic Products Machine Operators
94	लाकडी उत्पादने यंत्रचालक	780	230	550	Wood Products Machine Operators
95	असेंबलर्स	79,813	16,574	63,239	Assemblers
96	छपाई,बांधणी आणि कागद उत्पादने यंत्रचालक	87,223	9,562	77,661	Printing, Binding and Paper Products Machine Operators
97	वस्त्रोद्योग,फर आणि कातडी उत्पादने यंत्रचालक	1,14,408	23,829	90,579	Textiles, Fur and Leather Products Machine Operators
98	अन्न आणि संबंधित उत्पादने यंत्रचालक	1,43,145	81,995	61,150	Food and Related Products Machine Operators
99	इतर यंत्रचालक आणि जोडणी करणारे	25,816	3,744	22,072	Other Machine Operators and Assemblers
100	स्वयंचलित इंजिनचालक आणि संबंधित कामगार	35,693	7,534	28,159	Locomotive Engine Drivers and Related Workers
101	मोटोर वाहन चालक	13,24,310	3,30,754	9,93,556	Motor Vehicle Drivers
102	कृषि आणि इतर सयंत्र चालक	58,048	33,051	24,997	Agricultural and Other Mobile Plant Operators
103	जहाजे आणि संबंधित कामगार	15,609	2,398	13,211	Ships' Deck Crews and Related Workers
9	**प्राथमिक व्यवसाय**	**42,21,581**	**8,91,010**	**33,30,571**	**ELEMENTARY OCCUPATIONS**
104	फेरीवाले आणि संबंधित कामगार	3,82,856	59,203	3,23,653	Street Vendors and Related Workers
105	जोडे स्वच्छता आणि इतर रस्त्यावरील सेवा	1,476	209	1,267	Shoe Cleaning and Other Street Services Elementary Occupations
106	घरगुती आणि संबंधित मदतनीस,क्लीनर्स आणि इस्त्रीवाले	7,32,421	1,02,926	6,29,495	Domestic and Related Helpers, Cleaners and Launderers
107	इमारत स्वच्छता ,खिडकी आणि संबंधित कामगार	2,450	481	1,969	Building Cleaners, Window and Related Cleaners

तक्ता क्र./Table No. 1.19 contd…

(1)		(2)	(3)	(4)	(1)
108	दूत,हमाल, पहारेकरी आणि संबंधित कामगार	3,11,895	53,567	2,58,328	Messengers, Porters, Door Keepers and Related Workers
109	कचरा गोळा करणारे आणि संबंधित कामगार	2,78,105	33,998	2,44,107	Garbage Collectors and Related Labourers
110	कृषि, मत्स्य आणि बांधकाम मजूर	5,119	3,045	2,074	Agricultural, Fishery and Related Labourers
111	खाणकाम आणि बांधकाम मजूर	13,02,843	3,34,202	9,68,641	Mining and Construction Labourers
112	उत्पादन मजूर	8,67,775	2,31,503	6,36,272	Manufacturing Labourers
113	वाहतूक मजूर	3,36,641	71,876	2,64,765	Transport Labourers and Freight Handlers
10	**व्यवसाय वर्गीकरण करण्यात आले नसलेले कामकार**	**30,88,517**	**11,96,361**	**18,92,156**	**WORKERS NOT CLASSIFIED BY OCCUPATIONS**
114	अवर्गीकृत आणि अज्ञात व्यवसायाशी संबंधित कामगार	9,10,538	3,03,060	6,07,478	Workers Reporting Occupations Unidentifiable or Unclassifiable
115	कोणत्याही व्यवसायाशी न जोडलेले कामगार	21,77,979	8,93,301	12,84,678	Workers Not Reporting Any Occupations
	एकूण	**2,33,75,111**	**57,10,660**	**1,76,64,451**	**Total**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११
Source : Population Census of India, 2011

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.20

१. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
औद्योगिक गट व मुख्य गटानुसार कामगारांचे (शेतीव्यतिरिक्त) वर्गीकरण/
(जनगणना, २०११/

अ . क्र.	जिल्हे	Grand Total	शेती, शिकार, जंगलउद्योग आणि मत्स्यव्यवसाय / Agriculture, Hunting, Forestry and Fishing			खाणकाम व दगडकाम / Mining and quarrying				
			कृषी व जनावरे उत्पादन, शिकार व इतर संबंधित सेवा कार्ये	जंगल संवर्धन आणि लाकूडतोड	मत्स्यव्यवसाय	कोळसा व लिगनाईटचे खाणकाम	क्रुड पेट्रोलियम आणि नैसर्गिक वायुचा उतारा	कच्च्या धातुचे खाणकाम	इतर खाणकाम	खाणकामाशी सहाय्यक कार्ये
Sr. No			Crop and animal production, hunting and related service activities	Forestry and logging	Fishing	Mining and Coal Lignite	Extraction of Crude petroleum and natural gas	Mining of Metal Ores	Other mining and Quarrying	Mining support activities
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	मुंबई शहर	12,72,188	420	43	2,709	32	238	48	137	109
2	मुंबई उपनगर	36,98,685	3,242	335	5,181	47	2,012	227	656	390
3	ठाणे	37,24,689	9,394	2,582	23,627	136	1,145	116	12,262	215
4	रायगड	6,75,948	3,339	1,377	18,376	25	1,961	54	4,183	200
5	रतागिरी	2,63,604	1,296	838	17,194	6	12	30	3,878	0
6	सिंधुदुर्ग	1,40,018	1,264	638	7,418	102	18	24	3,148	24
7	नाशिक	10,67,015	11,022	1,023	649	39	30	17	1,836	3
8	धुळे	2,66,852	4,186	320	366	34	0	4	574	4
9	नंदुरबार	1,42,178	2,907	254	138	13	2	2	470	3
10	जळगाव	5,42,825	5,415	769	1,166	19	20	2	657	3
11	अहमदागर	6,31,773	13,346	955	1,573	86	40	15	1,264	3
12	पुणे	27,50,838	15,852	1,480	3,632	270	179	85	5,163	24
13	सातारा	4,71,456	11,900	370	2,198	72	34	8	1,550	0
14	सांगली	4,43,528	13,602	256	358	20	14	24	496	6
15	सोलापूर	7,01,727	8,735	767	1,304	12	48	35	1,071	3
16	कोल्हापूर	7,76,537	17,983	834	678	47	25	99	2,532	0
17	औरंगाबाद	6,23,092	3,931	773	1,102	36	20	21	935	6
18	जालना	2,10,936	2,604	230	1,086	6	6	0	880	0
19	परभणी	2,10,897	2,271	348	542	0	13	2	886	6
20	हिंगोली	1,00,033	722	140	207	2	2	0	1,045	0
21	बीड	2,75,544	3,560	442	764	14	0	12	1,456	0
22	नांदेड	4,14,097	3,428	852	1,187	6	6	6	2,518	0
23	उस्मानाबाद	1,77,620	2,266	260	158	0	0	0	872	0
24	लातूर	2,98,396	1,406	216	180	0	0	0	944	0
25	बुलढाणा	2,31,087	3,966	758	278	67	0	1	545	4
26	अकोला	2,50,484	2,436	492	127	36	12	0	319	0
27	वाशिम	93,897	876	256	107	60	0	1	157	2
28	अमरावती	3,69,373	5,842	1,427	484	206	0	33	587	7
29	यवतमाळ	2,83,572	4,097	1,378	1,105	6,549	13	122	3,383	12
30	वर्धा	1,94,224	2,682	224	516	154	0	12	1,028	12
31	नागपूर	12,38,430	6,591	1,740	2,746	11,676	348	1,250	8,401	13
32	भंडारा	1,61,526	2,224	794	1,698	8	0	1,372	2,030	64
33	गोंदिया	1,98,166	1,910	568	1,532	20	6	104	1,034	6
34	चंद्रपूर	3,62,820	4,482	3,924	2,217	24,894	5	923	2,590	25
35	गडचिरोली	1,11,056	1,630	1,176	1,530	4	0	0	348	0
	महाराष्ट्र राज्य	**2,33,75,111**	**1,80,827**	**28,839**	**1,04,133**	**44,698**	**6,209**	**4,649**	**69,835**	**1,144**

AREA AND POPULATION
TABLE No. 1.20
Industrial classification of person at work (other than cultivation by divisions and major groups)
Population Census - 2011)

वस्तुनिर्माण आणि दुरुस्ती / Manufacturing and Repairs

अन्न पदार्थाचे उत्पादन Manufacture of food products	पेये, यांचे उत्पादन Manufacture of beverages	तंबाखू व संबधित पदार्थांचे उत्पादन Manufacture of tobacco & related products	सुती कपड्याचे उत्पादन Manufacture of cotton textiles	परिधान करणाऱ्या वस्त्राचे उत्पादन Manufacture of wearing apparel	कातडी व चामड्याची उत्पादने Manufacture of leather and related products	लाकूड आणि लाकडाच्या वस्तू, फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन Manufacture of wood and products of wood and cork, except furniture	Districts
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
15,452	674	966	24,483	60,828	19,313	2,287	Mumbai City
43,492	3,127	1,142	53,779	138,128	25,612	3,282	Mumbai Suburban
53,179	3,570	4,134	2,02,745	95,572	7,341	5,945	Thane
14,345	769	167	3,215	7,923	439	1,608	Raigad
7,880	262	238	854	4,362	148	1,318	Ratnagiri
4,686	168	68	470	1,962	48	1,074	Sindhudurg
22,524	819	3,101	72,506	19,112	3,076	2,945	Nashik
7,328	124	114	10,176	6,076	490	1,528	Dhule
4,927	86	34	1,701	3,158	176	1,199	Nandurbar
13,890	236	732	3,745	10,156	531	3,573	Jalgaon
29,689	621	8,254	1,958	12,198	1,203	2,483	Ahmednagar
51,109	1,765	2,585	7,603	36,135	2,728	5,586	Pune
19,490	280	134	3,038	9,312	1,232	3,130	Satara
24,860	386	710	7,802	11,070	1,324	3,412	Sangli
27,756	550	44,408	33,687	25,266	1,046	3,041	Solapur
34,594	372	840	65,639	16,006	2,075	3,887	Kolhapur
12,407	1,121	237	2,940	12,044	911	1,866	Aurangabad
5,748	92	1,352	1,258	5,262	436	1,254	Jalna
5,261	47	206	1,120	5,402	395	1,102	Parbhani
2,610	19	14	805	2,530	286	783	Hingoli
9,172	42	72	1,420	6,658	852	1,546	Beed
9,255	211	2,981	1,617	10,187	616	2,173	Nanded
7,102	76	82	1,376	4,426	372	1,018	Osmanabad
9,520	78	66	1,022	7,080	754	1,986	Latur
5,617	119	39	2,227	4,837	430	1,329	Buldhana
7,348	104	63	1,647	4,806	328	804	Akola
2,066	86	6	544	1,996	156	516	Washim
9,208	178	147	2,494	8,199	601	2,274	Amravati
6,679	123	208	2,750	6,070	260	1,545	Yavatmal
6,632	42	138	8,268	4,522	206	1,352	Wardha
29,837	1,687	1,560	19,255	26,968	2,067	9,074	Nagpur
3,864	92	7,944	792	2,996	340	1,898	Bhandara
5,856	64	20,602	1,016	3,936	376	3,258	Gondiya
7,500	125	283	1,071	6,165	464	3,696	Chandrapur
2,486	36	130	378	1,770	184	1,142	Gadchiroli
5,23,369	**18,151**	**1,03,757**	**5,45,401**	**5,83,118**	**76,816**	**84,914**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.20-contd.

अ. क्र / Sr. No.	जिल्हे	वस्तुनिर्माण आणि दुरुस्ती / Manufacturing and Repairs							
		कागद आणि कागदाचे पदार्थ यांचे उत्पादने / Manufacture of paper and paper products	मुद्रण आणि रेकॉर्डेड मिडियाचे उत्पादन / Printing and reproduction of recorded media	कोळसा, शुध्द पेट्रोलियम पदार्थ यांचे उत्पादने / Manufacture of coke and refined petroleum products	रसायो, रासायाकि पदार्था यांचे उत्पादन / Manufacture of chemicals and chemical products	औषधनिर्माण आणि औषधी व वनस्पति उत्पादनांचे उत्पादन / Manufacture of pharmaceuticals and medicinal and botanical products	रबर आणि प्लास्टीक पदार्थ यांचे उत्पादन / Manufacture of rubber and plastics products	इतर अधातू खनिज उत्पादने / Manufacture of other non-metallic mineral products	मूलभूत धातू उत्पादने / Manufacture of basic metals
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
1	मुंबई शहर	3,549	11,388	1,192	5,782	3,237	3,696	3,297	3,480
2	मुंबई उपनगर	8,332	25,096	14,671	23,804	15,299	20,338	15,810	17,757
3	ठाणे	7,685	17,260	9,019	32,284	23,240	23,370	53,310	45,271
4	रायगड	494	1,396	3,488	10,988	4,118	1,500	14,170	13,070
5	रतागिरी	866	528	166	2,552	280	832	1,322	1,088
6	सिंधुदुर्ग	44	332	0	194	220	198	732	222
7	नाशिक	1,703	8,602	816	3,968	3,403	7,390	13,658	9,672
8	धुळे	156	390	58	758	206	174	3,664	398
9	नंदुरबार	51	152	3	161	127	49	2,773	119
10	जळगाव	468	1,125	242	2,046	724	5,779	8,656	2,344
11	अहमदागर	563	1,409	166	1,698	1,241	838	15,181	3,105
12	पुणे	5,220	10,881	1,770	11,558	8,252	10,221	25,746	26,070
13	सातारा	488	1,290	174	1,314	1,132	1,202	8,582	3,246
14	सांगली	670	1,152	166	1,388	844	748	5,212	3,144
15	सोलापूर	472	1,856	361	1,652	1,050	1,015	10,344	7,739
16	कोल्हापूर	908	2,855	325	1,948	1,218	1,056	10,127	10,447
17	औरंगाबाद	1,363	2,454	291	3,258	3,658	4,491	10,155	1,871
18	जालना	162	288	16	434	142	166	3,062	2,494
19	परभणी	20	213	33	212	158	102	3,719	188
20	हिंगोली	21	98	4	92	55	13	1,774	71
21	बीड	68	366	26	324	190	106	5,850	330
22	नांदेड	169	716	77	706	491	239	6,724	549
23	उस्मानाबाद	54	170	34	544	140	40	2,758	272
24	लातूर	172	424	48	392	396	290	3,920	434
25	बुलढाणा	256	387	13	1,290	241	95	2,581	91
26	अकोला	151	713	89	755	721	310	2,668	289
27	वाशिम	58	101	12	109	33	16	725	37
28	अमरावती	308	753	53	785	329	392	3,472	377
29	यवतमाळ	90	488	73	253	306	79	3,576	210
30	वर्धा	154	294	30	536	204	116	3,508	1,854
31	नागपूर	3,892	6,278	1,457	7,822	4,034	4,437	14,661	15,735
32	भंडारा	184	240	22	474	146	56	2,076	2,980
33	गोंदिया	202	356	18	3,454	134	328	3,864	190
34	चंद्रपूर	5,046	491	256	1,156	226	132	11,727	1,694
35	गडचिरोली	888	50	6	68	46	26	1,546	46
	महाराष्ट्र राज्य	**44,927**	**1,00,592**	**35,175**	**1,24,759**	**76,241**	**89,840**	**2,80,950**	**1,76,884**

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.20-contd.

वस्तुनिर्माण आणि दुरुस्ती / Manufacturing and Repairs									
यंत्रे व सामग्री वगळता फेब्रीकेटेड धातू उत्पादने	संगणक सामग्री, इलेक्ट्रॉनिक आणि चष्म्याची उपकरणे यांचे उत्पादन	विद्युत उपकरणांचे उत्पादन	इतर कुठेही वर्गीकृत न करता येणारी यंत्रे व यंत्रसामग्री यांचे उत्पादन	मोटार वाहने,ट्रेलर्स व सेमी - ट्रेलर्स यांचे उत्पादन	इतर परिवहन सामग्री यांचे उत्पादन	फर्निचरचे उत्पादन	इतर उत्पादन	यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती आणि यंत्रे बसवणे	Districts
Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment	Manufacture of computer, electronic and optical products	Manufacture of electrical equipment	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	Manufacture of other transport equipment	Manufacture of furniture	Other manufacturing	Repair and installation of machinery and equipment	
(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(2)
10,092	2,334	2,081	2,561	1,418	3,480	13,084	67,300	3,341	Mumbai City
41,215	11,785	17,149	11,067	7,561	7,266	64,831	3,59,204	7,568	Mumbai Suburban
48,907	11,680	16,304	33,811	5,094	9,206	45,469	3,94,062	7,339	Thane
7,311	931	1,912	965	757	2,342	6,936	66,641	1,303	Raigad
2,952	108	278	140	62	3,156	6,922	11,866	530	Ratnagiri
948	92	106	86	130	194	3,472	3,892	316	Sindhudurg
17,614	3,037	4,057	8,270	9,834	6,302	12,268	84,397	1,489	Nashik
2,240	138	394	858	140	416	3,936	6,004	810	Dhule
1,039	28	140	148	85	160	1,118	1,349	646	Nandurbar
7,049	381	702	649	299	844	7,164	21,228	992	Jalgaon
6,965	581	1,157	832	812	1,299	6,779	29,929	1,165	Ahmednagar
60,122	9,314	9,227	12,012	38,823	8,851	26,938	344,642	6,573	Pune
5,694	562	814	1,016	1,058	1,014	5,810	30,412	820	Satara
7,020	434	634	1,254	514	796	5,476	22,898	1,094	Sangli-
6,761	546	466	1,263	783	924	7,696	24,914	1,695	Solapur
14,732	786	852	5,073	2,017	1,128	12,261	61,152	2,421	Kolhapur
9,531	3,876	3,465	1,643	5,514	3,169	6,309	59,530	1,221	Aurangabad
3,016	108	120	428	56	242	2,646	6,774	402	Jalna
1,847	50	46	102	55	220	3,081	3,339	460	Parbhani
959	17	48	57	23	59	1,598	1,415	192	Hingoli
2,386	60	64	102	132	312	3,778	4,686	584	Beed
3,605	232	175	216	188	411	6,040	8,523	713	Nanded
1,874	100	98	56	106	272	2,310	4,538	320	Osmanabad
2,898	102	122	200	190	396	3,686	7,660	548	Latur
2,150	112	178	134	84	214	2,563	4,361	681	Buldhana
2,371	149	349	256	122	138	2,764	7,041	825	Akola
905	31	131	53	53	89	1,142	1,283	315	Washim
3,417	224	443	365	197	360	4,553	7,677	1,344	Amravati
2,441	125	77	150	82	256	3,766	4,075	520	Yavatmal
2,552	110	166	218	140	258	2,208	5,492	680	Wardha
17,125	2,098	3,363	2,979	2,420	2,071	16,830	59,876	2,732	Nagpur
3,350	62	202	272	652	488	2,272	3,582	480	Bhandara
1,416	62	180	196	70	266	3,104	2,358	574	Gondiya
5,405	211	407	333	136	530	5,000	9,365	1,219	Chandrapur
630	20	38	20	50	80	1,044	660	204	Gadchiroli
3,08,539	**50,486**	**65,945**	**87,785**	**79,657**	**57,209**	**3,04,854**	**17,32,125**	**52,116**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.20-contd.

वीज, वायू आणि पाणीपुरवठा, कचरा व्यवस्थापन/
Electricity, gas and water supply , Waste management

अ.क्र Sr. No	जिल्हे	वीज, वायू, वाफ आणि वातानुकूलन पुरवठा	पाणी संकलन, उपचार आणि पुरवठा	मलनिस्सारण	कचरा संकलन, उपचार आणि विल्हेवाट, सामग्री पुनरप्राप्ती	उपायांचे कार्य आणि अन्य कचरा व्यवस्थापन सेवा	बांधकाम
		Electricity, gas, steam and air conditioning supply	Water collection, treatment and supply	Sewerage	Waste collection, treatment and disposal activities, materials recovery	Remediation activities and other waste management services	Construction
(1)	(2)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)
1	मुंबई शहर	2,406	237	10	9	0	62,444
2	मुंबई उपनगर	12,344	831	5	35	6	2,71,285
3	ठाणे	19,916	2,261	0	42	6	2,75,161
4	रायगड	5,803	648	3	23	0	67,812
5	रतागिरी	2,794	528	0	34	0	27,944
6	सिंधुदुर्ग	832	86	0	6	0	19,244
7	नाशिक	8,306	756	0	21	0	1,06,410
8	धुळे	1,950	90	0	0	0	28,344
9	नंदुरबार	745	23	0	0	0	12,110
10	जळगाव	5,763	720	0	8	0	70,813
11	अहमदागर	3,023	724	0	18	2	58,805
12	पुणे	9,781	1,839	0	67	6	3,11,010
13	सातारा	3,536	706	0	104	0	49,570
14	सांगली	2,844	690	0	58	0	37,444
15	सोलापूर	3,240	653	0	29	0	67,837
16	कोल्हापूर	3,873	987	9	52	0	62,927
17	औरंगाबाद	3,485	477	0	30	0	88,542
18	जालना	1,106	280	0	0	0	26,222
19	परभणी	1,251	563	0	12	0	32,521
20	हिंगोली	575	116	0	1	0	12,875
21	बीड	4,528	342	0	18	0	31,552
22	नांदेड	2,458	703	0	23	0	60,295
23	उस्मानाबाद	1,162	106	0	12	0	16,982
24	लातूर	2,070	284	0	14	6	40,738
25	बुलढाणा	1,916	315	2	7	4	25,997
26	अकोला	2,534	419	10	4	0	30,745
27	वाशिम	776	114	21	7	0	10,297
28	अमरावती	3,755	600	25	1	14	52,116
29	यवतमाळ	2,076	424	1	10	0	35,641
30	वर्धा	1,860	36	0	6	0	27,948
31	नागपूर	17,938	972	0	20	0	179,977
32	भंडारा	1,168	16	0	0	8	22,800
33	गोंदिया	1,662	52	0	2	0	33,356
34	चंद्रपूर	8,587	237	15	0	3	51,634
35	गडचिरोली	836	18	0	0	0	13,314
	महाराष्ट्र राज्य	**1,46,899**	**17,853**	**101**	**673**	**55**	**23,22,712**

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.20-contd.

घाऊक व्यापार आणि किरकोळ व्यापार / Wholesale Trade and Retail Trade			परिवहन, साठा आणि दळणवळण / Transport, Storage and Communication					खानावळ आणि उपहारगृहे Hotels and Restaurants	
मोटार वाहने आणि मोटार सायकलचा घाऊक आणि किरकोळ व्यापार व दुरुस्ती	घाऊक व्यापार , मोटार वाहने व मोटार सायकली व्यतिरिक्त	किरकोळ व्यापार मोटार वाहने व मोटार सायकली व्यतिरिक्त	जमिनी - वरील वाहतूक व पाईपलाईन मार्गे वाहतूक	जल वाहतूक	हवाई वाहतूक	वाहतूक-उपक्रमासाठी गोदाम आणि समर्थन उपक्रम	टपाल कार्ये		Districts
Wholesale and Retail trade and repair of motor vehicles and motor cycles	Wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycles	Retail trade, except of motor vehicles and motorcycles	Land transport and transport via pipelines	Water trans-port	Air trans-port	Warehousing and support activities for transport-ation	Postal activities		
(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
15,394	34,052	1,79,691	81,613	12,132	4,391	17,657	7,322	42,391	Mumbai City
45,163	77,925	4,25,024	2,82,542	14,682	27,500	36,434	18,833	92,563	Mumbai Suburban
38,375	62,280	3,85,226	2,46,468	13,538	8,905	54,976	13,727	79,428	Thane
9,078	7,031	55,472	50,510	7,064	576	14,710	2,053	15,049	Raigad
3,164	2,452	29,598	20,672	1,618	60	1,376	1,816	6,668	Ratnagiri
1,790	1,300	14,872	10,466	198	24	622	982	4,706	Sindhudurg
15,938	22,129	1,11,919	66,669	170	231	12,721	2,534	23,160	Nashik
4,214	6,796	30,870	19,564	14	36	2,916	586	5,018	Dhule
1,484	2,500	17,692	8,365	8	12	1,673	206	2,519	Nandurbar
6,431	10,375	71,022	43,924	50	66	8,675	1,383	9,597	Jalgaon
10,564	11,012	66,837	36,381	85	48	5,891	1,500	16,857	Ahmednagar
43,376	38,869	2,36,935	1,63,131	1,035	1,716	30,721	7,516	60,868	Pune
7,358	7,082	47,470	36,700	138	50	5,972	1,462	10,868	Satara
7,444	8,992	49,422	27,824	30	62	5,288	1,284	8,142	Sangli-
10,597	14,566	80,681	49,042	199	94	6,762	1,487	16,952	Solapur
11,700	16,005	78,453	40,200	154	133	6,697	1,753	15,746	Kolhapur
11,145	9,636	69,162	42,494	36	294	5,062	1,393	16,722	Aurangabad
3,298	5,012	26,554	14,012	2	20	3,048	384	5,324	Jalna
2,907	3,674	29,575	15,460	10	21	1,707	471	5,453	Parbhani
1,358	1,436	13,355	6,255	4	15	1,072	182	2,166	Hingoli
4,326	4,204	30,974	22,696	2	6	1,842	654	6,994	Beed
6,396	6,386	56,373	30,953	0	50	3,660	877	8,768	Nanded
2,202	1,488	16,924	15,074	10	18	676	490	4,148	Osmanabad
5,202	6,830	38,292	23,026	20	10	1,874	602	6,364	Latur
2,766	6,984	29,804	15,660	15	14	2,336	847	4,677	Buldhana
3,273	7,702	36,410	20,185	36	17	3,804	832	5,650	Akola
1,223	2,481	11,802	6,415	6	3	1,062	268	1,894	Washim
4,848	8,828	50,885	28,219	11	18	3,940	1,146	7,566	Amravati
3,570	3,911	39,554	19,898	10	6	2,398	750	6,159	Yavatmal
2,072	3,512	23,396	13,822	34	18	1,626	500	3,522	Wardha
18,480	23,299	1,54,397	85,341	185	1,173	18,234	3,511	29,513	Nagpur
1,508	1,988	16,304	7,952	0	12	904	304	2,716	Bhandara
1,404	3,216	18,154	9,142	30	216	1,584	486	3,014	Gondiya
4,553	4,376	37,554	25,444	24	15	3,432	768	6,609	Chandrapur
644	734	8,932	3,110	18	2	550	254	1,296	Gadchiroli
3,13,245	**4,29,063**	**25,89,585**	**15,89,229**	**51,568**	**45,832**	**2,71,902**	**79,163**	**5,39,087**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.20-contd.

अ.क्र	जिल्हे	प्रकाशन,प्रसारण, दूरसंचार आणि माहिती सेवा कार्ये	आर्थिक मध्यस्थ, रिअल इस्टेट, भाड्याने घेतलेले आणि व्यावसायिक उपक्रम / Financial intermediation, Real estate, renting and business activities					
			विमा आणि निवृत्तीवेतन निधी वगळता वित्तीय सेवा उपक्रम	अनिवार्य सामाजिक वगळता विमा, पुर्ननिर्धारण आणि पेन्शन फंडिंग	इतर आर्थिक उपक्रम	स्थावर मालमत्ता क्रियाकलाप	भाडे आणि भाडेपट्टीने देण्याची क्रिया	कार्यालय प्रशासकीय, कार्यालय समर्थन आणि इतर व्यवसाय समर्थन क्रियाकलाप
Sr. No		Publication, broadcasting, Telecommunication and Information service activities	Financial service activities, except insurance and pension funding	Insurance, reinsurance and pension funding, except compulsory social	Other financial activities	Real estate activities	Renting and leasing activities	Office administrative, office support and other business support activities
(1)	(2)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)
1	मुंबई शहर	26,389	31,183	5,764	6,542	3,477	826	1,32,732
2	मुंबई उपनगर	113,673	1,04,235	21,482	20,789	17,153	2,311	3,08,311
3	ठाणे	91,668	77,167	15,764	10,698	14,567	1,511	2,48,729
4	रायगड	9,678	8,432	1,571	913	1,849	558	31,102
5	रतागिरी	1,720	3,092	732	342	106	158	5,124
6	सिंधुदुर्ग	1,026	2,318	468	202	104	54	2,458
7	नाशिक	9,063	14,887	3,610	2,091	2,719	637	20,551
8	धुळे	1,386	3,180	672	356	298	314	4,740
9	नंदुरबार	498	1,204	211	154	82	158	1,995
10	जळगाव	3,341	6,583	1,534	617	554	499	11,438
11	अहमदागर	3,544	8,640	1,531	1,035	549	556	12,020
12	पुणे	1,14,152	45,026	9,992	5,479	8,043	2,524	1.80,616
13	सातारा	2,988	10,442	1,794	1,232	290	460	10,128
14	सांगली	3,252	9,042	1,502	944	290	370	12,000
15	सोलापूर	4,348	9,597	2,005	1,091	516	1,085	12,137
16	कोल्हापूर	7,099	14,804	2,902	1,702	953	753	23,947
17	औरंगाबाद	5,297	7,587	2,382	946	2,165	664	15,031
18	जालना	702	1,788	478	178	212	182	3,270
19	परभणी	974	1,994	755	200	125	198	3,473
20	हिंगोली	283	817	375	96	43	76	1,527
21	बीड	1,080	2,824	664	274	218	182	4,260
22	नांदेड	2,006	3,529	1,482	489	457	529	8,157
23	उस्मानाबाद	676	1,836	436	190	26	82	3,548
24	लातूर	1,544	3,216	890	390	532	314	5,892
25	बुलढाणा	1,292	3,803	756	452	211	315	3,654
26	अकोला	2,278	3,923	1,186	597	486	370	4,647
27	वाशिम	368	1,050	235	92	85	138	1,579
28	अमरावती	2,485	4,337	1,748	633	1,251	739	7,886
29	यवतमाळ	1,345	3,309	956	294	408	368	4,701
30	वर्धा	1,074	2,500	794	284	364	358	3,918
31	नागपूर	15,454	19,873	5,965	2,754	7,371	2,571	36,796
32	भंडारा	738	2,230	840	388	240	194	2,322
33	गोंदिया	730	1,308	650	180	434	314	2,142
34	चंद्रपूर	1,782	3,337	1,499	451	592	489	5,437
35	गडचिरोली	384	718	302	80	64	108	1,834
	महाराष्ट्र राज्य	**4,34,317**	**4,19,811**	**93,927**	**63,155**	**66,834**	**20,965**	**11,38,102**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 1.20-contd.

सामुहिक,सामाजिक आणि व्यक्तिगत सेवा / Other Community, Social and Personal Services Activities

सार्वजनिक प्रशासन आणि संरक्षण सेवा	शिक्षण	मानवी आरोग्य क्रियाकलाप	अनिवासी सामाजिक कार्य उपक्रम	क्रीडा उपक्रम आणि करमणूक आणि मनोरंजन उपक्रम	सदस्यता संघटनेची कार्ये	बाह्यस्थानिक संघटनेची कार्ये	इतर	Districts
Public administration and defence; compulsory social security	Education	Human health activities	Social work activities without accommodation	Sports activities and amusement and recreation activities	Activities of membership organization	Activities of extraterritorial organization	Others	
(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(64)	(65)	(2)
68,976	31,636	33,328	963	2,387	3,513	74,129	1,21,543	Mumbai City
1,14,003	1,07,948	77,500	2125	5,592	7,214	2,01,563	3,40,209	Mumbai Suburban
1,30,702	1,35,530	72,005	1992	3,325	6,447	2,89,373	2,19,628	Thane
31,037	32,093	13,906	642	290	1,293	80,455	29,994	Raigad
10,916	20,162	8,958	436	174	1,078	26,366	13,552	Ratnagiri
7,364	9,834	5,586	254	48	570	15,286	7,028	Sindhudurg
59,524	61,135	26,339	543	711	2,513	97,157	59,389	Nashik
13,868	23,172	7,236	162	282	262	44,372	14,090	Dhule
6,461	14,570	3,685	83	165	198	35,166	6,993	Nandurbar
25,163	38,238	14,120	338	384	1,271	79,600	28,712	Jalgaon
34,054	50,092	19,720	840	430	4,837	1,01,086	33,684	Ahmednagar
1,31,818	1,24,646	64,529	2636	2,597	7,061	1,97,876	1,96,557	Pune
20,156	33,574	16,054	672	416	1,294	58,298	25,266	Satara
16,742	30,756	15,808	384	242	1,008	59,260	24,620	Sangli-
29,301	47,700	19,680	958	351	2,252	62,426	38,875	Solapur
27,568	45,121	21,340	774	276	2,227	70,712	42,753	Kolhapur
30,685	41,700	15,750	583	424	1,809	51,867	37,575	Aurangabad
9,434	13,760	5,918	256	88	1,010	36,736	10,892	Jalna
10,927	17,637	5,898	382	121	1,019	31,481	10,642	Parbhani
5,505	7,973	2,987	156	97	413	19,700	4,914	Hingoli
14,086	27,842	10,226	332	132	1,200	44,902	13,810	Beed
22,817	35,692	11,794	450	195	2,171	65,260	17,310	Nanded
9,818	15,746	5,536	228	104	930	38,580	8,898	Osmanabad
16,184	32,990	8,970	336	208	684	42,054	13,730	Latur
14,751	23,016	7,878	303	269	1,037	35,132	11,226	Buldhana
14,530	20,278	8,088	260	348	671	28,300	14,668	Akola
5,811	9,680	3,161	95	84	200	18,407	4,621	Washim
24,418	33,356	11,844	488	616	769	37,761	22,334	Amravati
15,885	25,334	9,615	322	216	649	40,286	14,615	Yavatmal
12,766	15,594	6,906	214	202	302	15,724	10,564	Wardha
64,410	67,435	30,568	1,229	1,333	2,832	69,372	86,404	Nagpur
9,844	13,130	4,954	80	310	104	18,960	7,858	Bhandara
9,726	13,834	5,708	164	234	174	23,550	9,640	Gondiya
18,101	25,066	10,211	216	391	438	31,858	18,003	Chandrapur
12,354	12,146	4,414	82	46	138	28,002	4,440	Gadchiroli
10,49,705	**12,58,416**	**5,90,220**	**19,978**	**23,088**	**59,588**	**21,71,057**	**15,25,037**	**Maharashtra State**

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.21

वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती या प्रकारच्या उद्योगधंद्यात मुख्य कामगारांचे घरगुती उद्योगधंदे व बिगर घरगुती उधोगधंदे यानुसार वर्गीकरण /

Distribution of main workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry

(जनगणना, २०११ / Population Census, 2011)

अ. क्र. Sr.No	विभाग	ग्रामीण नागरी एकूण	कामगारांची एकूण संख्या Total number of workers at work			घरगुती उद्योगधंद्यातील कामगार Workers in household industry			बिगर घरगुती उद्योगधंद्यातील कामगार Workers in non-household industry			Rural Urban Total	Division
			एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
1	अन्न पदार्थांचे उत्पादन	R	2,06,581	162,208	44,373	97,935	67,499	30,436	1,08,646	94,709	13937	R	Manufacture of food products
		U	2,57,912	200,799	57,113	1,23,823	87,661	36,162	1,34,089	1,13,138	20951	U	
		T	4,64,493	363,007	1,01,486	2,21,758	1,55,160	66,598	2,42,735	2,07,847	34,888	T	
2	पेये यांचे उत्पादन.	R	4,592	4,146	446	729	636	93	3,863	3,510	353	R	Manufacture of beverages
		U	12,171	11,028	1,143	1,256	1,121	135	10,915	9,907	1,008	U	
		T	16,763	15,174	1,589	1,985	1,757	228	14,778	13,417	1,361	T	
3	तंबाखु व तंबाखुचे पदार्थ यांचे	R	29,411	7,623	21,788	19,777	4,571	15,206	9,634	3,052	6,582	R	Manufacture of tobacco
	उत्पादन	U	61,231	9,051	52,180	31,942	3,413	28,529	29,289	5,638	23,651	U	products
		T	90,642	16,674	73,968	51,719	7,984	43,735	38,923	8,690	30,233	T	
4	कापडाचे उत्पादन.	R	68,297	60,697	7,600	10,846	8,458	2,388	57,451	52,239	5,212	R	Manufacture of textiles
		U	4,46,679	411,595	35,084	30,185	24,740	5,445	4,16,494	3,86,855	29,639	U	
		T	5,14,976	472,292	42,684	41,031	33,198	7,833	4,73,945	4,39,094	34,851	T	
5	परिधान करणाऱ्या वस्त्राचे उत्पादन	R	1,06,302	65,135	41,167	30,934	14,322	16,612	75,368	50,813	24,555	R	Manufacture of wearing
		U	4,17,190	319,077	98,113	53,596	25,486	28,110	3,63,594	2,93,591	70,003	U	apparel
		T	5,23,492	384,212	1,39,280	84,530	39,808	44,722	4,38,962	3,44,404	94,558	T	
6	कातडी व चामड्याची उत्पादने	R	9,593	8,287	1,306	5,385	4,450	935	4,208	3,837	371	R	Manufacture of leather and
		U	62,234	55,308	6,926	22,284	17,837	4,447	39,950	37,471	2,479	U	related products
		T	71,827	63,595	8,232	27,669	22,287	5,382	44,158	41,308	2,850	T	
7	लाकूड आणि लाकडाच्या वस्तू,	R	34,108	21,867	12,241	20,516	11,885	8,631	13,592	9,982	3,610	R	Manufacture of wood and
	फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादने	U	37,543	29,796	7,747	11,324	7,049	4,275	26,219	22,747	3,472	U	products of wood and cork,
		T	71,651	51,663	19,988	31,840	18,934	12,906	39,811	32,729	7,082	T	except furniture;
8	कागद आणि कागदाचे पदार्थ यांचे	R	8,286	7,444	842	942	728	214	7,344	6,716	628	R	Manufacture of paper and
	उत्पादन	U	33,700	29,427	4,273	6,085	4,873	1,212	27,615	24,554	3,061	U	paper products
		T	41,986	36,871	5,115	7,027	5,601	1,426	34,959	31,270	3,689	T	

तक्ता क्र./Table No. 1.21 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
9	मुद्रण आणि रेकॉर्डेड मिडियाचे	R	7,814	7,335	479	504	435	69	7,310	6,900	410	R	Printing and reproduction of
	उत्पादन	U	88,768	80,716	8,052	3,159	2,691	468	85,609	78,025	7,584	U	recorded media
		T	96,582	88,051	8,531	3,663	3,126	537	92,919	84,925	7,994	T	
10	कोळसा, शुध्द पेट्रोलियम पदार्थ	R	3,604	3,325	279	154	99	55	3,450	3,226	224	R	Manufacture of coke and
	यांचे उत्पादन	U	30,241	26,714	3,527	292	240	52	29,949	26,474	3,475	U	refined petroleum products
		T	33,845	30,039	3,806	446	339	107	33,399	29,700	3,699	T	
11	रसायने व रासायनिक पदार्थांचे	R	23,434	20,714	2,720	3,640	2,610	1,030	19,794	18,104	1,690	R	Manufacture of chemicals and
	उत्पादन	U	93,483	80,578	12,905	8,806	6,901	1,905	84,677	73,677	11,000	U	chemical products
		T	1,16,917	1,01,292	15,625	12,446	9,511	2,935	1,04,471	91,781	12,690	T	
12	रासायनिक आणि औषधे,	R	11,511	9,755	1,756	166	135	31	11,345	9,620	1,725	R	Manufacture of chemical and
	औषधी वनस्पतिशास्त्र यांचे	U	61,490	49,549	11,941	425	342	83	61,065	49,207	11,858	U	pharmaceuticals, medicinal
	उत्पादन	T	73,001	59,304	13,697	591	477	114	72,410	58,827	13,583	T	botanical products
13	रबर आणि प्लास्टीक पदार्थ यांचे	R	13,654	11,267	2,387	334	247	87	13,320	11,020	2,300	R	Manufacture of rubber and
	उत्पादन	U	71,117	61,202	9,915	2,524	1,686	838	68,593	59,516	9,077	U	plastics products
		T	84,771	72,469	12,302	2,858	1,933	925	81,913	70,536	11,377	T	
14	इतर अधातू खनिज उत्पादने	R	1,28,963	80,703	48,260	19,983	12,460	7,523	1,08,980	68,243	40,737	R	Manufacture of other non-
		U	94,462	74,137	20,325	7,325	5,069	2,256	87,137	69,068	18,069	U	metallic mineral products
		T	2,23,425	1,54,840	68,585	27,308	17,529	9,779	1,96,117	1,37,311	58,806	T	
15	मूलभूत धातू उत्पादने	R	34,624	31,334	3,290	2,301	1,726	575	32,323	29,608	2,715	R	Manufacture of basic metals
		U	1,32,597	1,19,755	12,842	4,532	2,421	2,111	1,28,065	1,17,334	10,731	U	
		T	1,67,221	1,51,089	16,132	6,833	4,147	2,686	1,60,388	1,46,942	13,446	T	
16	फेब्रीकेटेड धातू उत्पादने	R	69,463	62,821	6,642	15,943	13,226	2,717	53,520	49,595	3,925	R	Manufacture of fabricated
		U	2,20,943	2,08,206	12,737	9,247	7,991	1,256	2,11,696	2,00,215	11,481	U	metal products, except
		T	2,90,406	2,71,027	19,379	25,190	21,217	3,973	2,65,216	2,49,810	15,406	T	machinery and equipment
17	संगणक सामग्री ,इलेक्ट्रॉनिक	R	5,237	4,758	479	77	64	13	5,160	4,694	466	R	Manufacture of computer,
	आणि चष्म्याची उत्पादने	U	42,956	36,250	6,706	532	438	94	42,424	35,812	6,612	U	electronic and optical products
		T	48,193	41,008	7,185	609	502	107	47,584	40,506	7,078	T	
18	विद्युत उपकरणांचे उत्पादन	R	9,265	8,619	646	187	177	10	9,078	8,442	636	R	Manufacture of electrical
		U	53,456	46,637	6,819	912	675	237	52,544	45,962	6,582	U	equipment
		T	62,721	55,256	7,465	1,099	852	247	61,622	54,404	7,218	T	

तक्ता क्र./Table No. 1.21 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
19	यंत्रे व यंत्रसामग्रीचे उत्पादन	R	9,430	8,800	630	419	321	98	9,011	8,479	532	R	Manufacture of machinery and
		U	74,244	69,836	4,408	1,188	1,019	169	73,056	68,817	4,239	U	equipment n.e.c.
		T	83,674	78,636	5,038	1,607	1,340	267	82,067	77,296	4,771	T	
20	मोटार वाहने, ट्रेलर्स व सेमी ट्रेलर्स -	R	9,739	9,267	472	130	109	21	9,609	9,158	451	R	Manufacture of motor
	यांचे उत्पादन	U	66,106	61,766	4,340	274	243	31	65,832	61,523	4,309	U	vehicles, trailers and semi-
		T	75,845	71,033	4,812	404	352	52	75,441	70,681	4,760	T	trailers
21	इतर परिवहन सामग्री यांचे उत्पादन	R	12,575	12,212	363	7,378	7,183	195	5,197	5,029	168	R	Manufacture of other transport
		U	41,089	38,330	2,759	10,668	10,114	554	30,421	28,216	2,205	U	equipment
		T	53,664	50,542	3,122	18,046	17,297	749	35,618	33,245	2,373	T	
22	फर्नीचरचे उत्पादन	R	76,700	73,498	3,202	31,507	29,704	1,803	45,193	43,794	1,399	R	Manufacture of furniture
		U	2,01,975	1,95,510	6,465	22,633	21,107	1,526	1,79,342	1,74,403	4,939	U	
		T	2,78,675	2,69,008	9,667	54,140	50,811	3,329	2,24,535	2,18,197	6,338	T	
23	इतर उत्पादने	R	3,11,282	2,83,624	27,658	10,357	8,048	2,309	3,00,925	2,75,576	25,349	R	Other manufacturing
		U	13,26,854	11,39,329	1,87,525	29,611	23,115	6,496	12,97,243	11,16,214	1,81,029	U	
		T	16,38,136	14,22,953	2,15,183	39,968	31,163	8,805	15,98,168	13,91,790	2,06,378	T	
24	यंत्रसामग्री व उपकरणे दुरुस्त	R	10,235	9,947	288	1,955	1,890	65	8,280	8,057	223	R	Repair and installation of
	करणे आणि त्यांची स्थापना करणे	U	37,827	36,396	1,431	4,644	4,399	245	33,183	31,997	1,186	U	machinery and equipment
		T	48,062	46,343	1,719	6,599	6,289	310	41,463	40,054	1,409	T	
25	मोटर वाहन आणि मोटारसायकल	R	53,272	51,746	1,526	4,158	4,051	107	49,114	47,695	1,419	R	Wholesale and retail trade and
	यांचा घाऊक आणि किरकोळ	U	2,43,706	2,34,402	9,304	6,940	6,688	252	2,36,766	2,27,714	9,052	U	repair of motor vehicles and
	व्यापार आणि दुरुस्ती	T	2,96,978	2,86,148	10,830	11,098	10,739	359	2,85,880	2,75,409	10,471	T	motorcycles
26	घाऊक व्यापार ,मोटार वाहने व	R	52,666	48,103	4,563	0	0	0	52,666	48,103	4,563	R	Wholesale trade, except of
	मोटार सायकली व्यतिरिक्त	U	3,52,419	3,17,308	35,111	0	0	0	3,52,419	3,17,308	35,111	U	motor vehicles and motorcycles
		T	4,05,085	3,65,411	39,674	0	0	0	4,05,085	3,65,411	39,674	T	
27	किरकोळ व्यापार ,मोटार वाहने व	R	4,28,120	3,67,733	60,387	0	0	0	4,28,120	3,67,733	60,387	R	Retail trade, except of motor
	मोटार सायकली व्यतिरिक्त	U	20,12,165	17,99,615	2,12,550	0	0	0	20,12,165	17,99,615	2,12,550	U	vehicles and motorcycles
		T	24,40,285	21,67,348	2,72,937	0	0	0	24,40,285	21,67,348	2,72,937	T	
28	प्रकाशन क्रियाकलाप	R	2,304	2,163	141	45	42	3	2,259	2,121	138	R	Publishing activities
		U	23,951	19,256	4,695	410	296	114	23,541	18,960	4,581	U	
		T	26,255	21,419	4,836	455	338	117	25,800	21,081	4,719	T	

तक्ता क्र./Table No. 1.21 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
29	चलचित्र, व्हिडिओ आणि	R	1,602	1,479	123	870	797	73	732	682	50	R	Motion picture, video and
	दूरदर्शन कार्यक्रम	U	34,093	29,849	4,244	1,446	1,337	109	32,647	28,512	4,135	U	television programme
	उत्पादन, आवाज रेकॉर्डिंग	T	35,695	31,328	4,367	2,316	2,134	182	33,379	29,194	4,185	T	production, sound recording
30	प्रसारण आणि	R	562	525	37	1	1	0	561	524	37	R	Broadcasting and
	प्रोग्रामिंग क्रियाकलाप	U	13,134	10,191	2,943	58	55	3	13,076	10,136	2,940	U	programming activities
		T	13,696	10,716	2,980	59	56	3	13,637	10,660	2,977	T	
31	दूरसंचार	R	11,343	10,659	684	160	145	15	11,183	10,514	669	R	Telecommunications
		U	92,486	76,207	16,279	1,038	912	126	91,448	75,295	16,153	U	
		T	1,03,829	86,866	16,963	1,198	1,057	141	1,02,631	85,809	16,822	T	
32	संगणक प्रोग्रामिंग, सल्ला आणि	R	7,618	6,398	1,220	79	67	12	7,539	6,331	1,208	R	Computer programming,
	संबंधित क्रियाकलाप	U	1,77,066	133,838	43,228	881	663	218	1,76,185	1,33,175	43,010	U	consultancy and related
		T	1,84,684	140,236	44,448	960	730	230	1,83,724	1,39,506	44,218	T	activities
33	माहिती सेवा उपक्रम	R	3,049	2,691	358	58	54	4	2,991	2,637	354	R	Information service activities
		U	50,172	38,334	11,838	346	262	84	49,826	38,072	11,754	U	
		T	53,221	41,025	12,196	404	316	88	52,817	40,709	12,108	T	
34	सर्जनशील, कला आणि	R	11,811	10,701	1,110	1,204	1,074	130	10,607	9,627	980	R	Creative, arts and
	मनोरंजन उपक्रम	U	60,880	52,490	8,390	2,864	2,261	603	58,016	50,229	7,787	U	entertainment activities
		T	72,691	63,191	9,500	4,068	3,335	733	68,623	59,856	8,767	T	
35	ग्रंथालय, संग्रह, संग्रहालये	R	3,024	2,265	759	17	11	6	3,007	2,254	753	R	Libraries, archives, museums
	आणि इतर सांस्कृतिक उपक्रम	U	7,071	4,861	2,210	21	15	6	7,050	4,846	2,204	U	and other cultural activities
		T	10,095	7,126	2,969	38	26	12	10,057	7,100	2,957	T	
36	जुगार आणि सट्टा	R	399	387	12	10	10	0	389	377	12	R	Gambling and betting
	क्रियाकलाप	U	5,636	5,353	283	89	85	4	5,547	5,268	279	U	activities
		T	6,035	5,740	295	99	95	4	5,936	5,645	291	T	
37	क्रीडा उपक्रम आणि उपक्रम	R	2,677	2,402	275	95	87	8	2,582	2,315	267	R	Sports activities and activities
	मनोरंजन आणि मनोरंजन	U	17,303	15,281	2,022	260	229	31	17,043	15,052	1,991	U	amusement and recreation
	क्रियाकलाप	T	19,980	17,683	2,297	355	316	39	19,625	17,367	2,258	T	activities
38	सदस्यता क्रियाकलाप संस्था	R	16,249	14,169	2,080	0	0	0	16,249	14,169	2,080	R	Activities of membership
		U	38,094	32,831	5,263	0	0	0	38,094	32,831	5,263	U	organizations
		T	54,343	47,000	7,343	0	0	0	54,343	47,000	7,343	T	

तक्ता क्र./Table No. 1.21 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
39	संगणकांची दुरुस्ती आणि	R	41,185	36,917	4,268	16,179	12,707	3,472	25,006	24,210	796	R	Repair of computers and
	वैयक्तिक आणि घरगुती वस्तू	U	1,45,188	1,33,595	11,593	33,638	26,823	6,815	1,11,550	1,06,772	4,778	U	personal and household goods
		T	1,86,373	1,70,512	15,861	49,817	39,530	10,287	1,36,556	1,30,982	5,574	T	
40	इतर वैयक्तिक सेवा क्रियाकलाप	R	1,13,807	81,980	31,827	3,404	2,544	860	1,10,403	79,436	30,967	R	Other personal service
		U	5,66,842	1,91,372	3,75,470	11,338	9,308	2,030	5,55,504	1,82,064	3,73,440	U	activities
		T	6,80,649	2,73,352	4,07,297	14,742	11,852	2,890	6,65,907	2,61,500	4,04,407	T	
41	घरगुती उपक्रम घरगुती नियोक्ता	R	5,404	3,903	1,501	164	93	71	5,240	3,810	1,430	R	Activities of households as
	कर्मचारी	U	11,611	8,310	3,301	413	233	180	11,198	8,077	3,121	U	employers of domestic
		T	17,015	12,213	4,802	577	326	251	16,438	11,887	4,551	T	personnel
42	अविभाज् वस्तू- आणि सेवा-	R	58	32	26	6	3	3	52	29	23	R	Undifferentiated goods- and of
	उत्पादन क्रियाकलाप खाजगी	U	418	144	274	42	20	22	376	124	252	U	services-producing activities
		T	476	176	300	48	23	25	428	153	275	T	private
43	बाह्यविभाजन क्रियाकलाप	R	6,01,682	2,79,967	3,21,715	1,36,919	51,843	85,076	4,64,763	2,28,124	2,36,639	R	Activities of extraterritorial
	संस्था आणि संस्था	U	8,80,947	4,66,807	4,14,140	1,00,194	33,316	66,878	7,80,753	4,33,491	3,47,262	U	organizations and bodies
		T	14,82,629	7,46,774	7,35,855	2,37,113	85,159	1,51,954	12,45,516	6,61,615	5,83,901	T	
	एकूण	**R**	**25,61,532**	**18,99,606**	**6,61,926**	**4,45,468**	**2,64,512**	**1,80,956**	**21,16,064**	**16,35,094**	**4,80,970**	**R**	**Total**
		U	**86,99,450**	**69,61,036**	**17,38,414**	**5,47,245**	**3,43,134**	**2,04,111**	**81,52,205**	**66,17,902**	**15,34,303**	**U**	
		T	**1,12,60,982**	**88,60,642**	**24,00,340**	**9,92,713**	**6,07,646**	**3,85,067**	**1,02,68,269**	**82,52,996**	**20,15,273**	**T**	

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.22

बिगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणाऱ्यांचे लिंग व कामगारांच्या वर्गानुसार व उद्योगधंद्यानुसार वर्गीकरण /

Occupational classification of main workers in non -household industry, trade, business, profession or service by class of worker and gender

(जनगणना, २०११ / Population Census, 2011)

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	ग्रामीण नागरी एकूण	काम करणाऱ्यांचा वर्ग / Class of workers										Rural Urban Total	Districts
			एकूण Total		मालक Employer		कामगार Employee		एकटा काम करणारा Single worker		कौटुंबिक कामगार Family worker			
			पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	ए	9,37,396	2,21,234	1,50,858	16,135	6,56,099	1,71,601	98,450	24,231	31,989	9,267	T	Mumbai City
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	9,37,396	2,21,234	1,50,858	16,135	6,56,099	1,71,601	98,450	24,231	31,989	9,267	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	27,18,172	6,65,271	4,01,375	40,640	19,67,110	5,26,011	2,67,933	75,699	81,754	22,921	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	27,18,172	6,65,271	4,01,375	40,640	19,67,110	5,26,011	2,67,933	75,699	81,754	22,921	U	
3	ठाणे	ए	26,75,143	6,10,630	3,16,198	33,207	20,17,410	4,77,298	2,54,495	65,572	87,040	34,553	T	Thane
		ग्रा	2,96,248	75,620	22,236	2,591	2,21,797	52,304	40,709	11,086	11,506	9,639	R	
		ना	23,78,895	5,35,010	2,93,962	30,616	17,95,613	4,24,994	2,13,786	54,486	75,534	24,914	U	
4	रायगड	ए	4,56,884	97,628	50,402	5,458	3,29,953	67,816	58,792	13,180	17,737	11,174	T	Raigad
		ग्रा	2,08,002	42,882	16,362	1,816	1,48,292	26,578	33,988	7,374	9,360	7,114	R	
		ना	2,48,882	54,746	34,040	3,642	1,81,661	41,238	24,804	5,806	8,377	4,060	U	
5	रतागिरी	ए	1,71,220	41,602	22,572	2,458	1,10,826	26,710	31,514	7,542	6,308	4,892	T	Ratnagiri
		ग्रा	1,13,716	27,322	12,548	1,442	73,668	16,522	23,264	5,294	4,236	4,064	R	
		ना	57,504	14,280	10,024	1,016	37,158	10,188	8,250	2,248	2,072	828	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	80,482	21,348	10,026	1,190	44,982	13,970	19,892	3,966	5,582	2,222	T	Sindhudurg
		ग्रा	57,284	15,150	6,264	710	32,914	9,920	14,156	2,678	3,950	1,842	R	
		ना	23,198	6,198	3,762	480	12,068	4,050	5,736	1,288	1,632	380	U	
7	नाशिक	ए	7,69,606	1,64,704	94,971	9,826	5,18,251	1,12,168	1,26,131	28,888	30,253	13,822	T	Nashik
		ग्रा	1,37,760	38,496	17,364	2,180	83,132	23,470	27,250	5,132	10,014	7,714	R	
		ना	6,31,846	1,26,208	77,607	7,646	4,35,119	88,698	98,881	23,756	20,239	6,108	U	
8	धुळे	ए	1,81,978	40,132	20,154	1,874	1,07,572	25,878	41,902	6,320	12,350	6,060	T	Dhule
		ग्रा	60,330	19,070	4,902	520	36,274	12,018	13,280	2,108	5,874	4,424	R	
		ना	1,21,648	21,062	15,252	1,354	71,298	13,860	28,622	4,212	6,476	1,636	U	
9	नंदुरबार	ए	86,391	24,129	11,715	920	46,703	15,330	20,903	3,451	7,070	4,428	T	Nandurbar
		ग्रा	33,521	13,467	2,793	388	21,119	8,458	6,615	1,243	2,994	3,378	R	
		ना	52,870	10,662	8,922	532	25,584	6,872	14,288	2,208	4,076	1,050	U	

तक्ता क्र./Table No. 1.22 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
10	जळगाव	ए	3,75,524	69,908	42,537	3,773	2,15,959	46,272	94,949	11,934	22,079	7,929	T	Jalgaon
		ग्रा	1,11,656	26,626	9,296	1,020	65,216	17,560	29,386	3,500	7,758	4,546	R	
		ना	2,63,868	43,282	33,241	2,753	1,50,743	28,712	65,563	8,434	14,321	3,383	U	
11	अहमदनगर	ए	4,08,410	1,11,963	54,604	5,849	2,41,930	66,817	87,908	20,300	23,968	18,997	T	Ahmednagar
		ग्रा	2,12,523	65,738	23,036	2,873	1,28,011	38,142	46,811	10,423	14,665	14,300	R	
		ना	1,95,887	46,225	31,568	2,976	1,13,919	28,675	41,097	9,877	9,303	4,697	U	
12	पुणे	ए	19,44,950	5,19,215	2,44,421	34,273	14,29,740	3,87,322	2,12,373	65,604	58,416	32,016	T	Pune
		ग्रा	3,92,126	93,669	41,755	5,390	2,78,601	61,933	55,597	12,296	16,173	14,050	R	
		ना	15,52,824	4,25,546	2,02,666	28,883	11,51,139	3,25,389	1,56,776	53,308	42,243	17,966	U	
13	सातारा	ए	3,07,432	80,828	43,152	5,660	1,93,096	50,818	56,112	12,314	15,072	12,036	T	Satara
		ग्रा	1,87,472	49,154	21,726	3,012	1,21,490	29,816	34,554	6,560	9,702	9,766	R	
		ना	1,19,960	31,674	21,426	2,648	71,606	21,002	21,558	5,754	5,370	2,270	U	
14	सांगली	ए	2,86,508	77,812	41,684	5,246	1,75,270	45,734	56,540	13,046	13,014	13,786	T	Sangli
		ग्रा	1,39,426	40,984	17,312	2,152	88,566	21,976	26,574	5,824	6,974	11,032	R	
		ना	1,47,082	36,828	24,372	3,094	86,704	23,758	29,966	7,222	6,040	2,754	U	
15	सोलापूर	ए	4,62,904	1,20,363	62,582	6,006	2,87,420	74,666	96,603	24,498	16,299	15,193	T	Solapur
		ग्रा	1,55,788	37,440	17,302	1,918	97,634	22,344	33,734	5,338	7,118	7,840	R	
		ना	3,07,116	82,923	45,280	4,088	1,89,786	52,322	62,869	19,160	9,181	7,353	U	
16	कोल्हापूर	ए	5,37,619	1,20,941	72,477	7,943	3,53,774	74,244	87,739	20,071	23,629	18,683	T	Kolhapur
		ग्रा	2,38,823	55,927	22,225	2,811	1,66,033	31,570	39,562	7,471	11,003	14,075	R	
		ना	2,98,796	65,014	50,252	5,132	1,87,741	42,674	48,177	12,600	12,626	4,608	U	
17	औरंगाबाद	ए	4,53,208	92,265	55,103	5,467	2,78,750	59,784	1,02,014	19,239	17,341	7,775	T	Aurangabad
		ग्रा	89,888	20,560	10,828	844	51,880	12,632	22,436	3,810	4,744	3,274	R	
		ना	3,63,320	71,705	44,275	4,623	2,26,870	47,152	79,578	15,429	12,597	4,501	U	
18	जालना	ए	1,37,616	33,372	18,774	1,618	68,548	18,466	41,608	7,494	8,686	5,794	T	Jalna
		ग्रा	58,582	16,880	7,368	668	27,940	9,458	18,630	2,880	4,644	3,874	R	
		ना	79,034	16,492	11,406	950	40,608	9,008	22,978	4,614	4,042	1,920	U	
19	परभणी	ए	1,45,805	29,707	17,071	1,422	72,165	16,991	48,067	7,341	8,502	3,953	T	Parbhani
		ग्रा	39,903	10,629	4,277	340	21,541	6,283	11,421	2,061	2,664	1,945	R	
		ना	1,05,902	19,078	12,794	1,082	50,624	10,708	36,646	5,280	5,838	2,008	U	
20	हिंगोली	ए	65,485	15,262	9,024	679	31,680	8,940	21,073	2,785	3,708	2,858	T	Hingoli
		ग्रा	31,893	8,890	4,068	377	16,056	4,740	9,333	1,473	2,436	2,300	R	
		ना	33,592	6,372	4,956	302	15,624	4,200	11,740	1,312	1,272	558	U	
21	बीड	ए	1,83,630	44,200	25,020	2,300	96,214	27,200	54,334	8,476	8,062	6,224	T	Beed
		ग्रा	82,634	21,128	10,076	1,084	46,158	12,306	21,956	3,552	4,444	4,186	R	
		ना	1,00,996	23,072	14,944	1,216	50,056	14,894	32,378	4,924	3,618	2,038	U	

तक्ता क्र./Table No. 1.22 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
22	नांदेड	ए	2,76,611	61,111	31,856	2,523	1,41,013	34,007	88,774	14,119	14,968	10,462	T	Nanded
		ग्रा	98,430	29,038	9,288	910	53,634	16,086	28,852	5,400	6,656	6,642	R	
		ना	1,78,181	32,073	22,568	1,613	87,379	17,921	59,922	8,719	8,312	3,820	U	
23	उस्मानाबाद	ए	1,09,444	28,004	15,212	1,158	61,398	17,264	27,704	4,956	5,130	4,626	T	Osmanabad
		ग्रा	61,082	16,952	7,796	648	35,398	9,556	14,828	2,914	3,060	3,834	R	
		ना	48,362	11,052	7,416	510	26,000	7,708	12,876	2,042	2,070	792	U	
24	लातूर	ए	2,09,190	45,848	26,738	2,134	1,14,276	28,320	58,138	9,840	10,038	5,554	T	Latur
		ग्रा	86,630	21,986	10,018	824	53,652	14,684	19,676	3,330	3,284	3,148	R	
		ना	1,22,560	23,862	16,720	1,310	60,624	13,636	38,462	6,510	6,754	2,406	U	
25	बुलढाणा	ए	1,61,981	32,751	19,943	1,618	87,620	22,285	47,238	5,090	7,180	3,758	T	Buldhana
		ग्रा	64,827	15,717	6,549	686	38,504	10,025	16,416	2,086	3,358	2,920	R	
		ना	97,154	17,034	13,394	932	49,116	12,260	30,822	3,004	3,822	838	U	
26	अकोला	ए	1,85,020	37,879	21,303	1,816	98,087	26,074	58,724	7,931	6,906	2,058	T	Akola
		ग्रा	37,526	8,219	3,567	314	23,039	5,696	9,348	1,177	1,572	1,032	R	
		ना	1,47,494	29,660	17,736	1,502	75,048	20,378	49,376	6,754	5,334	1,026	U	
27	वाशिम	ए	63,514	13,682	7,956	575	31,834	8,868	20,823	2,263	2,901	1,976	T	Washim
		ग्रा	27,300	7,680	3,190	311	16,206	4,700	6,407	1,059	1,497	1,610	R	
		ना	36,214	6,002	4,766	264	15,628	4,168	14,416	1,204	1,404	366	U	
28	अमरावती	ए	2,60,830	49,492	30,368	2,129	1,33,838	32,242	82,981	10,937	13,643	4,184	T	Amravati
		ग्रा	62,037	15,514	5,764	474	35,793	10,100	16,977	2,542	3,503	2,398	R	
		ना	1,98,793	33,978	24,604	1,655	98,045	22,142	66,004	8,395	10,140	1,786	U	
29	यवतमाळ	ए	1,93,812	43,956	24,007	2,101	1,02,596	28,988	58,509	8,751	8,700	4,116	T	Yavatmal
		ग्रा	73,044	18,090	7,921	781	39,240	10,934	21,935	3,321	3,948	3,054	R	
		ना	1,20,768	25,866	16,086	1,320	63,356	18,054	36,574	5,430	4,752	1,062	U	
30	वर्धा	ए	1,34,164	26,782	14,732	1,124	73,704	16,250	39,472	6,940	6,256	2,468	T	Wardha
		ग्रा	46,568	9,482	4,464	394	26,210	5,866	13,136	1,912	2,758	1,310	R	
		ना	87,596	17,300	10,268	730	47,494	10,384	26,336	5,028	3,498	1,158	U	
31	नागपूर	ए	8,81,025	2,02,759	1,08,680	11,752	5,31,093	1,32,738	2,01,653	44,639	39,599	13,630	T	Nagpur
		ग्रा	1,14,398	24,764	8,754	958	69,072	15,216	30,830	5,858	5,742	2,732	R	
		ना	7,66,627	1,77,995	99,926	10,794	4,62,021	1,17,522	1,70,823	38,781	33,857	10,898	U	
32	भंडारा	ए	92,272	25,532	8,580	866	49,204	14,184	28,340	6,846	6,148	3,636	T	Bhandara
		ग्रा	48,772	13,636	3,592	366	24,902	6,908	16,600	3,698	3,678	2,664	R	
		ना	43,500	11,896	4,988	500	24,302	7,276	11,740	3,148	2,470	972	U	
33	गोंदिया	ए	1,00,616	29,614	9,494	802	48,182	15,056	35,296	9,230	7,644	4,526	T	Gondiya
		ग्रा	55,408	17,426	3,614	298	25,086	7,854	22,072	5,594	4,636	3,680	R	
		ना	45,208	12,188	5,880	504	23,096	7,202	13224	3,636	3,008	846	U	

तक्ता क्र./Table No. 1.22 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
34	चंद्रपूर	ए	2,41,125	51,014	22,810	2,111	1,42,377	31,287	64,684	13,026	11,254	4,590	T	Chandrapur
		ग्रा	73,496	18,612	5,812	550	40,902	11,250	22,060	4,272	4,722	2,540	R	
		ना	1,67,629	32,402	16,998	1,561	1,01,475	20,037	42,624	8,754	6,532	2,050	U	
35	गडचिरोली	ए	58,776	18,056	5,318	622	35,194	10,754	13,858	2,996	4,406	3,684	T	Gadchiroli
		ग्रा	36,666	12,376	2,824	368	21,404	6,908	8,814	1,806	3,624	3,294	R	
		ना	22,110	5,680	2,494	254	13,790	3,846	5,044	1,190	782	390	U	
36	**महाराष्ट्र राज्य**	**ए**	**1,63,54,743**	**38,68,994**	**21,11,717**	**2,23,275**	**1,08,93,868**	**27,32,353**	**27,05,526**	**5,89,515**	**6,43,632**	**3,23,851**	**T**	**Maharashtra State**
		ग्रा	**35,33,759**	**9,09,124**	**3,54,891**	**40,018**	**22,29,364**	**5,53,813**	**7,57,207**	**1,45,072**	**1,92,297**	**1,70,221**	**R**	
		ना	**1,28,20,984**	**29,59,870**	**17,56,826**	**1,83,257**	**86,64,504**	**21,78,540**	**19,48,319**	**4,44,443**	**4,51,335**	**1,53,630**	**U**	

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.23

काम न करणाऱ्या व्यक्तींचे व्यवसाय प्रकारानुसार व लिंगानुसार वर्गीकरण / Classification of persons not at work by type of activity and gender

(जनगणना २०११ / Population census 2011)

अ. क्र Sr. No.	व्यवसायाचा प्रकार	ग्रामीण / Rural			नागरी / Urban			एकूण / Total			Type of activity
		पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
१.	पूर्णवेळ विद्यार्थी	84,23,526	69,47,140	1,53,70,666	69,95,690	60,46,217	1,30,41,907	1,54,19,216	1,29,93,357	2,84,12,573	Full Time Students
२.	घरातील काम करणारे	2,02,554	50,27,485	52,30,039	3,37,472	97,09,934	1,00,47,406	5,40,026	1,47,37,419	1,52,77,445	Household Duties
३.	अवलंबून असणारे	42,47,762	48,19,786	90,67,548	29,28,352	34,63,900	63,92,252	71,76,114	82,83,686	1,54,59,800	Dependents
४.	निवृत्ति वेतनधारक	1,93,105	63,930	2,57,035	8,15,227	2,47,647	10,62,874	10,08,332	3,11,577	13,19,909	Pensioneers
५.	भाड्यावर उपजीविका करणारे	8,163	8,685	16,848	18,443	20,258	38,701	26,606	28,943	55,549	Rentiers
६.	भिकारी	5,475	4,232	9,707	7,573	5,457	13,030	13,048	9,689	22,737	Beggars
७.	इतर	5,71,378	3,81,982	9,53,360	8,71,461	5,73,621	14,45,082	14,42,839	9,55,603	23,98,442	Others
	एकूण	**1,36,51,963**	**1,72,53,240**	**3,09,05,203**	**1,19,74,218**	**2,00,67,034**	**3,20,41,252**	**2,56,26,181**	**3,73,20,274**	**6,29,46,455**	**Total**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
स्त्री कामगार व काम न करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण /
(जनगणना, २०११ /

वयोगट Age Group	ग्रामीण / नागरी / एकूण	काम करणाऱ्यांचा वर्ग / एकूण स्त्रियांची लोकसंख्या Total Female Population	एकूण मुख्य कामगार Total Main workers	शेतकरी Cultivators	शेतमजूर Agricultural Labourers	घरगुती उद्योगधंदे करणारे Household Industry
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
0-14	ग्रा	81,96,085	1,56,483	59,002	80,003	2,126
	ना	59,41,063	56,172	1,977	2,185	3,090
	ए	1,41,37,148	2,12,655	60,979	82,188	5,216
15-19	ग्रा	27,70,441	5,49,962	1,83,094	3,12,359	8,818
	ना	21,46,426	1,19,281	2,288	9,824	8,415
	ए	49,16,867	6,69,243	1,85,382	3,22,183	17,233
20-24	ग्रा	27,46,645	1193,492	4,63,138	5,98,585	20,850
	ना	24,99,207	3,76,218	5,641	19,378	18,600
	ए	52,45,852	15,69,710	4,68,779	6,17,963	39,450
25-29	ग्रा	24,35,926	12,87,921	5,00,058	6,25,861	23,951
	ना	24,38,627	5,45,065	7,105	24,542	25,545
	ए	48,74,553	18,32,986	5,07,163	6,50,403	49,496
30-34	ग्रा	21,76,444	12,71,635	4,90,442	6,23,996	24,241
	ना	20,83,566	5,10,902	7,284	28,540	29,819
	ए	42,60,010	17,82,537	4,97,726	6,52,536	54,060
35-39	ग्रा	21,12,082	12,98,369	5,15,372	6,29,762	24,280
	ना	19,25,644	5,04,077	8,131	33,154	32,536
	ए	40,37,726	18,02,446	5,23,503	6,62,916	56,816
40-44	ग्रा	18,38,649	11,40,184	4,75,509	5,41,401	19,878
	ना	16,12,615	4,21,705	7,588	29,115	27,069
	ए	34,51,264	15,61,889	4,83,097	5,70,516	46,947
45-49	ग्रा	15,59,955	9,39,997	4,12,483	4,33,565	15,904
	ना	13,56,281	3,27,809	6,833	23,061	20,564
	ए	29,16,236	12,67,806	4,19,316	4,56,626	36,468
50+	ग्रा	60,83,607	24,50,456	11,20,250	11,36,713	39,950
	ना	40,19,630	5,75,869	18,072	53,560	37,581
	ए	1,01,03,237	30,26,325	11,38,322	11,90,273	77,531
Age Not Stated	ग्रा	97,206	32,870	12,297	15786	792
	ना	91,178	15,109	375	728	761
	ए	1,88,384	47,979	12,672	16514	1553
एकूण / Total	**ग्रा**	**3,00,17,040**	**1,03,21,369**	**42,31,645**	**49,98,031**	**1,80,790**
	ना	**2,41,14,237**	**34,52,207**	**65,294**	**2,24,087**	**2,03,980**
	ए	**5,41,31,277**	**1,37,73,576**	**42,96,939**	**52,22,118**	**3,84,770**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

AREA AND POPULATION
TABLE No. 1.24
Female workers and female non-workers classified according to main activity and age groups Population Census, 2011)

Class of workers

इतर कामगार Other Main workers	सीमांतिक कामगार Marginal workers	काम न करणारे Non-workers	Rural/ Urban/ Total
(8)	(9)	(10)	(2)
15,352	75,859	79,63,743	R
48,920	37,030	58,47,861	U
64,272	1,12,889	1,38,11,604	T
45,691	1,94,983	20,25,496	R
98,754	42,524	19,84,621	U
1,44,445	2,37,507	40,10,117	T
1,10,919	3,16,869	12,36,284	R
3,32,599	78,351	20,44,638	U
4,43,518	3,95,220	32,80,922	T
1,38,051	2,97,028	8,50,977	R
4,87,873	81,886	18,11,676	U
6,25,924	3,78,914	26,62,653	T
1,32,956	2,71,415	6,33,394	R
4,45,259	74,459	14,98,205	U
5,78,215	3,45,874	21,31,599	T
1,28,955	2,64,845	5,48,868	R
4,30,256	72,208	13,49,359	U
5,59,211	3,37,053	18,98,227	T
1,03,396	2,31,387	4,67,078	R
3,57,933	57,862	11,33,048	U
4,61,329	2,89,249	16,00,126	T
78,045	1,96,799	4,23,159	R
2,77,351	44,891	9,83,581	U
3,55,396	2,41,690	14,06,740	T
1,53,543	5,84,786	30,48,365	R
4,66,656	1,02,203	33,41,558	U
6,20,199	6,86,989	63,89,923	T
3,995	8,460	55,876	R
13,245	3,582	72,487	U
17,240	12,042	128,363	T
9,10,903	**24,42,431**	**1,72,53,240**	**R**
29,58,846	**5,94,996**	**2,00,67,034**	**U**
38,69,749	**30,37,427**	**3,73,20,274**	**T**

Source : Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
मुख्य स्त्री कामगार यांचे प्रमुख व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण /
(जनगणना, २०११ /

वैवाहि स्थितीक	ग्रामीण / नागरी / एकूण	एकूण स्त्रियांची लोकसंख्या	एकूण मुख्य कामगार	काम करणाऱ्यांचा वर्ग /Class of workers			खाणकाम आणि दगडकाम
				कृषि / मच्छीमारी / वनसंवर्धन			
				Agriculture / Forestry / Fishing			
		Total Female Population	Total Main workers	शेतकरी	शेतमजूर	पशुसंवर्धन,मळे, वनसंवर्धन, मच्छीमारी, फळबागा, अनुवंषिक व्यवसाय	Mining & Quarrying
				Cultivators	Agricultural labourers	Plantation, livestock, forestry, fishing, hunting and allied activities	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
१. अविवाहित	ग्रामीण	1,12,04,500	6,60,550	1,98,523	3,46,409	3,481	1,017
	नागरी	93,92,717	6,25,612	5,621	15,315	1,178	521
	एकूण	2,05,97,217	12,86,162	2,04,144	3,61,724	4,659	1,538
२. विवाहित	ग्रामीण	1,58,65,634	85,49,735	37,15,476	39,94,814	39,899	10,706
	नागरी	1,27,01,910	23,30,488	51,491	1,61,328	7,137	4,290
	एकूण	2,85,67,544	1,08,80,223	37,66,967	41,56,142	47,036	14,996
३. विधवा	ग्रामीण	26,76,426	9,38,947	2,90,035	5,37,358	3,654	939
	नागरी	18,44,338	4,16,730	7,537	39,806	1,701	1,305
	एकूण	45,20,764	13,55,677	2,97,572	5,77,164	5,355	2,244
४. अलग रहाणाऱ्या	ग्रामीण	1,85,316	1,18,506	18,220	84,259	557	115
	नागरी	1,06,162	50,285	383	5,176	132	57
	एकूण	2,91,478	1,68,791	18,603	89,435	689	172
५. घटस्फोटित किंवा	ग्रामीण	85,164	52,018	9,391	35,191	222	24
	नागरी	69,110	30,247	262	2,462	79	36
	एकूण	1,54,274	82,265	9,653	37,653	301	60
एकूण	**ग्रामीण**	**3,00,17,040**	**1,03,19,756**	**42,31,645**	**49,98,031**	**47,813**	**12,801**
	नागरी	**2,41,14,237**	**34,53,362**	**65,294**	**2,24,087**	**10,227**	**6,209**
	एकूण	**5,41,31,277**	**1,37,73,118**	**42,96,939**	**52,22,118**	**58,040**	**19,010**

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.25

Female main workers according to main activity classified by marital status

Population Census, 2011)

वस्तु निर्माण प्रक्रिया Manufacturing		बांधकाम	व्यापर (मोटार वाहने व मोटर सायकलींची दुरुस्ती) व घाऊक व किरकोळ व्यापार (Repair of motor vehicles and motor cycles) Wholesale & Retail Trade		वाहतूक व साठवण	इतर कामे		
घरगुती उद्योगधंदे	घरगुती उद्योगधंद्या व्यतिरिक्त इतर उद्योगधंदे	Construction	घरगुती उद्योगधंदे	घरगुती उद्योगधदयार् व्यतिरिक्त इतर उद्योगधंदे	Transportation & storage	Other services	Rural Urban Total	Marital Status
Household industry	Non Household industry		Household industry	Non House-hold industry				
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)	(1)
5,734	22,009	6,325	18	5,764	2,558	68,712	Rural	Never
12,047	1,11,051	18,488	22	42,782	14,847	4,03,740	Urban	Married
17,781	1,33,060	24,813	40	48,546	17,405	4,72,452	Total	
73,390	1,01,887	46,450	82	49,378	9,677	5,07,976	Rural	Married
93,852	2,85,645	1,17,952	203	1,67,303	52,787	13,88,500	Urban	
1,67,242	3,87,532	1,64,402	285	2,16,681	62,464	18,96,476	Total	
9,982	10,794	6,660	7	9,652	1,325	68,541	Rural	Widowed
17,941	41,070	23,406	23	40,126	9,469	2,34,346	Urban	
27,923	51,864	30,066	30	49,778	10,794	3,02,887	Total	
1,334	2,523	1,103	0	1,167	86	9,142	Rural	Separated
1,787	6,595	3,456	4	4,283	544	27,868	Urban	
3,121	9,118	4,559	4	5,450	630	37,010	Total	
676	985	357	0	408	68	4,696	Rural	Divorced
1,009	4,279	1,250	0	2,219	496	18,155	Urban	
1,685	5,264	1,607	0	2,627	564	22,851	Total	
91,116	**1,38,198**	**60,895**	**107**	**66,369**	**13,714**	**6,59,067**	**Rural**	**Total**
1,26,636	**4,48,640**	**1,64,552**	**252**	**2,56,713**	**78,143**	**20,72,609**	**Urban**	
2,17,752	**5,86,838**	**2,25,447**	**359**	**3,23,082**	**91,857**	**27,31,676**	**Total**	

Source : Population Census of India, 2011

१.क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार लोकसंख्या/
(जनगणना, २०११/

अनु. क्र Sr No.	जिल्हे	भाषा / Languages											
		आसामी Assamee	बंगाली Bengali	बोडो Bodo	डोंगरी Dongri	गुजराथी Gujarati	हिंदी Hindi	कन्नड Kannad	कश्मिरी Kashmiri	कोंकणी Konkani	मैथिली Maithili	मल्याळम Malyalam	मणिपूरी Manipuri
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई शहर	957	40,430	11	159	3,49,902	8,31,401	1,800	320	42,509	3,062	13,360	276
2	मुंबई उपनगर	2,572	1,00,811	28	239	10,78,189	27,67,141	2,789	1,938	152,923	17,466	1,07,578	983
3	ठाणे	2,216	1,14,208	96	120	5,14,059	24,28,915	1,30,218	1,336	20,363	18,850	142961	666
4	रायगड	1,736	13,721	12	34	23,698	2,29,795	20,860	212	441	1,921	19,107	171
5	रत्नागिरी	111	1,073	1	0	4,076	30,138	9,240	3	15,732	72	1,121	1
6	सिंधुदुर्ग	4	433	0	0	1,231	15,370	7,904	46	23,615	15	629	1
7	नाशिक	935	8,175	21	147	47,686	3,92,645	5,909	83	41,061	858	8,703	144
8	धुळे	333	343	0	0	15,011	1,24,776	601	80	40,181	23	447	4
9	नंदुरबार	341	922	0	419	38,234	99,759	88	145	1,402	23	194	11
10	जळगाव	209	2,097	1	130	22,596	4,29,846	637	373	16,922	31	694	10
11	अहमदनगर	221	1,929	12	190	11,511	2,70,231	2,429	28	1,922	109	1,681	89
12	पुणे	2,500	42,158	95	187	1,08,778	11,63,455	1,31,919	2,268	9,081	2,499	50,125	942
13	सातारा	19	1,043	1	0	10,066	1,23,195	20,216	13	547	89	1,115	9
14	सांगली	14	1,046	0	0	10,197	1,47,335	1,43,589	8	534	31	899	5
15	सोलापूर	17	1,058	0	0	12,609	3,36,938	4,00,598	5	174	45	497	2
16	कोल्हापूर	28	1,424	0	0	12,613	1,78,210	77,484	16	236	212	1,017	6
17	औरंगाबाद	88	2,777	4	30	11,596	5,20,039	2,580	77	2,422	261	2,351	9
18	जालना	2	243	0	93	3,121	2,57,425	263	161	613	18	280	0
19	परभणी	0	164	0	8	2,227	1,56,022	299	6	1,956	9	204	0
20	हिंगोली	0	154	0	0	1,287	1,00,263	118	557	6	0	28	0
21	बीड	5	417	0	0	2,099	1,77,794	497	141	4,281	4	177	0
22	नांदेड	14	1,139	6	23	4,751	3,71,957	8,235	19	1,037	22	330	8
23	उस्मानाबाद	0	368	0	5	1,178	1,33,721	12,564	117	420	1	32	0
24	लातूर	29	492	1	17	2,489	2,55,934	10,816	3	159	53	244	11
25	बुलढाणा	20	332	2	14	5,321	1,92,057	169	13	10,758	22	199	4
26	अकोला	15	497	0	0	11,180	1,69,716	203	21	1,934	10	216	0
27	वाशिम	0	102	0	0	1,432	1,73,299	108	25	1,246	0	54	0
28	अमरावती	25	949	1	0	8,868	2,58,455	958	39	1,789	22	259	6
29	यवतमाळ	2	1,570	1	0	8,001	5,26,703	373	11	1,668	50	337	7
30	वर्धा	24	884	2	35	3,876	1,05,744	332	56	3	43	814	14
31	नागपूर	218	18,852	22	57	32,103	9,42,579	1,758	83	423	932	7,654	62
32	भंडारा	3	1,181	0	0	1,531	58,908	402	15	23	16	366	0
33	गोदिंया	88	8,929	7	0	3,536	2,74,304	1,166	31	28	27	251	0
34	चंद्रपूर	15	17,200	0	14	5,509	1,90,979	2,865	12	2,835	196	2,060	20
35	गडचिरोली	81	54,969	6	15	1,182	46,464	476	13	11	4	169	14
	महाराष्ट्र राज्य	**12,842**	**4,42,090**	**330**	**1,936**	**23,71,743**	**1,44,81,513**	**10,00,463**	**8,274**	**3,99,255**	**46,996**	**3,66,153**	**3,475**

आधार :भारतीय जनगणना, २०११

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.26

Districtwise population classified by languages mainly spoken

Population Census, 2011)

भाषा / Languages												
मराठी Marathi (15)	नेपाळी Nepali (16)	ओरिसा Oriya (17)	पंजाबी Punjabi (18)	संस्कृत Sanskrit (19)	संथाळी Santali (20)	सिंधी Sindhi (21)	तामिळ Tamil (22)	तेलगु Telugu (23)	उर्दू Urdu (24)	इतर Other (25)	एकूण Total (26)	Districts (2)
11,09,395	5,400	9,050	24,095	109	22	44,875	90,377	72,977	4,17,559	27,365	30,85,411	Mumbai City
32,95,533	20,952	42,753	87,003	556	151	165,629	2,04,392	1,30,298	10,41,853	1,35,185	93,56,962	Mumbai Suburban
58,70,205	21,570	40,701	55,622	710	138	233,748	1,06,811	1,46,669	8,48,923	4,34,101	1,11,33,206	Thane
21,08,846	2,831	6,046	9,082	32	40	2,861	8,716	14,245	1,54,318	15,475	26,34,200	Raigad
14,24,153	1,276	321	109	4	13	437	399	4,241	1,18,936	4,974	16,16,431	Ratnagiri
7,75,016	128	151	50	10	10	178	241	1,152	13,059	10,408	8,49,651	Sindhudurg
44,22,593	3,428	2,685	9,852	442	12	14,727	5,141	22,241	5,22,473	6,06,761	61,16,722	Nashik
6,92,836	151	231	892	21	8	8,349	196	5,213	1,38,265	13,09,129	2337,090	Dhule
2,64,698	165	124	426	0	9	5,437	170	3,165	62,454	13,87,213	18,65,399	Nandurbar
26,83,851	390	642	1,673	29	875	27,403	1,000	8,806	3,27,435	7,15,373	42,41,023	Jalgaon
40,38,214	1,056	565	7,757	13	26	6,898	2,948	56,385	1,24,264	14,681	45,43,159	Ahmednagar
73,70,731	13,244	18,749	32,181	1,091	149	43,376	54,713	1,59,185	1,77,953	44,029	94,29,408	Pune
27,94,910	447	1,053	542	36	8	1,340	2,020	15,659	26920	4,959	30,04,207	Satara
24,26,265	247	382	499	26	1	4,047	2,377	14,039	67,215	3,387	28,22,143	Sangli
31,57,460	215	1,525	654	13	5	2,856	4,597	2,17,514	1,70,218	10,756	43,17,756	Solapur
34,55,854	525	930	938	32	5	17,927	1,580	16,197	1,04,805	5,962	38,76,001	Kolhapur
25,78,334	400	645	4,229	55	6	4,305	2,461	15,599	5,37,089	19,975	37,05,332	Aurangabad
14,92,077	95	105	585	51	3	1,967	1,437	17,488	1,79,402	4,669	19,60,098	Jalna
14,38,626	56	28	187	14	0	1,141	884	11,097	2,19,749	4,251	18,36,928	Parbhani
9,83,442	35	18	109	18	0	212	66	7,909	80,735	3,202	11,78,159	Hingoli
21,55,311	128	54	406	22	35	455	2,554	12,521	2,22,866	5,821	25,85,588	Beed
25,36,305	132	248	5,365	61	0	1,897	1,609	72,513	3,23,688	32,457	33,61,816	Nanded
14,15,893	44	85	45	10	0	129	564	14,747	70,411	11,422	16,61,756	Osmanabad
20,06,386	67	80	197	19	4	647	1,499	17,591	1,56,225	1,913	24,54,876	Latur
20,34,512	94	155	716	23	0	6,487	592	15,257	2,84,137	37,633	25,88,517	Buldhana
12,76,785	46	204	941	32	3	15,254	422	4,834	3,14,408	19,724	18,16,445	Akola
9,08,389	43	34	211	27	0	3,037	98	6,712	98,849	3,839	11,97,505	Washim
19,30,301	106	775	1,135	27	6	31,378	259	3,903	3,42,596	3,13,358	28,95,215	Amravati
18,73,261	70	460	1,150	28	9	5,902	451	46,773	1,49,964	1,76,649	27,93,440	Yavatmal
11,41,875	164	491	1,486	42	1	7,383	397	3,474	16,440	20,383	13,03,963	Wardha
32,62,680	1,678	6,230	24,596	195	83	45,291	7,890	27,985	1,95,372	76,827	46,53,570	Nagpur
11,18,538	57	365	687	3	109	3,024	176	936	4,571	11,117	12,02,028	Bhandara
9,69,568	31	944	1,591	17	55	10,135	161	1,520	1,703	59,244	13,33,336	Gondiya
18,43,413	351	2,222	4,854	34	113	3,436	2,269	56,835	21,608	52,240	22,09,080	Chandrapur
6,04,916	61	190	327	0	1,01,557	1,580	420	95,200	3,861	1,63,971	10,75,487	Gadchiroli
7,74,61,172	**75,683**	**1,39,241**	**2,80,192**	**3,802**	**1,03,456**	**7,23,748**	**5,09,887**	**13,20,880**	**75,40,324**	**50,80,878**	**11,23,74,333**	**Maharashtra State**

Source:-, Census of India, 2011

,

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
एकूण स्थलांतरीतांची महाराष्ट्रात स्थलांतरांचे कारण व शेवटचे निवासस्थानानुसार संख्या /
(जनगणना, २०११ /

	पूर्वीचे निविासस्थान	स्थलांतराचे कारण							
		एकूण स्थलांतरीत Total Migrants		रोजगार Work Employment		व्यवसाय Business		शिक्षण Education	
		पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
A.	भारतात अन्यत्र पूर्व निवास	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
AI.	गणना राज्यात	23,789	33,543	7,583	1,247	319	179	805	445
AII.	गणना राज्याच्या बाहेरील भारतातील राज्य	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	राज्य								
1	जम्मु व काश्मीर	793	2,038	117	29	18	6	36	23
2	हिमाचल प्रदेश	733	2,105	263	66	10	3	36	30
3	पंजाब	4,909	8,661	1,217	213	52	28	55	43
4	आंध्रप्रदेश	11,589	21,564	3,284	762	355	102	680	530
5	कर्नाटक	9,135	15,944	2,630	600	217	70	441	280
6	गोवा	527	601	107	18	14	4	7	5
7	केरळ	6,450	9,882	590	165	39	13	56	54
8	तामीळनाडू	12,584	18,749	3,265	848	156	64	439	339
9	उत्तराखंड	1,544	2,914	591	73	18	5	85	54
10	हरियाणा	3,312	7,503	1,234	201	39	18	64	45
11	राजस्थान	4,573	17,683	1,555	287	55	32	136	82
12	उत्तर प्रदेश	12,115	47,020	3,058	684	203	180	395	239
13	बिहार	4,442	24,732	741	221	57	54	142	94
14	सिक्कीम	118	147	45	9	5	1	7	6
15	अरुणाचल प्रदेश	286	323	100	29	17	4	23	22
16	नागालँड	285	275	95	24	20	5	32	28
17	मणिपूर	250	489	23	10	8	4	11	10
18	मिझोराम	189	191	49	19	5	3	9	9
19	त्रिपुरा	436	800	83	19	13	2	11	7
20	मेघालय	409	367	43	17	10	2	16	17
21	आसाम	3,207	6,948	552	94	215	24	68	47
22	प.बंगाल	9,630	23,724	1,652	279	371	72	184	94
23	झारखंड	2,287	8,086	822	119	38	17	98	74
24	ओरिसा	3,521	11,146	787	160	215	31	218	200
25	छत्तीसगढ	2,381	6,757	927	169	27	11	108	87
26	मध्यप्रदेश	6,555	18,796	2,206	431	82	57	266	175
27	गुजराथ	9,928	17,030	2,918	409	571	117	216	141
28	महाराष्ट्र	23,789	33,543	7,583	1,247	319	179	805	445
	केंद्रशासित प्रदेश								
1	चंडीगड	379	329	202	16	9	1	18	12
2	दमण आणि दिव	102	52	74	3	2	0	1	0
3	दादरा नगर हवेली	101	84	62	3	4	0	2	1
4	लक्षव्दिप	12	8	6	1	0	0	1	0
5	पॉडेचेरी	307	385	64	11	4	2	7	5
6	अंदमान आणि निकोबार बेटे	114	109	50	5	3	0	3	3
7	दिल्ली	3,969	3,695	2,004	142	48	11	98	34

* 500 पेक्षा कमी /

आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत. /

आधार :- भारताची जागणना, २०११/

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.27

Migrants classified by place of last residence and reason for migration in Maharashtra

Population Census , 2011)

(संख्या '००० / Figures in '000)

/ Reason for Migration								
विवाह Marriage		जन्मानंतर निर्गमन Moved after birth		कुटुंबासहित निर्गमन Moved with household		इतर Others		Last Residence
पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(1)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Last residence elsewhere in india
596	19,166	6,876	4,189	4,428	5,515	3,182	2,802	Within the State of enumeration
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	State in India beyond the State of enumeration
								States
53	1,469	54	39	228	217	288	254	Jammu & Kashmir
29	1,624	80	56	172	221	142	104	Himachal Pradesh
139	5,702	1,063	630	995	1,101	1,388	944	Punjab
557	13,104	2,489	1,793	2,244	3,131	1,981	2,143	Andhra Pradesh
336	9,785	2,264	1,583	1,646	2,173	1,600	1,453	Karnataka
8	252	214	151	90	114	87	58	Goa
475	5,028	3,056	2,402	1,563	1,585	669	636	Kerala
603	9,480	3,049	2,345	2,842	3,397	2,230	2,275	Tamil Nadu
21	1,879	97	65	508	665	224	173	Uttarakhand
96	5,342	382	248	1,003	1,260	493	389	Haryana
148	14,435	820	553	1,214	1,585	646	709	Rajasthan
739	38,395	1,041	677	3,037	3,456	3,643	3,389	Uttar Pradesh
464	21,636	428	275	793	820	1,816	1,631	Bihar
2	78	7	5	23	25	29	23	Sikkim
3	110	10	8	64	89	69	60	Arunachal Pradesh
4	69	7	6	64	90	63	54	Nagaland
7	272	13	11	69	67	119	116	Manipur
5	34	9	8	63	72	47	44	Mizoram
25	517	16	9	144	140	144	104	Tripura
107	76	18	17	50	65	166	173	Meghalaya
106	5,058	210	104	938	773	1,117	849	Assam
383	17,287	1,860	1,275	2,266	2,206	2,915	2,510	West Bengal
157	6,596	196	133	573	743	403	403	Jharkhand
220	8,550	343	254	897	1,065	842	888	Odisha
124	5,128	278	191	670	894	246	277	Chhattisgarh
341	14,392	1,072	740	1,616	2,064	971	938	Madhya Pradesh
224	10,644	2,190	1,393	2,050	2,825	1,759	1,501	Gujarat
596	19,166	6,876	4,189	4,428	5,515	3,182	2,802	Maharashtra
								Union Territories
1	114	37	25	73	128	39	33	Chandigarh
0	18	10	7	12	21	4	3	Daman & Diu
2	39	4	3	19	31	8	5	Dadra & Nagar Haveli
0	0	1	1	3	5	2	1	Lakshadweep
22	151	102	83	73	101	34	32	Puducherry
1	40	10	8	26	38	20	14	Andaman & Nicobar Islands
20	1,394	219	148	1,029	1,638	551	328	NCT Of Delhi

Less than 500

Total do not tally due to rounding.

Source :- Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.28

महाराष्ट्र व बृहन्मुंबईमध्ये जन्म व नोंदणीचे ठिकाण यानुसार स्थलांतरीतांची लोकसंख्या/

Migrants population by place of birth and place of enumeration in Maharashtra and Greater Mumbai

(जनगणना / Census - 2011)

(संख्या '००० / Figures in '000)

अ. क्र. Sr.No	जन्मस्थान	गणनास्थान / Place of enumeration						Birth Place
		महाराष्ट्र / Maharashtra			बृहन्मुंबई / Greater Mumbai			
		पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	**गणना राज्यात**	**52,796**	**49,494**	**1,02,290**	**4,638**	**4,269**	**8,907**	**Within the State of enumeration**
	(i) गणनेच्या ठिकाणी जन्म झालेले	34,494	21,493	55,987	3,677	3,320	6,997	Born at the place of Enumeration.
	(ii) गणना जिल्हयात इतरत्र जन्म झालेले	10,786	17,591	28,377	0	0	0	Born elsewhere in the district of enumeration.
	(iii) राज्यातील इतर जिल्हयात जन्म झालेले	7,517	10,410	17,926	961	949	1,910	Born in other district of the State.
2	**गणना राज्याच्या बाहेरील भारतातील राज्य**	**5,303**	**4,505**	**9,808**	**2,027**	**1,415**	**3,442**	**State in India beyond the State of enumeration**
	जम्मु व काश्मीर	12	9	21	4	3	7	Jammu & Kashmir
	हिमाचल प्रदेश	9	8	17	3	3	6	Himachal Pradesh
	पंजाब	42	40	82	14	14	28	Punjab
	उत्तराखंड	29	23	52	12	8	20	Uttarakhand
	हरियाणा	29	26	54	9	8	17	Haryana
	दिल्ली	34	37	71	18	20	37	NCT of Delhi
	राजस्थान	356	272	628	136	103	239	Rajasthan
	उत्तर प्रदेश	1,906	1,086	2,992	914	493	1,407	Uttar Pradesh
	बिहार	428	203	631	157	63	220	Bihar
	आसाम	20	11	31	6	3	9	Assam
	प.बंगाल	211	131	343	96	49	145	West Bengal
	झारखंड	76	35	111	30	10	40	Jharkhand
	ओरिसा	83	47	130	31	16	47	Odisha
	छत्तीसगढ	76	95	171	3	3	6	Chhattisgarh
	मध्यप्रदेश	369	497	866	36	32	68	Madhya Pradesh
	गुजराथ	482	558	1,039	243	266	508	Gujarat
	आंध्रप्रदेश	190	269	459	54	54	108	Andhra Pradesh
	कर्नाटक	646	855	1,502	133	137	270	Karnataka
	गोवा	27	42	69	11	16	28	Goa
	केरळ	139	132	271	44	42	86	Kerala
	तामीळनाडू	128	120	248	72	68	140	Tamil Nadu
	भारताबाहेर जन्म झालेले	119	110	229	41	36	77	Born Outside India
	अवर्गीकृत	24	22	46	9	7	16	Unclassifiable
	(१+२) एकूण	**58,100**	**53,999**	**1,12,099**	**6,666**	**5,684**	**12,349**	**(1+2) Total**

आधार :- भारताची जागणना, २०११

Source :- Population Census of India, 2011

Table No. 1.1

Population of Maharashtra according to Census 2011

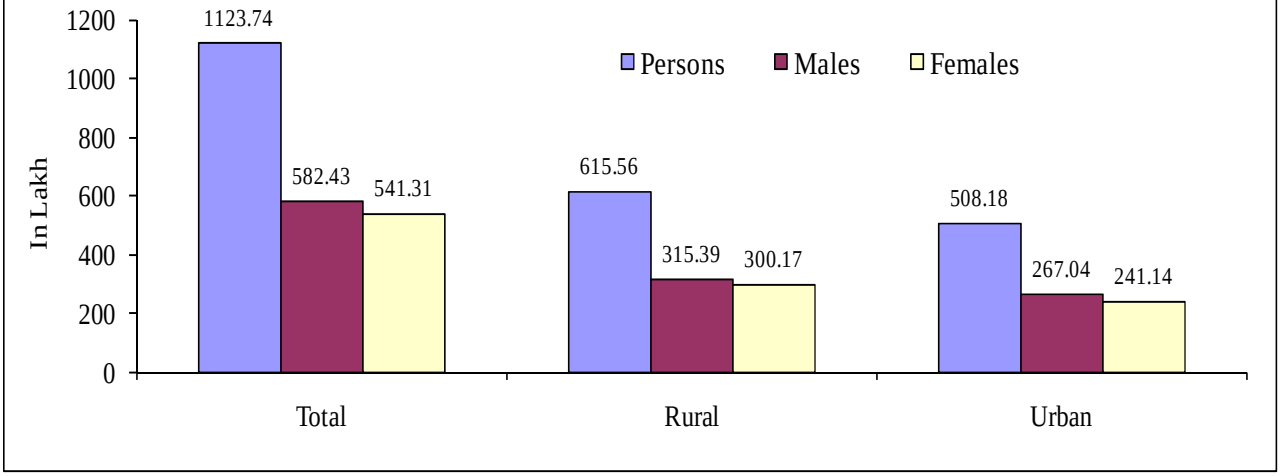

Table No. 1.4

Decadal variation in population of Maharashtra since 1901-2011

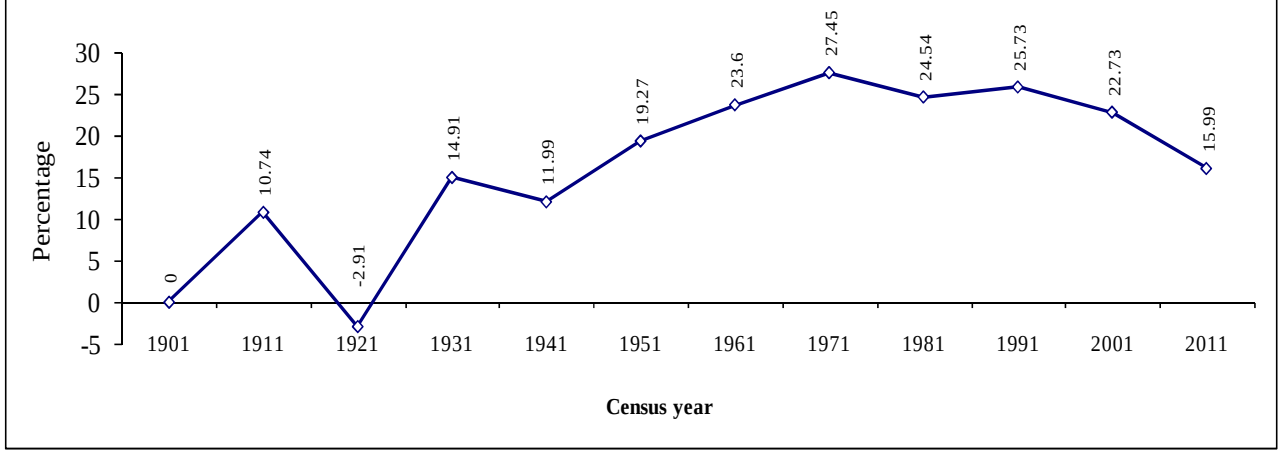

Table No. 1.4

Decennial population growth rate in Maharashtra (2001-2011)

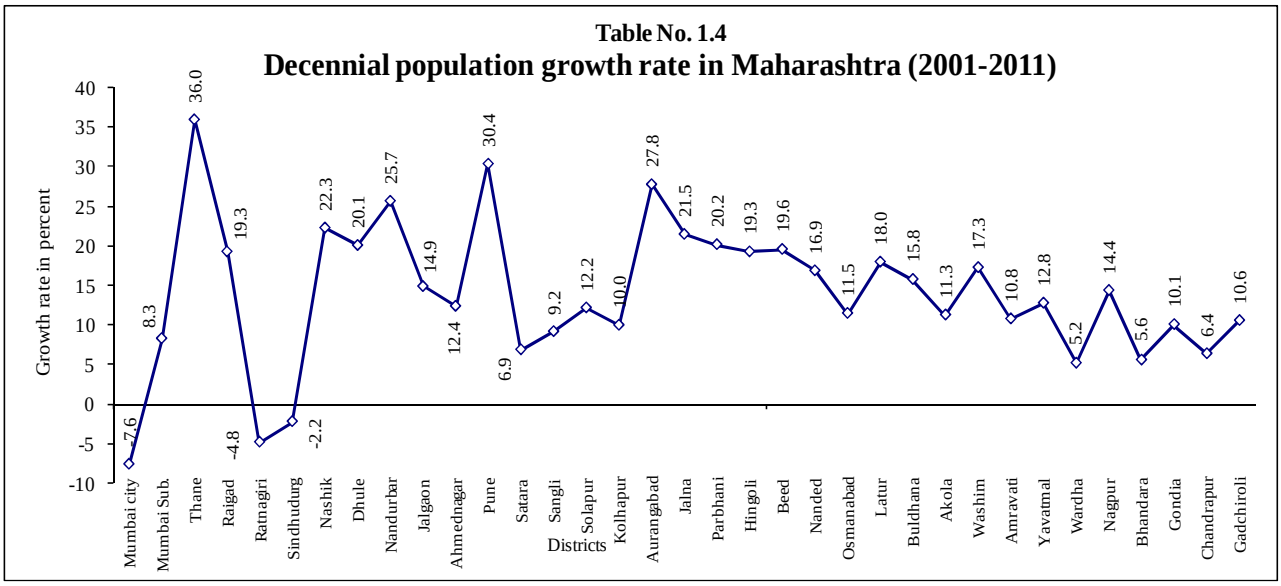

Table No. 1.11

Population of Maharashtra in five year age-group by sex (Census 2011)

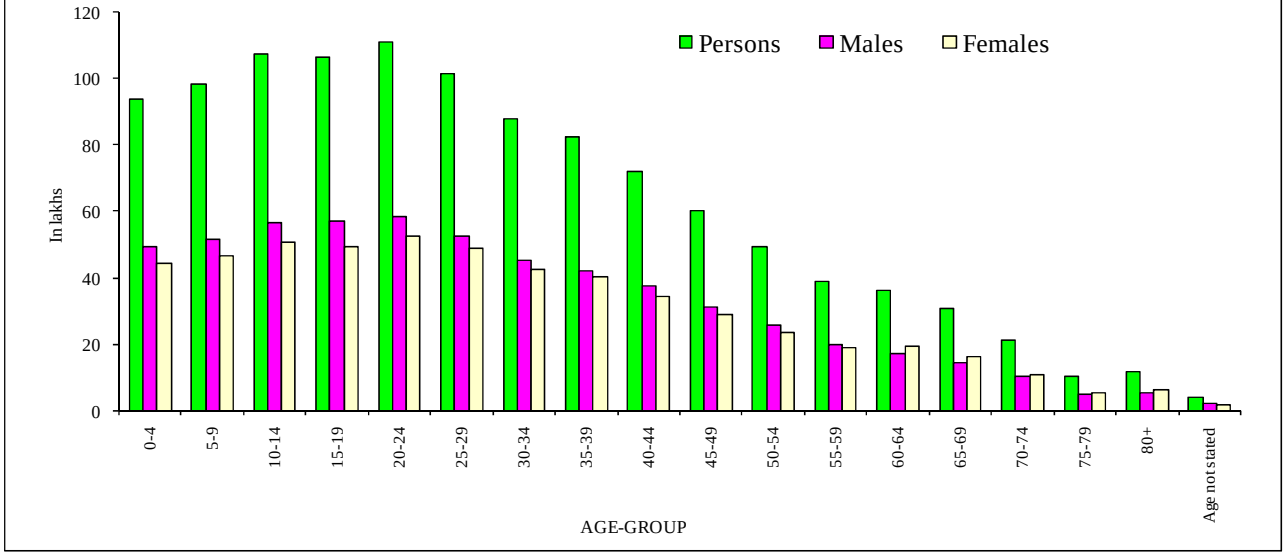

२. पर्यावरण सांख्यिकी

२.१ निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान, सापेक्ष आर्द्रता आणि पावसाचे सरासरी दिवस, पाऊस आणि विविध केंद्रांत प्रत्यक्ष पडलेला पाऊस याबाबत माहिती पुढील तक्त्यांत दिली आहे.

२.२ ज्या केंद्रांकरिता माहिती देण्यात आली आहे ती केंद्रे सर्वसाधारणपणे जिल्ह्यातील तालुक्याची किंवा जिल्हा मुख्यालयाची ठिकाणे आहेत. सरासरी पावसाची आकडेवारी ही कमीत कमी पाच वर्षे ते जास्तीत जास्त ऐंशी वर्षात प्रत्यक्ष पडलेल्या पावसाच्या आकडेवारीवरुन काढली आहे. जेव्हा एखाद्या दिवसाच्या चोवीस तासांत पर्जन्यमापक यंत्रावर पडलेल्या पावसाची नोंद २.५ मि.मी. वा त्यापेक्षा जास्त झाली असेल तर तो दिवस पावसाचा दिवस समजण्यात येतो.

2. ENVIRONMENT STATISTICS

2.1 Data on temperature and relative humidity at various centres and normal number of rainy days and rainfall and actual rainfall in different centres are presented in the following tables.

2.2 The Centres for which data is presented are generally the tahsil or district headquarters in the districts. The figures of average rainfall are worked out on the basis of actual figures for the period ranging from a minimum of five years to a maximum of eighty years. A day was treated as a rainy day if during the twenty-four hours, the rain-gauge recorded a minimum of 2.5 mm. of rainfall.

२. पर्यावरण सांख्यिकी/ ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 2.1

सामान्यपणे पडणाऱ्या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिक आकडेवारी/ Monthwise normal number of rainy days and Rainfall

(2014)

(पर्जन्यमान मि.मी. मध्ये /Rainfall in mm)

		जानेवारी / January			फेब्रुवारी / February			मार्च / March			एप्रिल / April			
		साधारण पाऊस Normal Rainfall	प्रत्यक्ष पाऊस Actual Rainfall	पावसाचे दिवस No. of rainy days	साधारण पाऊस Normal Rainfall	प्रत्यक्ष पाऊस Actual Rainfall	पावसाचे दिवस No. of rainy days	साधारण पाऊस Normal Rainfall	प्रत्यक्ष पाऊस Actual Rainfall	पावसाचे दिवस No. of rainy days	साधारण पाऊस Normal Rainfall	प्रत्यक्ष पाऊस Actual Rainfall	पावसाचे दिवस No. of rainy days	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर							N.A.						Mumbai City
2	मुंबई उपनगर													Mumbai Suburban
3	ठाणे	2.1	-	-	1.1	-	-	0.9	-	-	1.7	-	-	Thane
4	पालघर	1.6	-	-	0.6	-	-	0.6	-	-	1.7	-	-	Palghar
5	रायगड	0.9	-	-	0.6	-	-	0.6	-	-	2.9	0.0	0	Raigad
6	रत्नागिरी	1.4	-	-	0.4	-	-	0.9	-	-	7.0	-	-	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	1.1	-	-	0.3	-	-	1.0	-	-	7.7	-	-	Sindhudurg
8	नाशिक	2.9	-	-	1.0	5.5	1	1.8	6.1	1	5.9	-	-	Nashik
9	धुळे	5.5	-	-	1.8	-	-	2.6	-	-	2.4	-	-	Dhule
10	नंदुरबार	4.2	-	-	0.8	4.0	1	1.3	-	-	1.4	-	-	Nandurbar
11	जळगाव	6.6	-	-	2.7	23.7	1	3.8	-	-	2.0	-	-	Jalgaon
12	अहमदनगर	4.1	-	-	1.6	2.2	0	3.3	7.6	1	7.3	-	-	Ahmednagar
13	पुणे	2.2	-	-	1.3	-	-	2.4	-	-	11.0	-	-	Pune
14	सातारा	3.2	-	-	0.9	-	-	4.5	-	-	18.1	-	-	Satara
15	सांगली	2.5	-	-	1.1	-	-	4.0	-	-	19.6	-	-	Sangli
16	सोलापूर	4.0	-	-	2.2	27.4	4	4.1	34.3	4	12.0	-	-	Solapur

तक्ता क्र. /Table No.2.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
17	कोल्हापूर	1.4	-	-	1.0	-	-	6.3	-	-	30.5	-	-	Kolhapur
18	औरंगाबाद	2.3	-	-	1.5	7.1	1	3.0	59.6	8	4.0	-	-	Aurangabad
19	जालना	3.1	-	-	2.1	1.6	0	5.2	16.9	1	4.2	9.7	2	Jalna
20	परभणी	3.5	-	-	5.1	14.5	2	5.8	76.9	5	5.3	-	-	Parbhani
21	हिंगोली	5.1	-	-	6.2	28.2	2	7.9	60.6	4	6.4	-	-	Hingoli
22	बीड	3.1	-	-	3.4	2.9	1	4.4	28.5	2	10.8	-	-	Beed
23	नांदेड	5.6	-	-	6.7	-	-	10.0	-	-	12.3	-	-	Nanded
24	उस्मानाबाद	0.8	-	-	3.2	12.0	2	5.2	19.0	2	9.1	-	-	Osmanabad
25	लातूर	2.1	-	-	4.7	-	-	10.0	16.7	1	14.1	-	-	Latur
26	बुलढाणा	8.9	-	-	6.6	14.8	1	6.3	-	-	5.9	0.0	0	Buldhana
27	अकोला	10.3	-	-	8.8	-	-	8.2	-	-	5.5	-	-	Akola
28	वाशिम	8.9	-	-	10.8	-	-	8.7	-	-	9.4	-	-	Washim
29	अमरावती	12.1	-	-	12.1	1.0	0	9.0	-	-	6.9	-	-	Amravati
30	यवतमाळ	9.2	-	-	13.4	-	-	13.9	0.0	0	13.7	-	-	Yavatmal
31	वर्धा	10.9	0.0	0	14.0	1.4	0	12.0	-	-	12.1	-	-	Wardha
32	नागपूर	13.7	-	-	15.6	53.1	2	17.3	-	-	15.1	0.0	0	Nagpur
33	भंडारा	13.9	-	-	22.2	18.0	1	18.9	-	-	17.3	-	-	Bhandara
34	गोदिंया	14.7	-	-	24.4	38.0	4	17.9	16.3	2	14.9	4.1	0	Gondia
35	चंद्रपूर	8.0	-	-	16.5	-	-	16.2	7.1	1	15.1	-	-	Chandrapur
36	गडचिरोली	7.6	-	-	16.5	-	-	14.8	-	-	16.0	-	-	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**5.6**	**0.0**	**0**	**6.3**	**58.0**	**8**	**7.1**	**56.3**	**7**	**10.2**	**12.3**	**1**	**Maharashtra State**

तक्ता क्र. /Table No.2.1 contd…

		मे / May			जून / June			जुलै / July			ऑगस्ट / August			Districts
		साधारण पाऊस Normal Rainfall	प्रत्यक्ष पाऊस Actual Rainfall	पावसाचे दिवस No. of rainy days	साधारण पाऊस Normal Rainfall	प्रत्यक्ष पाऊस Actual Rainfall	पावसाचे दिवस No. of rainy days	साधारण पाऊस Normal Rainfall	प्रत्यक्ष पाऊस Actual Rainfall	पावसाचे दिवस No. of rainy days	साधारण पाऊस Normal Rainfall	प्रत्यक्ष पाऊस Actual Rainfall	पावसाचे दिवस No. of rainy days	
(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
1	मुंबई शहर	N.A.												Mumbai City
2	मुंबई उपनगर													Mumbai Suburban
3	ठाणे	16.5	0.0	0	455.5	93.5	6	1003.6	1270.6	28	640.3	746.8	31	Thane
4	पालघर	15.6	0.0	0	426.6	87.1	6	1047.8	1298.7	27	626.7	537.4	25	Palghar
5	रायगड	25.5	0.7	0	650.6	75.4	7	1181.2	1156.4	31	818.2	590.6	29	Raigad
6	रत्नागिरी	36.4	0.0	0	817.9	301.3	20	1286.4	1490	30	829.0	716.3	30	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	64.1	3.8	1	913.8	354.8	14	1254.5	1308.8	30	794.3	715.4	30	Sindhudurg
8	नाशिक	19.1	0.1	0	154.4	16.2	2	378.1	244.4	14	282.0	191.4	25	Nashik
9	धुळे	10.7	0.0	0	116.7	23.5	4	168.7	214.4	13	131.8	118.5	11	Dhule
10	नंदुरबार	8.5	1.3	0	123.8	14.3	4	305.9	266.5	13	243.6	147.1	18	Nandurbar
11	जळगाव	10.9	0.0	0	130.0	20.4	2	206.8	260.6	14	187.3	131.2	13	Jalgaon
12	अहमदनगर	19.9	0.0	0	101.4	27.3	4	102.5	89.7	11	84.3	193.0	15	Ahmednagar
13	पुणे	29.8	0.0	0	139.9	30.8	5	286.6	342.0	22	181.4	325.2	28	Pune
14	सातारा	39.2	0.0	0	149.3	68.9	6	339.9	452.5	22	204.5	319.0	27	Satara
15	सांगली	43.2	0.5	0	85.2	65.0	5	122.3	186.1	22	89.8	207.0	17	Sangli
16	सोलापूर	25.6	0.2	0	102.0	35.8	5	101.1	83.8	8	104.3	197.2	15	Solapur

तक्ता क्र. /Table No.2.1 contd…

(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
17	कोल्हापूर	70.0	0.0	0	337.8	96.6	12	757.4	618.0	25	477.9	337.6	28	Kolhapur
18	औरंगाबाद	16.3	0.7	0	131.4	19.0	2	168.1	131.2	15	166.7	155.0	13	Aurangabad
19	जालना	17.2	0.0	0	138.9	15.4	1	171.8	82.1	10	166.7	143.9	13	Jalna
20	परभणी	9.6	0.0	0	126.6	35.2	3	210.8	75.8	8	203.5	147.2	9	Parbhani
21	हिंगोली	12.8	1.3	0	168.5	20.8	2	258.9	92.3	12	251.0	174.9	13	Hingoli
22	बीड	21.9	0.8	0	128.0	31.5	4	161.0	93.5	6	138.8	171.6	12	Beed
23	नांदेड	17.6	0.0	0	164.8	29.3	5	273.9	90.8	10	246.9	195.2	13	Nanded
24	उस्मानाबाद	27.4	0.0	0	163.3	37.0	4	141.6	114.6	10	221.9	214.7	13	Osmanabad
25	लातूर	21.1	1.0	0	145.6	47.7	6	192.7	119.8	11	181.8	198.8	11	Latur
26	बुलढाणा	12.0	0.0	0	141.8	16.8	2	203.7	160.7	12	173.9	153.5	13	Buldhana
27	अकोला	10.2	-	-	135.2	18.2	2	231.3	244.7	13	182.8	118.1	12	Akola
28	वाशिम	12.5	0.0	0	164.0	43.1	6	258.1	177.7	16	209.7	168.5	13	Washim
29	अमरावती	12.2	0.2	0	146.0	59.0	3	276.5	373.1	13	219.8	132.5	12	Amravati
30	यवतमाळ	14.5	0.3	0	175.8	26.5	2	308.1	151.3	12	243.0	157.3	13	Yavatmal
31	वर्धा	14.5	16.1	0	171.4	52.5	5	321.6	374.9	14	245.1	113.0	12	Wardha
32	नागपूर	14.8	0.0	0	173.4	68.6	7	346.5	399.3	15	274.4	125.3	13	Nagpur
33	भंडारा	14.0	0.0	0	195.9	58.5	7	443.0	400.8	15	413.2	178.9	14	Bhandara
34	गोदिंया	10.7	0.0	0	200.5	75.7	6	488.3	518.1	18	436.2	238.7	14	Gondia
35	चंद्रपूर	11.2	0.0	0	185.9	20.3	3	397.8	272.4	13	343.2	126.4	14	Chandrapur
36	गडचिरोली	13.5	8.6	1	203.2	59.6	4	498.9	415.8	17	435.2	233.5	20	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**21.5**	**0.7**	**0**	**223.3**	**55.1**	**10**	**402.6**	**359.2**	**28**	**303.3**	**241.1**	**24**	**Maharashtra State**

तक्ता क्र. /Table No.2.1 contd…

		सप्टेंबर / September			ऑक्टोबर / October			नोव्हेंबर / November			डिसेंबर/ December			एकूण वार्षिक /Total for year			
		साधारण पाऊस Normal Rainfall	प्रत्यक्ष पाऊस Actual Rainfall	पावसाचे दिवस No. of rainy days	साधारण पाऊस Normal Rainfall	प्रत्यक्ष पाऊस Actual Rainfall	पावसाचे दिवस No. of rainy days	साधारण पाऊस Normal Rainfall	प्रत्यक्ष पाऊस Actual Rainfall	पावसाचे दिवस No. of rainy days	साधारण पाऊस Normal Rainfall	प्रत्यक्ष पाऊस Actual Rainfall	पावसाचे दिवस No. of rainy days	साधारण पाऊस Normal Rainfall	प्रत्यक्ष पाऊस Actual Rainfall	पावसाचे दिवस No. of rainy days	
(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(2)
1	मुंबई शहर								N.A.								Mumbai City
2	मुंबई उपनगर																Mumbai Suburban
3	ठाणे	323.2	411.6	16	95.2	22.4	2	15.8	-	-	2.7	2.0	0	2558.6	2546.9	83	Thane
4	पालघर	357.1	325.9	14	78.9	14.8	2	16.3	0.0	0	1.7	-	-	2575.2	2263.9	74	Palghar
5	रायगड	388.2	405.8	18	111.6	35.2	4	16.3	0.0	0	4.6	-	-	3201.2	2264.1	89	Raigad
6	रत्नागिरी	430.9	517.2	24	146.8	77.0	8	28.2	27.2	1	6.1	6.0	2	3591.4	3135.0	115	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	373.9	313.0	26	141.2	177.4	13	35.6	39.1	3	8.6	2.7	1	3596.1	2915.0	118	Sindhudurg
8	नाशिक	198.5	139.4	12	60.9	20.4	3	24.9	29.2	2	5.0	16.2	2	1134.5	668.9	62	Nashik
9	धुळे	113.3	164.5	8	36.0	13.5	2	17.5	47.4	3	5.4	25.0	2	612.4	606.8	43	Dhule
10	नंदुरबार	162.5	149.2	11	40.9	11.8	2	9.7	7.8	1	5.1	2.2	0	907.7	604.2	50	Nandurbar
11	जळगाव	139.2	199.1	12	39.1	1.5	0	20.3	19.4	3	6.9	58.2	2	755.6	714.1	47	Jalgaon
12	अहमदनगर	148.1	48.2	4	61.0	19.7	4	31.7	59.4	3	6.8	6.2	2	572.0	453.3	44	Ahmednagar
13	पुणे	144.9	91.0	11	77.3	24.7	3	31.7	24.6	3	6.0	6.5	1	914.5	844.8	73	Pune
14	सातारा	140.5	108.6	12	87.9	64.8	10	37.6	78.1	5	7.8	2.7	0	1033.4	1094.6	82	Satara
15	सांगली	121.1	58.8	11	96.3	88.5	8	30.2	29.6	3	8.6	8.3	1	623.9	642.8	67	Sangli
16	सोलापूर	181.4	39.8	5	70.9	25.8	4	26.9	38.4	5	7.3	7.3	1	641.8	490.0	51	Solapur

तक्ता क्र. /Table No.2.1 contd…

(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(2)
17	कोल्हापूर	199.3	149.6	16	126.7	115.9	9	37.7	29	3	11.1	9.2	1	2057.1	1355.9	94	Kolhapur
18	औरंगाबाद	157.3	87.5	7	51.8	13.2	1	19.3	32.7	2	12.4	21.3	2	734.1	527.3	51	Aurangabad
19	जालना	156.7	118.4	5	54.1	12.5	1	22.2	21.9	2	8.2	4.3	1	750.4	426.7	36	Jalna
20	परभणी	180.7	88.1	6	55	5.5	0	19.1	5.1	1	5.3	0	0	830.3	448.3	34	Parbhani
21	हिंगोली	160.1	153	7	46.3	6.4	0	20.6	11.6	2	12.5	0	0	956.3	549.1	42	Hingoli
22	बीड	177.6	51.7	4	63.1	14	1	22.7	28.6	4	8.6	0.3	0	743.4	423.4	34	Beed
23	नांदेड	197.2	112.7	10	60.9	6	0	15.7	1.8	0	5.9	0.7	0	1017.5	436.5	38	Nanded
24	उस्मानाबाद	148.6	53.3	7	66.3	23	5	14.2	31.3	3	5.6	0.3	0	807.2	505.2	46	Osmanabad
25	लातूर	205.2	41.7	4	63.3	23.8	3	20.3	45	3	4.3	1.5	0	865.2	496	39	Latur
26	बुलढाणा	148.8	157.2	6	44.8	5.4	0	23.2	26.5	1	10	16.2	2	785.9	551.1	37	Buldhana
27	अकोला	148	138.9	8	37.6	0.3	0	21.3	16.3	1	9.7	49	1	808.9	585.5	37	Akola
28	वाशिम	166.9	203.6	7	45.2	10.8	1	22.6	3.5	0	7.5	0	0	924.3	607.2	43	Washim
29	अमरावती	172.2	180.3	9	46.4	9.3	0	20.5	11.4	1	8.6	13.2	1	942.3	780	39	Amravati
30	यवतमाळ	184.5	152.1	7	51	4	0	18	8.8	1	6.5	0	0	1051.6	500.3	35	Yavatmal
31	वर्धा	182.6	155.4	10	46.3	9.4	1	16	4.2	1	10.4	8.6	1	1056.9	735.5	45	Wardha
32	नागपूर	194.2	126.9	15	48.9	16.8	1	12.6	6.7	2	12.9	0.6	0	1139.4	797.3	50	Nagpur
33	भंडारा	228.1	134.2	10	49.9	9.4	1	12.9	0.1	0	10.5	-	-	1439.8	799.9	48	Bhandara
34	गोदिंया	224.5	121.9	10	63.2	42.3	3	16.3	0	0	5.8	-	-	1517.4	1055.1	57	Gondiya
35	चंद्रपूर	215.2	227.5	10	52.2	11.6	1	10.1	1.4	0	5.4	0.2	0	1276.8	666.9	42	Chandrapur
36	गडचिरोली	217.4	421	16	61.1	28	2	12.8	1.9	0	5.3	-	-	1502.3	1168.4	60	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**202.1**	**158.5**	**11**	**67.4**	**27.9**	**2**	**21.4**	**30**	**4**	**7.3**	**10.2**	**1**	**1278.1**	**1009.3**	**96**	**Maharashtra State**

टीप / Note : N.A. - उपलब्ध नाही / Not Available.

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Govt. of Maharashtra, Pune

2. पर्यावरण सांख्यिकी / ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2

विविध केंद्रांच्या ठिकाणी पडलेला पाऊस / Rainfall at various Centres (2014)

(पर्जन्यमान मि.मी. मध्ये /Rainfall in mm)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र	जानेवारी / January		फेब्रुवारी / February		मार्च / March		एप्रिल / April		मे / May		जून / June		जुलै / July		Centre
		पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
I	**मुंबई (जिल्हा)**															**Mumbai (Dist.)**
1	कुलाबा	N.A.	N.A	N.A.	N.A	N.A.	N.A	N.A.	N.A	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Coloba
II	**मुंबई उपनगर (जिल्हा)**															**Mumbai Sub (Dist.)**
1	अंधेरी	N.A.	N.A	N.A.	N.A	N.A.	N.A	N.A.	N.A	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andheri
III	**ठाणे (जिल्हा)**															**Thane (Dist.)**
1	ठाणे	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	151	8	1,406.3	28	Thane
2	कल्याण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	89.4	5	1,162.2	29	Kalyan
3	मुरबाड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	62.2	5	1,208.8	28	Murbad
4	भिवंडी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	94.8	6	1,319.3	29	Bhivandi
5	शहापूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	62	7	1,240.8	26	Shahapur
6	उल्हासनगर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	108.1	6	1,141.2	23	Ulhasnagar
7	अंबरनाथ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	85.6	5	1,276.2	28	Ambarnath
IV	**रायगड (जिल्हा)**															**Raigad (Dist.)**
1	अलिबाग	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	70.2	6	1,058.4	27	Alibag
2	पनवेल	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19.2	1	1,411.2	29	Panwel
3	कर्जत	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45.7	6	1,206	27	Karjat
4	खालापूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	121.7	7	781.7	28	Khalapur
5	उरण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13.6	1	1,066	30	Uran
6	सुधागड (पाली)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	91	6	1,351.3	30	Sudhagad
7	पेण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24.4	3	1,210	29	Pen
8	महाड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	91.3	6	1,028.6	30	Mahad
9	माणगाव	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	109.2	6	1,100.4	29	Mangaon
10	रोहा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	132.8	10	1,136.2	28	Roha
11	पोलादपूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32.4	2	1,173.9	30	Poladpur
12	मुरुड	0	0	0	0	0	0	0	0	14.3	1	109.9	10	1,089.4	27	Murud
13	श्रीवर्धन	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	51.1	4	1,123.5	27	Shriwardhan
14	म्हसाळा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	140.6	5	1,333.2	30	Mahasala

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
15	तळा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	203	9	1395	28	Tala
V	**रत्नागिरी (जिल्हा)**															**Ratnagiri (Dist.)**
1	चिपळूण	0	0	0	0	0	0	0	0	0.5	0	365.5	14	1,626.6	29	Chiplun
2	दापोली	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	207	11	1,437.8	28	Dapoli
3	खेड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	256.5	14	1,462.1	30	Khed
4	गुहागर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	355.2	16	1,462.7	29	Guhagar
5	मंडणगड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	198.4	8	1,434.5	28	Mandangad
6	रत्नागिरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	196.6	17	1,271.4	30	Ratnagiri
5	संगमेश्वर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	387.6	18	1,755.6	30	Sangameshwar
6	राजापूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	316	17	1,281.3	31	Rajapur
7	लांजा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	350.2	21	1,508	30	Lanja
VI	**सिंधुदुर्ग (जिल्हा)**															**Sindhudurg (Dist.)**
1	देवगड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	264.4	14	1,091.3	30	Devgad
2	मालवण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	284.2	14	1,252.1	30	Malwan
3	सावंतवाडी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	473.2	16	1,543.3	30	Sawantwadi
4	वेंगुर्ला	0	0	0	0	0	0	0	0	5	1	405.8	12	1,089.7	29	Vengurla
5	काणकवली	0	0	0	0	0	0	0	0	20	1	303.7	16	1,457.5	30	Kankawali
6	कुडाळ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	380.8	13	1,219.6	30	Kudal
7	वैभववाडी	0	0	0	0	0	0	0	0	10	1	353.2	16	1,422.3	30	Vaibhavwadi
8	दोडामार्ग	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	552	13	1,664.5	30	Dodamarg
VII	**पालघर**															**Palghar (Dist.)**
1	वसई	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39	4	1,274.1	26	Vasai
2	वाडा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	57.2	5	1,315.4	26	Wada
3	डहाणू	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	111.7	7	1,315.9	26	Dahanu
4	पालघर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	65.3	5	1,418.3	28	Palghar
5	जव्हार	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	114.5	7	1,201.5	21	Javhar
6	मोखाडा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	149.2	9	895.1	25	Mokhada
7	तलासरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	105.5	6	1,461.4	25	Talasari
8	विक्रमगड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	186.2	7	0	0	Vikramgad
VIII	**नाशिक (जिल्हा)**															**Nasik (Dist.)**
1	मालेगाव	0	0	6	1	12.2	1	0	0	0	0	3.9	1	130.9	10	Malegaon
2	बागलाण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7.1	1	169.4	10	Baglan
3	कळवण	0	0	15.2	1	0	0	0	0	0	0	3.6	0	264.6	9	Kalwan

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
4	नांदगाव	0	0	4.2	1	0	0	0	0	0	0	8.2	1	60.6	9	Nandgaon
5	सुरगणा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.6	0	437.8	16	Surgana
6	नाशिक	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14.9	2	231	12	Nasik
7	दिडोंरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23.8	2	258.2	14	Dindori
8	इगतपुरी	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	58.8	5	779.4	22	Egatpuri
9	पेठ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27.1	4	498	19	Peth
10	निफाड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26.6	3	172.8	11	Niphad
11	सिन्नर	0	0	0	0	3	1	0	0	0	0	20.3	3	114.3	10	Sinnar
12	येवला	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9.3	2	66.3	7	Yevla
13	चांदवड	0	0	0	0	0	0	0	0	0.8	0	11.5	2	118.2	9	Chandwad
14	त्रिंबकेश्वर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29.1	5	645.2	20	Trimbakeshwar
15	देवळी	0	0	1	0	3	1	0	0	0	0	0	0	141.6	10	Devali
IX	**धुळे (जिल्हा)**	0	0													**Dhule (Dist.)**
1	धुळे	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19.5	3	158.7	12	Dhule
2	साक्री	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19.3	2	210.7	11	Sakri
3	शिरपुर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28.6	1	317.3	15	Shirpur
4	सिंदखेडा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29	4	212.7	12	Shindkheda
X	**नंदुरबार (जिल्हा)**															**Nandurbar (Dist.)**
1	नंदुरबार	0	0	7	1	0	0	0	0	6	1	27.4	3	200.8	10	Nandurbar
2	नवापुर	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2.8	0	261.8	10	Navapur
3	शहादा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20.6	3	222.2	13	Shahada
4	तळोदा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10.5	1	229.6	12	Taloda
5	अक्रणी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8.8	1	309.5	12	Akrani
6	अक्कलकुआ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4.7	1	416.5	13	Akkalkua
XI	**जळगाव (जिल्हा)**															**Jalgaon (Dist.)**
1	जळगाव	0	0	18	1	0	0	0	0	0	0	14.6	2	316.3	12	Jalgaon
2	भुसावळ	0	0	27.1	1	0	0	0	0	0	0	3.2	0	266.3	8	Bhusawal
3	यावल	0	0	16	1	0	0	0	0	0	0	6.8	2	455.3	15	Yaval
4	रावेर	0	0	18.7	1	0	0	0	0	0	0	3.9	1	323.5	10	Raver
5	इदलाबाद मुकाईनगर	0	0	25.8	1	0	0	0	0	0	0	4	1	179.8	10	Edlabad mukainagar
6	अमळनेर	0	0	8.9	1	0	0	0	0	0	0	20	2	217.4	13	Amalner
7	चोपडा	0	0	5.4	1	0	0	0	0	0	0	49.7	2	391.5	15	Chopda
8	एरंडोल	0	0	34	1	0	0	0	0	0	0	28.9	4	281.8	13	Erandol

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
9	पारोळा	0	0	42.8	1	0	0	0	0	0	0	39.2	6	187.6	11	Parola
10	चालिसगाव	0	0	20	1	0	0	0	0	0	0	59.4	3	187.3	10	Chalisgaon
11	जामनेर	0	0	16.2	1	0	0	0	0	0	0	5.1	1	131.9	9	Jamner
12	पाचोरा	0	0	31.4	1	0	0	0	0	0	0	7.4	1	226.9	16	Pachora
13	भडगाव	0	0	30.5	1	0	0	0	0	0	0	41.1	4	201	13	Bhadgaon
14	धरणगाव	0	0	23.1	1	0	0	0	0	0	0	12.7	1	320.4	13	Dharangaon
15	बोधवाडा	0	0	37.3	1	0	0	0	0	0	0	1	0	177.3	4	Bodhwada
XII	**अहमदनगर (जिल्हा)**															**Ahamadnagar (Dist.)**
1	नगर	0	0	0	0	-	-	0	0	0	0	53.6	5	75.8	11	Nagar
2	पारनेर	0	0	0	0	5	1	0	0	0	0	17.9	3	34.7	4	Parner
3	श्रीगोंदा	0	0	0	0	5	1	0	0	0	0	41.5	3	51.4	6	Shrigonda
4	कर्जत	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	22.1	4	52.5	5	Karjat
5	जामखेड	0	0	3.3	1	0	0	0	0	0	0	56.4	4	112.1	10	Jamkhed
6	शेवगाव	0	0	0	0	9	1	0	0	0	0	18.4	3	78.5	7	Shegaon
7	पाथर्डी	0	0	0	0	8	1	0	0	0	0	43	4	45.3	7	Pathardi
8	नेवासा	0	0	0	0	5	1	0	0	0	0	20.8	4	100.6	9	Newasa
9	राहुरी	0	0	0	0	43	1	0	0	0	0	28.5	4	62.9	7	Rahuri
10	संगमनेर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14.6	3	81.3	8	Sangamner
11	ओला	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	17.8	2	313.3	17	Akola
12	कोपरगाव	0	0	0	0	20	1	0	0	0	0	1	0	62.1	8	Kopargaon
13	श्रीरांपूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12.1	2	83.3	9	Shrirampur
14	रहाटा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20.5	3	71.8	8	Rahata
XIII	**पुणे (जिल्हा)**															**Pune (Dist.)**
1	पुणे	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	1	265.7	13	Pune city
2	हवेली	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	1	129.2	14	Haveli pune
3	मुळशी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	74.8	10	1001	24	Mulshi paud
4	भोर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	36.4	5	787.7	21	Bhor
5	मावळ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	31.7	5	1,018.9	26	Maval wadgaon
6	वेल्हे	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	60.7	6	830.9	23	Velhe
7	जुन्नर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12.2	2	424.7	16	Junnar
8	खेड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16.4	1	255	16	Khed Rajgurunagar
9	आंबेगाव (जी. गाव)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	1	194.1	15	Ambegaon
10	शिरुर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8.1	1	63.6	6	Shirur ghodnandi

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
11	बारामती	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	71	4	51.2	8	Baramati
12	इंदापूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	47	4	76.2	6	Indapur
13	दौंड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27.1	4	26	2	Daund
14	पुरंदर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21.9	2	94.1	9	Purandar Saswad
XIV	**सोलापूर (जिल्हा)**															**Solapur (Dist.)**
1	उत्तर सोलापूर	0	0	44.8	4	36.4	4	0	0	0	0	19.3	2	106	8	N.solapur
2	दक्षिण सोलापूर	0	0	11.3	1	38.1	5	0	0	0	0	30.5	3	97.4	9	S.solapur
3	बार्शी	0	0	12.4	2	36	3	0	0	0	0	42.1	4	81	10	Barshi
4	अक्कलकोट	0	0	9.3	2	55	7	0	0	1.8	0	12.8	1	97.6	11	Akkalkot
5	मोहोळ	0	0	22.2	1	40.7	4	0	0	0.1	0	30.2	3	99.6	12	Mohol
6	माढा	0	0	11.4	2	55.1	3	0	0	0	0	13.1	2	81.9	8	Madha
7	करमाळा	0	0	3.4	1	19.1	2	0	0	0	0	65.4	4	81.7	6	Karmala
8	पंढरपूर	0	0	6.9	1	38.4	4	0	0	0	0	21	2	68.9	6	Pandharpur
9	सांगोला	0	0	0.3	0	11.1	2	0	0	0	0	82.5	5	101.5	5	Sangola
10	माळशिरस	0	0	0	0	20.8	2	0	0	0	0	30.2	3	46.7	5	Malshiras
11	मंगलवेढा	0	0	3.4	1	28	4	0	0	0	0	41.6	2	77.7	6	Mangalwedha
XV	**सातारा (जिल्हा)**	0	0													**Satara (Dist.)**
1	सातारा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	60.2	6	478.5	21	Satara
2	जावळी (मेढा)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	78.4	8	827.4	21	Javli medha
3	पाटण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	121.4	12	779.5	23	Patan
4	कराड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	66.9	6	277.7	18	Karad
5	कोरेगाव	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	37.2	3	148.6	14	Koregaon
6	खटाव	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	58.7	5	130	13	Khatav vaduj
7	माण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39.1	4	70.2	11	Man dahiwadi
8	फलटण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35.1	2	36.9	4	Phaltan
9	खंडाळा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	61.3	7	141.2	8	Khandala
10	वाई	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24.2	2	279.1	17	Wai
11	महाबळेश्वर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	244.8	10	3,104.6	30	Mahableshwar
XVI	**सांगली (जिल्हा)**															**Sangli (Dist.)**
1	मिरज	0	0	0	0	0	0	0	0	3.7	1	72.3	3	140	14	Miraj
2	जत	0	0	0	0	0	0	0	0	0.1	0	73	5	117.6	8	Jath
3	खानापूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	80.2	5	135.8	13	Khanapur vita
4	वाळवा	0	0	0	0	0	0	0	0	0.3	0	50.4	4	203.1	19	Valva eslampur

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
5	तासगाव	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	38	4	128.6	10	Tasgaon
6	शिराळा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	78.6	8	538.5	22	Shirala
7	आटपाडी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	85	4	49.3	5	Atpadi
8	कवठेमहांकाळ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	67.7	3	158.3	12	Kavthemahankal
9	पळुस	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	52.5	3	132.3	11	Palus
10	कडेगाव	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	68.6	6	172.8	15	Kadegaon
XVII	**कोल्हापूर (जिल्हा)**															**Kolhapur (Dist.)**
1	हातकांगले	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	43.8	3	228	18	Hatkanangle
2	शिरोळ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39.2	2	157.5	16	Shirol
3	पन्हाळा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	123.9	10	685.4	24	Panhala
4	शाहूवाडी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	189.9	15	1,156.7	28	Shahuwadi
5	राधानगरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	109.5	11	868.1	25	Radhanagari
6	गगनबावडा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	476	15	2,342.5	30	Bavda
7	करवीर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	48.1	3	362.9	21	Karveer kolhapur
8	कागल	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44.9	7	450	23	Kagal
9	गडहिंग्लज	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	52.8	5	301.5	20	Gadhinglaj
10	बुधरगड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	133.2	9	781.8	25	Bhudargad
11	आजरा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	125.3	11	815.5	24	Ajara
12	चंदगड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	117.9	13	996.7	25	Chandgad
XVIII	**औरंगाबाद (जिल्हा)**															**Aurangabad (Dist.)**
1	औरंगाबाद	0	0	8.5	1	54.4	5	0	0	0	0	26.4	2	114.9	10	Aurangabad
2	पैठण	0	0	4.2	1	62.9	7	0	0	0	0	20.6	3	76.9	8	Paithan
3	गंगापूर	0	0	0	0	47.6	4	0	0	2.3	0	9.8	2	99.1	9	Gangapur
4	वैजापूर	0	0	3.8	1	31.1	4	0	0	0	0	20	3	122.4	12	Vaijapur
5	कन्नड	0	0	3.3	0	58.7	6	0	0	5	1	24.3	3	153.6	13	Kannad
6	खुलताबाद	0	0	9.3	2	62	6	0	0	0	0	33.1	2	95.8	9	Khultabad
7	सिल्लोड	0	0	20.3	2	85.8	7	0	0	0	0	9.6	1	225.4	15	Sillod
8	सोयेगाव	0	0	11.3	1	98.6	7	0	0	0	0	15.9	2	217.7	13	Soegaon
9	फुलांबरी	0	0	10.5	1	83.4	6	0	0	0	0	13.5	2	131.6	6	Phulambari
XIX	**जालना (जिल्हा)**															**Jalna (Dist.)**
1	भोकरदान	0	0	1.6	0	28.5	2	2.1	0	0	0	4.5	0	147.3	13	Bhokardhan
2	जाफराबाद	0	0	0	0	33.6	2	5	1	0	0	17.4	1	84.4	9	Jafrabad
3	जालना	0	0	0	0	11.3	1	17.4	2	0	0	22.5	4	68.2	7	Jalna

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
4	अंबड	0	0	0	0	14	1	5.7	1	0	0	17.3	3	61.4	7	Ambad
5	परतूर	0	0	0	0	6	1	28.6	3	0	0	31	2	120.4	10	Partur
6	बदनापूर	0	0	0	0	17.4	1	5.4	1	0	0	0	0	67.6	8	Badnapur
7	धनसावंगी	0	0	0	0	4.9	1	6.4	2	0	0	21.8	5	48.5	8	Ghansangvi
8	मंथा	0	0	0	0	14	1	9.6	2	0	0	5.4	1	41.3	6	Mantha
XX	**बीड (जिल्हा)**															**Beed (Dist.)**
1	बीड	0	0	0	0	38.1	2	0	0	0	0	32.1	5	110	8	Beed
2	पाटोदा	0	0	0	0	9.8	2	0	0	0	0	41.2	4	86.9	5	Patoda
3	आष्टी	0	0	0	0	15.2	1	0	0	0	0	34	4	73.6	11	Ashti
4	गेवराई	0	0	0	0	29.7	3	0	0	6	1	26.8	2	45.6	7	Gevari
5	माजलगाव	0	0	0	0	30.4	2	0	0	2	0	31.2	3	96.7	5	Majalgaon
6	अंबेजोगाई	0	0	4.8	1	32.8	3	0	0	0	0	57.4	3	149.2	7	Ambejogai
7	कैज	0	0	0	0	15.6	2	0	0	0	0	15.5	3	125.9	9	Kej
8	परळी	0	0	0	0	49	2	0	0	0	0	39.4	2	91.2	6	Parali
9	धरूर	0	0	0	0	15.7	2	0	0	0	0	10.7	1	66.6	5	Dharur
10	वाडवानी	0	0	0	0	56.5	3	0	0	0	0	36.5	2	157.5	4	Vadavani
11	शिरुरकासार	0	0	0	0	24.4	2	0	0	0	0	24	2	59.3	7	Shirur Kasar
XXI	**लातूर (जिल्हा)**															**Latur (Dist.)**
1	लातूर	0	0	0	0	10.5	1	0	0	3.3	1	25.5	2	151	10	Latur
2	औसा	0	0	0	0	21.9	1	0	0	0	0	24.5	2	121.6	9	Ausa
3	अहमदपूर	0	0	0	0	6.8	1	0	0	0	0	49.6	5	97	7	Ahmedpur
4	निलंगा	0	0	0	0	19.6	1	0	0	5	1	67	6	113.7	10	Nilanga
5	उदगीर	0	0	0	0	14.4	1	0	0	0	0	39.9	4	89.3	7	Udgir
6	चाकूर	0	0	0	0	14.8	1	0	0	0	0	50.4	4	144.4	9	Chakur
7	रेनापूर	0	0	0	0	12	1	0	0	--	--	20.9	2	137.6	10	Renapur
8	देवनी	0	0	0	0	25.7	1	0	0	0	0	121	5	108	11	Davani
9	शिरुर अनंतमल	0	0	0	0	38.7	1	0	0	0	0	94	5	140.1	9	Shirur Anantmal
10	जालकोट	0	0	0	0	16.5	1	0	0	0	0	32	4	84	7	Jalkot
XXII	**उस्मानाबाद (जिल्हा)**															**Osmanabad (Dist.)**
1	उस्मानाबाद	0	0	12.4	2	17.4	2	0	0	0	0	36.7	5	120.9	12	Osmanabad
2	तुळजापूर	0	0	13.9	2	19.9	2	0	0	0	0	41.5	4	100.6	11	Tuljapur
3	परांडा	0	0	8.2	1	9.8	1	0	0	0	0	45	3	73.2	6	Paranda
4	भूम	0	0	7.2	1	9.2	1	0	0	0	0	29	4	126.6	10	Bhum

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
5	कळंब	0	0	19.2	2	5	1	0	0	0	0	29	3	134	8	Kalamb
6	उमरगांव	0	0	11.2	2	24.8	3	0	0	0	0	41.6	5	98.6	8	Umarga
7	नवीन लोहारा	0	0	4.7	1	16.5	3	0	0	0	0	36.5	3	115.9	12	Lohara
8	वाशी	0	0	15.3	2	14.3	1	0	0	0	0	34	4	168.2	9	Washi
XXIII	**नांदेड (जिल्हा)**															**Nanded (Dist.)**
1	नांदेड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11.1	1	116.2	11	Nanded
2	बिलोली	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	36.6	3	73.2	6	Biloli
3	मुखेड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	47.2	5	89.9	8	Mukhed
4	कंधार	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	48.4	5	44.8	6	Kandhar
5	लोहा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25.4	2	84.3	10	Loha
6	हदगाव	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10.2	2	77.4	10	Hadgaon
7	भोकर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45	4	105.2	11	Bhokar
8	देगलूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26.4	3	97.5	10	Deglur
9	निवट	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	41.1	4	93.8	12	Kinwat
10	मुदखेड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9.1	2	94.9	9	Mudkhed
11	हिमायत नगर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	2	79.6	8	Himayat Nagar
12	माहूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39.8	2	118	11	Mahur
13	धरमाबाद	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	68	3	79.3	7	Dharmabad
14	उमरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14.9	2	112.3	9	Umari
15	अर्धापूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5.4	1	96.5	11	Ardhapur
16	नायगांव	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23.4	4	99	7	Naigaon kh
XXIV	**परभणी (जिल्हा)**															**Parabhani (Dist.)**
1	परभणी	0	0	17.4	3	66.1	4	0	0	0	0	40.1	3	73.8	6	Parbhani
2	गंगाखेड	0	0	15.3	2	134.2	8	0	0	0	0	51.6	4	51.9	5	Gangakhed
3	पाथरी	0	0	6.3	1	86.4	5	0	0	0	0	26.7	2	89	8	Pathari
4	जिंतूर	0	0	9.9	1	13	3	0	0	0	0	15.5	2	90.3	7	Jintur
5	पूर्णा	0	0	23.2	2	94.2	5	0	0	0	0	39.4	3	60	6	Purna
6	पालम	0	0	21	3	123	8	0	0	0	0	35.7	5	61	6	Palam
7	सेलू	0	0	9.5	2	37.2	4	0	0	0	0	37.8	2	88.7	8	Seloo
8	सोनपत	0	0	19.5	3	147	8	0	0	0	0	34	2	104	5	Sonpeth
9	मनवत	0	0	7.3	1	87.6	4	0	0	0	0	39	3	66.9	6	Manvat
XXV	**हिंगोली (जिल्हा)**															**Hingoli (Dist.)**
1	हिंगोली	0	0	35.8	2	55.2	4	0	0	0	0	17.8	2	69.2	7	Hingoli

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
2	कळमनुरी	0	0	11.4	2	65.8	4	0	0	0	0	8.3	2	102.4	11	Kalmnuri
3	बसमत	0	0	27.3	2	64.2	4	0	0	0	0	15.7	3	92.2	12	Basmat
4	औढा नागनाथ	0	0	43	2	77.4	3	0	0	0	0	36.4	4	130.5	12	Audha
5	सेनगांव	0	0	27	1	46.2	4	0	0	0	0	32.5	2	85.4	9	Sengaon
XXVI	**बुलढाणा (जिल्हा)**															**Buldhana (Dist.)**
1	जळगाव- जामोद	0	0	14	1	0	0	0	0	0	0	7.6	1	338.3	12	Jalgaon jamod
2	संग्रामपूर	0	0	10	1	0	0	0	0	0	0	11.4	1	304	11	Sangrampur
3	चीखली	0	0	8	1	0	0	0	0	0	0	20.4	3	145.5	11	Chikhali
4	बुलढाणा	0	0	17	1	0	0	0	0	0	0	9.2	1	173	10	Buldhana
5	देऊळगाव राजा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5.2	0	111	9	Deulgaon raja
6	मेहकर	0	0	29	1	0	0	0	0	0	0	45.1	4	143.5	10	Mehkar
7	सींदखेड राजा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15.5	3	128.2	12	Shindkhedraja
8	लोणार	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23.4	2	133.5	10	Lonar
9	खामगाव	0	0	23.2	1	0	0	0	0	0	0	15.2	2	119.9	10	Khamgaon
10	शेगांव	0	0	7	1	0	0	0	0	0	0	28.8	3	144	8	Shegaon
11	मलकापूर	0	0	42	1	0	0	0	0	0	0	0.4	0	164.9	7	Malkapur
12	मोताळा	0	0	18	1	0	0	0	0	0	0	1.4	0	143.2	8	Motala
13	नांदुरा	0	0	24	1	0	0	0	0	0	0	13.1	2	149.9	6	Nandura
XXVII	**अकोला (जिल्हा)**															**Akola (Dist.)**
1	आकोट	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6.9	2	336.8	11	Akot
2	तेल्हारा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13.5	3	287.5	11	Telhara
3	बाळापूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24.4	2	194.1	11	Balapur
4	पातूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	1	196.4	9	Patur
5	अकोला	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19.2	2	246.3	13	Akola
6	बार्शी टाकली	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26.8	2	191.7	10	Barshitakli
7	मुर्तिजापूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24.2	3	232.4	11	Murtijapur
XXVIII	**वाशीम (जिल्हा)**															**Washim (Dist.)**
1	वाशीम	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	61.9	6	192.3	13	Washim
2	रिसोड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	67	4	122.1	8	Risod
3	मालेगाव	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	38.4	4	176.9	11	Malegaon
4	मंगरुळपीर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23.8	5	227.1	13	Mangrulpir
5	मानोरा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26.1	3	146.1	14	Manora
6	करंजा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	31.7	4	198.4	11	Karanja

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
XXIX	**अमरावती (जिल्हा)**															**Amravati (Dist.)**
1	धारणी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13.1	2	46.2	15	Dharni
2	चिखलधारा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35.6	3	743.8	18	Chikhaldhara
3	अमरावती	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	72.5	2	395	11	Amravati
4	भातकुली	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	59.3	2	248.1	9	Bhatkuli
5	नांदगाव खांदेश्वर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	73.4	3	292	13	Nandgaon k'shwar
6	चांदूर रेल्वे	0	0	4.6	1	0	0	0	0	0	0	55.5	2	324.4	13	Chandur railway
7	तिवसा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	95.5	3	425.4	12	Tiwasa
8	मोर्शी	0	0	0	0	0	0	0	0	2.2	0	52.6	2	381.8	12	Morshi
9	वरुड	0	0	5.8	1	0	0	0	0	0.7	0	57.2	3	448.8	13	Warud
10	दर्यापूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	43.8	3	280.1	10	Daryapur
11	अंजनगाव सुरजी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	59	3	323	11	Anjangaon
12	अचलपूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18.7	2	315.2	13	Achalpur
13	चांदूर बाजार	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	43.4	3	372.	15	Chandubajar
14	धामणगांव रेल्वे	0	0	3.5	1	0	0	0	0	0	0	119.4	3	397.6	13	Dhamangaon railway
XXX	**यवतमाळ (जिल्हा)**															**Yavatmal (Dist.)**
1	यवतमाळ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45.1	4	188.6	11	Yeotmal
2	बाभुळगाव	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34.8	2	274.6	15	Bhabulgaon
3	कळंब	0	0	0	0	0	0	0	0	1.3	0	32.1	2	232.6	14	Kalam
4	दारव्हा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44	2	188.6	10	Darva
5	दिग्रस	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7.6	1	97.5	8	Digras
6	आर्णी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27.2	3	105	11	Arni
7	नेर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20.1	1	240.9	11	Ner
8	पुसद	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6.2	1	92.1	9	Pusad
9	उमरखेड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3.4	0	71.6	8	Umerkhed
10	मोहगाव	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8.2	1	83.9	9	Mohagaon
11	वाणी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18.9	2	188.6	13	Wani
12	मारेगाव	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	66	5	146.2	13	Maregaon
13	झरीझामरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25.6	3	136.6	11	Zarijamni
14	केळापूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29.3	3	105.5	12	Kelapur
15	घाटंजी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35.5	2	119.5	10	Ghatanji
16	राळेगाव	0	0	0	0	0	0	0	0	2.5	0	25.5	2	154.1	9	Ralegaon

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
XXXI	**वर्धा (जिल्हा)**															**Wardha (Dist.)**
1	आर्वी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	86.3	4	425	14	Arvi
2	कारंजा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	56	5	472.9	11	Karanja
3	आष्टी	0	0	9.8	1	0	0	0	0	0	0	56.6	5	447.1	13	Ashti
4	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30.5	2	342	13	Wardha
5	सेलू	0	0	0	0	0	0	0	0	11.5	1	41.8	5	370.6	11	Seloo
6	देवळी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	73.8	3	386.3	16	Devali
7	हिंगाघाट	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	58.8	4	278.7	11	Hinganghat
8	समुद्रपूर	0	0	0	0	0	0	0	0	35.8	1	27.1	3	380.3	12	Samudrpur
XXXII	**नागपूर (जिल्हा)**															**Nagpur (Dist.)**
1	नागपूर (शहर)	0	0	59	1	0	0	0	0	0	0	70.4	7	425.9	15	Nagpur city
2	नागपूर (ग्रामीण)	0	0	--	--	0	0	0	0	0	0	57.9	7	449.9	14	Nagpur gramin
3	कामठी	0	0	56	1	0	0	0	0	0	0	88.5	7	318.2	14	Kamthi
4	हिंगणी	0	0	12	1	0	0	0	0	0	0	42.1	5	439.3	13	Hingni
5	रामटेक	0	0	18	1	0	0	0	0	0	0	81.2	4	343.8	14	Ramtek
6	पारशिवनी	0	0	22	1	0	0	0	0	--	--	75.9	6	371.1	14	Parshiwani
7	मौदा	0	0	27.6	1	0	0	0	0	0	0	108.5	8	340.9	15	Maudha
8	काटोल	0	0	1.2	0	0	0	0	0	0	0	38.9	3	372.4	12	Katol
9	नरखेड	0	0	17	1	0	0	0	0	0	0	55.2	6	405.7	13	Narkhed
10	सावनेर	0	0	24.2	1	0	0	0	0	0	0	68.9	5	399.1	13	Savner
11	कळमेश्वर	0	0	14	1	0	0	0	0	--	--	43.5	4	448.3	13	Kalmeshwar
12	उमरेड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	48.3	3	425.2	13	Umrer
13	भिवापूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	63.4	5	449.4	13	Bhiwapur
14	कुही	0	0	4.1	1	0	0	0	0	0	0	122.6	8	394.1	12	Kuhi
XXXIII	**भंडारा (जिल्हा)**															**Bhandara (Dist.)**
1	भंडारा	0	0	24.6	1	0	0	0	0	0	0	113.7	8	356.4	16	Bhandara
2	मोहाडी	0	0	5.2	1	0	0	0	0	0	0	56.9	4	442.9	14	Mohadi
3	तुमसर	0	0	5	1	0	0	0	0	0	0	38.4	3	465.6	15	Tumsar
4	पौनी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	55.6	6	355.9	14	Pavni
5	साकोली	0	0	29.2	1	0	0	0	0	0	0	47.5	5	536.7	17	Sakoli
6	लखानदूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	47.3	5	372.3	13	Lakhandur
7	लाखनी	0	0	62.2	1	0	0	0	0	0	0	27.5	4	317.6	14	Lakhani
XXXIV	**गोंदिया (जिल्हा)**															**Gondia (Dist.)**
1	गोंदिया	0	0	33	3	10.8	2	3.2	0	0	0	62.6	5	453	19	Gondia
2	आमगांव	0	0	75	4	24.6	3	6.5	1	0	0	116.1	5	605.1	17	Amgaon

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
3	तिरोडा	0	0	39	4	5.8	1	5.1	1	0	0	65.7	4	525.9	17	Tiroda
4	गोरेगाव	0	0	44.4	4	19.7	2	3	1	0	0	79.7	5	545.1	16	Goregaon
5	सालेकसा	0	0	51.6	3	28.7	3	11.3	1	0	0	109.6	4	616.2	15	Salekasa
6	देवरी	0	0	26	1	22.6	3	1.7	0	0	0	77	6	608.8	15	Devari
7	मोरगांव अर्जूनी	0	0	0.9	0	13.1	1	2	0	0	0	57.7	3	372.4	12	Morgaon arjuni
8	सडक अर्जूनी	0	0	35.7	3	18.1	2	1.1	0	0	0	61.3	7	570.8	15	Sadak arjuni
XXXV	**चंद्रपूर (जिल्हा)**															**Chandrapur (Dist.)**
1	चंद्रपूर	0	0	0	0	5.4	1	0	0	0	0	19.9	3	244.3	12	Chandrpur
2	मूल	0	0	0	0	19	1	0	0	0	0	11.5	1	206.2	10	Mul
3	गोंडपिंपरी	0	0	0	0	8.1	1	0	0	0	0	13.6	2	148.7	13	Gondpimpri
4	वरोरा	0	0	0	0	7.8	1	0	0	0	0	33.7	3	228.4	13	Varora
5	भद्रावती	0	0	0	0	6.2	1	0	0	0	0	4.2	0	207.5	11	Bhdravati
6	चिमूर	0	0	0	0	1.2	0	0	0	0	0	9.4	1	340.2	13	Chimur
7	ब्रम्हपुरी	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	56.1	5	407.9	15	Bramhpuri
8	नागभिड	0	0	0	0	13.8	1	0	0	0	0	6.2	1	313	15	Nagbhid
9	सिंदेवाही	0	0	0	0	2.3	0	0	0	0	0	40	6	379.6	10	Sindhewahi
10	राजुरा	0	0	0	0	4.6	1	0	0	0	0	1.4	0	168.1	13	Rajura
11	कोरपणा	0	0	0	0	2.3	0	0	0	0	0	19.6	2	226.4	13	Korpana
12	सावली	0	0	0	0	8.1	1	0	0	0	0	7.5	1	330.1	12	Savali
13	बल्लरपूर	0	0	0	0	29.6	1	0	0	0	0	25.8	3	200.7	12	Ballarpur
14	पोमभूरणा	0	0	0	0	24	1	0	0	0	0	11.5	1	173.6	10	Pombhurna
15	जिवती	0	0	0	0	5.1	1	0	0	0	0	40	4	160.4	11	Jivati
XXXVI	**गडचिरोली (जिल्हा)**															**Gadchiroli (Dist.)**
1	गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	75.2	4	441.4	15	Gadchiroli
2	कुरखेडा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	61.8	5	483.9	16	Kurkheda
3	आरमोरी	0	0	0	0	0	0	0	0	11.6	1	89.3	3	427.5	16	Armori
4	चामोर्शी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54.7	4	412.8	16	Chamorshi
5	सिरोंचा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	55.5	3	267.9	16	Sironcha
6	अहेरी	0	0	0	0	0	0	0	0	23.2	1	59.1	4	300.1	18	Aheri
7	इटापल्ली	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	33.8	3	414.3	12	Etapalli
8	धानोरा	0	0	0	0	0	0	0	0	7.4	1	66.6	3	473.9	17	Dhanora
9	कोरची	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39.5	2	588.1	15	Korchi
10	देसाईगंज	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	59	3	343.5	16	Desaiganj wadsa
11	मुलचेरा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	70.2	4	391.8	14	Mulchera
12	भामरागड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	53.8	4	495.9	16	Bhamragad

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र	ऑगस्ट /August		सप्टेंबर /September		ऑक्टोबर / October		नोव्हेंबर /November		डिसेंबर / December		एकूण वार्षिक / Total Yearly Rainfall		Centers
		पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
I	**मुंबई (जिल्हा)**													**Mumbai (Dist.)**
1	कुलाबा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Coloba
II	**मुंबई उपनगर (जिल्हा)**													**Mumbai Sub (Dist.)**
1	अंधेरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andheri
III	**ठाणे (जिल्हा)**													**Thane (Dist.)**
1	ठाणे	594.2	25	447.1	15	24.3	3	0	0	0	0	2,622.9	79	Thane
2	कल्याण	623.2	24	467.4	14	5.6	1	0	0	0	0	2,347.8	73	Kalyan
3	मुरबाड	958.2	31	387.9	17	41.8	6	0	0	0	0	2,658.9	87	Murbad
4	भिवंडी	714.0	26	350.1	13	10.1	2	0	0	2.0	0	2,490.3	76	Bhivandi
5	शहापूर	909.3	29	438.1	18	36.0	4	0	0	0	0	2,686.2	84	Shahapur
6	उल्हासनगर	634.0	21	366.3	8	12.0	3	0	0	0	0	2,261.6	61	Ulhasnagar
7	अंबरनाथ	740.6	26	391.1	12	19.2	3	0	0	0	0	2,512.7	74	Ambarnath
IV	**रायगड (जिल्हा)**													**Raigadh (Dist.)**
1	अलिबाग	468.9	28	422.9	14	7.9	1	0	0	0	0	2,028.3	76	Alibag
2	पनवेल	506.6	26	354.9	15	55.3	4	0	0	0	0	2,347.2	75	Panwel
3	कर्जत	810.2	29	386.9	17	18.2	2	0	0	0	0	2,467	81	Karjat
4	खालापूर	494.0	25	393.4	18	61.6	5	0	0	0	0	1,852.4	83	Khalapur
5	उरण	357.7	25	402.2	16	34.0	2	0	0	0	0	1,873.5	74	Uran
6	सुधागड (पाली)	760.4	31	530.2	16	81.0	2	0.0	0	0	0	2,813.9	85	Sudhagad
7	पेण	566.8	27	431.8	16	21.9	3	0	0	0	0	2,254.9	78	Pen
8	महाड	628.9	29	358.4	19	16.9	2	0	0	0	0	2,124.1	86	Mahad
9	माणगाव	620.8	27	355.6	14	41.6	4	0.0	0	0	0	2,227.6	80	Mangaon
10	रोहा	637.3	29	497.4	18	55.6	5	0	0	0	0	2,459.3	90	Roha
11	पोलादपूर	920.2	30	428.9	13	54.9	5	0	0	0	0	2,610.3	80	Poladpur
12	मुरुड	453.3	26	386.0	14	39.3	2	0	0	0	0	2,092.2	80	Murud
13	श्रीवर्धन	449.3	21	357.5	17	9.4	1	0	0	0	0	1,990.8	70	Shriwardhan
14	म्हसाळा	679.7	22	369.9	14	28.0	2	0	0	0	0	2,551.4	73	Mahasala
15	तळा	575.0	27	504.0	13	40.0	2	0	0	0	0	2717	79	Tala

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
V	**रत्नागिरी (जिल्हा)**													**Ratnagiri (Dist.)**
1	चिपळूण	887.0	31	623.0	22	154.7	9	13	1	0	0	3,670.3	106	Chiplun
2	दापोली	711.3	27	573.6	21	21.1	2	19	1	1.4	0	2,971.2	90	Dapoli
3	खेड	839.7	30	616.9	20	61.1	3	0	0	0	0	3,236.3	97	Khed
4	गुहागर	627.8	27	412.6	16	19.2	2	0	0	3.8	1	2,881.3	91	Guhagar
5	मंडणगड	777.8	26	550.0	18	23.3	3	3	1	0	0	2,987	84	Mandangad
6	रत्नागिरी (टी)	502.1	23	420.8	19	55.6	6	0	0	1.2	0	2,447.7	95	Ratnagiri
5	संगमेश्वर	788.5	28	546.0	22	116.4	9	0	0	0	0	3,609.4	109	Sangameshwar
6	राजापूर	598.2	26	347.4	23	69.8	8	0	0	2.6	0	2,615.3	105	Rajapur
7	लांजा	700.2	25	568.2	19	83.0	6	46.2	1	24.4	2	3,280.2	104	Lanja
VI	**सिंधुदुर्ग (जिल्हा)**													**Sindhudurg (Dist.)**
1	देवगड	644.8	24	228.9	21	122.3	7	7.7	1	3.7	1	2,363.1	98	Devgad
2	मालवण	641.5	27	216.1	20	118.1	9	0	0	4.1	1	2,516.1	101	Malwan
3	सावंतवाडी	983.8	29	498.4	24	250.4	13	17	2	0	0	3,766.1	114	Sawantwadi
4	वेंगुर्ला	542.2	24	227.7	17	144.6	9	0	0	0.5	0	2,415.5	92	Vengurla
5	कावली	765.9	30	347.5	24	225.8	15	133.9	3	4	1	3,258.3	120	Kankawali
6	कुडाळ	587.6	30	302.2	23	173.5	10	7.3	1	0	0	2,671	107	Kudal
7	वैभववाडी	877.2	31	408.5	23	182.0	11	85	3	7.3	1	3,345.5	116	Vaibhavwadi
8	दोडामार्ग	852.1	28	400.0	22	297.0	13	4.5	1	4.5	1	3,774.6	108	Dodamarg
VII	**पालघर**													**Palghar (Dist.)**
1	वसई	506.5	22	214.5	8	10.2	2	0	0	0	0	2,044.3	62	Vasai
2	वाडा	627.3	24	358.6	13	16.6	2	0	0	0	0	2,375.1	70	Wada
3	डहाणू	440.4	25	341.8	13	9.5	3	0	0	0	0	2,219.3	74	Dahanu
4	पालघर	547.8	24	146.8	14	5.5	1	0	0	0	0	2,183.7	72	Palghar
5	जव्हार	641.0	25	578.0	14	3.0	0	0	0	0	0	2,538	67	Javhar
6	मोखाडा	477.1	27	512.1	14	42.5	2	0	0	0	0	2,076	77	Mokhada
7	तलासरी	565.5	22	523.5	14	5.5	1	0	0	0	0	2,661.4	68	Talasari
8	विक्रमगड	584.6	24	457.4	12	60.4	3	0	0	0	0	2567	73	Vikramgad
VIII	**नाशिक (जिल्हा)**													**Nasik (Dist.)**
1	मालेगाव	96.8	8	84.7	4	13.5	1	36.1	3	15	1	399.1	30	Malegaon
2	बागलाण	141.6	13	66.7	4	13.6	2	48.5	3	21.5	1	468.4	34	Baglan
3	कळवण	135.6	13	107.3	8	2.9	0	69.8	2	12	1	611	34	Kalwan
4	नांदगाव	85.4	8	64.5	7	6.7	1	13.9	1	0.2	0	243.7	28	Nandgaon

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
5	सुरगणा	346.3	26	279.6	16	17.3	2	5.4	1	0	0	1088	61	Surgana
6	नाशिक	192.3	21	139.8	11	15.5	3	25.3	3	2.6	1	621.4	53	Nasik
7	दिडोंरी	219	22	101.9	11	59.3	8	32.1	3	18.5	1	712.8	61	Dindori
8	इतपुरी	493.5	25	427.9	14	20.9	3	19.9	4	0	0	1,801.4	73	Egatpuri
9	पेठ	385.1	24	331.4	12	42	5	16	1	0.1	0	1,299.7	65	Peth
10	निफाड	151.8	16	81.8	10	31.2	6	13.4	2	8.8	1	486.4	49	Niphad
11	सिन्नर	131.7	17	66.8	7	27.6	5	17.6	1	17.5	1	398.8	45	Sinnar
12	येवला	121.9	10	91.6	8	13.9	2	23.7	3	15.3	2	342	34	Yevla
13	चांदवड	119.7	11	61.5	6	7.6	1	43.7	2	5.7	2	368.7	33	Chandwad
14	त्रिंबकेश्वर	414	25	431	13	31.3	3	19.4	2	9	1	1579	69	Trimbakeshwar
15	देवळी	91	9	76.5	7	3.4	1	44.4	2	29.3	2	390.2	32	Devali
IX	**धुळे (जिल्हा)**													**Dhule (Dist.)**
1	धुळे	138.2	8	152.7	6	28.8	2	74.1	3	25.7	2	597.7	36	Dhule
2	साक्री	117.8	15	138.2	9	13.6	2	46.6	3	20.4	1	566.6	43	Sakri
3	शिरपुर	90	9	252.2	8	6.3	1	50	2	24.4	3	768.8	39	Shirpur
4	सिंदखेडा	115.7	9	144	6	0	0	14.3	1	29	2	544.7	34	Shindkheda
X	**नंदुरबार (जिल्हा)**													**Nandurbar (Dist.)**
1	नंदुरबार	92.1	10	95.8	6	8.3	1	4.1	1	4.3	1	445.8	34	Nandurbar
2	नवापुर	117.6	14	227.4	12	28.6	3	17.4	2	0	0	655.6	41	Navapur
3	शहादा	107.5	11	134.7	8	9.1	1	9.6	1	4.1	1	507.8	38	Shahada
4	तळोदा	155.3	12	98.8	5	23.5	1	8.8	1	1.8	0	528.3	32	Taloda
5	अ्राणी	123.1	15	192.3	11	9	2	9	1	0	0	651.7	42	Akrani
6	अक्कलकुआ	310.7	21	174.9	10	0.5	0	0	0	0.3	0	907.6	45	Akkalkua
XI	**जळगाव (जिल्हा)**													**Jalgaon (Dist.)**
1	जळगाव	134	14	242.2	10	1.5	0	2.4	0	76.6	2	805.6	41	Jalgaon
2	भुसावळ	72.1	8	223.3	8	0	0	4.7	0	88.6	2	685.3	27	Bhusawal
3	यावल	132	13	160.3	8	3.1	0	0.2	0	60.7	2	834.4	41	Yaval
4	रावेर	96.7	12	158.5	9	3.8	1	0	0	34.4	2	639.5	36	Raver
5	इदलाबाद मुकाईनगर	76	5	130.3	8	0	0	3.2	0	27.5	2	446.6	27	Edlabad mukainagar
6	अमळनेर	99.4	13	221.8	6	0	0	35	2	59	2	661.5	39	Amalner
7	चोपडा	85	7	246.5	8	3.3	0	33	2	62.7	2	877.1	37	Chopda
8	एरंडोल	203.8	15	265.9	9	0	0	4	1	86	2	904.4	45	Erandol
9	पारोळा	145.4	10	186.6	8	0.4	0	17	3	0	0	619	39	Parola

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
10	चालिसगाव	177.3	11	151.9	7	2.5	0	73.3	2	63.4	2	735.1	36	Chalisgaon
11	जामनेर	150.8	14	152.6	8	0	0	23.1	1	27.5	2	507.2	36	Jamner
12	पाचोरा	174.6	12	200	9	2.4	0	28.3	2	28	2	699	43	Pachora
13	भडगाव	181.2	14	172.9	9	0	0	0	0	34.3	2	661	43	Bhadgaon
14	धरणगाव	117.6	13	289.1	6	2.7	1	10.7	1	106.5	2	882.8	38	Dharangaon
15	बोधवाडा	134.9	11	198.8	8	0	0	11	2	65.7	2	626	28	Bodhwada
XII	**अहमदनगर (जिल्हा)**													**Ahamadnagar (Dist.)**
1	अहमदनगर	202.1	12	45.6	5	22.9	2	71.4	3	0	0	471.4	38	Nagar
2	पारनेर	114.1	13	44.3	6	27.1	6	48	2	8.1	1	299.2	36	Parner
3	श्रीगोंदा	139.9	13	44	5	26.5	4	51.1	4	2	0	361.4	36	Shrigonda
4	कर्जत	173.6	14	80.1	5	30.2	4	102.9	4	0	0	464.4	36	Karjat
5	जामखेड	200.8	10	77.1	6	35.9	5	22.3	3	0	0	507.9	39	Jamkhed
6	शेवगाव	158.8	10	40.8	3	18.2	1	60	2	0	0	383.7	27	Shegaon
7	पाथर्डी	208.4	9	53.2	4	20.6	1	51.8	4	0	0	430.3	30	Pathardi
8	नेवासा	247.1	15	37.8	2	4.8	1	94.9	3	1.6	0	512.6	35	Newasa
9	राहुरी	195.7	10	29.6	2	6.6	2	59.8	2	0	0	426.1	28	Rahuri
10	संगमनेर	216.6	11	35.5	3	17.7	3	42.4	3	3.5	1	411.6	32	Sangamner
11	ओला	331.9	27	100.1	10	34.4	2	20.1	2	5.3	1	824.9	61	Akola
12	कोपरगाव	98.2	6	23	2	5.8	1	35.2	2	15.2	1	260.5	21	Kopargaon
13	श्रीरांपूर	192.1	9	31.4	3	4.8	0	90.1	4	28	2	441.8	29	Shrirampur
14	रहाटा	161.3	7	30.5	2	9.4	2	66.7	3	3.8	1	364	26	Rahata
XIII	**पुणे (जिल्हा)**													**Pune (Dist.)**
1	पुणे	321.5	17	91	8	54.2	4	29.2	2	53.1	1	819.7	46	Pune city
2	हवेली पुणे	181	18	30.2	5	7	1	10.1	1	2.4	0	373.9	40	Haveli pune
3	मुळशी	637.7	26	218.2	12	41.7	6	27.6	2	13.2	1	2,014.2	81	Mulshi paud
4	भोर	544.6	26	160.9	11	59.9	5	36.1	1	0	0	1,625.6	69	Bhor
5	मावळ	616.8	28	270.1	15	74.1	4	33.1	3	14.7	1	2,059.4	82	Maval wadgaon
6	वेल्हे	554.8	24	270.6	11	14.8	2	35.8	1	44.8	1	1,812.4	68	Velhe
7	जुन्नर	348.9	23	140	14	17.2	3	20	2	0	0	963	60	Junnar
8	खेड	248.9	19	66.2	10	6.7	1	13.5	1	0	0	606.7	48	Khed Rajgurunagar
9	आंबेगाव (जी. गाव)	246.3	21	70	8	43.1	5	17.1	2	2	0	584.6	52	Ambegaon
10	शिरुर	204.9	16	29	4	16.7	3	24.2	3	6	1	352.5	34	Shirur ghodnandi
11	बारामती	198.3	13	34.2	3	28.7	4	26.2	3	8	1	417.6	36	Baramati

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
12	इंदापूर	231.2	12	6.4	1	8.4	1	31.3	3	0	0	400.5	27	Indapur
13	दौंड	249.5	13	19.4	2	2	0	39.8	3	8.8	1	372.6	25	Daund
14	पुरंदर	211.3	16	12.4	2	18.3	2	13.3	1	0	0	371.3	32	Purandar Saswad
XIV	**सोलापूर (जिल्हा)**													**Solapur (Dist.)**
1	उत्तर सोलापूर	207.1	11	38.2	5	20.8	2	69	3	7.6	2	549.2	41	N.solapur
2	दक्षिण सोलापूर	185.9	15	51.3	6	29.4	4	15.1	2	8.3	1	467.3	46	S.solapur
3	बार्शी	185.7	11	59.2	6	30.5	5	48.8	3	1	0	496.7	44	Barshi
4	अक्कलकोट	229.5	14	59.3	8	33.4	4	29.1	2	24.1	1	551.9	50	Akkalkot
5	मोहोळ	169.5	11	19.5	2	22.6	3	32.4	4	0	0	436.8	40	Mohol
6	माढा	178.5	14	40.5	6	21.1	3	51.2	3	1.5	0	454.3	41	Madha
7	करमाळा	178.5	12	46.8	5	16.6	3	34.9	4	0.4	0	446.8	37	Karmala
8	पंढरपूर	207.8	12	30	4	35.2	4	26.8	3	4.6	1	439.6	37	Pandharpur
9	सांगोला	233.3	11	46.1	4	20	3	40.5	5	7.4	1	542.7	36	Sangola
10	माळशिरस	196.1	12	16.2	1	32.9	6	51.7	4	2	0	396.6	33	Malshiras
11	मंगलवेढा	191.4	14	31	3	17.3	3	26.7	3	7.6	1	424.7	37	Mangalwedha
XV	**सातारा (जिल्हा)**													**Satara (Dist.)**
1	सातारा	359.5	26	101.3	12	37.4	6	50.1	3	3.6	1	1,090.6	75	Satara
2	जावळी (मेढा)	437.7	26	193.4	12	100.9	8	0	0	0	0	1,654.7	76	Javli medha
3	पाटण	358.7	28	179.7	14	83.5	8	47.8	2	1.2	0	1,571.8	87	Patan
4	कराड	181.8	22	79.1	8	60.9	6	0	0	1.9	0	668.3	60	Karad
5	कोरेगाव	197.4	16	32.5	4	42.9	7	20	2	1.2	0	479.8	46	Koregaon
6	खटाव	245.3	17	50.9	7	80	8	33.4	2	3.3	0	601.6	52	Khatav vaduj
7	माण	226.1	15	14.6	2	75.5	8	57	2	0.6	0	483.1	42	Man dahiwadi
8	फलटण	193.3	14	10.4	1	25.9	5	0	0	0	0	301.6	26	Phaltan
9	खंडाळा	209.6	16	20.7	2	69.1	6	20	2	1.3	0	523.2	41	Khandala
10	वाई	252	22	64.7	9	91.9	8	85.5	2	2.3	0	799.7	60	Wai
11	महाबळेश्वर	1464.7	29	755.6	19	90.4	10	0	0	0.3	0	5,660.4	98	Mahableshwar
XVI	**सांगली (जिल्हा)**													**Sangli (Dist.)**
1	मिरज	200.3	13	72.7	10	151.5	10	19.2	2	4.9	1	664.6	54	Miraj
2	जत	240.5	12	50.8	4	39.2	3	21.9	5	5.9	1	549	38	Jath
3	खानापूर	196.6	18	52.4	7	79.4	7	50.8	3	12.6	1	607.8	54	Khanapur vita
4	वाळवा	166.5	14	54.1	7	66.7	5	25.2	2	1.9	0	568.2	51	Valva eslampur
5	तासगाव	169.5	11	36.9	6	115.1	9	47.6	4	38.8	1	574.5	45	Tasgaon

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
6	शिराळा	332	26	114.6	12	126.4	8	20.8	1	2.2	0	1,213.1	77	Shirala
7	आटपाडी	222.8	14	24.4	3	34.7	5	29.7	3	2	0	447.9	34	Atpadi
8	कवठेमहांकाळ	209	14	20.5	1	83.5	8	28.9	2	6.3	1	574.2	41	Kavthemahankal
9	पळुस	159.5	10	45.7	7	103.1	7	33.7	3	1	0	527.8	41	Palus
10	कडेगाव	184.2	15	82.4	10	86	6	28.9	2	10	1	632.9	55	Kadegaon
XVII	**कोल्हापूर (जिल्हा)**													**Kolhapur (Dist.)**
1	हातकांगले	187.6	17	36.2	4	109.8	9	33.5	2	5.3	1	644.2	54	Hatkanangle
2	शिरोळ	158.8	14	40.3	3	97.9	8	34.9	2	17.6	1	546.2	46	Shirol
3	पन्हाळा	357.4	24	148.4	12	114	7	20.7	1	6.9	1	1,456.7	79	Panhala
4	शाहूवाडी	658.3	28	293.2	14	106.4	8	12	1	6.2	1	2,422.7	95	Shahuwadi
5	राधानगरी	430.2	26	247.3	15	86.5	8	23.5	2	8.1	1	1,773.2	88	Radhanagari
6	गगनबावडा	1155.6	28	734.5	18	111	9	28.5	1	19	1	4,867.1	102	Bavda
7	करवीर	188	19	56.8	8	73	5	18.1	1	1.8	0	748.7	57	Karveer kolhapur
8	कागल	236.7	23	132.8	12	94.9	9	25	2	4.7	1	989	77	Kagal
9	गडहिंग्लज	263.2	21	88.2	9	132.6	10	37.6	3	15	2	890.9	70	Gadhinglaj
10	बुधरगड	385.4	26	171.8	16	132.4	10	45.6	3	5.4	1	1,655.6	90	Bhudargad
11	आजरा	445.8	25	142.1	14	175.9	10	41.3	3	10.6	2	1,756.5	89	Ajara
12	चंदगड	405.7	25	236.7	17	217.2	10	41.5	2	22.5	2	2,038.2	94	Chandgad
XVIII	**औरंगाबाद (जिल्हा)**													**Aurangabad (Dist.)**
1	औरंगाबाद	182.5	12	74	6	22.1	3	27.6	2	16.2	2	526.6	43	Aurangabad
2	पैठण	141.9	12	59.1	4	7.4	1	34.9	2	12.8	1	420.7	39	Paithan
3	गंगापूर	129.9	12	69.6	5	2	0	32	3	16.4	2	408.7	37	Gangapur
4	वैजापूर	137.2	13	60.8	7	2.3	0	24.5	3	12.7	1	414.8	44	Vaijapur
5	कन्नड	169.7	13	124.2	8	18.1	2	42.9	2	26.5	2	626.3	50	Kannad
6	खुलदाबाद	126.4	9	68.7	6	32.1	4	23.7	2	19.3	1	470.4	41	Khultabad
7	सिल्लोड	176.5	12	106.8	7	28.6	2	34.6	2	24.3	2	711.9	50	Sillod
8	सोयेगाव	160	14	197.2	9	5.7	1	45.6	3	21.7	2	773.7	52	Soegaon
9	फुलांबरी	166.1	11	121.8	7	8.5	0	34.6	2	24.8	1	594.8	36	Phulambari
XIX	**जालना (जिल्हा)**													**Jalna (Dist.)**
1	भोकरदान	197.6	11	118.3	6	23.1	3	21.4	1	16.9	2	561.3	38	Bhokardhan
2	जाफराबाद	136.6	9	108.8	4	11.6	1	20	1	0	0	417.4	28	Jafrabad
3	जालना	144.6	11	160.1	5	10.6	1	36.9	4	4.7	0	476.3	35	Jalna
4	अंबड	139.7	10	95.8	6	14.1	2	39.6	3	5	1	392.6	34	Ambad

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
5	परतूर	148.6	9	146.6	5	30.2	2	10.8	2	0	0	522.2	34	Partur
6	बदनापूर	154	10	89.8	4	2.6	0	10.8	1	0.4	0	348	25	Badnapur
7	धनसावंगी	103.7	11	81.6	5	0.1	0	13.2	2	0.6	0	280.8	34	Ghansangvi
8	मंथा	103.9	8	153.6	5	5	1	8.3	2	0	0	341.1	26	Mantha
XX	**बीड (जिल्हा)**													**Beed (Dist.)**
1	बीड	211.1	12	51.5	5	13.6	1	11.9	2	0	0	468.3	35	Beed
2	पाटोदा	225.9	12	33.2	4	40.3	3	0	0	0	0	438.3	30	Patoda
3	आष्टी	152.6	10	35.7	4	10.8	2	75.5	4	0	0	397.4	36	Ashti
4	गेवराई	128.4	11	68.1	7	7.3	2	3.7	1	1.9	0	317.5	34	Gevari
5	माजलगाव	166.4	9	83.9	6	10.1	2	0.8	0	0	0	421.5	27	Majalgaon
6	अंबेजोगाई	182.2	11	31.8	5	39.8	4	33.7	4	0	0	531.7	38	Ambejogai
7	कैज	170.8	10	27.2	5	11.5	1	22.5	2	0	0	389	32	Kej
8	परळी	117.8	11	50.6	6	12.2	2	2	0	0	0	362.2	29	Parali
9	धरूर	181.8	11	58.2	5	2.3	0	15	1	0	0	350.3	25	Dharur
10	वाडवानी	162.5	11	95.5	7	3	0	27.5	2	0	0	539	29	Vadavani
11	शिरुरकासार	220.9	9	50.7	6	2.3	0	9.4	2	0	0	391	28	Shirur Kasar
XXI	**लातूर (जिल्हा)**													**Latur (Dist.)**
1	लातूर	211.7	11	31.3	4	32.6	4	40.3	2	0	0	506.2	35	Latur
2	औसा	127.8	8	40.7	2	24.2	4	37.3	2	0	0	398	28	Ausa
3	अहमदपूर	229.3	12	87.1	7	10.3	2	7.2	2	0	0	487.3	36	Ahmedpur
4	निलंगा	157.9	11	51.2	8	36.3	8	66.2	4	7.9	1	524.8	50	Nilanga
5	उदगीर	240.1	11	33.3	3	8.1	1	0	0	0.9	0	426	27	Udgir
6	चाकूर	281.4	10	25.4	4	27	3	12.8	1	0	0	556.2	32	Chakur
7	रेनापूर	194.3	11	25.3	3	50.1	3	15.1	2	0	0	455.3	32	Renapur
8	देवनी	202.8	13	24.7	4	10.4	2	6.7	1	0	0	502.6	38	Davani
9	शिरुर अनंतमल	141.3	9	19.9	1	13.4	1	18.3	1	0	0	465.7	27	Shirur Anantmal
10	जालकोट	208	10	75	5	7.5	1	8	1	0	0	431	29	Jalkot
XXII	**उस्मानाबाद (जिल्हा)**													**Osmanabad (Dist.)**
1	उस्मानाबाद	182.8	12	31.7	3	29.3	4	67.3	2	0	0	498.5	42	Osmanabad
2	तुळजापूर	255.6	16	104.2	11	22.5	3	13.9	1	0	0	572.1	50	Tuljapur
3	परांडा	224.6	10	67.4	7	30	4	19.8	3	0	0	478	35	Paranda
4	भूम	223	11	30.6	3	26	4	27.8	2	0	0	479.4	36	Bhum
5	कळंब	163.1	12	16.5	2	4.4	0	20.8	2	0	0	392	30	Kalamb

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
6	उमरगांव	224.2	13	68.2	8	19.6	3	13	2	0	0	501.2	44	Umarga
7	लोहारा	183.3	14	77.2	5	36.1	4	49.7	3	0	0	523.9	45	Lohara
8	वाशी	288.8	13	30.7	4	21.7	2	22.3	3	0	0	595.3	38	Washi
XXIII	**नांदेड (जिल्हा)**													**Nanded (Dist.)**
1	नांदेड	212.2	9	104.2	7	0	0	0	0	0	0	443.7	28	Nanded
2	बिलोली	142.4	10	35.6	4	14	2	7.2	1	0	0	309	26	Biloli
3	मुखेड	254.9	12	26.9	3	3.7	1	0	0	5	1	427.6	30	Mukhed
4	कंधार	194.6	11	52.7	7	4.3	1	0	0	0	0	344.8	30	Kandhar
5	लोहा	221.9	9	119.3	9	0	0	0	0	0	0	450.9	30	Loha
6	हदगाव	155.8	11	197	8	1	0	1.6	0	0	0	443	31	Hadgaon
7	भोकर	171	8	140	5	11.8	2	0	0	0.5	0	473.5	30	Bhokar
8	देगलूर	135.7	11	39	4	0	0	0	0	2.3	0	300.9	28	Deglur
9	निवट	241.5	14	230.3	9	17.4	2	11	1	0	0	635.1	42	Kinwat
10	मुदखेड	152.2	8	112.7	5	4	0	1	0	0	0	373.9	24	Mudkhed
11	हिमायत नगर	178.4	11	197.4	8	12.7	2	0	0	0	0	479.1	31	Himayat Nagar
12	माहूर	262.4	13	197.3	9	1.3	0	0	0	0	0	618.8	35	Mahur
13	धरमाबाद	128.3	10	97.3	6	10	1	0	0	0	0	382.9	27	Dharmabad
14	उमरी	229.3	13	96.8	7	28.3	2	0	0	0	0	482.6	33	Umari
15	अर्धापूर	163.3	10	126	6	0	0	0	0	0	0	391.2	28	Ardhapur
16	नायगांव	204.8	9	64	8	1.7	0	3.4	1	0	0	396.3	29	Naigaon kh
XXIV	**परभणी (जिल्हा)**													**Parabhani (Dist.)**
1	परभणी	130.2	10	57.9	5	4	0	8	2	0	0	397.5	33	Parbhani
2	गंगाखेड	155.7	8	56.5	6	7.3	1	4	0	0	0	476.5	34	Gangakhed
3	पाथरी	187.3	11	128	7	0	0	0	0	0	0	523.7	34	Pathari
4	जिंतूर	164	8	107.4	5	4.7	0	3.8	1	0	0	408.6	27	Jintur
5	पूर्णा	148.7	9	88.6	7	0.4	0	1.2	0	0	0	455.7	32	Purna
6	पालम	102.8	10	69	7	0	0	4	1	0	0	416.5	40	Palam
7	सेलू	110.6	7	108	5	13.1	3	5.8	1	0	0	410.7	32	Seloo
8	सोनपत	179	11	74	6	21	3	9	1	0	0	587.5	39	Sonpeth
9	मनवत	182.2	9	116.3	6	3.7	0	11	3	0	0	514	32	Manvat
XXV	**हिंगोली (जिल्हा)**													**Hingoli (Dist.)**
1	हिंगोली	111	8	165.4	6	3.8	1	9.9	2	0	0	469.1	32	Hingoli
2	कळमनुरी	194	11	166.4	9	2.7	1	4.6	1	0	0	555.6	41	Kalmnuri

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
3	बसमत	179.7	11	86	5	1.7	0	10.2	1	0	0	482	39	Basmat
4	औढा नागनाथ	275.5	12	118.6	5	9.4	1	23.8	2	0	0	714.6	41	Audha
5	सेनगांव	158.2	9	227	5	17.3	2	13.8	1	0	0	607.7	33	Sengaon
XXVI	**बुलढाणा (जिल्हा)**													**Buldhana (Dist.)**
1	जळगाव- जामोद	93.6	5	168.8	8	4	1	0.4	0	0	0	626.7	28	Jalgaon jamod
2	संग्रामपूर	47.4	3	144.7	5	0	0	0.8	0	0	0	518.3	21	Sangrampur
3	चीखली	192.7	13	154.8	6	10.8	1	51.4	1	0	0	583.6	36	Chikhali
4	बुलढाणा	180.2	15	164	8	26.6	2	30	1	17.7	2	617.7	40	Buldhana
5	देऊळगाव राजा	161.7	6	188.4	7	0	0	46.2	1	0	0	512.5	23	Deulgaon raja
6	मेहकर	184.5	10	162.7	5	1.8	0	36.2	2	0.9	0	603.7	32	Mehkar
7	सींदखेड राजा	174.7	11	166.4	6	5.5	1	30.3	1	0	0	520.6	34	Shindkhedraja
8	लोणार	130.5	12	167.7	5	12.3	2	5	1	1.3	0	473.7	32	Lonar
9	खामगाव	165.5	13	119.2	4	0.7	0	29.2	1	7.4	1	480.3	32	Khamgaon
10	शेगांव	134.6	11	132.8	6	0	0	21.2	1	0.2	0	468.6	30	Shegaon
11	मलकापूर	101.2	11	179.4	12	0	0	5.6	1	0	0	493.5	32	Malkapur
12	मोताळा	171	13	183.9	7	2.6	0	18.4	1	18.9	2	557.4	32	Motala
13	नांदुरा	144	12	138.8	9	0.3	0	11.3	1	0	0	481.4	31	Nandura
XXVII	**अकोला (जिल्हा)**													**Akola (Dist.)**
1	आकोट	114.1	8	127.2	6	0	0	0	0	49	1	634	28	Akot
2	तेल्हारा	52.6	4	143.1	8	0	0	0	0	0	0	496.7	26	Telhara
3	बाळापूर	118.7	12	102.2	5	0	0	38.7	2	0	0	478.1	32	Balapur
4	पातूर	180	12	167.6	5	0	0	37.3	2	0	0	592.3	29	Patur
5	अकोला	136.6	11	156	7	0	0	8.1	1	0	0	566.2	34	Akola
6	बार्शी टाकली	79.6	9	111	5	0	0	9.3	1	0.4	0	418.8	27	Barshitakli
7	मुर्तिजापूर	138.1	11	160.2	11	2.4	0	0	0	0	0	557.3	36	Murtijapur
XXVIII	**वाशीम (जिल्हा)**													**Washim (Dist.)**
1	वाशीम	194.2	13	388.4	8	27.9	2	0.2	0	0	0	864.9	42	Washim
2	रिसोड	166	10	241.4	5	2.7	0	2	0	0	0	601.2	27	Risod
3	मालेगाव	160.3	12	220.8	7	1.7	0	3.4	1	0	0	601.5	35	Malegaon
4	मंगरुळपीर	163.7	13	137.3	5	9.6	1	10.3	1	0	0	571.8	38	Mangrulpir
5	मानोरा	206.4	12	97.1	6	18.4	2	0	0	0	0	494.1	37	Manora
6	कारंजा	127	11	79.1	6	4.4	1	5.4	1	0	0	446	34	Karanja

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
XXIX	**अमरावती (जिल्हा)**													**Amravati (Dist.)**
1	धारणी	166.7	13	230.4	12	14.7	2	45.7	1	2.6	1	935.2	46	Dharni
2	चिखलधारा	180	13	286.8	12	22.4	3	0.9	0	0	0	1,269.5	49	Chikhaldhara
3	अमरावती	126.9	9	199.6	9	13.1	2	7.6	1	0	0	814.7	34	Amravati
4	भातकुली	144.9	8	177.9	9	4.3	0	32.1	2	0	0	666.6	30	Bhatkuli
5	नांदगाव खांदेश्वर	225.5	10	218.7	10	7.8	1	6.2	1	0	0	823.6	38	Nandgaon k'shwar
6	चांदूर रेल्वे	193	10	208.2	9	24.6	3	14.2	1	0	0	824.5	39	Chandur railway
7	तिवसा	90.5	9	163.6	7	1.9	0	3.1	1	0	0	780	32	Tiwasa
8	मोर्शी	118.7	10	129.2	6	10.3	2	0	0	0	0	694.8	32	Morshi
9	वरुड	143.5	13	105.1	6	13.3	1	1	0	0	0	775.4	37	Warud
10	दर्यापूर	103	8	179.9	9	1.7	0	6.4	1	0.1	0	615	31	Daryapur
11	अंजनगाव सुरजी	68.9	7	167.9	6	6.3	1	0	0	22	1	647.1	29	Anjangaon
12	अचलपूर	60.1	7	148.7	4	8.6	1	8.4	2	30.2	1	589.9	30	Achalpur
13	चांदूर बाजार	78.5	8	166.3	7	11.2	2	5.5	1	0	0	676.9	36	Chandubajar
14	धामणगांव रेल्वे	171.6	11	196.5	9	0	0	20.4	1	0	0	909	38	Dhamangaon railway
XXX	**यवतमाळ (जिल्हा)**													**Yavatmal (Dist.)**
1	यवतमाळ	147	12	136.6	5	0.2	0	0	0	0	0	517.5	32	Yeotmal
2	बाभुळगाव	136	12	155.8	9	1.2	0	0	0	0	0	602.4	38	Bhabulgaon
3	कळंब	193.5	13	180	7	3.2	0	0	0	0	0	642.7	36	Kalam
4	दारव्हा	197.2	11	148.9	7	1.8	0	0	0	0	0	580.5	30	Darva
5	दिग्रस	199.5	10	188.8	5	2.5	0	0	0	0	0	495.9	24	Digras
6	आर्णी	169	12	149.9	8	0.3	0	0	0	0	0	451.4	34	Arni
7	नेर	141.2	11	110.3	7	5.2	1	2.3	0	0	0	520	31	Ner
8	पुसद	174.9	11	105.4	6	23.6	2	0	0	0	0	402.2	29	Pusad
9	उमरखेड	160.3	10	202.3	9	0	0	14.4	2	0	0	452	29	Umerkhed
10	मोहगाव	140.7	11	122.3	8	0.8	0	0	0	0	0	355.9	29	Mohagaon
11	वाणी	131.1	10	145.9	7	1	0	0	0	0	0	485.5	32	Wani
12	मारेगाव	134.2	9	142.3	6	2.8	0	0	0	0	0	491.5	33	Maregaon
13	झरीझामरी	156.4	11	229.8	8	4.2	0	0	0	0	0	552.6	33	Zarijamni
14	केळापूर	189.7	13	191.6	7	5.1	0	0	0	0	0	521.2	35	Kelapur
15	घाटंजी	177.3	12	170.2	7	5.8	0	0	0	0	0	508.3	31	Ghatanji
16	राळेगाव	84.5	13	101.8	7	3.7	0	0	0	0	0	372.1	31	Ralegaon

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
XXXI	**वर्धा (जिल्हा)**													**Wardha (Dist.)**
1	आर्वी	153.4	9	141.5	8	13.2	1	26.4	1	0	0	845.8	37	Arvi
2	कारंजा	119.3	9	142.7	11	17.6	3	4.5	1	0	0	813	40	Karanja
3	आष्टी	90	9	109.8	8	26.2	3	7.7	1	0	0	747.2	40	Ashti
4	वर्धा	86.9	7	198	8	6.6	2	0	0	8.6	1	672.6	33	Wardha
5	सेलू	161.2	10	128.3	7	23.1	3	0	0	0	0	736.5	37	Seloo
6	देवळी	124.5	11	223	9	0	0	0	0	0	0	807.6	39	Devali
7	हिंगाघाट	128.2	12	144.2	9	1.9	0	0	0	0	0	611.8	36	Hinganghat
8	समुद्रपूर	57.3	8	129.7	9	5	1	0	0	0	0	635.2	34	Samudrpur
XXXII	**नागपूर (जिल्हा)**													**Nagpur (Dist.)**
1	नागपूर (शहर)	166	7	163.6	6	3.3	0	0.6	0	1.2	0	890	36	Nagpur city
2	नागपूर (ग्रामीण)	109.9	10	149.1	8	1.7	0	0.2	0	0	0	768.7	39	Nagpur gramin
3	कामठी	109	9	125.9	5	0	0	0	0	0	0	697.6	36	Kamthi
4	हिंगणी	136.8	10	141.5	9	1.5	0	5.4	1	0	0	778.6	39	Hingni
5	रामटेक	127.7	9	110.9	10	45.3	3	14	2	7.8	1	748.7	44	Ramtek
6	पारशिवनी	155.7	10	95.7	8	66.3	4	7	1	0.8	0	794.5	44	Parshiwani
7	मौदा	194.1	13	137.8	8	2.5	0	0	0	0	0	811.4	45	Maudha
8	काटोल	85.8	8	106.1	9	27.6	5	15.5	2	0	0	647.5	39	Katol
9	नरखेड	99.7	7	83.2	5	22.8	4	23.5	2	0	0	707.5	38	Narkhed
10	सावनेर	141.3	9	100.3	11	48.8	2	9.9	2	0	0	792.5	43	Savner
11	कळमेश्वर	79.7	7	114.3	10	5.4	1	14	2	1.3	0	720.5	38	Kalmeshwar
12	उमरेड	79	11	142.7	8	0	0	0	0	0	0	695.2	35	Umrer
13	भिवापूर	109.3	10	107.8	6	11.8	2	2.3	0	0	0	744	36	Bhiwapur
14	कुही	165.8	14	183.3	10	10.9	2	0	0	0	0	880.8	47	Kuhi
XXXIII	**भंडारा (जिल्हा)**													**Bhandara (Dist.)**
1	भंडारा	209.1	13	135.1	8	15.6	2	0	0	0	0	854.5	48	Bhandara
2	मोहाडी	137.7	12	110	8	6.3	1	0	0	0	0	759	40	Mohadi
3	तुमसर	181.3	11	76.2	8	2.5	0	0	0	0	0	769	38	Tumsar
4	पौनी	108.8	9	145.8	7	6.3	1	0.7	0	0	0	673.1	37	Pavni
5	साकोली	308.8	16	151	8	29.8	4	0	0	0	0	1103	51	Sakoli
6	लखानदूर	143.1	10	199.1	8	0.9	0	0	0	0	0	762.7	36	Lakhandur
7	लाखनी	237.1	12	147.7	9	11.3	2	0	0	0	0	803.4	42	Lakhani
XXXIV	**गोंदिया (जिल्हा)**													**Gondia (Dist.)**
1	गोंदिया	223.6	15	93	8	42.5	2	0	0	0	0	921.7	54	Gondia
2	आमगांव	229.3	12	69.1	9	53.5	2	0	0	0	0	1,179.2	53	Amgaon

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 2.2 contd…

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
3	तिरोडा	223	12	116.7	9	18.9	2	0	0	0	0	1000.1	50	Tiroda
4	गोरेगाव	237.8	13	84.5	8	62.3	2	0	0	0	0	1076.5	51	Goregaon
5	सालेकसा	207.1	11	137	11	55.9	3	0	0	0	0	1217.4	51	Salekasa
6	देवरी	318.5	14	217.3	13	67.6	3	0	0	0	0	1339.5	55	Devari
7	मोरगांव अर्जूनी	191.4	10	181	9	19.6	3	0	0	0	0	838.1	38	Morgaon arjuni
8	सडक अर्जूनी	344.6	12	98.3	9	44	3	0	0	0	0	1173.9	51	Sadak arjuni
XXXV	**चंद्रपूर (जिल्हा)**													**Chandrapur (Dist.)**
1	चंद्रपूर	148.5	12	265.5	11	24.9	3	0	0	0	0	708.5	42	Chandrpur
2	मूल	175.5	12	303.6	7	20.5	3	0	0	0	0	736.3	34	Mul
3	गोंडपिंपरी	186	11	196.8	6	42.7	3	0	0	0	0	595.9	36	Gondpimpri
4	वरोरा	102.8	9	156.5	10	6.1	1	0	0	0	0	535.3	37	Varora
5	भद्रावती	93.3	11	163	6	6.8	1	0	0	0	0	481	30	Bhdravati
6	चिमूर	44.4	7	227.8	10	0.1	0	0	0	0	0	623.1	31	Chimur
7	ब्रम्हपुरी	154	13	266.2	11	1.1	0	0	0	0	0	887.3	44	Bramhpuri
8	नागभिड	113.2	12	181.4	10	1.2	0	0	0	0	0	628.8	39	Nagbhid
9	सिंदेवाही	101.4	9	214.8	8	6	1	0	0	0.5	0	744.6	34	Sindhewahi
10	राजुरा	215.7	13	312.7	7	36.9	2	0	0	0	0	739.4	36	Rajura
11	कोरपणा	231.5	12	298.7	11	23.9	3	0	0	0	0	802.4	41	Korpana
12	सावली	147.2	10	318.5	10	14.1	2	24	1	0	0	849.5	37	Savali
13	बल्लरपूर	195.7	12	320	7	62.6	3	0	0	0	0	834.4	38	Ballarpur
14	पोमभूरणा	183.7	10	358.6	8	2.3	0	0	0	0	0	753.7	30	Pombhurna
15	जिवती	199.1	11	220.1	9	49.5	7	0	0	0	0	674.2	43	Jivati
XXXVI	**गडचिरोली (जिल्हा)**													**Gadchiroli (Dist.)**
1	गडचिरोली	203	12	380.9	12	29.6	3	0	0	0	0	1130.1	46	Gadchiroli
2	कुरखेडा	244.1	15	265.1	12	23.5	2	0	0	0	0	1078.4	50	Kurkheda
3	आरमोरी	187.6	14	393.2	10	19	3	1.8	0	0	0	1130	47	Armori
4	चामोर्शी	252.3	12	495.7	8	25.5	3	3	1	0	0	1244	44	Chamorshi
5	सिरोंचा	188.5	12	304	11	16.9	3	6.2	1	0	0	839	46	Sironcha
6	अहेरी	265.7	18	573.9	14	43	5	0	0	0	0	1265	60	Aheri
7	इटापल्ली	245.1	12	354.9	13	32.2	2	0	0	0	0	1080.3	42	Etapalli
8	धानोरा	233.1	16	451.3	16	26.9	2	6.9	1	0	0	1266.1	56	Dhanora
9	कोरची	312.1	14	350.6	17	16.5	2	0	0	0	0	1306.8	50	Korchi
10	देसाईगंज	194.6	13	292.5	10	10.5	2	0	0	0	0	900.1	44	Desaiganj wadsa
11	मुलचेरा	289	12	575.9	10	58.2	3	0	0	0	0	1385.1	43	Mulchera
12	भामरागड	223.3	15	763.9	16	60.7	2	0	0	0	0	1597.6	53	Bhamragad

टीप / Note : N.A. - उपलब्ध नाही / Not Available.

आधार - कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे / Source - Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

2. पर्योवरण सांख्यिकी /ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 2.3

पावसाची कक्षा व कालावधी / Spread and Range of Rainfall

(2014)

(मिली मीटर मध्ये/ in m. m.)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा / केंद्र	पावसाचा कालावधी / Spread of Rainfall		पावसाची कक्षा / Range of rainfall		District / Centre
		पाऊस सुरु होण्याचा दिनांक / Date of on set of rainfall	पाऊस बंद होण्याचा दिनांक / Date of closure of rainfall	वर्षातील कमाल पाऊस Maximum rainfall in a year	वर्षातील किमान पाऊस Minimum rainfall in a year	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Suburban
3	ठाणे	14th June 2014	08th October 2014	1,270.6	22.4	Thane
4	पालघर	15th June 2014	10th October 2014	1,298.7	14.8	Palghar
5	रायगड	14th June 2014	08th October 2014	1,156.4	35.2	Raigad
6	रत्नागिरी	3rd June 2014	26th October 2014	1,490.0	6.0	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	31st May 2014	28th October 2014	1,308.8	2.7	Sindhudurg
8	नाशिक	4th June 2014	10th October 2014	244.4	5.5	Nashik
9	धुळे	5th June 2014	18th October 2014	214.4	13.5	Dhule
10	नंदुरबार	3rd June 2014	20th October 2014	266.5	4.0	Nandurbar
11	जळगाव	12th June 2014	19th September 2014	260.6	19.4	Jalgaon
12	अहमदनगर	4th June 2014	18th October 2014	193.0	6.2	Ahmednagar
13	पुणे	3rd June 2014	10th October 2014	342.0	6.5	Pune
14	सातारा	3rd June 2014	27th October 2014	452.5	2.7	Satara
15	सांगली	3rd June 2014	27th October 2014	207.0	8.3	Sangli
16	सोलापूर	4th June 2014	27th October 2014	197.2	7.3	Solapur
17	कोल्हापूर	3rd June 2014	28th October 2014	618.0	9.2	Kolhapur
18	औरंगाबाद	10th June 2014	18th October 2014	155.0	7.1	Aurangabad
19	जालना	20th June 2014	09th October 2014	143.9	4.3	Jalna
20	परभणी	7th June 2014	20th September 2014	147.2	5.1	Parbhani
21	हिंगोली	14th June 2014	24th September 2014	174.9	6.4	Hingoli
22	बीड	4th June 2014	18th October 2014	171.6	2.9	Beed
23	नांदेड	7th June 2014	20th September 2014	195.2	6.0	Nanded
24	उस्मानाबाद	5th June 2014	27th October 2014	214.7	12.0	Osmanabad
25	लातूर	5th June 2014	27th October 2014	198.8	16.7	Latur
26	बुलढाणा	12th June 2014	17th October 2014	160.7	5.4	Buldhana
27	अकोला	12th June 2014	19th September 2014	244.7	16.3	Akola
28	वाशिम	3rd June 2014	16th October 2014	203.6	3.5	Washim
29	अमरावती	12th June 2014	19th September 2014	373.1	9.3	Amravati
30	यवतमाळ	18th June 2014	09th September 2014	157.3	4.0	Yavatmal
31	वर्धा	30 th May 2014	15th October 2014	374.9	4.2	Wardha
32	नागपूर	15th June 2014	16th October 2014	399.3	6.7	Nagpur
33	भंडारा	11th June 2014	14th October 2014	400.8	9.4	Bhandara
34	गोदिंया	15th June 2014	16th October 2014	518.1	4.1	Gondiya
35	चंद्रपूर	18th June 2014	14th October 2014	272.4	7.1	Chandrapur
36	गडचिरोली	31st May 2014	14th October 2014	421.0	8.6	Gadchiroli

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available.

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source: Commissioner of Agriculture, Govt. of Maharashtra, Pune

३. जीवनविषयक सांख्यिकी

३.१ महाराष्ट्र राज्यातील जन्म दर, मृत्यु दर, अर्भक मृत्यु दर, प्रमुख कारणानुसार मृत्यूंची संख्या वगैरे माहिती या विभागातील तक्त्यांत दिली आहे.

३.२ या विभागात दिलेल्या माहितीसाठी खालीलप्रमाणे व्याख्यांचा वापर करण्यात आला होता.

(१) दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे जन्म दर = $\frac{\text{ज}}{\text{न}}$ X १०००

(२) दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे मृत्यु दर = $\frac{\text{म}}{\text{न}}$ X १०००

ज्यांत ज = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत संदर्भ वर्षामध्ये झालेल्या जिवंत जन्मांची संख्या

म = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत संदर्भ वर्षामध्ये झालेल्या मृत्यूंची संख्या

न = त्याच क्षेत्राची संदर्भ वर्षाची वर्षामध्ये अंदाजित लोकसंख्या

$$\text{अर्भक मृत्यु दर} = \frac{\text{दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील एक वर्षाखालील अर्भकांच्या मृत्यूंची संख्या}}{\text{त्याच क्षेत्रातील लोकसंख्येत जिवंत जन्मलेल्या अर्भकांची संख्या}} \text{ X } १०००$$

अर्भक मृत्यु दर हा सामाजिक आरोग्याचा एक उत्तम निर्देशक आहे.

३.३ जीवनविषयक आकडेवारी ग्रामीण विभागात महसूल खात्याकडून गोळा करण्यात येते, तर नागरी भागात ते महानगरपालिका व नगरपालिकांचे सांविधिक कार्य आहे.

3. VITAL STATISTICS

3.1 The tables in this section give data on birth rate, death rate, infant mortality rate, number of deaths according to principal causes in Maharashtra.

3.2 While presenting tables in this section the following definitions were adopted:—

1. Birth rate per thousand estimated population

$$= \frac{B}{N} \text{ X } 1000$$

2. Death rate per thousand estimated population

$$= \frac{D}{N} \text{ X } 1000$$

Where, B = No. of live births which occurred among the population of the given geographical area during the reference year

D = No. of deaths which occurred among the population of given area during the reference year

N=estimated mid-year population.

$$\text{Infant Mortality Rate} = \frac{\text{No. of deaths under one year of age which occurred in the given geographical Area}}{\text{No. of live births which occurred among the population in the same geographical Area}} \text{ X } 1000$$

Infant mortality rate is a good indicator of social health

3.3 The data on vital statistics was collected through revenue agency in rural areas whereas urban areas, it is a statutory function of Municipalities and Municipal Corporations.

3. जीवनविषयक माहिती / VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 3.1

नोंदणी झालेल्या जन्मांची लिंगानुसार संख्या व जन्मसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण / Number of Registered Births Classified by Gender and Sex Ratio of Births (2014)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	नोंदणी झालेल्या एकूण जन्मांची संख्या Total No. of Registered Births	नोंदणी झालेले जन्म / Registered Births						जन्मासमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण Sex Ratio at Birth (१००० पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या) (Female per 1000 males)			Districts
			ग्रामीण / Rural			नागरी / Urban						
			पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	मुंबई शहर	1,74,084	0	0	0	90,157	83,927	1,74,084	---	931	931	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर											Mumbai Suburban
3	ठाणे	1,64,430	13,054	13,267	26,321	71,920	66,189	1,38,109	1016	920	935	Thane
4	पालघर											Palghar
5	रायगड	36,205	10,226	8,896	19,122	8,818	8,265	17,083	870	937	901	Raigad
6	रत्नागिरी	18,769	3,743	3,668	7,411	5,900	5,458	11,358	980	925	946	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	9,620	1,599	1,506	3,105	3,379	3,136	6,515	942	928	933	Sindhudurg
8	नाशिक	1,08,617	23,375	20,229	43,604	33,960	31,053	65,013	865	914	894	Nashik
9	धुळे	37,670	11,593	10,440	22,033	7,939	7,698	15,637	901	970	929	Dhule
10	नंदुरबार	30,696	10,674	9,658	20,332	5,577	4,787	10,364	905	858	889	Nandurbar
11	जळगाव	77,177	14,853	12,516	27,369	26,036	23,772	49,808	843	913	887	Jalgaon
12	अहमदनगर	92,109	24,774	22,591	47,365	23,262	21,482	44,744	912	923	917	Ahmednagar
13	पुणे	1,42,335	17,605	15,740	33,345	56,640	52,350	1,08,990	894	924	917	Pune
14	सातारा	48,628	12,055	11,102	23,157	13,457	12,014	25,471	921	893	906	Satara
15	सांगली	52,917	1,1013	9,692	20,705	16,854	15,358	32,212	880	911	899	Sangli
16	सोलापूर	95,231	2,1389	18,845	40,234	28,056	26,941	54,997	881	960	926	Solapur

तक्ता क्र./Table No. 3.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
17	कोल्हापूर	55,115	9,837	8,641	18,478	19,439	17,198	36,637	878	885	883	Kolhapur
18	औरंगाबाद	88,124	13,252	11,962	25,214	33,207	29,703	62,910	903	894	897	Aurangabad
19	जालना	33,698	8,890	8,157	17,047	8,846	7,805	16,651	918	882	900	Jalna
20	परभणी	33,040	5,340	4,917	10,257	11,684	1,1099	22,783	921	950	941	Parbhani
21	हिंगोली	20,875	5,015	4,499	9,514	5,741	5,620	11,361	897	979	941	Hingoli
22	बीड	57,898	11,897	10,622	22,519	18,187	17,192	35,379	893	945	925	Beed
23	नांदेड	85,053	13,334	12,204	25,538	31,234	28,281	59,515	915	905	908	Nanded
24	उस्मानाबाद	24,361	6,049	5,496	11,545	6,655	6,161	12,816	909	926	918	Osmanabad
25	लातूर	55,589	9,483	9,026	18,509	19,494	17,586	37,080	952	902	918	Latur
26	बुलढाणा	52,960	11,542	11,102	22,644	15,757	14,559	30,316	962	924	940	Buldhana
27	अकोला	27,672	3,823	3,722	7,545	10,072	10,055	20,127	974	998	992	Akola
28	वाशिम	19,445	5,223	4,811	10,034	4,899	4,512	9,411	921	921	921	Washim
29	अमरावती	46,870	6,416	6,335	12,751	17,618	16,501	34,119	987	937	950	Amravati
30	यवतमाळ	54,157	11,352	9,970	21,322	17,243	15,592	32,835	878	904	894	Yavatmal
31	वर्धा	16,301	1,426	1,327	2,753	6,864	6,684	13,548	931	974	966	Wardha
32	नागपूर	76,318	4,097	3,821	7,918	35,436	32,964	68,400	933	930	930	Nagpur
33	भंडारा	20,395	4,017	3,562	7,579	6,455	6,361	12,816	887	985	948	Bhandara
34	गोदिंया	21,859	5,676	5,292	10,968	5,624	5,267	10,891	932	937	934	Gondiya
35	चंद्रपूर	32,417	6,263	5,994	12,257	10,270	9,890	20,160	957	963	961	Chandrapur
36	गडचिरोली	13,655	6,863	6,270	13,133	269	253	522	914	941	915	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**19,24,290**	**3,25,748**	**2,95,880**	**6,21,628**	**6,76,949**	**6,25,713**	**13,02,662**	**908**	**924**	**919**	**Maharashtra State**

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source:- Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune.

3. जीवनविषयक माहिती / VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 3.2

ग्रामीण व नागरी भागातील नोंदणी झालेल्या मृत्युंचे लिंगानुसार वर्गीकरण /

Number of Registered Deaths classified by gender in Rural and Urban areas

(2014)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	नोंदणी झालेल्या मृत्युंची संख्या Total No. of registered Deaths	नोंदणी झालेले मृत्यू / No. of Registered Deaths						Districts
			ग्रामीण / Rural			नागरी / Urban			
			पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	93,254	0	0	0	54,804	38,450	93,254	Mumbai
2	मुंबईउपनगर								Mumbai Suburban
3	ठाणे	51,498	6,162	4,690	10,852	24,316	16,330	40,646	Thane
4	पालघर								Palghar
5	रायगड	1,4990	6,616	4,991	11,607	2,056	1,327	3,383	Raigad
6	रत्नागिरी	12,408	5,331	4,875	10,206	1,203	999	2,202	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	6,672	2,976	2,675	5,651	610	411	1,021	Sindhudurg
8	नाशिक	31,043	7,693	6,055	13,748	9,670	7,625	17,295	Nashik
9	धुळे	12,472	4,924	3,248	8,172	2,434	1,866	4,300	Dhule
10	नंदुरबार	8,357	3,553	2,505	6,058	1,442	857	2,299	Nandurbar
11	जळगाव	23,219	8,833	6,469	15,302	4,859	3,058	7,917	Jalgaon
12	अहमदनगर	25,064	10,138	7,276	17,414	4,637	3,013	7,650	Ahmednagar
13	पुणे	53,101	7,263	5,271	12,534	24,491	16,076	40,567	Pune
14	सातारा	20,290	7,597	6,187	13,784	3,928	2,578	6,506	Satara
15	सांगली	22,642	6,859	5,972	12,831	6,126	3,685	9,811	Sangli
16	सोलापूर	28,038	9,147	6,455	15,602	7,303	5,133	12,436	Solapur
17	कोल्हापूर	26,242	8,593	6,882	15,475	6,537	4,230	10,767	Kolhapur
18	औरंगाबाद	17,409	4,519	2,972	7,491	6,279	3,639	9,918	Aurangabad
19	जालना	7,521	3,627	2,238	5,865	1,137	519	1,656	Jalna
20	परभणी	7,013	2,333	1,689	4,022	1,911	1,080	2,991	Parbhani
21	हिंगोली	4,806	2,175	1,531	3,706	673	427	1,100	Hingoli
22	बीड	12,293	4,950	3,455	8,405	2,477	1,411	3,888	Beed
23	नांदेड	14,894	5,170	3,811	8,981	4,047	1,866	5,913	Nanded
24	उस्मानाबाद	8,235	3,500	2,628	6,128	1,240	867	2,107	Osmanabad
25	लातूर	10,701	3,985	2,678	6,663	2,397	1,641	4,038	Latur
26	बुलढाणा	13,339	5,536	4,014	9,550	2,279	1,510	3,789	Buldhana
27	अकोला	10,770	2,748	2,103	4,851	3,672	2,247	5,919	Akola
28	वाशिम	5,496	2,616	1,520	4,136	754	606	1,360	Washim
29	अमरावती	19,916	5,686	4,335	10,021	5,999	3,896	9,895	Amravati
30	यवतमाळ	16,107	5,863	4,141	10,004	3,603	2,500	6,103	Yavatmal
31	वर्धा	9,761	2,514	2,036	4,550	3,224	1,987	5,211	Wardha
32	नागपूर	38,307	4,877	3,608	8,485	18,037	11,785	29,822	Nagpur
33	भंडारा	9,021	3,874	3,112	6,986	1,160	875	2,035	Bhandara
34	गोदिंया	9,749	4,489	3,539	8,028	1,048	673	1,721	Gondiya
35	चंद्रपूर	15,176	5,207	4,129	9,336	3,587	2,253	5,840	Chandrapur
36	गडचिरोली	6,756	3,433	2,438	5,871	560	325	885	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**6,66,560**	**1,72,787**	**1,29,528**	**3,02,315**	**2,18,500**	**1,45,745**	**3,64,245**	**Maharashtra State**

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source:- Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune.

3. जीवनविषयक माहिती / VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 3.3

नोंदणी झालेल्या मृत्युंची प्रमुख कारणांनुसार संख्या / Number Registered Deaths by Principal Causes (2014)

अ.क्र. Sr. No.	प्रमुख कारणे	मृत्यूंची संख्या / Number Of Deaths			Principal causes
		पुरूष /Males	स्त्रिया / Females	एकूण / Total	
1	2	3	4	5	6
1	पटकी	11	8	19	Cholera
2	विषमज्वर	13	9	22	Typhoid
3	अन्नातील विषबाधा	1	0	1	Food poisoning
4	आमांश व हगवण	245	191	436	Diarrhea & Gastroenteritis
5	क्षय	7,648	3,378	11,026	Tuberculosis
6	प्लेग	0	0	0	Plague
7	कुष्ठरोग	11	2	13	Leprosy
8	धनुर्वात	21	13	34	Tetanus
9	घटसर्प	3	5	8	Diphtheria
10	डांग्या खोकला	0	0	0	Whooping Cough
11	रक्त दोष	8,538	5,864	14,402	Septicemia
12	पोलिओ	0	0	0	Acute Poliomyelitis
13	आर्लक	37	16	53	Rabies
14	मेंदूचा दाह	137	82	219	Encephalitis
15	डेंग्यू	167	133	300	Dengue
16	इतर व्हायरल ताप	218	135	353	Other viral fever
17	देवी	0	0	0	Small pox
18	गोवर	2	4	6	Measles
19	यकृत दाह / कावीळ	307	135	442	Hepatitis
20	एच.आय.व्ही	913	460	1,373	HIV
21	मलेरिया	231	115	346	Malaria
22	कर्करोग	6,278	5,323	11,601	Neoplasms (Cancer)
23	रक्तक्षय	845	750	1,595	Anemia
24	मधुमेह	3,436	2,544	5,980	Diabetes
25	मेंदूज्वर	240	154	394	Meningitis
26	अपस्मार	311	156	467	Epilepsy
27	रकताभिसरण प्रणालीचे आजार	51,130	32,133	83,263	Diseases of Circulatory system
28	इतर श्वसनाचे आजार	5,858	3,693	9,551	Other Respiratory diseases
29	बाँकायटीस	96	71	167	Bronchitis
30	दमा	1,167	908	2,075	Asthma
31	शीतज्वर	29	22	51	Influenza
32	फुप्फुसाचा दाह	3,417	2,446	5,863	Pneumonia
33	यकृताचे रोग	6,696	1,022	7,718	Liver diseases
34	मूत्रपिंड निकामी होणे	4,051	2,712	6,763	Renal (Kidney) failure
35	गरोदरपणातील रोग	0	119	119	Complaints relating to pregnancy
36	अर्भकातील कावीळ	5	6	11	Perinatal Jaundice
37	वार्धक्य	3,977	4,515	8,492	Senility
38	इतर दुखापती	5,722	1,180	6,902	Other Injuries
39	अपघाती भाजणे	1,004	1,371	2,375	Accidental Burns
40	अन्नातील विष बाधेव्यतिरिक्त विषबाधा	820	216	1,036	Poisoning other than food poisoning
41	वाहतूकीचे अपघात	1,833	538	2,371	Transport accidents
42	बुडणे	505	206	711	Drowning
43	आत्महत्या	751	314	1,065	Suicide
44	मनुष्यवध	102	33	135	Homicide (Assault)
45	इतर हिंसा	2,593	725	3,318	Other Violence
46	सर्प व इतर विषारी प्राणी दंश	170	60	230	Bites of snakes & other venomous animals
47	इतर कारणे	33,696	16,613	50,309	Other causes
	एकूण	**1,53,235**	**88,380**	**2,41,615**	**Total**

आधार :- एम.सी.सी.डी अहवाल २०१४, भारताचे महानिबंधक

Source:- MCCD Report 2014, Registrar General of India

3. जीवनविषयक माहिती / VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 3.4

नोंदणी झालेले मृत्युंची स्त्री-पुरुष लिंगानुसार व वयोगटानुसार संख्या / Number of Registered Deaths by age and gender (2014)

वयोगट	ग्रामीण / Rural			नागरी / Urban			एकूण / Total		
	पुरुष	स्त्री	एकूण	पुरुष	स्त्री	एकूण	पुरुष	स्त्री	एकूण
Age Group	Males	Females	Total	Males	Females	Total	Males	Females	Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1 वर्षाखालील /									
Below 1 year	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7,033	4,729	11,762
1 to 4 years	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2,356	1,618	3,974
5 to 14 years	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4,496	3,096	7,592
15 to 24 years	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	12,439	7,555	19,994
25 to 34 years	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	21,830	17,867	39,697
35 to 44 years	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	29,697	13,220	42,917
45 to 54 years	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	43,455	21,961	65,416
55 to 64 years	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	62,412	34,729	97,141
65 to 69 years	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	40,610	27,275	67,885
70 वर्षावरील	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1,51,871	1,34,662	2,86,533
Above 70 years									
वय माहीत नसलेले	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	15,477	10,642	26,119
Age not Stated									
एकूण / Total	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**3,91,676**	**2,77,354**	**6,69,030**

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available.

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source:- Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune.

3. जीवनविषयक माहिती / VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 3.5

अर्भक मृत्यू दर व मातामृत्यू प्रमाण / Infant Mortality and Maternal Mortality Rates

(2014)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	अर्भक-मृत्यू दर Infant mortality Rates			मातविषयक मृत्युंचे दर Maternal mortality Rates			Districts
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई शहर	0.0	28.0	28.0	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर							Mumbai Suburban
3	ठाणे	0.1	9.6	9.7	N.A.	N.A.	N.A.	Thane
4	पालघर							Palghar
5	रायगड	0.0	5.4	5.4	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
6	रत्नागिरी	0.4	7.1	7.5	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	0.9	1.6	2.5	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
8	नाशिक	1.0	14.9	15.8	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
9	धुळे	0.3	9.8	10.1	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
10	नंदुरबार	0.0	10.8	10.8	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
11	जळगाव	0.1	0.9	1.0	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
12	अहमदनगर	5.1	2.2	7.3	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
13	पुणे	0.0	12.4	12.4	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
14	सातारा	0.2	5.5	5.7	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
15	सांगली	0.1	9.8	9.9	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
16	सोलापूर	0.2	5.0	5.2	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
17	कोल्हापूर	0.1	10.1	10.1	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
18	औरंगाबाद	0.0	4.6	4.6	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
19	जालना	1.4	0.1	1.5	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
20	परभणी	1.1	1.5	2.6	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
21	हिंगोली	0.4	5.4	5.8	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
22	बीड	0.3	1.3	1.6	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
23	नांदेड	0.6	14.7	15.3	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
24	उस्मानाबाद	0.0	2.3	2.3	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
25	लातूर	0.4	6.4	6.7	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
26	बुलढाणा	1.2	3.4	4.6	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
27	अकोला	0.9	16.8	17.7	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
28	वाशिम	2.5	1.8	4.3	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
29	अमरावती	1.5	23.4	24.9	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
30	यवतमाळ	0.1	5.5	5.6	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
31	वर्धा	0.9	9.5	10.4	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
32	नागपूर	0.1	22.4	22.5	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
33	भंडारा	1.0	3.7	4.7	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
34	गोदिंया	1.1	17.3	18.4	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
35	चंद्रपूर	0.4	13.8	14.2	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
36	गडचिरोली	7.0	0.0	7.0	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**0.6**	**10.5**	**11.1**	**N.A.**	**N.A.**	N.A.	**Maharashtra State**

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source:- Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune.

3. जीवनविषयक माहिती / VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 3.6

महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक महत्त्वाचे दर / Important Vital Rates in respect of Maharashtra State. (2014)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	(3)	Item (2)
1	जन्मसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	919	Sex Ratio at Birth
2	मृत्युसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	703	Sex Ratio at Death
3	जीवनविषयक निर्देशांक	2.9	Vital Index
4	प्रमुख कारणांमुळे झालेल्या मृत्युंचे दर लाख लोकसंख्येमागे प्रमाण		Death rate per lakh population by principal causes.
4.1	पटकी	N.A.	Cholera
4.2	देवी		Small pox
4.3	प्लेग		Plague
4.4	ताप		Fevers
4.5	श्वसनाचे रोग		Respiratory diseases
4.6	आमांश व अतिसार		Dysentery and diarrhea
4.7	दुखापती		Injuries
4.8	इतर सर्व कारणे		All other causes

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

. Source:- Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक माहिती / VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 3.7

जन्म दर, मृत्यु दर व अर्भक मृत्यु दर / Birth Rate, Death Rate and Infant Mortality Rate

(2014)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	जन्म दर / Birth Rate			मृत्यु दर / Death Rate			अर्भक-मृत्यु दर / Infant Mortality Rates			Districts
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई	0.0	13.8	13.8	0	7.4	7.4	0	28.05	28.0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर										Mumbai Suburban
3	ठाणे	2.2	11.5	13.7	0.9	3.4	4.3	0.10	9.62	9.7	Thane
4	पालघर										Palghar
5	रायगड	6.9	6.2	13.0	4.2	1.2	5.4	0.00	5.39	5.4	Raigad
6	रत्नागिरी	4.7	7.2	11.8	6.4	1.4	7.8	0.37	7.09	7.5	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	3.7	7.7	11.4	6.7	1.2	7.9	0.94	1.56	2.5	Sindhudurg
8	नाशिक	6.7	10.0	16.8	2.1	2.7	4.8	0.98	14.85	15.8	Nashik
9	धुळे	10.2	7.2	17.4	3.8	2.0	5.8	0.29	9.80	10.1	Dhule
10	नंदुरबार	11.5	5.9	17.4	3.4	1.3	4.7	0.00	10.82	10.8	Nandurbar
11	जळगाव	6.2	11.3	17.5	3.5	1.8	5.3	0.08	0.91	1.0	Jalgaon
12	अहमदनगर	10.1	9.5	19.6	3.7	1.6	5.3	5.06	2.21	7.3	Ahmednagar
13	पुणे	3.3	10.7	14.0	1.2	4.0	5.2	0.00	12.38	12.4	Pune
14	सातारा	7.5	8.3	15.8	4.5	2.1	6.6	0.16	5.49	5.7	Satara
15	सांगली	7.1	11.1	18.2	4.4	3.4	7.8	0.08	9.83	9.9	Sangli
16	सोलापूर	9.0	12.3	21.3	3.5	2.8	6.3	0.16	5.02	5.2	Solapur
17	कोल्हापूर	4.6	9.2	13.8	3.9	2.7	6.6	0.05	10.07	10.1	Kolhapur
18	औरंगाबाद	6.4	15.9	22.2	1.9	2.5	4.4	0.00	4.61	4.6	Aurangabad
19	जालना	8.2	8.0	16.2	2.8	0.8	3.6	1.39	0.12	1.5	Jalna
20	परभणी	5.3	11.7	16.9	2.1	1.5	3.6	1.12	1.48	2.6	Parbhani
21	हिंगोली	7.7	9.2	16.8	3.0	0.9	3.9	0.38	5.41	5.8	Hingoli
22	बीड	8.3	13.0	21.2	3.1	1.4	4.5	0.31	1.28	1.6	Beed
23	नांदेड	7.2	16.9	24.1	2.5	1.7	4.2	0.60	14.68	15.3	Nanded
24	उस्मानाबाद	6.7	7.5	14.2	3.6	1.2	4.8	0.04	2.26	2.3	Osmanabad
25	लातूर	7.2	14.4	21.6	2.6	1.6	4.1	0.36	6.39	6.7	Latur
26	बुलढाणा	8.4	11.2	19.6	3.5	1.4	4.9	1.19	3.42	4.6	Buldhana
27	अकोला	4.0	10.7	14.8	2.6	3.2	5.7	0.90	16.84	17.7	Akola
28	वाशिम	8.0	7.5	15.5	3.3	1.1	4.4	2.52	1.80	4.3	Washim
29	अमरावती	4.3	11.4	15.7	3.4	3.3	6.7	1.47	23.41	24.9	Amravati
30	यवतमाळ	7.4	11.4	18.8	3.5	2.1	5.6	0.07	5.54	5.6	Yavatmal
31	वर्धा	2.1	10.2	12.3	3.4	3.9	7.4	0.92	9.51	10.4	Wardha
32	नागपूर	1.6	14.1	15.7	1.7	6.1	7.9	0.09	22.45	22.5	Nagpur
33	भंडारा	6.2	10.5	16.7	5.7	1.7	7.4	1.03	3.68	4.7	Bhandara
34	गोदिंया	8.0	8.0	16.0	5.9	1.3	7.2	1.10	17.29	18.4	Gondiya
35	चंद्रपूर	5.5	9.0	14.4	4.2	2.6	6.8	0.37	13.79	14.2	Chandrapur
36	गडचिरोली	11.9	0.5	12.3	5.3	0.8	6.1	7.03	0.00	7.0	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**5.3**	**11.1**	**16.4**	**2.6**	**3.1**	**5.7**	**0.63**	**10.46**	**11.1**	**Maharashtra State**

टिप : (१) जन्म व मृत्युंच्या नोंदी जेथून उपलब्ध झाल्या त्या खेडी व शहरांच्या वर्षांच्या मध्यावधी अंदाजित लोकसंख्येवर जन्म व मृत्यु दर आधारलेले आहेत.

(२) जन्म व मृत्यु दर एक हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे आहेत. अर्भक मृत्यु दर एक हजार जिवंत जन्मामागे आहेत.

(३) न्यून नोंदणीमुळे जन्म व मृत्यु दर कमी आहेत. / The rates are low due to under registration of births and deaths.

Note : (1) The birth and death rates are based on the midyear estimated population of the village and towns from which the birth and death records were actually received.

(2) The birth and death rates are per thousand estimated population. Infant mortality rates are per 1,000 live births.

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे / Source:- Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune.

3. जीवनविषयक माहिती / VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 3.8

रोगांच्या प्रमुख कारणांनुसार मृत्यूंची संख्या / Number of deaths according to principal causes of major diseases (2014)

अ.क्र. Sr. No.	रोगांचे प्रमुख गट	मृत्यूंची संख्या / Number Of Deaths			Major groups of diseases
		पुरूष /Males	स्त्रिया / Females	एकूण / Total	
1	2				6
1	संसर्गजन्य आणि परजीवांमुळे होणारे काही आजार	19,014	10,882	29,896	Certain infectious and parasitic diseases
2	कर्करोग	6,278	5,323	11,601	Neoplasm (Cancer)
3	रूधिराविषयीचे आजार	1,007	885	1,892	Diseases of blood forming organs & certain disorders involving the immune mechanism
4	अंत:स्त्रावी, चयापचय संस्थेचे आजार	3,874	2,838	6,712	Endocrine, nutritional and metabolic diseases
5	मानसिक आजार	51	38	89	Mental and Behavioral disorders
6	मज्जासंस्थेविषयक आजार	1,787	1,131	2,918	Diseases of the nervous system
7	डोळ्यांचे आजार	6	6	12	Diseases of the eye and adnexa
8	कानासंबंधित आजार	1	1	2	Diseases of the ear and mastoid system
9	रक्ताभिसरण संस्थेविषयक आजार	51,130	32,133	83,263	Diseases of the circulatory system
10	श्वसनाचे आजार	13,621	9,209	22,830	Diseases of the respiratory system
11	पचनसंस्थाविषयक आजार	7,605	1,453	9,058	Diseases of the digestive system
12	त्वचेसंबंधित आजार	208	146	354	Diseases of the skin and subcutaneous issue
13	स्नायूंसंबंधित आजार	50	61	111	Diseases of the musculoskeletal system and connective issue
14	जननेंद्रियासंबंधित आजार	4,367	2,981	7,348	Diseases of the genitourinary system
15	गर्भधारणेसंबंधित आजार	0	474	474	Pregnancy, Childbirth and the puerperium
16	जन्मपूर्व काळातील आजार	5,664	3,055	8,719	Certain conditions originating in the perinatal period
17	जन्मजात दोष / विकृती	547	349	896	Congenital malformations. Deformations and chromosomal abnormalities
18	अवर्गीकृत इतर वैद्यकीय कारणे	17,555	10,213	27,768	Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings n.e.c
19	दुखापती, विषबाधा व इतर बाह्य कारणे	20,470	7,202	27,672	Injury, poisoning and certain other consequences of external causes
	एकूण	**1,53,235**	**88,380**	**2,41,615**	**Total**

आधार :- एम.सी.सी.डी अहवाल २०१४, भारताचे महानिबंधक

Source:- MCCD Report 2014, Registrar General of India

Table No. 3.7

Birth Rate, Death Rate and Infant Mortality Rate 2014

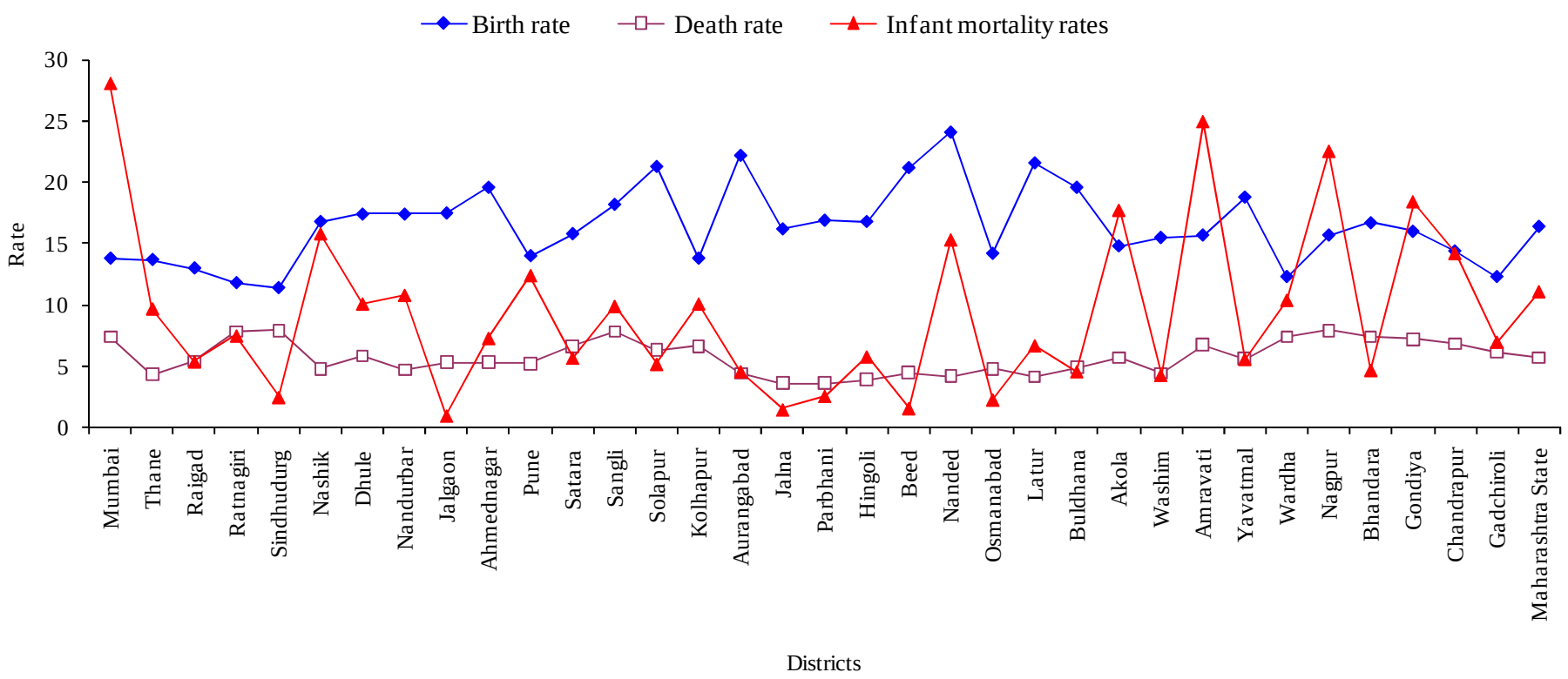

४. गृहनिर्माण :

४.१ या विभागात जनगणना २०११ नुसार घरबांधणी विषयी गोळा करण्यात आलेली माहिती देण्यात आली आहे.

४.२ जनगणना २०११ मध्ये "घराची" व्याख्या म्हणजे एक ठिकाण अथवा निवासगृह (वस्ती असेलेले किंवा वस्ती नसलेले), दुकान, दुकान व निवासी (संमिश्र) उद्योगधंद्याचे ठिकाण व कार्यशाळा इत्यादीसाठी असलेले एखादे बांधकाम किंवा त्याचा भाग, ज्याला रस्त्यावरुन, सार्वजनिक जिन्यावरुन, शिवारातून किंवा मुख्य दरवाजातून प्रवेश करता येण्यासारखे प्रवेशद्वार आहे, असे ठिकाण अशी व्याख्या करण्यात आली. तक्ता क्रमांक ४.२ मध्ये घराच्या वापरानुसार व जनगणना झालेल्या कुटुंबांचे वापरात असलेल्या खोल्यांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण दिले आहे. चार भिंती, डोक्यावर छप्पर व प्रवेशद्वार असलेले आणि ज्याचा आकार कमीतकमी ६ X ६ फुट असेल अशा जागेस "खोली" म्हणतात. बंद न केलेली छपरी, स्वयंपाकाची खोली, भांडार, गॅरेज, गुरांचा गोठा किंवा ज्या खोलीचा आकार ६ X ६ फूटांपेक्षा कमी आहे अशा जागा खोली म्हणून गणल्या जात नाही. अशा प्रकारच्या कोणत्याही जागी राहत असलेल्या कुटुंबांना नियमानुसार "खोलीत" राहतात असे समजले जात नाही. "कुटुंब" म्हणजे एकाच घरात एकत्र राहणाऱ्या आणि त्याच ठिकाणी शिजवलेले भोजन घेणाऱ्या व्यक्तींचा समूह, कुटुंबातील कोणत्याही व्यक्तीस कामकाजाच्या निकडीमुळे असे करणे शक्य नसले तरी, त्या व्यक्तीस त्या कुटुंबातील गणले जाते. ह्या ठिकाणी दिलेली माहिती फक्त कुटुंबसंस्थेपुरतीच मर्यादित आहे. संस्थांतील कुटुंबे उदा.वसतिगृहे, राहण्याची व जेवणाची सोय असलेल्या खानावळी, तुरुंग, दवाखाने इ. ठिकाणी रहाणाऱ्या व्यक्तींचा समूह जरी "कुटुंब" संज्ञेच्या व्याख्येत बसत असला तरी त्यांचा त्यात समावेश करण्यात आलेला नाही.

4. Housing :

4.1. This section gives data on housing collected through Population Census 2011.

4.2. In the Census 2011 "House" is defined as a structure or part of a structure (inhabited or vacant) or a dwelling, a shop, a shop-*cum*-dwelling or a place of business, workshops, etc. with a separate entrance whether that separate entrance led directly to the street or to a common staircase, court-yard or a gate. The classification of houses according to the purpose for which they were used and the distribution of households by the number of rooms occupied is given in Table No.4.2. A room has four walls with a door way and a roof overhead and of at least 6'X6' dimensions. Unenclosed verandah, kitchen, store, garage and cattle shed or places of sizes smaller than 6'X6' are not treated as rooms. Households residing in any one of such places are treated as having no regular room. A 'household' is a group of persons who commonly live together in the same house and take their meals from a common mess unless exigencies of work prevent one of them from doing so. Material presented here is restricted only to the family type of households. Institutional households, i.e. groups of persons residing in hostels, boardings, prisons, hospitals, etc., who otherwise satisfy the definition of household are not included here

4. गृहविषयक सांख्यिकी /
तक्ता क्रमांक/
घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी/
जनगणना २०११/

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	जनगणनेनुसार घरांची संख्या Total Number of census houses	घरांची यादी करतेवेळी रिकामी आढळलेली घरे Census houses vacant at the time of house listing	वापरातील Occupied			
					निवास Residence	निवासासह अन्य वापर Residence cum- other use	दुकान, कार्यालय Shop, Office	शाळा, कॉलेज इत्यादि Schools, College, etc.,
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	मुंबई शहर	ए	11,07,321	1,15,947	6,16,617	17,847	1,62,333	2,434
		ग्रा	-	-	-	-	-	-
		ना	11,07,321	1,15,947	6,16,617	17,847	1,62,333	2,434
2	मुंबई उपनगर	ए	30,78,829	3,63,895	19,80,017	42,439	2,15,829	8,633
		ग्रा	-	-	-	-	-	-
		ना	30,78,829	3,63,895	19,80,017	42,439	2,15,829	8,633
3	ठाणे	ए	36,18,151	5,42,463	23,67,432	54,489	2,51,255	15,522
		ग्रा	7,13,994	89,942	4,97,015	25,339	18,497	9,047
		ना	29,04,157	4,52,521	18,70,417	29,150	2,32,758	6,475
4	रायगड	ए	9,59,028	1,83,653	5,83,281	9,937	42,944	8,232
		ग्रा	5,81,868	99,240	3,67,594	6,509	13,494	6,993
		ना	3,77,160	84,413	2,15,687	3,428	29,450	1,239
5	रत्नागिरी	ए	6,39,362	85,914	3,83,073	5,002	24,725	5,866
		ग्रा	5,38,538	67,911	3,24,669	4,044	14,308	5,426
		ना	1,00,824	18,003	58,404	958	10,417	440
6	सिंधुदुर्ग	ए	3,40,836	50,181	1,97,545	3,253	13,862	3,313
		ग्रा	2,95,847	41,068	1,73,883	2,534	9,530	3,040
		ना	44,989	9,113	23,662	719	4,332	273
7	नाशिक	ए	16,68,932	2,07,948	11,49,340	24,789	95,815	12,613
		ग्रा	9,04,661	97,252	6,45,235	12,924	30,856	10,410
		ना	7,64,271	1,10,696	5,04,105	11,865	64,959	2,203
8	धुळे	ए	5,28,790	53,203	98,956	8,023	20,775	3,800
		ग्रा	3,82,777	38,551	2,92,838	4,794	8,750	3,321
		ना	1,46,013	14,652	1,06,118	3,229	12,025	479
9	नंदुरबार	ए	4,05,012	31,562	2,98,251	19,688	14,299	5,792
		ग्रा	3,33,440	22,893	2,50,774	18,206	6,601	5,403
		ना	71,572	8,669	47,477	1,482	7,698	389
10	जळगाव	ए	11,69,788	1,15,971	8,76,097	12,928	58,058	6,502
		ग्रा	7,96,223	76,432	6,09,095	7,136	24,087	5,326
		ना	3,73,565	39,539	2,67,002	5,792	33,971	1,176
11	अहमदनगर	ए	13,23,404	1,36,152	8,83,053	16,544	76,285	11,634
		ग्रा	10,41,393	98,586	7,04,388	11,553	45,271	10,449
		ना	2,82,011	37,566	1,78,665	4,991	31,014	1,185
12	पुणे	ए	32,22,457	5,78,090	20,31,309	38,337	2,14,193	14,797
		ग्रा	11,65,718	2,00,698	7,23,303	19,351	46,708	10,088
		ना	20,56,739	3,77,392	13,08,006	18,986	1,67,485	4,709

HOUSING STATISTICS
TABLE No. 4.1
Classification of houses according to use
Population Census, 2011

घरे Census houses used as							
हॉटेल, लॉज इत्यादि Hotel, Lodge Guest House etc.	हॉस्पीटल दवाखाना, Hospital, Dispensary etc.	कारखाने यंत्रशाळा व तात्पुरत्या जागा Factories, workshops and work shed etc.	प्रार्थनालये Places of worship	इतर बिगर-निवासी वापर Other Non-residential use	वापरात असलेल्या बंद गणना घरांची संख्या No. of occupied locked census houses	Total Rural Urban	District
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
6,100	4,502	32,664	3,590	1,31,353	13,934	T	Mumbai City
-	-	-	-	-	0	R	
6,100	4,502	32,664	3,590	1,31,353	13,934	U	
11,691	11,084	72,274	8,357	3,24,708	39,902	T	Mumbai Suburban
-	-	-	-	-	0	R	
11,691	11,084	72,274	8,357	3,24,708	39,902	U	
10,785	10,871	72,129	12,478	2,55,579	25,148	T	Thane
2,018	1,387	7,539	4,458	55,653	3,099	R	
8,767	9,484	64,590	8,020	1,99,926	22,049	U	
4,139	2,767	6,665	9,215	1,00,228	7,967	T	Raigad
2,213	1,281	3,675	7,710	68,860	4,299	R	
1,926	1,486	2,990	1,505	31,368	3,668	U	
1,911	1,793	4,775	9,180	1,12,304	4,819	T	Ratnagiri
1,299	1,240	3,495	8,566	1,04,030	3,550	R	
612	553	1,280	614	8,274	1,269	U	
1,326	947	3,078	5,356	58,036	3,939	T	Sindhudurg
945	723	2,267	4,976	53,602	3,279	R	
381	224	811	380	4,434	660	U	
5,044	5,456	22,431	16,713	1,18,131	10,652	T	Nashik
2,209	2,063	7,123	12,318	80,092	4,179	R	
2,835	3,393	15,308	4,395	38,039	6,473	U	
999	1,257	2,743	3,399	33,820	1,815	T	Dhule
550	693	1,259	2,644	28,417	960	R	
449	564	1,484	755	5,403	855	U	
611	943	1,422	2,427	29,118	899	T	Nandurbar
346	636	796	1,972	25,197	616	R	
265	307	626	455	3,921	283	U	
2,371	3,124	6,213	9,499	75,313	3,712	T	Jalgaon
1,306	1,489	2,713	7,117	59,120	2,402	R	
1,065	1,635	3,500	2,382	16,193	1,310	U	
5,325	4,081	11,639	19,372	1,54,502	4,817	T	Ahmednagar
3,487	2,645	7,961	16,889	1,36,895	3,269	R	
1,838	1,436	3,678	2,483	17,607	1,548	U	
14,622	10,892	40,373	25,969	2,28,436	25,439	T	Pune
5,192	2,850	12,907	16,765	1,21,045	6,811	R	
9,430	8,042	27,466	9,204	1,07,391	18,628	U	

तक्ता क्रमांक /

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
13	सातारा	ए	9,75,471	1,36,448	6,13,970	24,273	47,533	8,499
		ग्रा	7,74,522	1,02,745	4,96,194	20,340	26,675	7,452
		ना	2,00,949	33,703	1,17,776	3,933	20,858	1,047
14	सांगली	ए	8,53,673	97,233	5,65,554	18,144	48,584	5,810
		ग्रा	6,26,872	67,410	4,17,906	13,344	26,936	5,051
		ना	2,26,801	29,823	1,47,648	4,800	21,648	759
15	सोलापूर	ए	11,56,231	1,14,418	8,36,699	20,037	64,928	8,124
		ग्रा	7,79,929	76,877	5,73,018	8,913	30,465	6,847
		ना	3,76,302	37,541	2,63,681	11,124	34,463	1,277
16	कोल्हापूर	ए	11,79,314	1,16,895	7,66,421	48,543	63,465	7,777
		ग्रा	7,96,496	75,969	5,11,276	39,664	28,203	6,347
		ना	3,82,818	40,926	2,55,145	8,879	35,262	1,430
17	औरंगाबाद	ए	9,79,132	98,667	7,20,939	13,796	57,247	6,403
		ग्रा	5,51,789	53,130	4,11,522	6,424	22,187	4,941
		ना	4,27,343	45,537	3,09,417	7,372	35,060	1,462
18	जालना	ए	5,02,830	41,989	3,79,429	7,824	22,859	4,000
		ग्रा	4,04,746	31,415	3,12,603	5,257	13,458	3,604
		ना	98,084	10,574	66,826	2,567	9,401	396
19	परभणी	ए	4,27,239	20,365	3,52,466	6,725	17,592	2,673
		ग्रा	2,93,480	11,882	2,52,040	3,282	5,567	2,074
		ना	1,33,759	8,483	1,00,426	3,443	12,025	599
20	हिंगोली	ए	2,84,369	19,726	2,22,091	4,009	9,413	2,059
		ग्रा	2,42,456	15,988	1,91,309	2,990	5,838	1,892
		ना	41,913	3,738	30,782	1,019	3,575	167
21	बीड	ए	6,98,571	53,486	5,34,713	8,623	30,790	6,459
		ग्रा	5,63,114	41,893	4,38,300	6,260	16,100	5,816
		ना	1,35,457	11,593	96,413	2,363	14,690	643
22	नांदेड	ए	8,21,682	52,732	6,42,226	11,908	41,541	5,920
		ग्रा	5,91,119	31,141	4,78,963	6,976	17,264	4,750
		ना	2,30,563	21,591	1,63,263	4,932	24,277	1,170
23	उस्मानाबाद	ए	4,44,990	36,138	3,42,119	5,751	22,333	3,188
		ग्रा	3,67,158	28,094	2,89,560	4,445	12,817	2,812
		ना	77,832	8,044	52,559	1,306	9,516	376
24	लातूर	ए	5,85,632	36,083	4,64,554	8,251	35,864	3,931
		ग्रा	4,28,616	24,645	3,53,138	5,570	15,863	3,171
		ना	1,57,016	11,438	1,11,416	2,681	20,001	760
25	बुलढाणा	ए	7,28,192	56,638	5,41,469	9,126	31,524	4,211
		ग्रा	5,75,405	38,917	4,36,844	6,341	15,866	3,611
		ना	1,52,787	17,721	1,04,625	2,785	15,658	600
26	अकोला	ए	5,04,235	36,852	3,82,574	7,051	27,431	3,114
		ग्रा	3,08,158	16,658	2,41,936	4,545	8,058	2,380
		ना	1,96,077	20,194	1,40,638	2,506	19,373	734

Table No. 4.1 contd…

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
3,633	3,172	8,662	13,443	1,09,499	6,339	T	Satara
2,002	2,004	5,484	11,827	95,704	4,095	R	
1,631	1,168	3,178	1,616	13,795	2,244	U	
2,310	2,797	8,741	8,932	90,979	4,589	T	Sangli
1,412	1,721	5,343	7,539	77,403	2,807	R	
898	1,076	3,398	1,393	13,576	1,782	U	
4,094	3,286	9,572	14,925	73,548	6,600	T	Solapur
2,601	1,796	4,865	11,881	58,892	3,774	R	
1,493	1,490	4,707	3,044	14,656	2,826	U	
3,653	4,390	20,983	9,355	132,281	5,551	T	Kolhapur
2,018	2,392	9,511	7,521	110,503	3,092	R	
1,635	1,998	11,472	1,834	21,778	2,459	U	
3,601	2,431	5,920	9,856	56,169	4,103	T	Aurangabad
1,566	1,021	2,331	7,657	39,567	1,443	R	
2,035	1,410	3,589	2,199	16,602	2,660	U	
1,582	1,371	2,614	5,677	33,844	1,641	T	Jalna
966	944	1,515	4,979	29,038	967	R	
616	427	1,099	698	4,806	674	U	
1,208	907	1,610	3,505	18,951	1,237	T	Parbhani
422	431	558	2,615	14,133	476	R	
786	476	1,052	890	4,818	761	U	
664	612	988	2,536	21,478	793	T	Hingoli
456	449	711	2,227	20,138	458	R	
208	163	277	309	1,340	335	U	
2,904	2,077	3,779	7,172	46,095	2,473	T	Bid
1,939	1,379	2,526	6,345	40,783	1,773	R	
965	698	1,253	827	5,312	700	U	
2,600	1,809	3,521	7,192	49,648	2,585	T	Nanded
1,360	991	1,837	5,940	40,703	1,194	R	
1,240	818	1,684	1,252	8,945	1,391	U	
2,012	1,054	2,376	4,725	23,711	1,583	T	Osmanabad
1,359	727	1,575	4,172	20,535	1,062	R	
653	327	801	553	3,176	521	U	
2,519	1,488	3,686	5,340	22,618	1,298	T	Latur
1,375	835	1,870	4,535	16,838	776	R	
1,144	653	1,816	805	5,780	522	U	
1,628	1,728	3,306	7,051	69,759	1,752	T	Buldana
901	1,026	2,141	5,722	62,722	1,314	R	
727	702	1,165	1,329	7,037	438	U	
1,095	1,750	2,974	4,970	34,896	1,528	T	Akola
515	664	1,154	3,488	28,054	706	R	
580	1,086	1,820	1,482	6,842	822	U	

तक्ता क्रमांक /

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
27	वाशिम	ए	3,30,846	19,656	2,52,316	4,599	12,338	2,399
		ग्रा	2,74,925	14,463	2,13,081	3,548	6,790	2,162
		ना	55,921	5,193	39,235	1,051	5,548	237
28	अमरावती	ए	7,81,815	49,696	6,05,823	15,348	36,149	5,684
		ग्रा	5,08,921	27,264	4,06,086	9,379	12,324	4,484
		ना	2,72,894	22,432	1,99,737	5,969	23,825	1,200
29	यवतमाळ	ए	7,98,132	41,230	6,25,698	11,703	33,344	6,072
		ग्रा	6,29,243	27,296	5,02,077	8,336	17,064	5,373
		ना	1,68,889	13,934	1,23,621	3,367	16,280	699
30	वर्धा	ए	3,88,704	27,711	2,93,274	8,246	16,903	3,246
		ग्रा	2,68,486	16,934	2,04,183	5,095	7,671	2,673
		ना	1,20,218	10,777	89,091	3,151	9,232	573
31	नागपूर	ए	13,08,366	1,20,272	9,64,621	28,682	79,048	7,277
		ग्रा	4,30,844	39,218	3,16,375	6,901	13,483	4,504
		ना	8,77,522	81,054	6,48,246	21,781	65,565	2,773
32	भंडारा	ए	3,56,418	30,095	2,69,602	4,815	15,584	3,136
		ग्रा	2,83,843	21,354	2,18,388	3,729	9,342	2,660
		ना	72,575	8,741	51,214	1,086	6,242	476
33	गोदिंया	ए	3,86,515	27,255	2,80,163	6,665	14,321	3,343
		ग्रा	3,19,702	19,615	2,34,230	5,066	8,161	2,998
		ना	66,813	7,640	45,933	1,599	6,160	345
34	चंद्रपूर	ए	6,84,655	50,493	5,16,427	9,627	28,780	6,507
		ग्रा	4,51,324	26,189	3,43,678	5,885	11,739	5,527
		ना	2,33,331	24,304	1,72,749	3,742	17,041	980
35	गडचिरोली	ए	3,30,840	19,642	2,38,966	5,141	8,540	4,863
		ग्रा	2,93,586	15,252	2,12,755	4,630	5,958	4,563
		ना	37,254	4,390	26,211	511	2,582	300
	महाराष्ट्र राज्य	**ए**	**3,35,69,762**	**37,68,699**	**2,31,77,085**	**5,42,163**	**19,56,484**	**2,13,833**
		ग्रा	**1,75,19,193**	**16,56,922**	**1,26,44,256**	**2,99,310**	**5,55,931**	**1,65,195**
		ना	**1,60,50,569**	**21,11,777**	**1,05,32,829**	**2,42,853**	**14,00,553**	**48,638**

आधार : एच मालिका, महाराष्ट्र — भारताची जनगणना, २०११

Table No. 4.1 contd…

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
775	841	1,191	3,402	32,786	543	T	Washim
518	514	785	2,786	29,877	401	R	
257	327	406	616	2,909	142	U	
1,537	2,270	3,986	7,567	50,585	3,170	T	Amravati
712	1,046	1,215	5,475	39,666	1,270	R	
825	1,224	2,771	2,092	10,919	1,900	U	
1,538	1,638	3,288	8,236	63,246	2,139	T	Yavatmal
917	988	1,866	7,079	57,065	1,182	R	
621	650	1,422	1,157	6,181	957	U	
856	1,052	1,683	4,304	29,869	1,560	T	Wardha
507	647	1,029	3,276	25,440	1,031	R	
349	405	654	1,028	4,429	529	U	
2,949	4,429	9,877	10,319	74,375	6,517	T	Nagpur
800	876	1,929	5,198	40,077	1,483	R	
2,149	3,553	7,948	5,121	34,298	5,034	U	
765	940	1,705	3,081	25,534	1,161	T	Bhandara
573	614	1,183	2,556	22,686	758	R	
192	326	522	525	2,848	403	U	
763	836	1,890	3,523	46,302	1,454	T	Gondiya
535	596	1,267	3,054	43,044	1,136	R	
228	240	623	469	3,258	318	U	
1,423	1,616	2,626	5,849	59,246	2,061	T	Chandrapur
742	852	1,457	4,140	50,005	1,110	R	
681	764	1,169	1,709	9,241	951	U	
525	674	1,129	2,253	47,870	1,237	T	Gadchiroli
369	541	801	2,069	45,699	949	R	
156	133	328	184	2,171	288	U	
1,09,558	**1,00,885**	**3,82,513**	**2,78,768**	**28,34,817**	**2,04,957**	**T**	**Maharashtra State**
44,130	**38,061**	**1,02,688**	**2,05,496**	**17,41,483**	**65,721**	**R**	
65,428	**62,824**	**2,79,825**	**73,272**	**10,93,334**	**1,39,236**	**U**	

Source: H-Series, Maharashtra - Census of India, 2011

4. गृहविषयक सांख्यिकी / HOUSING STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 4.2

वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या / Households by number of rooms occupied

जनगणना / Population Census, 2011

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबे								बेघर कुटुंबे Houseless households	Total Rural Urban	District
			एकूण Total	वेगळी खोली नसलेले No Exclusive room	१ खोली 1 Room	२ खोल्या 2 Rooms	३ खोल्या 3 Rooms	४ खोल्या 4 Rooms	५ खोल्या 5 Rooms	६ व अधिक 6 & more Rooms			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	ए	6,37,738	59,204	4,00,177	1,00,937	49,372	18,377	5,325	4,346	10,762	T	Mumbai City
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	R	
		ना	6,37,738	59,204	4,00,177	1,00,937	49,372	18,377	5,325	4,346	10,762	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	20,27,743	1,45,133	11,26,032	4,54,631	2,15,718	59,342	12,382	14,505	4,512	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	R	
		ना	20,27,743	1,45,133	11,26,032	4,54,631	2,15,718	59,342	12,382	14,505	4,512	U	
3	ठाणे	ए	24,30,616	1,20,417	11,09,216	7,87,371	3,03,405	76,471	17,313	16,423	5,984	T	Thane
		ग्रा	5,26,397	39,533	2,45,230	1,57,729	56,770	18,647	4,432	4,056	1,244	R	
		ना	19,04,219	80,884	8,63,986	6,29,642	2,46,635	57,824	12,881	12,367	4,740	U	
4	रायगड	ए	5,96,514	22,708	2,02,630	2,11,589	1,05,866	36,654	8,782	8,285	1,951	T	Raigad
		ग्रा	3,76,520	16,126	1,40,302	1,34,851	53,950	20,666	5,378	5,247	1,469	R	
		ना	2,19,994	6,582	62,328	76,738	51,916	15,988	3,404	3,038	482	U	
5	रत्नागिरी	ए	3,93,379	15,472	1,28,979	1,36,313	64,690	29,556	9,505	8,864	1,160	T	Ratnagiri
		ग्रा	3,33,645	13,468	1,15,470	1,15,228	51,603	23,928	7,316	6,632	1,083	R	
		ना	59,734	2,004	13,509	21,085	13,087	5,628	2,189	2,232	77	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	2,05,119	7,540	49,140	65,002	38,766	25,881	9,189	9,601	411	T	Sindhudurg
		ग्रा	1,80,494	7,077	44,824	57,589	32,629	22,435	7,920	8,020	355	R	
		ना	24,625	463	4,316	7,413	6,137	3,446	1,269	1,581	56	U	
7	नाशिक	ए	11,80,293	66,126	5,15,406	3,74,694	1,41,208	50,769	15,284	16,806	3,352	T	Nashik
		ग्रा	6,61,977	40,649	3,06,334	2,19,750	61,982	21,417	5,093	6,752	1,765	R	
		ना	5,18,316	25,477	2,09,072	1,54,944	79,226	29,352	10,191	10,054	1,587	U	
8	धुळे	ए	4,08,700	20,936	1,77,830	1,27,835	56,422	16,634	4,719	4,324	939	T	Dhule
		ग्रा	2,98,915	16,642	1,42,449	92,041	36,133	8,147	1,646	1,857	774	R	
		ना	1,09,785	4,294	35,381	35,794	20,289	8,487	3,073	2,467	165	U	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 4.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
9	नंदुरबार	ए	3,19,623	13,982	1,93,672	74,663	25,152	7,566	2,130	2,458	1,227	T	Nandurbar
		ग्रा	2,70,533	12,883	1,77,979	58,776	15,500	3,599	751	1,045	1,007	R	
		ना	49,090	1,099	15,693	15,887	9,652	3,967	1,379	1,413	220	U	
10	जळगाव	ए	8,91,657	36,246	3,96,241	3,10,994	99,454	31,382	8,007	9,333	1,846	T	Jalgaon
		ग्रा	6,18,314	25,378	2,96,938	2,16,557	56,932	15,401	3,024	4,084	1,143	R	
		ना	2,73,343	10,868	99,303	94,437	42,522	15,981	4,983	5,249	703	U	
11	अहमदनगर	ए	9,01,748	38,914	4,52,168	2,70,549	85,816	34,258	9,486	10,557	1,899	T	Ahmednagar
		ग्रा	7,17,718	31,781	3,80,737	2,16,483	56,829	21,009	4,981	5,898	1,498	R	
		ना	1,84,030	7,133	71,431	54,066	28,987	13,249	4,505	4,659	401	U	
12	पुणे	ए	20,76,607	96,829	8,67,524	5,94,089	3,29,621	1,25,046	33,233	30,265	3,418	T	Pune
		ग्रा	7,44,114	28,871	3,29,177	2,47,502	86,229	35,019	8,451	8,865	1,427	R	
		ना	13,32,493	67,958	5,38,347	3,46,587	2,43,392	90,027	24,782	21,400	1,991	U	
13	सातारा	ए	6,39,999	28,569	2,25,146	2,19,428	1,00,309	42,302	12,079	12,166	1,751	T	Satara
		ग्रा	5,18,187	22,788	1,84,081	1,85,534	78,999	31,218	7,889	7,678	1,527	R	
		ना	1,21,812	5,781	41,065	33,894	21,310	11,084	4,190	4,488	224	U	
14	सांगली	ए	5,85,227	15,749	1,91,117	2,04,264	97,160	49,474	13,713	13,750	626	T	Sangli
		ग्रा	4,32,579	11,158	1,39,664	1,59,600	70,680	34,185	8,804	8,488	447	R	
		ना	1,52,648	4,591	51,453	44,664	26,480	15,289	4,909	5,262	179	U	
15	सोलापूर	ए	8,58,981	25,802	3,85,265	2,83,726	95,336	44,334	12,257	12,261	1,499	T	Solapur
		ग्रा	5,83,706	13,753	2,72,920	2,02,722	55,672	26,873	6,010	5,756	944	R	
		ना	2,75,275	12,049	1,12,345	81,004	39,664	17,461	6,247	6,505	555	U	
16	कोल्हापूर	ए	8,21,483	41,561	2,16,170	2,61,733	1,83,797	74,210	22,458	21,554	1,019	T	Kolhapur
		ग्रा	5,56,628	21,107	1,34,398	1,89,667	1,36,431	49,596	13,383	12,046	691	R	
		ना	2,64,855	20,454	81,772	72,066	47,366	24,614	9,075	9,508	328	U	
17	औरंगाबाद	ए	7,36,587	33,488	3,30,324	2,34,204	79,415	36,644	10,692	11,820	888	T	Aurangabad
		ग्रा	4,19,120	16,854	2,12,884	1,43,761	29,306	11,334	2,127	2,854	465	R	
		ना	3,17,467	16,634	1,17,440	90,443	50,109	25,310	8,565	8,966	423	U	
18	जालना	ए	3,88,116	11,443	1,86,719	1,30,649	36,017	14,443	4,029	4,816	594	T	Jalna
		ग्रा	3,18,563	9,829	1,62,306	1,08,318	24,886	8,857	1,994	2,373	352	R	
		ना	69,553	1,614	24,413	22,331	11,131	5,586	2,035	2,443	242	U	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 4.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
19	परभणी	ए	3,60,186	5,336	1,45,908	1,32,654	43,230	20,364	6,210	6,484	319	T	Parbhani
		ग्रा	2,56,063	4,021	1,14,847	95,457	25,298	10,976	2,629	2,835	165	R	
		ना	1,04,123	1,315	31,061	37,197	17,932	9,388	3,581	3,649	154	U	
20	हिंगोली	ए	2,27,041	4,517	86,442	91,014	26,662	12,001	3,221	3,184	200	T	Hingoli
		ग्रा	1,95,143	4,019	75,852	79,675	21,963	9,431	2,152	2,051	149	R	
		ना	31,898	498	10,590	11,339	4,699	2,570	1,069	1,133	51	U	
21	बीड	ए	5,45,073	23,805	2,91,380	1,56,819	43,095	18,219	5,635	6,120	900	T	Beed
		ग्रा	4,46,114	19,905	2,57,107	1,25,519	27,414	10,436	2,701	3,032	729	R	
		ना	98,959	3,900	34,273	31,300	15,681	7,783	2,934	3,088	171	U	
22	नांदेड	ए	6,56,303	15,854	2,77,653	2,32,802	70,637	37,221	10,634	11,502	881	T	Nanded
		ग्रा	4,87,624	13,084	2,25,089	1,75,550	42,068	21,308	4,947	5,578	452	R	
		ना	1,68,679	2,770	52,564	57,252	28,569	15,913	5,687	5,924	429	U	
23	उस्मानाबाद	ए	3,48,760	7,176	1,36,500	1,31,286	41,330	20,817	5,906	5,745	747	T	Osmanabad
		ग्रा	2,94,816	6,344	1,21,338	1,12,895	31,897	15,126	3,700	3,516	574	R	
		ना	53,944	832	15,162	18,391	9,433	5,691	2,206	2,229	173	U	
24	लातूर	ए	4,74,149	9,327	1,74,599	1,75,876	60,533	33,827	10,342	9,645	624	T	Latur
		ग्रा	3,59,858	6,465	1,36,309	1,42,152	41,723	22,409	5,601	5,199	438	R	
		ना	1,14,291	2,862	38,290	33,724	18,810	11,418	4,741	4,446	186	U	
25	बुलढाणा	ए	5,53,031	18,061	2,53,911	1,92,985	54,781	21,804	5,865	5,624	798	T	Buldhana
		ग्रा	4,45,247	14,955	2,16,497	1,56,330	37,511	13,990	2,962	3,002	545	R	
		ना	1,07,784	3,106	37,414	36,655	17,270	7,814	2,903	2,622	253	U	
26	ओला	ए	3,91,135	15,365	1,77,776	1,25,936	43,691	17,798	5,499	5,070	837	T	Akola
		ग्रा	2,47,752	8,647	1,25,002	82,607	20,556	7,687	1,728	1,525	454	R	
		ना	1,43,383	6,718	52,774	43,329	23,135	10,111	3,771	3,545	383	U	
27	वाशिम	ए	2,57,892	5,066	1,00,020	1,04,718	30,767	11,685	3,023	2,613	257	T	Washim
		ग्रा	2,17,490	4,192	87,158	90,371	23,828	8,461	1,854	1,626	167	R	
		ना	40,402	874	12,862	14,347	6,939	3,224	1,169	987	90	U	
28	अमरावती	ए	6,37,446	19,937	2,44,204	2,29,677	85,806	36,456	11,662	9,704	1,272	T	Amravati
		ग्रा	4,24,563	14,436	1,77,362	1,62,721	47,297	15,475	3,896	3,376	843	R	
		ना	2,12,883	5,501	66,842	66,956	38,509	20,981	7,766	6,328	429	U	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 4.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
29	यवतमाळ	ए	6,40,385	17,366	2,32,696	2,54,420	81,049	35,563	10,706	8,585	744	T	Yavatmal
		ग्रा	5,13,041	14,887	1,96,603	2,11,737	56,899	22,726	5,671	4,518	521	R	
		ना	1,27,344	2,479	36,093	42,683	24,150	12,837	5,035	4,067	223	U	
30	वर्धा	ए	3,02,680	8,695	91,157	1,20,430	50,205	20,359	6,629	5,205	1,189	T	Wardha
		ग्रा	2,10,284	6,597	66,729	89,591	31,112	11,088	2,961	2,206	995	R	
		ना	92,396	2,098	24,428	30,839	19,093	9,271	3,668	2,999	194	U	
31	नागपूर	ए	9,95,808	26,739	2,72,097	3,36,283	2,08,408	93,093	31,680	27,508	2,689	T	Nagpur
		ग्रा	3,24,568	11,802	1,03,032	1,31,898	53,079	16,719	4,500	3,538	966	R	
		ना	6,71,240	14,937	1,69,065	2,04,385	1,55,329	76,374	27,180	23,970	1,723	U	
32	भंडारा	ए	2,75,773	6,336	70,873	1,11,504	60,876	16,560	5,124	4,500	352	T	Bhandara
		ग्रा	2,23,299	5,349	63,904	92,361	45,536	10,605	2,887	2,657	260	R	
		ना	52,474	987	6,969	19,143	15,340	5,955	2,237	1,843	92	U	
33	गोदिंया	ए	2,89,431	5,162	86,976	1,14,780	57,377	16,510	4,479	4,147	438	T	Gondiya
		ग्रा	2,41,802	4,636	79,515	97,861	43,831	11,170	2,612	2,177	313	R	
		ना	47,629	526	7,461	16,919	13,546	5,340	1,867	1,970	125	U	
34	चंद्रपूर	ए	5,29,612	11,698	1,60,876	2,10,835	93,711	34,895	9,970	7,627	965	T	Chandrapur
		ग्रा	3,52,643	8,961	1,21,166	1,48,962	51,037	15,494	3,884	3,139	682	R	
		ना	1,76,969	2,737	39,710	61,873	42,674	19,401	6,086	4,488	283	U	
35	गडचिरोली	ए	2,45,745	7,156	68,219	1,07,964	41,257	13,797	3,777	3,575	430	T	Gadchiroli
		ग्रा	2,18,935	6,800	63,570	98,097	34,117	10,935	2,724	2,692	372	R	
		ना	26,810	356	4,649	9,867	7,140	2,862	1,053	883	58	U	
		ए	**2,38,30,580**	**10,07,715**	**1,00,25,043**	**76,72,654**	**32,00,939**	**12,34,312**	**3,50,945**	**3,38,972**	**57,480**	**T**	
	महाराष्ट्र राज्य	**ग्रा**	**1,30,16,652**	**4,82,997**	**55,16,773**	**45,99,892**	**15,39,697**	**5,86,367**	**1,46,608**	**1,44,318**	**24,816**	**R**	**Maharashtra State**
		ना	**1,08,13,928**	**5,24,718**	**45,08,270**	**30,72,762**	**16,61,242**	**6,47,945**	**2,04,337**	**1,94,654**	**32,664**	**U**	

आधार : एच मालिका, महाराष्ट्र - भारताची जनगणना, २०११

Source: H-Series, Maharashtra - Census of India, 2011

4. गृहविषयक सांख्यिकी / HOUSING STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 4.3

वापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या /

Occupied Residential Houses and Number of Persons per House

जनगणना, २००१ / Population Census, 2001

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	एकूण कुटुंबे Total house-holds	संस्थांतील कुटुंबे Institu-tional house-holds	वापरातील निवासी घरे / Occupied Residential Houses			वापरातील निवासी घरामागे व्यक्तींची संख्या Persons per occupied Census House			District
				ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई शहर	6,77,163	5,705	0	9,76,597	9,76,597	--	3.42	3.42	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	18,38,426	5,005	0	24,27,994	24,27,994	--	3.56	3.56	Mumbai Sub.
3	ठाणे	17,55,124	5,847	5,43,690	18,16,873	23,60,563	4.10	3.25	3.44	Thane
4	रायगड	4,78,933	1,662	5,15,988	1,70,667	6,86,655	3.24	3.13	3.22	Raigad
5	रत्नागिरी	3,77,366	790	4,90,417	57,965	5,48,382	3.07	3.32	3.09	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1,92,666	477	2,67,089	29,397	2,96,486	2.94	2.80	2.93	Sindhudurg
7	नाशिक	9,15,137	3,976	6,98,559	5,05,310	12,03,869	4.38	3.83	4.15	Nashik
8	धुळे	3,24,557	883	3,23,049	1,01,926	4,24,975	3.91	4.37	4.02	Dhule
9	नंदुरबार	2,45,421	1,024	2,62,259	48,594	3,10,853	4.23	4.17	4.22	Nandurbar
10	जळगाव	7,32,767	1,743	6,84,096	2,55,145	9,39,241	3.84	4.13	3.92	Jalgaon
11	अहमदनगर	7,76,787	2,075	8,46,995	2,11,378	10,58,373	3.82	3.80	3.82	Ahmednagar
12	पुणे	1,5,17,041	5,284	8,09,458	12,59,950	20,69,408	3.75	3.33	3.49	Pune
13	सातारा	5,70,606	1,289	6,80,941	1,14,114	7,95,055	3.54	3.49	3.53	Satara
14	सांगली	5,06,593	1,000	5,06,932	1,75,408	6,82,340	3.85	3.61	3.79	Sangli
15	सोलापूर	7,35,092	1,847	6,42,727	2,92,583	9,35,310	4.08	4.19	4.12	Solapur
16	कोल्हापूर	7,12,349	1,063	6,46,299	2,85,825	9,32,124	3.83	3.67	3.78	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5,49,898	1,371	4,28,338	2,57,238	6,85,576	4.23	4.23	4.23	Aurangabad
18	जालना	3,03,886	617	3,12,092	65,851	3,77,943	4.18	4.68	4.27	Jalna
19	परभणी	2,78,702	501	2,35,979	1,00,637	3,36,616	4.42	4.82	4.54	Parbhani
20	हिंगोली	1,80,695	321	1,88,131	30,914	2,19,045	4.43	4.98	4.51	Hingoli
21	बीड	4,14,973	750	4,64,763	88,264	5,53,027	3.82	4.39	3.91	Beed
22	नांदेड	5,27,875	1,323	4,91,465	1,51,234	6,42,699	4.45	4.56	4.48	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,95,750	947	3,09,827	55,514	3,65,341	4.05	4.20	4.07	Osmanabad
24	लातूर	3,81,600	915	3,39,844	1,00,212	4,40,056	4.68	4.89	4.73	Latur
25	बुलढाणा	4,45,634	710	4,59,965	1,19,459	5,79,424	3.82	3.96	3.85	Buldhana
26	अकोला	3,19,947	530	2,51,960	1,42,975	3,94,935	3.98	4.39	4.13	Akola
27	वाशिम	2,00,958	360	2,19,160	39,946	2,59,106	3.84	4.47	3.94	Washim
28	अमरावती	5,26,230	1,087	4,32,034	2,14,167	6,46,201	3.95	4.20	4.03	Amravati
29	यवतमाळ	5,18,214	1,211	5,23,928	1,13,336	6,37,264	3.82	4.03	3.86	Yavatmal
30	वर्धा	2,70,502	763	2,44,053	85,768	3,29,821	3.74	3.79	3.75	Wardha
31	नागपूर	8,38,599	1,660	3,75,221	6,21,000	9,96,221	3.87	4.21	4.08	Nagpur
32	भंडारा	2,44,531	237	2,56,348	45,534	3,01,882	3.75	3.86	3.76	Bhandara
33	गोदिंया	2,49,720	316	2,90,121	35,768	3,25,889	3.64	4.01	3.68	Gondiya
34	चंद्रपूर	4,62,632	1,012	4,07,842	1,75,542	5,83,384	3.45	3.79	3.55	Chandrapur
35	गडचिरोली	2,10,362	626	2,59,425	19,309	2,78,734	3.48	3.48	3.48	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**1,95,76,736**	**54,927**	**1,44,08,995**	**1,11,92,394**	**2,56,01,389**	**3.87**	**3.67**	**3.78**	**Maharashtra State**

आधार : एच मालिका, महाराष्ट्र – भारताची जनगणना, २०११ / Source: H-Series, Maharashtra - Census of India, 2011

4. गृहविषयक सांख्यिकी / HOUSING STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 4.4

बेघर कुटुंबे व बेघर लोकसंख्या / Houseless households and houseless population

जनगणना, २०११ / Population Census, 2011

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	बेघर कुटुंबे Houseless Households	बेघर लोकसंख्या Houseless Population	एकूण लोकसंख्या Total population	बेघर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Houseless population to total population	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई शहर	10,762	38,339	30,85,411	1.24	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	4,512	19,077	93,56,962	0.2	Mumbai Suburban
3	ठाणे	5,984	19,287	1,10,60,148	0.17	Thane
4	रायगड	1,951	7,532	26,34,200	0.29	Raigad
5	रत्नागिरी	1,160	4,351	16,15,069	0.27	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	411	1,472	8,49,651	0.17	Sindhudurg
7	नाशिक	3,352	11,811	61,07,187	0.19	Nashik
8	धुळे	939	4,281	20,50,862	0.21	Dhule
9	नंदुरबार	1,227	5,366	16,48,295	0.33	Nandurbar
10	जळगाव	1,846	7,663	42,29,917	0.18	Jalgaon
12	पुणे	3,418	11,729	94,29,408	0.12	Pune
13	सातारा	1,751	6,548	30,03,741	0.22	Satara
14	सांगली	626	2,277	28,22,143	0.08	Sangli
15	सोलापूर	1,499	5,113	43,17,756	0.12	Salapur
17	औरंगाबाद	888	3,048	37,01,282	0.08	Aurangabad
18	जालना	594	2,357	19,59,046	0.12	Jalna
19	परभणी	319	1,134	18,36,086	0.06	Parbhani
20	हिंगोली	200	872	11,77,345	0.07	Hingoli
21	बीड	900	3,663	25,85,049	0.14	Beed
22	नांदेड	881	3,515	33,61,292	0.1	Nanded
23	उस्मानाबाद	747	3,181	16,57,576	0.19	Osmanabad
24	लातूर	624	2,709	24,54,196	0.11	Latur
25	बुलढाणा	798	2,959	25,86,258	0.11	Buldhana
26	अकोला	837	2,808	18,13,906	0.15	Akola
27	वाशिम	257	1,066	11,97,160	0.09	Washim
28	अमरावती	1,272	4,556	28,88,445	0.16	Amravati
29	यवतमाळ	744	2,550	27,72,348	0.09	Yavatmal
30	वर्धा	1,189	4,071	13,00,774	0.31	Wardha
31	नागपूर	2,689	8,323	46,53,570	0.18	Nagpur
32	भंडारा	352	1,427	12,00,334	0.12	Bhandara
33	गोदिया	438	1,507	13,22,507	0.11	Gondiya
34	चंद्रपूर	965	3,482	22,04,307	0.16	Chandrapur
35	गडचिरोली	430	1,760	10,72,942	0.16	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**57,480**	**2,10,908**	**11,23,74,333**	**0.19**	**Maharashtra State**

आधार : एच मालिका, महाराष्ट्र – भारताची जनगणना, २०११ / Source: H-Series, Maharashtra - Census of India, 2011

4. गृहविषयक सांख्यिकी / HOUSING STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No.4.5 (A)

राहात्या घरांचे छप्परासाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण / Households by Predominant Material used for roof of houses occupied

जनगणना / Population Census, 2011

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण कुटुंबे Total Number of Households	गवत,पाने, लाकूड, बांबू, चिखल, इ. Grass, Thatch, Wood, Bamboo Mud etc.	प्लॅस्टिक पॉलिथिन Plastic Polythene	Hand-Made Tiles	Machine Made Tiles	जी.आय. धातु, ॲस्बे स्टॉसचे पत्रे G.I., Metal Asbestos, Sheets	विटा Brick	दगड Stone	कॉंक्रिट Concrete	इतर प्रकारचे सामान Any other Material	Rural Urban Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	ए	637,738	9,963	4,247	8,372	45,505	1,53,924	9,250	29,861	3,69,433	7,183	T	Mumbai City
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	6,37,738	9,963	4,247	8,372	45,505	1,53,924	9,250	29,861	3,69,433	7,183	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	20,27,743	11,656	27,515	11,238	70,436	8,41,411	24,548	1,10,592	9,11,370	18,977	T.	Mumbai
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	Suburban
		ना	20,27,743	11,656	27,515	11,238	70,436	8,41,411	24,548	1,10,592	9,11,370	18,977	U	
3	ठाणे	ए	24,30,616	43,606	19,079	69,560	3,78,907	6,70,929	19,768	81,412	11,31,013	16,342	T.	Thane
		ग्रा	5,26,397	32,386	4,918	39,889	2,60,158	1,23,629	1,674	11,409	49,710	2,624	R	
		ना	19,04,219	11,220	14,161	29,671	1,18,749	5,47,300	18,094	70,003	10,81,303	13,718	U	
4	रायगड	ए	5,96,514	19,020	3,935	31,614	2,65,769	1,00,953	2,236	16,250	1,52,761	3,976	T.	Raigad
		ग्रा	3,76,520	11,879	1,754	25,401	2,32,320	66,452	979	8,776	26,530	2,429	R	
		ना	2,19,994	7,141	2,181	6,213	33,449	34,501	1,257	7,474	1,26,231	1,547	U	
5	रत्नागिरी	ए	3,93,379	2,815	2,325	10,404	2,84,965	42,206	776	4,429	44,404	1,055	T.	Ratnagiri
		ग्रा	3,33,645	2,445	1,052	8,225	2,64,122	35,178	540	3,641	17,584	858	R	
		ना	59,734	370	1,273	2,179	20,843	7,028	236	788	26,820	197	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	2,05,119	2,844	894	25,160	1,40,613	8,955	1,229	1,646	23,150	628	T.	Sindhudurg
		ग्रा	1,80,494	2,617	657	23,301	1,27,498	8,149	814	1,427	15,485	546	R	
		ना	24,625	227	237	1,859	13,115	806	415	219	7,665	82	U	
7	नाशिक	ए	11,80,293	1,32,811	7,797	61,206	2,03,551	4,14,339	4,781	30,512	3,15,720	9,576	T	Nashik
		ग्रा	6,61,977	1,03,674	4,803	48,778	1,75,962	2,50,035	2,670	15,739	54,990	5,326	R	
		ना	5,18,316	29,137	2,994	12,428	27,589	1,64,304	2,111	14,773	2,60,730	4,250	U	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 4.5 (A) contd...

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
8	धुळे	ए	4,08,700	1,47,806	1,783	32,099	27,361	96,432	1,852	6,874	90,720	3,773	T	Dhule
		ग्रा	2,98,915	1,38,448	1,418	31,588	26,296	63,271	1,221	4,533	29,735	2,405	R	
		ना	1,09,785	9,358	365	511	1,065	33,161	631	2,341	60,985	1,368	U	
9	नंदुरबार	ए	3,19,623	44,562	2,173	1,22,141	52,735	58,749	1,207	4,946	31,434	1,676	T	Nandurbar
		ग्रा	2,70,533	42,219	1,757	1,18,688	49,024	40,996	654	3,587	12,282	1,326	R	
		ना	49,090	2,343	416	3,453	3,711	17,753	553	1,359	19,152	350	U	
10	जळगाव	ए	8,91,657	2,11,962	3,886	11,189	7,204	3,47,330	6,978	20,203	2,72,213	10,692	T	Jalgaon
		ग्रा	6,18,314	1,87,691	3,117	9,304	3,842	2,69,519	4,983	14,035	1,17,776	8,047	R	
		ना	2,73,343	24,271	769	1,885	3,362	77,811	1,995	6,168	1,54,437	2,645	U	
11	अहमदनगर	ए	9,01,748	1,37,867	4,064	10,437	65,492	4,62,973	4,006	24,007	1,83,890	9,012	T	Ahmadnagar
		ग्रा	7,17,718	1,26,508	3,329	9,168	62,611	3,94,821	2,858	18,218	94,069	6,136	R	
		ना	1,84,030	11,359	735	1,269	2,881	68,152	1,148	5,789	89,821	2,876	U	
12	पुणे	ए	20,76,607	61,597	10,202	34,871	1,82,365	7,52,408	12,076	54,231	9,53,157	15,700	T	Pune
		ग्रा	7,44,114	46,257	3,969	24,108	1,50,618	3,55,554	3,276	23,358	1,31,344	5,630	R	
		ना	13,32,493	15,340	6,233	10,763	31,747	3,96,854	8,800	30,873	8,21,813	10,070	U	
13	सातारा	ए	6,39,999	23,816	3,366	25,312	1,25,663	3,37,366	1,685	16,097	1,03,027	3,667	T	Satara
		ग्रा	5,18,187	20,897	2,624	23,813	1,21,959	2,86,330	1,421	12,646	45,983	2,514	R	
		ना	1,21,812	2,919	742	1,499	3,704	51,036	264	3,451	57,044	1,153	U	
14	सांगली	ए	5,85,227	52,575	4,044	19,445	1,94,487	1,64,791	2,096	26,449	1,17,339	4,001	T	Sangli
		ग्रा	4,32,579	51,219	2,754	13,844	1,59,698	1,23,684	1,482	21,539	55,352	3,007	R	
		ना	1,52,648	1,356	1,290	5,601	34,789	41,107	614	4,910	61,987	994	U	
15	सोलापूर	ए	8,58,981	1,20,914	3,602	4,669	8,969	4,98,212	3,927	32,437	1,79,217	7,034	T	Solapur
		ग्रा	5,83,706	1,13,028	2,435	3,109	6,174	3,54,922	1,991	18,708	77,970	5,369	R	
		ना	2,75,275	7,886	1,167	1,560	2,795	1,43,290	1,936	13,729	1,01,247	1,665	U	
16	कोल्हापूर	ए	8,21,483	22,236	3,914	65,077	4,57,645	80,850	2,068	14,849	1,71,761	3,083	T	Kolhapur
		ग्रा	5,56,628	16,708	2,336	49,928	3,75,136	42,861	1,261	8,394	58,464	1,540	R	
		ना	2,64,855	5,528	1,578	15,149	82,509	37,989	807	6,455	1,13,297	1,543	U	
17	औरंगाबाद	ए	7,36,587	78,348	2,606	16,172	5,656	3,86,504	6,030	26,837	2,08,530	5,904	T	Aurangabad
		ग्रा	4,19,120	64,204	1,709	12,215	3,439	2,68,550	3,255	16,237	45,507	4,004	R	
		ना	3,17,467	14,144	897	3,957	2,217	1,17,954	2,775	10,600	1,63,023	1,900	U	
18	जालना	ए	3,88,116	35,411	1,519	5,742	4,319	2,77,411	2,906	12,144	44,748	3,916	T	Jalna
		ग्रा	3,18,563	32,846	1,350	4,827	3,323	2,41,732	2,055	9,307	20,285	2,838	R	
		ना	69,553	2,565	169	915	996	35,679	851	2,837	24,463	1,078	U	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 4.5 (A) contd...

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
19	परभणी	ए	3,60,186	22,208	1,224	4,199	3,794	2,38,653	3,080	15,857	68,070	3,101	T	Parbhani
		ग्रा	2,56,063	19,132	869	3,356	2,933	1,86,954	1,881	11,991	26,601	2,346	R	
		ना	1,04,123	3,076	355	843	861	51,699	1,199	3,866	41,469	755	U	
20	हिंगोली	ए	2,27,041	9,245	794	2,119	2,519	1,76,434	892	4,818	29,118	1,102	T	Hingoli
		ग्रा	1,95,143	8,766	738	1,998	2,189	1,57,936	827	4,092	17,699	898	R	
		ना	31,898	479	56	121	330	18,498	65	726	11,419	204	U	
21	बीड	ए	5,45,073	51,909	2,469	4,310	4,862	3,68,788	2,706	16,098	89,097	4,834	T	Bid
		ग्रा	4,46,114	47,380	2,137	3,563	3,518	3,24,135	2,244	13,372	46,030	3,735	R	
		ना	98,959	4,529	332	747	1,344	44,653	462	2,726	43,067	1,099	U	
22	नांदेड	ए	6,56,303	20,039	3,472	1,03,302	25,475	3,54,677	3,286	18,867	1,23,071	4,114	T	Nanded
		ग्रा	4,87,624	17,075	2,988	94,906	20,717	2,83,480	2,355	14,127	48,939	3,037	R	
		ना	1,68,679	2,964	484	8,396	4,758	71,197	931	4,740	74,132	1,077	U	
23	उस्मानाबाद	ए	3,48,760	22,008	1,934	6,423	1,760	2,39,370	1,968	14,137	58,516	2,644	T	Osmanabad
		ग्रा	2,94,816	20,246	1,677	5,703	1,301	2,12,072	1,651	12,271	37,628	2,267	R	
		ना	53,944	1,762	257	720	459	27,298	317	1,866	20,888	377	U	
24	लातूर	ए	4,74,149	19,825	1,659	7,536	2,348	2,94,338	3,276	18,123	1,24,397	2,647	T	Latur
		ग्रा	3,59,858	18,512	1,306	7,029	1,444	2,52,588	2,523	13,865	60,551	2,040	R	
		ना	1,14,291	1,313	353	507	904	41,750	753	4,258	63,846	607	U	
25	बुलढाणा	ए	5,53,031	29,404	2,106	19,582	4,572	3,74,676	3,500	8,642	1,05,976	4,573	T	Buldana
		ग्रा	4,45,247	27,322	1,858	17,907	3,928	3,21,960	2,569	7,017	58,910	3,776	R	
		ना	1,07,784	2,082	248	1,675	644	52,716	931	1,625	47,066	797	U	
26	ओला	ए	3,91,135	14,806	3,692	95,545	19,650	1,35,505	2,345	7,974	1,08,862	2,756	T	Akola
		ग्रा	2,47,752	11,061	2,844	77,653	13,522	96,495	1,366	4,547	38,558	1,706	R	
		ना	1,43,383	3,745	848	17,892	6,128	39,010	979	3,427	70,304	1,050	U	
27	वाशिम	ए	2,57,892	9,528	1,067	5,458	3,072	2,00,073	648	3,445	32,943	1,658	T	Washim
		ग्रा	2,17,490	8,710	938	5,256	2,759	1,76,822	527	2,131	18,970	1,377	R	
		ना	40,402	818	129	202	313	23,251	121	1,314	13,973	281	U	
28	अमरावती	ए	6,37,446	25,611	8,028	2,23,082	43,615	1,59,226	3,696	12,909	1,57,440	3,839	T	Amravati
		ग्रा	4,24,563	21,414	6,199	1,87,666	32,152	1,12,902	2,272	7,425	52,272	2,261	R	
		ना	2,12,883	4,197	1,829	35,416	11,463	46,324	1,424	5,484	1,05,168	1,578	U	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 4.5 (A) contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
29	यवतमाळ	ए	6,40,385	10,160	1,642	45,718	52,984	4,11,948	1,883	11,474	1,00,188	4,388	T	Yavatmal
		ग्रा	5,13,041	9,208	1,372	42,830	47,539	3,58,680	1,462	8,757	39,716	3,477	R	
		ना	1,27,344	952	270	2,888	5,445	53,268	421	2,717	60,472	911	U	
30	वर्धा	ए	3,02,680	6,312	2,431	64,947	45,234	78,982	1,194	5,732	96,222	1,626	T	Wardha
		ग्रा	2,10,284	5,368	1,755	58,120	36,455	62,372	800	3,651	40,744	1,019	R	
		ना	92,396	944	676	6,827	8,779	16,610	394	2,081	55,478	607	U	
31	नागपूर	ए	9,95,808	26,381	8,548	1,46,181	1,73,842	1,11,688	8,337	20,116	4,97,863	2,852	T	Nagpur
		ग्रा	3,24,568	13,722	2,487	1,01,248	85,254	24,504	1,609	4,109	90,832	803	R	
		ना	6,71,240	12,659	6,061	44,933	88,588	87,184	6,728	16,007	4,07,031	2,049	U	
32	भंडारा	ए	2,75,773	5,943	889	1,61,718	33,458	3,266	1,066	1,330	67,558	545	T	Bhandara
		ग्रा	2,23,299	5,160	718	1,48,933	30,073	1,761	786	884	34,690	294	R	
		ना	52,474	783	171	12,785	3,385	1,505	280	446	32,868	251	U	
33	गोदिंया	ए	2,89,431	5,259	776	1,97,494	30,486	3,277	1,683	1,438	48,677	341	T	Gondiya
		ग्रा	2,41,802	4,666	557	1,80,919	28,279	1,475	1,135	868	23,755	148	R	
		ना	47,629	593	219	16,575	2,207	1,802	548	570	24,922	193	U	
34	चंद्रपूर	ए	5,29,612	13,225	2,336	67,513	2,48,688	46,383	2,175	6,883	1,41,308	1,101	T	Chandrapur
		ग्रा	3,52,643	10,780	1,416	55,964	1,97,365	32,326	1,427	2,780	49,873	712	R	
		ना	1,76,969	2,445	920	11,549	51,323	14,057	748	4,103	91,435	389	U	
35	गडचिरोली	ए	2,45,745	11,030	1,071	60,463	1,35,515	2,898	836	1,535	32,014	383	T	Gadchiroli
		ग्रा	2,18,935	10,708	933	57,931	1,25,204	2,323	723	1,153	19,652	308	R	
		ना	26,810	322	138	2,532	10,311	575	113	382	12,362	75	U	
		ए	**2,38,30,580**	**14,62,702**	**1,51,089**	**17,80,298**	**33,53,516**	**88,95,925**	**1,49,990**	**6,83,154**	**71,85,207**	**1,68,699**	**T**	
	महाराष्ट्र राज्य	**ग्रा**	**1,30,16,652**	**12,52,256**	**70,774**	**14,97,168**	**26,56,812**	**55,34,468**	**57,291**	**3,04,594**	**15,58,486**	**84,803**	**R**	**Maharashtra State**
		ना	**1,08,13,928**	**2,10,446**	**80,315**	**2,83,130**	**6,96,704**	**33,61,457**	**92,699**	**3,78,560**	**56,26,721**	**83,896**	**U**	

आधार : एच मालिका, महाराष्ट्र – भारताची जनगणना, २०११

Source: H-Series, Maharashtra - Census of India, 2011

4. गृहविषयक सांख्यिकी / HOUSING STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No.4.5 (B)

राहात्या घराचे भिंतीसाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण / Households by Predominant Material used for wall of houses occupied

जनगणना / Population Census, 2011

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण कुटुंबे Total Number of Households	गवत, पाने, लाकूड, बांबू, चिखल, इ. Grass, Thatch, Wood, Bamboo Mud etc.	प्लॅस्टिक पॉलिथिन Plastic Polythene	ख्विटा Mud/ Unburnt Brick	Wood	Stone not packed with Mortar	Stone packed with mortar	जी.आय. धातु, ॲस्बे स्टॉसचे पत्रे G.I., Metal/ Asbestos sheets	विटा Burnt Brick	कॉंक्रिट Concrete	इतर सर्व प्रकारचे सामान Any other Material Total	Rural Urban	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(1)
1	मुंबई शहर	ए	6,37,738	954	2,451	13,430	4,208	13,578	42,253	14,293	4,03,882	1,40,355	2,334	T	Mumbai City
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	6,37,738	954	2,451	13,430	4,208	13,578	42,253	14,293	4,03,882	1,40,355	2,334	U	
2	मुंबई	ए	20,27,743	3,704	22,023	43,430	5,621	35,006	1,06,231	58,531	13,32,516	4,10,379	10,302	T	Mumbai
	उपनगर	ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	Suburban
		ना	20,27,743	3,704	22,023	43,430	5,621	35,006	1,06,231	58,531	13,32,516	4,10,379	10,302	U	
3	ठाणे	ए	24,30,616	1,37,762	11,862	1,43,858	11,730	39,554	1,16,297	49,491	15,09,146	4,03,397	7,519	T	Thane
		ग्रा	5,26,397	1,22,342	2,402	90,569	4,576	7,944	21,446	2,374	2,39,930	33,268	1,546	R	
		ना	19,04,219	15,420	9,460	53,289	7,154	31,610	94,851	47,117	12,69,216	3,70,129	5,973	U	
4	रायगड	ए	5,96,514	20,588	2,646	85,283	2,182	11,683	42,181	4,125	3,40,894	84,834	2,098	T	Raigad
		ग्रा	3,76,520	18,987	1,190	74,705	1,688	8,475	30,203	1,350	2,06,024	32,548	1,350	R	
		ना	2,19,994	1,601	1,456	10,578	494	3,208	11,978	2,775	1,34,870	52,286	748	U	
5	रत्नागिरी	ए	3,93,379	4,167	1,882	1,28,631	1,807	27,405	1,82,885	853	27,326	16,936	1,487	T	Ratnagiri
		ग्रा	3,33,645	3,769	933	1,23,672	1,627	23,118	1,51,646	672	17,861	9,164	1,183	R	
		ना	59,734	398	949	4,959	180	4,287	31,239	181	9,465	7,772	304	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	2,05,119	3,297	683	78,841	2,257	16,947	87,884	237	6,315	7,616	1,042	T	Sindhudurg
		ग्रा	1,80,494	2,910	487	71,781	2,157	14,520	77,707	181	4,853	5,015	883	R	
		ना	24,625	387	196	7,060	100	2,427	10,177	56	1,462	2,601	159	U	
7	नाशिक	ए	11,80,293	58,717	4,687	3,33,783	32,692	32,940	75,431	25,301	5,11,585	1,02,366	2,791	T	Nashik
		ग्रा	6,61,977	55,051	2,814	2,56,436	2,773	23,436	48,261	5,096	2,30,129	36,451	1,530	R	
		ना	5,18,316	3,666	1,873	77,347	29,919	9,504	27,170	20,205	2,81,456	65,915	1,261	U	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 4.5 (B) contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(1)
8	धुळे	ए	4,08,700	35,559	1,179	1,79,304	3,153	7,989	8,995	1,553	1,57,264	13,173	531	T	Dhule
		ग्रा	2,98,915	34,495	1,006	1,58,895	1,072	5,553	6,156	472	84,055	6,810	401	R	
		ना	1,09,785	1,064	173	20,409	2,081	2,436	2,839	1,081	73,209	6,363	130	U	
9	नंदुरबार	ए	3,19,623	1,37,373	1,063	81,562	2,300	3,933	5,376	463	80,856	6,131	566	T	Nandurbar
		ग्रा	2,70,533	1,32,499	874	71,884	1,672	2,985	3,300	250	53,321	3,241	507	R	
		ना	49,090	4,874	189	9,678	628	948	2,076	213	27,535	2,890	59	U	
10	जळगाव	ए	8,91,657	80,069	3,081	2,90,801	17,920	21,135	34,983	2,724	3,88,775	49,762	2,407	T	Jalgaon
		ग्रा	6,18,314	74,781	2,379	2,48,383	3,757	15,719	23,908	1,550	2,15,203	30,758	1,876	R	
		ना	2,73,343	5,288	702	42,418	14,163	5,416	11,075	1,174	1,73,572	19,004	531	U	
11	अहमदनगर	ए	9,01,748	45,128	2,728	1,78,414	3,996	42,385	1,09,309	7,955	4,18,434	89,839	3,560	T	Ahmadnagar
		ग्रा	7,17,718	40,141	2,232	1,54,072	2,998	37,570	98,492	4,277	3,16,925	58,599	2,412	R	
		ना	1,84,030	4,987	496	24,342	998	4,815	10,817	3,678	1,01,509	31,240	1,148	U	
12	पुणे	ए	20,76,607	31,413	6,170	1,62,579	4,685	56,137	1,89,157	97,457	10,84,530	4,38,039	6,440	T	Pune
		ग्रा	7,44,114	29,020	2,316	98,780	2,843	37,740	1,29,428	14,488	3,07,590	1,19,530	2,379	R	
		ना	13,32,493	2,393	3,854	63,799	1,842	18,397	59,729	82,969	7,76,940	3,18,509	4,061	U	
13	सातारा	ए	6,39,999	20,815	2,103	1,06,279	2,142	34,110	1,39,009	9,620	2,46,645	77,024	2,252	T	Satara
		ग्रा	5,18,187	19,689	1,441	93,556	1,846	31,650	1,29,604	4,131	1,87,564	46,919	1,787	R	
		ना	1,21,812	1,126	662	12,723	296	2,460	9,405	5,489	59,081	30,105	465	U	
14	सांगली	ए	5,85,227	24,642	1,802	79,200	4,096	40,135	1,53,776	11,840	2,11,007	56,685	2,044	T	Sangli
		ग्रा	4,32,579	22,216	1,187	62,467	2,790	34,524	1,38,136	2,187	1,35,124	32,482	1,466	R	
		ना	1,52,648	2,426	615	16,733	1,306	5,611	15,640	9,653	75,883	24,203	578	U	
15	सोलापूर	ए	8,58,981	58,273	2,255	89,875	4,452	56,175	1,89,376	70,316	3,32,660	52,668	2,931	T	Solapur
		ग्रा	5,83,706	56,313	1,534	56,791	3,468	47,035	1,60,471	34,665	1,94,097	27,120	2,212	R	
		ना	2,75,275	1,960	721	33,084	984	9,140	28,905	35,651	1,38,563	25,548	719	U	
16	कोल्हापूर	ए	8,21,483	9,811	2,603	2,09,545	4,044	39,926	1,70,958	3,665	3,12,175	65,918	2,838	T	Kolhapur
		ग्रा	5,56,628	8,041	1,378	1,72,272	2,822	29,786	1,35,009	1,118	1,79,689	24,786	1,727	R	
		ना	2,64,855	1,770	1,225	37,273	1,222	10,140	35,949	2,547	1,32,486	41,132	1,111	U	
17	औरंगाबाद	ए	7,36,587	39,710	2,064	1,70,007	2,550	24,553	47,157	7,950	3,66,264	74,814	1,518	T	Aurangabad
		ग्रा	4,19,120	38,527	1,452	1,38,246	1,959	15,814	28,945	2,460	1,59,551	31,250	916	R	
		ना	3,17,467	1,183	612	31,761	591	8,739	18,212	5,490	2,06,713	43,564	602	U	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 4.5 (B) contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(1)
18	जालना	ए	3,88,116	22,561	1,621	1,21,485	2,008	16,205	33,046	5,015	1,64,636	20,257	1,282	T	Jalna
		ग्रा	3,18,563	22,076	1,430	1,08,244	1,672	13,967	29,613	3,404	1,22,058	14,961	1,138	R	
		ना	69,553	485	191	13,241	336	2,238	3,433	1,611	42,578	5,296	144	U	
19	परभणी	ए	3,60,186	20,151	1,301	1,03,164	7,661	20,430	45,729	4,690	1,42,295	13,712	1,053	T	Parbhani
		ग्रा	2,56,063	18,352	856	83,839	1,958	16,877	40,849	2,041	83,123	7,423	745	R	
		ना	1,04,123	1,799	445	19,325	5,703	3,553	4,880	2,649	59,172	6,289	308	U	
20	हिंगोली	ए	2,27,041	10,456	516	84,009	1,658	9,810	20,239	1,171	87,783	10,993	406	T	Hingoli
		ग्रा	1,95,143	10,022	447	77,182	1,448	8,752	18,417	753	69,829	7,957	336	R	
		ना	31,898	434	69	6,827	210	1,058	1,822	418	17,954	3,036	70	U	
21	बीड	ए	5,45,073	34,925	2,817	1,15,600	3,306	32,813	73,357	15,580	2,45,045	18,351	3,279	T	Bid
		ग्रा	4,46,114	33,813	2,430	1,02,248	2,712	29,874	68,242	10,442	1,80,581	12,909	2,863	R	
		ना	98,959	1,112	387	13,352	594	2,939	5,115	5,138	64,464	5,442	416	U	
22	नांदेड	ए	6,56,303	54,229	2,474	1,95,165	13,585	42,958	1,28,469	3,472	1,86,681	26,758	2,512	T	Nanded
		ग्रा	4,87,624	50,070	1,862	1,52,781	12,480	37,055	1,15,007	1,337	1,00,664	14,145	2,223	R	
		ना	1,68,679	4,159	612	42,384	1,105	5,903	13,462	2,135	86,017	12,613	289	U	
23	उस्मानाबाद	ए	3,48,760	18,119	1,062	68,180	2,515	21,971	59,993	16,241	1,43,246	16,259	1,174	T	Osmanabad
		ग्रा	2,94,816	17,401	919	61,031	2,049	18,838	53,506	11,818	1,15,230	13,018	1,006	R	
		ना	53,944	718	143	7,149	466	3,133	6,487	4,423	28,016	3,241	168	U	
24	लातूर	ए	4,74,149	18,261	1,331	68,561	3,381	36,271	1,09,765	11,047	2,09,233	14,495	1,804	T	Latur
		ग्रा	3,59,858	17,553	1,065	55,763	2,977	31,475	98,159	7,597	1,36,186	7,724	1,359	R	
		ना	1,14,291	708	266	12,798	404	4,796	11,606	3,450	73,047	6,771	445	U	
25	बुलढाणा	ए	5,53,031	62,977	1,648	1,83,790	4,558	15,383	35,151	6,409	2,20,154	19,632	3,329	T	Buldana
		ग्रा	4,45,247	57,116	1,350	1,62,821	3,228	13,429	32,509	2,280	1,54,950	14,594	2,970	R	
		ना	1,07,784	5,861	298	20,969	1,330	1,954	2,642	4,129	65,204	5,038	359	U	
26	ओला	ए	3,91,135	35,354	1,585	1,63,086	1,341	8,638	13,633	976	1,48,681	16,588	1,253	T	Akola
		ग्रा	2,47,752	25,677	1,048	1,22,173	563	5,532	8,921	460	75,019	7,455	904	R	
		ना	1,43,383	9,677	537	40,913	778	3,106	4,712	516	73,662	9,133	349	U	
27	वाशिम	ए	2,57,892	20,755	974	1,05,508	1,609	7,718	13,045	971	95,446	10,734	1,132	T	Washim
		ग्रा	2,17,490	19,477	811	94,441	1,408	6,282	10,785	585	75,964	6,771	966	R	
		ना	40,402	1,278	163	11,067	201	1,436	2,260	386	19,482	3,963	166	U	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 4.5 (B) contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(1)
28	अमरावती	ए	6,37,446	57,599	3,652	2,88,637	2,440	15,188	22,036	1,661	2,16,389	27,449	2,395	T	Amravati
		ग्रा	4,24,563	50,433	2,533	2,34,096	1,025	9,902	12,770	924	1,01,695	9,572	1,613	R	
		ना	2,12,883	7,166	1,119	54,541	1,415	5,286	9,266	737	1,14,694	17,877	782	U	
29	यवतमाळ	ए	6,40,385	85,618	2,275	2,35,497	27,322	14,136	24,383	1,819	2,22,654	23,890	2,791	T	Yavatmal
		ग्रा	5,13,041	78,982	1,775	2,12,805	18,929	11,797	20,624	1,063	1,51,986	12,537	2,543	R	
		ना	1,27,344	6,636	500	22,692	8,393	2,339	3,759	756	70,668	11,353	248	U	
30	वर्धा	ए	3,02,680	22,857	1,852	1,16,935	1,047	6,553	10,572	848	1,30,188	10,945	883	T	Wardha
		ग्रा	2,10,284	20,165	1,316	99,420	769	5,019	7,724	693	68,771	5,745	662	R	
		ना	92,396	2,692	536	17,515	278	1,534	2,848	155	61,417	5,200	221	U	
31	नागपूर	ए	9,95,808	35,814	4,442	2,44,381	9,280	26,304	41,636	6,980	5,47,946	77,350	1,675	T	Nagpur
		ग्रा	3,24,568	20,773	1,099	1,57,285	1,333	7,315	12,477	1,022	1,11,906	10,876	482	R	
		ना	6,71,240	15,041	3,343	87,096	7,947	18,989	29,159	5,958	4,36,040	66,474	1,193	U	
32	भंडारा	ए	2,75,773	4,382	767	1,66,637	349	4,803	8,170	213	85,606	4,557	289	T	Bhandara
		ग्रा	2,23,299	4,048	688	1,53,155	263	3,108	5,185	160	53,302	3,155	235	R	
		ना	52,474	334	79	13,482	86	1,695	2,985	53	32,304	1,402	54	U	
33	गोदिंया	ए	2,89,431	2,806	541	2,11,431	325	3,546	4,753	166	62,562	3,116	185	T	Gondiya
		ग्रा	2,41,802	2,557	422	1,95,283	228	1,892	2,749	138	37,023	1,385	125	R	
		ना	47,629	249	119	16,148	97	1,654	2,004	28	25,539	1,731	60	U	
34	चंद्रपूर	ए	5,29,612	28,298	1,470	2,04,849	9,776	13,939	24,130	491	2,22,706	22,881	1,072	T	Chandrapur
		ग्रा	3,52,643	24,542	879	1,69,298	8,685	8,214	14,245	242	1,20,742	4,910	886	R	
		ना	1,76,969	3,756	591	35,551	1,091	5,725	9,885	249	1,01,964	17,971	186	U	
35	गडचिरोली	ए	2,45,745	21,578	1,101	1,18,100	12,146	5,852	9,274	170	73,738	2,851	935	T	Gadchiroli
		ग्रा	2,18,935	20,751	998	1,12,217	11,959	4,681	7,538	142	58,280	1,515	854	R	
		ना	26,810	827	103	5,883	187	1,171	1,736	28	15,458	1,336	81	U	
		ए	**2,38,30,580**	**12,68,722**	**1,02,711**	**51,69,837**	**2,14,142**	**8,06,109**	**23,78,639**	**4,44,294**	**1,09,35,263**	**24,30,754**	**80,109**	**T**	
	महाराष्ट्र राज्य	**ग्रा**	**1,30,16,652**	**11,52,589**	**45,553**	**42,26,591**	**1,11,734**	**5,69,878**	**17,42,032**	**1,20,372**	**43,49,225**	**6,54,593**	**44,085**	**R**	**Maharashtra State**
		ना	**1,08,13,928**	**1,16,133**	**57,158**	**9,43,246**	**1,02,408**	**2,36,231**	**6,36,607**	**3,23,922**	**65,86,038**	**17,76,161**	**36,024**	**U**	

आधार : एच मालिका, महाराष्ट्र – भारताची जनगणना, २०११

Source: H-Series, Maharashtra - Census of India, 2011

५. शिक्षण :

५.१ शिक्षण संस्थांमधील शिक्षणाच्या प्रकारानुसार विद्यार्थी, शिक्षक आणि प्रमुख परीक्षांचे निकाल इत्यादी बाबींची माहिती पुढील तक्त्यांत दिली आहे.

५.२ शैक्षणिक संस्थांचे शिक्षणाच्या प्रकारानुसार केलेले वर्गीकरण हे शिक्षणाच्या टप्प्यानुसार केलेल्या वर्गीकरणापेक्षा थोडे वेगळे आहे. बऱ्याचशा माध्यमिक शिक्षण संस्था प्राथमिक स्तरावरील शिक्षणही देतात. तरीही सर्व विद्यार्थ्यांची संख्या माध्यमिक शिक्षण संस्थांतच दर्शविण्यात आली आहे. पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तानुसार केलेली वर्गवारी कदाचित खरे चित्र उभे करु शकेल. तीन ते पाच वर्षे ह्या वयोगटातील मुले पूर्व-प्राथमिक संस्थांत शिकतात. ह्या संस्था किंडरगार्टन किंवा माँटेसरी म्हणून ओळखल्या जातात. प्राथमिक संस्थांत पूर्व-प्राथमिक व इयत्ता पहिली ते चौथी किंवा इयत्ता पहिली ते सातवी किंवा आठवी किंवा त्यापेक्षा कमी इयत्तांचा शिक्षण विभागाने मंजूर केलेला अभ्यासक्रम शिकविला जातो. माध्यमिक संस्थांत इयत्ता आठवी ते दहावीतील किंवा केवळ अकरावी/बारावीतील वा अकरावी/बारावीसह खालच्या इयत्तांतील विद्यार्थ्यांना शिक्षण देण्यात येते. उच्च शिक्षण म्हणजे माध्यमिक शालान्त प्रमाणपत्र परीक्षा पास झाल्यानंतरचा पदवी किंवा पदविका अभ्यासक्रम होय. ह्या विभागात परीक्षांच्या निकालाविषयी आकडेवारीही देण्यात येते.

5. EDUCATION

5.1 Data on educational institutions according to type of education, students, teachers and results of major examinations are presented in the following tables.

5.2 The classification of institutions according to type is slightly different from stages of education. There are many secondary schools which also impart education in 'primary' courses. Nevertheless, the entire enrolment of students is included under secondary education. The break-up of the total enrolment of students in pre-primary, primary and secondary schools according to standards may perhaps give the realistic picture. Children between ages three and five attend pre-primary institutions. These are generally known as kindergarten, montessory etc. Primary institutions provide education for pre-primary and standard I—IV or standard I—VII/VIII or less and teach the curriculum approved by the Education Department whereas secondary institutions coach students for standard VIII to X or XI/XII with or without lower standard. Higher education is education after passing secondary school certificate examination which leads to a degree /diploma examination. The statistics about examination results is also presented in this section.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.1

शिक्षणाच्या प्रकारानुसार मान्यता प्राप्त संस्था/ Number of Recognised Institution by Type of Education (2014-15)

अ.क्र. Sr. No.	संस्थेचे प्रकार	संस्थाची संख्या Number of Institution	Type of Institution
(1)	(2)	(3)	(2)
1	विद्यापिठे	18	Universities
2	दर दहा लाख लोकसंख्येमागे कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालये	N.A.	Arts, Commerce and Science Colleges per Ten lakhs population.
3	शिक्षकांच्या प्रशिक्षण शाळा (डी. एड.)	1,042	Teacher Training Colleges (D.Ed.)
4	शारिरीक शिक्षणाची महाविद्यालय	90	Colleges for Physical Education.
5	शिक्षकांची प्रशिक्षण महाविद्यालये (बी. एड.)	557	Teachers Training Colleges (B.Ed.)
6	दर एक लाख लोकसंख्येमागे उच्चतर माध्यमिक शाळा	8	Higher Secondary Schools per lakh population
7	दर एक लाख लोकसंख्येमागे उच्च / मुलोद्योग शाळा	N.A.	High / Post Basic Schools per lakh population
8	दर हजार लोकसंख्येमागे प्राथमिक / पूर्व-प्राथमिक / मुलोद्योग शाळा.	1	Primary / Pre-Primary / Jr. Basic Schools per thousand population.
9	अपंगाकरिता शाळा.	1,360	Schools for Handicapped.
10	दर एक लाख लोकसंख्येमागे माध्यमिक शाळा / वरिष्ठ मुलोद्योग शाळा.	19	Middle Schools / Senior Basic Schools per lakh population.

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :- (१) प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

(२) उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- (1) Directorate of Primary Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

(2) Directorate of Higher Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.2

फक्त मुलींसाठी असलेल्या शैक्षणिक संस्थांची शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संख्या/

Number of Educational Institutions Exclusively for girls by type of Education

(2014-15)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	कला / विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालये Arts / Science and Commerce Colleges	शिक्षकांची प्रशिक्षण महाविद्यालये Teachers Training Colleges		उच्च माध्यमिक शाळा Higher Secondary Schools	माध्यमिक शाळा Secondary School	वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Upper Primary Schools	कनिष्ठ प्राथमिक शाळा Lower Primary Schools	Districts
			बी.एड. B.Ed.	डी.एड. D.Ed.					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई शहर	15	N.A.	3	25	92	84	5	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	9	N.A.	3	0	1	1	58	Mumbai Suburban
3	ठाणे	13	N.A.	2	10	20	41	34	Thane
4	पालघर	1	N.A.	0	3	12	13	9	Palghar
5	रायगड	6	N.A.	1	2	6	15	17	Raigad
6	रत्नागिरी	3	N.A.	0	1	3	6	12	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	5	N.A.	0	0	0	1	2	Sindhudurg
8	नाशिक	12	N.A.	2	12	38	97	89	Nashik
9	धुळे	6	N.A.	2	14	28	35	49	Dhule
10	नंदुरबार	9	N.A.	0	7	20	20	21	Nandurbar
11	जळगाव	10	N.A.	1	12	33	76	109	Jalgaon
12	अहमदनगर	10	N.A.	8	13	25	31	28	Ahmednagar
13	पुणे	20	N.A.	8	24	54	124	111	Pune
14	सातारा	7	N.A.	6	9	23	29	27	Satara
15	सांगली	13	N.A.	3	19	47	84	74	Sangli
16	सोलापूर	14	N.A.	5	7	20	40	49	Solapur
17	कोल्हापूर	15	N.A.	3	13	36	85	102	Kolhapur
18	औरंगाबाद	16	N.A.	3	14	23	28	20	Aurangabad
19	जालना	3	N.A.	1	2	14	20	10	Jalna
20	परभणी	4	N.A.	0	4	13	22	13	Parbhani
21	हिंगोली	1	N.A.	1	1	6	15	19	Hingoli
22	बीड	9	N.A.	2	8	22	40	42	Beed
23	नांदेड	3	N.A.	0	12	32	41	29	Nanded
24	उस्मानाबाद	1	N.A.	1	2	17	30	25	Osmanabad
25	लातूर	4	N.A.	4	5	27	38	29	Latur
26	बुलढाणा	3	N.A.	2	4	16	27	43	Buldhana
27	अकोला	1	N.A.	2	8	18	25	34	Akola
28	वाशिम	2	N.A.	0	4	10	10	9	Washim
29	अमरावती	9	N.A.	2	10	44	52	63	Amravati
30	यवतमाळ	4	N.A.	1	11	26	34	32	Yavatmal
31	वर्धा	2	N.A.	1	3	8	7	9	Wardha
32	नागपूर	24	N.A.	5	25	43	44	20	Nagpur
33	भंडारा	4	N.A.	1	4	12	12	5	Bhandara
34	गोदिंया	2	N.A.	0	5	9	17	13	Gondiya
35	चंद्रपूर	12	N.A.	2	8	17	18	15	Chandrapur
36	गडचिरोली	15	N.A.	0	4	9	13	17	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**287**	**N.A.**	**75**	**305**	**824**	**1,275**	**1,243**	**Maharashtra State**

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :- (१) प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे. (२) उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- (1) Directorate of Primary Education, Govt. of Maharashtra, Pune . (2) Directorate of Higher Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.3

वर्गीकरणानुसार शाळांची संख्या / Number of Schools according to Classification

(2014-15)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	उच्च माध्यमिक शाळा Higher Secondary Schools				माध्यमिक / वरिष्ठ मुलोद्योग शाळा Middle / Senior Basic Schools				पूर्व-प्राथमिक / प्राथमिक / कनिष्ठ मुलोद्योग शाळा Pre-primary / Primary / Basic Junior Schools				Districts
		शासकीय Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	अनुदानित / विनाअनुदानित Aided / Unaided	एकूण Total	शासकीय Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	अनुदानित / विनाअनुदानित Aided / Unaided	एकूण Total	शासकीय Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	अनुदानित / विनाअनुदानित Aided / Unaided	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	2		149	151	17		1,448	1,465	15		164	179	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0		0	0	145		0	145	1,109		1,101	2,290*	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1		69	70	66		1,186	1,263*	1,865		1,364	3,275*	Thane
4	पालघर	0		28	28	65		436	510*	2,271		420	2,704*	Palghar
5	रायगड	0		15	15	20		542	576*	2,931		328	3,296*	Raigad
6	रत्नागिरी	1		17	19*	4		402	411*	2,756		149	2,915*	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	1		12	14*	1		224	229*	1,468		77	1,546*	Sindhudurg
8	नाशिक	0		58	58	99		969	1,072*	3,695		704	4,410	Nashik
9	धुळे	0		11	11	21		445	466	1,171		386	1,561*	Dhule
10	नंदुरबार	0		10	10	74		317	391*	1,488		241	1,729	Nandurbar
11	जळगाव	1		46	47	37		742	781*	1,952		529	2,489	Jalgaon
12	अहमदनगर	0		63	63	31		967	999*	3,728		530	4,264*	Ahmednagar
13	पुणे	0		108	108	86		1448	1,554*	4,275		1,340	5,671*	Pune
14	सातारा	1		31	32	7		703	715*	2,784		375	3,181*	Satara
15	सांगली	0		46	46	6		633	645*	1,796		410	2,213*	Sangli
16	सोलापूर	0		51	52*	16		920	937*	3,004		732	3,734*	Solapur

तक्ता क्र. / Table No. 5.3 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
17	कोल्हापूर		3	41	44		12	891	909*		2,135	554	2,703*	Kolhapur
18	औरंगाबाद		1	135	136		75	723	802*		2,157	943	3,104*	Aurangabad
19	जालना		0	60	60		40	329	369		1,542	322	1,864	Jalna
20	परभणी		0	124	124		56	367	425*		1,089	393	1,482	Parbhani
21	हिंगोली		0	39	39		35	169	204		850	151	1,001	Hingoli
22	बीड		0	65	65		74	576	650		2,563	434	2,997	Beed
23	नांदेड		0	72	72		92	564	656		2,267	702	2,970*	Nanded
24	उस्मानाबाद		0	44	44		58	374	432		1,072	248	1,323*	Osmanabad
25	लातूर		0	56	56		55	602	657		1,310	618	1,928	Latur
26	बुलढाणा		1	71	72		53	450	503		1,524	325	1,854*	Buldhana
27	अकोला		1	49	50		21	427	448		1,015	322	1,339*	Akola
28	वाशिम		0	19	19		15	279	294		819	214	1,034*	Washim
29	अमरावती		1	40	41		66	614	680		1,751	427	2,183*	Amravati
30	यवतमाळ		1	86	87		75	561	636		2,249	409	2,663*	Yavatmal
31	वर्धा		2	33	35		16	270	286		986	217	1,206*	Wardha
32	नागपूर		2	73	75		67	927	994		1,808	1201	3,052*	Nagpur
33	भंडारा		1	30	31		42	261	304*		795	230	1,033*	Bhandara
34	गोदिंया		2	55	57		41	278	319		1,085	247	1,334*	Gondiya
35	चंद्रपूर		3	73	76		44	452	498*		1,658	376	2,049*	Chandrapur
36	गडचिरोली		1	36	37		57	271	328		1,601	186	1,792*	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य		**26**	**1,915**	**1,944***		**1,689**	**20,767**	**22,553***		**66,584**	**17,369**	**84,368***	**Maharashtra State**

टिप: * मान्यता प्राप्त तसेच मान्यता नसलेल्या शाळा समाविष्ट / Note * Includes Recognized as well as Unrecognized Schools

आधार :- प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे. / Source : Directorate of Primary Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 5.4

शाळेतील शिक्षकांची विभागवार संख्या / Number of School Teachers classified by Department

(2014-15)

अ.क्र.	जिल्हे	उच्च / उच्च माध्यमिक / बहुउद्देशीय प्राथमिक विभाग High/Higher Secondary schools Junior Basic Departments			माध्यमिक / वरिष्ठ प्राथमिक विभाग Middle / Senior Basic Departments			प्राथमिक / पूर्व-प्राथमिक कनिष्ठ मुलोद्योग विभाग Primary / Pre-Primary Junior Basic Departments			अध्यापक महाविद्यालये Teachers Training Colleges (B.Ed.)			एकूण Grand Total			Districts
Sr. No.		पुरुष Men	स्त्री Women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री Women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री Women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री Women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री Women	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई शहर	2,659	3,999	6658	5,107	9,292	14,399	3,620	11,414	15,034	N.A.	N.A.	N.A.	11,386	24,705	36,091	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	6	4	10	569	742	1,311	5,148	16,920	22,068	N.A.	N.A.	N.A.	5,723	17,666	23,389	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1,187	1,952	3,139	3,779	6,060	9,839	7,049	20,307	27,356	N.A.	N.A.	N.A.	12,015	28,319	40,334	Thane
4	पालघर	528	508	1,036	1,653	2,064	3,717	5,839	7,572	13,411	N.A.	N.A.	N.A.	8,020	10,144	18,164	Palghar
5	रायगड	699	651	1,350	2,363	1,989	4,352	6,384	7,453	13,837	N.A.	N.A.	N.A.	9,446	10,093	19,539	Raigad
6	रत्नागिरी	505	261	766	1,823	637	2,460	6,039	4,452	10,491	N.A.	N.A.	N.A.	8,367	5,350	13,717	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	359	157	516	1,027	409	1,436	2,725	2,715	5,440	N.A.	N.A.	N.A.	4,111	3,281	7,392	Sindhudurg
8	नाशिक	1,563	696	2,259	4,880	2,273	7,153	13,914	11,894	25,808	N.A.	N.A.	N.A.	20,357	14,863	35,220	Nashik
9	धुळे	816	172	988	3,014	661	3,675	5,415	3,410	8,825	N.A.	N.A.	N.A.	9,245	4,243	13,488	Dhule
10	नंदुरबार	517	129	646	1,764	434	2,198	5,701	2,360	8,061	N.A.	N.A.	N.A.	7,982	2,923	10,905	Nandurbar
11	जळगाव	1,197	375	1,572	4,241	1,281	5,522	11,262	6,146	17,408	N.A.	N.A.	N.A.	16,700	7,802	24,502	Jalgaon
12	अहमदनगर	2,014	696	2,710	4,610	1,567	6,177	12,515	9,066	21,581	N.A.	N.A.	N.A.	19,139	11,329	30,468	Ahmednagar
13	पुणे	2,276	2,518	4,794	6,460	7,138	13,598	13,090	26,831	39,921	N.A.	N.A.	N.A.	21,826	36,487	58,313	Pune
14	सातारा	1,120	656	1,776	3,545	1,547	5,092	7,347	7,007	14,354	N.A.	N.A.	N.A.	12,012	9,210	21,222	Satara
15	सांगली	1,099	617	1,716	2,665	1,144	3,809	6,897	5,875	12,772	N.A.	N.A.	N.A.	10,661	7,636	18,297	Sangli

तक्ता क्र. / Table No. 5.4 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
16	सोलापूर	1,871	493	2,364	5,381	1,537	6,918	12,896	8,024	20,920	N.A.	N.A.	N.A.	20,148	10,054	30,202	Solapur
17	कोल्हापूर	1,277	601	1,878	4,321	1,541	5,862	10,048	7,120	17,168	N.A.	N.A.	N.A.	15,646	9,262	24,908	Kolhapur
18	औरंगाबाद	1,372	576	1,948	3,856	2,006	5,862	10,157	9,604	19,761	N.A.	N.A.	N.A.	15,385	12,186	27,571	Aurangabad
19	जालना	771	125	896	2,027	364	2,391	6,738	2,705	9,443	N.A.	N.A.	N.A.	9,536	3,194	12,730	Jalna
20	परभणी	991	158	1,149	1,816	427	2,243	6,707	2,910	9,617	N.A.	N.A.	N.A.	9,514	3,495	13,009	Parbhani
21	हिंगोली	469	52	521	1,161	220	1,381	4,332	1,386	5,718	N.A.	N.A.	N.A.	5,962	1,658	7,620	Hingoli
22	बीड	1,544	241	1,785	3,838	621	4,459	10,439	5,033	15,472	N.A.	N.A.	N.A.	15,821	5,895	21,716	Beed
23	नांदेड	1,585	228	1,813	3,773	861	4,634	11,517	5,304	16,821	N.A.	N.A.	N.A.	16,875	6,393	23,268	Nanded
24	उस्मानाबाद	747	143	890	2,144	298	2,442	5,570	2,511	8,081	N.A.	N.A.	N.A.	8,461	2,952	11,413	Osmanabad
25	लातूर	1,501	234	1,735	3,236	675	3,911	9,498	4,291	13,789	N.A.	N.A.	N.A.	14,235	5,200	19,435	Latur
26	बुलढाणा	1,080	217	1,297	2,505	470	2,975	9,078	3,410	12,488	N.A.	N.A.	N.A.	12,663	4,097	16,760	Buldhana
27	अकोला	723	232	955	2,022	884	2,906	4,707	3,789	8,496	N.A.	N.A.	N.A.	7,452	4,905	12,357	Akola
28	वाशिम	489	70	559	1,619	312	1,931	4,186	1,687	5,873	N.A.	N.A.	N.A.	6,294	2,069	8,363	Washim
29	अमरावती	1,098	516	1,614	3,048	1,362	4,410	6,721	6,292	13,013	N.A.	N.A.	N.A.	10,867	8,170	19,037	Amravati
30	यवतमाळ	1,046	357	1,403	2,866	832	3,698	8,797	4,874	13,671	N.A.	N.A.	N.A.	12,709	6,063	18,772	Yavatmal
31	वर्धा	573	251	824	1,372	670	2,042	3,194	3,120	6,314	N.A.	N.A.	N.A.	5,139	4,041	9,180	Wardha
32	नागपूर	1,514	1,589	3,103	3,776	4,169	7,945	7,221	14,793	22,014	N.A.	N.A.	N.A.	12,511	20,551	33,062	Nagpur
33	भंडारा	624	208	832	1,436	473	1,909	3,407	2,458	5,865	N.A.	N.A.	N.A.	5,467	3,139	8,606	Bhandara
34	गोंदिंया	852	269	1,121	1,718	445	2,163	4,708	2,302	7,010	N.A.	N.A.	N.A.	7,278	3,016	10,294	Gondiya
35	चंद्रपूर	1,074	393	1,467	2,633	970	3,603	6,737	4,689	11,426	N.A.	N.A.	N.A.	10,444	6,052	16,496	Chandrapur
36	गडचिरोली	593	124	717	1,676	299	1,975	4,892	1,918	6,810	N.A.	N.A.	N.A.	7,161	2,341	9,502	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**38,339**	**20,468**	**58,807**	**1,03,724**	**56,674**	**1,60,398**	**2,64,495**	**2,41,642**	**5,06,137**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**4,06,558**	**3,18,784**	**7,25,342**	**Maharashtra State**

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :- (१) प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

(२) उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- (1) Directorate of Primary Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

(2) Directorate of Higher Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 5.5

शाळेतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या / Number of Students classified by Department

(2014-15)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे	प्राथमिक / पूर्व प्राथमिक / मुलोद्योग विभाग Primary / Pre-Primary / Basic Departments			माध्यमिक / वरिष्ठ मुलोद्योग विभाग Middle / Senior Basic Departments			माध्यमिक / उच्च-माध्यमिक / बहुउद्देशिय उच्च मुलोद्योग विभाग High / Higher Secondary /Multi Purpose / Post Basic Deptt.			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			Districts
		मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई शहर	3,50,116	2,99,473	6,49,589	1,74,114	1,49,798	3,23,912	1,54,193	1,40,456	2,94,649	43,754	48,909	92,663	2,382	3,194	5,576	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	4,40,174	4,07,966	8,48,140	13,934	13,270	27,204	0	0	0	70,293	76,613	146,906	2,971	4,866	7,837	Mumbai Suburban
3	ठाणे	6,07,912	5,39,730	11,47,642	1,29,055	1,13,630	2,42,685	70,544	66,977	1,37,521	47,083	52,554	99,637	2,041	3,313	5,354	Thane
4	पालघर	2,85,026	2,54,264	5,39,290	52,853	44,436	97,289	30,723	26,985	57,708	17,837	16,670	34,507	620	794	1,414	Palghar
5	रायगड	1,94,001	1,75,970	3,69,971	47,842	41,559	89,401	29,415	28,254	57,669	15,552	16,767	32,319	862	1,238	2,100	Raigad
6	रत्नागिरी	1,02,452	97,491	1,99,943	30,749	28,073	58,822	21,143	19,082	40,225	8,419	9,540	17,959	303	430	733	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	47,077	43,314	90,391	14,430	13,178	27,608	11,566	10,892	22,458	4,179	4,688	8,867	163	258	421	Sindhudurg
8	नाशिक	5,00,807	4,43,212	9,44,019	1,07,533	89,986	1,97,519	67,209	57,001	1,24,210	43,920	38,166	82,086	4,899	5,901	10,800	Nashik
9	धुळे	1,75,997	1,51,129	3,27,126	37,593	29,343	66,936	24,698	18,796	43,494	12,420	11,446	23,866	1,494	1,628	3,122	Dhule
10	नंदुरबार	1,36,968	1,24,037	2,61,005	25,142	20,735	45,877	15,893	12,592	28,485	8,621	6,558	15,179	1,231	827	2,058	Nandurbar
11	जळगाव	3,56,153	2,92,109	6,48,262	81,544	60,882	1,42,426	48,296	37,659	85,955	23,622	21,376	44,998	3,485	3,663	7,148	Jalgaon
12	अहमदनगर	3,63,615	3,00,308	6,63,923	89,198	68,205	1,57,403	67,554	49,225	1,16,779	36,846	28,367	65,213	4,655	3,857	8,512	Ahmednagar
13	पुणे	7,16,867	6,15,454	13,32,321	1,60,893	1,33,621	2,94,514	1,11,611	96,948	2,08,559	81,795	78,057	159,852	11,923	12,444	24,367	Pune
14	सातारा	1,95,010	1,70,434	3,65,444	53,304	43,150	96,454	40,462	33,907	74,369	21,920	24,351	46,271	1,077	1,984	3,061	Satara
15	सांगली	1,97,966	1,69,311	3,67,277	51,982	41,884	93,866	37,130	30,401	67,531	20,315	22,715	43,030	1,225	2,199	3,424	Sangli

तक्ता क्र. / Table No. 5.5 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
16	सोलापूर	3,40,347	2,99,881	6,40,228	81,032	64,318	1,45,350	50,297	38,012	88,309	27,339	21,423	48,762	2,754	1,910	4,664	Solapur
17	कोल्हापूर	2,68,348	2,21,681	4,90,029	71,185	55,527	126,712	49,955	41,040	90,995	33,855	31,813	65,668	1,892	2,219	4,111	Kolhapur
18	औरंगाबाद	3,60,367	3,09,194	6,69,561	74,917	57,781	132,698	57,678	39,029	96,707	43,936	24,040	67,976	6,397	4,307	10,704	Aurangabad
19	जालना	1,71,648	1,54,642	3,26,290	34,514	27,135	61,649	25,161	16,290	41,451	19,290	7,629	26,919	1,848	879	2,727	Jalna
20	परभणी	1,67,928	1,49,628	3,17,556	34,463	26,733	61,196	24,289	16,100	40,389	8,918	5,498	14,416	1,166	769	1,935	Parbhani
21	हिंगोली	99,028	93,968	1,92,996	18,627	16,730	35,357	12,699	8,948	21,647	4,789	2,297	7,086	132	117	249	Hingoli
22	बीड	2,39,823	2,03,695	4,43,518	50,992	40,021	91,013	42,018	27,540	69,558	32,076	14,530	46,606	3,816	1,912	5,728	Beed
23	नांदेड	2,77,189	2,57,510	5,34,699	53,819	46,535	100,354	32,957	25,752	58,709	18,128	10,755	28,883	2,965	1,982	4,947	Nanded
24	उस्मानाबाद	1,22,576	1,07,518	2,30,094	28,103	24,139	52,242	16,968	14,050	31,018	17,066	9,306	26,372	1,766	967	2,733	Osmanabad
25	लातूर	2,30,726	1,94,947	4,25,673	51,513	39,028	90,541	36,217	27,530	63,747	16,610	10,744	27,354	2,285	1,857	4,142	Latur
26	बुलढाणा	2,08,837	1,78,551	3,87,388	50,180	41,722	91,902	31,052	25,443	56,495	11,161	9,611	20,772	595	701	1,296	Buldhana
27	अकोला	1,30,494	1,19,379	2,49,873	34,260	31,135	65,395	21,438	20,690	42,128	9,507	10,813	20,320	1,106	1,372	2,478	Akola
28	वाशिम	97,318	86,387	1,83,705	25,380	20,750	46,130	16,496	13,012	29,508	6,873	4,539	11,412	328	361	689	Washim
29	अमरावती	1,98,252	1,82,674	3,80,926	51,976	47,606	99,582	31,102	33,309	64,411	19,084	23,057	42,141	1,735	3,185	4,920	Amravati
30	यवतमाळ	2,08,957	1,90,548	3,99,505	48,911	42,189	91,100	28,624	26,321	54,945	13,815	12,722	26,537	680	733	1,413	Yavatmal
31	वर्धा	82,088	74,722	1,56,810	22,611	20,792	43,403	15,912	16,783	32,695	7,541	10,666	18,207	768	1,385	2,153	Wardha
32	नागपूर	3,31,525	3,01,234	6,32,759	84,534	77,765	162,299	60,358	62,215	122,573	27,765	42,258	70,023	2,807	5,560	8,367	Nagpur
33	भंडारा	78,925	74,181	1,53,106	22,697	21,632	44,329	14,468	15,492	29,960	7,882	12,076	19,958	704	1,106	1,810	Bhandara
34	गोदिंया	89,302	85,138	1,74,440	25,608	24,314	49,922	20,440	21,082	41,522	5,583	8,519	14,102	179	371	550	Gondiya
35	चंद्रपूर	1,45,280	1,34,778	2,80,058	40,017	35,667	75,684	26,992	26,140	53,132	14,252	19,853	34,105	1,754	3,179	4,933	Chandrapur
36	गडचिरोली	76,932	71,940	1,48,863	18,917	17,368	36,285	13,582	12,386	25,968	9,167	8,448	17,615	929	942	1,871	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**85,96,031**	**75,76,398**	**1,61,72,420**	**19,94,422**	**16,70,637**	**36,65,059**	**13,59,140**	**11,56,339**	**25,15,479**	**8,11,213**	**7,57,374**	**15,68,587**	**75,937**	**82,410**	**1,58,347**	**Maharashtra State**

आधार :- (१) प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.
(२) उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- (1) Directorate of Primary Education, Govt. of Maharashtra, Pune.
(2) Directorate of Higher Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.6

अनुसूचित जातींच्या विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या / Number of Schedule Castes Students classified by Department

(2014-15)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे	प्राथमिक / पूर्व प्राथमिक / मुलोद्योग विभाग Primary / Pre-Primary / Basic Departments			माध्यमिक / वरिष्ठ मुलोद्योग विभाग Middle / Senior Basic Departments			माध्यमिक / उच्च-माध्यमिक / बहुउद्देशिय उच्च मुलोद्योग विभाग High / Higher Secondary / Multi-Purpose / Post Basic Deptt.			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			Districts
		मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई शहर	31,477	28,630	60,107	22,347	19,458	41,805	15,060	15,421	30,481	4,121	4,508	8,629	247	264	511	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	53,966	53,453	107,419	2,838	2,613	5,451	0	0	0	3,494	4,684	8,178	224	282	506	Mumbai Suburban
3	ठाणे	78,968	73,168	152,136	2,571	2,367	4,938	9,069	8,635	17,704	5,107	5,477	10,584	294	427	721	Thane
4	पालघर	10,459	9,672	20,131	2,380	2,187	4,567	1,698	1,628	3,326	539	652	1,191	21	26	47	Palghar
5	रायगड	19,820	18,162	37,982	17,575	16,423	33,998	2,927	3,209	6,136	1,244	1,534	2,778	58	119	177	Raigad
6	रत्नागिरी	14,412	13,731	28,143	5,110	4,650	9,760	2,826	2,716	5,542	755	878	1,633	27	44	71	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	4,019	3,585	7,604	4,783	4,321	9,104	1,031	965	1,996	342	392	734	15	14	29	Sindhudurg
8	नाशिक	50,676	46,072	96,748	1,194	1,132	2,326	6,793	5,972	12,765	4,665	3,963	8,628	510	637	1,147	Nashik
9	धुळे	11,114	9,842	20,956	11,788	10,169	21,957	2,008	1,454	3,462	1,013	828	1,841	170	156	326	Dhule
10	नंदुरबार	4,035	3,676	7,711	2,756	2,365	5,121	761	625	1,386	441	400	841	73	52	125	Nandurbar
11	जळगाव	38,770	34,675	73,445	1,067	865	1,932	5,568	4,111	9,679	2,543	1,858	4,401	370	295	665	Jalgaon
12	अहमदनगर	49,399	44,202	93,601	9,514	7,321	16,835	8,347	6,155	14,502	4,438	2,817	7,255	594	375	969	Ahmednagar
13	पुणे	127,657	115,523	243,180	12,111	9,642	21,753	16,848	15,491	32,339	9,733	8,904	18,637	1336	1,187	2,523	Pune
14	सातारा	27,239	24,685	51,924	27,712	23,785	51,497	4,844	4,546	9,390	2,209	2,251	4,460	181	300	481	Satara
15	सांगली	28,433	25,608	54,041	7,099	5,913	13,012	4,695	4,084	8,779	2,615	2,557	5,172	191	262	453	Sangli

तक्ता क्र. / Table No. 5.6 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
16	सोलापूर	55,166	51,111	106,277	7,201	6,034	13,235	7,160	5,141	12,301	4,123	2,847	6,970	478	337	815	Solapur
17	कोल्हापूर	37,549	33,327	70,876	13,069	10,216	23,285	6,004	5,250	11,254	4,227	3,567	7,794	387	328	715	Kolhapur
18	औरंगाबाद	75,087	65,419	140,506	9,269	8,184	17,453	9,738	6,887	16,625	8,277	4,219	12,496	1,193	936	2,129	Aurangabad
19	जालना	37,610	34,872	72,482	15,671	12,149	27,820	5,236	3,132	8,368	3,353	1,229	4,582	331	140	471	Jalna
20	परभणी	42,011	38,862	80,873	7,213	5,285	12,498	4,864	3,360	8,224	2,234	1,334	3,568	333	223	556	Parbhani
21	हिंगोली	32,882	31,890	64,772	8,952	6,786	15,738	4,544	3,316	7,860	1,359	667	2,026	18	23	41	Hingoli
22	बीड	36,279	33,051	69,330	6,843	6,182	13,025	5,874	3,755	9,629	4,773	2,144	6,917	718	369	1,087	Beed
23	नांदेड	79,208	74,799	154,007	7,731	5,897	13,628	8,166	6,709	14,875	4,105	2,315	6,420	736	490	1,226	Nanded
24	उस्मानाबाद	20,147	18,645	38,792	15,821	13,983	29,804	2,686	2,105	4,791	3,137	1,573	4,710	424	212	636	Osmanabad
25	लातूर	47,059	42,573	89,632	4,874	4,047	8,921	6,309	4,729	11,038	3,116	1,601	4,717	450	327	777	Latur
26	बुलढाणा	67,944	62,344	130,288	9,929	7,950	17,879	9,569	7,877	17,446	2,013	1,303	3,316	103	86	189	Buldhana
27	अकोला	52,085	48,243	100,328	16,705	14,227	30,932	7,877	7,485	15,362	2,184	2,022	4,206	211	192	403	Akola
28	वाशिम	30,607	28,052	58,659	14,763	12,923	27,686	5,315	4,109	9,424	1,290	894	2,184	59	46	105	Washim
29	अमरावती	52,748	48,639	101,387	8,423	6,875	15,298	8,245	8,603	16,848	4,042	4,604	8,646	302	494	796	Amravati
30	यवतमाळ	34,856	32,213	67,069	15,651	13,640	29,291	4,896	4,498	9,394	1,923	1,875	3,798	113	114	227	Yavatmal
31	वर्धा	17,469	15,805	33,274	8,404	7,302	15,706	3,618	3,534	7,152	1,438	1,815	3,253	184	290	474	Wardha
32	नागपूर	68,007	62,265	130,272	4,781	4,370	9,151	12,994	12,842	25,836	5,206	8,558	13,764	530	1,055	1,585	Nagpur
33	भंडारा	12,505	11,924	24,429	17,875	16,250	34,125	2,771	2,861	5,632	1,598	2,326	3,924	169	304	473	Bhandara
34	गोदिंया	11,993	11,339	23,332	4,074	3,693	7,767	3,193	3,072	6,265	927	1,285	2,212	25	62	87	Gondiya
35	चंद्रपूर	30,762	28,776	59,538	3,666	3,185	6,851	5,642	5,345	10,987	2,873	4,076	6,949	408	745	1,153	Chandrapur
36	गडचिरोली	8,453	7,982	16,435	8,133	7,189	15,322	2,005	1,798	3,803	1,822	1,695	3,517	193	258	451	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**14,00,871**	**12,86,815**	**26,87,686**	**3,39,893**	**2,89,578**	**6,29,471**	**2,09,181**	**1,81,420**	**3,90,601**	**1,07,279**	**93,652**	**2,00,931**	**11,676**	**11,471**	**23,147**	**Maharashtra State**

आधार :- (१) प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

(२) उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- (1) Directorate of Primary Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

(2) Directorate of Higher Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.7

अनुसूचित जमातींतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या / Number of Schedule Tribes Students classified by Department

(2014-15)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे	प्राथमिक / पूर्व प्राथमिक / मुलोद्योग विभाग Primary / Pre-Primary / Basic Departments			माध्यमिक / वरिष्ठ मुलोद्योग विभाग Middle / Senior Basic Departments			माध्यमिक / उच्च-माध्यमिक / बहु-उद्देशिय उच्च मुलोद्योग विभाग High / Higher Secondary / Multi-Purpose / Post Basic Deptt.			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			Districts
		मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई शहर	2,044	1,730	3,774	1,267	1,071	2,338	1,088	1,145	2,233	299	240	539	51	29	80	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	4,473	4,151	8,624	188	169	357	0	0	0	253	356	609	12	12	24	Mumbai Suburban
3	ठाणे	40,464	37,224	77,688	7,079	5,838	12,917	3,365	2,653	6,018	1,860	1,328	3,188	126	72	198	Thane
4	पालघर	1,21,825	1,12,690	2,34,515	17,843	14,665	32,508	8,476	6,595	15,071	3,756	1,895	5,651	176	90	266	Palghar
5	रायगड	30,316	27,878	58,194	4,505	3,160	7,665	1,568	1,140	2,708	773	413	1,186	23	14	37	Raigad
6	रत्नागिरी	1,647	1,573	3,220	245	192	437	115	87	202	59	39	98	20	6	26	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	479	435	914	106	95	201	92	75	167	44	31	75	0	4	4	Sindhudurg
8	नाशिक	1,53,436	1,42,976	2,96,412	25,744	20,786	46,530	14,440	10,301	24,741	9,281	4,456	13,737	1,282	493	1,775	Nashik
9	धुळे	70,328	61,501	1,31,829	10,488	7,470	17,958	4,750	3,180	7,930	2,303	1,022	3,325	310	166	476	Dhule
10	नंदुरबार	1,00,162	92,851	1,93,013	15,910	13,350	29,260	8,930	6,854	15,784	5,028	2,547	7,575	625	248	873	Nandurbar
11	जळगाव	76,898	63,667	1,40,565	11,309	7,488	18,797	4,803	2,687	7,490	1,392	654	2,046	285	116	401	Jalgaon
12	अहमदनगर	38,269	35,358	73,627	6,888	5,260	12,148	4,307	3,204	7,511	2,772	1,588	4,360	370	212	582	Ahmednagar
13	पुणे	31,670	28,115	59,785	6,352	5,137	11,489	4,039	3,229	7,268	3,239	2,031	5,270	494	332	826	Pune
14	सातारा	2,796	2,464	5,260	482	359	841	258	224	482	85	70	155	12	12	24	Satara
15	सांगली	1,227	963	2,190	180	170	350	110	112	222	50	54	104	0	1	1	Sangli

तक्ता क्र. / Table No. 5.7 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
16	सोलापूर	7,639	6,274	13,913	1,253	884	2,137	413	244	657	97	49	146	16	5	21	Solapur
17	कोल्हापूर	1,677	1,247	2,924	229	169	398	137	172	309	58	44	102	11	16	27	Kolhapur
18	औरंगाबाद	19,079	17,012	36,091	2,907	2,037	4,944	2,101	1,124	3,225	1,552	574	2,126	199	81	280	Aurangabad
19	जालना	4,844	4,366	9,210	930	552	1,482	719	371	1,090	389	140	529	36	17	53	Jalna
20	परभणी	5,229	4,757	9,986	1,097	788	1,885	826	543	1,369	307	139	446	65	22	87	Parbhani
21	हिंगोली	11,041	10,488	21,529	1,868	1,391	3,259	1,159	592	1,751	431	152	583	12	1	13	Hingoli
22	बीड	5,134	4,320	9,454	867	622	1,489	706	390	1,096	448	201	649	49	32	81	Beed
23	नांदेड	25,638	23,893	49,531	4,908	4,089	8,997	2,775	2,063	4,838	1,194	562	1,756	181	79	260	Nanded
24	उस्मानाबाद	4,093	3,380	7,473	746	489	1,235	396	278	674	300	144	444	36	10	46	Osmanabad
25	लातूर	6,843	5,550	12,393	1,560	1,054	2,614	933	562	1,495	290	163	453	45	22	67	Latur
26	बुलढाणा	12,127	10,784	22,911	1,854	1,381	3,235	1,060	663	1,723	262	132	394	12	13	25	Buldhana
27	अकोला	7,974	7,058	15,032	1,617	1,223	2,840	832	652	1,484	512	343	855	48	24	72	Akola
28	वाशिम	7,789	6,947	14,736	1,616	1,177	2,793	748	544	1,292	394	153	547	14	4	18	Washim
29	अमरावती	37,334	35,353	72,687	7,942	7,019	14,961	3,683	3,325	7,008	1,779	1,177	2,956	146	112	258	Amravati
30	यवतमाळ	41,533	38,497	80,030	8,759	7,681	16,440	4,489	4,100	8,589	1,682	1,525	3,207	83	58	141	Yavatmal
31	वर्धा	10,510	9,819	20,329	2,798	2,521	5,319	1,601	1,712	3,313	574	663	1,237	48	45	93	Wardha
32	नागपूर	32,834	30,111	62,945	7,350	6,767	14,117	3,836	4,220	8,056	1,543	1,769	3,312	175	173	348	Nagpur
33	भंडारा	6,196	5,564	11,760	1,681	1,546	3,227	878	842	1,720	490	502	992	24	39	63	Bhandara
34	गोदिंया	15,483	15,129	30,612	4,382	4,470	8,852	3,150	3,236	6,386	588	736	1,324	4	14	18	Gondiya
35	चंद्रपूर	28,059	26,295	54,354	7,270	6,674	13,944	4,516	4,154	8,670	2,063	2,469	4,532	220	269	489	Chandrapur
36	गडचिरोली	33,598	31,398	64,996	7,136	6,182	13,318	4,471	3,852	8,323	2,648	1,983	4,631	203	142	345	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**10,00,688**	**9,11,818**	**19,12,506**	**1,77,356**	**1,43,926**	**3,21,282**	**95,770**	**75,125**	**170,895**	**48,795**	**30,344**	**79,139**	**5,413**	**2,985**	**8,398**	**Maharashtra State**

आधार :- (१) प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

(२) उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- (1) Directorate of Primary Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

(2) Directorate of Higher Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण /
तक्ता क्रमांक /
शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था व विद्यार्थी /
(2014-

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	पूर्व प्राथमिक शाळा Pre-Primary School		प्राथमिक शाळा Primary School		माध्यमिक शाळा Secondary School		उच्च माध्यमिक वर्ग असलेल्या माध्यमिक शाळा Secondary Schools having Higher Secondary School	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई शहर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2	मुंबई उपागर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
4	पालघर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
5	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
6	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
7	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
8	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
9	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
10	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
11	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
12	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
13	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
14	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
15	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
16	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
17	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
18	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
19	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
20	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
21	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
22	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
23	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
24	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
25	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
26	बुलढाणा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
27	अकोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
28	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
29	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
30	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
31	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
32	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
33	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
34	गोदिंया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
35	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
36	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	महाराष्ट्र राज्य	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**

N.A.- Not Available / उपलब्ध नाही

EDUCATION
TABLE No.5.8
Institutions and Enrolment by Type of Education
-15)

विद्यापीठ शिक्षण विभाग (1) राष्ट्रीय महत्वाच्या संस्था (2) विद्यापीठ समान संस्था University teaching Departments (1) Institutions of National Importance (2) Institutions Deemed as University		महाविद्यालये (सर्वसाधारण) शिक्षण (कला व शास्त्र) Colleges of General Education (Arts and Science)		वाणिज्य महाविद्यालये* Commerce Colleges* पदवीस्तर / Degree Level		Districts
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
N.A.	N.A.	63	58,026	N.A.	1,60,475	Mumbai City
N.A.	N.A.	94	1,230	N.A.	3,703	Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	97	41,084	N.A.	62,317	Thane
N.A.	N.A.	25	1,142	N.A.	981	Palghar
N.A.	N.A.	47	16,197	N.A.	13,340	Raigad
N.A.	N.A.	33	8,331	N.A.	7,907	Ratnagiri
N.A.	N.A.	24	5,209	N.A.	6,077	Sindhudurg
N.A.	N.A.	83	70,184	N.A.	23,811	Nashik
N.A.	N.A.	33	20,061	N.A.	2,006	Dhule
N.A.	N.A.	23	15,667	N.A.	886	Nandurbar
N.A.	N.A.	51	73,408	N.A.	8,359	Jalgaon
N.A.	N.A.	70	75,737	N.A.	17,410	Ahmednagar
N.A.	N.A.	191	1,04,389	N.A.	74,530	Pune
N.A.	N.A.	44	34,532	N.A.	14,120	Satara
N.A.	N.A.	48	33,266	N.A.	10,216	Sangli
N.A.	N.A.	60	35,816	N.A.	8,753	Solapur
N.A.	N.A.	63	40,418	N.A.	16,782	Kolhapur
N.A.	N.A.	107	38,075	N.A.	8,290	Aurangabad
N.A.	N.A.	51	19,569	N.A.	4,026	Jalna
N.A.	N.A.	51	11,897	N.A.	3,665	Parbhani
N.A.	N.A.	24	5,141	N.A.	1,207	Hingoli
N.A.	N.A.	77	10,979	N.A.	2,639	Beed
N.A.	N.A.	75	24,375	N.A.	5,698	Nanded
N.A.	N.A.	44	19,636	N.A.	3,805	Osmanabad
N.A.	N.A.	62	15,893	N.A.	6,427	Latur
N.A.	N.A.	49	12,062	N.A.	4,621	Buldhana
N.A.	N.A.	38	12,387	N.A.	5,322	Akola
N.A.	N.A.	26	6,426	N.A.	1,670	Washim
N.A.	N.A.	73	30,328	N.A.	9,647	Amravati
N.A.	N.A.	43	20,712	N.A.	4,541	Yavatmal
N.A.	N.A.	36	11,848	N.A.	4,031	Wardha
N.A.	N.A.	122	37,056	N.A.	23,665	Nagpur
N.A.	N.A.	51	39,480	N.A.	5,462	Bhandara
N.A.	N.A.	21	9,366	N.A.	2,276	Gondiya
N.A.	N.A.	92	25,552	N.A.	5,827	Chandrapur
N.A.	N.A.	65	13,167	N.A.	1,519	Gadchiroli
N.A.	**N.A.**	**2,156**	**9,98,646**	**N.A.**	**5,36,011**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

शिक्षकांना प्रशिक्षण / Training of Teachers

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	पदवी स्तर / Degree Level				पदवीपूर्व स्तर / Under Graduate Level			
		शिक्षणशास्त्र पदवी / B.Ed.		शारीरिक शिक्षण # Physical Education #		शिक्षणशास्त्र पदविका / D.Ed.		चित्रकला शिक्षण प्रमाणपत्र Drawing Teachers Certificate	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)
1	मुंबई शहर	16	1,494	N.A.	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2	मुंबईउपागर	17	2,208	N.A.	100	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
3	ठाणे	29	3,353	N.A.	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
4	पालघर	5	0	N.A.	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
5	रायगड	10	525	N.A.	50	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
6	रतागिरी	6	483	N.A.	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
7	सिंधुदुर्ग	3	348	N.A.	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
8	नाशिक	27	2,458	N.A.	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
9	धुळे	8	884	N.A.	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
10	नंदुरबार	8	727	N.A.	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
11	जळगाव	17	1,197	N.A.	107	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
12	अहमदागर	26	2,326	N.A.	47	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
13	पुणे	55	4,905	N.A.	204	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
14	सातारा	9	701	N.A.	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
15	सांगली	12	939	N.A.	60	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
16	सोलापूर	28	1,922	N.A.	81	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
17	कोल्हापूर	20	2,481	N.A.	143	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
18	औरंगाबाद	25	2,226	N.A.	195	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
19	जालाना	7	377	N.A.	89	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
20	परभणी	10	986	N.A.	100	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
21	हिंगोली	4	399	N.A.	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
22	बीड	13	477	N.A.	249	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
23	नांदेड	18	1,669	N.A.	110	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
24	उस्मानाबाद	9	773	N.A.	52	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
25	लातूर	17	1,601	N.A.	43	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
26	बुलढाणा	11	800	N.A.	38	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
27	अकोला	9	741	N.A.	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
28	वाशिम	6	155	N.A.	43	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
29	अमरावती	13	962	N.A.	1,262	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
30	यवतमाळ	13	705	N.A.	555	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
31	वर्धा	14	680	N.A.	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
32	नागपूर	43	2,746	N.A.	1,730	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
33	भंडारा	12	1,506	N.A.	250	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
34	गोदिंया	9	378	N.A.	284	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
35	चंद्रपूर	17	1,260	N.A.	448	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
36	गडचिरोली	11	644	N.A.	30	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	महाराष्ट्र राज्य	**557**	**46,036**	**N.A.**	**6,270**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**

TABLE NO. 5.8-contd.

शिक्षकांना प्रशिक्षण / Training of Teachers								
इतर प्रकारच्या आँगल - भारतीय शाळा Other types of Anglo-Indian Schools		शालेय स्तर / School Level		कृषि, पशुवैद्यक, शास्त्र व कुक्कुटपालन प्रशिक्षण Agriculture Veterinary Science and Poultry Training				Districts
		हस्तव्यवसाय शिक्षक प्रशिक्षण Handicraft Teachers Training		पदवी स्तर Degree Level		शालेय स्तर School Level		
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	
(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai City
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Thane
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Palghar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
N.A.	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	शिक्षकांना प्रशिक्षण / Training of Teachers							
		कायदा / Law		संगीत ललितकला व उपयोजित कला / Music Fine Arts and Applied Arts					
		पदवी स्तर Degree Level		पदवी स्तर Degree Level		पदव्युत्तर Post Graduation Level		शालेयस्तर School Level	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)
1	मुंबई शहर	10	7,190	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2	मुंबईउपागर	8	4,596	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
3	ठाणे	6	1,896	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
4	पालघर	1	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
5	रायगड	4	679	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
6	रतागिरी	N.A.@	351	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
7	सिंधुदुर्ग	N.A.@	435	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
8	नाशिक	3	1,478	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
9	धुळे	3	657	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
10	नंदुरबार	1	415	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
11	जळगाव	2	828	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
12	अहमदागर	4	1,618	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
13	पुणे	18	13,132	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
14	सातारा	3	713	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
15	सांगली	2	586	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
16	सोलापूर	3	608	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
17	कोल्हापूर	2	1,020	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
18	औरंगाबाद	3	1,678	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
19	जालाना	1	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
20	परभणी	1	714	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
21	हिंगोली	0	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
22	बीड	1	547	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
23	नांदेड	3	2,354	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
24	उस्मानाबाद	1	169	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
25	लातूर	2	1,275	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
26	बुलढाणा	2	219	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
27	अकोला	2	738	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
28	वाशिम	2	133	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
29	अमरावती	2	570	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
30	यवतमाळ	2	233	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
31	वर्धा	1	316	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
32	नागपूर	4	850	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
33	भंडारा	2	64	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
34	गोदिंया	N.A.@	154	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
35	चंद्रपूर	1	377	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
36	गडचिरोली	1	33	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	महाराष्ट्र राज्य	**101**	**46,626**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**

TABLE NO.5.8-contd.

वैद्यकीय, परिचर्या, प्रसूतिशास्त्र व औषधशास्त्र / Medical, Nursing Midwifery and Pharmacy								
पदवी स्तर / Degree Level								
विषय चिकित्सा / Allopathy		आयुर्वेद / Ayurved		दंतवैद्यक / युनानी Dental / Unani		समचिकित्सा Homeopathy		Districts
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	
(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai City
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Thane
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Palghar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
N.A.	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	वैद्यकीय शुश्रुषास प्रसुतीशास्त्र व औषधशास्त्र / Medical, Nursing Midwifery and Pharmacy				इतर क्रकारच्या संस्था / Other Types of Institutions			
		पदवीपूर्व स्तर / Under Graduate Level							
		समचिकित्सा / Allopathy		परिचर्या Nursing		पदवली स्तर Degree Level		पदव्युत्तर Post Graduation Level	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)
1	मुंबई शहर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	16	5,790	7	2,926
2	मुंबईउपागर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	2,215	16	8,589
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	17	7,168	15	6,862
4	पालघर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	1,800	6	2,654
5	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	19	7,549	19	10,597
6	रतागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	1,962	5	1,151
7	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	805	2	638
8	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	29	14,442	19	7,647
9	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	9	3,121	3	1,742
10	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	1,429	2	793
11	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	23	6,339	8	2,478
12	अहमदागर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	29	10,621	13	4,663
13	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	57	23,036	81	53,601
14	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	23	7,072	9	2,294
15	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	19	6,039	10	4,281
16	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	23	9,564	15	3,547
17	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	27	10,257	17	8,297
18	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	17	5,445	16	5,659
19	जालाना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	1,595	1	122
20	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	1,740	1	129
21	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	395	1	14
22	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	11	2,730	3	630
23	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	11	2,865	3	2,123
24	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	882	4	451
25	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	16	4,489	6	715
26	बुलढाणा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	2,780	7	2,364
27	अकोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	1,266	3	662
28	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	421	2	202
29	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	13	2,619	12	4,844
30	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	2,091	4	2,031
31	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	12	2,472	7	1,369
32	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	32	10,102	42	16,404
33	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	1,762	2	434
34	गोदिंया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	1,031	1	638
35	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	13	5,345	4	1,227
36	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	205	1	80
	महाराष्ट्र राज्य	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**493**	**1,69,444**	**367**	**1,62,858**

टिप: * कला, शास्त्र आणि वाणिज्य विद्याशाखेची महाविद्यालये एकत्रितपणे कार्यरत असतात. संस्थांची (महाविद्यालयांची) संख्या विद्याशाखानिहाय उपलब्ध नाही.

@ सदर जिल्ह्यात स्वतंत्र विधि महाविद्यालये नाहीत तथापि, कला व वाणिज्य महाविद्यालयात विधी शाखा आहे.

बी.पीएड (शारिरीक शिक्षणाची) महाविद्यालयांची संख्या जिल्हानिहाय उपलब्ध नाही .

आधार :- (१) प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे. (२) उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

TABLE NO.5.8-contd.

इतर प्रकारच्या संस्था / Other Types of Institutions						
तंत्रनिकेतन/ Polytechnic (पदवीका/Diploma)		शालेयस्तर School Level		संशोधन संस्था / पदवीस्तर Research Institutions / Degree Level		Districts
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	
(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai City
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Thane
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Palghar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
N.A.	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**Maharashtra State**

Note: N.A. - Not Available

* Colleges of Arts, Sciences and Commerce are working together. Facultywise number of institutes (colleges) is not available

@ There are no independent Law colleges but there is Law faculty in the College of Arts and Commerce in this district

Districtwise number of B.P.Ed is not available

Source :- (1) Directorate of Primary Education, Govt. of Maharashtra, Pune. (2) Directorate of Higher Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.9

पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या/ Enrolment of Students and Number of Teachers (2014-15)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	एकूण प्रशिक्षित शिक्षक Total Number of Trained Teachers			एकूण शिक्षक Total Number of Teachers			पटावरील विद्यार्थी Enrolment Total	Pre-Primary Primary, Secondary	Districts
			पुरुष Male	स्त्री Female	एकूण Total	पुरुष Male	स्त्री Female	एकूण Total			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Mumbai City
		प्राथमिक			15,034			15,034	6,49,589	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			21,057			21,057	6,18,561	Secondary (including H. Sec.)	
2	मुंबई	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Mumbai
	उपनगर	प्राथमिक			21,854			22,068	8,48,140	Primary	Suburban
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			1,319			1,321	27,204	Secondary (including H. Sec.)	
3	ठाणे	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Thane
		प्राथमिक			27,028			27,356	11,47,642	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			12,890			12,978	3,80,206	Secondary (including H. Sec.)	
4	पालघर	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Thane
		प्राथमिक			13,108			13,411	5,39,290	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			4,688			4,753	1,54,997	Secondary (including H. Sec.)	
5	रायगड	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Raigad
		प्राथमिक			13,541			13,837	3,69,971	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			5,576			5,702	1,47,070	Secondary (including H. Sec.)	
6	रत्नागिरी	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Ratnagiri
		प्राथमिक			10,375			10,491	1,99,943	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			3,169			3,226	99,047	Secondary (including H. Sec.)	
7	सिंधुदुर्ग	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Sindhudurg
		प्राथमिक			5,361			5,440	90,391	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			1,946			1,952	50,066	Secondary (including H. Sec.)	
8	नाशिक	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Nashik
		प्राथमिक			25,785			25,808	9,44,019	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			9,406			8,412	3,21,729	Secondary (including H. Sec.)	
9	धुळे	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Dhule
		प्राथमिक			8,751			8,825	3,27,126	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			4,627			4,663	1,10,430	Secondary (including H. Sec.)	
10	नंदुरबार	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Nandurbar
		प्राथमिक			7,896			8,061	2,61,005	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			2,821			2,844	74,362	Secondary (including H. Sec.)	
11	जळगाव	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Jalgaon
		प्राथमिक			17,393			17,408	6,48,262	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			7,090			7,094	2,28,381	Secondary (including H. Sec.)	
12	अहमदनगर	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Ahmednagar
		प्राथमिक			21,440			21,581	6,63,923	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			8,853			8,887	2,74,182	Secondary (including H. Sec.)	

तक्ता क्र. / Table No. 5.9 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
13	पुणे	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	
		प्राथमिक			39,605			39,921	13,32,321	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			18,280			18,392	5,03,073	Secondary (including H. Sec.)	
14	सातारा	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Satara
		प्राथमिक			14,248			14,354	3,65,444	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			6,807			6,868	1,70,823	Secondary (including H. Sec.)	
15	सांगली	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Sangli
		प्राथमिक			12,760			12,772	3,67,277	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			5,525			5,525	1,61,397	Secondary (including H. Sec.)	
16	सोलापूर	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Solapur
		प्राथमिक			20,888			20,920	6,40,228	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			9,231			9,282	2,33,659	Secondary (including H. Sec.)	
17	कोल्हापूर	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Kolhapur
		प्राथमिक			17,082			17,168	4,90,029	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			7,699			7,740	2,17,707	Secondary (including H. Sec.)	
18	औरंगाबाद	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Aurangabad
		प्राथमिक			19,761			19,761	6,69,561	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			7,810			7,810	2,29,405	Secondary (including H. Sec.)	
19	जालाना	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Jalna
		प्राथमिक			9,443			9,443	3,26,290	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			3,287			3,287	1,03,100	Secondary (including H. Sec.)	
20	परभणी	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Parbhani
		प्राथमिक			9,489			9,617	3,17,556	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			3,342			3,392	1,01,585	Secondary (including H. Sec.)	
21	हिंगोली	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Hingoli
		प्राथमिक			5,657			5,718	1,92,996	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			1,870			1,902	57,004	Secondary (including H. Sec.)	
22	बीड	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Beed
		प्राथमिक			15,324			15,472	4,43,518	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			6,213			6,244	1,60,571	Secondary (including H. Sec.)	
23	नांदेड	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Nanded
		प्राथमिक			16,774			16,821	5,34,699	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			6,444			6,447	1,59,063	Secondary (including H. Sec.)	
24	उस्मानाबाद	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Osmanabad
		प्राथमिक			8,066			8,081	2,30,094	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			3,332			3,332	83,260	Secondary (including H. Sec.)	
25	लातूर	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Latur
		प्राथमिक			13,755			13,789	4,25,673	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			5,631			5,646	1,54,288	Secondary (including H. Sec.)	
26	बुलढाणा	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Buldhana
		प्राथमिक			12,371			12,488	3,87,388	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			4,220			4,272	1,48,397	Secondary (including H. Sec.)	
27	अकोला	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Akola
		प्राथमिक			8,414			8,496	2,49,873	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			3,802			3,861	1,07,523	Secondary (including H. Sec.)	

तक्ता क्र. / Table No. 5.9 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
28	वाशिम	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	
		प्राथमिक			5,873			5,873	1,,83,705	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			2,486			2,490	75638	Secondary (including H. Sec.)	
29	अमरावती	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Amravati
		प्राथमिक			12,906			13,013	3,80,926	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			5,939			6,024	1,63,993	Secondary (including H. Sec.)	
30	यवतमाळ	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Yavatmal
		प्राथमिक			13,647			13,671	3,99,505	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			5,095			5,101	1,46,045	Secondary (including H. Sec.)	
31	वर्धा	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Wardha
		प्राथमिक			6,257			6,314	1,56,810	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			2,842			2,866	76,098	Secondary (including H. Sec.)	
32	नागपूर	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Nagpur
		प्राथमिक			21,517			22,014	6,32,759	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			10,964			11,048	2,84,872	Secondary (including H. Sec.)	
33	भंडारा	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Bhandara
		प्राथमिक			5,856			5,865	1,53,106	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			2,738			2,741	74,289	Secondary (including H. Sec.)	
34	गोदिंया	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Gondiya
		प्राथमिक			6,822			7,010	1,74,440	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			3,227			3,284	91,444	Secondary (including H. Sec.)	
35	चंद्रपूर	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Chandrapur
		प्राथमिक			11,363			11,426	2,80,058	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			5,054			5,070	1,28,816	Secondary (including H. Sec.)	
36	गडचिरोली	पूर्व प्राथमिक							N.A.	Pre-Primary	Gadchiroli
		प्राथमिक			6,365			6,810	1,48,863	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			2,647			2,692	62,253	Secondary (including H. Sec.)	
	महाराष्ट्र राज्य	**पूर्व प्राथमिक**							**N.A.**	**Pre-Primary**	**Maharashtra State**
		प्राथमिक			**5,01,809**			**506,137**	**1,61,72,420**	**Primary**	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)			**2,17,927**			**2,18,205**	**61,80,538**	**Secondary (including H. Sec.)**	

N.A. – Not Available

आधार :- प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- Directorate of Primary Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.10

पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या /

Number of Pupils in Pre-Primary, Primary and Secondary Schools by Standard

(2014-15)

अ.क्र.	जिल्हे	पूर्व प्राथमिक	इयत्ता १ली	इयत्ता २री	इयत्ता ३री	इयत्ता ४थी	इयत्ता ५वी	इयत्ता ६वी	इयत्ता ७वी	इयत्ता ८वी	इयत्ता ९वी	इयत्ता १०वी	इयत्ता ११वी	इयत्ता १२वी	एकूण	Districts
Sr. No.		Pre-Primary	Std. I	Std. II	Std.III	Std. IV	Std. V	Std.VI	Std.VII	Std. VIII	Std. IX	Std. X	Std. XI	Std.XII	Grand Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
1	मुंबई शहर		19,997	18,977	18,559	18,287	1,35,324	1,36,903	1,36,740	1,64,802	1,75,926	1,47,986	1,55,162	1,39,487	12,68,150	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर		1,60,553	1,66,457	1,72,283	1,76,402	54,129	51,380	47,665	19,271	16,000	11,204	0	0	8,75,344	Mumbai Suburban
3	ठाणे		1,50,164	1,47,005	1,47,524	1,46,419	1,44,504	1,43,883	1,36,543	1,31,600	1,33,789	1,08,896	73,245	64,276	15,27,848	Thane
4	पालघर		68,939	67,755	69,752	69,322	68,755	71,982	65,307	57,478	55,343	41,946	31,316	26,392	6,94,287	Palghar
5	रायगड		48,439	46,169	45,095	45,414	47,340	48,125	45,067	44,322	48,229	41,172	30,257	27,412	5,17,041	Raigad
6	रत्नागिरी		21,215	21,792	23,304	23,700	25,933	26,479	28,567	28,953	31,392	27,430	20,764	19,461	2,98,990	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग		9,499	9,825	10,619	10,588	11,858	12,149	12,664	13,189	14,469	13,139	11,397	11,061	1,40,457	Sindhudurg
8	नाशिक		1,23,813	1,20,767	1,20,621	1,19,196	1,17,867	1,17,663	1,14,340	1,09,752	1,08,193	89,326	64,888	59,322	12,65,748	Nashik
9	धुळे		42,850	41,999	41,860	41,513	42,561	40,580	39,202	36,561	35,741	31,195	22,959	20,535	4,37,556	Dhule
10	नंदुरबार		36,759	34,324	34,185	33,931	33,563	31,402	29,493	27,348	24,560	21,317	15,173	13,312	3,35,367	Nandurbar
11	जळगाव		80,397	81,140	80,373	81,863	81,653	84,160	81,398	77,278	76,987	65,439	44,885	41,070	8,76,643	Jalgaon
12	अहमदनगर		81,414	80,571	79,555	81,155	82,829	88,995	85,764	83,640	84,918	72,485	59,928	56,851	9,38,105	Ahmednagar
13	पुणे		1,75,104	1,71,434	1,68,466	1,65,166	1,65,599	1,67,285	1,62,542	1,56,725	1,61,866	1,32,648	1,10,759	97,800	18,35,394	Pune
14	सातारा		44,093	43,540	42,931	45,210	45,451	48,295	47,894	48,030	51,058	45,396	38,541	35,828	5,36,267	Satara
15	सांगली		45,006	44,179	43,974	45,438	44,746	47,697	47,946	48,291	49,975	43,891	34,855	32,676	5,28,674	Sangli
16	सोलापूर		81,437	79,391	77,969	79,176	79,517	81,671	81,493	79,574	79,345	66,005	46,367	41,942	8,73,887	Solapur
17	कोल्हापूर		59,440	58,984	59,180	59,763	61,776	62,559	64,872	63,455	66,531	60,181	47,720	43,275	7,07,736	Kolhapur
18	औरंगाबाद		88,451	85,797	84,210	82,691	84,936	84,876	82,893	75,707	70,637	62,061	49,324	47,383	8,98,966	Aurangabad

तक्ता क्र. / Table No. 5.10 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
19	जालना		43,636	41,495	39,706	40,312	42,255	41,275	40,198	37,413	34,528	27,121	21,067	20,384	4,29,390	Jalna
20	परभणी		42,130	40,756	39,670	39,076	40,750	40,564	38,479	36,131	33,398	27,798	19,908	20,481	4,19,141	Parbhani
21	हिंगोली		24,656	24,030	23,864	23,715	24,834	25,379	24,439	22,079	19,708	15,649	11,063	10,584	2,50,000	Hingoli
22	बीड		61,633	57,395	54,401	53,458	55,132	56,370	54,474	50,655	47,822	43,191	33,883	35,675	6,04,089	Beed
23	नांदेड		72,263	69,254	67,723	67,610	66,781	66,598	65,039	59,431	54,788	45,566	30,174	28,535	6,93,762	Nanded
24	उस्मानाबाद		30,189	28,256	27,961	27,871	28,865	29,407	29,117	28,428	28,234	24,008	15,902	15,116	3,13,354	Osmanabad
25	लातूर		55,068	52,801	52,218	51,606	54,029	54,565	54,454	50,932	47,928	42,613	33,026	30,721	5,79,961	Latur
26	बुलढाणा		49,282	47,992	45,763	46,989	49,079	50,172	49,289	48,822	48,911	42,991	30,174	26,321	5,35,785	Buldhana
27	अकोला		30,198	29,385	29,141	29,992	32,011	32,642	33,239	33,265	34,561	30,834	22,166	19,962	3,57,396	Akola
28	वाशिम		22,430	21,941	21,966	22,030	23,045	24,041	23,986	24,266	24,107	22,023	15,647	13,861	2,59,343	Washim
29	अमरावती		47,082	45,811	45,679	45,401	48,159	48,913	50,012	49,869	51,509	48,073	33,606	30,805	5,44,919	Amravati
30	यवतमाळ		49,882	48,353	47,160	48,227	50,499	52,275	52,619	50,490	48,022	43,078	29,916	25,029	5,45,550	Yavatmal
31	वर्धा		19,278	18,575	18,594	18,936	19,351	20,089	20,706	21,281	22,294	21,109	16,704	15,991	2,32,908	Wardha
32	नागपूर		81,348	78,791	78,243	76,890	80,602	79,268	78,975	78,642	84,548	77,751	63,645	58,928	9,17,631	Nagpur
33	भंडारा		18,507	18,132	18,654	18,251	18,816	19,476	20,461	20,809	22,194	22,135	16,714	13,246	2,27,395	Bhandara
34	गोदिंया		20,168	20,077	20,923	21,084	21,979	22,956	23,952	23,301	25,053	24,869	21,366	20,156	2,65,884	Gondiya
35	चंद्रपूर		33,346	33,978	34,537	33,983	34,857	35,973	36,598	36,786	39,485	36,199	28,010	25,122	4,08,874	Chandrapur
36	गडचिरोली		18,971	19,131	18,311	18,218	18,578	18,688	18,735	18,231	18,465	17,820	13,004	12,964	2,11,116	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य		**20,57,637**	**20,16,259**	**20,04,974**	**20,08,883**	**20,37,963**	**20,64,735**	**20,25,162**	**19,56,807**	**19,70,514**	**16,94,545**	**13,13,515**	**12,01,964**	**2,23,52,958**	**Maharashtra State**

आधार :- प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- Directorate of Primary Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.11

प्राथमिक व माध्यमिक (उच्च माध्यमिकसह) शिक्षण संस्थातील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमासार संख्या /

Number of Pupils in Primary and Secondary (Including Higher Secondary) Institutions According to Medium of Instruction (2014-15)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	प्राथमिक माध्यमिक	मराठी Marathi	गुजराथी Gujarati	हिंदी Hindi	सिंधी Sindhi	इंग्रजी English	उर्दु Urdu	इतर Others	एकूण Grand Total	Primary Secondary	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	प्राथमिक	2,55,198	51,921	89,749	--	8,08,389	58,001	4,892	12,68,150	Primary	Mumbai City
		माध्यमिक									Secondary	
2	मुंबई उपनगर	प्राथमिक	1,57,841	12,324	1,48,055	--	4,14,352	1,31,404	11,368	8,75,344	Primary	Mumbai Suburban
		माध्यमिक									Secondary	
3	ठाणे	प्राथमिक	5,49,236	9,069	1,29,405	5,111	7,17,331	1,13,042	4,654	15,27,848	Primary	Thane
		माध्यमिक									Secondary	
4	पालघर	प्राथमिक	4,22,543	4,859	39,422	--	2,19,417	8,046	0	6,94,287	Primary	Palghar
		माध्यमिक									Secondary	
5	रायगड	प्राथमिक	3,48,089	156	2,861	--	1,42,552	23,383	0	5,17,041	Primary	Raigad
		माध्यमिक									Secondary	
6	रत्नागिरी	प्राथमिक	2,48,980	--	--	--	31,482	18,528	0	2,98,990	Primary	Ratnagiri
		माध्यमिक									Secondary	
7	सिंधुदुर्ग	प्राथमिक	1,26,415	--	--	--	12,185	1,855	2	1,40,457	Primary	Sindhudurg
		माध्यमिक									Secondary	
8	नाशिक	प्राथमिक	9,94,910	816	4,561	--	1,50,464	114,997	0	12,65,748	Primary	Nashik
		माध्यमिक									Secondary	
9	धुळे	प्राथमिक	3,79,669	5	205	--	27,575	30,102	0	4,37,556	Primary	Dhule
		माध्यमिक									Secondary	
10	नंदुरबार	प्राथमिक	3,02,525	2,868	120	--	17,145	12,709	0	3,35,367	Primary	Nandurbar
		माध्यमिक									Secondary	
11	जळगाव	प्राथमिक	7,17,231	--	9,170	351	63,758	86,133	0	8,76,643	Primary	Jalgaon
		माध्यमिक									Secondary	

तक्ता क्र. / Table No. 5.11 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(3)	(2)
12	अहमदागर	प्राथमिक माध्यमिक	8,30,101	--	989	--	90,549	16,466	0	9,38,105	Primary Secondary	Ahmednagar
13	पुणे	प्राथमिक माध्यमिक	11,86,781	1,758	1,5696	--	5,92,886	37,324	949	18,35,394	Primary Secondary	Pune
14	सातारा	प्राथमिक माध्यमिक	4,71,239	--	--	--	61,541	3,487	0	5,36,267	Primary Secondary	Satara
15	सांगली	प्राथमिक माध्यमिक	4,58,440	347	--	--	38,560	10,983	20,344	5,28,674	Primary Secondary	Sangli
16	सोलापूर	प्राथमिक माध्यमिक	7,74,003	--	738	--	56,586	31,945	10,615	8,73,887	Primary Secondary	Solapur
17	कोल्हापूर	प्राथमिक माध्यमिक	6,19,228	--	313	237	76,111	11,309	538	7,07,736	Primary Secondary	Kolhapur
18	औरंगाबाद	प्राथमिक माध्यमिक	6,93,274	--	1,950	--	1,08,711	95,031	0	8,98,966	Primary Secondary	Aurangabad
19	जालना	प्राथमिक माध्यमिक	3,65,395	--	3,872	--	26,766	33,357	0	4,29,390	Primary Secondary	Jalna
20	परभणी	प्राथमिक माध्यमिक	3,60,079	--	435	--	13,457	45,170	0	4,19,141	Primary Secondary	Parbhani
21	हिंगोली	प्राथमिक माध्यमिक	2,30,013	--	555	--	6,026	13,406	0	2,50,000	Primary Secondary	Hingoli
22	बीड	प्राथमिक माध्यमिक	5,30,637	--	--	--	26,492	46,960	0	6,04,089	Primary Secondary	Beed
23	नांदेड	प्राथमिक माध्यमिक	5,91,179	--	2,194	--	43,673	56,716	0	6,93,762	Primary Secondary	Nanded
24	उस्मानाबाद	प्राथमिक माध्यमिक	2,88,807	--	397	--	14,086	10,064	0	3,13,354	Primary Secondary	Osmanabad
25	लातूर	प्राथमिक माध्यमिक	4,95,563	--	--	--	44,073	40,325	0	5,79,961	Primary Secondary	Latur
26	बुलढाणा	प्राथमिक माध्यमिक	4,25,137	--	1,549	--	46,972	62,127	0	5,35,785	Primary Secondary	Buldhana

तक्ता क्र. / Table No. 5.11 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(3)	(2)
27	अकोला	प्राथमिक माध्यमिक	2,28,659	46	6,027	258	59,564	62,842	0	3,57,396	Primary Secondary	Akola
28	वाशिम	प्राथमिक माध्यमिक	2,17,778	--	672	--	18,293	22,600	0	2,59,343	Primary Secondary	Washim
29	अमरावती	प्राथमिक माध्यमिक	3,98,922	--	8,689	--	66,296	71,012	0	5,44,919	Primary Secondary	Amravati
30	यवतमाळ	प्राथमिक माध्यमिक	4,59,030	--	5,527	--	49,651	31,342	0	5,45,550	Primary Secondary	Yavatmal
31	वर्धा	प्राथमिक माध्यमिक	1,85,223	--	1,818	--	42,869	2,998	0	2,32,908	Primary Secondary	Wardha
32	नागपूर	प्राथमिक माध्यमिक	4,90,633	20	1,13,820	--	2,78,894	34,264	0	9,17,631	Primary Secondary	Nagpur
33	भंडारा	प्राथमिक माध्यमिक	2,01,041	--	2,663	--	23,264	427	0	2,27,395	Primary Secondary	Bhandara
34	गोदिंया	प्राथमिक माध्यमिक	1,90,812	--	44,936	--	29,201	235	700	2,65,884	Primary Secondary	Gondiya
35	चंद्रपूर	प्राथमिक माध्यमिक	3,24,306	--	9,872	--	71,098	2,370	1,228	4,08,874	Primary Secondary	Chandrapur
36	गडचिरोली	प्राथमिक माध्यमिक	1,84,930	--	4,380	--	16,227	416	5,163	2,11,116	Primary Secondary	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**प्राथमिक** **माध्यमिक**	**1,57,03,847**	**84189**	**6,50,640**	**5957**	**45,06,496**	**13,41,376**	**60,453**	**2,23,52,958**	**Primary** **Secondary**	**Maharashtra State**

आधार :- प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- Directorate of Primary Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.12

प्रमुख परिक्षांचे निकाल मार्च, २०१४ / Results of Major Examinations March 2014

अ.क्र. Sr. No.	परीक्षा	परिक्षेला बसलेल्यांची संख्या Number appeared			उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या Number passed			Examination
		मुलगे Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुलगे Boys	मुली Girls	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	**कला-**							**Arts-**
	बॅचलर ऑफ आर्टस	2,39,777	2,19,176	4,58,953	1,60,594	1,48,498	3,09,092	Bachelor of Arts
	मास्टर ऑफ आर्टस	24,050	25,749	49,799	17,475	18,881	36,356	Master of Arts
	एम.बी.ए.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.B.A.
	पीएच.डी. / एम.फील.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ph.D. / M.Phill
2	**शास्त्र-**							**Science-**
	बॅचलर ऑफ सायन्स	1,38,758	1,38,531	2,77,289	95,187	96,788	1,91,975	Bachelor of Science.
	मास्टर ऑफ सायन्स	15,464	16,860	32,324	10,629	12,102	22,731	Master of Science.
	पीएच.डी.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ph.D.
3	**वाणिज्य-**							**Commerce-**
	बॅचलर ऑफ कॉमर्स	2,57,621	2,37,629	4,95,250	1,77,179	1,77,318	3,54,497	Bachelor of Commerce
	मास्टर ऑफ कॉमर्स	17,378	18,244	35,622	11,662	13,010	24,672	Master of Commerce
	पीएच.डी. / एम.फील.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ph.D. / M.Phill
4	**वैद्यकीय-**							**Medical-**
	एम.बी.बी.एस.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.B.B.S.
	एम.डी. / एम.एस.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.D. / M.S.
	एम.एससी. (मेडीसीन)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M. Sc. (Medicine)
5	**शुश्रुषा-**							**Nursing-**
	बी.एससी. (शुश्रुषा)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.Sc. (Nursing)
	एम.एससी. (शुश्रुषा)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.Sc. (Nursing)
6	**दंतशास्त्र-**							**Dentist-**
	बी.डी.एस.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.D.S.
	एम.डी.एस.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.D.S.
7	**अभियांत्रिकी-**							**Engineering-**
	बी.ई. (स्थापत्य)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Civil)
	बी.ई. (विद्युत)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Electrical)
	बी.ई. (यांत्रिकी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Mechanical)
	बी.ई. (मेटॅलर्जी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Metallurgy)
	बी.ई. (केमिकल)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Chemical)
	एम.ई. (स्थापत्य)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Civil)
	एम.ई. (विद्युत)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Electrical)
	एम.ई. (यांत्रिकी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Mechanical)
	एम.ई. (मेटॅलर्जी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Metallurgy)
	एम.ई. (केमिकल)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Chemical)

तक्ता क्र. / Table No. 5.12 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
8	**वास्तुशास्त्र-**							**Architecture-**
	बॅचलर ऑफ आर्किटेक्चर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bachelor of Architecture
	डिग्री इन फाईन आर्ट	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Degree in F.A.
9	**कायदा-**							**Law-**
	बॅचलर ऑफ लॉ.	25,638	19,462	45,100	13,584	11,747	25,331	Bachelor of Law
	मास्टर ऑफ लॉ.	901	686	1,587	522	465	987	Master of Law
	पीएच.डी.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ph.D.
10	**शिक्षण-**							**Education-**
	बी.एड + बी.पी.एड	15,369	26,527	41,896	10,977	19,923	30,900	B.P. Ed.
	एम.एड + एम.पी.एड	813	1,451	2,264	493	992	1,485	M.P. Ed.
	डी.एड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	D.Ed.
	बी.पी.एड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.P.Ed.
	एम.पी.एड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.P.Ed.
	एस.एस्.सी. (10 वी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	S.S.C. (Xth)
	एच.एस्.सी. (12 वी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	H.S.C. (XIIth)
	जी.सी.सी.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	G.C.C.
	जी.सी.डी.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	G.C.D.
	बी.आर.एल.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.R.L.
11	**शेतकी-**							**Agriculture-**
	बी.एससी.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.Sc.
	एम.एससी.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.Sc.
	डॉक्टरेट / पीएच.डी.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Doctorate / Ph.D.
12	**औषधीशास्त्र-**							**Medicine-**
	बॅचलर ऑफ फार्मसी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bachelor of Pharmacy
	मास्टर ऑफ फार्मसी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Master of Pharmacy
13	**तंत्रशास्त्र-**							**Technology-**
	बॅचलर ऑफ टेक्नॉलॉजी	8,558	7,130	15,688	5,670	5,605	11,275	Bachelor of Technology
	मास्टर ऑफ टेक्नॉलॉजी	109	111	220	32	75	107	Master of Technology
	बी.एससी. (टेक्नॉलॉजी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.Sc.Tech.
	एम.एससी. (टेक्नॉलॉजी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.Sc.Tech.
14	**आयुर्वेद-**							**Ayurved-**
	बी.ए.एम.एस.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.A.M.S. /
	बी.एस.ए.एम.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.S.A.M.
15	**गृहशास्त्र-**							**Home Science-**
	बी.एससी.(गृहशास्त्र)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.Sc. (Home Science)
	एम.एससी.(गृहशास्त्र)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.Sc. (Home Science)
	पीएच.डी.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ph.D.

तक्ता क्र. / Table No. 5.12 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
16	**वस्त्रनिर्माण-**							**Textile-**
	बॅचलर ऑफ टेक्स्टाईल्स	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bachelor of Textiles
17	**ग्रंथपाल शास्त्र-**							**Library Science-**
	बॅचलर ऑफ लायब्ररी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bachelor of Library
	मास्टर ऑफ लायब्ररी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Master of Library
18	**समाज सेवा-**							**Social Work-**
	बॅचलर ऑफ सोशल वर्क	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bachelor of Social Work
	मास्टर ऑफ सोशल वर्क	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Master of Social Work
19	**वृत्तपत्र व्यवसाय-**							**Journalism-**
	बॅचलर ऑफ जर्नालिझम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bachelor of Journalism
20	**पशुवैद्यक शास्त्र-**							**Veterinary Science-**
	बी.व्ही.एससी.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.V.Sc.
	एम.व्ही.एससी.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.V.Sc.
21	**इतर**							**Other**
	पदवी	1252	1144	2396	819	806	1625	Graduate
	पदवीत्तर	4772	2988	7760	3533	2243	5776	Post Graduate

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

टिप : सन २०१४-१५ च्या शैक्षणिक माहितीमध्ये मार्च २०१४ मध्ये झालेल्या परिक्षांचा निकाल देण्यात येतो. त्यामुळे मार्च २०१५ चा निकाल उपलब्ध नाही.

Note : Results for examinations held in March 2014 are given in educational information of year 2014-15. Hence, Result for March 2015 as not available.

आधार :- (१) प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे. (२) उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- (1) Directorate of Primary Education, Govt. of Maharashtra, Pune. (2) Directorate of Higher Education, Govt. of Maharashtra, Pune.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.13

संस्थेच्या प्रकारानुसार तांत्रिक शिक्षण संस्था / Technical Institutions by type of Institutions

(2014-15)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	अभियांत्रिकी आणि तंत्रशास्त्रीय महाविद्यालये Engineering & Technology Colleges	तंत्र निकेतन Poly-technic	इतर पदविका संस्था Other Diploma Institutions	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था Industrial Training Institutions	उच्च तांत्रिक विद्यालये केंद्रे Technical High Schools Centres	मुलोद्योग प्रशिक्षण आणि संबंधित सूचना केंद्रे Basic Training & related Instruction Centres	+२ स्तरावरील व्यावसायिक शिक्षण योजना Vocational Centres at + 2 stage	औद्योगिक कामगारांचे अर्धवेळ वर्ग Part time classes for Industrial workers	शिल्पकारागीर आणि इतर तांत्रिक प्रमाणपत्र देणा-या संस्था Institution of Crafts and other Technical certificate courses	प्रगत व्यवसाय शिक्षण पध्दती Advanced Vocational training system	+२ स्तरावरील केंद्रशासन पुरस्कृत व्यवसाय शिक्षण अभ्यासक्रम संस्था Centrally Sponsored + 2 stage vocational education institutes	एकूण Grand Total	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	7	16	N.A.	14	9	27	32	N.A.	34	0	15	131	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	16	5	N.A.	14	19	76	77	N.A.	67	0	39	292	Mumbai Suburban
3	ठाणे	15	17	N.A.	28	34	20	109	N.A.	91	1	49	332	Thane
4	पालघर	6	6	N.A.	0	0	0	0	N.A.	0	0	0	0	Palghar
5	रायगड	19	19	N.A.	19	7	2	19	N.A.	21	0	20	88	Raigad
6	रत्नागिरी	5	6	N.A.	16	15	3	8	N.A.	26	0	15	83	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	2	3	N.A.	9	10	1	5	N.A.	13	0	20	58	Sindhudurg
8	नाशिक	19	29	N.A.	43	27	6	16	N.A.	40	1	42	175	Nashik
9	धुळे	3	9	N.A.	11	12	2	16	N.A.	35	0	27	103	Dhule
10	नंदुरबार	2	3	N.A.	11	8	0	4	N.A.	47	0	6	76	Nandurbar
11	जळगाव	8	23	N.A.	62	20	2	25	N.A.	48	0	51	208	Jalgaon
12	अहमदनगर	13	29	N.A.	37	39	1	47	N.A.	65	0	34	223	Ahmednagar
13	पुणे	81	57	N.A.	60	71	17	135	N.A.	79	1	115	478	Pune
14	सातारा	9	23	N.A.	18	17	2	30	N.A.	61	0	47	175	Satara
15	सांगली	10	19	N.A.	25	32	1	35	N.A.	51	0	40	184	Sangli

तक्ता क्र. / Table No. 5.13 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
16	सोलापूर	15	23	N.A.	34	31	1	52	N.A.	64	0	36	218	Solapur
17	कोल्हापूर	17	27	N.A.	46	27	3	30	N.A.	56	1	41	204	Kolhapur
18	औरंगाबाद	16	17	N.A.	16	18	10	54	N.A.	48	1	201	348	Aurangabad
19	जालना	1	5	N.A.	12	5	1	9	N.A.	27	0	10	64	Jalna
20	परभणी	1	7	N.A.	11	4	1	60	N.A.	19	0	13	108	Parbhani
21	हिंगोली	1	3	N.A.	6	3	0	28	N.A.	15	0	8	60	Hingoli
22	बीड	3	11	N.A.	20	11	1	20	N.A.	123	0	39	214	Beed
23	नांदेड	3	11	N.A.	24	18	0	43	N.A.	60	1	24	170	Nanded
24	उस्मानाबाद	4	6	N.A.	15	6	1	12	N.A.	38	0	23	95	Osmanabad
25	लातूर	6	16	N.A.	12	13	1	47	N.A.	63	0	58	194	Latur
26	बुलढाणा	7	8	N.A.	18	44	1	47	N.A.	94	0	30	234	Buldhana
27	अकोला	3	5	N.A.	9	9	2	53	N.A.	46	0	32	151	Akola
28	वाशिम	2	2	N.A.	6	5	0	18	N.A.	11	0	18	58	Washim
29	अमरावती	12	13	N.A.	28	20	1	48	N.A.	53	1	115	266	Amravati
30	यवतमाळ	4	7	N.A.	19	14	1	16	N.A.	44	0	31	125	Yavatmal
31	वर्धा	7	12	N.A.	22	5	2	26	N.A.	27	0	23	105	Wardha
32	नागपूर	42	32	N.A.	59	20	5	112	N.A.	86	1	70	353	Nagpur
33	भंडारा	2	6	N.A.	26	5	1	12	N.A.	25	0	11	80	Bhandara
34	गोदिंया	1	4	N.A.	15	2	1	15	N.A.	14	0	11	58	Gondiya
35	चंद्रपूर	4	13	N.A.	47	7	1	49	N.A.	21	0	34	159	Chandrapur
36	गडचिरोली	1	1	N.A.	16	6	0	4	N.A.	5	0	14	45	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**367**	**493**	**N.A.**	**828**	**593**	**194**	**1,313**	**N.A.**	**1,617**	**8**	**1,362**	**5,915**	**Maharashtra State**

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :- १) व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

२) तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.14

शासकीय व अर्धशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील मंजूर केलेल्या जागा, प्रवेश क्षमता आणि उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या

Number of sanctioned seats, intake capacity and outturn of Government and Non-Government Industrial Training Institutes

(2014-15)

अ.क्र. Sr. No. (1)	व्यवसायाचे नाव (2)	मंजूर जागा Sanctioned Seats (3)	प्रवेश क्षमता Intake Capacity (4)	उत्तीर्ण झालेले Outturn (5)	Name of the Trade (2)
1	वास्तुशास्त्र सहायक	546	468	426	Architectural Assistant
2	अटेडंट ऑपरेटर	210	63	102	Attendant Operator (Chemical Plant)
3	बेकरी अॅण्ड कन्फेक्शनरी	208	182	125	Bakery and confectioner
4	मूलभूत सौंदर्यशास्त्र	2,470	2,444	2,003	Basic Cosmetology
5	सुतार	2,236	2,132	1,997	Carpenter
6	संगणक हार्डवेअर आणि नेटवर्कची देखरेख	520	234	27	Computer Hardware & Network Maintenance
7	संगणक ऑपरेटर आणि प्रोग्रामिंग सहाय्यक	9,308	9,126	11,215	Computer Operator and Programming Assistant
8	कारागीर खाद्य उत्पादन (सर्वसाधारण)	315	252	365	Craftsman Food Production (General)
9	डेस्कटॉप प्रकाशन ऑपरेटर	416	416	326	Desktop Publishing Operator
10	डिजिटल छायाचित्रकार	21	21	26	Digital Photographer
11	आरेख स्थापत्य	2,730	1,248	1,641	Draftsman Civil
12	आरेख यांत्रिकी	4,095	2,100	2,831	Draftsman Mechanical
13	पोशाख बनविणे	4,893	4,704	4,159	Dress Making
14	विजतंत्री	31,710	15,267	26,733	Electrician
15	इलेक्ट्रॉनिक्स मेकॅनिक	8,580	4,524	5,813	Electronics Mechanic
16	विजविलेपक	126	84	62	Electroplater
17	फॅशन तंत्रज्ञान	1,344	1,281	1,108	Fashion Technology
18	जोडारी	31,458	15,666	25,587	Fitter
19	अन्न आणि पेय अतिथी सेवा सहाय्यक	168	42	116	Food and Beverage Guest Service Assistant
20	फाउंड्रीमन	651	609	520	Foundry man
21	फ्रंट ऑफिस सहाय्यक	21	21	41	Front Office Assistant
22	फळ आणि भाजी अतिथी सेवा सहाय्यक	598	572	452	Fruit and Vegetable Processing
23	आरोग्य स्वच्छता निरीक्षक	52	52	70	Health Sanitary Inspector
24	रुग्णालयीन स्वच्छता	52	26	13	Hospital House Keeping
25	माहिती व संपर्क तंत्रज्ञान सिस्टम देखरेख	4,290	2,236	2,918	Information & Communication Technology System Maintenance
26	यांत्रिक उपकरण	650	234	238	Instrument Mechanic
27	यांत्रिकी उपकरण (रासायनिक)	84	21	32	Instrument Mechanic (Chemical Plant)
28	अंतर्गत सजावट आणि डिझाईन	598	598	377	Interior Decoration and Designing
29	यंत्रकारागीर	4,560	2,288	3,581	Machinist
30	यंत्रकारागीर (घर्षक)	1,648	848	1,084	Machinist (Gr.)
31	देखरेख यंत्रकारागीर (रासायनिक)	252	84	142	Maintenance Mechanic (Chemical Plant)
32	सागरी जोडारी	42	21	28	Mariner Fitter
33	गवंडी (बांधकाम)	780	676	503	Mason (Building Constructor)
34	कृषि यंत्रसामग्री यांत्रिकी	168	84	81	Mechanic Agricultural Machinery
35	ऑटो बॉडी दुरुस्ती यांत्रिकी	42	0	20	Mechanic Auto Body Repair
36	ऑटो इलेक्ट्रीकल आणि इलेक्ट्रॉनिक्स यांत्रिकी	294	210	295	Mechanic Auto Electrical and Electronics
37	ग्राहकोपयोगी इलेक्ट्रॉनिक्स वस्तू यांत्रिकी	130	52	69	Mechanic Consumer Electronics Appliances
38	डिझेल यांत्रिकी	6,531	6,174	10,047	Mechanic Diesel

तक्ता क्र. / Table No. 5.14 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
39	मेकॅट्रॉनिक्स यांत्रिकी	63	21	29	Mechanic Mechatronics
40	यंत्रसाधने देखरेख यांत्रिकी	1,176	378	405	Mechanic Machines Tools Maintenance
41	वैद्कीय इलेक्ट्रॉनिक्स यांत्रिकी	52	26	13	Mechanic Medical Electronics
42	मोटार वाहने यांत्रिकी	10,248	5,124	8,261	Mechanic Motor Vehicle
43	यांत्रिक (प्रशितन व वातानुकूलीकरण)	5,408	2,808	3,883	Mechanic Refrigeration and Air Conditioners
44	यांत्रिक कर्षित	1,239	1,239	1,562	Mechanic Tractor
45	ऑटो बॉडी पेंटिंग यांत्रिकी	42	0	0	Mechanic Auto Body Painting
46	मल्टिमिडीया ॲनिमेशन आणि स्पेशल इफेक्ट	78	78	58	Multimedia Animation and Special Effect
47	अद्यावत यंत्रसाधने चालक	208	48	65	Operator Advance Machine Tools
48	सर्वसाधारण रंगारी	1,932	1,113	590	Painter General
49	छायाचित्रकार	42	0	0	Photographer
50	फजीओथेरपी तंत्रज्ञ	21	21	9	Physiotherapy Technician
51	प्लास्टिक प्रक्रिया चालक	651	609	576	Plastic Processing Operator
52	प्लंबर	2,444	2,262	2,104	Plumber
53	स्कूल व्यवस्थापन पूर्वतयारी सहायक	52	52	65	Pre-Preparatory School Management assistant
54	पंपचालक - यांत्रिक	1,302	1,302	1,596	Pump Operator cum Machanic
55	रबर टेक्निशियन	42	21	0	Rubber Technician
56	एससीव्हीटी- वास्तुकला आरेखक	52	26	0	SCVT - Architectural Draughtsman
57	एससीव्हीटी- कपाट फर्निचर मेकर	21	0	0	SCVT - Cabinet Furniture Maker
58	एससीव्हीटी-सर्वसाधारण फिटर-यांत्रिक	21	21	0	SCVT - General Fitter cum Mechanic
59	एससीव्हीटी-लघुलेखक (मराठी)	147	147	0	SCVT - Stenographer (Marathi)
60	एससीव्हीटी-स्टीव्हर्ड	21	21	0	SCVT – Steward
61	चिटणीसाची कार्यपद्धती (इंग्रजी)	416	390	460	Secretarial Practice (English)
62	शिलाई तंत्रज्ञान	3,192	3,024	2,504	Sewing Technology
63	धातूचे पत्र कामगार	1,848	1,680	2,067	Sheet Metal Worker
64	पृष्ठभाग सजावट तंत्र	147	126	136	Surface Ornamentation Techniques
65	सर्वेक्षक	1,014	468	620	Surveyor
66	वीज इलेक्ट्रॉनिक्स पद्धती तंत्रज्ञ	130	26	44	Technician Power Electronics Systems
67	ओले कापड प्रक्रिया तंत्रज्ञ	63	42	57	Textiles Wet Processing Technician
68	साचे आणि साधने बनविणारे (साचे व डाय)	462	168	214	Tool and Die Maker (Dies & Moulds)
69	लघुलेखक व सहायक चिटणीस (इंग्रजी)	650	624	857	Stenography & Secretarial Assistant (English)
70	साचे आणि साधने बनविणारे (मुद्रणालय साधने, वस्तू)	1,008	336	478	Tools and Die Maker (Press Tools, Jigs & Fixtures)
71	टर्नर्स	5,344	2,640	3,764	Turners
72	वीणतंत्रज्ञ	42	42	17	Waving Technician
73	वेल्डर	15,918	15,036	19,980	Welder
74	वेल्डर	357	0	0	Welder (GMAW and GTAW)
75	वायरमन	10,248	4,977	7,459	Wireman
	महाराष्ट्र राज्य	**1,88,898**	**1,19,956**	**1,63,046**	**Maharashtra State**

आधार : व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.15

तांत्रिक संस्थांची त्यांच्या वर्गवारीनुसार संख्या, प्रवेशक्षमता, नाव नोंदविलेले, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या / Number of Technical Institutions, their Intake Capacity, Enrolment, Outturn and Number of Teachers by Category of Institutions

(2014--15)

अ.क्र. Sr. No.	वर्गवारी	संस्था Number of Institute	एकूण प्रवेश क्षमता Total Intake Capacity	एकूण नोंदणी केलेले Enrolment	एकूण उत्तीर्ण Total outturn	शिक्षकांची संख्या No. of Teachers	Category
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	पदवी पातळीवरील (अभियांत्रिकी आणि तंत्रशास्त्रीकी महाविद्यालये)	367	1,56,067	1,62,858	N.A.	340	Degree level (Engineering and Technological Colleges)
2	पदवीका पातळीवरील (तंत्रनिकेतन आणि इतर पदविका) संस्था	493	1,81,912	1,69,444	N.A.	1,718	Diploma level (Polytechnic and other Diploma) Institutions
3	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	828	1,19,956	1,06,427	1,63,186	4,373	Industrial Training Institutes (Excluding Four Provisionally Permitted)
4	तंत्र माध्यमिक विद्यालये / केंद्रे	393	45,420	43,284	26,009	2,912	Technical High Schools / Centres

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :- १) व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai.
२) तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.16

अभियांत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमातील प्रवेशांची प्रकारानुसार संख्या / Intake in Degree Courses in Engineering by categories

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	स्थापत्य Civil	यांत्रिकी Mechanical	विद्युत Electrical	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	1960-61	240	240	240	720
2	1970-71	530	520	460	1,510
3	1980-81	550	540	480	1,570
4	1990-91	2,817	2,727	747	6,291
5	2000-01	2,843	5,700	1,490	10,033
6	2010-11	8,323	20,699	6,466	35,488
7	2011-12	8,235	19,329	4,379	31,943
8	2012-13	18,132	34,975	10,421	63,528
9	2013-14	18,319	33,259	10,701	62,279
10	2014-15	20,640	37,590	11,640	69,870

आधार :- तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source :- Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.17

अभियांत्रिकी तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन अभियांत्रिकी महाविद्यालयाच्या अंतिम वर्षाच्या परिक्षेस बसलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या /

Number of Students appeared and passed in final year Examinations of Engineering, Technological and Polytechnic Colleges

(2014-15)

अ.क्र. Sr. No. (1)	अभ्यासक्रमाचा प्रकार (2)	परीक्षेस बसलेले No. appeared (3)	उत्तीर्ण झालेले No. Passed (4)	Type of Courses (2)
	I पदवी अभ्यासक्रम-			**I Degree Courses-**
1	स्थापत्य	N.A.	N.A.	Civil
2	यांत्रिकी	N.A.	N.A.	Mechanical
3	विद्युत	N.A.	N.A.	Electrical
4	इतर	N.A.	N.A.	Others
	एकूण	**N.A.**	**N.A.**	**Total**
	II पदविका अभ्यासक्रम-			**II Diploma Courses-**
1	स्थापत्य	14,751	12,279	Civil
2	यांत्रिकी	30,919	26,616	Mechanical
3	विद्युत	9,741	7,410	Electrical
4	इतर	47,741	40,049	Others
	एकूण	**1,03,152**	**86,354**	**Total**

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :- तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source :- Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

६. जनता संपर्क

६.१ छापखाने, प्रकाशित झालेली पुस्तके व नियतकालिके, त्यांचे भाषावार व विषयवार वर्गीकरण यासंबंधी माहिती या विभागातील तक्त्यांमध्ये दिली आहे.

6. MASS COMMUNICATION

6.1 Data on printing press, books and periodicals published and their classification according to languages and subjects are presented in the tables in this section.

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.6.1

प्रमुख भाषांमधून प्रसिद्ध झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांची संख्या / Number of News papers, periodicals published in Major Languages

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	वर्ष Year (2)	प्रमुख भाषांत प्रकाशित झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके Newspapers and periodicals published (3)
1	1980-81	3,286
2	1990-91	3,925
3	2000-01	4,757
4	2010-11	1,736
5	2011-12	2,144
6	2012-13	4,098
7	2013-14	4,520
8	2014-15*	4,642

* अस्थायी / Provisional

आधार : अधिपरिक्षक , पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source:- Examiner of Books and Publications, Govt. Of Maharashtra, Mumbai.

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.6.2

जिल्हावार छापखान्यांची संख्या / Districtwise number of printing presses (2014-15)

अ.क्र. Sr. No. (1)	वर्ष /Year जिल्हे / Districts (2)	सार्वजनिक / शासकीय Public / Govt. (3)	खाजगी Private (4)	एकूण Total (5)	Districts (2)
	1980-81	N.A.	6,940	6,940	
	1990-91	8	8,186	8,194	
	1995-96	8	8,521	8,529	
	2001-02	5	1,461	1,466	
	2012-13	8	744	752	
	2013-14	8	894	902	
1	मुंबई	1	33	34	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	0	49	49	Mumbai Suburban
3	ठाणे	0	224	224	Thane
4	पालघर	0	128	128	Palghar
5	रायगड	0	4	4	Raigad
6	रत्नागिरी	0	1	1	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	0	1	1	Sindhudurg
8	नाशिक	0	5	5	Nashik
9	धुळे	0	0	0	Dhule
10	नंदुरबार	0	0	0	Nandurbar
11	जळगाव	0	2	2	Jalgaon
12	अहमदनगर	0	0	0	Ahmednagar
13	पुणे	2	236	238	Pune
14	सातारा	1	1	2	Satara
15	सांगली	0	0	0	Sangli
16	सोलापूर	0	5	5	Solapur
17	कोल्हापूर	1	42	43	Kolhapur
18	औरंगाबाद	1	2	3	Aurangabad
19	जालना	0	0	0	Jalna
20	परभणी	0	3	3	Parbhani
21	हिंगोली	0	4	4	Hingoli
22	बीड	0	1	1	Beed
23	नांदेड	0	52	52	Nanded
24	उस्मानाबाद	0	0	0	Osmanabad
25	लातूर	0	10	10	Latur
26	बुलढाणा	0	6	6	Buldhana
27	अकोला	0	3	3	Akola
28	वाशिम	0	0	0	Washim
29	अमरावती	0	11	11	Amravati
30	यवतमाळ	0	0	0	Yavatmal
31	वर्धा	0	3	3	Wardha
32	नागपूर	2	0	2	Nagpur
33	भंडारा	0	4	4	Bhandara
34	गोदिंया	0	4	4	Gondiya
35	चंद्रपूर	0	1	1	Chandrapur
36	गडचिरोली	0	1	1	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**8**	**836**	**844**	**Maharashtra State**

टीप /Note : शासकीय मुद्रणालयाचा समावेश आहे./ The Includes Govt. printing press only. N.A. – Not Available

आधार : उद्योग संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source: Directorate of Industries, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

6. जनता संपर्क /
तक्ता क्रमांक /
छापखाने व निरनिराळया भाषांतील नियतकालिके /

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	२००८-०९ छापखान्यांची संख्या No. of Presses	दैनिके / Dailies							
			इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujarati	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई शहर	230	22	95	3	23	3	0	0	146
2	मुंबई उपनगर	55								
3	ठाणे	65	1	45	1	10	0	0	0	57
4	पालघर									
5	रायगड	28	0	16	0	0	0	0	0	16
6	रत्नागिरी	23	0	15	0	0	0	0	0	15
7	सिंधुदुर्ग	24	0	18	0	0	0	0	0	18
8	नाशिक	45	2	51	0	0	0	0	0	53
9	धुळे	19	0	21	0	0	0	0	0	21
10	नंदुरबार	25	0	16	0	0	0	0	0	16
11	जळगाव	75	0	39	0	0	0	0	0	39
12	अहमदनगर	25	0	39	0	8	0	0	0	47
13	पुणे	50	7	49	0	0	0	0	0	56
14	सातारा	27	0	14	0	0	0	0	0	14
15	सांगली	33	0	19	0	0	0	0	0	19
16	सोलापूर	37	0	27	0	0	0	0	0	27
17	कोल्हापूर	38	0	30	0	0	0	0	0	30
18	औरंगाबाद	44	1	38	0	6	0	0	0	45
19	जालना	40	0	19	0	0	0	0	0	19
20	परभणी	36	0	20	0	0	0	0	0	20
21	हिंगोली	15	0	19	0	0	0	0	0	19
22	बीड	55	0	28	0	0	0	0	0	28
23	नांदेड	83	0	22	0	5	0	0	0	27
24	उस्मानाबाद	28	0	13	0	0	0	0	0	13
25	लातूर	49	0	22	0	0	0	0	0	22
26	बुलढाणा	35	0	29	0	0	0	0	0	29
27	अकोला	33	0	21	0	2	0	0	0	23
28	वाशिम	23	0	19	0	0	0	0	0	19
29	अमरावती	85	0	35	0	6	0	0	0	41
30	यवतमाळ	69	0	21	0	0	0	0	0	21
31	वर्धा	66	0	28	0	4	0	0	0	32
32	नागपूर	120	5	25	0	16	0	0	0	46
33	भंडारा	29	0	15	0	0	0	0	0	15
34	गोदिंया	28	0	12	0	5	0	0	0	17
35	चंद्रपूर	60	0	14	0	0	0	0	0	14
36	गडचिरोली	29	0	11	0	0	0	0	0	11
	महाराष्ट्र राज्य	**1,726**	**38**	**905**	**4**	**85**	**3**	**0**	**0**	**1,035**

MASS COMMUNICATION

TABLE No.6.3

Number of printing presses and number of periodicals in different Languages.

(2014-15)*

साप्ताहिके (व्दि आणि त्रै साप्ताहिके धरून) / weeklies (Including Bi and Tri Weeklies)								
इंग्रजी English (13)	मराठी Marathi (14)	गुजराथी Gujarati (15)	हिंदी Hindi (16)	उर्दू Urdu (17)	सिंधी Sindhi (18)	इतर Others (19)	एकूण Total (20)	Districts (2)
35	70	3	28	2	1	0	139	Mumbai City Mumbai Suburban
4	32	1	9	0	0	0	46	Thane Palghar
0	12	0	4	0	0	0	16	Raigad
0	8	0	0	0	0	0	8	Ratnagiri
0	19	0	0	0	0	0	19	Sindhudurg
0	145	0	5	0	0	0	150	Nashik
0	19	0	0	0	0	0	19	Dhule
0	30	0	0	0	0	0	30	Nandurbar
0	179	0	0	0	0	0	179	Jalgaon
0	162	0	0	0	0	0	162	Ahmednagar
11	83	0	0	0	0	0	94	Pune
0	40	0	0	0	0	0	40	Satara
0	45	0	0	0	0	0	45	Sangli
0	68	0	0	0	0	0	68	Solapur
0	65	0	0	0	0	0	65	Kolhapur
7	135	0	0	0	0	0	142	Aurangabad
0	62	0	0	0	0	0	62	Jalna
0	43	0	0	0	0	0	43	Parbhani
0	18	0	2	0	0	0	20	Hingoli
0	95	0	0	0	0	0	95	Beed
0	62	0	0	0	0	0	62	Nanded
0	41	0	0	0	0	0	41	Osmanabad
0	59	0	3	0	0	0	62	Latur
0	45	0	0	0	0	0	45	Buldhana
0	49	0	14	0	0	0	63	Akola
0	59	0	2	0	0	0	61	Washim
1	92	0	15	0	0	0	108	Amravati
0	52	0	0	0	0	0	52	Yavatmal
0	53	0	0	0	0	0	53	Wardha
5	54	0	43	0	0	0	102	Nagpur
0	22	0	3	0	0	0	25	Bhandara
0	19	0	19	0	0	0	38	Gondiya
0	53	0	11	0	0	0	64	Chandrapur
0	25	0	0	0	0	0	25	Gadchiroli
63	**2,015**	**4**	**158**	**2**	**1**	**0**	**2,243**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हे (2)	पाक्षिक / Fortnightlies							
		इंग्रजी English (21)	मराठी Marathi (22)	गुजराथी Gujarati (23)	हिंदी Hindi (24)	उर्दू Urdu (25)	सिंधी Sindhi (26)	इतर Others (27)	एकूण Total (28)
1	मुंबई शहर	15	12	0	10	0	0	0	37
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	0	16	0	3	0	0	0	19
4	पालघर								
5	रायगड	0	0	0	0	0	0	0	0
6	रत्नागिरी	0	1	0	0	0	0	0	1
7	सिंधुदुर्ग	0	0	0	0	0	0	0	0
8	नाशिक	0	30	0	2	0	0	0	32
9	धुळे	0	9	0	0	0	0	0	9
10	नंदुरबार	0	4	0	0	0	0	0	4
11	जळगाव	0	6	0	0	0	0	0	6
12	अहमदनगर	0	8	0	0	0	0	0	8
13	पुणे	0	8	0	0	0	0	0	8
14	सातारा	0	3	0	0	0	0	0	3
15	सांगली	0	1	0	0	0	0	0	1
16	सोलापूर	0	3	0	0	0	0	0	3
17	कोल्हापूर	0	1	0	0	0	0	0	1
18	औरंगाबाद	0	0	0	0	0	0	0	0
19	जालना	0	0	0	0	0	0	0	0
20	परभणी	0	0	0	0	0	0	0	0
21	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	0	0
22	बीड	0	0	0	0	0	0	0	0
23	नांदेड	0	2	0	0	0	0	0	2
24	उस्मानाबाद	0	0	0	0	0	0	0	0
25	लातूर	0	0	0	0	0	0	0	0
26	बुलढाणा	0	0	0	0	0	0	0	0
27	अकोला	0	0	0	0	0	0	0	0
28	वाशिम	0	0	0	0	0	0	0	0
29	अमरावती	0	0	0	0	0	0	0	0
30	यवतमाळ	0	0	0	0	0	0	0	0
31	वर्धा	0	2	0	0	0	0	0	2
32	नागपूर	0	6	0	0	0	0	0	6
33	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	0
34	गोंदिंया	0	0	0	0	0	0	0	0
35	चंद्रपूर	0	0	0	0	0	0	0	0
36	गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	0	0
	महाराष्ट्र राज्य	**15**	**112**	**0**	**15**	**0**	**0**	**0**	**142**

TABLE NO.6.3-contd.

मासिके (व्दिमासिके धरुन) / Monthlies (Including Bi- monthlies)								
इंग्रजी	मराठी	गुजराथी	हिंदी	उर्दू	सिंधी	इतर	एकूण	Districts
English	Marathi	Gujarati	Hindi	Urdu	Sindhi	Others	Total	
(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(2)
145	52	0	54	4	0	2	257	Mumbai City Mumbai Suburban
5	32	0	3	0	0	0	40	Thane Palghar
0	5	0	0	0	0	0	5	Raigad
0	4	0	0	0	0	0	4	Ratnagiri
0	3	0	0	0	0	0	3	Sindhudurg
2	27	0	5	0	0	0	34	Nashik
0	6	0	0	0	0	0	6	Dhule
0	5	0	0	0	0	0	5	Nandurbar
0	7	0	0	0	0	0	7	Jalgaon
0	9	0	0	0	0	0	9	Ahmednagar
12	54	0	7	0	0	0	73	Pune
0	19	0	0	0	0	0	19	Satara
0	21	0	0	0	0	0	21	Sangli
0	26	0	4	0	0	0	30	Solapur
0	25	0	0	0	0	0	25	Kolhapur
4	12	0	32	0	0	0	48	Aurangabad
0	4	0	0	0	0	0	4	Jalna
0	6	0	0	0	0	0	6	Parbhani
0	3	0	0	0	0	0	3	Hingoli
0	4	0	4	0	0	0	8	Beed
0	5	0	5	0	0	0	10	Nanded
0	5	0	0	0	0	0	5	Osmanabad
0	3	0	0	0	0	0	3	Latur
0	3	0	0	0	0	0	3	Buldhana
0	3	0	9	0	0	0	12	Akola
0	6	0	0	0	0	0	6	Washim
2	6	0	9	0	0	0	17	Amravati
0	7	0	5	0	0	0	12	Yavatmal
0	6	0	0	0	0	0	6	Wardha
7	9	0	38	0	0	0	54	Nagpur
0	4	0	0	0	0	0	4	Bhandara
0	5	0	0	0	0	0	5	Gondiya
0	5	0	0	0	0	0	5	Chandrapur
0	3	0	0	0	0	0	3	Gadchiroli
177	**394**	**0**	**175**	**4**	**0**	**2**	**752**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हे (2)	त्रैमासिक (चौमासिके धरुन) / Quarterlies (Including four monthlies)							
		इंग्रजी English (37)	मराठी Marathi (38)	गुजराथी Gujarati (39)	हिंदी Hindi (40)	उर्दू Urdu (41)	सिंधी Sindhi (42)	इतर Others (43)	एकूण Total (44)
1	मुंबई शहर	5	18	0	2	0	0	0	25
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	1	5	0	1	0	0	0	7
4	पालघर								
5	रायगड	0	4	0	1	0	0	0	5
6	रत्नागिरी	1	5	0	0	0	0	0	6
7	सिंधुदुर्ग	0	5	0	0	0	0	0	5
8	नाशिक	1	2	0	1	0	0	0	4
9	धुळे	0	3	0	0	0	0	0	3
10	नंदुरबार	0	2	0	0	0	0	0	2
11	जळगाव	0	3	0	0	0	0	0	3
12	अहमदनगर	0	2	0	0	0	0	0	2
13	पुणे	1	3	0	0	0	0	0	4
14	सातारा	0	2	0	0	0	0	0	2
15	सांगली	0	4	0	0	0	0	0	4
16	सोलापूर	0	3	0	0	0	0	0	3
17	कोल्हापूर	1	2	0	0	0	0	0	3
18	औरंगाबाद	0	2	0	2	0	0	0	4
19	जालना	0	2	0	0	0	0	0	2
20	परभणी	0	2	0	0	0	0	0	2
21	हिंगोली	0	3	0	0	0	0	0	3
22	बीड	0	5	0	0	0	0	0	5
23	नांदेड	0	2	0	0	0	0	0	2
24	उस्मानाबाद	0	3	0	0	0	0	0	3
25	लातूर	0	2	0	0	0	0	0	2
26	बुलढाणा	0	3	0	0	0	0	0	3
27	अकोला	0	3	0	0	0	0	0	3
28	वाशिम	0	2	0	0	0	0	0	2
29	अमरावती	0	3	0	1	0	0	0	4
30	यवतमाळ	0	4	0	0	0	0	0	4
31	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0
32	नागपूर	2	3	0	0	0	0	0	5
33	भंडारा	0	2	0	0	0	0	0	2
34	गोदिंया	0	1	0	0	0	0	0	1
35	चंद्रपूर	0	5	0	0	0	0	0	5
36	गडचिरोली	0	3	0	2	0	0	0	5
	महाराष्ट्र राज्य	**12**	**113**	**0**	**10**	**0**	**0**	**0**	**135**

आधार : अधिपरिक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

TABLE NO.6.3-contd.

वार्षिक (षण्मासिके धरून) / Annual (Including Six- monthlies)								
इंग्रजी English (45)	मराठी Marathi (46)	गुजराथी Gujarati (47)	हिंदी Hindi (48)	उर्दू Urdu (49)	सिंधी Sindhi (50)	इतर Others (51)	एकूण Total (52)	District (2)
15	119	0	2	0	0	0	136	Mumbai City Mumbai Suburban
2	6	0	0	0	0	0	8	Thane Palghar
1	5	0	2	0	0	0	8	Raigad
2	8	0	0	0	0	0	10	Ratnagiri
0	9	0	0	0	0	0	9	Sindhudurg
1	2	0	3	0	0	0	6	Nashik
0	4	0	0	0	0	0	4	Dhule
0	6	0	0	0	0	0	6	Nandurbar
0	9	0	0	0	0	0	9	Jalgaon
0	8	0	0	0	0	0	8	Ahmednagar
3	2	0	7	0	0	0	12	Pune
0	5	0	0	0	0	0	5	Satara
1	3	0	0	0	0	0	4	Sangli
0	2	0	0	0	0	0	2	Solapur
2	8	0	0	0	0	0	10	Kolhapur
1	6	0	2	0	0	0	9	Aurangabad
0	3	0	0	0	0	0	3	Jalna
0	2	0	0	0	0	0	2	Parbhani
0	5	0	0	0	0	0	5	Hingoli
0	4	0	0	0	0	0	4	Beed
0	2	0	0	0	0	0	2	Nanded
0	5	0	0	0	0	0	5	Osmanabad
0	4	0	0	0	0	0	4	Latur
0	9	0	0	0	0	0	9	Buldhana
0	5	0	2	0	0	0	7	Akola
0	2	0	0	0	0	0	2	Washim
1	8	0	2	0	0	0	11	Amravati
0	5	0	2	0	0	0	7	Yavatmal
0	0	0	0	0	0	0	0	Wardha
3	2	0	0	0	0	0	5	Nagpur
0	6	0	0	0	0	0	6	Bhandara
0	2	0	0	0	0	0	2	Gondiya
0	8	0	0	0	0	0	8	Chandrapur
0	5	0	2	0	0	0	7	Gadchiroli
32	**279**	**0**	**24**	**0**	**0**	**0**	**335**	**Maharashtra State**

Source:- Examiner of Books and publication, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

* अस्थायी / Provisional

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक /TABLE No.6.4

प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके या विषयाची सांख्यिकी / Statistics of Books and Periodicals Published (2014-15)*

अ.क्र. Sr. No.	प्रकाशनाचा प्रकार	इंग्रजी व इतर युरोपियन भाषा English and other European languages	प्रादेशिक भाषा Regional languages	भारतीय प्राचीन भाषा Indian classical languages	एकापेक्षा अधिक भाषा In more than one language	एकूण Total	Type of publication
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	पुस्तके (अ) मूळ लेखन	200	780	0	0	980	Books (a) Original Work
	(ब) अनुवादित	50	109	9	0	168	(b) Translation
	एकूण	**250**	**889**	**9**	**0**	**1,148**	**Total**
2	नियतकालिके (मासिक ते वार्षिक कालावधीची)	221	1,001	0	0	1,222	Periodicals (of periodically from monthly to yearly)
	एकूण प्रकाशने	**471**	**1,890**	**9**	**0**	**2,370**	**Total number of Publications**

* अस्थायी / Provisional

आधार : अधिपरिक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source: Examiner of Books and publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक /TABLE No.6.5

पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावार वर्गीकरण / Classification of books and periodicals according to the Languages (2014-15)*

अ.क्र. Sr. No.	भाषा	पुस्तके Books	नियतकालिके Periodicals	एकूण Total	Languages
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	इंग्रजी	250	177	427	English
2	मराठी	726	394	1,120	Marathi
3	गुजराथी	25	0	25	Gujarathi
4	हिंदी	104	175	279	Hindi
5	सिंधी	6	0	6	Sindhi
6	उर्दू	10	4	14	Urdu
7	प्राचीन भाषा	9	0	9	Classical languages
8	बोली भाषा	0	0	0	Dialects
9	एकापेक्षा अधिक भाषा	8	0	8	In more than one languages
10	इतर भाषा	10	2	12	Other language
	एकूण	**1,148**	**752**	**1,900**	**Total**

टीप :- नियतकालिकात मासिक, त्रैमासिक व वार्षिक प्रकाशनांचाच समावेश आहे. * अस्थायी / Provisional

Note:- Periodicals including monthly, quarterly and annual publications only.

आधार :- अधिपरिक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source:- Examiner of Books and publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक /TABLE No.6.6

प्रसिध्द झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गवारी /

Classification of Books and periodicals published according to subjects

(2014-15)*

अ.क्र.	विषय	पुस्तके / Books				
		शैक्षणिक	अशैक्षणिक	नियतकालिके	एकूण	
Sr. No.		Educational	Non Educational	Periodicals	Total	Subject
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	कृषि	4	15	25	44	Agriculture
2	मानवशास्त्र	4	12	0	16	Anthropology
3	पुराणवस्तु अभ्यास	8	8	0	16	Archaeology
4	कला व हस्तकला	9	11	11	31	Arts and Craft
5	खगोलशास्त्र व फल ज्योतिष	6	18	18	42	Astronomy and astrology
6	चरित्र (आठवणी धरून)	1	22	0	23	Biography (including memories)
7	नागरीक शास्त्र	12	20	13	45	Civics
8	वाणिज्य व उद्योगधंदे	10	31	42	83	Commerce and industry
9	नाटक	1	36	0	37	Drama
10	अर्थशास्त्र	10	28	26	64	Economics
11	शिक्षण	11	21	34	66	Education
12	तांत्रिक	8	18	19	45	Engineering
13	मनोरंजन	3	17	0	20	Fiction
14	खेळ	6	16	16	38	Games and Sports
15	भूगोल	9	14	13	36	Geography
16	आरोग्य	8	19	34	61	Health and hygiene
17	इतिहास	9	18	15	42	History
18	उद्योग	6	19	38	63	Industry
19	भाषा	8	38	18	64	Languages
20	विधी (कायदा)	3	15	14	32	Law
21	गणित	4	14	11	29	Mathematics
22	औषध	6	26	60	92	Medicine
23	संकीर्ण	4	13	12	29	Miscellaneous
24	संगीत (नृत्य धरून)	6	25	16	47	Music (including dancing)
25	निसर्ग शिक्षण	4	12	14	30	Nature study
26	तत्वज्ञान (मानसिक व नैतिकशास्त्र)	4	25	28	57	Philosophy (including Mental and Moral science)
27	काव्य	4	39	41	84	Poetry
28	राज्यशास्त्र	4	23	15	42	Political Science
29	धर्म	6	29	31	66	Religion
30	शास्त्र (भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, भुगर्भशास्त्र, प्राणीशास्त्र व वनस्पतीशास्त्र धरून)	13	23	28	64	Science (including Physics, Chemistry, Geology, Zoology, Botany etc.)
31	समाजशास्त्र	5	18	23	46	Sociology
32	प्रवास	5	25	18	48	Travel
33	युध्द	0	21	0	21	War
	एकूण	**201**	**689**	**633**	**1,523**	**Total**

आधार : अधिपरिक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

* अस्थायी / Provisional

Source:- Examiner of Books and publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

७. आरोग्य

७.१ या विभागात राज्य व केंद्र शासनाची, तसेच नगरपालिका, स्थानिक स्वराज्य संस्था यांची व खाजगी संस्थांनी शासकीय सहाय्याने चालविलेली रुग्णालये व दवाखाने यांची माहिती देण्यात आली आहे. राज्याच्या आरोग्य सेवा संचालनालय आणि जिल्हा परिषदांच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रांची माहिती देखील यात समाविष्ट आहे.

7. HEALTH

7.1 Information regarding number of hospitals and dispensaries run by State and Central Government, Municipalities and Local Bodies and also private aided institutions is given in this section. Primary Health Centres under the jurisdiction of the State's Directorate of Public Health Services and Zilla Parishads are also included in the data.

7. आरोग्य /
तक्ता क्रमांक /
वैद्यकीय (विषम चिकित्सकीय) संस्थांची संख्या /
(2014-

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	रुग्णालये / Hospitals					दवाखाने / Dispensaries				
		एकूण Total	राज्य शासन State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	खाजगी व इतर Pvt. and Other	इतर Other	एकूण Total	राज्य शासन State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	खाजगी व इतर Pvt. and Other	इतर Other
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई शहर	777	14	52	711	0	751	0	331	420	0
2	मुंबई उपनगर										
3	ठाणे	1,085	23	24	1,010	28	2,341	3	32	1,807	499
4	पालघर										
5	रायगड	232	26	2	204	0	205	0	28	177	0
6	रत्नागिरी	148	14	0	134	0	657	0	124	155	378
7	सिंधुदुर्ग	183	11	0	168	4	248	0	0	0	248
8	नाशिक	646	30	7	591	18	5,880	0	31	5,248	601
9	धुळे	179	10	3	160	6	513	5	24	252	232
10	नंदुरबार	130	79	15	36	0	296	0	0	0	296
11	जळगाव	446	25	13	408	0	308	11	5	292	0
12	अहमदनगर	300	31	5	250	14	1,888	3	8	1,204	673
13	पुणे	467	49	39	330	49	642	6	60	0	576
14	सातारा	507	20	1	481	5	1,783	7	19	1,351	406
15	सांगली	226	17	2	199	8	1,329	18	10	978	323
16	सोलापूर	328	28	16	275	9	1,795	6	30	1,326	433
17	कोल्हापूर	590	22	1	567	0	1,290	0	102	769	419
18	औरंगाबाद	420	42	4	364	10	1,155	4	30	842	279
19	जालना	546	12	11	514	9	1,749	7	27	1,500	215
20	परभणी	152	12	0	140	0	937	0	5	714	218
21	हिंगोली	24	9	0	15	0	206	3	3	64	136
22	बीड	78	15	0	62	1	1,188	668	13	223	284
23	नांदेड	358	18	67	273	0	433	22	23	0	388
24	उस्मानाबाद	50	14	1	35	0	699	2	7	482	208
25	लातूर	221	14	1	200	6	426	1	8	165	252
26	बुलढाणा	200	22	70	107	1	460	76	1	102	281
27	अकोला	131	9	3	112	7	617	14	34	389	180
28	वाशिम	90	8	0	82	0	215	0	10	51	154
29	अमरावती	255	42	2	205	6	450	0	98	0	352
30	यवतमाळ	216	23	0	189	4	1,168	502	19	209	438
31	वर्धा	68	14	11	32	11	252	0	31	37	184
32	नागपूर	710	35	5	652	18	469	45	102	0	322
33	भंडारा	104	17	0	87	0	474	3	41	237	193
34	गोदिंया	49	15	0	31	3	395	0	42	101	252
35	चंद्रपूर	99	35	0	61	3	380	10	23	0	347
	गडचिरोली	14	14	0	0	0	446	0	5	29	412
	महाराष्ट्र राज्य	**10,029**	**769**	**355**	**8,685**	**220**	**32,045**	**1,416**	**1,326**	**19,124**	**10,179**

आधार: आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

HEALTH

TABLE No. 7.1

Number of Medical (Allopathic) Institutions (01.01.2015)

-15)

ग्रामीण / Rural				नागरी / Urban				दर वैद्यकीय (रुग्णालय व दवाखाने) संस्थेमागे लोकसंख्या Population served per Medical institution (Hospital and Dispensaries)	Districts
रुग्णालये Hospitals	प्राथमिक आरोग्य केन्द्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispensaries	एकूण Total	रुग्णालये Hospitals	प्राथमिक आरोग्य केन्द्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispensaries	एकूण Total		
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(2)
0	0	0	0	777	0	751	1,528	9,402	Mumbai City Mumbai Suburban
206	78	1,291	1,575	879	0	1,050	1,929	3,333	Thane Palghar
88	53	74	215	144	0	131	275	5,461	Raigad
66	67	600	733	82	0	57	139	2,161	Ratnagiri
44	38	248	330	139	0	0	139	1,915	Sindhudurg
21	103	3,660	3,784	625	0	2,220	2,845	964	Nashik
11	41	252	304	168	0	261	429	2,728	Dhule
50	58	-4	104	80	0	300	380	3,333	Nandurbar
17	77	-804	-710	429	0	1,112	1,541	5,159	Jalgaon
125	96	489	710	175	0	1,399	1,574	2,176	Ahmednager
73	96	46	215	394	0	596	990	7,726	Pune
345	71	194	610	162	0	1,589	1,751	1,365	Satara
60	59	102	221	166	0	1,227	1,393	1,884	Sangli
79	77	665	821	249	0	1,130	1,379	2,102	Solapur
489	72	42	603	101	0	1,248	1,349	2,133	Kolhapur
30	50	705	785	390	0	450	840	2,334	Aurangabad
16	40	1,453	1,509	530	0	296	826	821	Jalna
1	31	491	523	151	0	446	597	1,549	Parbhani
4	24	41	69	20	0	165	185	4,675	Hingoli
16	50	356	422	62	0	832	894	1,958	Beed
69	65	105	239	289	0	328	617	4,125	Nanded
22	42	283	347	28	0	416	444	2,167	Osmanabad
63	46	45	154	158	0	381	539	3,713	Latur
83	52	2	137	117	0	458	575	3,716	Buldhana
2	30	86	118	129	0	531	660	2,534	Akola
61	25	45	131	29	0	170	199	3,678	Washim
10	56	24	90	245	0	426	671	4,082	Amravati
11	63	643	717	205	0	525	730	2,027	Yavatmal
21	27	43	91	47	0	209	256	4,127	Wardha
12	49	259	320	698	0	210	908	4,067	Nagpur
39	33	68	140	65	0	406	471	2,090	Bhandara
18	39	109	166	31	0	286	317	2,776	Gondiya
7	58	91	156	92	0	289	381	4,572	Chandrapur
35	45	79	159	-21	0	367	346	2,367	Gadchiroli
2,194	**1,811**	**11,783**	**15,788**	**7,835**	**0**	**20,262**	**28,097**	**2,705**	**Maharashtra State**

Source: Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune

7. आरोग्य / HEALTH

तक्ता क्रमांक / TABLE No.7.2

आयुर्वेदिक, युनानी व होमियोपॅथिक संस्थांची संख्या / Number of Ayurvedic, Unani and Homeopathic institutions (01.01.2015) (2014-15)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	आयुर्वेदिक / Ayurvedic				युनानी / Unani				होमियोपॅथिक / Homoeopathic				एकूण बेरीज Grand Total	Districts
		राज्य शासन State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	खाजगी आणि इतर Pravet & Other	एकूण Total	राज्य शासन State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	खाजगी आणि इतर Pravet & Other	एकूण Total	राज्य शासन State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	खाजगी आणि इतर Pravet & Other	एकूण Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
1	मुंबई शहर	1	4	165	170	0	2	5	7	0	0	130	130	307	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर														Mumbai Suburban
3	ठाणे	0	10	720	730	0	0	28	28	0	0	400	400	1158	Thane
4	पालघर														Palghar
5	रायगड	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2	2	3	Raigad
6	रत्नागिरी	0	6	284	290	0	0	3	3	0	0	151	151	444	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	0	0	5	5	0	0	0	0	0	0	5	5	10	Sindhudurg
8	नाशिक	0	11	222	233	0	0	17	17	0	0	127	127	377	Nashik
9	धुळे	0	14	66	80	0	0	0	0	0	0	0	0	80	Dhule
10	नंदुरबार	0	14	20	34	0	0	0	0	0	0	0	0	34	Nandurbar
11	जळगाव	0	21	575	596	0	1	29	30	0	0	640	640	1266	Jalgaon
12	अहमदनगर	0	2	490	492	0	0	11	11	0	0	367	367	870	Ahmednager
13	पुणे	0	25	88	113	0	0	1	1	0	0	95	95	209	Pune
14	सातारा	0	18	445	463	0	0	8	8	0	0	366	366	837	Satara
15	सांगली	14	2	509	525	0	0	0	0	0	0	171	171	696	Sangli
16	सोलापूर	0	8	44	52	0	0	0	0	0	0	18	18	70	Solapur
17	कोल्हापूर	0	17	201	218	0	0	3	3	0	0	345	345	566	Kolhapur

तक्ता क्रमांक / TABLE No.7.2 contd….

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
18	औरंगाबाद	21	8	316	345	0	6	2	8	0	0	285	285	638	Aurangabad
19	जालना	0	21	38	59	0	4	5	9	0	0	6	6	74	Jalna
20	परभणी	0	4	196	200	0	2	0	2	0	0	74	74	276	Parbhani
21	हिंगोली	0	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3	Hingoli
22	बीड	0	8	96	104	0	5	0	5	0	0	135	135	244	Beed
23	नांदेड	2	7	271	280	0	6	0	6	0	0	0	0	286	Nanded
24	उस्मानाबाद	1	5	291	297	0	2	0	2	0	0	0	0	299	Osmanabad
25	लातूर	1	7	131	139	0	1	4	5	0	0	33	33	177	Latur
26	बुलढाणा	70	70	0	140	0	0	0	0	0	0	0	0	140	Buldhana
27	अकोला	0	27	125	152	0	0	0	0	0	0	149	149	301	Akola
28	वाशिम	0	179	6	185	0	0	0	0	0	0	6	6	191	Washim
29	अमरावती	0	67	3	70	0	2	0	2	0	2	3	5	77	Amravati
30	यवतमाळ	0	20	34	54	0	0	0	0	0	0	24	24	78	Yavatmal
31	वर्धा	12	12	7	31	1	1	0	2	1	0	2	3	36	Wardha
32	नागपूर	1	47	1	49	0	3	0	3	0	5	1	6	58	Nagpur
33	भंडारा	0	37	11	48	0	0	0	0	0	0	60	60	108	Bhandara
34	गोदिंया	0	33	29	62	0	0	0	0	0	3	40	43	105	Gondiya
35	चंद्रपूर	8	10	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0	18	Chandrapur
36	गडचिरोली	0	10	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	10	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**131**	**727**	**5,390**	**6,248**	**1**	**35**	**116**	**152**	**1**	**10**	**3,635**	**3,646**	**10,046**	**Maharashtra State**

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source: Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune

7. आरोग्य / HEALTH

तक्ता क्रमांक / TABLE No.7.3

वैद्यकीय संस्थांमधील खाटांची संख्या / Number of beds in medical institutions (01.01.2015) (2014-15)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	Beds installed / खाटांची संख्या				Beds in / खाटांची संख्या		Beds for / खाटांची संख्या		Districts
		रुग्णालये Hospitals	प्राथमिक आरोग्य केन्द्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispen-saries	एकूण Total	ग्रामीण Rural area	नागरी Urban area	पुरुष Male	स्त्रिया Female	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई शहर	37,115	0	0	37,115	0	37,115	14,835	22,253	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	12,578	462	46	13,086	1,221	11,865	5,234	7,852	Thane
4	पालघर									Palghar
5	रायगड	3,639	330	0	3,969	1,389	2,580	1,588	2,381	Raigad
6	रत्नागिरी	2,673	402	0	3,075	1,239	1,836	1,230	1,845	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	1,850	228	0	2,078	967	1,111	831	1,247	Sindhudurg
8	नाशिक	5,023	898	5,129	11,050	1,386	9,664	4,420	6,630	Nashik
9	धुळे	3,696	322	24	4,042	683	3,359	1,617	2,425	Dhule
10	नंदुरबार	870	348	0	1,218	788	430	487	731	Nandurbar
11	जळगाव	6,687	462	211	7,360	1,345	6,015	2,944	4,416	Jalgaon
12	अहमदनगर	5,708	576	20	6,304	3,064	3,240	2,522	3,782	Ahmadnager
13	पुणे	15,004	576	40	15,620	2,990	12,630	6,248	9,372	Pune
14	सातारा	7,052	682	215	7,949	4,346	3,603	3,180	4,769	Satara
15	सांगली	2,600	354	1,901	4,855	2,668	2,187	1,942	2,913	Sangli
16	सोलापूर	5,458	462	0	5,920	1,102	4,818	2,368	3,552	Solapur
17	कोल्हापूर	5,850	438	2,349	8,637	6,115	2,522	3,455	5,182	Kolhapur
18	औरंगाबाद	8,262	300	0	8,562	1,184	7,378	3,425	5,137	Aurangabad
19	जालना	7,879	240	0	8,119	678	7,441	3,248	4,871	Jalna
20	परभणी	1,500	186	186	1,872	795	1,077	749	1,123	Parbhani
21	हिंगोली	240	168	269	677	332	345	271	406	Hingoli
22	बीड	3,607	400	0	4,007	1,334	2,673	1,603	2,404	Beed
23	नांदेड	5,385	429	374	6,188	1,432	4,756	2,475	3,713	Nanded
24	उस्मानाबाद	1,112	252	0	1,364	499	865	546	818	Osmanabad
25	लातूर	3,312	276	141	3,729	766	2,963	1,492	2,237	Latur
26	बुलढाणा	2,100	520	800	3,420	1,306	2,114	1,368	2,052	Buldhana
27	अकोला	2,995	180	16	3,191	256	2,935	1,276	1,915	Akola
28	वाशिम	914	150	0	1,064	322	742	426	638	Washim
29	अमरावती	4,336	336	40	4,712	1,290	3,422	1,885	2,827	Amravati
30	यवतमाळ	2,475	378	10	2,863	733	2,130	1,145	1,718	Yavatmal
31	वर्धा	2,814	162	162	3,138	1,370	1,768	1,255	1,883	Wardha
32	नागपूर	7,030	294	0	7,324	1,754	5,570	2,930	4,394	Nagpur
33	भंडारा	1,450	198	0	1,648	576	1,072	659	989	Bhandara
34	गोदिंया	793	312	0	1,105	582	523	442	663	Gondiya
35	चंद्रपूर	1,596	348	0	1,944	628	1,316	778	1,166	Chandrapur
36	गडचिरोली	646	270	403	1,319	1,018	301	528	791	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**1,74,249**	**11,939**	**12,336**	**1,98,524**	**46,158**	**1,52,366**	**79,402**	**1,19,095**	**Maharashtra State**

आधार: आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source: Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune

7. आरोग्य / HEALTH

तक्ता क्रमांक / TABLE No.7.4

सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थाकडून मिळणाऱ्या वैद्यकीय सुविधा / Medical facilities available through Public and Public aided Institutions (01.01.2015) (2014-15)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	रुग्णालये Hospitals	प्राथमिक आरोग्य केन्द्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispen-saries	प्राथमिक आरोग्य पथके Primary Health Units	क्षयरोग रुग्णालये आणि रुग्ण चिकित्सालये TB Hospitals and Clinics	सर्व संस्थातील खाटांची संख्या No. of beds in all Institutions	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई शहर	777	0	751	0	23	37,115	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर							Mumbai Suburban
3	ठाणे	1,095	79	2,411	23	1	13,086	Thane
4	पालघर							Palghar
5	रायगड	232	55	205	3	5	3,969	Raigad
6	रत्नागिरी	163	67	899	0	4	3,075	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	185	38	0	0	0	2,078	Sindhudurg
8	नाशिक	685	106	5,497	9	9	11,050	Nashik
9	धुळे	183	41	365	0	1	4,042	Dhule
10	नंदुरबार	130	58	313	6	0	1,218	Nandurbar
11	जळगाव	455	77	1,985	0	1	7,360	Jalgaon
12	अहमदनगर	304	96	1,892	5	2	6,304	Ahmednager
13	पुणे	494	96	648	8	1	15,620	Pune
14	सातारा	513	71	1,783	6	3	7,949	Satara
15	सांगली	238	59	1,329	2	0	4,855	Sangli
16	सोलापूर	328	77	1,797	1	1	5,920	Solapur
17	कोल्हापूर	600	73	1,310	6	2	8,637	Kolhapur
18	औरंगाबाद	430	50	1,120	0	1	8,562	Aurangabad
19	जालना	557	40	1,982	2	0	8,119	Jalna
20	परभणी	151	31	650	4	1	1,872	Parbhani
21	हिंगोली	24	24	180	5	0	677	Hingoli
22	बीड	87	50	1,188	4	1	4,007	Beed
23	नांदेड	364	63	439	16	1	6,188	Nanded
24	उस्मानाबाद	51	42	665	0	1	1,364	Osmanabad
25	लातूर	221	46	426	6	1	3,729	Latur
26	बुलढाणा	200	52	535	0	2	3,420	Buldhana
27	अकोला	146	30	621	0	1	3,191	Akola
28	वाशिम	102	25	215	1	1	1,064	Washim
29	अमरावती	259	56	451	20	1	4,712	Amravati
30	यवतमाळ	216	63	1,169	5	1	2,863	Yavatmal
31	वर्धा	71	27	470	6	1	3,138	Wardha
32	नागपूर	709	49	472	3	2	7,324	Nagpur
33	भंडारा	104	33	474	0	1	1,648	Bhandara
34	गोदिंया	50	39	395	8	1	1,105	Gondia
35	चंद्रपूर	83	58	380	8	1	1,944	Chandrapur
36	गडचिरोली	35	45	460	36	21	1,319	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**10,242**	**1,816**	**33,477**	**193**	**92**	**1,98,524**	**Maharashtra State**

आधार: आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source: Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune

८. कुटुंब कल्याण :

८.१ कुटुंब कल्याण केंद्राच्या आकडेवारीत फिरत्या कुटुंब कल्याण केंद्रांचाही समावेश आहे. ह्या केंद्रामध्ये नसबंदी शस्त्रक्रिया, लूप बसविणे व कुटुंब कल्याण साधनांचे वाटप करणे इत्यादी कामे नियमितपणे चालतात. पुरुष नसबंदीस इंग्रजीत व्हॅसेक्टॉमी म्हणतात, तर स्त्री नसबंदीस ट्युबेक्टॉमी म्हणतात. 'लूप' हे साधन स्त्रियांसाठी असून त्यांचा उपयोग पाळणा लांबविण्याकरिता किंवा थांबविण्याकरिता होतो.

8. FAMILY WELFARE:

8.1 The number of family welfare centres include Mobile Family Welfare Centres also. In these centres the Sterilisation, I.U.C.D. insertions and distribution of conventional contraceptives are done regularly. The sterilisation operation performed on male is called vasectomy and that on female is called tubectomy. I.U.C.D. device is meant for women and is used for spacing as well as for stopping of births.

8. कुटुंब कल्याण / FAMILY WELFARE

तक्ता क्र. / TABLE No. 8.1

कुटुंब कल्याण केंद्रांची / चिकित्सालयांची संख्या/ Number of family welfare centres / clinics (2014-15)

अनु.क्र. Sr.No.	जिल्हे	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	शासकीय Govt.	इतर संस्था Other bodies	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(9)	(2)
1	मुंबई	101	0	101	0	101	Mumbai
2	मुंबईउपनगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	55	32	23	44	11	Thane
4	पालघर	59	46	13	58	1	Palghar
5	रायगड	67	52	15	66	1	Raigad
6	रत्नागिरी	80	67	13	80	0	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	49	38	11	48	1	Sindhudurg
8	नाशिक	148	103	45	132	16	Nashik
9	धुळे	56	41	15	49	7	Dhule
10	नंदुरबार	74	58	16	73	1	Nandurbar
11	जळगाव	120	77	43	99	21	Jalgaon
12	अहमदनगर	128	96	32	122	6	Ahmednagar
13	पुणे	150	96	54	121	29	Pune
14	सातारा	90	71	19	89	1	Satara
15	सांगली	94	59	35	74	20	Sangli
16	सोलापूर	115	77	38	93	22	Solapur
17	कोल्हापूर	111	73	38	93	18	Kolhapur
18	औरंगाबाद	71	50	21	63	8	Aurangabad
19	जालना	56	40	16	51	5	Jalna
20	परभणी	51	31	20	41	10	Parbhani
21	हिंगोली	29	24	5	29	0	Hingoli
22	बीड	66	50	16	65	1	Beed
23	नांदेड	88	65	23	82	6	Nanded
24	उस्मानाबाद	54	42	12	53	1	Osmanabad
25	लातूर	75	46	29	59	16	Latur
26	बुलढाणा	68	52	16	68	0	Buldhana
27	अकोला	43	30	13	37	6	Akola
28	वाशिम	33	25	8	33	0	Washim
29	अमरावती	80	56	24	71	9	Amravati
30	यवतमाळ	82	63	19	80	2	Yavatmal
31	वर्धा	38	27	11	36	2	Wardha
32	नागपूर	89	49	40	61	28	Nagpur
33	भंडारा	43	33	10	43	0	Bhandara
34	गोदिंया	56	39	17	52	4	Gondiya
35	चंद्रपूर	78	58	20	72	6	Chandrapur
36	गडचिरोली	59	45	14	58	1	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**2,656**	**1,811**	**845**	**2,295**	**361**	**Maharashtra State**

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, (कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- Directorate of Health Services, (Family Welfare, MCH & SH) Government of Maharashtra, Pune.

8. कुटुंब कल्याण / FAMILY WELFARE

तक्ता क्र. /TABLE No. 8.2

महाराष्ट्रातील कुटुंब कल्याण कार्यक्रम / Family welfare Programme in Maharashtra (2014-15)

अनु.क्र. Sr.No.	जिल्हे	ऐच्छिक नसबंदी शस्त्रक्रिया संख्या No. of Voluntary sterilization Operation		बसविलेल्या लुपांची संख्या No. of I.U.C.D.		Districts
		ध्येय Targets	साध्य Achievements	ध्येय Targets	साध्य Achievements	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई	45,706	30,977	66,826	54,318	Mumbai
2	मुंबईउपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	15,535	10,128	8,641	8,340	Thane
4	पालघर	12,109	9,599	7,478	6,333	Palghar
5	रायगड	11,199	7,405	9,705	6,862	Raigad
6	रत्नागिरी	7,264	6,158	8,413	6,478	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	3,380	2,672	5,780	4,036	Sindhudurg
8	नाशिक	33,648	28,829	18,279	13,475	Nashik
9	धुळे	11,804	9,773	7,609	6,891	Dhule
10	नंदुरबार	9,080	6,743	3,291	2,657	Nandurbar
11	जळगाव	24,416	20,422	15,685	14,415	Jalgaon
12	अहमदनगर	26,838	23,331	26,849	27,443	Ahmednagar
13	पुणे	51,808	43,859	33,118	33,290	Pune
14	सातारा	19,271	19,332	12,032	12,820	Satara
15	सांगली	15,840	14,094	19,096	17,562	Sangli
16	सोलापूर	24,971	22,417	20,334	19,318	Solapur
17	कोल्हापूर	22,449	21,835	27,774	26,173	Kolhapur
18	औरंगाबाद	18,010	12,640	14,496	13,809	Aurangabad
19	जालना	11,401	9,778	8,330	8,534	Jalna
20	परभणी	9,686	7,876	7,946	5,792	Parbhani
21	हिंगोली	7,668	5,118	3,332	1,901	Hingoli
22	बीड	14,730	9,888	14,150	12,734	Beed
23	नांदेड	20,481	19,890	8,164	8,002	Nanded
24	उस्मानाबाद	9,181	7,624	5,281	5,417	Osmanabad
25	लातूर	16,244	15,235	9,416	9,064	Latur
26	बुलढाणा	14,125	10,029	8,066	7,258	Buldhana
27	अकोला	9,786	8,099	6,704	6,397	Akola
28	वाशिम	6,659	5,737	4,090	4,170	Washim
29	अमरावती	14,327	11,644	11,268	8,307	Amravati
30	यवतमाळ	15,739	15,096	10,559	7,905	Yavatmal
31	वर्धा	7,163	7,110	7,082	6,024	Wardha
32	नागपूर	20,784	15,941	20,886	11,298	Nagpur
33	भंडारा	6,154	6,963	4,018	3,062	Bhandara
34	गोदिंया	9,181	8,607	4,267	3,245	Gondiya
35	चंद्रपूर	11,704	11,196	9,258	6,702	Chandrapur
36	गडचिरोली	6,659	6,533	1,777	1,551	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**5,65,000**	**4,72,578**	**4,50,000**	**3,91,583**	**Maharashtra State**

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, (कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- Directorate of Health Services, (Family Welfare, MCH & SH) Government of Maharashtra, Pune.

8. कुटुंब कल्याण / FAMILY WELFARE

तक्ता क्र. /TABLE No. 8.3

कार्यरत असलेल्या कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य / Number of Family welfare Centres operating and work done

(2014-15)

अनु.क्र. Sr. No.	जिल्हे	३१ मार्च, २०१५रोजी केंद्रांची संख्या No. of Centres as on 31st Mar, 2015	नसबंदी शस्त्रक्रियांची संख्या No. of Sterilization Operations done			बसविलेल्या लुपांची संख्या No. of I.U.C.D insertions performed	Districts
			पुरुष नसबंदी Vasectomy	स्त्री नसबंदी Tubectomy	एकूण Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई	101	449	30,528	30,977	54,318	Mumbai
2	मुंबईउपनगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	55	114	10,014	10,128	8,340	Thane
4	पालघर	59	297	9,302	9,599	6,333	Palghar
5	रायगड	67	13	7,392	7,405	6,862	Raigad
6	रत्नागिरी	80	37	6,121	6,158	6,478	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	49	30	2,642	2,672	4,036	Sindhudurg
8	नाशिक	148	1,462	27,367	28,829	13,475	Nashik
9	धुळे	56	261	9,512	9,773	6,891	Dhule
10	नंदुरबार	74	694	6,049	6,743	2,657	Nandurbar
11	जळगाव	120	94	20,328	20,422	14,415	Jalgaon
12	अहमदनगर	128	54	23,277	23,331	27,443	Ahmednagar
13	पुणे	150	256	43,603	43,859	33,290	Pune
14	सातारा	90	211	19,121	19,332	12,820	Satara
15	सांगली	94	40	14,054	14,094	17,562	Sangli
16	सोलापूर	115	18	22,399	22,417	19,318	Solapur
17	कोल्हापूर	111	669	21,166	21,835	26,173	Kolhapur
18	औरंगाबाद	71	111	12,529	12,640	13,809	Aurangabad
19	जालना	56	7	9,771	9,778	8,534	Jalna
20	परभणी	51	38	7,838	7,876	5,792	Parbhani
21	हिंगोली	29	12	5,106	5,118	1,901	Hingoli
22	बीड	66	53	9,835	9,888	12,734	Beed
23	नांदेड	88	63	19,827	19,890	8,002	Nanded
24	उस्मानाबाद	54	9	7,615	7,624	5,417	Osmanabad
25	लातूर	75	152	15,083	15,235	9,064	Latur
26	बुलढाणा	68	46	9,983	10,029	7,258	Buldhana
27	अकोला	43	425	7,674	8,099	6,397	Akola
28	वाशिम	33	16	5,721	5,737	4,170	Washim
29	अमरावती	80	626	11,018	11,644	8,307	Amravati
30	यवतमाळ	82	68	15,028	15,096	7,905	Yavatmal
31	वर्धा	38	165	6,945	7,110	6,024	Wardha
32	नागपूर	89	384	15,557	15,941	11,298	Nagpur
33	भंडारा	43	1,296	5,667	6,963	3,062	Bhandara
34	गोदिंया	56	1,995	6,612	8,607	3,245	Gondiya
35	चंद्रपूर	78	929	10,267	11,196	6,702	Chandrapur
36	गडचिरोली	59	2,858	3,675	6,533	1,551	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**2,656**	**13,952**	**4,58,626**	**4,72,578**	**3,91,583**	**Maharashtra State**

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, (कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source: - Directorate of Health Services, (Family Welfare, MCH & SH) Government of Maharashtra, Pune.

९. समाज कल्याण सेवा :

९.१ या विभागात आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित करण्यात आलेली कर्जे व अनुदाने ह्या संबंधीची माहिती दिली आहे.

9. SOCIAL WELFARE SERVICES :

9.1 Information of loans and grants disbursed to economically weaker sections is given in this section.

9. समाज कल्याण सेवा / SOCIAL WELFARE SERVICES

तक्ता क्र. / TABLE No. 9.1

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित केलेल्या कर्ज व अनुदानाबाबत उद्देश व साधनानुसार माहिती /

Loans and grants disbursed to economically weaker sections by purpose and sources

(2014-15)

अनु.क्र.	साधने / उद्येश	शासकीय / Government		बँका / Bank		इतर / Others		
		लाभधारकांची संख्या	रक्कम (₹ लाखात)	लाभधारकांची संख्या	रक्कम (₹ लाखात)	लाभधारकांची संख्या	रक्कम (₹ लाखात)	
Sr.No.		No. of beneficiaries	Amount (₹ in lakh)	No. of beneficiaries	Amount (₹ in lakh)	No. of beneficiaries	Amount (₹ in lakh)	Sources / purpose
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	जमीन खरेदी	..	..	..	..	..	..	Purchase of land
2	शेती अवजारे खरेदी	..	..	..	..	..	..	Purchase of Agriculture Implement.
3	इतर शेती उद्योगाकरिता	..	..	..	..	..	..	Other Agricultural purposes.
4	उद्योगाकरिता	..	..	..	..	..	..	Industrial purposes.
5	वाहने खरेदी	63	184.66	..	160.00	..	..	Purchase of vehicles
6	सिमांतिक कर्ज २११२	18,171	7,386.15	826	370.24	..	201.07	Margin money Schemes
7	५० टक्के अनुदान योजना	1,401	1,595.10	..	1,016.20	4,388	438.8	50 per cent subsidy
8	इतर केंद्रीय महामंडळांची कर्ज योजना	..	..	..	..	..	..	Seed money capital loan
9	इतर	..	..	..	..	3	4.66	Others
	एकूण	**19,635**	**9,165.91**	**826**	**1,546.44**	**4,391**	**644.53**	**Total**

आधार:- 1. वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ (मर्या.), मंबु ई.
2. लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.), मंबु ई.
3. महात्मा फुले मागासवगीर्य विकास महामंडळ (मर्या.), मंबु ई.

Source:- 1. Vasantrao Naik Vimukta Jati & Nomadic Tribe Development Corp.Ltd., Mumbai.
2. Lok Shahir Annabhau Sathe Development Corp.Ltd., Mumbai.
3. Mahatma Phule Backward Class Development Corp.Ltd. , Mumbai.

१०. सामाजिक सुरक्षा व सामाजिक संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालय विषयक)

१०.१ या विभागातील तक्त्यांमध्ये बृहन्मुंबई व महाराष्ट्र राज्यातील पोलिसांची संख्या व त्यांच्यावरील खर्च, विविध गुन्ह्यांचे वर्गीकरण, न्यायालये व त्यांच्याकडील प्रकरणे आणि तुरुंग या विषयांवरील आकडेवारी समाविष्ट आहे.

10. SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (Police, Crimes and Judicial)

10.1 Data in the tables in this section include statistics regarding Police Force in Brihan Mumbai and Maharashtra and cost of Police, classification of various crimes, courts and cases with them and prisons.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस,गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE,CRIMES AND JUDICIAL)
पोलीस / POLICE
तक्ता क्रमांक / TABLE No.10.1
महाराष्ट्र राज्यातील पोलीस ठाणी व पोलिसांची संख्या (रेल्वे व मुंबई शहर धरुन)
Police Stations and Police Force in Maharashtra State (Including Railways and Mumbai City) (2014-15)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	पोलीस ठाणी Number of Police Stations	आऊट पोस्ट No. of Out Posts	हंगामी धरुन एकूण पोलिसांची संख्या Strength of Police including temporary force	चौकशी झालेले एकूण दखलपात्र गुन्हे Total number of cognizable Crimes investigated	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई रेल्वे	17	18	3,855	3,141	Mumbai Railway
2	मुंबई शहर	93	323	44,698	40,361	Mumbai City
3	नवी मुंबई	20	18	4,758	5,903	Navi Mumbai
4	ठाणे शहर	34	37	9,226	13,227	Thane City
5	ठाणे (ग्रामीण)	15	19	4,835	3,641	Thane (Rural)
6	पालघर	22	81	128	4,692	Palghar
7	रायगड	29	42	2,343	2,601	Raigad
8	रत्नागिरी	18	60	1,670	1,568	Ratnagiri
9	सिंधुदुर्ग	13	43	1,311	789	Sindhudurg
10	नाशिक शहर	11	61	3,058	3,883	Nashik City
11	नाशिक (ग्रामीण)	39	34	3,530	6,832	Nashik (Rural)
12	धुळे	16	23	1,911	2,818	Dhule
13	नंदुरबार	12	27	1,568	1,425	Nandurbar
14	जळगाव	34	91	3,578	6,531	Jalgaon
15	अहमदनगर	29	71	3,220	6,957	Ahmednagar
16	पुणे रेल्वे	6	20	838	676	Pune Railway
17	पुणे शहर	39	124	9,777	14,468	Pune City
18	पुणे (ग्रामीण)	36	42	3,195	10,334	Pune (Rural)
19	सातारा	27	40	3,052	6,062	Satara
20	सांगली	25	43	2,838	5,171	Sangli
21	सोलापूर शहर	7	25	2,097	2,186	Solapur City
22	सोलापूर (ग्रामीण)	23	44	2,318	6,235	Solapur (Rural)
23	कोल्हापूर	30	42	3,059	4,942	Kolhapur
24	औरंगाबाद शहर	15	43	3,549	4,821	Aurangabad City

तक्ता क्रमांक / TABLE No.10.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
25	औरंगाबाद (ग्रामीण)	23	12	1,986	4,237	Aurangabad (Rural)
26	जालना	19	13	1,629	3,372	Jalna
27	परभणी	19	15	1,876	3,606	Parbhani
28	बीड	27	15	2,381	4,864	Beed
29	नांदेड	36	27	3,673	4,600	Nanded
30	उस्मानाबाद	17	14	1,960	2,825	Osmanabad
31	हिंगोली	13	15	1,183	1,761	Hingoli
32	लातूर	24	14	2,054	4,070	Latur
33	बुलढाणा	31	28	2,773	4,453	Buldhana
34	अकोला	21	41	2,592	4,433	Akola
35	अमरावती शहर	10	14	1,950	3,338	Amrawati City
36	अमरावती (ग्रामीण)	30	13	2,682	6,948	Amravati
37	यवतमाळ	29	24	2,833	9,951	Yavatmal
38	वाशिम	13	20	1,553	2,579	Washim
39	वर्धा	17	6	1,872	3,687	Wardha
40	नागपूर रेल्वे	16	25	1,274	1,768	Nagpur Railway
41	नागपूर शहर	23	38	7,827	10,359	Nagpur City
42	नागपूर (ग्रामीण)	23	26	2,514	4,564	Nagpur (Rural)
43	गोंदिया	16	32	2,474	1,836	Gondiya
44	भंडारा	15	9	1,621	2,003	Bhandara
45	चंद्रपूर	32	48	3,011	4,441	Chandrapur
46	गडचिरोली	16	38	5,696	875	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**1,080**	**1,858**	**177,826**	**249,834**	**Maharashtra State**

आधार:- पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source:- Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस,गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE POLICE
पोलीस / POLICE
तक्ता क्रमांक / TABLE No.10.2
महाराष्ट्र राज्यातील पोलीसांवरील खर्च व त्यांची संख्या / Cost and Strength of Police in Maharashtra State (2012)

अक्र. Sr.No.	जिल्हे	पोलीस आयुक्त, अतिरिक्त पोलीस आयुक्त, उप आयुक्त व सहायक पोलीस आयुक्त Commissioner of Police, Deputy Commissioner of Police & Assistant Commissioner of Police			पोलीस निरीक्षक व सहायक पोलीस निरीक्षक Police Inspector and Assistant Police Inspector			पोलीस अभियोक्ता Police Prosecutors			उप निरीक्षक व सहायक उप निरीक्षक Sub-Inspector and Assistant Sub-Inspector		
		तात्पुरते Tem-porary	कायमचे Per-manent	एकूण Total	तात्पुरते Tem-porary	कायमचे Per-manent	एकूण Total	तात्पुरते Tem-porary	कायमचे Per-manent	एकूण Total	तात्पुरते Tem-porary	कायमचे Per-manent	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई शहर	78	119	197	357	667	1,024	0	0	0	3,134	5,051	8,185
2	मुंबई उपागर												
3	ठाणे	17	0	17	118	4	122	9	0	9	446	62	508
4	रायगड	0	9	9	28	29	57	0	0	0	80	136	216
5	रतागिरी	1	6	7	15	21	36	0	0	0	77	131	208
6	सिंधुदुर्ग	0	3	3	13	15	28	0	0	0	15	107	122
7	नाशिक	7	6	13	52	48	100	0	0	0	321	72	393
8	धुळे	1	5	6	14	32	46	0	0	0	30	207	237
9	नंदुरबार	4	3	7	11	22	33	0	0	0	126	43	169
10	जळगाव	1	11	12	2	84	86	0	0	0	76	372	448
11	अहमदागर	0	1	1	39	43	82	0	0	0	98	289	387
12	पुणे	6	6	12	59	46	105	0	0	0	196	264	460
13	सातारा	1	9	10	19	53	72	0	0	0	51	285	336
14	सांगली	0	9	9	31	44	75	0	0	0	95	240	335
15	सोलापूर	1	9	10	36	44	80	0	0	0	86	202	288
16	कोल्हापूर	2	8	10	2	47	49	5	0	5	54	258	312
17	औरंगाबाद	0	9	9	18	31	49	0	0	0	72	156	228
18	जालाना	2	5	7	29	16	45	0	0	0	28	197	225
19	परभणी	1	8	9	9	53	62	0	0	0	72	161	233
20	हिंगोली	6	0	6	1	32	33	0	0	0	128	11	139
21	बीड	3	6	9	23	30	53	0	0	0	75	193	268
22	नांदेड	3	12	15	58	62	120	0	0	0	152	307	459
23	उस्मानाबाद	2	6	8	42	19	61	0	0	0	96	94	190
24	लातूर	1	9	10	27	32	59	0	0	0	63	153	216
25	बुलढाणा	0	3	3	12	41	53	0	0	0	78	267	345
26	ओला	2	5	7	33	25	58	0	0	0	219	155	374
27	वाशिम	3	3	6	29	22	51	7	0	7	26	115	141
28	अमरावती	8	3	11	26	4	30	0	0	0	154	30	184
29	यवतमाळ	0	8	8	54	39	93	5	0	5	94	253	347
30	वर्धा	0	7	7	9	29	38	0	0	0	64	181	245
31	नागपूर	2	9	11	55	11	66	0	0	0	105	197	302
32	भंडारा	0	6	6	1	24	25	0	0	0	1	116	117
33	गोदिंया	7	0	7	28	18	46	0	0	0	169	10	179
34	चंद्रपूर	1	8	9	48	52	100	0	0	0	92	310	402
35	गडचिरोली	6	9	15	35	12	47	0	0	0	402	241	643
	महाराष्ट्र राज्य	**166**	**320**	**486**	**1,333**	**1,751**	**3,084**	**26**	**0**	**26**	**6,975**	**10,866**	**17,841**

आधार : (१) पोलिस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई. (२) पोलिस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

तक्ता क्रमांक / TABLE No.10.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
हवालदार Police Head Constables / Police Naik			पोलीस शिपाई Constables			एकूण Total			केंद्र व राज्य शासनाच्या महसूल खात्यामधून देय असलेली रक्कम (₹ '०००) Total cost payable from Central & State Revenue Account (₹ '000)	केंद्र व राज्य शासनाच्या महसूल खात्याव्यतिरिक्त अन्य देय रक्कम (₹ '०००) Total cost payable from other than Central & State Revenue Account (₹ '000)	एकूण खर्च (₹ '०००) (Total Cost (₹ '000)	District
तात्पुरते Tem-porary	कायमचे Per-manent	एकूण Total	तात्पुरते Tem-porary	कायमचे Per-manent	एकूण Total	तात्पुरते Tem-porary	कायमचे Per-manent	एकूण Total				
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
2,417	6,496	8,913	12,219	18,431	30,650	18,205	30,764	48,969	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai City Mumbai Suburban
642	161	803	2,633	705	3,338	3,865	932	4,797	18,72,763	0	18,72,763	Thane
96	289	385	337	908	1,245	541	1,371	1,912	4,65,135	0	4,65,135	Raigad
327	351	678	162	478	640	582	987	1,569	4,29,702	0	4,29,702	Ratnagiri
204	349	553	5	393	398	237	867	1,104	4,65,927	0	4,65,927	Sindhudurg
915	509	1,424	876	394	1,270	2,171	1,029	3,200	7,32,566	0	7,32,566	Nashik
145	542	687	250	669	919	440	1,455	1,895	4,85,182	0	4,85,182	Dhule
355	261	616	334	347	681	830	676	1,506	4,84,839	0	4,84,839	Nandurbar
130	591	721	504	1,745	2,249	713	2,803	3,516	10,50,669	0	10,50,669	Jalgaon
132	463	595	714	1,411	2,125	983	2,207	3,190	9,14,317	0	9,14,317	Ahmednagar
291	419	710	1,040	1,123	2,163	1,592	1,858	3,450	8,69,877	0	8,69,877	Pune
116	469	585	474	851	1,325	661	1,667	2,328	9,04,324	0	9,04,324	Satara
133	403	536	617	1,146	1,763	876	1,842	2,718	7,55,363	0	7,55,363	Sangli
464	615	1,079	295	801	1,096	882	1,671	2,553	6,83,472	0	6,83,472	Solapur
307	857	1,164	224	994	1,218	594	2,164	2,758	13,11,248	0	13,11,248	Kolhapur
553	252	805	304	458	762	947	906	1,853	5,62,353	0	5,62,353	Aurangabad
60	303	363	349	753	1,102	468	1,274	1,742	5,33,351	0	5,33,351	Jalna
72	300	372	414	263	677	568	785	1,353	5,48,224	0	5,48,224	Parbhani
522	41	563	318	144	462	975	228	1,203	3,31,309	0	3,31,309	Hingoli
194	285	479	483	814	1,297	778	1,328	2,106	4,53,938	0	4,53,938	Beed
616	889	1,505	1,155	529	1,684	1,984	1,799	3,783	11,28,887	0	11,28,887	Nanded
171	225	396	533	686	1,219	844	1,030	1,874	6,17,013	0	6,17,013	Osmanabad
259	156	415	515	786	1,301	865	1,136	2,001	5,74,262	0	5,74,262	Latur
185	349	534	764	999	1,763	1,039	1,659	2,698	7,96,873	0	7,96,873	Buldhana
273	281	554	711	1,030	1,741	1,238	1,496	2,734	7,10,395	0	7,10,395	Akola
87	170	257	380	657	1,037	532	967	1,499	4,83,020	0	4,83,020	Washim
658	176	834	1,170	590	1,760	2,016	803	2,819	7,67,777	0	7,67,777	Amravati
355	889	1,244	228	756	984	736	1,945	2,681	8,32,958	0	8,32,958	Yavatmal
280	478	758	187	492	679	540	1,187	1,727	4,98,000	0	4,98,000	Wardha
532	463	995	266	597	863	960	1,277	2,237	9,24,304	0	9,24,304	Nagpur
104	194	298	384	487	871	490	827	1,317	4,15,663	0	4,15,663	bhandara
263	191	454	1,617	131	1,748	2,084	350	2,434	8,29,734	0	8,29,734	Gondia
84	503	587	421	1,477	1,898	646	2,350	2,996	7,73,398	0	7,73,398	Chandrapur
652	356	1,008	2,668	1,589	4,257	3,763	2,207	5,970	17,51,971	0	17,51,971	Gadchiroli
12,594	**19,276**	**31,870**	**33,551**	**43,634**	**77,185**	**54,645**	**75,847**	**1,30,492**	**2,49,58,814**	**0**	**2,49,58,814**	**Maharashtra State**

Source.—(1) Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai (2) Director General of Police, Govt. of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस,गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE,CRIMES AND JUDICIAL)
पोलीस / POLICE
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 10.3
महाराष्ट्र राज्यात झालेले इंडियन पिनल कोडखाली दखलपात्र असलेले गुन्हे (गुन्ह्याचे प्रयत्न धरुन) /
Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code in Maharashtra State
(2014)

अ.क्र. Sr. No.	गुन्हे	तिमाहीमध्ये During First Quarter (31.3.2014)	तिमाहीमध्ये During Second Quarter (30.6.2014)	तिमाहीमध्ये During Third Quarter (30.9.2014)	तिमाहीमध्ये During Fourth Quarter (31.12.2014)	एकूण Total 2014	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	दंगल	131	101	78	105	415	Rioting
2	नाण्यासंबंधीचे गुन्हे	0	0	0	0	0	Offences relating to coins
3	चलन व बँक नोटासंबंधीचे गुन्हे	14	6	11	8	39	Offences relating to currency and Bank notes.
4	खून	43	54	38	48	183	Murders
5	सदोष मनुष्यवध (परंतु खून या संज्ञेत अंतर्भूत नसलेले)	2	0	2	1	5	Culpable homicides (not amounting to murder)
6	मादक पदार्थांचा व्यापार	0	0	0	0	0	Administrating of stupefying drugs.
7	पैशाच्या हेतूने किंवा इतर कारणाकरीता माणसांना पळवून नेणे	107	138	128	168	541	Kidnapping and abduction
8	दरोडा किंवा त्याकरिता एकत्र होणे	19	9	9	11	48	Dacoit and preparation of assembly for dacoit.
9	चोरी, लूट	667	453	438	536	2,094	Robbery.
10	घरफोडी	736	795	796	728	3,055	House breaking
11	फसवणूक	713	567	682	632	2,594	Cheating
12	विश्वासघात	183	169	172	148	672	Breach of trust
13	**एकूण चोऱ्या**	**2,556**	**2,489**	**2,601**	**2,440**	**10,086**	**Total Thefts**
	(अ) तांब्याची तार	15	6	11	7	39	(a) Copper Wire
	(ब) जनावरे	2	6	2	8	18	(b) Cattle
	(क) सायकली	48	20	20	36	124	(c) Cycles
	(ड) मोटारी व सुटे भाग	946	897	907	788	3,538	(d) Motor Vehicle and accessories
	(इ) पिस्तुले वगैरे	0	0	0	0	0	(e) Fire arms
	(फ) स्फोटक पदार्थ	0	0	0	0	0	(f) Explosives
	(ग) इतर	1,545	1,560	1,661	1,601	6,367	(g) Other thefts
14	**इतर गुन्हे**	**3,971**	**4,099**	**3,672**	**8,486**	**20,629**	**Other Crimes**
	एकूण	**9,142**	**8,880**	**8,627**	**13,311**	**40361**	**Total**

टिप : उपलब्ध माहिती ही केवळ बृहन्मुंबई करिता आहे.

Note : The above information is only for Brihan Mumbai

आधार- पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.4

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय) /
पोलीस /
तक्ता क्रमांक /
बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे - भाग-१ /

अ.क्र. Sr. No.	गुन्हे	वर्षात नोंदवलेल्या प्रकरणांची संख्या Number of cases reported in the year	तपास करणे नाकारल्याची प्रकरणे Number of cases in which investigation was refused	खोटे सिध्द किंवा घोषित झालेली प्रकरणे Number of cases proved or declared to be false	कायद्यातील किंवा वस्तुस्थितीतील चुकीमुळे किंवा गुन्हा अदखल पात्र ठरविलेली प्रकरणे Number of cases due to mistake of law or fact decla-red non-cognizable	वर्ष अखेरची प्रलंबित प्रकरणे Number of cases pending at the end of the year
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	वर्ग एक-					
1	शासन, सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्यायविरुध्दचे गुन्हे	1,455	16	0	0	8,920
	वर्ग दोन-					
2	व्यक्तिगत गंभीर गुन्हे	8,226	5	0	0	64,684
	वर्ग तीन-					
3	व्यक्तिगत व मालमत्ता विषयक गंभीर गुन्हे	5,547	1	0	0	24,496
	वर्ग चार-					
4	व्यक्तिगत किरकोळ गुन्हे	2,163	0	0	0	15,287
	वर्ग पाच-					
5	मालत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे	14,712	35	0	0	85,382
	एकूण वर्ग (एक ते पाच)	**32,103**	**57**	**0**	**0**	**1,98,769**
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	8,258	15	0	0	49,856
	एकूण	**40,361**	**72**	**0**	**0**	**2,48,625**

आधार :- पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
POLICE
TABLE No.10.4
Cognizable Crimes in Brihan Mumbai -Part - I
(2014)

बिनचूक प्रकरणे / True cases				दंडाधिका-या समोर प्रत्यक्ष दाखल केलेली एकूण प्रकरणे Total cases directly filed before Magistrates	गुन्हा सिध्द झालेली दंडा-धिका-यापुढील प्रकरणे Total Magistrate's cases ending in conviction	एकूण बिनचूक प्रकरणे Grand total of true cases	Offences
गुन्हा सिध्द झालेली Convicted	निकालात काढलेली, निर्दोष ठरविलेली किंवा सामोपचाराने मिटवलेली Discharged, acquitted or compounded	शोधून न काढलेली किंवा न पकडलेली Non-detected or not apprehended	एकूण Total				
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
							Class-I
39	273	113	425	608	39	1,455	Offences against the State, public tranquility, safety and justice
							Class-II
426	4,057	402	4,885	5514	426	8,226	Serious offences against the persons.
							Class-III
971	538	1,831	3,340	2,518	971	5,547	Serious offences against the persons and property.
							Class-IV
436	324	109	869	1,262	436	2163	Minor offences against persons.
							Class-V
1,251	2,174	6,360	9,785	4,695	1,251	14,712	Minor offences against property.
3,123	**7,366**	**8,815**	**19,304**	**14,597**	**3,123**	**32,103**	**Total for classes I to V**
1,868	1,792	163	3,823	5,649	1,868	8,258	Other offences (not mentioned above)
4,991	**9,158**	**8,978**	**23,127**	**20,246**	**4,991**	**40,361**	**Grand Total**

Source:- Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय) /
पोलीस /
तक्ता क्रमांक /
बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे - भाग-२ /

अ.क्र. Sr. No.	गुन्हे	कोर्टात सुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपासावर किंवा जामिनावर असलेल्या कैदेतील व्यक्तींविषयी या वर्षाच्या सुरुवातीला क्रिमिनल प्रोसिजर कोडच्या 170 कलमानुसार पोलीसांकडे नोंदविलेली किंवा पोलिसांनी दखल घेतलेली प्रकरणे Persons in custody pending trial or investigation or on ball under section 170 Cr.P.C.at the beginning of the year as concerned in cases reported to or in cases taken by the police	वर्षात पोलीसांनी पकडलेल्या व्यक्ती Persons arrested by the Police during the year	क्रिमिनल प्रोसिजर कोडच्या कलम 169 खाली मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons released under section 169 Cr. P.C.	दंडाधिका-याच्या आदेशानुसार सुनावणीपूर्वी मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons released by Magistrate's order before trial	सुनावणी केलेल्या व्यक्ती No. of persons tried
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	वर्ग एक-					
1	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	34,488	4,446	2	14	2,934
	वर्ग दोन-					
2	व्यक्तिसंबंधी गंभीर गुन्हे	94,874	10,796	2	36	7,965
	वर्ग तीन-					
3	व्यक्ति किंवा मालमत्तेसंबंधी गंभीर गुन्हे	30,989	4,365	34	39	3,723
	वर्ग चार-					
4	व्यक्तिसंबंधी गौण गुन्हे	9,904	1,758	0	0	1,405
	वर्ग पाच-					
5	मालमत्तेसंबंधी गौण गुन्हे	73,841	6,607	36	50	5,351
	एकूण वर्ग एक ते पाच	**2,44,096**	**27,972**	**74**	**139**	**21,378**
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	93,044	15,956	37	175	10,166
	एकूण	**3,37,140**	**43,928**	**111**	**314**	**31,544**

आधार :- पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
POLICE
TABLE No.10.5
Cognizable Crimes in Brihan Mumbai -Part - II
(2014)

गुन्हा सिध्द झालेल्या व्यक्ती No. of persons convicted	निर्दोष ठरविलेल्या, मुक्त केलेल्या किंवा सामोपचाराने मिटवि-लेल्या प्रकरणातील व्यक्ती No. of persons acquitted or discharged or compounded	वर्षअखेर अटक टाळणा-या व्यक्ती No. of persons evading arrest at the end of the year	वर्षअखेर कोर्टात सुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपासावर किंवा जामिनावर असलेल्या व्यक्ती No. of persons in custody pending trial or investigation or on bail at the end of the year	दंडाधिकारी प्रकरणातील व्यक्ती Persons concerned in Magistrate's cases			Offences
				अटक केलेले Number arrested	गुन्हा शाबीत झालेली Number convicted	निर्दोष ठरविलेले किंवा मुक्त केलेले Number acquitted or discharged	
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
							Class-I
96	2,155	0	36,667				Offences against the State, public tranquility, safety and justice
							Class-II
669	5,093	0	99,870				Serious offences against the persons.
							Class-III
1,300	874	0	33,107				Serious offences against the property or persons
							Class-IV
367	230	0	11,065				Minor offences against the persons.
							Class-V
1,337	2,540	0	76,485				Minor offences against the property.
3,769	**10,892**	**0**	**2,57,194**	**0**	**0**	**0**	**Total for classes I to V**
2,540	4,735	0	1,01,513				Other offences not specified above
6,309	**15,627**	**0**	**3,58,707**	**0**	**0**	**0**	**Grand Total**

Source:- Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस,गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE,CRIMES AND JUDICIAL)
पोलीस / POLICE
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 10.6
बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे -भाग - १ / Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai -Part - I
(2014)

अ. क्र. Sr. No.	गुन्हे	वर्षाच्या सुरवातीची प्रलंबित प्रकरणे Number of cases pending at the beginning of the year	वर्षभरात दाखल केलेली प्रकरणे Cases reported during the year	निकालासाठी एकूण [स्तंभ (३) + (४)] Total for disposal [column (3) + (4)]	सुनावणी न करता रद्दपातल केलेली प्रकरणे Number of cases dismissed without trial	आरोपी मेला, निसटला किंवा सुनावणी चालू असताना वेडा झाला किंवा त्याच्यावरील आरोप रद्द केले, सामोपचाराने मिटवले किंवा काढून घेतले अशी प्रकरणे Cases in which accused died, escaped, became insane during trial or in which charges were abandoned, compounded or withdrawn	सुनावणी संपुष्टात आल्यामुळे निकालात काढलेली प्रकरणे Number of cases tried to a conclusion and ended in		वर्षअखेर प्रलंबित प्रकरणे Offences No. of cases pending at the close of the year	
							मुक्त केलेली किंवा निर्दोषी ठरविलेली Discharged or acquitted	गुन्हा शाबीत झालेली Convicted		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
	वर्ग एक-									**Class-I**
1	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता इत्यादी बाबतीतील गुन्हे	1,250	648	1,898	253	712	229	28	676	Offences against the State, public tranquility, etc.
	वर्ग दोन-									**Class-II**
2	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	15,744	4,406	20,150	1,201	4,696	2,873	509	10,871	Serious offences against the persons.
	वर्ग तीन-									**Class-III**
3	मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे	5,263	3,010	8,273	409	978	665	573	5,648	Serious offences against the property.
	वर्ग चार-									**Class-IV**
4	व्यक्तिविषयक गौण गुन्हे	741	966	1,707	110	292	231	340	734	Minor offences against the persons.
	वर्ग पाच-									**Class-V**
5	मालमत्ताविषयक गौण गुन्हे	17,831	6,768	24,599	401	2,694	1,459	783	19,262	Minor offences against the property.
	वर्ग सहा-									**Class-VI**
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	11,930	3,017	14,947	2,370	7,989	2,574	1,313	701	Other offences not specified above
7	पोलीसांनी दखल घेतलेले इतर विशेष किंवा स्थानिक कायद्याबाबतचे गुन्हे	16,458	7,537	23,995	362	4,341	1,794	1,502	15,996	Offences under other special local laws non-cognizable by the Police.
	एकूण	**69,217**	**26,352**	**95,569**	**5,106**	**21,702**	**9,825**	**5,048**	**53,888**	**Grand Total**

आधार :- पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source:- Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.7

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय) /
पोलीस /
तक्ता क्रमांक /
बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे - भाग-२ /

अ.क्र. Sr. No.	गुन्हे	वर्षाच्या सुरवातीला शिल्लक असलेली प्रकरणे ज्यातील व्यक्तीची सुनावणी चालू आहे किंवा ज्यांचेबाबत कायदेशीर कारवाई सुरु केली आहे Persons concerned in cases pending at beginning of year namely under trial or against whom processes had issued	ज्यांचे विरुध्द कारवाई सुरु केली आहे अशा व्यक्ती Persons against whom processes had issued		पळून गेल्यामुळे किंवा टाळल्यामुळे या वर्षात ज्यांना अटक झाली नाही अशा व्यक्ती आणि ज्यांचेविरुध्द वर्ष अखेरीस कायदेशीर कारवाई चालू होती अशा व्यक्ती Persons not arrested because they absconded or evaded arrest or failed to comply with summons during the year and persons against whom processes were outstanding at the end of the year	न्यायालयापुढे हजर झालेल्या व्यक्ती Persons who appeared before Court
			तक्रारीवरुन On complaint	दंडाधिका-यांनी स्वत: घेतलेल्या दखलीमुळे किंवा पोलीसांकडुन मिळालेल्या माहितीवरुन On Magistrate's own motion or information from the police		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	वर्ग एक-					
1	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय पातळीवरील गुन्हे.	16,189	7,457	0	0	2,062
	वर्ग दोन-					
2	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	39,263	13,100	0	0	9,726
	वर्ग तीन-					
3	मिळकती संबंधी गंभीर गुन्हे	11,668	4,597	0	0	2,736
	वर्ग चार-					
4	व्यक्तिविषयक गौण गुन्हे	2,603	1,896	0	0	5,986
	वर्ग पाच-					
5	मिळकतीसंबंधी गौण गुन्हे	35,972	10,620	0	0	1,250
	वर्ग सहा-					
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	39,313	8,414	0	0	969
	वर्ग सात-					
7	पोलीसांनी दखल घेतलेले इतर विशेष किंवा स्थानिक कायद्याबाबतचे गुन्हे	30,929	16,988	0	0	4,800
	एकूण	**1,75,937**	**63,072**	**0**	**0**	**27,529**

आधार :- पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
POLICE
TABLE No.10.7
Non-Cognizable Crimes in Brihan Mumbai -Part - II
(2014)

हजर झालेल्या व सुनावणीशिवाय मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons discharged after appearance without trial	सुनावणी झालेल्या व्यक्ती Persons tried		वर्षअखेर सुनावणी चालू असलेल्या व्यक्ती Persons under trial at the close of the year	सोडलेल्या, सामोपचाराने मिटवलेल्या किंवा काढून घेतलेल्या प्रकरणातील व्यक्ती व सुनावणी चालू असताना मेलेल्या, निसटून गेलेल्या किंवा वेड लागलेल्या व्यक्ती Number concerned in cases abandoned or compounded or with-drawn and number who died, escaped or became insane during the trial	हजर होण्याआधीच मेलेल्या, निसटून गेलेल्या किंवा बदली करण्यात आलेल्या व्यक्ती No. of persons died, escaped or where transferred before appearance	Offences
	निर्दोष ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या Acquitted or discharged	गुन्हा शाबीत झालेल्या Convicted				
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
						Class-I
136	840	45	17,890	100	0	Offences against the State, public tranquility, safety and justice.
						Class-II
1,225	3,575	666	49,304	106	0	Serious offences against the persons.
						Class-III
550	660	881	15,170	38	0	Serious offences against the property.
						Class-IV
0	169	322	8,865	27	0	Minor offences against the persons.
						Class-V
862	1,875	1152	37,195	391	0	Minor offences against the property.
						Class-VI
1,088	2,175	1465	41,677	1,391	0	Other offences not specified above
						Class-VII
1,318	2,976	2292	36,300	257	0	Offences under other special or local laws and cognizable by Police.
5,179	**12,270**	**6823**	**2,06,401**	**2,310**	**0**	**Grand Total**

Source: - Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस,गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE,CRIMES AND JUDICIAL)
पोलीस / POLICE
तक्ता क्रमांक / TABLE No.10.8
बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई सहित) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता /
Property stolen and recovered Brihan Mumbai and in Maharashtra State (including Brihan Mumbai)
(2014)

अ.क्र. Sr. No.	गुन्हे	मालमत्ता चोरीस गेलेली प्रकरणे Cases in which property was stolen	चोरीची मालमत्ता परत मिळालेली प्रकरणे Cases in which stolen property was recovered	चोरीस गेलेल्या मालमत्तेची किंमत Value of property stolen (Rs. In Lakh)	परत मिळालेल्या मालमत्तेची किंमत Value of property recovered (Rs. In Lakh)	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	मुंबई शहर					**Mumbai City**
1	दरोडा	34	20	798.34	475.15	Dacoity
2	जबरी चोरी	2,667	1,427	2,052.70	505.46	Robbery
3	घरफोडी	3,059	1,127	5,992.16	897.17	Burglary
4	चोरी	12,348	4,056	14,446.07	3,264.36	Theft
5	इतर मालमत्तेचे गुन्हे	2,139	714	1,57,333.49	9,453.06	Other kind of Property offences
6	बळजबरीने लुबाडणे	152	90	501.17	1.38	Extortion
7	दंडनीय अफरातफर.	1,159	368	25,126.43	8,493.56	Criminal misappropriation
	एकूण	**21,558**	**7,802**	**2,06,250.36**	**23090.14**	**Grand Total**
	महाराष्ट्र राज्य) (बृहन्मुंबई सहित)					**Maharashtra State (including Brihan Mumbai)**
1	दरोडा	878	642	3,338.90	1,778.80	Dacoity
2	जबरी चोरी	9,425	4,616	7,094.60	2,022.60	Robbery
3	घरफोडी	17,088	4,644	20,075.50	2,858.70	Burglary
4	चोरी	56,140	16,880	47,138.00	11,796.40	Theft
5	इतर मालमत्तेचे गुन्हे	8,134	3,717	2,16,765.30	12,492.00	Other kind of Property offences
	एकूण	**91,665**	**30,499**	**2,94,412.30**	**30,948.50**	**Grand Total**

आधार :- १) पोलीस आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

२) अपर पोलीस महासंचालक, गुन्हे अन्वेषण विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:-1) Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

2) Additional Director-General of Police, C.I.D., Government of Maharashtra, Pune.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.9

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय) / पोलीस / तक्ता क्रमांक /

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे समाविष्ट परंतु मुंबई शहर वगळून) - भाग-१ /

अ.क्र. Sr. No.	गुन्हे	तपासावर शिल्लक असलेल्या आदल्या वर्षातल्या गुन्हयांची संख्या Number of cases pending investigation from the previous year	वर्षात दाखल झालेली प्रकरणे Number of cases reported during the year	तपासणी न झालेली किंवा तपासणीस नकार दिलेली प्रकरणे Number of cases not investigated or in which investigation was refused	वस्तुस्थितीतील किंवा कायद्यातील चुकीमुळे जी प्रकरणे खोटी किंवा दखलपात्र नसलेली घोषित केलेली प्रकरणे Number of cases declared false due to mistake of facts or law or non-cognizable	वर्षभरात दोषारोपपत्र देण्यात आलेली प्रकरणे Cases in which charge-sheets were laid during the year	वर्षभरात दोषारोपपत्र देण्यात न आलेली परंतु तपास पूर्ण करुन अंतिम अहवाल सादर करण्यात आलेली प्रकरणे Cases in which charge-sheets were not laid but investigation completed and final report submitted during the year	वर्ष अखेरीस तपासावर शिल्लक असलेली प्रकरणे Cases pending investigation at the end of the year
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	दखलपात्र गुन्हयात साथ देणे	0	4	0	0	2	0	2
2	दखलपात्र गुन्हयाविषयी कट करणे	1	5	0	0	4	1	1
	वर्ग एक-							
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	4,596	9,852	0	222	8,521	439	5,266
	वर्ग दोन-							
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	17,463	52,726	2	1,139	45,898	1,768	21,382
	वर्ग तीन-							
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे.	14,634	29,170	1	381	11,942	13,073	18,407
	वर्ग चार-							
6	व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे.	4,912	12,575	1	745	8,489	3,614	4,638
	वर्ग पाच-							
7	मालमत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे	48,742	65,091	6	1,473	23,417	34,301	54,636
	एकूण- (एक ते पाच)	**90,348**	**1,69,423**	**10**	**3,960**	**98,273**	**53,196**	**1,04,332**
8	वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे.							
	(१) विशेष व स्थानिक कायद्या-खालील दखलपात्र ठरलेले गुन्हे.	50,599	1,24,124	55	250	1,18,368	1,466	54,584
	(२) आय.पी.सी. कायद्याखालील गुन्हे.	24,167	64,971	7	988	54,616	4,943	28,584
	एकूण	**74,766**	**1,89,095**	**62**	**1,238**	**1,72,984**	**6,409**	**83,168**

आधार:- पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE,CRIMES AND JUDICIAL)
POLICE
TABLE No.10.9
Cognizable Crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Mumbai City) -Part - I
(2013)

वर्ग केलेली प्रकरणे Transferred	न्यायालयात काम चालू असलेली गेल्या वर्षातील प्रकरणे Cases pending trial at court from the previous year	चालू वर्षात न्यायालयात पाठविलेली प्रकरणे Cases sent to court for trial during the year	न्यायालयात सामोपचाराने मिटवलेली, काढून घेतलेली किंवा अन्यथा निकालात काढलेली (गुन्हयास मदत केल्याचे गुन्हे धरुन) प्रकरणे Cases compounded withdrawn or otherwise disposed of by Courts (including abetting, etc,)		निर्दोष सुटलेली प्रकरणे Cases acquitted	गुन्हा शाबित झालेली प्रकरणे Cases convicted	वर्ष अखेरीस न्यायालयात चालू असलेली प्रकरणे Cases pending trial at court at the end of the year	Offences
			सामोपचाराने मिटवलेली प्रकरणे Compounded	न्यायालयातून काढून घेतलेली किंवा अन्यथा थांबविलेली प्रकरणे Withdrawn or otherwise dropped				
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
..	11	2	0	0	0	0	13	Abetment of cognizable offences
..	39	4	0	0	4	2	37	Cognizable criminal conspiracy
								Class I-
..	75,195	8,521	728	243	5,545	388	76,812	Offences against the State public tranquility, safety and justice.
								Class II-
..	3,79,455	45,898	5,573	1,858	28,975	2,498	3,86,449	Serious offences against the persons.
								Class III-
..	1,01,663	11,942	378	126	5,969	1,038	1,06,094	Serious offences against persons and property or against property only.
								Class IV-
..	81,545	8,489	539	179	5,800	344	83,172	Minor offences against the persons.
								Class V-
..	2,62,203	23,417	4,811	1,604	14,524	2,333	2,62,348	Minor offences against the property.
..	**9,00,111**	**98,273**	**12,029**	**4,010**	**60,817**	**6,603**	**9,14,925**	**Sub-Total (1 to 5)**
								Other offences not specified above.-
..	11,37,058	1,18,368	16,274	5,425	84,435	19,670	11,29,622	(I) Offences under special and local laws declared to be cognizable.
..	4,50,542	54,616	6,980	2,326	33,547	7,886	4,54,419	(ii) Offences under I.P.C.
0	**15,87,600**	**1,72,984**	**23,254**	**7,751**	**1,17,982**	**27,556**	**15,84,041**	**Grand Total**

Source:- Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय) / पोलीस / तक्ता क्रमांक / महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे समाविष्ट परंतु मुंबई शहर वगळून) - भाग-२/

अ.क्र. Sr. No.	गुन्हे	गेल्या वर्षापासून प्रकरणांची चौकशी चालू असतांना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या Number of persons in custody or on bail during the stage of investigation pending from previous year	वर्षभरात अटक केलेल्या व्यक्ती Number of persons arrested during the year	सुनावणीपूर्वी पोलीसांनी किंवा दंडाधिका-यांनी मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons discharged by police or by magistrate before trial	वर्षभरात आरोपपत्र दाखल केले आहेत अशा व्यक्ती Number of persons in whose cases charge sheets were called during the year	वर्ष अखेरीस प्रकरणांची चौकशी चालू असतांना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या Number of persons in custody or on bail pending investigation at the end of the year	ज्यांच्यावरील प्रकरणाची कोर्टातील सुनावणी गेल्या वर्षापासून चालू आहे अशा व्यक्तींची संख्या Number of persons at trial in court pending from the previous year
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	दखलपात्र गुन्हयात साथ देणे	2	2	0	4	0	20
2	दखलपात्र गुन्हयाविषयी कट करणे	3	9	0	10	2	127
	वर्ग एक-						
3	सार्वजनिक शांतता,सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	19,529	5,85,692	136	58,150	19,935	5,95,460
	वर्ग दोन-						
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	26,707	95,862	352	89,202	33,015	7,87,635
	वर्ग तीन-						
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे.	10,222	29,905	1,295	26,599	12,233	2,46,116
	वर्ग चार-						
6	व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे.	3,283	9,421	20	9,463	3,221	90,096
	वर्ग पाच-						
7	मालमत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे	19,275	49,057	1,438	44,181	22,713	4,38,757
	वर्ग सहा-						
8	वर न नोंदविलेले इंडियन पिनल कोडखालील इतर गुन्हे.	27,353	1,02,579	185	97,168	32,579	7,42,236
	एकूण- (एक ते आठ)	**1,06,369**	**3,45,516**	**3,426**	**3,24,763**	**1,23,696**	**29,00,300**
9	वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे.						
	(१) विशेष व स्थानिक कायद्या-खाली दखलपात्र ठरलेले गुन्हे.	66,371	1,72,321	173	1,67,182	71,337	16,01,288
	एकूण	**66,371**	**1,72,321**	**173**	**1,67,182**	**71,337**	**16,01,288**

आधार :-पो्लीस महासंचालक,महाराष्ट्र शासन,मुंबई.

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
POLICE
TABLE No.10.10
Cognizable Crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Mumbai City) - Part - II (2013)

ज्यांच्यावरील प्रकरणे कोर्टापुढे सुनावणीसाठी या वर्षात सादर केली अशा व्यक्तींची संख्या Number of persons whose cases were put to Court for trial during the year	ज्यांची प्रकरणे सामोपचाराने मिटविली किंवा काढून घेतली किंवा गुन्हयात साथ देणे वगैरे आरोप धरुन असलेल्या प्रकरणांचा अन्य निकाल लावला आहे अशा व्यक्ती Number of persons against whom cases were compounded or withdrawn or whose cases were otherwise disposed of including abetting, etc.		शिक्षा झालेल्या व्यक्ती Number of persons convicted	निर्दोष ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या व्यक्ती Number of persons acquitted or discharged	ज्या व्यक्तींची कोर्टापुढे सुनावणी चालू असतांना ज्या कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशा व्यक्तींची वर्षअखेरची संख्या Number of persons in custody or on bail pending trial in Courts at the end of the year	वर्ग केलेली प्रकरणे Trans-ferred	Offences
	सामोपचाराने मिटविलेली Compounded	काढून घेतलेली किंवा कमी झालेली Withdrawn or otherwise dropped					
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
4	0	0	2	2	20	..	Abetment of cognizable offences
10	0	0	3	5	129	..	Cognizable criminal conspiracy
							Class I-
58,150	4,344	2,172	1,952	40,155	6,04,987	..	Offences against the State public tranquility, safety and justice.
							Class II-
89,202	9,426	4,713	4,477	59,147	7,99,074	..	Serious offences against the persons.
							Class III-
26,599	642	321	1,623	14,138	2,55,991	..	Serious offences against persons and property or against property only.
							Class IV-
9,463	523	261	370	6,217	92,188	..	Minor offences against the persons.
							Class V-
44,181	6,674	3,337	3,063	25,817	4,44,047	..	Minor offences against the property.
							Class VI-
97,168	9,201	4,602	9,235	60,764	7,55,602	..	Other offences under I.P.C not mentioned above.
3,24,763	**30,810**	**15,406**	**20,720**	**2,06,238**	**29,51,889**	..	**Sub-Total (1 to 8)**
							Other offences not specified above.-
1,67,182	18,255	11,121	28,677	1,10,845	15,99,572	..	(I) Offences against special and local laws declared to be cognizable.
1,67,182	**18,255**	**11,121**	**28,677**	**1,10,845**	**15,99,572**	..	**Grand Total**

Source:- Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस,गुन्हे न्याय व सुधारगृहे)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES, JUDICIAL AND SUDHARGRUH)
तक्ता क्रमांक / TABLE No.10.11
कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी / Prisoners confined in Jails and subsidiary Jails
(2014-15)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	माहिती Particulars (3)	Item (2)
1	**कैदेची जागा-**		**Place of confinement-**
	(अ) मध्यवर्ती कारागृह	9	(a) Central Jails.
	(ब) जिल्हा कारागृह #	38	(b) District Jails.
	(क) विशेष कारागृह, रत्नागिरी	1	(c) Special Jails, Ratnagiri.
	(ड) किशोर सुधारालय, नाशिक	1	(d) Kishor Sudharalay, Nashik
	(ई) दुय्यम कारागृह ##	100	(e)Sub-Jails.
	(फ) मुक्त छावण्या	1	(f) Open Colonies.
	एकूण	**150**	**Total**

		पुरुष Men	स्त्रिया Women	एकूण Total	
2	**कैदी-**				**Prisoners-**
2.1	वर्षाच्या सुरवातीस असलेले	26,470	1,461	27,931	Remained at the Commencement of the year.
2.2	वर्षात भरती झालेले	1,19,193	6,339	1,25,532	Received during the year.
	एकूण	**1,45,663**	**7,800**	**1,53,463**	**Total**
2.3	कायद्याच्या सर्व कलमातून मुक्त झालेले.	1,18,663	6,510	1,25,173	Discharged from all clauses
2.4	वर्षाच्या शेवटी असलेले	27,000	1,290	28,290	Remaining at the end of the year.
2.5	प्रत्येक वर्गाची दैनिक सरासरी संख्या	26,586	1,365	27,951	Daily average number of each class.

टिप :- १) # सदर कालावधीत शासन निर्णयानुसार ३ नविन जिल्हा कारागृह कार्यान्वित झाली आहेत.

२) ## एकूण ७२ बंद तालुका दुय्यम कारागृहांची संख्या कमी करण्यात आली असून फक्त चालू तालुका दुय्यम कारागृहांची संख्या देण्यात आली आहे.

आधार :- कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.
Source :- Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस,गुन्हे न्याय व सुधारगृहे)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES, JUDICIAL AND SUDHARGRUH)
तक्ता क्रमांक / TABLE No.10.12
कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षअखेरीस राहिलेल्या कैद्यांची वर्गानुसार संख्या व चालू वर्षात केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैदी फक्त) स्त्री-पुरुष, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या /
Number of convicts admitted and those remained in jail at the close of the year by gender and convicts imprisoned during the year by gender, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only) (2014-15)

अ.क्र.	बाब	माहिती / Particulars			
Sr. No.		पुरुष / Men	स्त्रिया / Women	एकूण / Total	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	आदल्या वर्षाच्या शेवटी राहिलेले कैदी	7,819	466	8,285	Remained at the close of the previous year.
2	चालू वर्षात कैद केलेले	14,896	405	15,301	Imprisoned during the present year.
3	बदलून आलेले	5,952	226	6,178	Received by transfer.
	एकूण	**28,667**	**1,097**	**29,764**	**Total**
4	वर्षभरात मुक्त केलेले	20,955	686	21,641	Discharged during the year.
5	वर्ष अखेर शिल्लक संख्या	7,712	411	8,123	Closing balance at the end of the year.
	चालू वर्षात कैद केलेले-				**Imprisoned during the present year-**
1	वयानुसार / Age-				
1.1	Under 16 वर्षाखालील / Years	…	…	…	
1.2	16-18 वर्षे / Years	…	…	…	
1.3	19-21 वर्षे / Years	1,902	22	1,924	
1.4	22-30 वर्षे / Years	5,165	150	5,315	
1.5	31-40 वर्षे / Years	4,757	149	4,906	
1.6	41-60 वर्षे / Years	2,971	77	3,048	
1.7	Above 60 वर्षावर / Years	101	7	108	
	एकूण	**14,896**	**405**	**15,301**	**Total**
2	**साक्षरतेनुसार-**				**Literacy-**
2.1	साक्षर	2,619	181	2,800	Literate.
2.2	निरक्षर	12,277	224	12,501	Illiterate.
	एकूण	**14,896**	**405**	**15,301**	**Total**
3	**पूर्वीच्या व्यवसायानूसार-**				**Previous occupation-**
3.1	शासकीय सेवेत,नगरपालिका किंवा इतर स्थानिक संस्थात काम करणारे	36	2	38	Employed under Government or municipal or other local authorities.
3.2	व्यावसायिक व्यापार व वाणिज्य क्षेत्रातील	912	17	929	Professional and engaged in commercial trade.
3.3	सेवा किंवा वैयक्तिक कार्यालये असलेल्या	4,221	32	4,253	In service or performing personal offices.
3.4	शेती व पशु क्षेत्रातील	4,448	112	4,560	Engaged in agriculture and with animals.
3.5	यांत्रिक,कला,वस्तुनिर्माण व अभियांत्रिकी क्षेत्रातील.	…	…		Employed in mechanical, arts manufacture and engineering operation, etc.
3.6	इतरत्र वर्गीकरण न झालेल्या व्यक्ती	5,279	242	5,521	Miscellaneous, not classified otherwise
	एकूण	**14,896**	**405**	**15,301**	**Total**
3.7	विवाहित	9569	322	9,891	Married
3.8	अविवाहित	4915	76	4,991	Unmarried
3.9	विधवा / विधूर	412	7	419	Widows / Widower
	एकूण	**14,896**	**405**	**15,301**	**Total**

आधार :- कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे न्याय व सुधारगृहे)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE,CRIMES, JUDICIAL AND SUDHARGRUH)
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 10.13
कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची स्त्री-पुरुष, शिक्षेचे स्वरुप व शिक्षेची मुदत यानुसार, तसेच पूर्वी शिक्षा झालेली असून पुन्हाकारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची संख्या (न्यायिक कैदी फक्त) /
Numbers of convicts admitted into jails by gender, nature & length of sentences and previously convicted convicts readmitted into the jails (for judicial convicts only)
(2014-15)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	पुरुष Men (3)	स्त्रिया Women (4)	एकूण Total (5)	Item (2)
	वर्षभरात कारागृहात दाखल केलेली कैदी-				**Convicts admitted during the year-**
	कारावास-				**Imprisonment-**
1	एक महिना किंवा कमी	6390	29	6419	Not exceeding one month.
2	एक महिन्याहून जास्त व तीन महिने किंवा कमी	2339	88	2427	Above one month and not exceeding three months.
3	तीन महिन्याहून जास्त व सहा महिने किंवा कमी	2195	76	2271	Above three months and not exceeding six months.
4	सहा महिन्याहून जास्त व एक वर्ष किंवा कमी	1353	44	1397	Above six months and not exceeding one year.
5	एक वर्षाहून जास्त व दोन वर्ष किंवा कमी	992	33	1025	Above one year and not exceeding two years.
6	दोन वर्षाहून जास्त व पाच वर्षे किंवा कमी	499	57	556	Above two years and not exceeding five years.
7	पाच वर्षाहून जास्त व दहा वर्षे किंवा कमी	342	22	364	Above five years and not exceeding ten years.
8	दहा वर्षाहून जास्त	99	2	101	Exceeding ten years.
9	हद्यपारीची शिक्षा-			0	Sentenced to transportation-
	(अ) मुदतीची हद्यपारी			0	(a) For a tern.
10	मृत्युची शिक्षा	4	0	4	Sentence of death.
11	जन्मठेपेची शिक्षा	683	54	737	Imprisonment for Life
	एकूण	**14,896**	**405**	**15,301**	**Total**
	पूर्वी शिक्षा झालेले व कारागृहात दाखल केलेले कैदी-				Convicts admitted who had been previously convicted-
1	जामीन न मिळाल्यामुळे किंवा चांगल्या वर्तणुकी- अभावी कैद केलेले सराईत गुन्हेगार.	…	…	…	Number of habitual offenders imprisoned in default of finding security or good behaviour.
2	पूर्वी शिक्षा झालेले व जामीन न मिळविता आल्यामुळे कैद केलेले-				Number of habitual offenders imprisoned in default behaviour.
	(अ) पूर्वी एकदा शिक्षा झालेले	…	…	…	(a) Previously convicted once.
	(ब) पूर्वी दोनदा शिक्षा झालेले	…	…	…	(b) Previously convicted twice.
	(क) पूर्वी दोनपेक्षा जास्त वेळा शिक्षा झालेले	…	…	…	(c)Previously convicted more than twice.
	एकूण - (१+२)	…	…	…	**Total (1+2)**
3	१६ वर्षाखालील गुन्हेगार	…	…	…	Offenders under 16 years of age.

आधार :- कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस,गुन्हे न्याय व सुधारगृहे)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE,CRIMES, JUDICIAL AND SUDHARGRUH)
तक्ता क्रमांक / TABLE No.10.14
तुरुंगातील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च/
Expenditure in guarding and caring the prisoners in jails
(2014-15)

(रुपये हजारात / ₹ In Thousands)

अ.क्र. Sr. No.	बाब	खर्च Expenditure	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
	आस्थापना खर्च		**Establishment Expenditure**
	(अ) आवर्ती (वेतनासह)	**19,95,451**	(A) Recurring (including salaries)
	(ब) अनावर्ती		(B) Non Recurring
	१. विकास खर्च	1,30,516	Development Expenditure
	२. विकासेत्तर खर्च	…	Non development Expenditure
	एकूण (अ+ब)	**21,25,967**	**Total (A + B)**
	(क) योजनेत्तर खर्च-		**(C) Expenditure on Non-plan scheme-**
1	वेतन	13,03,120	Salaries
2	प्रवास खर्च	9,086	Travel expenses
3	आहारविषयक आकार	3,06,904	Diet charges
4	कार्यालयीन खर्च	97,530	Office expenses
5	भाडे, दर व कर	7,423	Rents, Rates and Taxes
6	मजुरी	43,128	Wages
7	सहाय्यक अनुदान	180	Grant-in-aid contribution
8	वैद्यकीय उपचार	11,986	Medical treatment
9	तुरुंग उद्योगावरील खर्च	90,514	Jail Industries expenses
10	इतर खर्च	13,304	Other charges
11	यंत्र सामग्रीवरील खर्च	590	Machinery expenses
12	कपडे बिछाना	4,807	Prison clothing and bedding
13	संकीर्ण बांधकाम	374	Miscellaneous construction
14	पेट्रोल	1,422	Petrol
15	इतर संकीर्ण खर्च	1,05,083	Others miscellaneous expenses
	एकूण (क)	**19,95,451**	**Total (C)**
	कैद्यांची रोजची सरासरी संख्या	27,951	Average number of prisoners daily
	कैद्यांचा दरडोई एकूण खर्च (रुपये)	208	Total cost per head of prisoners (in Rs.)

आधार :- कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune.

११. राज्य उत्पन्न :

राज्य उत्पन्नाचे चालू किंमतींनुसार व २००४-०५ च्या स्थिर किंमतींनुसार अंदाज, त्यांची टक्केवारीनुसार विभागणी, क्षेत्रानुसार विभागणी इत्यादी माहिती या विभागात दिली आहे. हे अंदाज (१) कार्यालयीन अभिलेखामधून उपलब्ध झालेल्या व (२) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, केंद्रीय सांख्यिकीय संघटना आणि इतर संस्थांनी मागील काही वर्षांत घेतलेल्या नमुना पाहण्या व अभ्यास पाहण्या यांतून गोळा केलेल्या व्यापक सांख्यिकीय माहितीवर आधारित आहेत.

तक्ता क्र. ११.१ मध्ये घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक यांची माहिती देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र.११.२ मध्ये घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतींनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्नाची माहिती देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र.११.३ मध्ये घटक खर्चावर आधारित स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतींनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्नाची माहिती दिली आहे.

तक्ता क्र.११.४ मध्ये घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांकांची माहिती दिली आहे.

तक्ता क्र.११.५ मध्ये मागील वर्षापेक्षा निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या टक्केवारीतील बदल स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार देण्यात आला आहे.

तक्ता क्र.११.६ मध्ये स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतींनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई उत्पन्न दिले आहे.

तक्ता क्र.११.७ मध्ये चालू किंमतींनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्न दिले आहे.

तक्ता क्र.११.८ मध्ये चालू किंमतींनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र.११.९ मध्ये औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न दिले आहे.

तक्ता क्र.११.१० मध्ये औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र.११.११ मध्ये औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक दिले आहे.

11. STATE INCOME :

In this section the estimates of State income at current and constant (2004-05) prices, their percentage distribution sectoral distribution etc. are given. These estimates are prepared on the basis of comprehensive statistical material which has become available from official records and also collected through sample surveys and type studies conducted by this Directorate, Central Statistical Organisation and other agencies over the past few years.

Table No.11.1 gives information regarding State Income and per capita State Income at factor cost and their indices.

Table No.11.2 gives information regarding net State domestic product at factor cost by sectors at current prices.

Table No.11.3 gives information regarding net State domestic product at factor cost by sectors at constant (2004-05) prices.

Table No.11.4 gives information regarding indices of net State domestic products at factor cost by major sectors.

Table No.11.5 gives information regarding percentage in net State domestic products over the previous year at constant (2004-05) prices.

Table No.11.6 gives information regarding per capita income in selected States, Union territories of India at constant (2004-05) prices.

Table No.11.7 gives information regarding State Income by Industry of origin at current prices.

Table No.11.8 gives information regarding percentage distribution of State income by industry of origin at current prices.

Table No.11.9 gives information regarding State income by industry of origin at constant (2004-05) prices.

Table No.11.10 gives information regarding percentage distribution of State income by industry of origin at constant (2004-05) prices.

Table No.11.11 gives information regarding indices of State income by industry of origin at constant (2004-05) prices.

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ताक्रमांक / TABLE No. 11.1

घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक / State Income and Per Capita State Income at Factor Cost and their indices

बाब	2004-05	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13++	2013-14+	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
स्थुल राज्य उत्पन्न (₹ लाखात)										**Gross Domestic Product (₹ In lakhs)**
चालू किंमतीनुसार	4,15,47,969	5,84,49,766	6,84,81,658	7,53,96,915	8,55,75,051	10,49,15,008	11,70,12,126	13,22,22,235	15,10,13,214	i) At Current Prices
स्थिर (2004-05) किंमतीनुसार	4,15,47,968	5,34,65,395	5,94,83,158	6,10,19,135	6,66,94,446	7,42,04,180	7,75,60,965	8,35,92,859	8,96,76,749	ii) At Constant (2004-05) Prices
निव्वळ राज्य उत्पन्न (₹ लाखात)										**Net State Domestic Product (₹ In lakhs)**
चालू किंमतीनुसार (रु.लाखात)	3,70,02,281	5,26,90,997	6,19,88,351	6,77,78,112	7,70,79,386	9,50,77,051	10,59,39,151	11,95,20,851	13,65,14,871	i) At Current Prices
स्थिर (2004-05) किंमतीनुसार	3,70,02,280	4,81,98,324	5,38,08,096	5,46,53,290	5,99,33,837	6,67,62,536	6,95,90,440	7,49,13,695	8,05,59,286	ii) At Constant (2004-05) Prices
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न (₹)										**Per Capita Net State Domestic Product (₹)**
चालू किंमतीनुसार	36,077	49,831	57,760	62,234	69,765	84,858	93,282	1,03,856	1,17,091	i) At Current Prices
स्थिर (2004-05) किंमतीनुसार	36,077	45,582	50,138	50,183	54,246	59,587	61,276	65,095	69,097	ii) At Constant (2004-05)Prices
स्थुल राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक (पायाभूत वर्ष 2004-05=100)										**Index Number of Gross State Domestic Product (Base Year 2004-05=100)**
चालू किंमतीनुसार	100	140.7	164.8	181.5	206.0	252.5	281.6	318.2	363.5	i) At Current Prices
स्थिर (2004-05) किंमतीनुसार	100	128.7	143.2	146.9	160.5	178.6	186.7	201.2	215.8	ii) At Constant (2004-05) Prices
निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक (पायाभूत वर्ष 2004-05=100)										**Index Number of Net State Domestic Product (Base Year 2004-05=100)**
चालू किंमतीनुसार	100	142.4	167.5	183.2	208.3	256.9	286.3	323.0	368.9	i) At Current Prices
स्थिर (2004-05) किंमतीनुसार	100	130.3	145.4	147.7	162.0	180.4	188.1	202.5	217.7	ii) At Constant (2004-05) Prices
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक (पायाभूत वर्ष 2004-05=100)										**Index Number of Per Capita Net State Domestic Product (Base Year 2004-05=100)**
चालू किंमतीनुसार	100	138.1	160.1	172.5	193.4	235.2	258.6	287.9	324.6	i) At Current Prices
स्थिर (2004-05) किंमतीनुसार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	ii) At Constant (2004-05) Prices

टिप/ / Note: ++ दुसरे सुधारीत अंदाज / Second Revised Estimates + पहिले सुधारीत अंदाज / First Revised Estimates N.A.- लागू नाही / Not Applicable

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ताक्रमांक / TABLE No. 11.2

घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न / Net State Domestic Product at factor cost by sectors at Current Prices

(₹ लाखात / ₹ In lakhs)

विभाग	2004-05	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13++	2013-14+	Sector
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
प्राथमिक क्षेत्र	**44,25,192**	**65,40,310**	**78,97,635**	**75,45,766**	**87,34,251**	**1,26,92,190**	**1,32,22,447**	**1,39,26,317**	**1,65,22,691**	**Primary Sector**
कृषि व संलग्न कार्ये	**41,34,089**	**62,81,645**	**75,94,794**	**71,40,186**	**83,21,899**	**1,22,93,193**	**1,27,10,124**	**1,34,31,727**	**1,60,64,026**	**Agriculture & allied activities**
१. कृषि, पशुधन	31,13,563	46,93,849	60,38,397	55,20,432	63,84,169	1,01,30,525	1,02,12,138	1,06,35,976	1,25,20,944	Agriculture
२. वन उद्योग	9,00,940	14,44,088	13,98,990	14,70,485	17,72,906	19,59,183	22,49,784	24,95,544	32,14,197	Forestry
३. मत्स्योद्योग	1,19,586	1,43,708	1,57,407	1,49,269	1,64,824	2,03,485	2,48,202	3,00,207	3,28,885	Fishing
४. खाणी	2,91,103	2,58,665	3,02,841	4,05,580	4,12,352	3,98,997	5,12,323	4,94,590	4,58,665	Mining
व्दितीय क्षेत्र	**96,01,587**	**1,54,41,604**	**1,85,50,219**	**1,92,93,779**	**2,09,05,698**	**2,59,52,224**	**2,74,32,350**	**3,12,18,294**	**3,41,37,499**	**Secondary Sector**
उद्योग	**98,92,690**	**1,57,00,269**	**1,88,53,060**	**1,96,99,359**	**2,13,18,050**	**2,63,51,221**	**2,79,44,673**	**3,17,12,884**	**3,45,96,164**	**Industry**
५. कारखाने	67,32,816	1,17,87,926	1,38,87,695	1,36,95,603	1,48,47,107	1,85,08,235	1,90,25,457	2,17,10,647	2,30,20,977	Manufacturing
५.१ नोंदणीकृत	43,17,136	84,69,634	98,63,347	94,86,218	1,02,27,379	1,31,15,471	1,35,78,425	1,60,16,816	1,63,23,212	Registered
५.२ अनोंदणीकृत	24,15,680	33,18,292	40,24,348	42,09,385	46,19,728	53,92,764	54,47,032	56,93,831	66,97,765	Un-registered
६. बांधकाम	25,12,468	32,95,170	42,77,153	49,87,368	52,78,546	64,87,497	75,06,624	80,61,347	89,39,970	Construction
७. वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	3,56,303	3,58,508	3,85,371	6,10,808	7,80,045	9,56,492	9,00,269	14,46,300	21,76,552	Electricity, Gas & Water-supply
तृतीय क्षेत्र / सेवा	**2,29,75,503**	**3,07,09,083**	**3,55,40,498**	**4,09,38,565**	**4,74,39,437**	**5,64,32,638**	**6,52,84,355**	**7,43,76,241**	**8,58,54,681**	**Tertiary Sector / Services**
८. परिवहन, दळणवळण आणि वखार										Transport, Storage & Communication
८.१ रेल्वे	2,34,164	2,77,878	3,20,026	3,70,618	5,20,871	4,50,124	5,14,756	5,57,339	6,14,940	Railways
८.२ परिवहन आणि वखार	19,36,520	26,36,697	30,11,544	34,42,760	39,99,441	46,43,585	54,14,708	61,79,372	69,36,349	Transport and Storage
८.३ दळणवळण	6,90,926	8,12,839	9,33,881	10,56,647	11,88,769	11,60,452	12,50,478	14,42,034	15,88,540	Communication
९. व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	65,06,529	90,19,622	1,02,24,571	1,08,13,972	1,24,44,495	1,46,31,347	1,62,78,082	1,81,90,280	1,96,56,991	Trade, Hotels & Restaurants
१०. बँका आणि विमा उद्योग	46,49,880	58,51,350	68,31,799	81,99,947	87,90,308	1,07,82,660	1,24,67,250	1,38,50,896	1,60,09,769	Banking and Insurance
११. स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	48,22,885	67,84,036	81,24,980	96,74,967	1,16,64,011	1,42,99,355	1,71,86,595	2,04,70,316	2,47,33,057	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services
१२. सार्वजनिक प्रशासन	15,70,542	18,87,959	22,62,602	30,12,659	34,73,504	38,63,325	42,57,699	41,10,048	48,22,685	Public Administration
१३. इतर सेवा	25,64,057	34,38,703	38,31,095	43,66,995	53,58,038	66,01,790	79,14,787	95,75,956	1,14,92,350	Other Services
एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	**3,70,02,281**	**5,26,90,997**	**6,19,88,352**	**6,77,78,110**	**7,70,79,386**	**9,50,77,051**	**10,59,39,152**	**11,95,20,852**	**13,65,14,871**	**Net State Domestic Product**
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न (₹)	**36,077**	**49,831**	**57,760**	**62,234**	**69,765**	**84,858**	**93,282**	**1,03,856**	**1,17,091**	**Per capita Net State Domestic prouduct (₹)**

टिप/ / Note: ++ दुसरे सुधारीत अंदाज / Second Revised Estimates + पहिले सुधारीत अंदाज / First Revised Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.3

घटक खर्चावर आधारित स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न / Net State Domestic Product at factor cost by sectors at Constant (2004-05) Prices

(₹ लाखात / ₹ In lakhs)

विभाग	2004-05	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13++	2013-14+	Sectors
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
प्राथमिक क्षेत्र	**44,25,192**	**54,99,999**	**62,56,287**	**52,94,852**	**53,27,451**	**64,67,157**	**63,11,862**	**63,03,715**	**67,32,637**	**Primary Sector**
कृषि व संलग्न कार्ये	**41,34,089**	**51,96,912**	**59,60,327**	**50,30,418**	**50,53,557**	**61,54,287**	**59,77,307**	**59,73,847**	**64,31,521**	**Agriculture & allied activities**
१. कृषि, पशुधन	31,13,563	40,96,642	48,19,301	38,39,824	39,85,673	50,22,122	47,82,335	47,14,184	50,96,499	Agriculture
२. वन उद्योग	9,00,940	9,65,941	10,04,489	10,62,510	9,45,054	10,08,600	10,70,327	11,34,540	12,08,454	Forestry
३. मत्स्योद्योग	1,19,586	1,34,329	1,36,537	1,28,084	1,22,830	1,23,566	1,24,645	1,25,123	1,26,568	Fishing
४. खाणी	2,91,103	3,03,087	2,95,960	2,64,434	2,73,894	3,12,870	3,34,555	3,29,868	3,01,116	Mining
व्दितीय क्षेत्र	**96,01,587**	**1,38,88,165**	**1,57,11,699**	**1,51,01,083**	**1,62,87,744**	**1,86,23,969**	**1,85,15,168**	**2,04,01,536**	**2,14,22,797**	**Secondary Sector**
उद्योग	**98,92,690**	**1,41,91,251**	**1,60,07,659**	**1,53,65,517**	**1,65,61,638**	**1,89,36,839**	**1,88,49,723**	**2,07,31,404**	**2,17,23,913**	**Industry**
५. कारखाने	67,32,816	1,06,29,224	1,16,85,445	1,05,83,383	1,14,90,101	1,31,78,600	1,24,41,914	1,39,84,906	1,43,81,216	Manufacturing
५.१ नोंदणीकृत	43,17,136	76,11,959	81,72,483	71,29,772	78,23,425	91,95,629	87,32,149	1,02,89,179	1,01,44,789	Registered
५.२ अनोंदणीकृत	24,15,680	30,17,265	35,12,962	34,53,611	36,66,676	39,82,970	37,09,766	36,95,727	42,36,427	Un-registered
६. बांधकाम	25,12,468	28,98,759	36,34,358	39,56,050	41,50,401	47,38,763	52,33,643	54,70,418	59,99,171	Construction
७. वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	3,56,303	3,60,182	3,91,896	5,61,650	6,47,242	7,06,607	8,39,610	9,46,212	10,42,410	Electricity, Gas & Water-supply
तृतीय क्षेत्र / सेवा	**2,29,75,502**	**2,88,10,160**	**3,18,40,111**	**3,42,57,356**	**3,83,18,644**	**4,16,71,411**	**4,47,63,411**	**4,82,08,445**	**5,24,03,852**	**Tertiary Sector / Services**
८. परिवहन, दळणवळण आणि वखार										Transport, Storage & Communication
८.१ रेल्वे	2,34,164	2,59,292	2,81,769	3,24,301	3,99,221	3,81,414	4,26,915	4,64,822	5,08,558	Railways
८.२ परिवहन आणि वखार	19,36,520	22,63,098	23,13,204	22,69,910	27,46,436	26,58,275	28,05,012	29,53,806	30,98,437	Transport and Storage
८.३ दळणवळण	6,90,926	10,05,816	12,08,280	13,95,608	21,97,784	31,79,148	35,86,319	40,18,280	47,97,741	Communication
९. व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	65,06,529	81,01,791	87,52,361	86,09,346	1,00,99,697	1,05,55,784	1,08,67,571	1,17,62,986	1,22,44,277	Trade, Hotels & Restaurants
१०. बँका आणि विमा उद्योग	46,49,880	64,60,245	76,12,821	87,51,278	94,12,759	1,07,13,978	1,19,21,104	1,24,14,028	1,36,88,668	Banking and Insurance
११. स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	48,22,884	60,32,798	66,53,794	73,23,382	75,70,674	79,78,991	86,62,477	95,18,378	1,04,38,404	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services
१२. सार्वजनिक प्रशासन	15,70,542	16,79,356	18,91,662	23,22,062	23,96,141	23,68,685	23,69,403	25,33,067	26,94,142	Public Administration
१३. इतर सेवा	25,64,057	30,07,765	31,26,220	32,61,469	34,95,932	38,35,135	41,24,610	45,43,078	49,33,625	Other Services
एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	**3,70,02,281**	**4,81,98,324**	**5,38,08,097**	**5,46,53,291**	**5,99,33,839**	**6,67,62,536**	**6,95,90,441**	**7,49,13,696**	**8,05,59,286**	**Net State Domestic Product**

टिप/ / Note: ++ दुसरे सुधारीत अंदाज / Second Revised Estimates + पहिले सुधारीत अंदाज / First Revised Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.4

घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे व दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे चालू किंमतीनुसार व स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांक /

Indices of Net State Domestic Product at Factor Cost by Major Sectors & Per Capita Net State Domestic Product at Current & Constant (2004-05) Prices

तपशिल	2004-05	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13++	2013-14+	Particulars
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
निव्वळ राज्य उत्पन्न (निर्देशांक)										**Net State Domestic Product (Index)**
I.चालू किंमतीनुसार	100	142.4	167.5	183.2	208.3	256.9	286.3	323.0	368.9	I. At Current Prices
II. स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार	100	130.3	145.4	147.7	162.0	180.4	188.1	202.5	217.7	II. At Constant (2004-05) Prices
कृषि व संलग्न कार्य										**Agriculture & allied activities**
I.चालू किंमतीनुसार	100	151.9	183.7	172.7	201.3	297.4	307.4	324.9	388.6	I. At Current Prices
II. स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार	100	125.7	144.2	121.7	122.2	148.9	144.6	144.5	155.6	II. At Constant (2004-05) Prices
उद्योग										**Industry Sector**
I.चालू किंमतीनुसार	100	158.7	190.6	199.1	215.5	266.4	282.5	320.6	349.7	I. At Current Prices
II. स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार	100	143.5	161.8	155.3	167.4	191.4	190.5	209.6	219.6	II. At Constant (2004-05) Prices
सेवा क्षेत्र										**Services Sector**
I.चालू किंमतीनुसार	100	133.7	154.7	178.2	206.5	245.6	284.1	323.7	373.7	I. At Current Prices
II. स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार	100	125.4	138.6	149.1	166.5	181.4	194.8	209.8	228.1	II. At Constant (2004-05) Prices
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न										**Per Capita Net State Domestic Product.**
I.चालू किंमतीनुसार	100	138.1	160.1	172.5	193.4	235.2	258.6	287.9	324.6	I. At Current Prices
II. स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	II. At Constant (2004-05) Prices

टिप/ / Note : ++ दुसरे सुधारीत अंदाज / Second Revised Estimates + पहिले सुधारीत अंदाज / First Revised Estimates N.A.- लागू नाही / Not Applicable

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No.11.5

मागील वर्षाच्या तुलनेत निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या व निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या बदलाची टक्केवारी स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार /

Percentage Change in Net State Domestic Product and Net National Income over the previous year at constant (2004-05) Prices

क्षेत्र / वर्ष	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-2013++	2013-2014+	Sector / Year
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
महाराष्ट्र राज्य										**Maharashtra State**
कृषि व संलग्न कार्ये	9.3	15.0	14.7	-15.6	0.5	21.8	-2.9	-0.1	7.7	Agriculture & allied activities
उद्योग	23.6	16.1	12.8	-4.0	7.8	14.3	-0.5	10.0	4.8	Industry
सेवा क्षेत्र	11.5	12.5	10.5	7.6	11.9	8.7	7.4	7.7	8.7	Service Sector
एकूण राज्य उत्पन्न	**14.5**	**13.8**	**11.6**	**1.6**	**9.7**	**11.4**	**4.2**	**7.6**	**7.5**	**Total State Income**
भारत										**India**
कृषि व संलग्न कार्ये	5.1	3.9	5.6	-0.5	0.1	7.6	3.8	3.8	3.8	Agriculture & allied activities
उद्योग	9.5	12.3	9.1	3.3	8.4	9.0	1.9	1.9	1.9	Industry
सेवा क्षेत्र	11.0	10.2	10.3	9.9	10.4	9.8	8.0	8.0	8.0	Service Sector
एकूण राष्ट्रीय उत्पन्न	**9.4**	**9.4**	**9.6**	**6.2**	**8.2**	**8.7**	**6.1**	**6.1**	**6.1**	**Total National Income**

टिप / Note: ++ दुसरे सुधारीत अंदाज / Second Revised Estimates + पहिले सुधारीत अंदाज / First Revised Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No.11.6

स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई उत्पन्न /

Per Capita Income in Selected States / Union Territories of India at Constant (2004-05) Prices

अ.क्र. Sr.No	राज्य / केंद्रशासित प्रदेश	2004-2005	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013++	2013-2014+	State / Union Territories
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(1)
1	अंदमान निकोबार बेटे	40,921	47,522	50,629	56,304	61,411	64,712	68,356	71,896	72,716	A &N Islands
2	आंध्र प्रदेश	25,959	29,797	33,217	33,733	35,677	37,708	38,556	39,645	42,170	Andhra Pradesh
3	अरुणाचल प्रदेश	26,721	27,675	30,287	32,028	33,893	34,548	35,527	33,805	36,019	Arunachal Pradesh
4	आसाम	16,782	17,579	18,089	18,922	20,406	21,146	21,741	22,273	23,392	Assam
5	बिहार	7,914	8,759	9,070	10,297	10,635	12,090	13,149	14,356	15,506	Bihar
6	चंदीगढ	74,173	85,372	86,923	88,298	87,751	83,319	80,801	79,153	82,798	Chandigarh
7	छत्तीसगड	18,559	21,580	22,929	23,926	24,189	25,991	27,163	28,087	28,373	Chattisgarh
8	दिल्ली	63,877	76,243	83,243	91,845	97,525	1,03,619	1,06,677	1,12,441	1,18,411	Delhi
9	गोवा	76,968	86,257	87,085	90,409	95,320	1,10,306	1,29,397	1,32,220	1,37,401	Goa
10	गुजरात	32,021	38,568	42,498	43,685	49,168	53,813	56,634	59,157	63,168	Gujarat
11	हरियाणा	37,972	44,423	47,046	49,780	55,044	57,797	61,716	64,052	67,260	Haryana
12	हिमाचल प्रदेश	33,348	38,195	40,143	41,666	43,492	46,682	49,203	51,730	54,494	Himachal Pradesh
13	जम्मू आणि काश्मिर	21,734	23,375	24,470	25,641	26,518	27,666	28,790	30,035	31,448	Jammu & Kashmir
14	झारखेंड	18,510	17,427	20,996	19,867	21,534	24,330	25,265	27,010	28,882	Jharkhand
15	कर्नाटक	26,882	31,967	35,574	37,687	37,294	40,699	41,492	43,266	46,012	Karnataka
16	केरळ	31,351	38,113	41,315	43,644	47,360	50,146	52,808	55,643	58,961	Kerala
17	मध्यप्रदेश	15,442	17,073	17,572	19,462	20,959	21,706	23,272	24,867	26,853	Madhya Pradesh

तक्ता क्रमांक / TABLE No.11.6 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(1)
18	**महाराष्ट्र**	**36,077**	**45,582**	**50,138**	**50,183**	**54,246**	**59,587**	**61,276**	**65,095**	**69,097**	**Maharashtra**
19	मणिपूर	18,547	19,250	19,868	20,861	21,810	20,711	22,169	23,130	24,042	Manipur
20	मेघालय	23,079	25,471	25,633	28,223	29,306	31,418	34,232	34,706	37,154	Meghalaya
21	मिझोराम	24,662	26,308	28,467	31,921	34,699	40,072	37,921	39,347	41,094	Mizoram
22	नागालँड	30,441	35,074	37,317	39,041	40,590	43,992	46,340	48,111	49,963	Nagaland
23	ओडीशा	17,650	20,194	21,640	22,963	22,846	23,968	24,542	25,163	24,929	Odisha
24	पुदुचेरी	48,302	61,142	64,749	69,374	80,363	84,142	80,517	87,470	94,787	Puducherry
25	पंजाब	33,103	37,087	39,567	41,003	42,831	44,769	46,325	47,854	49,529	Punjab
26	राजस्थान	18,565	21,342	21,922	23,356	24,304	27,502	29,612	30,839	31,836	Rajasthan
27	सिककीम	26,690	30,293	31,722	35,394	60,774	66,136	73,704	78,427	83,527	Sikkim
28	तामीलनाडू	30,062	39,166	41,314	43,193	47,394	53,507	57,093	58,360	62,361	Tamil Nadu
29	तेलंगना	24,409	30,562	33,271	37,436	37,183	43,354	45,277	47,100	48,881	Telangana
30	त्रिपुरा	24,394	27,558	29,022	31,711	34,544	36,718	39,608	43,574	47,261	Tripura
31	उत्तर प्रदेश	12,950	14,241	14,875	15,713	16,390	17,388	18,014	18,635	19,233	Uttar Pradesh
32	उत्तराखंड	24,726	30,644	35,444	38,621	44,557	48,525	52,606	55,375	59,161	Uttarakhand
33	पश्चिम बंगाल	22,649	25,400	27,094	27,914	29,799	31,314	32,164	34,177	36,293	West Bengal
	भारत	**24,143**	**28,067**	**30,332**	**31,754**	**33,901**	**36,202**	**38,048**	**38,856**	**39,904**	**India**

टिप / Note: ++ दुसरे सुधारीत अंदाज / Second Revised Estimates + पहिले सुधारीत अंदाज / First Revised Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No.11.7

औद्योगिक गटानुसार झालेले चालु किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न / State Income by Industry of Origin at Current Prices

(₹ लाखात / ₹ In lakhs)

विभाग	2004-05	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13^{++}	2013-14^{+}	Sector
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
१.कृषि	31,13,563	46,93,849	60,38,397	55,20,432	63,84,169	1,01,30,525	1,02,12,138	1,06,35,976	1,25,20,944	1. Agriculture
२.वन उद्योग	9,00,940	14,44,088	13,98,990	14,70,485	17,72,906	19,59,183	22,49,784	24,95,544	32,14,197	2. Forestry
३.मत्स्योद्योग	1,19,586	1,43,708	1,57,407	1,49,269	1,64,824	2,03,485	2,48,202	3,00,207	3,28,885	3. Fishing
कृषि व संलग्न कार्य	**41,34,089**	**62,81,645**	**75,94,794**	**71,40,186**	**83,21,899**	**1,22,93,193**	**1,27,10,124**	**1,34,31,727**	**1,60,64,026**	**Agriculture & allied activities**
४.खाण व दगडकाम	2,91,103	2,58,665	3,02,841	4,05,580	4,12,352	3,98,997	5,12,323	4,94,590	4,58,655	4. Mining & Quarrying
एकूण - प्राथमिक	**44,25,192**	**65,40,310**	**78,97,635**	**75,45,766**	**87,34,251**	**1,26,92,189**	**1,32,22,447**	**1,39,26,317**	**1,65,22,691**	**Sub-Total : Primary**
५. वस्तूनिर्माण	67,32,816	1,17,87,926	1,38,87,695	1,36,95,604	1,48,47,107	1,85,08,235	1,90,25,457	2,17,10,647	2,30,20,977	5. Manufacturing
५.१ नोंदणीकृत	43,17,136	84,69,634	98,63,347	94,86,218	1,02,27,379	1,31,15,471	1,35,78,425	1,60,16,816	1,63,23,212	5.1 Registered
५.२ अनोंदणीकृत	24,15,680	33,18,292	40,24,348	42,09,385	46,19,728	53,92,764	54,47,032	56,93,831	66,97,765	5.2 Un-Registered
६.बांधकाम	25,12,468	32,95,170	42,77,153	49,87,368	52,78,546	64,87,497	75,06,624	80,61,347	89,39,970	6 .Construction
७.वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	3,56,303	3,58,508	3,85,371	6,10,808	7,80,045	9,56,492	9,00,269	14,46,300	21,76,552	7. Electricity, Gas & Water-supply
एकूण - दुय्यम	**96,01,587**	**1,54,41,604**	**1,85,50,219**	**1,92,93,780**	**2,09,05,698**	**2,59,52,224**	**2,74,32,350**	**3,12,18,294**	**3,41,37,499**	**Sub-Total : Secondary**
उद्योग	**98,92,690**	**1,57,00,269**	**1,88,53,060**	**1,96,99,360**	**2,13,18,050**	**2,63,51,220**	**2,79,44,673**	**3,17,12,884**	**3,45,96,164**	**Industry sector**
८.परिवहन, दळणवळण आणि वखार	28,61,610	37,27,414	42,65,451	48,70,025	57,09,081	62,54,160	71,79,942	81,78,745	91,39,829	8. Transport, Storage & Communication
८.१ रेल्वे	2,34,164	2,77,878	3,20,026	3,70,618	5,20,871	4,50,124	5,14,756	5,57,339	6,14,940	8.1 Railways
८.२ परिवहन आणि वखार	19,36,520	26,36,697	30,11,544	34,42,760	39,99,441	46,43,585	54,14,708	61,79,373	69,36,350	8.2 Transport and Storage
८.३ दळणवळण	6,90,926	8,12,839	9,33,881	10,56,647	11,88,769	11,60,452	12,50,478	14,42,034	15,88,540	8.3 Communications
९.व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	65,06,529	90,19,622	1,02,24,571	1,08,13,972	1,24,44,495	1,46,31,347	1,62,78,082	1,81,90,280	1,96,56,991	9. Trade, Hotels & Restaurants
एकूण - (८ +९)	**93,68,139**	**127,47,035**	**1,44,90,022**	**1,56,83,997**	**1,81,53,576**	**2,08,85,508**	**2,34,58,024**	**2,63,69,025**	**2,87,96,820**	**Total (8+9)**

तक्ता क्रमांक / TABLE No.11.7 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
१०. बँका आणि विमा उद्योग	46,49,880	58,51,350	68,31,799	81,99,947	87,90,308	1,07,82,660	1,24,67,250	1,38,50,896	1,60,09,769	10. Banking and Insurance
११. स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	48,22,885	67,84,036	81,24,980	96,74,967	1,16,64,011	1,42,99,355	1,71,86,595	2,04,70,316	2,47,33,057	11. Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services
एकूण - (१०+११)	**94,72,765**	**1,26,35,386**	**1,49,56,779**	**1,78,74,914**	**2,04,54,319**	**2,50,82,015**	**2,96,53,845**	**3,43,21,212**	**4,07,42,826**	**Total (10+11)**
१२. सार्वजनिक प्रशासन	15,70,542	18,87,959	22,62,602	30,12,659	34,73,504	38,63,325	42,57,699	41,10,048	48,22,685	12. Public Administration
१३. इतर सेवा	25,64,057	34,38,703	38,31,095	43,66,995	53,58,038	66,01,790	79,14,787	95,75,956	1,14,92,350	13. Other Services
एकूण - (१२+१३)	**41,34,599**	**53,26,662**	**60,93,697**	**73,79,654**	**88,31,542**	**1,04,65,115**	**1,21,72,486**	**1,36,86,004**	**1,63,15,035**	**Total (12+13)**
एकूण - तृतीय	**2,29,75,503**	**3,07,09,083**	**3,55,40,498**	**4,09,38,565**	**4,74,39,437**	**5,64,32,638**	**6,52,84,355**	**7,43,76,240**	**8,58,54,681**	**Sub-Total : service sector**
१४. एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	**3,70,02,282**	**5,26,90,997**	**6,19,88,351**	**6,77,78,111**	**7,70,79,386**	**9,50,77,051**	**10,59,39,151**	**11,95,20,851**	**13,65,14,871**	**14. Net State Domestic Product**
१५. लोकसंख्या ('०००)	1,02,566	1,05,740	1,07,321	1,08,908	1,10,485	1,12,042	1,13,569	1,15,083	1,16,589	15. Population ('000)
१६. दरडोई राज्य उत्पन्न (₹)	**36,077**	**49,831**	**57,760**	**62,234**	**69,765**	**84,858**	**93,282**	**1,03,856**	**1,17,091**	**16. Per Capita State Income (₹)**

टिप / Note: ++ दुसरे सुधारीत अंदाज / Second Revised Estimates + पहिले सुधारीत अंदाज / First Revised Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No.11.8

औद्योगिक गटानुसार झालेले चालु किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी / Percentage distribution of State Income by Industry of Origin at Current Prices

बाब	2004-05	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13++	2013-14+	Sectors
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
१.कृषि	8.4	8.9	9.7	8.1	8.3	10.7	9.6	8.9	9.2	1. Agriculture
२.वन उद्योग	2.4	2.7	2.3	2.2	2.3	2.1	2.1	2.1	2.4	2. Forestry
३.मत्स्योद्योग	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3	0.2	3. Fishing
कृषि व संलग्न कार्य	**11.2**	**11.9**	**12.3**	**10.5**	**10.8**	**12.9**	**12.0**	**11.2**	**11.8**	**Agriculture & Allied Activities**
४. खाण व दगडकाम	0.8	0.5	0.5	0.6	0.5	0.4	0.5	0.4	0.3	4. Mining & Quarrying
एकूण - प्राथमिक	**12.0**	**12.4**	**12.7**	**11.1**	**11.3**	**13.3**	**12.5**	**11.7**	**12.1**	**Sub-Total : Primary**
५. वस्तूनिर्माण	18.2	22.4	22.4	20.2	19.3	19.5	18.0	18.2	16.9	5. Manufacturing
५.१ नोंदणीकृत	11.7	16.1	15.9	14.0	13.3	13.8	12.8	13.4	12.0	5.1 Registered
५.२ अनोंदणीकृत	6.5	6.3	6.5	6.2	6.0	5.7	5.1	4.8	4.9	5.2 Un-registered
६. बांधकाम	6.8	6.3	6.9	7.4	6.8	6.8	7.1	6.7	6.5	6. Construction
७. वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	1.0	0.7	0.6	0.9	1.0	1.0	0.8	1.2	1.6	7. Electricity, Gas & Water-supply
एकूण - दुय्यम	**25.9**	**29.3**	**29.9**	**28.5**	**27.1**	**27.3**	**25.9**	**26.1**	**25.0**	**Sub-Total : Secondary**
उद्योग	**26.7**	**29.8**	**30.4**	**29.1**	**27.7**	**27.7**	**26.4**	**26.5**	**25.3**	**Industry Sector**
८.परिवहन, दळणवळण आणि वखार	7.7	7.1	6.9	7.2	7.4	6.6	6.8	6.8	6.7	8. Transport, Storage & Communications
८.१ रेल्वे	0.6	0.5	0.5	0.5	0.7	0.5	0.5	0.5	0.5	8.1 Railways
८.२ परिवहन आणि वखार	5.2	5.0	4.9	5.1	5.2	4.9	5.1	5.2	5.1	8.2 Transport and Storage
८.३ दळणवळण	1.9	1.5	1.5	1.6	1.5	1.2	1.2	1.2	1.2	8.3 Communications
९. व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	17.6	17.1	16.5	16.0	16.1	15.4	15.4	15.2	14.4	9. Trade, Hotels & Restaurants
एकूण - (८+९)	**25.3**	**24.2**	**23.4**	**23.1**	**23.6**	**22.0**	**22.1**	**22.1**	**21.1**	**Total (8+9)**
१०. बँका आणि विमा उद्योग	12.6	11.1	11.0	12.1	11.4	11.3	11.8	11.6	11.7	10. Banking and Insurance
११. स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	13.0	12.9	13.1	14.3	15.1	15.0	16.2	17.1	18.1	11. Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services.
एकूण - (१०+११)	**25.6**	**24.0**	**24.1**	**26.4**	**26.5**	**26.4**	**28.0**	**28.7**	**29.8**	**Total (10+11)**
१२.सार्वजनिक प्रशासन	4.2	3.6	3.7	4.4	4.5	4.1	4.0	3.4	3.5	12. Public Administration
१३.इतर सेवा	6.9	6.5	6.2	6.4	7.0	6.9	7.5	8.0	8.4	13. Other Services
एकूण - (१२+१३)	**11.2**	**10.1**	**9.8**	**10.9**	**11.5**	**11.0**	**11.5**	**11.5**	**12.0**	**Total (12+13)**
एकूण - तृतीय	**62.1**	**58.3**	**57.3**	**60.4**	**61.5**	**59.4**	**61.6**	**62.2**	**62.9**	**Sub-Total : Service sector**
१४. एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**14. Net State Domestic Product**

टिप / Note: ++ दुसरे सुधारीत अंदाज / Second Revised Estimates + पहिले सुधारीत अंदाज / First Revised Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No.11.9

औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतींनुसार राज्य उत्पन्न / State Income by Industry of Origin at Constant (2004-05) Prices

(₹ लाखात / ₹ In lakhs)

बाब (1)	2004-05 (2)	2006-07 (3)	2007-08 (4)	2008-09 (5)	2009-10 (6)	2010-11 (7)	2011-12 (8)	2012-13++ (9)	2013-14+ (10)	Sectors (1)
१. कृषि	31,13,563	40,96,642	48,19,301	38,39,824	39,85,673	50,22,122	47,82,335	47,14,184	50,96,499	1.Agriculture
२. वन उद्योग	9,00,940	9,65,941	10,04,489	10,62,510	9,45,054	10,08,600	10,70,327	11,34,540	12,08,454	2.Forestry
३. मत्स्योद्योग	1,19,586	1,34,329	1,36,537	1,28,084	1,22,830	1,23,566	1,24,645	1,25,123	1,26,568	3.Fishing
कृषि व संलग्न कार्य	**41,34,089**	**51,96,912**	**59,60,327**	**50,30,418**	**50,53,557**	**61,54,287**	**59,77,307**	**59,73,847**	**64,31,520**	**Agriculture & Allied Activities**
४. खाण व दगडकाम	2,91,103	3,03,087	2,95,960	2,64,435	2,73,894	3,12,870	3,34,555	3,29,868	3,01,116	4.Mining & Quarrying
एकूण - प्राथमिक	**44,25,192**	**54,99,999**	**62,56,287**	**52,94,853**	**53,27,451**	**64,67,157**	**63,11,862**	**63,03,715**	**67,32,636**	**Sub-Total : Primary**
५. वस्तूनिर्माण	67,32,816	1,06,29,224	1,16,85,445	1,05,83,382	1,14,90,101	1,31,78,600	1,24,41,914	1,39,84,906	1,43,81,216	5.Manufacturing
५.१ नोंदणीकृत	43,17,136	76,11,959	81,72,483	71,29,772	78,23,425	91,95,629	87,32,149	1,02,89,179	1,01,44,789	5.1 Registered
५.२ अनोंदणीकृत	24,15,680	30,17,265	35,12,962	34,53,611	36,66,676	39,82,970	37,09,766	36,95,727	42,36,427	5.2 Un-registered
६. बांधकाम	25,12,468	28,98,759	36,34,358	39,56,050	41,50,401	47,38,763	52,33,643	54,70,418	59,99,171	6. Construction
७. वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	3,56,303	3,60,182	3,91,896	5,61,650	6,47,242	7,06,607	8,39,610	9,46,212	10,42,410	7. Electricity, Gas & Water-supply
एकूण - दुय्यम	**96,01,587**	**1,38,88,165**	**1,57,11,699**	**1,51,01,082**	**1,62,87,744**	**1,86,23,969**	**1,85,15,167**	**2,04,01,536**	**2,14,22,798**	**Sub-Total : Secondary**
उद्योग	**98,92,690**	**1,41,91,252**	**1,60,07,659**	**1,53,65,517**	**1,65,61,638**	**1,89,36,839**	**1,88,49,721**	**2,07,31,405**	**2,17,23,913**	**Industry Sector**
८. परिवहन, दळणवळण आणि वखार	28,61,610	35,28,206	38,03,253	39,89,819	53,43,441	62,18,837	68,18,246	74,36,907	84,04,736	8.Transport, Storage & Communications
८.१ रेल्वे	2,34,164	2,59,292	2,81,769	3,24,301	3,99,221	3,81,414	4,26,915	4,64,822	5,08,558	8.1 Railways
८.२ परिवहन आणि वखार	19,36,520	22,63,097	23,13,204	22,69,910	27,46,436	26,58,275	28,05,012	29,53,805	30,98,437	8.2 Transport and Storage
८.३ दळणवळण	6,90,926	10,05,816	12,08,280	13,95,608	21,97,784	31,79,148	35,86,319	40,18,280	47,97,741	8.3 Communications
९. व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	65,06,529	81,01,791	87,52,361	86,09,346	1,00,99,697	1,05,55,784	1,08,67,571	1,17,62,986	1,22,44,277	9. Trade, Hotels & Restaurants
एकूण - (८+९)	**93,68,139**	**1,16,29,997**	**1,25,55,614**	**1,25,99,165**	**1,54,43,138**	**1,67,74,621**	**1,76,85,818**	**1,91,99,893**	**2,06,49,013**	**Total (8+9)**
१०. बँका आणि विमा उद्योग	46,49,880	64,60,245	76,12,821	87,51,278	94,12,759	1,07,13,978	1,19,21,104	1,24,14,028	1,36,88,668	10. Banking and Insurance
११. स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	48,22,884	60,32,798	66,53,794	73,23,382	75,70,674	79,78,991	86,62,477	95,18,378	1,04,38,404	11. Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services.
एकूण - (१०+११)	**94,72,764**	**1,24,93,043**	**1,42,66,615**	**1,60,74,660**	**1,69,83,433**	**1,86,92,969**	**2,05,83,581**	**2,19,32,406**	**2,41,27,071**	**Total (10+11)**
१२.सार्वजनिक प्रशासन	15,70,542	16,79,356	18,91,662	23,22,062	23,96,141	23,68,685	23,69,403	25,33,067	26,94,142	12. Public Administration
१३.इतर सेवा	25,64,057	30,07,765	31,26,220	32,61,469	34,95,932	38,35,135	41,24,610	45,43,078	49,33,625	13. Other Services
एकूण - (१२+१३)	**41,34,599**	**46,87,121**	**50,17,882**	**55,83,531**	**58,92,073**	**62,03,820**	**64,94,013**	**70,76,145**	**76,27,767**	**Total (12+13)**
एकूण - तृतीय	**2,29,75,501**	**2,88,10,160**	**3,18,40,110**	**3,42,57,356**	**3,83,18,643**	**4,16,71,411**	**4,47,63,411**	**4,82,08,444**	**5,24,03,852**	**Sub-Total : Service sector**
१४.एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	**3,70,02,280**	**4,81,98,324**	**5,38,08,096**	**5,46,53,290**	**5,99,33,837**	**6,67,62,536**	**6,95,90,440**	**7,49,13,695**	**8,05,59,286**	**14. Net State Domestic Product**

टिप / Note: ++ दुसरे सुधारीत अंदाज / Second Revised Estimates + पहिले सुधारीत अंदाज / First Revised Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No.11.10

औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे टक्केवारी /

Percentage Distribution of State Income by Industry of Origin at Constant (2004-05) Prices

बाब	2004-05	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13++	2013-14+	Sectors
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
१. कृषि	8.4	8.5	9.0	7.0	6.7	7.5	6.9	6.3	6.3	1. Agriculture
२. वन उद्योग	2.4	2.0	1.9	1.9	1.6	1.5	1.5	1.5	1.5	2. Forestry
३. मत्स्योद्योग	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	3. Fishing
कृषि व संलग्न कार्य	**11.2**	**10.8**	**11.1**	**9.2**	**8.4**	**9.2**	**8.6**	**8.0**	**8.0**	**Agriculture &Allied Activities**
४. खाण व दगडकाम	0.8	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	4. Mining & Quarrying
एकूण - प्राथमिक	**12.0**	**11.4**	**11.6**	**9.7**	**8.9**	**9.7**	**9.1**	**8.4**	**8.4**	**Sub-Total : Primary**
५. वस्तूनिर्माण	18.2	22.1	21.7	19.4	19.2	19.7	17.9	18.7	17.9	5. Manufacturing
५.१ नोंदणीकृत	11.7	15.8	15.2	13.0	13.1	13.8	12.5	13.7	12.6	5.1 Registered
५.२ अनोंदणीकृत	6.5	6.3	6.5	6.3	6.1	6.0	5.3	4.9	5.3	5.2 Un-registered
६. बांधकाम	6.8	6.0	6.8	7.2	6.9	7.1	7.5	7.3	7.4	6. Construction
७. वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	1.0	0.7	0.7	1.0	1.1	1.1	1.2	1.3	1.3	7. Electricity, Gas & Water-supply
एकूण - दुय्यम	**25.9**	**28.8**	**29.2**	**27.6**	**27.2**	**27.9**	**26.6**	**27.2**	**26.6**	**Sub-Total : Secondary**
उद्योग	**26.7**	**29.4**	**29.7**	**28.1**	**27.6**	**28.4**	**27.1**	**27.7**	**27.0**	**Industry Sector**
८.परिवहन, दळणवळण आणि वखार	7.7	7.3	7.1	7.3	8.9	9.3	9.8	9.9	10.4	8.Transport, Storage & Communications
८.१ रेल्वे	0.6	0.5	0.5	0.6	0.7	0.6	0.6	0.6	0.6	8.1 Railways
८.२ परिवहन आणि वखार	5.2	4.7	4.3	4.2	4.6	4.0	4.0	3.9	3.8	8.2 Transport and Storage
८.३ दळणवळण	1.9	2.1	2.2	2.6	3.7	4.8	5.2	5.4	6.0	8.3 Communications
९. व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	17.6	16.8	16.3	15.8	16.9	15.8	15.6	15.7	15.2	9. Trade, Hotels & Restaurants
एकूण - (८+९)	**25.3**	**24.1**	**23.3**	**23.1**	**25.8**	**25.1**	**25.4**	**25.6**	**25.6**	**Total (8+9)**
१०. बँका आणि विमा उद्योग	12.6	13.4	14.1	16.0	15.7	16.0	17.1	16.6	17.0	10. Banking and Insurance
११. स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	13.0	12.5	12.4	13.4	12.6	12.0	12.4	12.7	13.0	11. Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services.
एकूण - (१०+११)	**25.6**	**25.9**	**26.5**	**29.4**	**28.3**	**28.0**	**29.6**	**29.3**	**29.9**	**Total (10+11)**
१२. सार्वजनिक प्रशासन	4.2	3.5	3.5	4.2	4.0	3.5	3.4	3.4	3.3	12. Public Administration
१३. इतर सेवा	6.9	6.2	5.8	6.0	5.8	5.7	5.9	6.1	6.1	13. Other Services
एकूण - (१२+१३)	**11.2**	**9.7**	**9.3**	**10.2**	**9.8**	**9.3**	**9.3**	**9.4**	**9.5**	**Total (12+13)**
एकूण - तृतीय / सेवा क्षेत्र	**62.1**	**59.8**	**59.2**	**62.7**	**63.9**	**62.4**	**64.3**	**64.4**	**65.1**	**Sub-Total : Service sector**
१४. निव्वळ राज्य उत्पन्न	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**14. Net State Domestic Product**

टिप / Note: ++ दुसरे सुधारीत अंदाज / Second Revised Estimates + पहिले सुधारीत अंदाज / First Revised Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न / STATE INCOME

तक्ता क्रमांक / TABLE No.11.11

औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक /

Indices of State Income by Industry of Origin at Constant (2004-05) Prices

बाब	2004-05	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13++	2013-14+	Sectors
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
१. कृषि	100	131.6	154.8	123.3	128.0	161.3	153.6	151.4	163.7	1. Agriculture
२. वन उद्योग	100	107.2	111.5	117.9	104.9	111.9	118.8	125.9	134.1	2. Forestry
३. मत्स्योद्योग	100	112.3	114.2	107.1	102.7	103.3	104.2	104.6	105.8	3. Fishing
कृषि व संलग्न कार्य	**100**	**125.7**	**144.2**	**121.7**	**122.2**	**148.9**	**144.6**	**144.5**	**155.6**	**Agriculture &Allied Activities**
४. खाण	100	104.1	101.7	90.8	94.1	107.5	114.9	113.3	103.4	4. Mining
एकूण - प्राथमिक	**100**	**124.3**	**141.4**	**119.7**	**120.4**	**146.1**	**142.6**	**142.5**	**152.1**	**Sub-Total : Primary**
५. कारखाने	100	157.9	173.6	157.2	107.7	195.7	184.8	207.7	213.6	5. Manufacturing
५.१ नोंदणीकृत	100	176.3	189.3	165.2	181.2	213.0	202.3	238.3	235.0	5.1 Registered
५.२ अनोंदणीकृत	100	124.9	145.4	143.0	151.8	164.9	153.6	153.0	175.4	5.2 Un-registered
६. बांधकाम	100	115.4	144.7	157.5	165.2	188.6	208.3	217.7	238.8	6. Construction
७. वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	100	101.1	110.0	157.6	181.7	198.3	235.6	265.6	292.6	7. Electricity, Gas & Water-supply
एकूण - दुय्यम	**100**	**144.6**	**163.6**	**157.3**	**169.6**	**194.0**	**192.8**	**212.5**	**223.1**	**Sub-Total : Secondary**
उद्योग	**100**	**143.5**	**161.8**	**155.3**	**167.4**	**191.4**	**190.5**	**209.6**	**219.6**	**Industry Sector**
८. परिवहन, साठवण व दळणवळण	100	123.3	132.9	139.4	186.7	217.3	238.3	259.9	293.7	8. Transport, Storage & Communications
८.१ रेल्वे	100	110.7	120.3	138.5	170.5	162.9	182.3	198.5	217.2	8.1 Railways
८.२ परिवहन आणि साठवण	100	116.9	119.5	117.2	141.8	137.3	144.8	152.5	160.0	8.2 Transport by Other Means and Storage
८.३ दळणवळण	100	145.6	174.9	202.0	318.1	460.1	519.1	581.6	694.4	8.3 Communications
९. व्यापार, हॉटेल्स आणि उपहारगृहे	100	124.5	134.5	132.3	155.2	162.2	167.0	180.8	188.2	9. Trade, Hotels & Restaurants
एकूण- (८+९)	**100**	**124.1**	**134.0**	**134.5**	**164.8**	**179.1**	**188.8**	**204.9**	**220.4**	**Total (8+9)**
१०. बँका आणि विमा उद्योग	100	138.9	163.7	188.2	202.4	230.4	256.4	267.0	294.4	10. Banking and Insurance
११. स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	100	125.1	138.0	151.8	157.0	165.4	179.6	197.4	216.4	11. Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services.
एकूण- (१०+११)	**100**	**131.9**	**150.6**	**169.7**	**179.3**	**197.3**	**217.3**	**231.5**	**254.7**	**Total (10+11)**
१२. सार्वजनिक प्रशासन	100	106.9	120.4	147.9	152.6	150.8	150.9	161.3	171.5	12. Public Administration
१३. इतर सेवा	100	117.3	121.9	127.2	136.3	149.6	160.9	177.2	192.4	13. Other Services
एकूण- (१२+१३)	**100**	**113.4**	**121.4**	**135.0**	**142.5**	**150.0**	**157.1**	**171.1**	**184.5**	**Total (12+13)**
एकूण - तृतीय / सेवा क्षेत्र	**100**	**125.4**	**138.6**	**149.1**	**166.8**	**181.4**	**194.8**	**209.8**	**228.1**	**Sub-Total : Service sector**
१४. निव्वळ राज्य उत्पन्न	**100**	**130.3**	**145.4**	**147.7**	**162.0**	**180.4**	**188.1**	**202.5**	**217.7**	**14. Net State Domestic Product**
१५. लोकसंख्या	100	103.1	104.6	106.2	107.7	109.2	110.7	112.2	113.7	15. Population
१६ दरडोई राज्य उत्पन्न	**100**	**138.1**	**160.1**	**172.5**	**193.4**	**235.2**	**258.6**	**287.9**	**324.6**	**16. Per Capita State Income**

टिप / Note: ++ दुसरे सुधारीत अंदाज / Second Revised Estimates + पहिले सुधारीत अंदाज / First Revised Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

१२. शेती:

१२.१ या विभागामध्ये जमिनीचा वापर, मुख्य पिके, त्यांचे उत्पादन,बागायत क्षेत्र, उत्पादनाचे निर्देशांक, मृद् संधारण, शेतीची यंत्रे व अवजारे आणि कृषी गणना या बाबींची माहिती दिली आहे.

१२.२ गाव पत्रकानुसार भौगोलिक क्षेत्र हे ग्राम अधिकाऱ्यांनी महसुलीच्या कामाकरिता गोळा केलेल्या खेड्यातील माहितीवरुन गणना केलेले क्षेत्र होय. भारताच्या सर्व्हेयर-जनरल यांनी दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी व गाव पत्रकानुसार दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी यात फरक आढळून येतो, कारण पहिले क्षेत्र गटांची माहिती गोळा करुन काढलेले असते, तर दुसरे गाव पत्रकावरुन खेड्यातील क्षेत्रफळाची बेरीज करुन काढलेले असते. या व्यतिरिक्त या दोन्ही संकल्पनांमध्ये इमारती, रस्ते इत्यादी खालील क्षेत्रफळ मोजताना विचारात घेण्यात येणाऱ्या गोष्टीही वेगवेगळ्या आहेत. "वने" यामध्ये प्रत्यक्ष वनाखालील असलेले सर्व क्षेत्र किंवा कोणत्याही वनविषयक कायद्यानुसार राज्य सरकारच्या किंवा खाजगी अधिपत्याखालील "वने" म्हणून वर्ग केलेले किंवा प्रशासकीय बाबींसाठी " वने " म्हणून गणले गेलेले क्षेत्र ह्याचा समावेश आहे. जर ह्यातील काही भाग वनव्याप्त नसेल, परंतु तो शेतीकरिता उपयोगात आणला जात असेल तर त्यानुसार त्या क्षेत्राला कसलेले किंवा न कसलेले क्षेत्र असे संबोधण्यात येते. "बिगर-शेती वापराखाली असलेली जमीन" म्हणजे इमारती, रस्ते व रेल्वे याखालील जमीन किंवा पाण्याखालील उदा.नद्या, कालवे यांनी व्याप्त असलेली जमीन आणि शेती सोडून इतर उपयोगात आणलेली जमीन. पडिक आणि लागवडीस योग्य नसलेल्या जमिनीत सर्व पडिक व लागवडीस योग्य नसलेली म्हणजेच पर्वत, वाळवंट इत्यादींचा समावेश होतो.जी जमीन अतिशय खर्च केल्याशिवाय लागवडीखाली येऊ शकत नाही अशी जमीन, ती स्वतंत्र गटात असो किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असो, तिला लागवडीस योग्य नसलेले क्षेत्र असे संबोधले जाते. कायम कुरणे आणि इतर चराऊ जमीन मिळून सर्व चराऊ जमीन होते, मग त्यात कायम कुरणे असोत किंवा नसोत. वनक्षेत्रातील गावांचे क्षेत्र आणि चराऊ क्षेत्र यांचा या शीर्षाखाली समावेश होतो. कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रात समावेश नसलेल्या झाडेझुडपाखालील जमीन आणि आंबराया यांचा कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राव्यतिरिक्त इतर शेतीविषयक वापरासाठी असलेल्या एकूण " लागवडीलायक" जमिनीत समावेश होतो. काटेरी झाडाखालील जमीन, छपराकरिता वापरावयाच्या गवताखालील जमीन, बांबुच्या झाडाखालील व इंधन म्हणून वापरण्यात येणाऱ्या वनराईखालील जमीन किंवा फळबागायत म्हणून समावेश होत नाही अशा जमिनीचा ह्यात समावेश होतो. "लागवडीलायक पड" जमिनीत एकूण लागवडी योग्य उपलब्ध असलेली जमीन, जी सध्या वापरात असेल किंवा वापरात नसेल परंतु जी एकदाच वापरली असेल, परंतु चालू वर्षी व गेल्या पाच किंवा जास्त वर्षात सतत कसली नसेल अशा जमिनीचा समावेश होतो.

12. AGRICULTURE

12.1 In this section tables having data on land utilisation, principal crops and their production, area irrigated, agricultural implements & machinery and on agricultural census are given.

12.2 As per the village needs, the Geographical area of a village is calculated from the village returns prepared by the village officials for revenue purposes. There is difference between the figures of total area according to the Surveyor-General of India and that according to the village records, because the former is calculated using block information whereas the latter is calculated by totaling the areas from the village returns. Moreover, allowances made for areas covered by buildings, roads, etc. are different in both cases. "Forests" comprises of areas which are actual forests or State owned or private lands classified as "forest" under any legal enactment dealing with forests or lands which are considered as "forest" for administrative purpose. If any portion of such land is not actually wooded but put to some agricultural use, that portion is included under the appropriate heading of cultivated or uncultivated land. Land put to non-agricultural uses comprises of all land occupied by buildings, roads and railways or under water, e. g. rivers and canals and other land put to uses other than for agricultural, Barren and unculturable land covers all barren and unculturable land like mountains, deserts etc. Land, whether in isolated blocks or within cultivated holdings, which cannot be brought under cultivation unless at a high cost, is classified as unculturable land. Permanent pastures and other grazing land cover all grazing lands whether they are permanent pastures and meadows or not. Areas of village and grazing lands within forest areas are included under this. Area which is under miscellaneous tree crops and groves not included in the net area sown is included under cultivable land which does not include net area sown but is put to some agricultural use. Land under casuarina trees, thatching grass, bamboo bushes and other groves for fuel etc., which are not included under ' orchards ' are classed under this category. Culturable fallow land includes all land available for cultivation whether taken up for cultivation or not taken up for cultivation once but not cultivated during the current and last five years or more in succession. Such lands may be either fallow or covered with shrubs and jungles which are not put to any use. They may or may not be assessed and may lie in isolated blocks or within cultivated holdings. Current fallows comprise cropped areas which are kept fallow during the current year.

अशी जमीन पड जमीन किंवा झुडपांनी व जंगलव्याप्त असेल जिचा कोणत्याही कामाकरिता उपयोग होऊ शकत नाही अशा जमिनीचा सारा ठरवलेला असेल किंवा नसेल अशी जमीन स्वतंत्र गटात किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असेल. चालू वर्षी पडिक ठेवलेल्या लागवडीखालील जमिनीचा "चालू पड" मध्ये अंतर्भाव होतो. एखादे पेरणी केलेले क्षेत्र त्याच वर्षात दुसऱ्यांदा लागवडीखाली आणले नसेल तर ते "चालू पड" जमीन म्हणून गणले जाते. "इतर पड" जमिनीत लागवडीखाली असलेल्या परंतु कमीतकमी एक वर्ष व जास्तीत जास्त पाच वर्षे लागवडीखाली नसलेल्या सर्व जमिनींचा समावेश होतो. अशा जमिनी पडित ठेवण्यास खालीलपैकी एखादे कारण असू शकते.-- (१) शेतकऱ्यांची हलाखीची आर्थिक परिस्थिती, (२) अपुरा पाणीपुरवठा, (३) हिंवतापाचे हवामान,(४) गाळ व चिखल वाहून आणणाऱ्या नद्या व कालवे, (५) जमिनीची झीज, (६) कृषि उत्पादनाचा योग्य तो मोबदला न मिळणे. कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रामध्ये निव्वळ लागवडीखाली असलेले क्षेत्र आणि फळांच्या बागा यांचासुद्धा समावेश होतो ज्यात एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र एकदाच मोजले जाते.एकूण लागवडीखालील क्षेत्रामध्ये एकूण पिकांखालील क्षेत्राचा समावेश होतो. एकूण पिकाखालील क्षेत्र आणि कसलेले निव्वळ क्षेत्र यामध्ये फरक असण्याचे कारण म्हणजे त्याच जमिनीत त्याच वर्षी त्याच किंवा इतर पिकांची एकापेक्षा जास्त वेळा लागवड करणे हे होय.

१२.३ निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्राची माहिती गावाच्या कागदपत्रावरुन घेण्यात येते. अंदाजित उत्पादनाचे आकडे अंशत: "पीक कीपणी सर्वेक्षणाच्या" निष्कर्षावरुन व अंशत: "पैसेवारी" पद्धतीच्या माहितीवरुन घेण्यात येतात. सध्या पीक कापणी पाहण्या तांदूळ, बाजरी, ज्वारी, गहू, नाचणी, हरभरा, तूर (अंशत:), ऊस, कापूस, भूईमूग व तंबाखू (सातारा, सांगली व कोल्हापूर जिल्ह्यात फक्त) ह्या पिकांसाठी घेण्यात येतात. जलसिंचनाच्या साधनांची गणना दर पाच वर्षांनी घेण्यात येते. मधल्या वर्षामध्ये नवीन सिंचनाकरिता बांधलेल्या विहिरी किंवा उपयोगात न येणाऱ्या जुन्या विहिरी यांची नोंद घेण्याच्या सूचना ग्राम अधिकाऱ्यांना दिलेल्या असतात. त्यामुळे पूर्वीच्या पंचवार्षिक गणनेतील विहिरींच्या संख्येची आकडेवारी अद्ययावत करणे शक्य होते. पिकांच्या उत्पादनाच्या मूळ आकडेवारीवरुन उत्पादनातील कल काय आहे ह्याबद्दल निश्चित कल्पना करणे शक्य नाही. त्यासाठी कृषि विभागाने प्रमुख पिकांखालील कृषि उत्पादनांच्या निर्देशांकांची मालिका तयार केली आहे. उत्पादकता निर्देशांक म्हणजे उत्पादन निर्देशांकाचे क्षेत्र निर्देशांकाशी असलेले प्रमाण गुणिले शंभर असे होय. कृषि गणनेत गोळा केलेली विहित जमिनींची संख्या व त्याखालील क्षेत्राची आकडेवारीही देण्यात आली आहे.

If any seeding area is not cropped again in the same year, it is also treated as current fallow. Other fallow land includes all lands which were taken up for cultivation but are temporarily out of cultivation for a period of not less than one year and not more than five years. The reasons for keeping such lands fallow may be one of the followings (1) poverty of cultivators,(2) inadequate supply of water, (3) malarial climate, (4) silting of canals and rivers, (5) soil erosion and (6) nonremunerative nature of farming. The net area sown consists of net area sown with crops and fruit gardens, in which area sown more than once is counted only once. The gross (total) cropped area represents the sum of area under all crops. The difference between the total cropped area and net area sown is accounted for by the area sown more than once on the same land during the same year with the same or different crops.

12.3. The data about area under different crops is compiled from village records. The estimates of outturn are based partly on the results of crop cutting surveys and partly on ' paisewari method. ' At present, crop cutting surveys are being conducted for rice, bajri, jowar, wheat, ragi, gram, tur (partly), sugar-cane, cotton, groundnut and tobacco (Satara, Sangli and Kolhapur districts only). Census of irrigation takes place after every five years. For intermediate years the village officers are instructed to note the number of new wells constructed for irrigation or old wells which have gone out of use and thus update the earlier quinquennial census figures of number of wells. Trend in production cannot be obtained accurately from the absolute figures on production of crops. To overcome this difficulty, a series of index numbers of agricultural production of principal crops are compiled by the Department of Agriculture. The productivity Index is the ratio of index of production to the index of area multiplied by 100. The data on operational holdings and area operated as per Agricultural Census are presented.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.1

12. शेती /

तक्ता क्रमांक /

जमिनीचा वापर /

(2014 -

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्रकानुसार) Geographical area by village records	वनव्याप्त क्षेत्र Area under forest	लागवडीखाली उपलब्ध नसलेली जमीन Not available for cultivation			इतर Other
				बिगरशेती वापराखाली असलेली जमीन Land put to non-agricultural uses	नापीक व लागवडीखाली नसलेली जमीन Barren and non-cultivated land	एकूण Total 5+6=7	कायम गुरे चरणे व इतर कुरणे Permanent pastures and other grazing land
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई शहर	380	15	286	73	359	6
2	मुंबई उपनगर						
3	ठाणे	9,337	3,962	945	576	1,521	606
4	पालघर						
5	रायगड	6,869	1,500	589	1,284	1,873	401
6	रत्नागिरी	8,164	54	146	2,273	2,419	136
7	सिंधुदुर्ग	5,040	331	205	998	1,203	20
8	नाशिक	15,634	3,138	445	1,695	2,140	226
9	धुळे	7,330	2,115	173	314	487	186
10	नंदुरबार	7,050	3,362	92	227	319	314
11	जळगाव	11,639	1,559	162	804	966	387
12	अहमदनगर	17,020	1,638	154	1,283	1,437	418
13	पुणे	15,620	1,628	1,390	1,619	3,009	698
14	सातारा	10,580	1,427	314	1,234	1,548	785
15	सांगली	8,610	434	498	368	866	153
16	सोलापूर	14,878	353	194	631	825	461
17	कोल्हापूर	7,765	1,469	382	437	819	416
18	औरंगाबाद	10,077	684	610	203	813	379
19	जालना	7,726	49	198	74	272	250
20	परभणी	6,311	64	288	81	369	131
21	हिंगोली	4,661	316	106	84	190	179
22	बीड	10,686	228	413	236	649	370
23	नांदेड	10,331	827	478	199	677	526
24	उस्मानाबाद	7,485	44	208	70	278	184
25	लातूर	7,157	18	244	187	431	214
26	बुलढाणा	9,671	888	559	476	1,035	387
27	अकोला	5,429	301	326	114	440	166
28	वाशिम	5,131	377	276	113	389	294
29	अमरावती	12,217	3,099	449	196	645	332
30	यवतमाळ	13,519	2,374	617	397	1,014	605
31	वर्धा	6,289	619	481	106	587	350
32	नागपूर	9,864	1,594	987	338	1,325	560
33	भंडारा	3,420	618	395	46	441	336
34	गोदिंया	5,859	2,075	534	132	666	965
35	चंद्रपूर	10,918	3,862	966	251	1217	522
36	गडचिरोली	14,916	10,985	717	147	864	526
	महाराष्ट्र राज्य	**3,07,583**	**52,007**	**14,827**	**17,266**	**32,093**	**12,489**

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे./

AGRICULTURE
TABLE No.12.1
Land Utilisation
-15)

(क्षेत्र '०० हेक्टरात / Area in '00 hectares)

लागवडीखाली नसलेली (पड व्यतिरिक्त जमीन) Uncultivated excluding fallow land			पड जमीन Fallow Land			लागवडी खालील निव्वळ क्षेत्र Net area sown	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र Area sown more than once	लागवडी खालील एकूण क्षेत्र Gross cropped area (15+16)	Districts
झाडेझुडपा खालील जमीन व आंबराया Land under Misc. tree crops and graves	लागवडीलायक पड Culturable fallows	एकूण Total 8+9+10=11	चालू पड Current fallows	इतर पड Other fallows	एकूण Total 12+13=14				
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	0	6	0	0	0	0	0	0	Mumbai City / Mumbai Suburban
249	349	1,204	94	190	284	2,365	55	2,420	Thane / Palghar
226	380	1,007	144	459	603	1,885	270	2,155	Raigad
69	1310	1,515	276	1,354	1,630	2,546	87	2,633	Ratnagiri
256	661	937	144	1,022	1,166	1,403	187	1,590	Sindhudurg
19	204	449	917	281	1,198	8,708	1,171	9,879	Nashik
12	18	216	100	100	200	4,312	1,107	5,419	Dhule
7	24	345	8	57	65	2,959	703	3,662	Nandurbar
28	63	478	95	49	144	8,492	3,136	11,629	Jalgaon
32	200	650	1,511	925	2,436	10,859	3,974	14,834	Ahmednagar
134	392	1,224	378	210	588	9,171	2,486	11,657	Pune
72	404	1,261	254	662	916	5,427	1,334	6,760	Satara
159	147	459	408	579	987	5,864	1,381	7,245	Sangli
60	427	948	1,389	1,137	2,526	10,226	1,613	11,839	Solapur
72	367	855	103	198	301	4,322	2,011	6,333	Kolhapur
65	156	600	535	633	1,168	6,813	3,968	10,780	Aurangabad
109	166	525	944	212	1,156	5,724	3,031	8,755	Jalna
13	233	377	410	288	698	4,803	3,753	8,556	Parbhani
3	113	295	422	145	567	3,292	2,470	5,762	Hingoli
13	400	783	999	519	1,518	7,508	2,844	10,352	Beed
60	355	941	677	184	861	7,025	1,570	8,595	Nanded
21	504	709	1,039	740	1,779	4,674	4,835	9,509	Osmanabad
205	245	664	409	449	858	5,187	2,160	7,347	Latur
11	262	660	167	251	418	6,670	2,909	9,580	Buldhana
12	30	208	102	54	156	4,324	2,479	6,803	Akola
4	52	350	173	88	261	3,754	1,572	5,326	Washim
62	92	486	328	144	472	7,514	2,328	9,843	Amravati
116	228	949	378	258	636	8,547	1,379	9,926	Yavatmal
94	163	607	636	206	842	3,635	1,015	4,650	Wardha
77	377	1,014	195	215	410	5,524	967	6,491	Nagpur
82	115	533	40	11	51	1,777	765	2,542	Bhandara
15	165	1,145	103	62	165	1,810	579	2,389	Gondiya
99	377	998	136	119	255	4,586	744	5,330	Chandrapur
32	210	768	477	83	560	1,740	401	2,140	Gadchiroli
2,488	**9,189**	**24,166**	**13,991**	**11,884**	**25,875**	**1,73,446**	**59,284**	**2,32,731**	**Maharashtra State**

Source:- Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती /
तक्ता क्रमांक /
प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन /
(2014 -

अ. क्र. Sr. No	जिल्हे	तांदूळ / Rice			गहू / Wheat			ज्वारी / Jowar			बाजरी / Bajra		
		क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई शहर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	580	1,404	2,422	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	पालघर	748	1,883	2,518	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	रायगड	1,253	3,508	2,800	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	रतागिरी	725	2,205	3,041	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	सिंधुदुर्ग	700	2,277	3,253	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	नाशिक	712	867	1,218	724	1,112	1,536	51	37	721	1,527	1,089	713
9	धुळे	1	0.5	496	360	657	1,825	308	383	1,243	1,168	975	835
10	नंदुरबार	182	90	496	219	391	1,787	457	515	1,127	62	32	524
11	जळगाव	0	0	0	496	811	1,635	860	1,649	1,918	190	232	1,222
12	अहमदागर	86	22	253	572	850	1,486	4,436	2,798	631	1,860	1,077	579
13	पुणे	821	1,361	1,657	718	1,083	1,509	2,718	1,334	491	315	263	836
14	सातारा	529	947	1,790	383	614	1,603	1,690	1,630	964	550	221	402
15	सांगली	155	314	2,025	325	709	2,180	2,453	1,856	757	696	531	763
16	सोलापूर	4	1	253	422	546	1,295	6,231	3,542	569	55	22	395
17	कोल्हापूर	1,118	3,386	3,028	68	151	2,217	231	381	1,649	0	0	0
18	औरंगाबाद	0	0	0	354	339	959	1,108	465	420	453	242	535
19	जालना	0	0	0	19	15	769	242	68	282	233	77	331
20	परभणी	3	0.41	136	223	188	842	2,490	1,185	476	42	4	93
21	हिंगोली	0	0	0	495	330	666	552	243	440	0	0	0
22	बीड	4	1	215	591	400	676	2,698	1,451	538	1,271	562	443
23	नांदेड	8	1	176	395	292	739	1,139	415	365	0	0	0
24	उस्मानाबाद	131	25	188	241	71	295	2,612	865	331	177	44	248
25	लातूर	58	11	193	472	108	229	1,105	1,027	929	25	4	174
26	बुलढाणा	0	0	0	735	955	1,299	314	309	986	17	3	192
27	अकोला	0	0	0	183	258	1,408	125	151	1,208	3	1	192
28	वाशिम	0	0	0	309	408	1,319	116	88	757	2	0.38	192
29	अमरावती	53	16	308	664	872	1,313	270	275	1,020	0	0	0
30	यवतमाळ	0	0	0	291	268	922	471	225	478	2	0.38	192
31	वर्धा	0	0	0	137	199	1,452	64	28	434	0	0	0
32	नागपूर	788	955	1,212	885	1,106	1,250	50	27	551	0	0	0
33	भंडारा	1,962	3,227	1,645	114	139	1,222	0	0	0	0	0	0
34	गोदिंया	1,876	3,767	2,008	24	15	605	0	0	0	0	0	0
35	चंद्रपूर	1,458	1,134	778	242	178	734	87	138	1,577	0	0	0
36	गडचिरोली	1,557	2,061	1,324	12	12	989	4	3	660	0	0	0
	महाराष्ट्र राज्य	**15,512**	**29,464**	**1,899**	**10,673**	**13,077**	**1,225**	**32,882**	**21,088**	**641**	**8,648**	**5,380**	**622**

AGRICULTURE

TABLE No.12.2

Area and Outturn of Principal Crops

-15)

(क्षेत्र '०० हेक्टरात व उत्पादन '०० टनात दर हेक्टरी उत्पादन किलोमध्ये)

(Area in ' 00 ' hectares and Outturn in ' 00 ' tonnes yield per hectare in Kg.)

नाचणी / Ragi			मका / Maize			इतर तृणधान्ये / Other Cereals			एकूण तृणधान्ये / Total Cereals			
क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai City
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
25	17	699	0	1	3,756	39	23	605	644	1,446	2,247	Thane
101	70	690	0	0	0	39	23	605	887	1,976	2,227	Palghar
81	77	952	0	0	0	20	6	307	1,354	3,591	2,652	Raigad
161	214	1,330	0.37	1	3,756	51	16	312	938	2,436	2,598	Ratnagiri
24	38	1,595	1	2	3,756	1	1	950	725	2,319	3,197	Sindhudurg
285	190	667	1,200	3,230	2,691	157	49	309	4,657	6,574	1,412	Nashik
10	13	1,330	1,006	2,162	2,150	30	13	439	2,882	4,204	1,458	Dhule
0	0	0	338	578	1,710	59	22	379	1,317	1,630	1,237	Nandurbar
0	0	0	1,541	4,467	2,899	106	96	914	3,192	7,255	2,273	Jalgaon
30	33	1,090	977	2,340	2,395	16	6	352	7,978	7,126	893	Ahmednagar
121	132	1,090	360	1,334	3,708	52	37	711	5,105	5,545	1,086	Pune
66	67	1,019	308	604	1,961	11	3	280	3,537	4,087	1,155	Satara
0	0	0	638	2,442	3,827	23	9	418	4,289	5,861	1,367	Sangli
0	0	0	510	1,331	2,609	8	3	303	7,230	5,445	753	Solapur
212	339	1,598	95	295	3,114	21	8	379	1,745	4,559	2,613	Kolhapur
0	0	0	2,042	1,887	924	44	14	327	4,000	2,948	737	Aurangabad
0	0	0	578	322	558	11	5	450	1,082	487	450	Jalna
0	0	0	19	9	473	79	23	287	2,857	1,409	493	Parbhani
0	0	0	34	17	491	13	3	248	1,093	592	542	Hingoli
0	0	0	160	111	698	52	22	416	4,776	2,547	533	Beed
0	0	0	39	39	994	59	40	674	1,640	787	480	Nanded
0	0	0	252	104	414	30	8	268	3,442	1,117	325	Osmanabad
0	0	0	87	52	600	20	5	264	1,767	1,208	684	Latur
0	0	0	489	601	1,231	11	5	421	1,566	1,874	1,197	Buldhana
0	0	0	1	2	1,815	1	0.4	400	313	411	1,315	Akola
0	0	0	8	10	1,191	4	2	373	439	507	1,154	Washim
0	0	0	26	17	661	14	5	393	1,027	1,186	1,155	Amravati
0	0	0	13	2	158	0	0	0	777	496	638	Yavatmal
0	0	0	11	10	970	1	0.25	350	213	238	1,117	Wardha
0	0	0	6	8	1,270	1	0.17	295	1,729	2,096	1,212	Nagpur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	2,076	3,366	1,622	Bhandara
0	0	0	6	3	445	0	0	225	1,906	3,784	1,985	Gondiya
0	0	0	1	1	1,000	24	7	302	1,811	1,457	805	Chandrapur
0	0	0	18	28	1,565	2	0.45	270	1,592	2,104	1,321	Gadchiroli
1,116	**1,190**	**1,066**	**10,764**	**22,010**	**2,045**	**999**	**455**	**455**	**80,586**	**92,668**	**1,150**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

अ. क्र. Sr. No	जिल्हे	हरभरा / Gram			तूर / Tur			इतर कडधान्ये / Other Pulses			एकूण कडधान्ये / Total Pulses		
		क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.
(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)
1	मुंबई शहर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	34	29	862	4	2	394	27	19	685	74	54	733
4	पालघर	12	9	753	23	9	394	27	19	685	102	57	560
5	रायगड	0	0	0	12	5	394	115	80	700	130	87	667
6	रतागिरी	0	0	0	6	2	394	37	27	716	45	30	664
7	सिंधुदुर्ग	0	0	0	1	0.39	394	19	12	639	22	14	615
8	नाशिक	409	285	698	57	15	264	52	15	290	623	381	612
9	धुळे	223	178	795	116	52	449	25	8	302	632	332	525
10	नंदुरबार	189	134	708	126	28	222	18	4	238	495	229	462
11	जळगाव	516	544	1,054	156	82	526	12	4	327	1,260	948	752
12	अहमदागर	1,152	852	739	91	18	195	41	10	251	1,412	972	688
13	पुणे	599	518	864	30	7	230	100	24	242	793	594	750
14	सातारा	341	259	762	13	4	293	260	123	473	687	425	619
15	सांगली	271	265	976	69	20	293	145	72	499	617	437	709
16	सोलापूर	395	296	748	188	90	481	25	6	243	658	425	646
17	कोल्हापूर	63	57	911	15	4	293	47	16	348	145	90	622
18	औरंगाबाद	418	163	389	329	87	263	1	0	195	799	261	327
19	जालना	271	68	252	472	119	253	11	2	186	1,422	302	212
20	परभणी	456	284	623	686	141	206	11	7	600	1,673	521	311
21	हिंगोली	773	2,204	2,850	411	185	450	3	1	191	1,432	2,421	1,691
22	बीड	644	240	373	606	102	168	20	5	224	1,471	398	271
23	नांदेड	512	257	503	716	147	206	3	0	161	1,864	516	277
24	उस्मानाबाद	1,129	487	431	1,010	286	283	32	4	121	2,708	912	337
25	लातूर	670	200	298	1,132	283	250	11	2	172	2,050	576	281
26	बुलढाणा	572	366	640	696	185	266	29	7	235	1,531	636	416
27	अकोला	911	596	655	501	196	391	2	0	189	1,734	845	487
28	वाशिम	539	287	532	523	162	310	16	4	278	1,237	505	408
29	अमरावती	1,265	1,004	794	1,038	368	355	14	5	368	2,604	1,418	544
30	यवतमाळ	385	326	846	1,118	255	228	0	0	0	1,638	605	369
31	वर्धा	310	244	785	728	192	264	0	0	0	1,042	436	419
32	नागपूर	670	466	696	620	211	341	18	4	237	1,341	687	512
33	भंडारा	165	82	499	116	40	343	165	36	215	448	158	353
34	गोदिंया	52	34	650	65	22	343	129	28	215	253	86	342
35	चंद्रपूर	291	120	414	382	198	519	260	57	219	941	378	402
36	गडचिरोली	38	23	589	46	16	343	163	36	219	248	74	299
	महाराष्ट्र राज्य	**14,275**	**10,877**	**762**	**12,102**	**3,533**	**292**	**1,838**	**637**	**347**	**34,131**	**16,810**	**493**

Table No. 12.2 - Contd….

एकूण अन्नधान्ये / Total foodgrains			ऊस / Sugarcane			कापूस / Cotton			करडई / Safflower			Districts
क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	
(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai City
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
717	1,501	2,091	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Thane
990	2,033	2,055	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Palghar
1,484	3,678	2,479	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Raigad
983	2,466	2,509	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
748	2,332	3,120	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
5,280	6,956	1,317	168	13,842	82	460	447	165	1	1	726	Nashik
3,515	4,536	1,291	70	4,384	63	2,099	2,582	209	0	0	0	Dhule
1,812	1,859	1,026	80	6,338	79	1,186	1,012	145	2	1	726	Nandurbar
4,452	8,203	1,843	79	5,536	70	4,711	7,681	277	Negl	Negl	726	Jalgaon
9,389	8,097	862	1,220	1,17,610	96	1,026	967	160	7	0.35	52	Ahmednagar
5,898	6,139	1,041	1,278	1,38,339	108	0	0	0	4	3	726	Pune
4,224	4,512	1,068	700	69,274	99	1	1	171	1	2	1298	Satara
4,906	6,299	1,284	745	81,071	109	14	14	167	17	22	1298	Sangli
7,888	5,870	744	2,055	2,00,497	98	6	12	329	21	19	893	Solapur
1,890	4,649	2,460	1,463	1,50,316	103	0	0	0	0	0	0	Kolhapur
4,799	3,209	669	139	9,322	67	4,226	2,443	98	6	2	338	Aurangabad
2,504	789	315	211	10,075	48	2,942	1,591	92	0	0	0	Jalna
4,530	1,930	426	266	15,772	59	2,735	2,048	127	60	25	416	Parbhani
2,525	3,013	1,193	152	8,557	56	947	854	153	145	51	352	Hingoli
6,246	2,945	472	376	17,235	46	3,733	1,676	76	19	3	162	Beed
3,505	1,303	372	188	11,132	59	3,423	1,768	88	31	9	295	Nanded
6,151	2,029	330	398	15,922	40	293	230	134	283	80	283	Osmanabad
3,817	1,783	467	464	23,546	51	38	27	119	129	38	291	Latur
3,097	2,510	810	3	187	68	1,743	1,325	129	4	2	551	Buldhana
2,047	1,256	614	0	0	0	1,470	1,226	142	5	3	558	Akola
1,676	1,012	604	2	58	34	202	168	141	5	1	153	Washim
3,631	2,604	717	4	161	46	1,965	1,962	170	1	1	451	Amravati
2,415	1,101	456	81	5,537	69	4,210	2,874	116	0	0	0	Yavatmal
1,255	674	537	31	2,018	65	2,077	1,846	151	1	0.23	451	Wardha
3,070	2,783	907	38	2,585	67	1,113	1,502	229	0	0	0	Nagpur
2,524	3,525	1,396	67	4,908	74	0	0	0	0	0	0	Bhandara
2,159	3,871	1,793	15	970	63	0	0	0	0	0	0	Gondiya
2,752	1,836	667	1	90	68	1,237	1,439	198	0.32	0.14	451	Chandrapur
1,840	2,178	1,184	1	99	68	42	76	309	0	0	0	Gadchiroli
1,14,719	**1,09,481**	**954**	**10,295**	**9,15,381**	**89**	**41,899**	**35,771**	**854**	**742**	**264**	**356**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

अ. क्र. Sr. No	जिल्हे	भूईमूग / Groundnut			तीळ / Sesamum			सोयाबीन / Soyabean			मोहरी / राई / Rape / Mustard		
		क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.
(1)	(2)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)
1	मुंबई शहर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	0	0	0	4	1	306	0	0	0	Negl	Negl	500
4	पालघर	2	2	827	0	0	0	0	0	0	Negl	Negl	500
5	रायगड	2	6	3,184	0	0	0	0	0	0	3	2	600
6	रतागिरी	0	0	1,311	0	0	0	0	0	0	1	1	600
7	सिंधुदुर्ग	33	50	1,515	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	नाशिक	200	202	1,011	0	0	0	598	850	1421	1	0.14	140
9	धुळे	203	175	864	28	9	328	155	200	1287	0	0	0
10	नंदुरबार	44	40	912	0	0	0	275	267	970	13	2	140
11	जळगाव	48	52	1,092	34	12	359	250	354	1414	9	6	700
12	अहमदागर	59	51	868	0	0	0	582	359	616	Negl	Negl	140
13	पुणे	561	621	1,107	1	0	306	71	117	1642	3	0.46	140
14	सातारा	452	741	1,640	0	0	0	533	908	1703	2	0.28	140
15	सांगली	318	329	1,035	0	0	0	366	477	1304	0.32	0.14	425
16	सोलापूर	58	68	1,176	3	1	376	63	74	1181	6	1	140
17	कोल्हापूर	544	841	1,547	0	0	0	560	1,212	2164	0	0	0
18	औरंगाबाद	41	9	231	0	0	0	187	85	452	0	0	0
19	जालना	8	3	320	0	0	0	1,093	403	368	0	0	0
20	परभणी	31	26	835	0	0	0	1,546	491	318	1	0.17	140
21	हिंगोली	44	42	957	0	0	0	1,377	384	279	5	1	140
22	बीड	124	35	284	29	5	160	1,134	399	352	1	0.13	245
23	नांदेड	51	43	851	13	1	99	2,189	645	295	1	0.14	140
24	उस्मानाबाद	90	27	300	54	6	105	1,335	656	491	11	2	140
25	लातूर	32	15	475	21	3	148	3,368	2,100	624	5	1	140
26	बुलढाणा	38	41	1,086	8	2	211	3,525	1,891	536	3	1	400
27	अकोला	31	44	1,418	10	1	115	2,331	696	299	0	0	0
28	वाशिम	8	9	1,123	0	0	0	2,965	1,213	409	1	0.20	140
29	अमरावती	58	77	1,321	0	0	0	3,706	1,283	346	0	0	0
30	यवतमाळ	94	115	1,219	0	0	0	3,060	976	319	0	0	0
31	वर्धा	61	103	1,684	0	0	0	1,542	671	435	0	0	0
32	नागपूर	30	18	589	0	0	0	2,204	795	361	9	1	140
33	भंडारा	0	0	0	0	0	0	81	37	463	1	0.19	140
34	गोदिंया	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0.13	140
35	चंद्रपूर	0	0	0	0	0	0	1,262	643	510	7	1	140
36	गडचिरोली	0	0	0	1	0	306	44	30	678	11	2	140
	महाराष्ट्र राज्य	**3,265**	**3,785**	**1,159**	**206**	**41**	**199**	**36,402**	**18,216**	**500**	**95**	**23**	**242**

टिप (१) उसाचे उत्पादन शंभर मेट्रिक टनात

(२) कापसाचे उत्पादन गासड्याच्या (प्रत्येकी १७० कि.) स्वरुपात आहे.

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे./

Table No. 12.2 - Contd….

एरंडी / Castor seed			तंबाखू / Tobacco			एकूण सुर्यफुल / Total unflower			एकूण तेलिबया / Total Oilseeds			Districts
क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	
(63)	(64)	(65)	(66)	(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)	(73)	(74)	(2)
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai City
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	1	806	Thane
0	0	0	0	0	0	12	8	619	14	10	1,946	Palghar
0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	8	3,784	Raigad
Negl	Negl	200	0	0	0	0	0	0	1	1	2,111	Ratnagiri
Negl	Negl	200	0	0	0	1.13	0.08	619	34.13	50.08	2,334	Sindhudurg
9	2	250	0	0	0	1	Negl	474	810	1,055.14	4,022	Nashik
4	1	325	0	0	0	0	0	0	390	385	2,804	Dhule
6	1	200	0	0	0	1	1	1357	341	312	4,305	Nandurbar
Negl	Negl	277	0	0	0	0.38	0.24	619	341.38	424.24	5,187	Jalgaon
1	0.16	200	0	0	0	9	4	486	658	414.51	2,362	Ahmednagar
1	0.28	200	0	0	0	9	5	521	650	746.74	4,642	Pune
1	0.30	300	0	0	0	13	7	498	1,002	1,658.58	5,579	Satara
2	1	295	0.20	0.16	809	42	22	518	745.32	851.14	4,875	Sangli
2	0.34	200	0	0	0	205	120	587	358	283.34	4,553	Solapur
3	1	310	13	21	1621	12	17	1441	1,119	2071	5,462	Kolhapur
0.32	0.06	200	0	0	0	1	0.46	306	235.32	96.52	1,527	Aurangabad
1	0.25	200	0	0	0	1	0.35	347	1,103	406.6	1,235	Jalna
6	1	200	0	0	0	14	3	241	1,658	546.17	2,150	Parbhani
55	11	200	0	0	0	0	0	0	1,626	489	1,928	Hingoli
33	7	200	0	0	0	22	7	317	1,362	456.13	1,720	Beed
3	1	200	0	0	0	13	3	233	2,301	702.14	2,113	Nanded
13	3	200	0	0	0	306	86	281	2,092	860	1,800	Osmanabad
7	1	200	0	0	0	74	21	280	3,636	2,179	2,158	Latur
6	2	250	0	0	0	1	0.23	233	3,585	1,939.23	3,267	Buldhana
0	0	0	0	0	0	1	0.22	318	2,378	744.22	2,708	Akola
1	0.30	300	0	0	0	0.43	0.14	318	2,980.43	1,223.64	2,443	Washim
9	4	450	0	0	0	2	1	274	3,776	1,366	2,842	Amravati
9	4	430	0	0	0	0	0	0	3,163	1,095	1,968	Yavatmal
0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,604	774.23	2,570	Wardha
1	0.31	300	0	0	0	82	26	318	2,326	840.31	1,708	Nagpur
0.10	0.02	200	0	0	0	0	0	0	82.1	37.21	803	Bhandara
0.10	0.03	300	0	0	0	0	0	0	1.1	0.16	440	Gondiya
0.27	0.08	300	0	0	0	0	0	0	1,269.59	644.22	1,401	Chandrapur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	56	32	1,124	Gadchiroli
174	**42**	**241**	**13**	**21**	**1,615**	**823**	**333**	**404**	**41,707**	**22,704**	**3,101**	Maharashtra State

Note:- (1) Yield of Sugarcane is in Tonnes per hectare. Negl : नगन्य / Negligible

(2) Production of Cotton is in hundred bales of 170 kg. Each.

Source:- Commissionerate of Agriculture, Gorernment of Maharashtra, Pune.

12. शेती /

तक्ता क्रमांक /

जास्त उत्पादित पिकांच्या प्रकारानुसार क्षेत्र व दर हेक्टरी सरासरी उत्पादन

अ. क्र. Sr.No	वर्ष Year	तांदूळ (खरीप) /Rice (Kharif)						गहू /Wheat					
		क्षेत्र /Area			सरासरी उत्पादन / Yield Rate			क्षेत्र /Area			सरासरी उत्पादन / Yield Rate		
		एकूण Total	अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जाती H.Y.V.	टक्केवारी %	एकूण Total	अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जाती H.Y.V.	टक्केवारी %	एकूण Total	अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जाती H.Y.V.	टक्केवारी %	एकूण Total	अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जाती H.Y.V.	टक्केवारी %
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1985-86	15,155	10,440	68.90	1,407	1,662	118.10	8,815	6,362	72.20	731	839	114.80
2	1990-91	15,398	11,853	77.00	1,147	1,532	105.90	8,734	7,113	81.40	1,052	1,102	104.80
3	1995-96	14,848	12,570	84.66	1,683	1,830	108.73	7,017	6,248	89.04	1,279	1,333	104.22
4	1999-00	14,790	13,615	92.05	1,674	1,745	104.24	10,490	7,134	68.00	1,369	1,792	130.89
5	2000-01	14,860	11,777	79.25	1,264	1,528	120.88	7,540	7,163	95.00	1,256	1,239	98.64
6	2001-02	14,872	13,247	89.07	1,742	1,793	102.93	7,760	6,798	87.60	1,388	1,454	104.76
7	2002-03	14,968	12,816	85.62	1,198	1,304	108.85	7,598	7,097	93.41	1,295	1,336	103.17
8	2005-06	14,737	13,647	93.00	1,770	1,838	104.00	9,328	8,907	95.00	1,394	1,401	101.00
9	2006-07	14,913	13,811	93.00	1,669	1,671	100.00	12,308	12,147	99.00	1,520	1,521	100.00
10	2010-11	14,862	13,703	92.20	1,766	1,809.2	102.40	14,862	12,546	84.61	1,766	1,714.1	97.00
11	2013-14	15,675	3,196	20.38	1,925	1,663.4	86.4	10,282	9,358	91.01	1,439	1,512.7	104.9
12	2014-15	15,083	3,336	22.11	1,880	1,698.1	90.3	10,673	7,415	69.47	1,225	1,438.7	117.4

टीप:- एच.वाय.व्ही. -अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जाती.

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

AGRICULTURE
TABLE No.12.3
Area and average yield per hectare of High yielding varieties Crops

(क्षेत्र '00 हेक्टरात. प्रति हेक्टरी सरासरी उत्पादन किलोत)
(Area in '00' hectares. Yield Rate in Kg. Per Hectare)

बाजरी /Bajra						ज्वारी (खरीप)/ Jowar (Kharif)					
क्षेत्र /Area			सरासरी उत्पादन / Yield Rate			क्षेत्र /Area			सरासरी उत्पादन / Yield Rate		
एकूण Total	अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जाती H.Y.V.	टक्केवारी %	एकूण Total	अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जाती H.Y.V.	टक्केवारी %	एकूण Total	अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जाती H.Y.V.	टक्केवारी %	एकूण Total	अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जाती H.Y.V.	टक्केवारी %
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
17,028	10,081	59.20	246	298	121.10	28,804	21,944	76.20	921	1073	116.50
19,270	14,322	74.30	518	613	106.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
16,649	15,109	90.75	580	594	102.41	20,235	18,617	91.60	1,420	1,425	100.35
17,360	16,098	92.73	653	686	105.00	19,180	18,744	97.72	1,323	1,341	101.36
18,000	16,693	92.73	604	601	99.50	19,100	18,519	96.95	1,256	1,265	100.71
13,992	12,909	92.26	594	615	103.54	17,803	17,169	96.44	1,165	1,177	101.03
15,472	13,773	89.02	741	778	104.99	17,183	16,776	97.63	1,413	1,434	101.49
14,338	13,327	93.00	650	650	100.00	14,724	14,561	99.00	1,198	1,198	100.00
14,520	14,520	100.00	729	722	99.00	14,092	14,092	100.00	1,195	1,209	101.00
10,346	9,709.1	93.80	1,086	1,149.7	105.90	10,317	9,996	96.90	1,325	1,338.2	101.00
7,626	353	4.4	1,035	1,449.8	137.3	8,038	7,247	90.5	1,152	1,196.4	103.7
8,648	434	5.01	622.3	985.5	158.4	6,801	6,255	92.22	860	814	104.3

Note:- H.Y.V. High Yielding Varieties.

Source:- Commissionerate of Agriculture, Gorernment of Maharashtra, Pune.

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE No.12.4

भारतातील प्रमुख पिकांचे राज्यवार सरासरी उत्पादन / Average yield of Important Crops In India by States

(2014-15)

(सरासरी उत्पादन प्रती हेक्टरी किलोमध्ये / Average yield in Kg.per hect.)

अ. क्र. Sr.No	राज्ये / केंद्रशासित प्रदेश	तांदूळ Rice	ज्वारी Jowar	बाजरी Bajra	मका Maize	नाचणी Ragi	गहू Wheat	बार्ली Barely	तूर Tur	हरभरा Gram	ऊस Sugarcane	कापूस @ Cotton@	States / UT
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
1	आंध्रप्रदेश	3,022	2,016	1,357	6,396	1,030	N.A.	N.A.	503	1,143	71,849	588	Andhra Pradesh
2	अरुणाचल प्रदेश	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Arunachal Pradesh
3	आसाम	2,093	N.A.	N.A.	3333	N.A.	1,217	N.A.	949	934	36,760	N.A.	Assam
4	बिहार	1,948	1,068	1,134	3,313	1,474	1,851	1,109	1,438	958	55,179	N.A.	Bihar
5	छत्तीसगढ	1,660	863	1,000	1,886	269	1,388	1,304	637	1,035	2,665	N.A.	Chhattisgarh
6	गोवा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Goa
7	गुजरात	2,329	1,350	1,677	1,652	800	2,751	N.A.	1,098	1,236	68,894	644	Gujarat
8	हरियाणा	3,113	520	1,749	2,250	N.A.	3,981	3,182	1,098	646	73,907	603	Haryana
9	हिमाचल प्रदेश	1,728	N.A.	541	1,979	984	1,957	1,739	333	922	23,118	N.A.	Himachal Pradesh
10	जम्मु व काश्मीर	1,871	N.A.	594	1,204	473	979	602	N.A.	N.A.	1,502	N.A.	Jammu & Kashmir
11	झारखंड	2,238	530	508	1,763	837	1,931	N.A.	1,018	1,160	69,500	N.A.	Jharkhand
12	कर्नाटक	2,670	1,121	1,060	3,152	1,833	1,318	N.A.	651	718	91,200	449	Karnataka
13	केरळ	2,837	738	N.A.	1,030	987	N.A.	N.A.	1,848	895	97,910	N.A.	Kerala
14	मध्यप्रदेश	1,684	1,714	1,978	1,880	273	2,850	1,256	981	1,039	41,144	544	Madhya Pradesh
15	महाराष्ट्र	1,899	641	622	2,045	1,063	1,226	N.A.	600	762	82,232	284	Maharashtra
16	मणिपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Manipur

तक्ता क्रमांक / Table No.12.4 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
17	मेघालय	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Meghalaya
18	मिझोराम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mizoram
19	नागालँड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagaland
20	ओरिसा	1,992	626	613	2,053	739	1,650	N.A.	898	770	71,929	535	Orissa
21	पंजाब	3,838	N.A.	N.A.	3,651	N.A.	4,294	3,582	923	1,056	74,883	648	Punjab
22	राजस्थान	2,186	763	1093	1,740	N.A.	2,961	2,803	735	725	73,390	533	Rajasthan
23	सिक्कीम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sikkim
24	तामीळनाडू	3,191	1,475	3,077	6,423	3,348	N.A.	N.A.	1,064	645	1,06,788	624	Tamil Nadu
25	त्रिपुरा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Tripura
26	उत्तर प्रदेश	2,072	994	1,899	1,784	N.A.	2,277	1,853	606	659	62,155	N.A.	Uttar Pradesh
27	उत्तरांचल	2,307	N.A.	N.A.	2,070	1,380	1,881	1,149	902	821	60,608	N.A.	Uttaranchal
28	प.बंगाल	2,730	320	293	4,351	1,095	2,807	1,500	1,436	1,178	1,18,767	N.A.	West Bengal
29	दिल्ली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Delhi
30	पॉडेचेरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pondicherry
31	दादरा व नगर हवेली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	D & Nagar Haveli
32	अंदमान आणि निकोबार बेटे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andaman and Nicobar Island
33	चंडीगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandigarh
34	दमण आणि दिव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Daman & Diu
35	लक्षव्दिप	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Lakshadweep
36	तेलंगणा	3,138	1,051	1,000	3,335	1,000	1,167	N.A.	495	1,373	87,974	377	Telangana
	भारत	**2,391**	**884**	**1,255**	**2,632**	**1,706**	**2,750**	**2,280**	**729**	**889**	**71,512**	**462**	**INDIA**

टिप: # इतर मध्ये समाविष्ट / Included in others, NA: उपलब्ध नाही / लागु नाही / Not Available / Not Applicable.

@ १७० किलोची एक गासडी याप्रमाणे हजार गासड्या / Thousand bales of 170 kgs each.

आधार : सांख्यिकी आणि कार्यक्रम अंमलबजावणी, मंत्रालय

Source : Ministry of Statistics and Programme Implementation, Govt. of India.

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE No.12.5

वहित धारण जमिनीच्या आकारमान गटानुसार वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र (कृषी गणना २०१०-११) / Number and of Operational Holdings & Area according to Size Groups / (Agricultural Census, 2010-11)

(आकडे '०० / Figures in '00)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे		सिमांतिक (१ हेक्टरा-पर्यंत) Marginal (up to 1 hectare)	अल्पधारक (१ ते २ हे.) Small (1 to 2) hectare	निम्न मध्यम (२ ते ४ हे.) Semi medium (2 to 4) hectare	मध्यम (४ ते १० हे.) Medium (4 to 10) hectare	मोठे (१० हेक्टरा-पेक्षा जास्त) Large (More than 10 hectare)	एकूण Total	वहितधारण जमिनीचे क्षेत्र (हेक्टरात) Average size of operational holdings (in hectare)		Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	संख्या	0	0	0	0	0	0	0	Number	Mumbai City
		क्षेत्र	0	0	0	0	0	0	0	Area	
2	मुंबई उपनगर	संख्या	0	0	0	0	0	0	0	Number	Mumbai Suburban
		क्षेत्र	0	0	0	0	0	0	0	Area	
3	ठाणे	संख्या	1,711	540	333	180	32	2,796	. .	Number	Thane
		क्षेत्र	622	770	916	1,068	525	3,901	1.4	Area	
4	रायगड	संख्या	2,215	488	264	123	26	3,116	. .	Number	Raigad
		क्षेत्र	814	683	724	723	437	3,381	1.09	Area	
5	रत्नागिरी	संख्या	3,102	670	461	255	50	4,538	. .	Number	Ratnagiri
		क्षेत्र	1,026	949	1,284	1,503	854	5,616	1.24	Area	
6	सिंधुदुर्ग	संख्या	2,135	306	200	115	30	2,786	. .	Number	Sindhudurg
		क्षेत्र	536	431	557	685	582	2,791	1.00	Area	
7	नाशिक	संख्या	2,885	2,039	1,112	359	32	6,427	. .	Number	Nashik
		क्षेत्र	1,483	2,888	2,971	2,023	464	9,829	1.53	Area	
8	धुळे	संख्या	789	890	494	179	8	2,360	. .	Number	Dhule
		क्षेत्र	496	1,267	1,314	1,002	144	4,223	1.79	Area	
9	नंदुरबार	संख्या	360	601	372	129	9	1,471		Number	Nandurbar
		क्षेत्र	242	854	989	721	146	2,952	2.01	Area	
10	जळगाव	संख्या	1,489	1,663	889	326	19	4,386	. .	Number	Jalgaon
		क्षेत्र	909	2,357	2,405	1,840	261	7,772	1.77	Area	
11	अहमदनगर	संख्या	4,977	2,827	1,375	353	29	9,561	..	Number	Ahmednagar
		क्षेत्र	2,499	3,999	3,654	1,959	472	12,583	1.32	Area	
12	पुणे	संख्या	4,196	1,794	1,028	363	51	7,432	..	Number	Pune
		क्षेत्र	1,856	2,543	2,785	2,074	849	10,107	1.36	Area	
13	सातारा	संख्या	6,743	1,276	457	129	18	8,623	..	Number	Satara
		क्षेत्र	2,417	1,756	1,219	731	340	6,463	0.75	Area	
14	सांगली	संख्या	3,300	1,162	660	232	33	5,387	..	Number	Sangli
		क्षेत्र	1,394	1,644	1,793	1,334	594	6,759	1.25	Area	
15	सोलापूर	संख्या	2,368	2,128	1,571	551	61	6,679	..	Number	Solapur
		क्षेत्र	1,296	3,054	4,226	3,128	901	12,605	1.89	Area	
16	कोल्हापूर	संख्या	5,035	905	337	96	10	6,383	..	Number	Kolhapur
		क्षेत्र	1,656	1,253	897	536	236	4,578	0.72	Area	
17	औरंगाबाद	संख्या	2,644	1,758	715	169	13	5,299	..	Number	Aurangabad
		क्षेत्र	1,428	2,472	1,866	934	218	6,918	1.31	Area	
18	जालना	संख्या	1,769	1,440	718	168	9	4,104	..	Number	Jalna
		क्षेत्र	980	2,038	1,878	907	124	3,927	1.44	Area	

तक्ता क्रमांक / Table No.12.5 contd…

(1)	(2)		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)		(2)
19	परभणी	संख्या	1,301	1,269	697	202	10	3,479	..	Number	Parbhani
		क्षेत्र	754	1,795	1,866	1,105	163	5,683	1.63	Area	
20	हिंगोली	संख्या	787	764	442	136	9	2,131		Number	Hingoli
		क्षेत्र	450	1,080	1,183	748	128	3,589	1.68	Area	
21	बीड	संख्या	3,350	1,959	941	253	15	8,518	..	Number	Beed
		क्षेत्र	1,715	2,778	2,513	1,385	271	8,662	1.33	Area	
22	नांदेड	संख्या	2,491	2,112	1,002	206	11	5,822	..	Number	Nanded
		क्षेत्र	1,428	2,978	2,581	1,114	169	8,270	1.42	Area	
23	उस्मानाबाद	संख्या	1,112	1,300	802	324	28	3,566	..	Number	Osmanabad
		क्षेत्र	663	1,867	2,156	1,842	407	6,935	1.94	Area	
24	लातूर	संख्या	1,473	1,424	735	243	14	3,889	..	Number	Latur
		क्षेत्र	896	2,014	1,970	1,342	185	6,407	1.65	Area	
25	बुलढाणा	संख्या	1,610	1,602	840	235	15	4,302	..	Number	Buldhana
		क्षेत्र	967	2,258	2,230	1,286	232	6,973	1.62	Area	
26	अकोला	संख्या	845	952	467	147	12	2,423	..	Number	Akola
		क्षेत्र	572	1,355	1,235	828	198	4,188	1.73	Area	
27	वाशिम	संख्या	581	786	418	164	15	1,964		Number	Washim
		क्षेत्र	377	1,120	1,119	932	198	3,746	1.91	Area	
28	अमरावती	संख्या	1,404	1,718	754	259	23	4,158	..	Number	Amravati
		क्षेत्र	962	2,427	2,005	1,462	320	7,176	1.73	Area	
29	यवतमाळ	संख्या	402	1,886	1,100	364	35	3,787	..	Number	Yavatmal
		क्षेत्र	260	2,731	2,858	2,016	515	8,380	2.21	Area	
30	वर्धा	संख्या	347	841	538	218	18	1,962	..	Number	Wardha
		क्षेत्र	255	1,202	1,456	1,227	246	4,386	2.24	Area	
31	नागपूर	संख्या	793	1,046	611	220	16	2,686	..	Number	Nagpur
		क्षेत्र	498	1,493	1,651	1,218	232	5,092	1.9	Area	
32	भंडारा	संख्या	1,493	489	165	37	3	2,187	..	Number	Bhandara
		क्षेत्र	731	669	434	200	42	2,076	0.95	Area	
33	गोदिंया	संख्या	1,682	501	157	34	2	2,377		Number	Gondiya
		क्षेत्र	744	686	416	184	36	2,066	0.87	Area	
34	चंद्रपूर	संख्या	1,132	975	674	246	15	3,042	..	Number	Chandrapur
		क्षेत्र	628	1,390	1,814	1,365	212	5,409	1.78	Area	
35	गडचिरोली	संख्या	573	415	262	90	9	1,349	..	Number	Gadchiroli
		क्षेत्र	306	588	690	505	138	2,227	1.65	Area	
	महाराष्ट्र राज्य	**संख्या**	**67,091**	**40,523**	**21,590**	**7,105**	**680**	**1,38,989**	..	**Number**	**Maharashtra State**
		क्षेत्र	**31,859**	**57,390**	**57,655**	**39,927**	**10,839**	**1,95,670**	**1.44**	**Area**	

आधार :- कृषि गणना, २०१०-११ , कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Agricultural Census, 2010-11, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE No.12.6

धारण प्रकारानुसार एकूण वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र (कृषी गणना २०१०-११) / Number and Area of Operational Holdings by Tenure and by Size Groups / (Agricultural Census, 2010-11)

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये / Area in hectares)

अ.क्र.	आकारमान क्षेत्र	व्यक्तीगत धारण Individual Holdings		समाईक धारक Joint Holdings		संस्था धारक Institutional Holdings		एकूण धारक Total Holdings	
Sr. No.	Size class in hectare	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	Below 0.50	34,36,046	8,64,822	2,02,324	51,633	7,339	1,518	36,45,709	9,17,973
2	0.50 - 1.00	29,04,547	21,51,440	1,55,524	1,14,190	3,338	2,439	30,63,409	22,68,069
	सिमांतिक / Marginal	63,40,593	30,16,262	3,57,848	1,65,823	10,677	3,957	67,09,118	31,86,042
3	1.00 -2.00	38,55,764	54,60,137	1,88,652	2,67,085	4,919	7,093	40,49,335	57,34,315
	लहान / Small	38,55,764	54,60,137	1,88,652	2,67,085	4,919	7,093	40,49,335	57,34,315
4	2.00 -3.00	14,63,922	34,70,602	78,492	1,87,632	2,667	6,463	15,45,081	36,64,697
5	3.00 - 4.00	5,75,911	19,70,759	35,088	1,20,390	1,585	5,455	6,12,584	20,96,604
	निम्न मध्यम / Semi medium	20,39,833	54,41,361	1,13,580	3,08,022	4,252	11,918	21,57,665	57,61,301
6	4.00 - 5.00	2,93,611	12,98,504	19,393	85,846	1,057	4,730	3,14,061	13,89,080
7	5.00 - 7.50	2,83,284	16,92,576	19,549	1,17,058	1,500	9,201	3,04,333	18,18,835
8	7.50 - 10.00	84,552	7,20,431	6,231	53,010	824	7,078	91,607	7,80,519
	मध्यम / Medium	6,61,447	37,11,511	45,173	2,55,914	3,381	21,009	7,10,001	39,88,434
9	10.00 - 20.00	55,023	6,92,538	4,019	50,074	1,155	15,630	60,197	7,58,242
10	20.00-and above	11,424	2,82,731	532	16,339	693	39,659	12,649	3,38,729
	मोठे / Large	66,447	9,75,268	4,551	66,413	1,848	55,289	72,846	10,96,970
	एकूण / Total	**1,29,64,084**	**1,86,04,539**	**7,09,804**	**10,63,257**	**25,077**	**99,266**	**1,36,98,965**	**1,97,67,062**
	एकूणशी टक्केवारी / Percentage to Total	**94.64**	**94.12**	**5.18**	**5.38**	**0.18**	**0.5**	**100.00**	**100.00**

आधार :- कृषि गणना, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Agricultural Census, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE No.12.7

रासायनिक खतांचा वापर / Consumption of Chemical Fertilizers

(2014-15)

(आकडे '०० मे.टनात / Figures in '00 M. tonnes)

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	खते / Fertilizers				Districts
		नत्रयुक्त Nitrogenous	स्फुरदायुक्त Phosphatic	पालाशयुक्त Potassic	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबईउपागर	0	0	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	189	25	21	235	Thane
4	पालघर *	0	0	0	0	Palghar*
5	रायगड	136	18	14	168	Raigad
6	रतागिरी	60	10	8	78	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	51	17	15	83	Sindhudurg
8	नाशिक	895	476	261	1,632	Nashik
9	धुळे	415	146	133	694	Dhule
10	नंदुरबार	360	114	109	583	Nandurbar
11	जळगाव	1,186	456	626	2,268	Jalgaon
12	अहमदागर	883.15	482	364	846	Ahmednagar
13	पुणे	892	433	341	1,666	Pune
14	सातारा	499	236	204	939	Satara
15	सांगली	566	242	253	1,061	Sangli
16	सोलापूर	879	382	332	1,593	Solapur
17	कोल्हापूर	790	332	322	1,444	Kolhapur
18	औरंगाबाद	827.04	336	220	556	Aurangabad
19	जालना	549	299	183	1,031	Jalna
20	परभणी	359	180	110	649	Parbhani
21	हिंगोली	194	125	55	374	Hingoli
22	बीड	536	267	135	938	Beed
23	नांदेड	851	463	261	1,575	Nanded
24	उस्मानाबाद	236.67	170	70	239	Osmanabad
25	लातूर	296	233	97	626	Latur
26	बुलढाणा	619	440	181	1,240	Buldhana
27	अकोला	206	138	70	414	Akola
28	वाशिम	203	143	36	382	Washim
29	अमरावती	374	237	143	754	Amravati
30	यवतमाळ	660	341	196	1,197	Yavatmal
31	वर्धा	369	204	166	739	Wardha
32	नागपूर	442	230	97	769	Nagpur
33	भंडारा	206	112	20	338	Bhandara
34	गोदिंया	174	74	13	261	Gondiya
35	चंद्रपूर	322	168	52	542	Chandrapur
36	गडचिरोली	184	82	19	285	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**15,410**	**7,609**	**5,128**	**28,147**	**Maharashtra State**

आधार:- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Commissionerate of Agriculture, Maharashtra State, Pune.

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 12.8

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनांचे निर्देशांक /

Index numbers of Production of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९७९-८२ त्रैवार्षिक =100)/(Base 1979-82 Triennium = 100)

अ.क्र. Sr. No.	वस्तू	भार Weights	1982-83	1990-91	2000-01	2010-11	2013-14	2014-15	Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
	I अन्नधान्ये								**I. FOOD-GRAINS**
	(अ) तृणधान्ये								**(a) Cereals**
1	तांदूळ	9.49	87.4	106.1	87.4	122.1	141.3	133.4	Rice
2	गहू	5.92	80.6	93.9	97.9	237.7	165.5	135.1	Wheat
3	ज्वारी	22.16	95.5	121.1	81.4	70.5	50.7	43.1	Jawar
4	बाजरी	3.08	64.2	154.3	150.5	155.5	109.1	74.5	Bajri
5	बार्ली	0.02	37.7	17.0	13.2	188.7	N.A.	N.A.	Barley
6	मका	0.46	36.9	105.2	253.8	2,180.5	2,715.1	1844.6	Maize
7	नाचणी	0.85	92.0	98.4	60.8	55.5	67.1	56.3	Ragi
8	कोद्रा	0.05	73.7	66.6	43.6	23.6	N.A.	N.A.	Kodra
9	इतर तृणधान्ये	0.19	76.7	150.8	162.5	26.1	46.6	70.8	Other Cereals
	एकूण तृणधान्ये	**42.22**	**88.5**	**115.7**	**91.9**	**134.2**	**120.6**	**98.5**	**Total Cereals**
	(ब) कडधान्ये								**(b) Pulses**
1	हरभरा	1.47	78.4	215.8	213.3	790.7	986.4	661.4	Gram
2	तूर	5.45	96.1	105.2	166.0	245.3	259.9	88.8	Tur
3	इतर कडधान्ये	3.52	112.5	160.0	150.0	196.5	123.2	15.1	Other Pulses
	एकूण कडधान्ये	**10.44**	**99.2**	**139.2**	**167.3**	**305.6**	**316.1**	**144.6**	**Total Pulses**
	एकूण अन्नधान्ये	**52.66**	**90.6**	**120.4**	**106.8**	**168.2**	**159.4**	**107.6**	**Total Food grains**
	II अन्नधान्येतर								**II NON-FOOD GRAINS**
	(अ) गळीताची धान्ये								**(a) Oil Seeds**
1	भूईमूग	7.23	71.4	158.9	76.2	74.3	163.8	61.5	Groundnut
2	तीळ	0.57	94.2	223.7	88.9	58.9	32.4	12.2	Seasamum
3	मोहरी, राई आणि जवस	0.78	73.4	86.5	30.8	5.1	20.3	9.0	Rape, Mustard and Linseed
4	एरंड	0.01	25.0	166.7	358.3	333.3	416.7	525.6	Castor seed
5	सुर्यफूल	0.57	76.8	609.8	352.3	267.3	88.4	88.5	Sunflower
	एकूण गळीताची धान्ये	**9.16**	**73.3**	**184.8**	**90.6**	**79.8**	**60.1**	**56.1**	**Total Oil seeds**
	(ब) तंतू पिके								**(b) Fibres**
1	कापूस	9.89	110.4	128.6	123.6	512.3	605.6	245.2	Cotton
2	अंबाडी	0.04	44.5	38.0	36.5	26.4	N.A.	N.A.	Mesta
	एकूण तंतू पिके	**9.93**	**110.1**	**128.2**	**123.2**	**510.4**	**603.2**	**244.2**	**Total-Fibres**
	(क) संकीर्ण								**(c) Miscellaneous**
1	ऊस	25.97	114.3	158.2	186.9	297.2	289.9	345.1	Sugarcane
2	तंबाखू	0.14	68.3	117.3	138.1	32.7	N.A.	N.A.	Tobacco
3	बटाटे	0.22	84.2	120.9	121.9	N.A.	N.A.	N.A.	Potato
4	मिरची	1.92	107.1	102.2	82.0	N.A.	N.A.	N.A.	Chilli
	एकूण संकीर्ण	**28.25**	**113.3**	**153.9**	**179.0**	**273.4**	**266.5**	**317.3**	**Total Miscellaneous**
	एकूण अन्नधान्येतर	**47.34**	**104.9**	**154.5**	**150.2**	**285.6**	**297.2**	**251.4**	**Total Non Food grains**
	सर्व पिके	**100**	**97.4**	**136.5**	**127.4**	**223.8**	**224.6**	**175.7**	**All Crops**

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available.

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source.– Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.9

12. शेती /
तक्ता क्रमांक/
मुख्य पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र/

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	तृणधान्ये व कडधान्ये Cereals and Pulses	ऊस Sugarcane	फळे व भाज्या Fruits and Vegetables	मसाले व मसाल्याचे पदार्थ Condiments and Spices	संकीर्ण अन्नपिके Miscellaneous food crops	एकूण अन्नपिके Total food crops
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई शहर	0	0	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	717	0	37	0	0	754
4	पालघर	990	0	83	0	0	1,073
5	रायगड	1,484	0	132	0	0	1,616
6	रत्नागिरी	983	0	609	1	0	1,593
7	सिंधुदुर्ग	748	0	624	1	0	1,373
8	नाशिक	5,280	168	2714	3	0	8,165
9	धुळे	3,515	70	631	0	0	4,216
10	नंदुरबार	1,812	80	128	2	0	2,022
11	जळगाव	4,452	79	760	0	0	5,291
12	अहमदनगर	9,389	1,220	1,317	6	0	11,932
13	पुणे	5,898	1,278	1,402	1	0	8,579
14	सातारा	4,224	700	236	32	0	5,192
15	सांगली	4,906	745	387	15	0	6,053
16	सोलापूर	7,888	2,055	1,001	0	0	10,944
17	कोल्हापूर	1,890	1,463	70	0	0	3,423
18	औरंगाबाद	4,799	139	443	85	0	5,466
19	जालना	2,504	211	300	6	0	3,021
20	परभणी	4,530	266	117	12	0	4,925
21	हिंगोली	2,525	152	23	0	0	2,700
22	बीड	6,246	376	191	4	0	6,817
23	नांदेड	3,505	188	100	5	0	3,798
24	उस्मानाबाद	6,151	398	232	0	0	6,781
25	लातूर	3,817	464	92	12	0	4,385
26	बुलढाणा	3,097	3	175	20	0	3,295
27	अकोला	2,047	0	115	3	0	2,165
28	वाशिम	1,676	2	41	9	0	1,728
29	अमरावती	3,631	4	769	3	0	4,407
30	यवतमाळ	2,415	81	65	11	0	2,572
31	वर्धा	1,255	31	81	11	0	1,378
32	नागपूर	3,070	38	326	79	0	3,513
33	भंडारा	2,524	67	23	5	0	2,619
34	गोदिंया	2,159	15	21	4	0	2,199
35	चंद्रपूर	2,752	1	9	10	0	2,772
36	गडचिरोली	1,840	1	239	0	0	2,080
	महाराष्ट्र राज्य	**1,14,719**	**10,295**	**13,493**	**340**	**0**	**1,38,847**

टिप : # वैरणीची पिके मधील क्षेत्र हे राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतर्गत गतिमान वैरण विकास कार्यक्रम २०१४-१५ मध्ये चारा पिकाखालील आलेले क्षेत्र आहे.

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

AGRICULTURE
TABLE No. 12.9
Districtwise Area under major crops (2014-15)

एकूण गळितांची धान्ये Total Oil seeds	तंतू पिके Fiber crops	औषधी द्रव्ये व मादक पदार्थ Drugs and narcotics	वैरणीची पिके Fodder Crops #	संकीर्ण अन्नधान्येतर पिके Miscellaneous non-food crops	एकूण अन्नधान्येतर पिके Total non-food crops	एकूण पिकाखालील क्षेत्र Total area under crops	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2
0	0	0	0	0	0	0	Mumbai City
0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
5	0	0	0	0	5	759	Thane
24	0	0	0	0	24	1,097	Palghar
6	0	0	0	0	6	1,622	Raigad
2	0	0	0	0	2	1,595	Ratnagiri
34	0	0	0	0	34	1,407	Sindhudurg
834	460	0	180	0	1,474	9,639	Nashik
390	2,099	0	105	0	2,594	6,810	Dhule
341	1,186	0	95	0	1,622	3,644	Nandurbar
341	4,711	0	100	0	5,152	10,443	Jalgaon
675	1,026	0	176	0	1,877	13,809	Ahmednagar
673	0	0	168	0	841	9,420	Pune
1,012	1	0	68	0	1,081	6,273	Satara
746	14	0	81	0	841	6,894	Sangli
360	6	0	97	0	463	11,407	Solapur
1,122	0	0	87	0	1,209	4,632	Kolhapur
237	4,226	0	154	0	4,617	10,083	Aurangabad
1,103	2,942	0	152	0	4,197	7,218	Jalna
1,669	2,735	0	151	0	4,555	9,480	Parbhani
1,631	947	0	115	0	2,693	5,393	Hingoli
1,376	3,733	0	161	0	5,270	12,087	Beed
2,306	3,423	0	149	0	5,878	9,676	Nanded
2,175	293	0	177	0	2,645	9,426	Osmanabad
3,652	38	0	135	0	3,825	8,210	Latur
3,585	1,743	0	73	0	5,401	8,696	Buldhana
2,377	1,470	0	59	0	3,906	6,071	Akola
2,981	202	0	75	0	3,258	4,986	Washim
3,776	1,965	0	50	0	5,791	10,198	Amravati
3,163	4,210	0	95	0	7,468	10,040	Yavatmal
1,604	2,077	0	59	0	3,740	5,118	Wardha
2,328	1,113	0	44	0	3,485	6,998	Nagpur
143	0	0	45	0	188	2,807	Bhandara
62	0	0	14	0	76	2,275	Gondiya
1,305	1,237	0	95	0	2,637	5,409	Chandrapur
74	42	0	32	0	148	2,228	Gadchiroli
42,112	**41,899**	**0**	**2,992**	**0**	**87,003**	**2,25,850**	**Maharashtra State**

Note : # Area under Fodder crops is included as Fodder crops in Fodder Development Programme 2014-15 under National Agricultural Development scheme.
Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 12.10

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांखालील क्षेत्रांचे निर्देशांक / Index numbers of area of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९६९-७०त्रैवार्षिक =१००)
(Base 1969-70 Triennium = 100)

अ.क्र. Sr. No.	वस्तू	1960-61	1970-71	1980-81	1985-86	1990-91	2000-01	2007-08	2010-11	2011-12	2014--15	Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
	I अन्नधान्ये											**I. FOOD-GRAINS**
	(अ) तृणधान्ये											**(a) Cereals**
1	तांदूळ	97.7	101.4	113.0	115.8	118.9	113.6	118.36	113.9	102.7	103.12	Rice
2	गहू	108.6	97.3	129.3	105.6	104.6	90.4	150.09	156.5	78.78	95.75	Wheat
3	खरीप ज्वारी	100.9	100.5	118.7	114.1	109.0	75.7	50.32	40.86	29.42	22.34	Kharif Jawar
4	रब्बी ज्वारी	114.1	96.7	105.1	114.4	109.3	97.2	87.86	92.46	66.6	74.44	Rabi Jawar
5	एकूण ज्वारी	108.4	98.3	111.0	114.2	109.2	87.8	71.52	70.0	49.32	50.22	Total Jawar
6	बाजरी	79.3	98.9	82.9	82.6	93.5	87.3	62.24	50.19	50.86	52.47	Bajri
7	बार्ली	113.3	186.7	296.7	306.6	75.0	29.7	26.38	--	--	--	Barley
8	मका	60.6	103.2	164.9	174.0	244.1	744.1	1519.23	2015	1246.8	1529.50	Maize
9	नाचणी	108.2	89.6	104.3	104.4	97.7	72.9	60.41	56.52	59.06	50.58	Ragi
10	कोद्रा	119.8	71.4	85.6	76.2	69.0	27.8	17.11	--	--	--	Kodra
11	इतर तृणधान्ये	104.1	87.3	100.3	86.7	51.3	102.0	50.20	28.05	122	61.52	Other Cereals
	एकूण तृणधान्ये	**101.1**	**98.4**	**107.1**	**107.1**	**106.2**	**93.7**	**87.22**	**85.66**	**68.07**	**71.29**	**Total-Cereals**
	(ब) कडधान्ये											**(b) Pulses**
1	हरभरा	115.3	89.0	123.1	153.1	192.8	193.9	388.10	412.4	243.7	323.58	Gram
2	तूर	86.1	101.8	114.7	122.8	163.6	178.0	188.25	211.4	177.3	174.04	Tur
3	इतर कडधान्ये	84.5	97.1	90.5	93.6	94.0	106.4	92.06	77.38	60.08	10.92	Other Pulses
	एकूण कडधान्ये	**89.0**	**97.1**	**106.2**	**108.2**	**123.3**	**134.7**	**153.55**	**701.2**	**118.5**	**101.27**	**Total-Pulses**
	एकूण अन्नधान्ये	**--**	**98.1**	**106.9**	**107.3**	**109.7**	**101.9**	**100.56**	**99.18**	**78.03**	**77.21**	**Total-Food-grains**

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.10 contd..

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
	II अन्नधान्येतर											**II. NON FOOD-GRAINS**
	(अ) गळीताची धान्ये											**(a) Oil Seeds**
1	भूईमूग	118.3	98.8	91.0	77.5	96.3	53.6	44.18	39.8	40.45	40.92	Groundnut
2	तीळ	78.9	76.2	117.9	139.9	177.5	84.3	56.90	34.17	25.8	11.60	Sesame
3	मोहरी, राई आणि जवस	124.7	104.5	132.6	132.2	123.2	41.0	40.38	24.65	13.83	9.18	Rape, Mustard and Linseed
4	एरंड	143.2	75.7	124.8	111.5	146.0	480.5	305.28	260.2	181.3	608.44	Castor-Seed
5	सुर्यफूल	--	--	--	--	666.5	--	--	--	132.4	91.53	Sunflower
	एकूण गळीताची धान्ये	**114.3**	**96.7**	**100.8**	**90.2**	**110.8**	**56.9**	**46.01**	**37.48**	**39.68**	**35.59**	**Total Oil Seeds**
	(ब) तंतू पिके											**(b) Fibers**
1	कापूस	91.1	100.3	97.2	100.4	99.5	112.2	116.50	143.7	158.5	159.35	Cotton
2	अंबाडी	86.5	84.8	113.1	99.8	66.3	43.2	32.16	--	--	0.00	Mesta
	एकूण तंतू पिके	**91.0**	**99.9**	**97.6**	**100.4**	**98.8**	**110.7**	**114.68**	**141.3**	**154.8**	**155.67**	**Total-Fibers**
	(क)संकीर्ण											**(c) Miscellaneous**
1	ऊस	80.2	108.4	166.1	172.5	288.6	387.0	710.38	627	388.9	391.82	Sugarcane
2	तंबाखू	209.1	95.9	98.6	82.0	83.7	67.1	4.97	--	--	--	Tobacco
3	बटाटे	138.1	94.1	90.1	97.1	106.2	134.3	139.37	--	--	--	Potato
4	मिरची	98.3	91.6	93.9	89.2	80.4	68.5	61.91	--	--	--	Chillies
	एकूण संकीर्ण	**93.8**	**99.5**	**126.7**	**127.1**	**176.0**	**215.4**	**357.10**	**285.4**	**236.2**	**238.26**	**Total Miscellaneous**
	एकूण अन्नधान्येतर	**97.9**	**99.0**	**100.7**	**99.5**	**108.2**	**103.2**	**113.49**	**122.4**	**128.6**	**128.08**	**Total-Non-Food-grains**
	सर्व पिके	**98.5**	**98.3**	**105.3**	**105.3**	**109.3**	**102.2**	**103.82**	**105**	**90.15**	**89.41**	**All Commodities**

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source - Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 12.11

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनांचे निर्देशांक / Index numbers of average yield of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९७९-८२ त्रैवार्षिक = १००)

(Base 1979-82 Triennuim = 100)

अ.क्र. Sr. No.	वस्तू	1960-61	1965-66	1970-71	1975-76	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2012-13	2013-14	2014-15	Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
	I अन्नधान्ये												**I. FOOD-GRAINS**
	(अ) तृणधान्ये												**(a) Cereals**
1	तांदूळ	102.6	119.8	152.9	137.9	124.9	163.9	124.3	121.84	138.25	141.3	129.38	Rice
2	गहू	96.0	117.8	187.5	158.8	183.3	297.4	273.0	237.65	90.40	165.5	141.05	Wheat
3	खरीप ज्वारी	127.8	51.7	139.5	136.1	149.7	195.7	185.7	42.86	32.70	--	82.01	Kharif Jawar
4	रब्बी ज्वारी	123.6	48.3	105.2	77.4	106.9	150.2	114.0	122.08	53.71	--	119.92	Rabi Jawar
5	एकूण ज्वारी	124.0	50.5	126.9	109.3	133.1	166.9	144.5	70.47	40.02	50.7	85.74	Total Jawar
6	बाजरी	97.0	131.1	144.2	80.0	106.0	211.8	195.9	155.52	57.74	109.1	141.99	Bajra
7	बार्ली	83.1	75.6	133.5	127.3	143.0	134.9	133.5	188.68	N.A.	N.A.	N.A.	Barley
8	मका	99.5	79.6	245.3	190.4	116.0	219.2	131.3	2,180.79	1,532.82	2,715.1	120.60	Maize
9	नाचणी	100.2	115.6	128.0	159.2	152.9	145.3	112.3	55.50	61.70	67.1	111.29	Ragi
10	कोद्रा	92.2	96.4	103.4	102.5	95.2	129.1	131.5	23.58	N.A.	N.A.	N.A.	Kodra
11	इतर तृणधान्ये	94.9	91.2	100.3	113.9	110.9	182.7	169.8	24.72	*248.22	46.6	115.05	Other Cereals
	एकूण तृणधान्ये	**111.8**	**88.2**	**143.9**	**121.3**	**133.8**	**189.6**	**156.1**	**134.15**	**88.03**	**120.6**	**116.24**	**Total-Cereals**
	(ब) कडधान्ये												**(b) Pulses**
1	हरभरा	113.1	94.6	118.7	111.6	130.3	218.3	176.0	790.72	643.21	986.4	204.41	Gram
2	तूर	181.8	89.0	101.8	122.7	121.3	171.6	123.9	245.25	228.54	259.9	51.03	Tur
3	इतर कडधान्ये	107.1	77.1	75.7	134.6	106.6	178.4	137.9	196.49	106.86	123.2	137.79	Other Pulses
	एकूण कडधान्ये	**139.0**	**84.4**	**94.9**	**125.2**	**116.3**	**184.1**	**137.0**	**305.61**	**245.91**	**316.1**	**103.21**	**Total-Pulses**
	एकूण अन्नधान्ये	**116.4**	**87.5**	**134.7**	**122.1**	**130.6**	**188.2**	**151.1**	**168.14**	**119.33**	**159.4**	**112.46**	**Total-Food-grains**

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.11 contd..

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
	II अन्नधान्येतर												**II. NON FOOD-GRAINS**
	(अ) गळीताची धान्ये												**(a) Oil Seeds**
1	भूईमूग	107.7	94.5	105.9	102.9	138.9	154.3	139.6	76.31	39.96	163.8	150.23	Groundnut
2	तीळ	113.2	73.8	96.5	112.6	123.0	154.9	113.1	58.29	25.27	32.4	105.30	Sesame
3	मोहरी, राई आणि जवस	131.4	90.3	119.4	123.9	115.5	162.5	131.5	22.50	18.34	20.3	97.82	Rape, Mustard and Linseed
4	एरंड	104.7	132.1	187.0	224.2	173.7	159.8	149.2	341.67	387.84	416.7	86.38	Castor-Seed
5	सुर्यफूल	. .	. .	. .	. .	. .	96.6	81.5	263.83	40.51	88.4	96.59	Sunflower
	एकूण गळीताची धान्ये	**109.4**	**93.2**	**107.1**	**106.1**	**135.5**	**154.8**	**136.7**	**82.56**	**37.62**	**60.1**	**162.82**	**Total Oil Seeds**
	(ब) तंतू पिके												**(b) Fibers**
1	कापूस	134.7	35.4	95.7	145.4	110.2	191.6	117.9	512.31	448.76	605.6	153.89	Cotton
2	अंबाडी	158.6	54.7	98.1	88.4	140.8	83.4	83.2	26.38	0.00	N.A.	0.00	Mesta
	एकूण तंतू पिके	**134.8**	**35.5**	**95.7**	**145.2**	**110.3**	**191.5**	**117.8**	**510.35**	**446.96**	**603.2**	**153.89**	**Total-Fibers**
	(क)संकीर्ण												**(c) Miscellaneous**
1	ऊस	101.5	106.6	100.9	103.9	103.3	97.5	90.2	323.06	292.53	289.9	88.08	Sugarcane
2	तंबाखू	122.5	112.9	143.7	195.5	184.0	300.6	288.6	32.67	N.A.	N.A.	N.A.	Tobacco
3	बटाटे	108.6	105.5	113.0	125.1	117.7	109.4	110.6	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Potato
4	मिरची	100.5	75.9	90.9	88.7	86.0	99.8	98.1	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chillies
	एकूण संकीर्ण	**101.9**	**103.2**	**108.6**	**103.3**	**102.6**	**98.0**	**90.8**	**297.15**	**268.92**	**266.5**	**88.06**	**Total Miscellaneous**
	एकूण अन्नधान्येतर	**110.3**	**83.4**	**106.5**	**109.9**	**107.8**	**110.7**	**95.9**	**300.35**	**261.51**	**297.2**	**98.62**	**Total-Non-Food-grains**
	सर्व पिके	**113.8**	**87.9**	**120.9**	**116.1**	**119.2**	**139.7**	**116.2**	**230.73**	**186.64**	**224.6**	**102.70**	**All Commodities**

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source - Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 12.12

जिल्हावार बांधबंदिस्ती केलेली जमीन / Area bounded in each District

(क्षेत्र '००० हेक्टरात)
(Area in '000 hectares)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	बांधबंदिस्ती केलेली जमीन / Area bounded									District
		2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2009-2010	2010-2011	2012-2013	2013-2014	2014-2015	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई शहर	…	…	…	…	…	…	…	…	…	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	…	…	…	…	…	…	…	…	…	Mumbai Suburban
3	ठाणे	…	…	…	…	0.04	0.05	0.06	0.04	0.05	Thane
	पालघर	…	…	…	…	…	…	…	…	0.001	
4	रायगड	…	…	…	0.01	0.01	0.02	0.04	0.001	0.002	Raigad
5	रत्नागिरी	…	…	…	…	0	0.01	0.00	0.001	0.001	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	…	…	…	…	0	0.01	0.00	0	0.001	Sindhudurg
7	नाशिक	…	…	…	…	0.03	0.04	0.12	0.12	0.13	Nashik
8	धुळे	…	…	…	0.14	0.02	0.03	0.11	0.17	0.15	Dhule
9	नंदुरबार	…	…	…	0.01	0.02	0.04	0.22	0.28	0.19	Nandurbar
10	जळगाव	…	0.03	0.04	0.13	0.02	0.03	0.05	0.08	0.2	Jalgaon
11	अहमदनगर	3.36	85.98	32.47	1.68	0.03	0.05	0.13	0.22	0.22	Ahmednagar
12	पुणे	…	0.03	5.64	0.27	0.01	0.04	0.06	0.05	0.04	Pune
13	सातारा	…	…	…	0.03	0.02	0.08	0.12	0.12	0.23	Satara
14	सांगली	…	…	3.28	1.95	0.03	0.09	0.28	0.35	0.25	Sangli
15	सोलापूर	4.13	138.9	148.94	1.16	0.03	0.05	0.03	0.02	0.03	Solapur
16	कोल्हापूर	…	…	…	…	0.02	0.04	0.006	0.002	0.02	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5.74	8.52	10.46	3.79	0.04	0.03	0.01	0.21	0.21	Aurangabad
18	जालना	8.18	14.34	0.79	21.1	0.04	0.05	0.22	0.25	0.35	Jalna
19	परभणी	6.98	13.85	17.45	8.54	0.03	0.03	0.22	0.39	0.13	Parbhani
20	हिंगोली	6.98	13.85	17.45	8.54	0.02	0.03	0.21	0.4	0.07	Hingoli
21	बीड	3.01	5.55	16.53	1.27	0.02	0.02	0.35	0.2	0.14	Beed
22	नांदेड	2.23	2.91	10.92	8.92	0.05	0.04	0.32	0.46	0.32	Nanded
23	उस्मानाबाद	56.57	3.32	39.61	11.47	0.03	0.02	0.23	0.46	0.08	Osmanabad
24	लातूर	23.59	46.16	36.22	56.08	0.02	0.02	0.15	0.68	0.23	Latur
25	बुलढाणा	0.19	0.01	2.2	6.28	0.05	0.02	0.24	0.66	0.56	Buldhana
26	अकोला	8.99	11.66	15.19	11.01	0.02	0.03	0.06	0.14	0.08	Akola
27	वाशिम	6.98	13.85	17.45	8.54	0.04	0.03	0.08	0.12	0.01	Washim
28	अमरावती	0.34	0.32	0.19	0.06	0.05	0.02	0.15	0.17	0.43	Amravati
29	यवतमाळ	1.25	3.41	2.76	7.84	0.05	0.01	0.10	0.27	0.28	Yavatmal
30	वर्धा	3.79	4.34	4.92	4.1	0.03	0.02	0.02	0.02	0.08	Wardha
31	नागपूर	0.79	1.01	0.22	0.5	0.03	0.04	0.06	0.06	0.18	Nagpur
32	भंडारा	…	…	…	…	0.01	0.01	0.001	0.001	0.001	Bhandara
33	गोदिंया	6.98	13.85	17.45	8.54	0.01	0.02	0.001	0.001	0.04	Gondiya
34	चंद्रपूर	0.04	0.06	0.05	…	0.01	0.02	0.04	0.01	0.11	Chandrapur
35	गडचिरोली	…	…	…	…	0.01	0.01	0.003	0.01	0.01	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**139.11**	**702.23**	**362.4**	**152.93**	**0.85**	**1.08**	**3.691**	**5.966**	**4.826**	**Maharashtra State**

टिप : जमीनीच्या बांधबंदिस्तांची माहिती 'संख्या' परिमाणात आहे / Information of area bounded in 'Number' of completed units

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source: Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक / TABLE No.12.13

वहितीची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र (कृषी गणना २०१०-११) /

Number of operational Holdings and area operated (Agriculture Census 2010-11)

(आकडे '०० / Figures in '00)

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	व्यक्तिगत खाती Individual Holdings		संयुक्त खाती Joint Holdings		संस्थागत खाती Institutional Holdings		एकूण खाती All Holdings		Districts
		संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	2,726	3,808	69	87	1	6	2,796	3,901	Thane
4	रायगड	3,056	3,324	52	42	8	15	3,116	3,381	Raigad
5	रत्नागिरी	4,374	5,374	160	232	4	10	4,538	5,616	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2,735	2,732	34	23	17	36	2,786	2,791	Sindhudurg
7	नाशिक	6,238	9,512	175	273	14	44	6,427	9,829	Nashik
8	धुळे	2,212	3,936	147	281	1	6	2,360	4,223	Dhule
9	नंदुरबार	1,363	2,706	104	224	4	22	1,471	2,952	Nandurbar
10	जळगाव	4,025	7,129	352	621	9	22	4,386	7,772	Jalgaon
11	अहमदनगर	9,270	12,070	272	395	19	118	9,561	12,583	Ahmednagar
12	पुणे	7,323	9,908	93	125	16	74	7,432	10,107	Pune
13	सातारा	7,666	5,802	929	603	28	58	8,623	6,463	Satara
14	सांगली	5,351	6,693	21	32	15	34	5,387	6,759	Sangli
15	सोलापूर	6,172	11,585	498	953	9	67	6,679	12,605	Solapur
16	कोल्हापूर	6,277	4,486	73	50	33	42	6,383	4,578	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5,212	6,802	85	112	1	4	5,298	6,918	Aurangabad
18	जालना	4,098	5,902	3	4	3	21	4,104	5,927	Jalna
19	परभणी	3,337	5,420	140	223	2	40	3,479	5,683	Parbhani
20	हिंगोली	2,100	3,536	30	47	1	6	2,131	3,589	Hingoli
21	बीड	6,516	8,645	0	0	2	17	6,518	8,662	Beed
22	नांदेड	5,812	8,236	8	10	2	24	5,822	8,270	Nanded
23	उस्मानाबाद	3,522	6,821	43	88	1	26	3,566	6,935	Osmanabad
24	लातूर	3,786	6,233	101	169	2	5	3,889	6,407	Latur
25	बुलढाणा	4,158	6,691	136	231	8	51	4,302	6,973	Buldhana
26	अकोला	2,302	3,915	107	192	14	81	2,423	4,188	Akola
27	वाशिम	1,905	3,608	55	115	4	23	1,964	3,746	Washim
28	अमरावती	3,856	6,583	288	534	14	59	4,158	7,176	Amravati
29	यवतमाळ	3,500	7,669	284	701	3	10	3,787	8,380	Yavatmal
30	वर्धा	1,847	4,093	107	253	8	40	1,962	4,386	Wardha
31	नागपूर	2,512	4,699	170	376	4	17	2,686	5,092	Nagpur
32	भंडारा	1,842	1,697	344	375	1	4	2,187	2,076	Bhandara
33	गोदिंया	1,535	1,296	841	766	1	4	2,377	2,066	Gondiya
34	चंद्रपूर	2,010	3,547	1,031	1,857	1	5	3,042	5,409	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,002	1,587	346	639	1	1	1,349	2,227	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**1,29,641**	**1,86,045**	**7,098**	**10,633**	**251**	**993**	**1,36,990**	**1,97,670**	**Maharashtra State**

आधार :- कृषि गणना, २०१०-११ , कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Agricultural Census, 2010-11, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

Table No. 12.1

Land Utilisation in Maharashtra (2014-15)

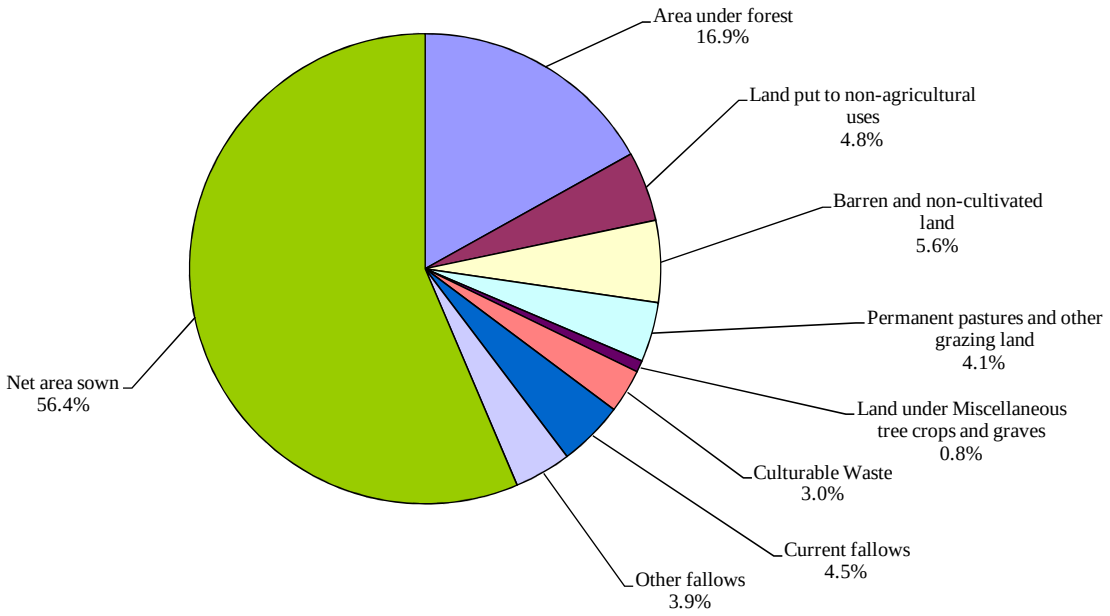

Table No. 12.2

Area under Principal Crops in Maharashtra (2014-15)

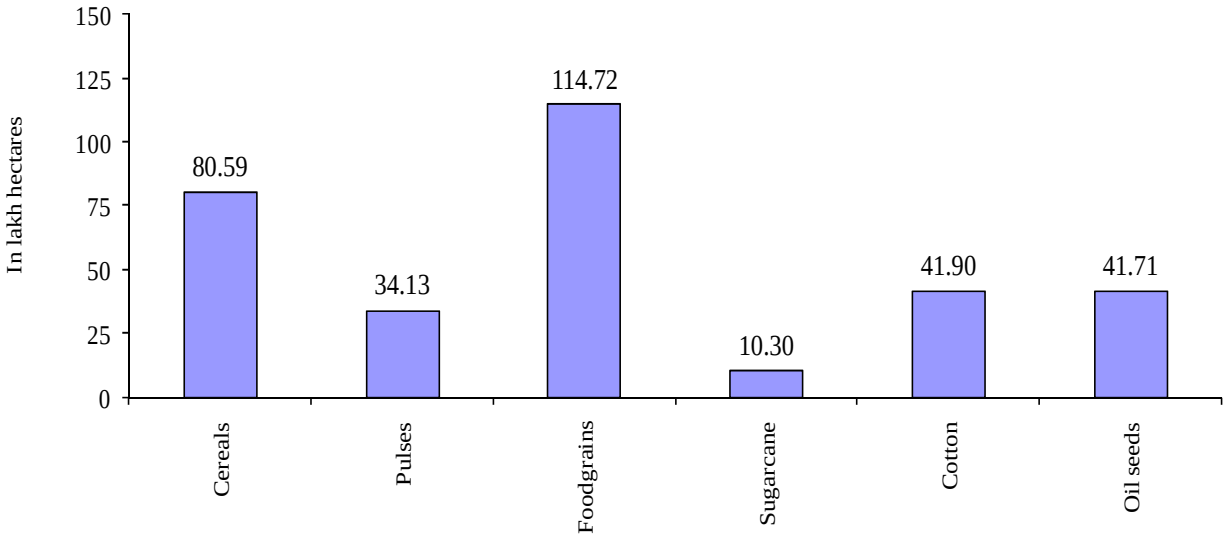

१३. जलसिंचन

१३.१ विविध साधनांनुसार भिजलेले क्षेत्र, पीकवार सिंचनाखालील क्षेत्र व बागायती विहिरींची संख्या याबाबत माहिती या विभागात दिली आहे.

13. IRRIGATION

13.1 Data on irrigated area according to various sources, cropwise irrigated area and irrigation wells are presented in the tables in this section.

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.1

सिंचनाच्या निरनिराळया साधनांनी भिजलेले क्षेत्र / Area irrigated by different sources of irrigation (2000-01)

(क्षेत्र '०० हेक्टरात)
(Area in '00 Hectares)

अ. क्र. Sr. No	जिल्हे	सिंचनाखालील निव्वळ क्षेत्र / Net area Irrigated by			सिंचनाखालील एकूण स्थूल क्षेत्र Total gross area irrigated	District
		भूपृष्ठीय सिंचन Surface irrigation	विहिरीद्वारे सिंचन Well irrigation	सिंचनाखालील एकूण निव्वळ क्षेत्र Total Net irrigated Area		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई शहर	--	--	--	--	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	54	138	192	213	Thane
4	रायगड	56	93	149	174	Raigad
5	रत्नागिरी	38	56	94	104	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	77	92	169	202	Sindhudurg
7	नाशिक	513	1,554	2,067	2,472	Nashik
8	धुळे	54	276	330	419	Dhule
9	नंदुरबार	30	431	461	493	Nandurbar
10	जळगाव	234	1,224	1,458	1,633	Jalgaon
11	अहमदनगर	922	2,688	3,610	3,939	Ahmednagar
12	पुणे	1,244	1,455	2,699	3,200	Pune
13	सातारा	652	1,134	1,786	2,316	Satara
14	सांगली	418	1,023	1,441	1,594	Sangli
15	सोलापूर	658	1,921	2,579	2,962	Solapur
16	कोल्हापूर	490	796	1,286	1,352	Kolhapur
17	औरंगाबाद	148	1,074	1,222	1,467	Aurangabad
18	जालना	82	498	580	920	Jalna
19	परभणी	138	293	431	645	Parbhani
20	हिंगोली	189	334	523	734	Hingoli
21	बीड	771	1,289	2,060	2,450	Beed
22	नांदेड	153	479	632	862	Nanded
23	उस्मानाबाद	188	888	1,076	1,333	Osmanabad
24	लातूर	121	478	599	652	Latur
25	बुलढाणा	44	351	395	466	Buldhana
26	अकोला	38	150	188	262	Akola
27	वाशिम	39	190	229	261	Washim
28	अमरावती	63	717	780	940	Amravati
29	यवतमाळ	73	445	518	598	Yavatmal
30	वर्धा	35	281	316	418	Wardha
31	नागपूर	487	603	1,090	1,340	Nagpur
32	भंडारा	706	208	914	1,203	Bhandara
33	गोदिंया	670	315	985	1,107	Gondiya
34	चंद्रपूर	315	754	1,069	1,184	Chandrapur
35	गडचिरोली	175	388	563	607	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**9,875**	**22,616**	**32,491**	**38,522**	**Maharashtra State**

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
Source .-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.2

सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र व पिकांखालील स्थूल क्षेत्र / Gross area irrigated and gross cropped area (2000-01)

(क्षेत्र '०० हेक्टरात)
(Area in '00 Hectares)

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	एकूण पिकांखालील क्षेत्र Gross cropped area	एकूण सिंचित क्षेत्र Gross Irrigated area	राज्याच्या एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी Percentage to State Total	निव्वळ सिंचित क्षेत्र Net Irrigated area	पिकांखालील क्षेत्राशी स्थूल सिंचित क्षेत्रांची टक्केवारी Percentage of gross irrigated area to cropped area	सिंचन क्षमता Irrigation Intensity स्थुल सिंचित क्षेत्र x १०० / निव्वळ सिंचित क्षेत्र Gross Irrigated area x 100 / Net irrigated area	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई शहर	. .	. .	. .	. .	. .	. .	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	. .	. .	. .	. .	. .	. .	Mumbai Suburban
3	ठाणे	4,006	213	0.55	192	5.32	110.94	Thane
4	रायगड	2,333	174	0.45	149	7.46	116.78	Raigad
5	रत्नागिरी	3,095	104	0.27	94	3.36	110.64	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1,484	202	0.52	169	13.61	119.53	Sindhudurg
7	नाशिक	9,125	2,472	6.42	2,067	27.09	119.59	Nashik
8	धुळे	3,996	419	1.09	330	10.49	126.97	Dhule
9	नंदुरबार	3,340	493	1.28	461	14.76	106.94	Nandurbar
10	जळगाव	9,738	1,633	4.24	1,458	16.77	112.00	Jalgaon
11	अहमदनगर	13,950	3,939	10.23	3,610	28.24	109.11	Ahmednagar
12	पुणे	11,730	3,200	8.31	2,699	27.28	118.56	Pune
13	सातारा	7,205	2,316	6.01	1,786	32.14	129.68	Satara
14	सांगली	8,029	1,594	4.14	1,441	19.85	110.62	Sangli
15	सोलापूर	11,742	2,962	7.69	2,579	25.23	114.85	Solapur
16	कोल्हापूर	5,680	1,352	3.51	1,286	23.80	105.13	Kolhapur
17	औरंगाबाद	8,522	1,467	3.81	1,222	17.21	120.05	Aurangabad
18	जालना	7,332	920	2.39	580	12.55	158.62	Jalna
19	परभणी	7,456	645	1.67	431	8.65	149.65	Parbhani
20	हिंगोली	4,892	734	1.91	523	15.00	140.34	Hingoli
21	बीड	9,983	2,450	6.36	2,060	24.54	118.93	Beed
22	नांदेड	8,366	862	2.24	632	10.30	136.39	Nanded
23	उस्मानाबाद	8,139	1,333	3.46	1,076	16.38	123.88	Osmanabad
24	लातूर	7,093	652	1.69	599	9.19	108.85	Latur
25	बुलढाणा	7,624	466	1.21	395	6.11	117.97	Buldhana
26	अकोला	5,160	262	0.68	188	5.08	139.36	Akola
27	वाशिम	4,790	261	0.68	229	5.45	113.97	Washim
28	अमरावती	9,564	940	2.44	780	9.83	120.51	Amravati
29	यवतमाळ	9,655	598	1.55	518	6.19	115.44	Yavatmal
30	वर्धा	4,415	418	1.09	316	9.47	132.28	Wardha
31	नागपूर	6,152	1,340	3.48	1,090	21.78	122.94	Nagpur
32	भंडारा	2,270	1,203	3.12	914	53.00	131.62	Bhandara
33	गोंदिया	2,232	1,107	2.87	985	49.60	112.39	Gondiya
34	चंद्रपूर	5,121	1,184	3.07	1,069	23.12	110.76	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,966	607	1.58	563	30.87	107.82	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**2,16,185**	**38,522**	**100.00**	**32,491**	**17.82**	**118.56**	**Maharashtra State**

आधार : कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे / Source - Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन /
तक्ता क्रमांक /
विविध पिकांखालील सिंचित क्षेत्र/
(2000-

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	तांदुळ Rice	गहू Wheat	ज्वारी Jowar	बाजरी Bajri	बार्ली Barley	मका Maize	नाचणी Ragi	हरभरा Gram
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई शहर	..	..	..	..	..	..	..	..
2	मुंबई उपनगर	..	..	..	..	..	..	..	..
3	ठाणे	24	1	0	0	0	0	0	22
4	रायगड	83	0	0	0	0	0	0	3
5	रत्नागिरी	4	0	0	0	0	0	0	0
6	सिंधुदुर्ग	44	0	0	0	0	0	0	0
7	नाशिक	34	394	79	141	0	39	0	219
8	धुळे	13	88	5	0	0	9	0	43
9	नंदुरबार	5	61	24	0	0	1	0	38
10	जळगाव	5	226	175	0	0	2	0	181
11	अहमदनगर	8	795	789	271	0	83	0	188
12	पुणे	28	358	640	124	0	82	0	148
13	सातारा	144	285	579	211	0	34	0	47
14	सांगली	34	153	316	44	0	46	0	93
15	सोलापूर	15	365	792	72	0	96	0	101
16	कोल्हापूर	32	45	0	0	0	7	0	32
17	औरंगाबाद	6	203	496	2	0	56	0	157
18	जालना	5	215	161	25	0	11	0	80
19	परभणी	22	160	21	0	0	6	0	66
20	हिंगोली	15	278	15	0	0	0	0	32
21	बीड	18	342	647	56	0	20	0	123
22	नांदेड	55	194	42	0	0	1	0	104
23	उस्मानाबाद	68	151	437	0	0	2	0	129
24	लातूर	0	109	6	0	0	9	0	37
25	बुलढाणा	2	182	0	0	0	5	0	62
26	अकोला	0	75	0	10	0	0	0	49
27	वाशिम	0	106	0	0	0	0	0	21
28	अमरावती	0	114	0	0	0	1	0	52
29	यवतमाळ	1	153	0	0	0	0	0	73
30	वर्धा	0	145	0	0	0	1	0	52
31	नागपूर	188	305	0	0	0	0	0	105
32	भंडारा	959	81	0	0	0	0	0	13
33	गोदिंया	988	35	0	0	0	0	0	17
34	चंद्रपूर	858	99	0	0	0	0	0	15
35	गडचिरोली	562	5	0	0	0	0	0	0
	महाराष्ट्र राज्य	**4,220**	**5,723**	**5,224**	**956**	**0**	**511**	**0**	**2,302**

आधार: कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

IRRIGATION
TABLE No. 13.3
Irrigated area under various crops
-01)

(क्षेत्र '०० हेक्टरात) (Area in '00 Hectares)

तूर Tur (11)	मिरची Chillies (12)	ऊस Sugarcane (13)	एकूण अन्न पिके All Food Crops (14)	कापूस Cotton (15)	भूईमूग Groundnut (16)	तंबाखू Tobacco (17)	सर्व अन्नोत्तर पिके All Non-Food Crops (18)	सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र Total irrigated area (gross) (19)	District (2)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai City
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai Suburban
3	4	0	181	0	2	0	32	213	Thane
3	3	0	141	0	2	0	33	174	Raigad
1	2	0	59	0	6	0	45	104	Ratnagiri
0	4	0	78	0	35	0	124	202	Sindhudurg
0	36	311	2,253	19	50	0	219	2,472	Nashik
0	29	62	319	88	9	0	100	419	Dhule
0	52	88	374	78	33	0	119	493	Nandurbar
0	44	158	1,350	169	49	0	283	1,633	Jalgaon
51	24	816	3,485	43	160	0	454	3,939	Ahmednagar
21	42	595	2,822	6	78	0	378	3,200	Pune
16	11	470	2,099	37	63	1	447	2,316	Satara
10	32	540	1,455	33	50	2	217	1,594	Sangli
0	33	744	2,515	48	170	0	149	2,962	Solapur
0	53	968	1,222	1	23	7	130	1,352	Kolhapur
0	38	205	1,335	45	12	0	132	1,467	Aurangabad
0	23	163	776	76	18	0	144	920	Jalna
0	15	131	578	33	44	0	127	645	Parbhani
0	8	159	604	41	43	0	130	734	Hingoli
72	51	365	1,915	195	57	0	535	2,450	Beed
0	83	171	753	0	69	0	109	862	Nanded
0	25	285	1,203	0	48	0	130	1,333	Osmanabad
0	26	312	591	2	21	1	61	652	Latur
0	45	12	414	12	23	0	52	466	Buldhana
0	12	8	228	5	14	0	34	262	Akola
0	6	33	246	6	5	0	15	261	Washim
0	45	44	906	14	2	0	34	940	Amravati
0	26	77	480	58	52	0	118	598	Yavatmal
3	12	46	404	4	5	0	14	418	Wardha
0	177	11	1,303	0	5	0	37	1,340	Nagpur
0	23	20	1,193	0	3	0	10	1,203	Bhandara
0	8	7	1,103	0	1	0	5	1,108	Gondiya
0	95	0	1,170	0	1	0	13	1,183	Chandrapur
0	22	0	603	0	3	0	4	607	Gadchiroli
180	**1,109**	**6,801**	**34,088**	**1,013**	**1,156**	**11**	**4,434**	**38,522**	**Maharashtra State**

Source.-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.13.4

एकूण बागायती विहीरींची संख्या - कृषि गणना (२०१०-११) /

Total Number of Irrigation Wells - Agriculture Census (2010-11)

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	विहीरींची संख्या / Number of wells			Districts
		वापरात असलेल्या In use	वापरात नसलेल्या Not in use	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	4,236	0	4,236	Thane
4	रायगड	8,193	7	8,200	Raigad
5	रत्नागिरी	3,485	304	3,789	Ratinagiri
6	सिंधुदुर्ग	2,982	1,750	4,732	Sindhudurg
7	नाशिक	6,06,530	2,971	6,09,501	Nasik
8	धुळे	6,183	734	6,917	Dhule
9	नंदुरबार	14,681	78	14,759	Nandurbar
10	जळगाव	44,052	983	45,035	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,19,053	2,203	1,21,256	Ahmednagar
12	पुणे	1,72,012	369	1,72,381	Pune
13	सातारा	1,14,927	406	1,15,333	Solapur
14	सांगली	93,680	1,444	95,124	Satara
15	सोलापूर	1,40,410	2,268	1,42,678	Sangli
16	कोल्हापूर	25,318	391	25,709	Kolhapur
17	औरंगाबाद	67,115	635	67,750	Aurangabad
18	जालना	10,426	117	10,543	Jalna
19	परभणी	82,817	142	82,959	Beed
20	हिंगोली	16,458	210	16,668	Latur
21	बीड	37,789	3,803	41,592	Osmanabad
22	नांदेड	4,593	44	4,637	Nanded
23	उस्मानाबाद	4,782	180	4,962	Parbhani
24	लातूर	2,555	69	2,624	Hingoli
25	बुलढाणा	49,322	4,394	53,716	Buldhana
26	अकोला	6,041	528	6,569	Akola
27	वाशिम	4,871	90	4,961	Vashim
28	अमरावती	97,301	330	97,631	Amravati
29	यवतमाळ	14,929	695	15,624	Yavatmal
30	वर्धा	11,057	873	11,930	Wardha
31	नागपूर	10,136	764	10,900	Nagpur
32	भंडारा	11,009	42	11,051	Bhandra
33	गोदिंया	18,455	559	19,014	Gondiya
34	चंद्रपूर	9,873	712	10,585	Chandrapur
35	गडचिरोली	5,163	707	5,870	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**18,20,434**	**28,802**	**18,49,236**	**Maharashtra State**

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.13.5

निर्मित सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र / Irrigation potential created and actual Irrigated Area (2014-15)

(आकडे '००० हेक्टरात / Figures in '000 hectares)

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	जून २०१४ अखेर निर्मित सिंचन क्षमता Irrigation potential created at the end of June 2014				प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र २०१४-१५ Actual Irrigated Area 2014-15				सिंचित क्षेत्राची निर्मित सिंचनक्षमतेशी टक्केवारी Percentage of irrigated to potential created area	Districts
		मोठे प्रकल्प Major Projects	मध्यम प्रकल्प Medium Projects	लघु प्रकल्प व उपसा सिंचन Minor Project & Lift Irrigation	एकूण Total	मोठे प्रकल्प Major Projects	मध्यम प्रकल्प Medium Projects	लघु प्रकल्प व उपसा सिंचन Minor Project & Lift Irrigation	एकूण Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई शहर										Mumbai City
2	मुंबई उपनगर										Mumbai Suburban
3	ठाणे	13.81	0.00	5.97	19.79	2.52	0.00	1.29	3.81	19.27	Thane
4	पालघर	23.11	3.07	4.11	30.28	3.59	0.62	0.72	4.93	16.28	Palghar
5	रायगड	9.32	5.61	8.94	23.86	1.16	0.31	1.07	2.54	10.64	Raigad
6	रत्नागिरी	0.00	6.23	14.54	20.78	0.00	1.08	1.30	2.38	11.44	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	7.41	4.54	5.21	17.17	0.76	0.23	1.93	2.91	16.96	Sindhudurg
8	नाशिक	154.86	35.49	54.97	245.32	44.64	9.50	31.36	85.49	34.85	Nashik
9	धुळे	0.00	55.21	37.11	92.32	0.00	11.87	5.01	16.88	18.29	Dhule
10	नंदुरबार	0.00	37.53	44.64	82.17	0.00	4.18	2.81	6.99	8.50	Nandurbar
11	जळगाव	128.00	60.54	37.62	226.15	21.19	11.23	9.39	41.81	18.49	Jalgaon
12	अहमदनगर	243.47	45.41	111.48	400.36	212.40	18.06	31.69	262.15	65.48	Ahmednagar
13	पुणे	230.05	24.35	150.60	405.00	268.60	20.16	114.34	403.10	99.53	Pune
14	सातारा	109.34	29.45	61.95	200.74	153.17	11.67	51.62	216.46	107.83	Satara
15	सांगली	57.49	20.43	148.24	226.17	33.47	8.04	116.46	157.97	69.85	Sangli
16	सोलापूर	315.82	40.39	119.58	475.79	395.68	16.88	15.75	428.31	90.02	Solapur
17	कोल्हापूर	96.83	86.51	43.21	226.55	118.21	58.64	32.74	209.59	92.51	Kolhapur

तक्ता क्रमांक / Table No.13.5 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
18	औरंगाबाद	61.59	35.98	37.76	135.34	38.94	4.79	6.49	50.23	37.11	Aurangabad
19	जालना	48.84	14.96	29.74	93.53	28.95	1.17	2.43	32.54	34.79	Jalna
20	परभणी	180.76	6.88	10.63	198.27	56.99	1.74	1.32	60.05	30.29	Parbhani
21	हिंगोली	40.49	0.00	12.53	53.02	36.82	0.00	1.96	38.78	73.15	Hingoli
22	बीड	90.16	39.11	76.68	205.94	22.01	2.27	2.38	26.66	12.94	Beed
23	नांदेड	137.75	25.63	36.92	200.29	62.05	3.39	4.76	70.20	35.05	Nanded
24	उस्मानाबाद	38.02	66.20	132.53	236.75	0.00	4.27	7.45	11.72	4.95	Osmanabad
25	लातूर	11.15	22.25	65.99	99.39	0.85	3.61	4.03	8.49	8.54	Latur
26	बुलढाणा	41.71	22.02	34.29	98.01	23.91	10.09	14.73	48.73	49.72	Buldhana
27	अकोला	22.69	21.77	13.66	58.12	6.28	6.82	4.18	17.27	29.72	Akola
28	वाशिम	0.94	6.63	42.22	49.79	0.37	4.75	22.15	27.27	54.77	Washim
29	अमरावती	57.86	29.79	25.53	113.18	25.50	10.98	11.53	48.01	42.41	Amravati
30	यवतमाळ	87.00	42.54	44.92	174.46	31.15	19.56	18.71	69.41	39.79	Yavatmal
31	वर्धा	70.06	26.85	11.81	108.72	35.95	16.39	3.57	55.91	51.43	Wardha
32	नागपूर	100.84	39.68	31.36	171.88	104.80	21.84	14.63	141.27	82.19	Nagpur
33	भंडारा	74.18	13.39	27.65	115.22	45.47	13.67	14.69	73.83	64.08	Bhandara
34	गोदिंया	45.92	34.65	26.54	107.11	36.52	25.15	16.79	78.46	73.25	Gondiya
35	चंद्रपूर	24.38	42.17	30.23	96.78	16.30	20.02	19.80	56.12	57.99	Chandrapur
36	गडचिरोली	24.33	0.00	8.56	32.89	20.64	0.00	5.47	26.11	79.39	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**2,548.18**	**945.22**	**1,547.72**	**5,041.12**	**1,848.87**	**342.94**	**594.54**	**2,786.35**	**55.27**	**Maharashtra State**

आधार :- जलसंपदा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source: Irrigation Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

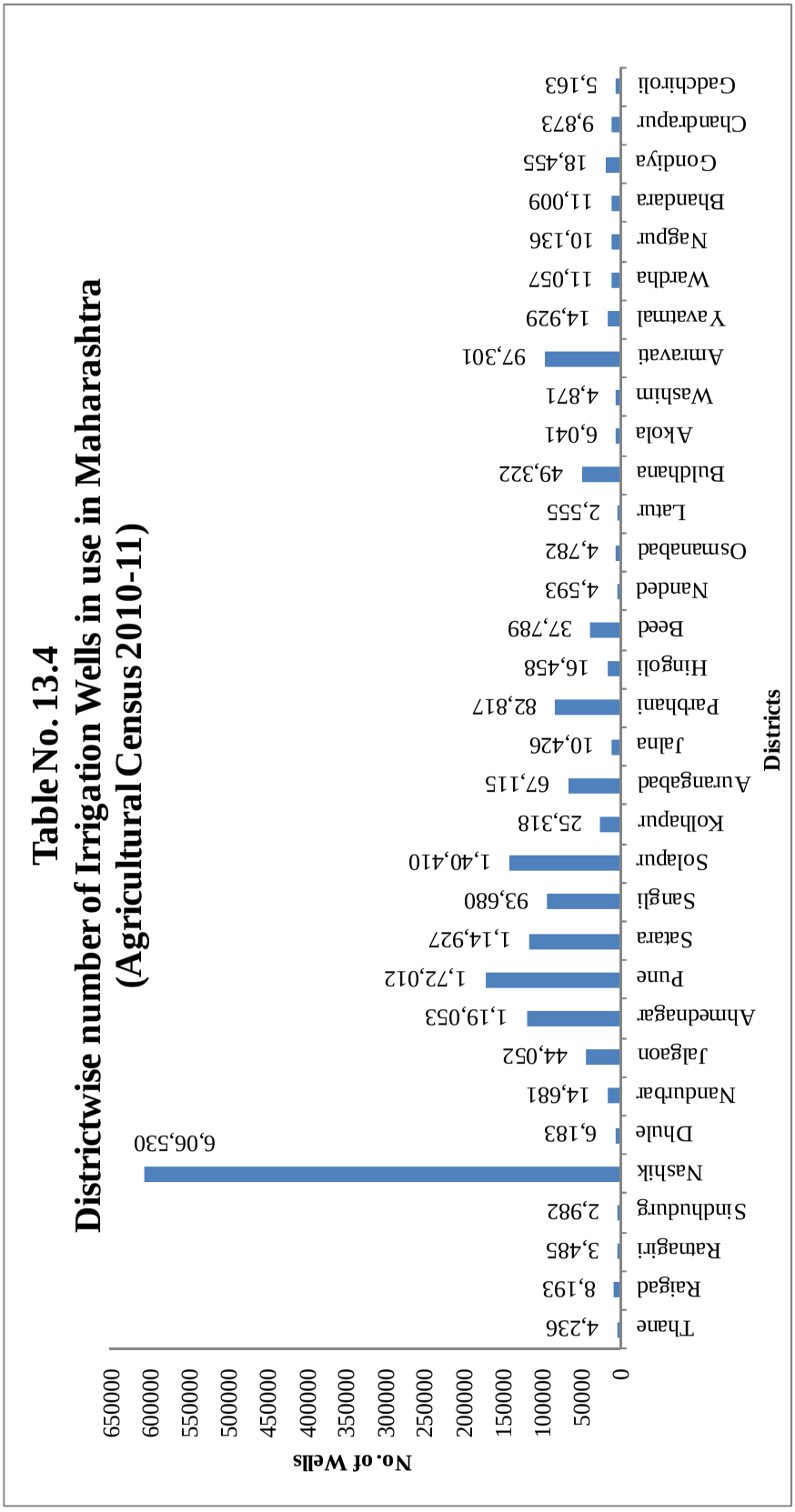
Table No. 13.4
Districtwise number of Irrigation Wells in use in Maharashtra
(Agricultural Census 2010-11)
No. of Wells
650000
600000
550000
500000
450000
400000
350000
300000
250000
200000
150000
100000
50000
0
Districts
Thane 4,236
Raigad 8,193
Ratnagiri 3,485
Sindhudurg 2,982
Nashik 6,06,530
Dhule 6,183
Nandurbar 14,681
Jalgaon 44,052
Ahmednagar 1,19,053
Pune 1,72,012
Satara 1,14,927
Sangli 93,680
Solapur 1,40,410
Kolhapur 25,318
Aurangabad 67,115
Jalna 10,426
Parbhani 82,817
Hingoli 16,458
Beed 37,789
Nanded 4,593
Osmanabad 4,782
Latur 2,555
Buldhana 49,322
Akola 6,041
Washim 4,871
Amravati 97,301
Yavatmal 14,929
Wardha 11,057
Nagpur 10,136
Bhandara 11,009
Gondiya 18,455
Chandrapur 9,873
Gadchiroli 5,163

१४. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय

१४.१ या विभागातील तक्त्यांमध्ये पशुधन गणना, पशुवैद्यकीय सुविधा व पशुवधगृहे यांच्याविषयी आकडेवारी दिली आहे.

१४.२ पशुधन गणना २०१२ नुसार गणना केलेले विविध प्रकारचे पशु व कुक्कुट यांची संख्या देण्यात आली आहे. संपूर्ण देशात समान संकल्पना व गणना पध्दती वापरून अशा पंचवार्षिक गणना घेण्यात येतात. अशा गणनांत संपूर्ण पशुधनासंबंधी माहिती प्रत्येक घराघरातून गोळा करण्यात येते. पशुवधगृहातींल पशूंची, मोकाट प्राण्यांची व स्थलांतराधीन प्राण्यांची गणना करताना विशेष काळजी घेण्यात येते.

14. ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

14.1. Data on Livestock Census, Veterinary facilities provided and slaughter houses are given in the tables in this section.

14.2. The data on number of livestock and poultry presented is as enumerated in the State at the time of Livestock Census 2012. These are quinquennial census conducted throughout the country on the basis of uniform concepts and method of enumeration. In these censuses entire livestock is enumerated by house to house enquiry. Particular care is taken to enumerate livestock in the slaughter houses, stray animals and animals in transit.

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / तक्ता क्रमांक / जिल्हावार पशुधनाची संख्या (२०१२)/

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	गाई / बैल / Cattle							
		दीड वर्षावरील बैल / Males over 1 & 1/2 years					अडीच वर्षावरील गाई / Females over 2 & 1/2 years		
		केवळ पैदाशी साठी ठेवलेले वळू used for breeding only	पैदाशीसाठी व कामासाठी उपयोगात आणलेले used for breeding and work both	केवळ कामा करिता वापरलेले used for work only	इतर Others	एकूण Total (3 to 6)	दुभत्या In milk	आटलेल्या व एकदाही न व्यालेल्या Dry and not calved even	इतर Others
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई शहर	115	172	96	35	418	2,220	702	199
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	5,475	41,127	1,56,135	4,107	2,06,844	58,780	52,231	3,128
4	रायगड	3,319	17,870	76,617	2,923	1,00,729	38,111	23,457	1,192
5	रत्नागिरी	3,042	30,805	1,28,503	2,296	1,64,646	43,321	35,747	1,689
6	सिंधुदुर्ग	996	5,557	67,821	1,305	75,679	19,853	15,644	921
7	नाशिक	11,952	15,527	3,59,168	5,021	3,91,668	1,98,952	1,63,190	6,665
8	धुळे	3,968	2,766	1,73,154	1,260	1,81,148	54,915	45,690	698
9	नंदुरबार	1,992	28,769	1,49,823	1,075	1,81,659	44,023	43,280	1,529
10	जळगाव	8,596	6,605	2,61,746	3,855	2,80,802	92,355	60,084	2,054
11	अहमदनगर	5,072	9,410	2,51,535	2,324	2,68,341	4,72,165	2,46,421	12,143
12	पुणे	4,853	10,379	1,46,313	6,798	1,68,343	2,56,186	1,16,061	4,729
13	सातारा	1,874	3,186	79,483	1,346	85,889	1,22,026	58,818	3,845
14	सांगली	2,647	3,448	59,674	645	66,414	1,17,075	61,544	1,713
15	सोलापूर	11,996	11,001	1,16,257	1,741	1,40,995	2,30,808	1,30,650	4,121
16	कोल्हापूर	1,006	2,890	73,322	1,111	78,329	1,05,219	26,618	1,690
17	औरंगाबाद	4,650	7,988	2,48,411	2,520	2,63,569	1,04,530	77,101	1,910
18	जालना	3,379	8,137	2,12,004	1,864	2,25,384	56,548	44,774	1,486
19	परभणी	4,258	2,906	1,65,993	1,616	1,74,773	55,616	40,292	1,435
20	हिंगोली	3,825	2,379	1,26,776	1,251	1,34,231	43,614	35,219	622
21	बीड	3,832	16,009	2,56,996	2,629	2,79,466	99,961	71,025	1,967
22	नांदेड	6,423	5,352	2,38,240	2,727	2,52,742	1,17,925	87,594	4,183
23	उस्मानाबाद	4,064	10,038	1,21,244	669	1,36,015	81,728	42,478	2,007
24	लातूर	1,890	3,469	1,45,318	283	1,50,960	65,177	45,961	610
25	बुलढाणा	7,059	3,573	2,13,396	1,596	2,25,624	72,827	65,869	1,330
26	अकोला	5,613	3,325	97,441	1,305	1,07,684	42,791	41,997	996
27	वाशिम	2,856	1,954	98,596	435	1,03,841	39,541	35,933	1,175
28	अमरावती	9,422	13,585	1,76,885	1,690	2,01,582	90,845	80,758	2,355
29	यवतमाळ	9,868	6,531	2,75,881	1,573	2,93,853	1,03,494	1,20,210	3,673
30	वर्धा	4,008	2,615	1,06,481	415	1,13,519	48,682	46,840	3,895
31	नागपूर	7,025	3,000	1,59,396	2,354	1,71,775	81,768	69,091	1,965
32	भंडारा	3,369	1,398	86,251	1,092	92,110	34,432	38,584	1,161
33	गोदिंया	2,748	2,722	1,46,314	2,104	1,53,888	41,538	45,154	1,707
34	चंद्रपूर	8,863	4,585	2,37,745	1,500	2,52,693	61,798	60,426	1,480
35	गडचिरोली	9,445	10,457	2,10,703	3,904	2,34,509	58,563	68,089	4,943
	महाराष्ट्र राज्य	**1,69,500**	**2,99,535**	**54,23,718**	**67,369**	**59,60,122**	**31,57,387**	**21,97,532**	**85,216**

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

TABLE No.14.1

Livestock in each District (Livestock Census 2012)

गाई / बैल / Cattle			म्हशी - रेडे / Buffaloes					
			दोन वर्षावरील रेडे / Males over 2 years					
अडीच वर्षावरील गाई / Females over 2 & 1/2 years	वासरे	एकूण गाई - बैल	केवळ पैदाशीसाठी ठेवलेले	पैदाशीसाठी व कामासाठी उपयोगात आणलेले	केवळ कामाकरिता वापरलेले	इतर	एकूण	
एकूण / Total (8 to 10)	Young stock	Total cattle (7+11+12)	Used for breeding only	Used for breeding and work both	Used for work only	Others	Total (14 to 17)	Districts
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
3,121	1,645	5,184	311	56	39	34	440	Mumbai City / Mumbai Suburban
1,14,139	89,481	4,10,464	2,795	5,284	10,123	367	18,569	Thane
62,760	60,437	2,23,926	1,377	1,929	5,337	164	8,807	Raigad
80,757	73,909	3,19,312	670	2,159	4,520	69	7,418	Ratnagiri
36,418	35,313	1,47,410	509	2,001	10,932	273	13,715	Sindhudurg
3,68,807	2,55,402	10,15,877	3,637	2,292	30,170	151	36,250	Nashik
1,01,303	73,752	3,56,203	1,811	154	177	17	2,159	Dhule
88,832	66,416	3,36,907	1,478	376	214	34	2,102	Nandurbar
1,54,493	1,16,918	5,52,213	3,477	305	349	286	4,417	Jalgaon
7,30,729	4,28,115	14,27,185	1,889	533	2,418	95	4,935	Ahmednagar
3,76,976	2,17,942	7,63,261	3,161	831	866	103	4,961	Pune
1,84,689	1,06,684	3,77,262	1,268	491	957	147	2,863	Satara
1,80,332	94,801	3,41,547	1,809	851	1,501	182	4,343	Sangli
3,65,579	2,23,887	7,30,461	4,090	1,538	2,655	332	8,615	Solapur
1,33,527	63,257	2,75,113	1,552	1,244	7,189	134	10,119	Kolhapur
1,83,541	1,35,547	5,82,657	1,508	291	196	64	2,059	Aurangabad
1,02,808	86,070	4,14,262	1,083	147	299	53	1,582	Jalna
97,343	85,224	3,57,340	1,165	48	187	40	1,440	Parbhani
79,455	62,305	2,75,991	670	104	50	53	877	Hingoli
1,72,953	1,29,661	5,82,080	2,338	559	582	313	3,792	Beed
2,09,702	1,87,859	6,50,303	1,737	168	226	104	2,235	Nanded
1,26,213	92,700	3,54,928	1,465	241	555	81	2,342	Osmanabad
1,11,748	98,,617	3,61,325	771	130	136	14	1,051	Latur
1,40,026	1,14,008	4,79,658	1,548	177	288	66	2,079	Buldhana
85,784	75,875	2,69,343	902	236	91	95	1,324	Akola
76,649	62,576	2,43,066	790	59	73	34	956	Washim
1,73,958	1,60,486	5,36,026	3,296	290	396	106	4,088	Amravati
2,27,377	1,98,971	7,20,201	1,777	77	143	73	2,070	Yavatmal
99,417	91,423	3,04,359	1,578	41	49	45	1,713	Wardha
1,52,824	1,44,308	4,68,907	2,894	439	432	127	3,892	Nagpur
74,177	72,487	2,38,774	1,248	204	978	144	2,574	Bhandara
88,399	95,306	3,37,593	1,133	626	13,119	374	15,252	Gondiya
1,23,704	1,40,150	5,16,547	1,443	232	471	105	2,251	Chandrapur
1,31,595	1,42,418	5,08,522	1,666	1,258	31,456	292	34,672	Gadchiroli
54,40,135	**40,83,950**	**1,54,84,207**	**58,846**	**25,371**	**1,27,174**	**4,571**	**2,15,962**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	म्हशी - रेडे / Buffaloes					
		तीन वर्षावरील म्हशी / Females over 3 years					
		दुभत्या In milk	आटलेल्या व एकदाही न व्यालेल्या Dry and not calved even once	इतर Others	एकूण Total (19 to 21)	वासरे Young Stock	एकूण म्हशी-रेडे Total buffaloes (18+22+23)
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)
1	मुंबई शहर	26,416	1,488	146	28,050	1,698	30,188
2	मुंबई उपनगर						
3	ठाणे	1,01,290	25,546	1,426	1,28,262	40,316	1,87,147
4	रायगड	26,053	11,198	418	37,669	22,248	68,724
5	रत्नागिरी	14,162	7,628	359	22,149	14,249	43,816
6	सिंधुदुर्ग	16,440	13,923	432	30,795	22,425	66,935
7	नाशिक	83,109	46,653	2,166	1,31,928	69,343	2,37,521
8	धुळे	34,129	25,753	1,441	61,323	36,706	1,00,188
9	नंदुरबार	23,368	18,699	664	42,731	27,267	72,100
10	जळगाव	98,587	55,343	2,317	1,56,247	96,828	2,57,492
11	अहमदनगर	83,045	52,235	5,404	1,40,684	75,744	2,21,363
12	पुणे	1,31,877	58,504	1,069	1,91,450	97,760	2,94,171
13	सातारा	1,41,578	74,747	3,268	2,19,593	1,30,388	3,52,844
14	सांगली	1,97,226	1,05,089	1,838	3,04,153	1,84,137	4,92,633
15	सोलापूर	1,68,843	91,733	1,939	2,62,515	1,78,435	4,49,565
16	कोल्हापूर	3,09,827	98,966	3,634	4,12,427	1,90,452	6,12,998
17	औरंगाबाद	35,812	22,996	85	58,893	32,571	93,523
18	जालना	26,389	20,352	495	47,236	30,326	79,144
19	परभणी	34,228	21,769	831	56,828	38,495	96,763
20	हिंगोली	23,679	17,177	217	41,073	24,373	66,323
21	बीड	79,768	59,338	1,390	1,40,496	95,996	2,40,284
22	नांदेड	75,561	40,978	1,018	1,17,557	91,929	2,11,721
23	उस्मानाबाद	64,744	35,913	1,296	1,01,953	68,269	1,72,564
24	लातूर	80,424	50,503	793	1,31,720	99,813	2,32,584
25	बुलढाणा	45,360	30,074	519	75,953	41,586	1,19,618
26	अकोला	20,946	11,442	390	32,778	15,353	49,455
27	वाशिम	25,407	14,015	125	39,547	22,012	62,515
28	अमरावती	45,333	28,004	841	74,178	46,850	125,116
29	यवतमाळ	31,232	24,395	411	56,038	38,112	96,220
30	वर्धा	14,671	12,001	575	27,247	19,833	48,793
31	नागपूर	28,668	17,587	607	46,862	33,253	84,007
32	भंडारा	22,995	22,127	578	45,700	41,887	90,161
33	गोदिंया	19,659	15,941	848	36,448	36,353	88,053
34	चंद्रपूर	20,846	16,751	421	38,018	33,222	73,491
35	गडचिरोली	10,318	9,351	944	20,613	21,087	76,372
	महाराष्ट्र राज्य	**21,61,990**	**11,58,219**	**38,905**	**33,59,114**	**20,19,316**	**55,94,392**

आधार - पशुधन गणना - 2012

TABLE NO.14.1-contd.

मेंढरे	शेळ्या	घोडे-शिंगरे	इतर जनावरे	एकुण पशुधन	कोबडया, बदके वगैरे	कुत्रे	कुत्र्यांचा समावेश करुन एकूण पशुधन (२९+३०+३१)	
Sheep	Goats	Horse and ponies	Other live-stock	Total live-stock (13+24+25+ 26+27+28)	Total poultry	Dogs	Total live-stock including Poultry &dogs (29+30+31)	Districts
(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(2)
312	10,626	1,643	753	48,706	86,125	32,832	1,67,663	Mumbai City / Mumbai Suburban
2,387	2,02,259	1,010	8,282	8,11,549	50,01,067	51,439	58,64,055	Thane
677	87,457	902	1,532	3,83,218	38,30,918	39,349	42,53,485	Raigad
127	33,071	21	452	3,96,799	8,24,703	13,527	12,35,029	Ratnagiri
11	28,125	15	1,732	2,44,228	7,69,151	27,204	10,40,583	Sindhudurg
3,56,489	5,99,813	5,957	30,816	22,46,473	1,58,80,283	1,28,767	1,82,55,523	Nashik
2,06,789	2,75,690	4,055	31,370	9,74,295	10,84,010	7,284	20,65,589	Dhule
15,276	2,72,753	653	11,387	7,09,076	9,63,562	3,128	16,75,766	Nandurbar
38,156	3,49,130	1,609	21,016	12,19,616	6,72,888	9,826	19,02,330	Jalgaon
3,61,826	7,92,010	3,789	15,370	28,21,543	89,73,914	1,09,034	1,19,04,491	Ahmednagar
3,03,909	3,94,723	5,413	10,971	17,72,448	1,85,37,999	1,00,481	2,04,10,928	Pune
2,64,221	3,09,011	1,843	6,105	13,11,286	39,79,611	64,264	53,55,161	Satara
1,57,390	3,24,632	920	5,469	13,22,591	30,27,382	60,132	44,10,105	Sangli
1,86,059	7,06,406	1,636	17,194	20,91,321	22,52,238	78,017	44,21,576	Solapur
1,04,130	1,62,503	1,815	4,804	11,61,363	31,99,328	43,767	44,04,458	Kolhapur
88,219	3,03,013	1,062	17,581	10,86,055	6,33,330	34,803	17,54,188	Aurangabad
25,669	1,83,603	315	18,828	7,21,821	4,27,425	29,998	11,79,244	Jalna
25,902	1,33,657	235	7,891	6,21,788	1,68,360	19,337	8,09,485	Parbhani
6,607	1,11,210	52	3,137	4,63,320	1,50,765	17,425	6,31,510	Hingoli
66,211	3,36,223	610	12,916	12,38,324	9,77,573	53,089	22,68,986	Beed
41,173	2,53,302	325	19,643	11,76,467	4,61,485	35,719	16,73,671	Nanded
31,524	1,78,660	223	5,451	7,43,350	4,11,307	27,314	11,81,971	Osmanabad
35,901	1,22,615	220	9,913	7,62,558	4,83,662	26,530	12,72,750	Latur
1,05,618	2,63,606	395	11,981	9,80,876	2,70,858	23,574	12,75,308	Buldhana
4,657	1,34,681	438	7,339	4,65,913	77,516	11,008	5,54,437	Akola
10,610	1,32,502	258	10,078	4,59,029	1,20,477	16,511	5,96,017	Washim
70,212	2,92,007	633	7,722	10,31,716	6,64,524	22,905	17,19,145	Amravati
24,661	2,99,257	816	4,088	11,45,243	6,40,091	33,050	18,18,384	Yavatmal
1,685	1,30,342	58	2,893	4,88,130	2,67,178	18,620	7,73,928	Wardha
7,713	2,65,340	278	7,216	8,33,461	10,40,973	48,743	19,23,177	Nagpur
2,684	1,61,528	23	253	4,93,423	2,70,259	10,356	7,74,038	Bhandara
2,579	1,55,566	42	1,335	5,85,168	3,78,726	12,178	9,76,072	Gondiya
23,773	2,29,416	17	2,801	8,46,045	5,75,372	30,063	14,51,480	Chandrapur
7,224	2,00,570	6	38,759	8,31,453	6,91,511	25,423	15,48,387	Gadchiroli
25,80,381	**84,35,307**	**37,287**	**3,57,078**	**3,24,88,652**	**7,77,94,571**	**12,65,697**	**11,15,48,920**	**Maharashtra State**

Source - Livestock census 2012

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक / TABLE No.14.2

पशुसंवर्धनासाठी पायाभूत सुविधा / Infrastructural Facilities in Animal Husbandry

(2014-15)

अ. क्र.	जिल्हे	पशुवैद्यकीय चिकित्सालये	पशुवैद्यकीय दवाखाने	कृत्रिम रेतन केंद्र	कत्तलखाने	मेंढया व लोकर विस्तारित केंद्रे	गाई-बैल पैदास केंद्रे	कुक्कुट पालन केंद्रे	डुकरे पैदास केंद्रे	
Sr. No.		Veterinary Polyclinics *	Veterinary Dispensaries	Artificial Inseminations Centres	Slaughter Houses	Sheep and Wool Extension Centres	Cattle Farms	Poultry Breeding Farms	Pig Breeding Farms	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
	1950-51	254 @	--	--	210	--	4	--	--	
	1960-61	454 @	--	36	298	12	15	--	--	
	1970-71	26	263	870	N.A.	12	15	--	--	
	1980-81	56	507	2417	197	--	12	--	--	
	1990-91	31	815	3602	387	2	12	20	--	
	2000-01	31	1353	4524	338	1	12	20	--	
	2010-11	29	1909	4856	336	10	8	4	--	
	2011-12	29	1909	4856	336	10	8	4	--	
	2012-13	32	1916	4861	316	10	8	4	--	
	2013-14	32	1916	4861	316	11	8	4	--	
1	मुंबई शहर	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	1	0	0	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1	25	69	3	0	0	0	0	Thane
4	पालघर	0	43	88	0	0	0	0	0	Palghar
5	रायगड	1	43	122	0	0	0	0	0	Raigad
6	रत्नागिरी	1	24	153	0	0	0	0	0	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	1	24	102	0	0	0	0	0	Sindhudurg
8	नाशिक	1	114	265	6	0	0	0	0	Nashik
9	धुळे	1	46	118	3	0	0	0	0	Dhule
10	नंदुरबार	1	52	104	4	0	0	0	0	Nandurbar
11	जळगाव	1	95	182	13	1	0	0	0	Jalgaon
12	अहमदनगर	1	83	223	7	0	1	0	0	Ahmednagar
13	पुणे	1	114	325	11	1	1	1	0	Pune
14	सातारा	1	64	192	4	1	0	0	0	Satara
15	सांगली	1	87	153	1	1	1	0	0	Sangli
16	सोलापूर	1	125	209	4	1	1	0	0	Solapur
17	कोल्हापूर	1	96	178	15	0	0	1	0	Kolhapur
18	औरंगाबाद	1	44	123	14	1	0	1	0	Aurangabad

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.14.2-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
19	जालना	1	41	105	8	0	0	0	0	Jalna
20	परभणी	0	35	86	17	0	0	0	0	Parbhani
21	हिंगोली	1	26	69	1	0	1	0	0	Hingoli
22	बीड	1	61	161	11	1	0	0	0	Beed
23	नांदेड	1	79	184	17	1	0	0	0	Nanded
24	उस्मानाबाद	1	44	101	0	1	0	0	0	Osmanabad
25	लातूर	1	36	129	0	0	0	0	0	Latur
26	बुलढाणा	1	39	129	26	0	0	0	0	Buldhana
27	अकोला	1	33	75	17	0	0	0	0	Akola
28	वाशिम	1	20	62	14	0	0	0	0	Washim
29	अमरावती	1	74	168	51	1	1	0	0	Amravati
30	यवतमाळ	1	54	202	25	0	0	0	0	Yavatmal
31	वर्धा	1	27	106	6	0	1	0	0	Wardha
32	नागपूर	1	46	179	6	1	0	1	0	Nagpur
33	भंडारा	1	35	85	0	0	0	0	0	Bhandara
34	गोदिंया	1	51	103	0	0	0	0	0	Gondiya
35	चंद्रपूर	1	37	162	10	0	0	0	0	Chandrapur
36	गडचिरोली	1	97	144	7	0	1	0	1	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**32**	**1,914**	**4,856**	**302**	**11**	**8**	**4**	**1**	**Maharashtra State**

टीप:- *1) या व्यतिरिक्त महाराष्ट्र पशु व मस्यविज्ञान विद्यापिठा अंतर्गत परळ (मुंबई), परभणी व नागपूर येथील ३ पशुवैद्यकीय चिकित्सालयांचा समावेश आहे.

@ 2) पशुवैद्यकीय दवाखाना व पशुवैद्यकीय रुग्णालयांचा यात समावेश आहे.

Note:- * 1) In addition to this there are 3 Veterinary Polyclinics at Parel (Mumbai), Parbhani & Nagpur under Maharashtra Animal and Fishery University.

@ 2) Include both Hospital and Dispensaries.

आधार - पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे / Source - Commissioner of Animal Husbandry, Govt. of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / तक्ता क्रमांक / पशुवैद्यकीय संस्थांनी केलेले काम / (2014-

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे	उपचार केलेले Cases Treated	खच्ची केलेले Castrations performed	लस टोचणी केलेले / Vaccinations performed: घटसर्प Haemorrhagic septicaemia	फऱ्या Black Quarter	अँथरॅक्स Anthrax	लाळया खुरकत Foot and mouth	कोंबडयाची देवी Fowl pox	शेळया मेंढयांची देवी Sheep and Goat pox	इन्टरोटोक्स्यामिया Enterotoxaemia
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	मुंबई शहर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर									
3	ठाणे	2,41,927	13,485	70,309	62,211	0	4,01,535	42,700	0	56,262
4	पालघर	3,00,498	16,918	55,533	44,577	0	6,97,268	55,672	0	59,087
5	रायगड	2,16,819	12,340	12,290	,500	0	5,50,560	2,29,965	0	25,348
6	रत्नागिरी	4,06,715	11,537	65,824	69,103	0	6,16,540	2,49,950	0	31,812
7	सिंधुदुर्ग	2,09,087	5,344	15,563	7,320	23,070	2,93,179	3,37,754	0	3,049
8	नाशिक	9,54,655	61,289	48,734	47,784	0	22,32,711	8,04,984	20,750	97,964
9	धुळे	3,63,906	33,650	23,718	11,114	0	7,42,479	2,82,178	0	2,32,407
10	नंदुरबार	3,35,499	24,626	2,28,288	2,35,249	0	7,19,530	92,762	0	1,42,672
11	जळगाव	8,83,395	51,020	58,586	18,665	0	12,26,134	1,10,605	0	39,803
12	अहमदनगर	13,54,905	85,556	6,18,584	4,24,185	0	27,09,309	4,41,330	0	2,54,784
13	पुणे	10,92,816	30,897	1,85,461	1,81,028	4,416	17,45,581	3,64,593	0	3,05,078
14	सातारा	7,34,259	14,262	1,19,932	73,227	0	12,04,727	1,80,619	0	1,25,113
15	सांगली	7,47,054	25,278	1,32,600	53,562	0	14,17,246	1,35,818	5,367	2,21,793
16	सोलापूर	13,43,656	57,791	2,46,212	2,12,524	0	23,33,446	1,31,830	0	80,300
17	कोल्हापूर	6,07,747	16,001	96,213	41,785	0	10,98,890	1,41,988	2,000	1,52,979
18	औरंगाबाद	5,81,809	34,549	42,242	75,121	0	10,79,147	1,30,855	0	45,978
19	जालना	2,23,185	18,877	1,10,217	94,955	0	7,86,424	0	0	30,440
20	परभणी	2,65,246	16,695	2,370	950	0	8,30,101	67,870	0	60,059
21	हिंगोली	1,23,898	9,624	6,272	8,308	0	5,96,695	15,955	0	36,302
22	बीड	4,33,674	34,776	6,046	8,055	2,500	14,52,609	2,33,618	0	26,299
23	नांदेड	5,31,798	40,081	9,681	12,388	0	14,57,189	1,10,356	0	1,03,933
24	उस्मानाबाद	4,76,428	23,056	1,62,503	1,47,244	0	8,87,900	1,59,090	0	74,164
25	लातूर	5,86,801	35,534	1,94,292	2,10,528	0	10,34,467	2,10,451	0	1,27,647
26	बुलढाणा	3,82,293	25,527	1,01,882	1,06,850	0	8,28,389	76,411	0	90,436
27	अकोला	3,55,754	15,471	94,932	95,822	0	5,70,074	1,01,578	0	87,185
28	वाशिम	1,49,348	10,350	60,137	63,942	0	5,11,361	15,175	0	8,835
29	अमरावती	5,42,078	34,665	1,91,489	1,67,534	0	9,57,117	56,476	0	23,014
30	यवतमाळ	6,58,660	41,937	1,52,645	31,880	0	12,62,935	1,88,879	0	83,824
31	वर्धा	2,81,013	12,730	78,088	94,774	0	6,30,239	65,448	0	55,307
32	नागपूर	4,97,585	30,441	1,94,100	2,03,200	0	8,23,980	70,500	0	1,25,100
33	भंडारा	2,83,347	11,867	1,31,021	85,889	0	5,31,224	73,900	0	57,757
34	गोदिंया	2,71,574	20,673	1,51,945	1,19,982	4,700	7,62,248	1,05,800	0	1,21,586
35	चंद्रपूर	3,36,303	24,956	1,28,087	89,048	0	9,36,518	18,438	0	37,171
36	गडचिरोली	4,20,293	35,716	1,03,300	1,07,642	0	10,37,304	1,63,057	3,125	83,941
	महाराष्ट्र राज्य	**1,71,94,025**	**9,37,519**	**38,99,096**	**32,06,946**	**34,686**	**3,49,65,056**	**54,66,605**	**31,242**	**31,07,429**

आधार – पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

TABLE No.14.3

Work Done By Veterinary Institutions

-14)

लस टोचणी केलेले / Vaccinations performed						कृत्रिम रेतन केलेल्या जनावरांची संख्या Animal covered by artificial inseminations (Fresh + replete)		नैसर्गिक रेतन केलेल्या जनावरांची संख्या Animals covered by Nature services		Districts
रानीखेत (मानमोडी)	लसोटा	रेबीज	पी.पी.आर.	इतर	एकूण	गायी	म्हशी	गायी	म्हशी	
Ranikhet Disease	Lasota	Rabies	PPR	इतर Others	Total (5 to 16)	Cows	Buffaloes	Cows	Buffaloes	
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(2)
0	0	0	0	0	0	0	0	N.A.	N.A.	Mumbai City / Mumbai Suburban
3,28,643	1,46,810	83	45,383	1,14,614	12,68,550	4,752	6,351	N.A.	N.A.	Thane
2,99,398	1,66,564	65	95,079	1,64,906	16,38,149	8,453	6,665	N.A.	N.A.	Palghar
1,04,290	1,62,480	154	46,194	97,663	12,29,444	10,398	8,982	N.A.	N.A.	Raigad
9,36,666	1,84,928	563	17,544	71,410	22,44,340	16,901	6,554	N.A.	N.A.	Ratnagiri
4,34,154	77,729	480	10,458	17,219	12,19,975	10,585	8,898	N.A.	N.A.	Sindhudurg
8,10,091	8,02,043	2,834	4,47,857	4,97,060	58,12,812	1,22,873	21,190	N.A.	N.A.	Nashik
3,19,788	1,95,478	368	2,85,357	3,37,497	24,30,384	30,918	9,049	N.A.	N.A.	Dhule
4,35,935	4,34,349	90	1,47,547	16,129	24,52,551	9,791	5,801	N.A.	N.A.	Nandurbar
76,358	92,321	180	2,11,103	2,39,002	20,72,757	37,322	19,526	N.A.	N.A.	Jalgaon
3,93,434	2,69,357	2,019	3,82,436	1,86,580	56,82,018	2,23,633	28,382	N.A.	N.A.	Ahmednagar
8,25,695	1,97,686	1,832	1,38,415	3,21,636	42,71,421	2,15,444	48,533	N.A.	N.A.	Pune
7,29,560	2,03,597	1,062	2,31,060	1,84,091	30,52,988	1,21,719	90,242	N.A.	N.A.	Satara
7,89,946	87,755	314	2,25,632	3,82,237	34,52,270	1,00,043	1,28,377	N.A.	N.A.	Sangli
1,75,915	1,41,130	1,086	3,42,050	88,000	37,52,493	1,33,447	57,218	N.A.	N.A.	Solapur
1,62,384	91,309	1,886	1,49,809	2,52,441	21,91,684	60,024	99,349	N.A.	N.A.	Kolhapur
1,35,654	41,152	814	1,99,008	1,59,712	19,09,683	78,762	10,761	N.A.	N.A.	Aurangabad
1,33,232	30,548	122	1,35,173	31,145	13,52,256	23,977	7,852	N.A.	N.A.	Jalna
67,487	64,495	280	92,154	1,84,734	13,70,500	19,061	11,131	N.A.	N.A.	Parbhani
19,717	15,129	104	1,02,682	1,35,107	9,36,271	12,038	6,678	N.A.	N.A.	Hingoli
4,13,874	96,394	184	2,82,461	3,85,124	29,07,164	45,996	23,967	N.A.	N.A.	Beed
1,13,057	58,765	184	2,23,711	2,87,225	2,376,489	31,707	22,712	N.A.	N.A.	Nanded
2,14,267	1,07,611	591	1,14,409	60,295	19,28,074	59,687	25,105	N.A.	N.A.	Osmanabad
2,41,247	1,90,887	1,045	38,588	57,989	23,07,141	44,891	41,754	N.A.	N.A.	Latur
1,00,410	23,186	431	1,96,714	1,46,043	16,70,752	27,219	17,082	N.A.	N.A.	Buldhana
99,826	67,543	198	1,06,670	39,653	12,63,481	15,405	10,168	N.A.	N.A.	Akola
28,873	0	0	75,177	22,978	7,86,478	6,488	5,688	N.A.	N.A.	Washim
91,949	41,459	426	1,76,159	39,980	17,45,603	34,673	11,193	N.A.	N.A.	Amravati
2,15,209	1,29,967	865	2,51,891	58,893	23,76,988	22,829	11,217	N.A.	N.A.	Yavatmal
23,679	65,581	27	1,22,709	78,602	1,214,454	19,898	2,262	N.A.	N.A.	Wardha
1,96,000	70,000	1,679	2,04,932	33,604	19,23,095	44,913	3,794	N.A.	N.A.	Nagpur
1,21,150	19500	341	1,33,264	26,522	11,80,568	35,504	4,890	N.A.	N.A.	Bhandara
1,03,820	64,420	12	82,254	31,198	15,47,965	16,776	3,175	N.A.	N.A.	Gondiya
1,48,960	17,965	1,259	1,10,026	1,268	14,88,740	14,764	5,183	N.A.	N.A.	Chandrapur
1,640	67,383	199	1,86,806	89,998	18,44,395	8,778	3,476	N.A.	N.A.	Gadchiroli
92,92,308	**44,25,521**	**21,777**	**56,10,712**	**48,40,555**	**74,901,933**	**16,69,669**	**7,73,205**	**N.A.**	**N.A.**	**Maharashtra State**

Source.-Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक / TABLE No.14.4

दुग्धशाळा आणि दूध शितकरण केंद्रांची संख्या व त्यांची क्षमता / Number of Dairies and Milk Chilling Centres and their capacity (2014-15)

			दूध प्रक्रिया यंत्रे / Milk Plants		दूध शितकरण केंद्र / Milk Chilling Centre	
अ. क्र. Sr. No.	वर्ष Year	दूध संकलन (लाख लिटरमध्ये) Average collection of milk (in Lakh ltrs.)	संख्या Number	क्षमता (लाख लिटरमध्ये) Capacity (in Lakh Ltrs.)	संख्या Number	क्षमता (लाख लिटरमध्ये) Capacity (in Lakh Ltrs.)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	1984-85	17.42	25	28.25	83	8.58
2	1990-91	23.78	33	42.40	82	8.16
3	1995-96	31.49	31	32.10	77	7.19
4	1996-97	33.89	31	32.10	77	7.19
5	1997-98	35.56	32	32.30	80	7.64
6	1998-99	36.02	32	32.30	69	6.57
7	1999-00	37.38	57	63.60	105	17.37
8	2000-01	38.50	57	63.60	105	17.37
9	2001-02	43.71	77	49.35	118	21.39
10	2002-03	42.49	78	51.25	121	22.36
11	2003-04	37.84	79	51.28	119	22.21
12	2004-05	38.10	80	51.30	119	22.21
13	2005-06	40.09	84	52.98	121	22.51
14	2006-07	39.69	85	53.08	121	22.51
15	2007-08	38.61	88	53.53	121	22.94
16	2008-09	39.17	72	76.62	125	22.96
17	2009-10	34.74	74	80.48	129	22.05
18	2010-11	35.57	68	77.68	139	27.07
19	2011-12	38.57	73	74.73	141	25.17
20	2012-13	40.74	77	84.27	139	25.00
21	2013-14	37.98	83	88.83	140	26.68
22	2014-15	45.45	99	88.08	159	26.98

आधार :- दुग्ध विकास आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, वरळी, मुंबई.

Source :- Commissioner of Dairy Development, Government of Maharashtra, Worli, Mumbai.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.5

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय /
तक्ता क्रमांक /
उपचार केलेल्या आणि खच्ची केलेल्या जनावरांची संख्या /
(2014-

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे	मुख्यालयाच्या ठिकाणी उपचार केलेल्या पशुंची संख्या No. of cases treated at the headquarters											
		आंतररूग्ण / In-patients						बाहयरूग्ण / Out-patients					
		अश्व जातीय Equine	गो जातीय Bovine	मेंढी व शेळी Sheep & goats	कोंबड्या Poultry	इतर Others	एकूण Total	अश्व जातीय Equine	गो जातीय Bovine	मेंढी व शेळी Sheep & goats	कोंबड्या Poultry	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई शहर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर												
3	ठाणे	0	0	0	0	0	0	203	48,417	16,108	9,306	3,217	77,251
4	पालघर	0	0	0	0	0	0	55	60,863	20,756	12,771	3,719	98,164
5	रायगड	0	0	0	0	0	0	2,323	72,321	12,263	8,197	7,657	1,02,761
6	रत्नागिरी	0	0	0	0	0	0	75	94,930	10,309	25,631	6,077	1,37,022
7	सिंधुदुर्ग	0	0	0	0	0	0	3	73,459	5,074	11,486	6,454	96,476
8	नाशिक	0	0	0	0	0	0	403	3,22,463	58,833	998	9,680	3,92,377
9	धुळे	0	0	0	0	0	0	226	1,29,652	40,011	2,753	2,726	1,75,368
10	नंदुरबार	0	0	0	0	0	0	120	74,765	28,779	79	712	1,04,455
11	जळगाव	0	0	0	0	0	0	769	2,70,765	1,05,342	2,345	4,055	3,83,276
12	अहमदनगर	3	6	0	0	0	9	288	4,99,048	89,625	4,157	6,947	6,00,065
13	पुणे	0	0	0	0	0	0	456	4,43,074	64,404	2,862	12,628	5,23,424
14	सातारा	0	0	0	0	0	0	1,199	3,86,304	79,810	5,283	12,304	4,84,900
15	सांगली	0	0	0	0	0	0	397	4,15,505	85,463	1,906	16,750	5,20,021
16	सोलापूर	0	167	0	0	0	167	433	5,56,023	1,37,419	5,319	10,543	7,09,737
17	कोल्हापूर	0	0	0	0	0	0	589	2,42,715	67,663	57,715	12,320	3,81,002
18	औरंगाबाद	0	0	0	0	0	0	235	2,35,725	68,074	4,683	7,326	3,16,043
19	जालना	0	0	0	0	0	0	70	1,17,245	34,272	1,859	2,627	1,56,073
20	परभणी	0	0	0	0	0	0	162	1,40,330	39,020	1,229	2,754	1,83,495
21	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	89	80,461	28,847	2,933	3,101	1,15,431
22	बीड	0	0	0	0	0	0	269	2,54,200	64,691	5,069	4,784	3,29,013
23	नांदेड	0	0	0	0	0	0	1,075	2,86,033	86,997	4,152	5,550	3,83,807
24	उस्मानाबाद	0	0	0	0	0	0	83	2,24,212	42,202	1,197	4,006	2,71,700
25	लातूर	0	39	0	0	0	39	357	2,78,754	40,801	2,710	7,463	3,30,085
26	बुलढाणा	0	0	0	0	0	0	488	1,88,952	74,584	2,005	4,309	2,70,338
27	अकोला	0	0	0	0	0	0	296	1,54,259	64,412	2,534	4,224	2,25,725
28	वाशिम	0	0	0	0	0	0	25	65,348	22,368	2,881	1,698	92,320
29	अमरावती	1	11	0	0	0	12	612	2,19,236	97,637	4,124	11,257	3,32,866
30	यवतमाळ	1	68	0	0	0	69	364	2,55,572	96,906	6,936	10,037	3,69,815
31	वर्धा	0	0	0	0	0	0	72	1,14,575	32,271	4,698	10,798	1,62,414
32	नागपूर	0	0	0	0	0	0	70	1,64,020	62,172	5,556	21,318	2,53,136
33	भंडारा	0	29	0	0	0	29	23	1,29,941	35,357	7,375	2,949	1,75,645
34	गोदिंया	0	0	0	0	0	0	31	1,08,807	28,443	6,505	2,562	1,46,348
35	चंद्रपूर	0	0	0	0	0	0	38	1,17,674	44,906	8,551	9,149	1,80,318
36	गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	198	1,03,132	54,620	51,751	1,921	2,11,622
	महाराष्ट्र	**5**	**320**	**0**	**0**	**0**	**325**	**12,096**	**69,28,780**	**18,40,439**	**2,77,556**	**2,33,622**	**92,92,493**

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING
TABLE No.14.5
Number of Animals Treated and Castrated
-15)

एकूण औषधोपचार केलेल्या परंतु											
फिरतीवर उपचार केलेल्या पशुंची संख्या No. of cases treated on tour						संस्थात न दाखल केलेल्या पशंची संख्या	मुख्यालयाच्या ठिकाणी खच्ची केलेल्यांची संख्या Castrations performed at the headquarters				Districts
अश्व जातीय Equine	गो जातीय Bovine	मेंढी व शेळी Sheep & goats	कोंबड्या Poultry	इतर Others	एकूण Total	Total No. of cases supplied with medicines but not brought to the institutions	अश्व जातीय Equine	गो जातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(2)
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai City / Mumbai Suburban
43	1,41,889	18,150	3,628	966	1,64,676	NA	0	2,308	2,133	4,441	Thane
16	1,52,453	37,824	8,803	3,238	2,02,334	NA	0	3,055	1,620	4,675	Palghar
351	86,524	18,538	6,127	2,518	1,14,058	NA	0	3,543	114	3,657	Raigad
26	2,26,014	15,126	23,633	4,894	2,69,693	NA	0	2,712	300	3,012	Ratnagiri
14	99,770	4,806	5,304	2,717	1,12,611	NA	0	1,649	16	1,665	Sindhudurg
168	4,63,162	98,336	191	421	5,62,278	NA	2	25,406	1,386	26,794	Nashik
6	1,22,433	66,099	0	0	1,88,538	NA	7	12,596	6,514	19,117	Dhule
6	83,353	1,47,655	0	30	2,31,044	NA	0	11,352	1,612	12,964	Nandurbar
141	2,68,253	2,30,593	876	256	5,00,119	NA	0	30,023	1,734	31,757	Jalgaon
77	6,64,573	88,442	1,190	549	7,54,831	NA	7	39,637	2,598	42,242	Ahmednagar
100	4,66,457	99,871	1,913	1,051	5,69,392	NA	2	11,202	4,149	15,353	Pune
320	1,90,220	57,312	411	1,096	2,49,359	NA	0	5,593	2,151	7,744	Satara
53	2,00,564	25,904	10	502	2,27,033	NA	9	8,906	11,273	20,188	Sangli
4	5,41,740	90,957	909	142	6,33,752	NA	80	10,549	15,517	26,146	Solapur
2	1,01,622	1,22,425	1,116	1,580	2,26,745	NA	0	5,124	6,115	11,239	Kolhapur
9	2,23,642	42,010	77	28	2,65,766	NA	2	20,602	349	20,953	Aurangabad
0	48,907	17,985	175	45	67,112	NA	0	14,211	70	14,281	Jalna
6	72,864	8,749	29	103	81,751	NA	0	11,834	38	11,872	Parbhani
144	6,856	1,419	13	35	8,467	NA	0	5,620	15	5,635	Hingoli
5	95,535	8,765	272	84	1,04,661	NA	0	27,308	316	27,624	Beed
6	1,15,291	32,486	108	100	1,47,991	NA	0	30,779	110	30,889	Nanded
2	1,83,678	20,974	1	73	2,04,728	NA	0	14,248	107	14,355	Osmanabad
3	2,37,099	19,192	271	112	2,56,677	NA	0	23,850	51	23,901	Latur
0	94,546	16,899	123	387	1,11,955	NA	0	15,464	287	15,751	Buldhana
18	1,07,914	21,608	274	215	1,30,029	NA	0	7,700	130	7,830	Akola
5	25,482	22,284	9,040	217	57,028	NA	0	3,179	0	3,179	Washim
12	1,77,702	29,958	1,123	405	2,09,200	NA	0	16,795	262	17,057	Amravati
9	2,54,975	32,152	1,261	379	2,88,776	NA	0	23,595	362	23,957	Yavatmal
5	1,07,821	10,318	21	434	1,18,599	NA	0	5,830	37	5,867	Wardha
0	1,96,097	43,294	1,153	3,905	2,44,449	NA	0	10,462	2,355	12,817	Nagpur
0	91,293	15,701	541	138	1,07,673	NA	0	5,564	1,880	7,444	Bhandara
0	1,02,107	21,167	1,723	229	1,25,226	NA	0	9,868	1,033	10,901	Gondiya
1	1,28,258	25,203	2,284	239	1,55,985	NA	0	11,156	1,431	12,587	Chandrapur
34	98,692	54,979	54,637	329	2,08,671	NA	0	14,495	2,135	16,630	Gadchiroli
1586	**61,77,786**	**15,67,181**	**1,27,237**	**27,417**	**79,01,207**	**NA**	**109**	**4,46,215**	**68,200**	**5,14,524**	**Maharashtra**

तक्ता क्रमांक

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे	फिरतीवर खच्ची केलेल्यांची संख्या Castrations performed on tour				खालील वळूंच्या रेतनापासून कृत्रिम रेतन केलेल्या जनावरांची संख्या No.of animals inseminated by the semen of following bulls				
		अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	विदेशी वळू Exotic bulls	संकरी वळू Crossbreed bulls	देशी वळू Indigenous bulls	महिष Buffaloes bulls	एकूण Total
(1)	(2)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)
1	मुंबई शहर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर									
3	ठाणे	0	6,726	2,318	9,044	2,865	1,749	138	6,351	11,103
4	पालघर	0	9,500	2,743	12,243	5,405	2,772	276	6,665	15,118
5	रायगड	0	8,604	79	8,683	5,417	4,806	175	8,982	19,380
6	रत्नागिरी	0	7,621	904	8,525	8,405	8,206	290	6,554	23,455
7	सिंधुदुर्ग	0	3,679	0	3,679	5,639	4,946	0	8,898	19,483
8	नाशिक	0	32,751	1,744	34,495	54,317	63,222	5,334	21,190	1,44,063
9	धुळे	0	11,385	3,148	14,533	11,245	19,658	15	9,049	39,967
10	नंदुरबार	0	10,793	869	11,662	5,084	4,702	5	5,801	15,592
11	जळगाव	0	18,887	376	19,263	17,209	20,073	40	19,526	56,848
12	अहमदनगर	0	39,949	3,365	43,314	47,039	168,312	8,282	28,382	2,52,015
13	पुणे	2	11,886	3,656	15,544	12,514	185,273	17,657	48,533	2,63,977
14	सातारा	0	4,451	2,067	6,518	8,597	97,991	15,131	90,242	2,11,961
15	सांगली	2	2,640	2,448	5,090	576	83,274	16,193	128,377	2,28,420
16	सोलापूर	0	21,950	9,695	31,645	12,654	99,894	20,899	57,218	1,90,665
17	कोल्हापूर	0	3,104	1,658	4,762	141	51,832	8,051	99,349	1,59,373
18	औरंगाबाद	292	13,253	51	13,596	24,235	54,229	298	10,761	89,523
19	जालना	0	4,596	0	4,596	12,264	11,581	132	7,852	31,829
20	परभणी	0	4,814	9	4,823	1,285	2,074	15,702	11,131	30,192
21	हिंगोली	0	3,989	0	3,989	3,035	2,541	6,462	6,678	18,716
22	बीड	0	7,107	45	7,152	6,358	32,069	7,569	23,967	69,963
23	नांदेड	0	9,178	14	9,192	2,725	4,920	24,062	22,712	54,419
24	उस्मानाबाद	0	8,518	183	8,701	13,390	37,988	8,309	25,105	84,792
25	लातूर	0	11,633	0	11,633	1,521	10,327	33,043	41,754	86,645
26	बुलढाणा	0	9,738	38	9,776	13,146	12,102	1,971	17,082	44,301
27	अकोला	0	7,621	20	7,641	6,489	4,284	4,632	10,168	25,573
28	वाशिम	0	7,171	0	7,171	3,411	2,169	908	5,688	12,176
29	अमरावती	0	17,496	112	17,608	16,477	12,803	5,393	11,193	45,866
30	यवतमाळ	0	17,787	193	17,980	9,917	6,565	6,347	11,217	34,046
31	वर्धा	0	6,844	19	6,863	7,175	9,921	2,802	2,262	22,160
32	नागपूर	0	14,404	3,220	17,624	14,566	27,903	2,444	3,794	48,707
33	भंडारा	0	3,576	847	4,423	8,268	27,028	208	4,890	40,394
34	गोदिंया	0	8,974	798	9,772	7,197	7,594	1,985	3,175	19,951
35	चंद्रपूर	0	11,142	1,227	12,369	4,493	6,889	3,382	5,183	19,947
36	गडचिरोली	0	17,163	1,923	19,086	6,771	2,007	0	3,476	12,254
	महाराष्ट्र राज्य	**296**	**3,78,930**	**43,769**	**4,22,995**	**3,59,830**	**10,91,704**	**2,18,135**	**7,73,205**	**24,42,874**

आधार :- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

TABLE NO.14.5-contd.

कृत्रिम रेतनाव्दारे जन्माला आलेली वासरे Calves born by artificial insemination				केलेली एकूण लस टोचणी	
संकरीत Cross-breed	देशी Indigenous	महिष Buffaloes bulls	एकूण Total	Total Vaccinations carried out	Districts
(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
0	0	0	0	0	Mumbai City / Mumbai Suburban
1,361	1	2,307	3,669	12,68,550	Thane
2,616	1	2,389	5,006	16,38,149	Palghar
3,396	417	3,962	7,775	12,29,444	Raigad
7,220	44	2,769	10,033	22,44,340	Ratnagiri
4,025	0	3,157	7,182	12,19,975	Sindhudurg
37,482	1755	6,751	45,988	58,12,812	Nashik
10,142	0	3,304	13,446	24,30,384	Dhule
2,979	0	2,001	4,980	24,52,551	Nandurbar
11,180	0	6,888	18,068	20,72,757	Jalgaon
88,651	1,631	9,756	1,00,038	56,82,018	Ahmednagar
63,592	6,499	17,433	87,524	42,75,241	Pune
37,438	7,851	31,722	77,011	30,52,988	Satara
26,338	6,818	40,112	73,268	34,52,270	Sangli
34,663	13,379	20,225	68,267	37,52,493	Solapur
17,208	2,448	33,096	52,752	21,91,684	Kolhapur
24,556	0	3,389	27,945	19,09,683	Aurangabad
5,164	7	6,278	11,449	13,52,256	Jalna
906	4,564	3,269	8,739	13,70,500	Parbhani
1,835	1,910	1,845	5,590	9,36,271	Hingoli
9,826	1,962	5,623	17,411	29,07,164	Beed
2,017	7,064	5,972	15,053	23,83,462	Nanded
13,121	2,470	5,966	21,557	19,28,074	Osmanabad
4,071	11,674	12,028	27,773	23,07,141	Latur
7,060	470	4,850	12,380	16,70,752	Buldhana
3,199	1,498	3,489	8,186	12,63,481	Akola
1,661	75	1,688	3,424	7,86,478	Washim
9,054	1,606	3,439	14,099	17,45,603	Amravati
3,901	1,408	2,702	8,011	23,76,988	Yavatmal
5,802	708	713	7,223	12,14,721	Wardha
17,376	1,003	1,471	19,850	19,23,095	Nagpur
14,085	49	1,764	15,898	11,80,568	Bhandara
5,397	570	1,165	7,132	15,47,965	Gondiya
4,260	1,031	1,945	7,236	14,88,740	Chandrapur
2,164	0	997	3,161	18,44,395	Gadchiroli
4,83,746	**78,913**	**2,54,465**	**8,17,124**	**7,49,12,993**	**Maharashtra State**

Source :- Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक / TABLE No.14.6

पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या / Number of Veterinary Institutions

(2014-15)

अ. क्र. Sr.No.	जिल्हे	पशुवैद्यकीय चिकित्सालये Veterinary Polyclinics	पशुवैद्यकीय रूग्णालये Veterinary Hospitals	पशुवैद्यकीय दवाखाने Veterinary Dispensaries Grade I	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने Mobile Veterinary Clinics		पशुवैद्यकीय दवाखाने Veterinary Dispensaries Grade II	Districts
					राज्य State	स्थानिक Local		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	0	0	0	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1	0	25	0	1	42	Thane
4	पालघर	0	0	43	0	1	44	Palghar
5	रायगड	1	0	43	0	1	77	Raigad
6	रत्नागिरी	1	0	24	0	2	126	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	1	0	24	0	7	70	Sindhudurg
8	नाशिक	1	0	114	0	2	148	Nashik
9	धुळे	1	0	46	0	1	70	Dhule
10	नंदुरबार	1	0	52	0	1	50	Nandurbar
11	जळगाव	1	0	95	0	1	85	Jalgaon
12	अहमदनगर	1	0	83	0	1	138	Ahmednagar
13	पुणे	1	0	114	0	2	208	Pune
14	सातारा	1	0	64	0	2	125	Satara
15	सांगली	1	0	87	0	1	64	Sangli
16	सोलापूर	1	0	125	0	0	83	Solapur
17	कोल्हापूर	1	0	96	0	2	79	Kolhapur
18	औरंगाबाद	1	0	44	0	0	78	Aurangabad
19	जालना	1	0	41	0	1	62	Jalna
20	परभणी	0	0	35	0	0	51	Parbhani
21	हिंगोली	1	0	26	0	0	42	Hingoli
22	बीड	1	0	61	0	1	98	Beed
23	नांदेड	1	0	79	0	1	103	Nanded
24	उस्मानाबाद	1	0	44	0	1	55	Osmanabad
25	लातूर	1	0	36	0	1	91	Latur
26	बुलढाणा	1	0	39	0	2	87	Buldhana
27	अकोला	1	0	33	0	1	40	Akola
28	वाशिम	1	0	20	0	0	41	Washim
29	अमरावती	1	0	74	0	2	91	Amravati
30	यवतमाळ	1	0	54	0	12	135	Yavatmal
31	वर्धा	1	0	27	0	1	77	Wardha
32	नागपूर	1	0	46	0	2	130	Nagpur
33	भंडारा	1	0	35	0	1	48	Bhandara
34	गोदिंया	1	0	51	0	1	50	Gondiya
35	चंद्रपूर	1	0	37	0	6	118	Chandrapur
36	गडचिरोली	1	0	97	0	7	39	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**32**	**0**	**1,914**	**0**	**65**	**2,845**	**Maharashtra State**

आधार :- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक / TABLE No.14.7

पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती / Miscellaneous Statistics Related to Animal Husbandry

(2014-15)

अ. क्र. Sr. No.	बाब	संख्या Number	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
	I. पशुवैद्यकीय संस्था-		**Veterinary Institutions-**
1	पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालये	32	Veterinary Polyclinics
2	पशुवैद्यकीय रूग्णालये	0	Veterinary Hospitals.
3	पशुवैद्यकीय दवाखाने	1,914	Veterinary Dispensaries.
4	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने	65	Mobile Veterinary Clinics.
5	पशुवैद्यकीय सहाय्यक केंद्रे	2,845	Veterinary Aid Centres.
6	पशुवैद्यकीय जैव पदार्थ निर्मिती संस्था	1	Institute of Veterinary Biological Products.
7	राज्यस्तरीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा	1	State level disease investigation section laboratory.
8	विभागीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा	7	Regional level disease investigation section laboratory.
9	फिरती पशुरोग साथ नियंत्रण केंद्रे	0	Mobile epizootic control units.
10	तपासणी चौक्या	13	Check posts.
11	दक्षता पथके	0	Vigilance units.
12	अनुवर्ती केंद्रे	0	Rinder posts follow up centres.
	ii. पशु विकास-		**Cattle Development-**
1	विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्रे	0	Regional Artificial Insemination Centres.
2	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्रे	33	District Artificial Insemination Centres.
3	आधारभूत ग्राम केंद्र	0	Key Village Centres.
4	कृत्रिम रेतन उपकेंद्र-		Artificial Insemination Sub-Centre.
	(अ) जिल्हा परिषदांखालील	2,259	(A) Under Zilla Parishads.
	(ब) आधारभूत ग्राम केंद्रांमधील	0	(B) Under Key Village Centres.
	(क) विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्रांमधील	0	(C) Under Regional Artificial Insemination Centres.
5	पशुपैदास केंद्रे	8	Cattle breeding farms.
6	कृत्रिम रेतन तंत्राविषयी प्रशिक्षण केंद्रे	1	Training Centres in Artificial insemination Technique.
7	पशुधन पर्यवेक्षकांसाठी पदविका अभ्यासक्रम.	0	Diploma Course for Livestock Supervisory.
	iii. कुक्कुट विकास-		**Poultry Development-**
1	अंडी उबविण्याची व कुक्कुट पैदास केंद्रे	4	Central Hatcheries and Poultry breeding farms.
2	कुक्कुट विस्तार केंद्रे	2	Poultry extension Centres.
3	सधन कुक्कुट सुधार गट	16	Intensive Poultry Development blocks.
4	बदक पैदास केंद्रे	1	Duck Breeding Farm.

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.14.7-contd.

(1)	(2)	(3)	(2)
	iv. मेष विकास-		**Sheep Development-**
1	मेष पैदास केंद्र (महाराष्ट्र मेष विकास महामंडळाखालील)	6#	Sheep Breeding Farms (With Maharashtra Sheep Development Corporation).
2	शेळी पैदास केंद्र	8#	Goat Breeding Farms.
3	लोकर विश्लेषण प्रयोगशाळा	1	Wool Analysis Laboratory.
	v. संशोधन योजना -		**Research Scheme-**
1	जनावरांच्या लाळया व खुरकत रोगांवरील संसर्ग शास्त्राभ्यासास अखिल भारतीय समन्वित प्रकल्प.	1	All India Co-ordinate Research Project for epidemiological studies of foot and mouth diseases.
	vi. इतर संस्था -		**Other Institutions-**
1	पशुपोषण खाद्य केंद्र	0	Animal Nutrition Centre.
2	गुण नियंत्रण योजना	1	Quality Control Scheme.
3	सूक्ष्मजीव शास्त्रज्ञांचे कार्यालय	0	Office of the Microbiologist.

टिप : # महाराष्ट्र शेळी व मेष विकास महामंडळासहीत, मेष पैदास केंद्र = ६, शेळी पैदास केंद्र = ८, संयुक्त केंद्र (मेष व शेळी) = ४, एकूण मेष आणि शेळी केंद्रे = १०

Note : # With Maharashtra Goat & Sheep Corporation, Sheep Breeding Farms = 6 , Goat Breeding Farms = 8 and Combined Farms (Sheep & Goat both) = 4 , Total Sheep & Goat Farms = 10

आधार :- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासान, पुणे.

Source :- The Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

Table No. 14.1
Livestock in 2012

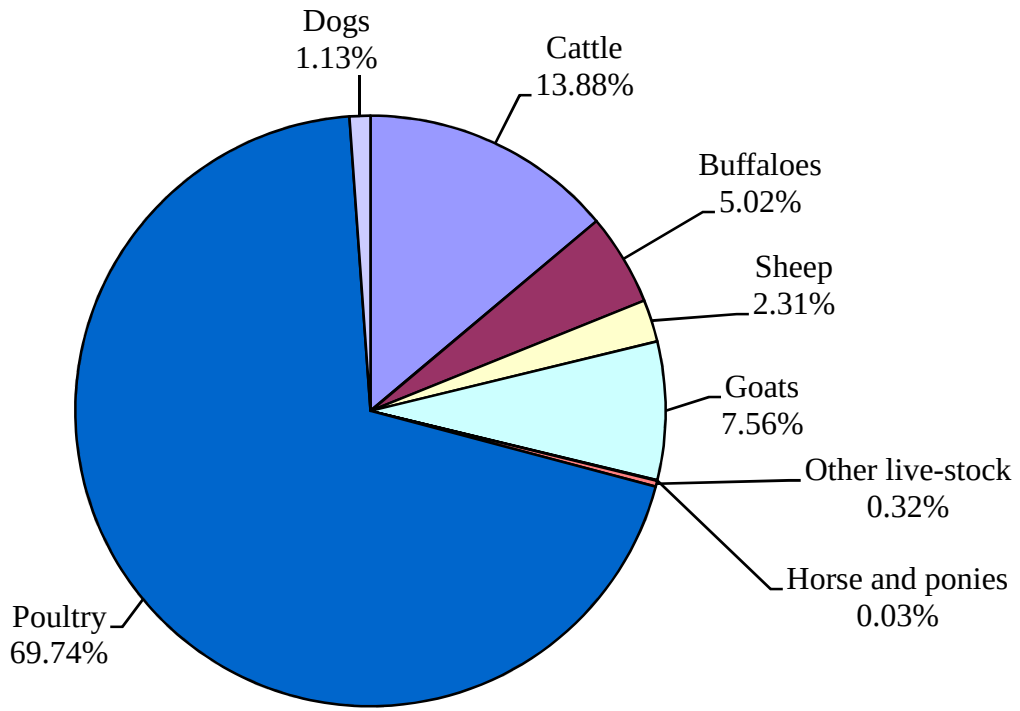

१५. वनशास्त्र व लाकूडतोड

१५.१. वनक्षेत्र व वनापासून मिळणारे प्रमुख व गौण उत्पादन यांची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

१५.२. राज्यातील वन विभाग व महसूल विभागाच्या अधिपत्याखालील वनक्षेत्रासंबंधी वेगवेगळी माहिती दिली आहे. वनक्षेत्राचे राखीव, संरक्षित व अवर्गीकृत असे कायदेशीरदृष्ट्या वर्गीकरण केले आहे. हे कायदेशीरदृष्या केलेले वर्गीकरण १९२७ च्या "भारतीय वन कायदा, सोळा" नुसार केले आहे. राखीव वनक्षेत्रात मुख्यत: इमारतीच्या लाकडाचे उत्पादन करण्यात येत असून ह्यात चरणे किंवा मशागत करणे ह्यास परवानगी दिली जात नाही. संरक्षित वनक्षेत्रात चरणे आणि मशागत करणे यावर इतके कडक निर्बंध नसून काही मर्यादित निर्बंधासह परवानगी देण्यात येते. अवर्गीकृत वनक्षेत्र म्हणजे दुर्गम किंवा अव्याप्त वनक्षेत्र समजण्यात येते. शासनाने स्थानिक संस्थांकडून किंवा खाजगी व्यक्तींकडून व्यवस्थापनासाठी घेतलेले वनक्षेत्र करारावरील म्हणून ओळखले जाते. या विभागामध्ये देण्यात आलेल्या वनक्षेत्राची आकडेवारी शेती विभागाच्या "जमिनीचा वापर" ह्या तक्त्यातील वनक्षेत्राच्या आकडेवारीशी जुळणार नाही. हा फरक खालील कारणांमुळे दिसुन येतो :--

(१) भारतीय वन सांख्यिकीत वन विभागाच्या अधिपत्याखालील वृक्षांनी न आच्छादलेल्या क्षेत्रासह सर्व क्षेत्र वनक्षेत्र म्हणून समजले जाते तर कृषि सांख्यिकीत त्यांचे प्रत्यक्ष वापरानुसार वर्गीकरण केले जाते.

(२) वन विभागाची माहिती विशिष्ट प्रशासकीय कारणासाठी व वनक्षेत्राची मालकी ठरविण्याच्या दृष्टीने उपयुक्त ठरते. जमिनीच्या वापरासंबंधी सांख्यिकीसाठी वनक्षेत्राचा प्रत्यक्ष वापर कसा होतो हे कृषि खात्याच्या दृष्टीने जितके महत्वाचे आहे तेवढे वन विभागाच्या दृष्टीने नाही.

(३) वन विभागाची माहिती आर्थिक वर्षानुसार उपलब्ध असते तर कृषि विभागाची कृषि वर्षानुसार असते. प्रमुख व गौण वनोत्पादनाची आकडेवारी वन विभागाच्या अधिपत्याखाली वनक्षेत्राशीच संबंधित आहे.

15. FORESTRY AND LOGGING

15.1 Data on area under forest and major & minor forest produce are given in the tables in this section.

15.2 Information regarding forest under the control of the State's Forest Department and those under the control of the State's Revenue Department is shown separately. The areas under forests are classified according to legal status into reserved forest, protected forests and unclassified forests. The legal status refers to classification of forests under the Indian Forest Act, 1927 (XVI of 1927). Reserved Forests are those that are intended mainly for timber production and in which rights of grazing and cultivation are seldom allowed. In protected forests, the restrictions are not so rigid as grazing or cultivation is allowed but certain limitations and restrictions are imposed. The unclassified forest refers to the inaccessible forest or unoccupied waste. The forests which are taken by Government from local bodies or private individuals for management on lease basis are called 'leased forests'. The forest area shown in tables in this section may not tally with the area under "forest" shown in table on land utilisation in agriculture section. The two sets of figures differ due to the following reasons:--

(i) In the Indian Forests Statistics the whole area including non-wooded area under the control of Forest Department is taken as area under forests while in Agricultural Statistics, it is classified according to its actual utilisation.

(ii) The Forest Department Return are meant to serve a definite administrative purpose and indicate the ownership of the forest area; the actual utilisation of these areas is not so important from their point of view as it is in the land utilisation statistics for Agricultural Department.

(iii) The Forest Department Returns relate to financial years and Agricultural Statistics relate to the agricultural years. the figures of production of major and minor forest produce refer to the areas under the control of Forest Department only.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE N0. 15.1

मालकीनुसार वनक्षेत्र / Area under Forest Classified by Ownership

(2014-15)

(क्षेत्र चौ. कि. मी. मध्ये / Area in Sq. Km.)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष / Year जिल्हे	भौगोलिक क्षेत्र Geographical area	राज्य वने State Forest	महामंडळ Corporation	खाजगी वने Private Forest	एकूण वने Total Forest	एकूण वन क्षेत्राशी राज्य वन क्षेत्राची टक्केवारी Percentage of State forest area to total forest area	राज्य वन क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी Percentage of State forest area to Geographical total area of the State	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	1970-71	--	62,331	205	..	62,516	99.67	20.25	
2	1980-81	--	61,373	1,255	1,696	64,224	95.40	19.91	
3	1990-91	--	60,747	2,096	1,015	63,798	95.22	19.74	
4	2000-01	--	57,687	3,734	612	62,033	100.00	20.16	
5	2010-11	--	56,721	4,000	618	61,339	100.00	19.94	
6	2011-12	3,07,713	56,833	3,926	599	61,358	92.63	18.48	
7	2012-13	3,07,713	57,044	3,603	721	61,369	92.95	18.54	
8	2013-14	3,07,713	56,827	3,590	1,162	61,579	92.28	18.47	
1	मुंबई शहर	157	1.74	0	0	1.74	100.00	0.00	Mumbai City
2	मुंबईउपनगर	446	38.09	0	0	38.09	100	0.01	Mumbai Suburban
3	ठाणे	9,558	3,421.08	443.59	76.66	3,941.33	86.80	1.11	Thane
4	पालघर								Palghar
5	रायगड	7,152	1,652.63	0	122.1	1,774.73	93.12	0.54	Raigad
6	रत्नागिरी	8,208	71.04	0	1.78	72.82	97.56	0.02	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	5,207	411.75	0	143.92	555.67	74.10	0.13	Sindhudurg
8	नाशिक	15,530	2,905.69	420.75	111.53	3,437.97	84.52	0.94	Nashik
9	धुळे	7,189	2,067.18	0	0	2,067.18	100.00	0.67	Dhule
10	नंदुरबार	5,961	1,808.75	159.48	418.22	2,386.45	75.79	0.59	Nandurbar
11	जळगाव	11,765	2,002.18	0	0	2,002.18	100.00	0.65	Jalgaon
12	अहमदनगर	17,048	1,900.93	0	0	1,900.93	100.00	0.62	Ahmednagar
13	पुणे	15,643	2,095.54	0	154.02	2,249.56	93.15	0.68	Pune
14	सातारा	10,480	1,523.58	0	68.84	1,592.42	95.68	0.50	Satara
15	सांगली	8,572	544.28	0	8.03	552.31	98.55	0.18	Sangli
16	सोलापूर	14,895	296.12	0	0	296.12	100.00	0.10	Solapur
17	कोल्हापूर	7,685	1,670.01	0	72.92	1,742.93	95.82	0.54	Kolhapur
18	औरंगाबाद	10,107	925.88	0	0	925.88	100.00	0.30	Aurangabad
19	जालना	7,718	102.56	0	0	102.56	100.00	0.03	Jalna
20	परभणी	6,355	101.8	0	0	101.8	100.00	0.03	Parbhani

तक्ता क्रमांक / TABLE N0. 15.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
21	हिंगोली	4,686	290.81	0	0	290.81	100.00	0.09	Hingoli
22	बीड	10,693	259.66	0	0	259.66	100.00	0.08	Beed
23	नांदेड	10,528	1,126.04	173.63	0	1,299.67	86.64	0.37	Nanded
24	उस्मानाबाद	7,569	71.76	0	0	71.76	100.00	0.02	Osmanabad
25	लातूर	7,157	40.06	0	0	40.06	100.00	0.01	Latur
26	बुलढाणा	9,661	1,172.78	0	0	1,172.78	100.00	0.38	Buldhana
27	अकोला	5,390	459.71	0	0.59	460.3	99.87	0.15	Akola
28	वाशिम	5,184	369.72	0	0	369.72	100.00	0.12	Washim
29	अमरावती	12,210	3,485.87	0	0	3,485.87	100.00	1.13	Amravati
30	यवतमाळ	13,582	2,724.35	273.71	0	2,998.06	90.95	0.89	Yavatmal
31	वर्धा	6,309	1,095.76	0	0	1,095.76	100.00	0.36	Wardha
32	नागपूर	9,892	2,241.84	311.47	0.76	2,554.07	87.78	0.73	Nagpur
33	भंडारा	3,588	1,253.87	98.54	0.371	1,352.78	92.64	0.41	Bhandara
34	गोदिंया	5,733	2,395.78	327.31	0	2,723.09	88.02	0.78	Gondiya
35	चंद्रपूर	11,443	4,067.13	755.5	0	4,822.63	84.33	1.32	Chandrapur
36	गडचिरोली	14,412	12,106.68	726.67	0	12,833.35	94.34	3.93	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**3,07,713**	**56,702.65**	**3,690.65**	**1,179.74**	**61,573.04**	**92.09**	**18.43**	**Maharashtra State**

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर.

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE N0. 15.2

प्रमुख वनोत्पादने आणि मूल्य / Quantity and Value of Major Forest Produce

(2014-15)

(उत्पादन " 000 " घन मी. / Quantity in " 000 " cu.m.)

(मूल्य " 000 " रुपये / Value in " 000 " Rs.)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष / जिल्हे Year/Districts	राज्यवने / State Forest						District
		इमारती लाकूड Timber		जळाऊ लाकूड Fire Wood		एकूण Total		
		उत्पादन Quantity	मूल्य Value	उत्पादन Quantity	मूल्य Value	उत्पादन Quantity	मूल्य Value	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	1960-61	303	38,970	1,732	10,902	2,035	49,872	
2	1970-71	540	85,540	1,609	15,358	2,149	1,00,898	
3	1980-81	296	2,91,259	1,148	63,689	1,444	3,54,948	
4	1990-91	100	3,76,978	205	36,425	305	4,13,403	
6	2000-01	56	4,87,240	152	62,345	208	5,49,585	
7	2010-11	89	18,33,482	184	2,82,943	274	21,16,425	
8	2011-12	77	18,01,656	214	4,25,702	291	22,27,358	
9	2012-13	41	9,90,295	103	1,92,152	144	11,82,447	
10	2013-14	66	20,71,143	98	3,77,378	164	24,48,521	
1	मुंबई शहर	0.00	0	0.00	0	0.00	0	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर							Mumbai Suburban
3	ठाणे	0.62	74	3.37	5,277	0.48	5,351	Thane
4	पालघर							Palghar
5	रायगड	0.11	4	0.37	230	0.11	234	Raigad
6	रत्नागिरी	0.02	1	0.09	41	0.40	42	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	0.30	11	0.10	57	4.97	68	Sindhudurg
8	नाशिक	0.13	33	0.32	264	0.45	297	Nashik
9	धुळे	0.03	4	0.21	63	0.24	68	Dhule
10	नंदुरबार	0.23	33	1.01	561	1.24	594	Nandurbar
11	जळगाव	0.14	25	0.08	41	0.22	66	Jalgaon
12	अहमदनगर	0.00	0	0.07	53	0.07	53	Ahmednagar
13	पुणे	0.01	0	0.12	89	0.12	90	Pune
14	सातारा	0.01	0	1.92	817	1.92	817	Satara
15	सांगली	0.00	0	0.00	0	0.00	0	Sangli
16	सोलापूर	0.00	0	0.00	0	0.00	0	Solapur
17	कोल्हापूर	0.13	8	1.98	1,630	2.11	1,638	Kolhapur
18	औरंगाबाद	0.57	121	0.00	1	0.57	122	Aurangabad
19	जालना	0.00	0	0.00	0	0.00	0	Jalna
20	परभणी	0.00	0	0.00	0	0.00	0	Parbhani

तक्ता क्रमांक / TABLE N0. 15.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
21	हिंगोली	0.00	0	0.00	0	0.00	0	Hingoli
22	बीड	0.00	0	0.00	0	0.00	0	Beed
23	नांदेड	0.00	0	0.01	18	0.01	18	Nanded
24	उस्मानाबाद	0.00	0	0.00	0	0.00	0	Osmanabad
25	लातूर	0.00	0	0.00	0	0.00	0	Latur
26	बुलढाणा	0.04	1	0.01	13	0.04	14	Buldhana
27	अकोला	0.52	74	0.02	67	0.54	141	Akola
28	वाशिम	0.00	0	0.00	0	0.00	0	Washim
29	अमरावती	1.47	602	0.97	3,564	2.44	4,166	Amravati
30	यवतमाळ	3.40	780	1.68	2,692	5.08	3,473	Yavatmal
31	वर्धा	1.62	435	1.69	8,726	3.31	9,160	Wardha
32	नागपूर	1.77	60	2.44	4,871	4.20	4,931	Nagpur
33	भंडारा	1.08	104	4.55	15,325	5.63	15,430	Bhandara
34	गोदिंया	1.37	175	5.42	7,056	6.78	7,230	Gondiya
35	चंद्रपूर	5.76	1,648	9.17	34,370	14.93	36,017	Chandrapur
36	गडचिरोली	36.82	10,966	35.85	60,123	72.67	71,089	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**56.14**	**15,161**	**71.40**	**1,45,948**	**128.52**	**1,61,108**	**Maharashtra State**

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर.

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE N0. 15.3

आगी आणि गुरांपासून संरक्षित वनक्षेत्र / Forest area Protected from Fire and Cattle Grazing (2014-15)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष Year	एकूण वनक्षेत्र (चौ. कि. मी.) Total Forest Area (sq.Kms.)	आगीपासून संरक्षण (चौ. कि. मी.) Protection against fire (sq.Kms.)		आगीपासून सुरक्षित वन क्षेत्राची एकूण वन क्षेत्राशी टक्केवारी Percentage of Fire protected Forests area to total Forest area	चराईपासून संरक्षण / Protection against grazing			
			प्रयत्न Attempted	संरक्षण Protected		आग विझविण्यासाठी आलेला खर्च (₹) Cost of Fire on extinguishing operation (₹)	चराईसाठी बंद केलेले क्षेत्र (चौ.कि.मी.) Area closed for grazing (sq.Kms.)	चराईसाठी वर्षभर खुले क्षेत्र (चौ.कि.मी.) Area open to Grazing throughout the year (sq.Kms.)	वर्षाच्या काही काळासाठी चराईसाठी ठेवलेले क्षेत्र (चौ. कि. मी.) Area open to grazing for some part of the year (sq. Kms.)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1960-61	56,949	53,093	52,456	92.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2	1970-71	56,191	56,191	55,700	99.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
3	1980-81	56,134	50,790	50,543	90.00	29,96,860	10,325	45,282	2,091
4	1990-91	55,502	55,577	55,111	99.16	2,71,45,208	13,053	42,110	613
5	2000-01 P	57,687	54,982	54,187	98.55	2,80,29,348	18,472	37,174	610
6	2010-11	61,339	55,378	54,992	99.30	15,92,69,625	21,318	32,202	2,586
7	2011-12	61,358	55,313	54,759	98.64	19,77,01,968	22,811	31,484	2,033
8	2012-13	61,369	56,202	55,829	99.34	16,98,49,628	24,778	32,247	2,013
9	2013-14	61,579	57,135	56,969	99.71	17,49,53,218	24,309	30,611	2,317
10	2014-15	61,573	56,973	56,707	99.53	24,25,63,767	26,055	17,489	10,643

टिप / Notes :- N.A. उपलब्ध नाही / Not available. P: अस्थायी/ Provisional

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर. / Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE N0. 15.4

महत्वाच्या जातींच्या झाडांच्या लागवडीचे क्षेत्र / Area under Plantation of Important Species (2014-15)

(लागवड हेक्टरात / Plantation in Hectare)

(वनरोपण चौ. कि. मी. / Afforestation in Sq. Km.)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष Year	निलगिरी Eucalyptus	सिसम Shisham	साग Teak	किकर Kikar	मलबेरी Mallbery	चील Chil	इतर Miscellaneous	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1960-61	--	--	--	--	--	--	4,888	4,888
2	1970-71	--	--	3,567	--	--	--	11,396	14,963
3	1980-81	41	--	5,151	--	--	--	37,043	42,235
4	1990-91	--	--	1,728	--	--	--	78,224	79,952
5	2000-01	--	--	1,783	--	--	--	58,865	60,648
6	2010-11	--	--	708	--	--	--	29,541	30,249
7	2011-12	0	0	732	0	0	0	30,676	31,407
8	2012-13	0	0	1,687	0	0	0	64,280	65,967
9	2013-14	0	0	1,395	0	0	0	53,333	54,728
10	2014-15	0	0	1,108	0	0	0	84,248	85,356

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर. /

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE N0. 15.5

वनांपासून महसूल व वनांवरील खर्च / Revenue From and Expenditure on Forests (2014-15)

(मूल्य लाख रूपये / Value in lakhs Rs.)

अ. क्र.	वर्ष	वनापासून एकूण महसूल Gross Revenue from forests				वनावरील खर्च Expenditure on forests				शिल्लक असलेली निव्वळ महसूल सूट Net Revenue i.e. Surplus (+) Deficit (-)			
Sr.No	Year	वन विभाग Forest Dept.	वन मंडळ Corpo-ration	खाजगी वन Private Forest	एकूण Total	वन विभाग Forest Dept.	वन मंडळ Corpo-ration	खाजगी वन Private Forest	एकूण Total	वन विभाग Forest Dept.	वन मंडळ Corpo-ration	खाजगी वन Private Forest	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1960-61	487	..	..	487	218	..	..	218	269	..	..	269
2	1970-71	1,062	102	..	1,164	943	85	..	1,028	119	17	..	136
3	1980-81	4,194	1,539	..	5,733	2,617	817	..	3,434	1,577	722	..	2,299
4	1990-91	14,059	1,637	..	15,696	12,889	1383	..	14,272	1,170	254	..	1,424
5	2000-01 P	13,723	..	..	13,723	30,960	145	..	31,105	(-)17,237	(-) 145	..	(-) 17,382
6	2010-11	24,505	0	0	24,505	91,680	0	0	91,680	0	0	0	(-) 67,175
7	2011-12	26,334	0	0	26,334	1,12,017	0	0	1,12,017	0	0	0	(-) 85,683
8	2012-13	25,186	0	0	25,186	1,33,197	0	0	1,33,197	0	0	0	(-)1,08,011
9	2013-14	18,496	0	0	18,496	1,54,530	0	0	1,54,530	0	0	0	(-)1,36,034
10	2014-15	21,199	0	0	21,199	1,77,211	0	0	1,77,211	0	0	0	(-)1,56,012

P: अस्थायी/ Provisional

आधार : मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source : Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / तक्ता क्रमांक / निरनिराळया प्रकारच्या वनांखालील क्षेत्र / (2014-

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	वन विभाग / Forest Department				महसूल विभाग / Revenue Department			
		राखीव Reserved	संरक्षित Protected	अवर्गीकृत व पटटयाने दिलेले Unclassified and Leased	एकूण Total	राखीव Reserved	संरक्षित Protected	अवर्गीकृत व पटटयाने दिलेले Unclassified and Leased	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई शहर	0.00	1.74	0.00	1.74	0.00	0.00	0.00	0.00
2	मुंबई उपनगर	0.00	38.07	0.02	38.09	0.00	0.00	0.00	0.00
3	ठाणे	2,384.17	982.69	40.25	3,407.11	0.00	6.24	7.73	13.97
4	पालघर								
5	रायगड	1,299.28	134.62	169.73	1,603.63	12.41	36.59	0	49.00
6	रत्नागिरी	47.13	0.03	22.03	69.19	0.00	0.00	1.85	1.85
7	सिंधुदुर्ग	38.02	0	373.73	411.75	0.00	0.00	0.00	0.00
8	नाशिक	2,635.16	250.18	7.12	2,892.46	13.23	0.00	0.00	13.23
9	धुळे	1,963.62	8.50	31.48	2,003.60	63.58	0.00	0.00	63.58
10	नंदुरबार	1,591.11	46.12	166.11	1,803.34	5.41	0.00	0.00	5.41
11	जळगाव	1,936.05	2.44	35.24	1,973.73	28.45	0.00	0.00	28.45
12	अहमदनगर	1,491.20	25.72	38.67	1,555.59	340.09	0.00	5.25	345.34
13	पुणे	1,711.00	0.13	109.18	1,820.31	275.23	0.00	0.00	275.23
14	सातारा	1,353.96	48.51	96.32	1,498.79	24.79	0.00	0.00	24.79
15	सांगली	438.72	0.10	96.80	535.62	8.66	0.00	0.00	8.66
16	सोलापूर	195.07	0	81.28	276.35	19.77	0.00	0.00	19.77
17	कोल्हापूर	572.00	368.96	725.84	1,666.80	0.52	1.33	1.36	3.21
18	औरंगाबाद	894.30	16.93	14.65	925.88	0.00	0.00	0.00	0.00
19	जालना	83.61	12.36	6.59	102.56	0.00	0.00	0.00	0.00
20	परभणी	82.26	0	19.54	101.80	0.00	0.00	0.00	0.00
21	हिंगोली	249.39	2.25	39.17	290.81	0.00	0.00	0.00	0.00
22	बीड	199.31	38.65	21.70	259.66	0.00	0.00	0.00	0.00
23	नांदेड	1,044.59	32.42	49.03	1,126.04	0.00	0.00	0.00	0.00
24	उस्मानाबाद	53.37	12.92	5.47	71.76	0.00	0.00	0.00	0.00
25	लातूर	11.95	13.70	14.41	40.06	0.00	0.00	0.00	0.00
26	बुलढाणा	1,065.17	102.59	5.02	1,172.78	0.00	0.00	0.00	0.00
27	अकोला	425.11	15.27	19.33	459.71	0.00	0.00	0.00	0.00
28	वाशिम	341.73	0	27.99	369.72	0.00	0.00	0.00	0.00
29	अमरावती	3,456.59	19.04	9.98	3,485.61	0.00	0.00	0.26	0.26
30	यवतमाळ	2,629.78	22.52	59.94	2,712.24	0.00	0.00	12.11	12.11
31	वर्धा	526.76	324.29	175.01	1,026.06	0.00	0.00	69.70	69.70
32	नागपूर	1,190.33	753.40	145.20	2,088.93	0.00	0.00	152.91	152.91
33	भंडारा	726.63	277.09	101.30	1,105.02	0.00	0.00	148.85	148.85
34	गोदिंया	1,206.86	717.05	292.39	2,216.30	0.00	0.00	179.48	179.48
35	चंद्रपूर	3,115.32	874.71	58.38	4,048.41	0.00	0.00	18.72	18.72
36	गडचिरोली	10,670.48	1,371.13	46.81	12,088.42	0.00	0.00	18.26	18.26
	महाराष्ट्र राज्य	**45,630.03**	**6,514.13**	**3,105.71**	**55,249.87**	**792.14**	**44.16**	**616.48**	**1,452.78**

आधार :- मुख्य वनसांख्यिक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर. /

FORESTRY AND LOGGING
TABLE N0. 15.6
Area under different types of forest
-15)

(क्षेत्र चौ. कि. मी. मध्ये / Area in Sq. Km.)

एकूण / Total				एकूण वनक्षेत्राचे त्रिदलीय वर्गीकरण Tripartite Classification of Total Forest Area			म.व.वि.म. कडे हस्तांतरित केलेले वनक्षेत्र	वन विभागाच्या ताब्यात घेतलेले खाजगी वनक्षेत्र	Districts
राखीव Reserved	संरक्षित Protected	अवर्गीकृत व पटटयाने दिलेले Unclassified and Leased	एकूण Total	खरी वने Forest Proper	राखीव कुरणे Pasture reserved	जळाऊ लाकूड, वैरण व इतर / Fuels, fodder and miscellaneous	Forest area transferred to F.D.C.M.	Private forest brought under possession of Department	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
0.00	1.74	0.00	1.74	1.74	0.00	0.00	0.00	0.00	Mumbai City
0.00	38.07	0.02	38.09	38.09	0.00	0.00	0.00	0.00	Mumbai Suburban
2,384.17	988.93	47.98	3,421.08	3,516.03	425.29	0.01	443.59	76.66	Thane / Palghar
1,311.69	171.21	169.73	1,652.63	1,631.85	134.24	8.64	0.00	122.10	Raigad
47.13	0.03	23.88	71.04	51.84	20.98	0.00	0.00	1.78	Ratnagiri
38.02	0.00	373.73	411.75	555.67	0.00	0.00	0.00	143.92	Sindhudurg
2,648.39	250.18	7.12	2,905.69	3,341.58	96.02	0.37	420.75	111.53	Nashik
2,027.20	8.50	31.48	2,067.18	1,051.92	799.86	215.40	0.00	0.00	Dhule
1,596.52	46.12	166.11	1,808.75	2,269.30	116.77	0.38	159.48	418.22	Nandurbar
1,964.50	2.44	35.24	2,002.18	1,271.59	415.31	315.28	0.00	0.00	Jalgaon
1,831.29	25.72	43.92	1,900.93	1,249.67	651.26	0.00	0.00	0.00	Ahmednagar
1,986.23	0.13	109.18	2,095.54	1,926.36	323.20	0.00	0.00	154.02	Pune
1,378.75	48.51	96.32	1,523.58	1,592.42	0.00	0.00	0.00	68.84	Satara
447.38	0.10	96.80	544.28	552.31	0.00	0.00	0.00	8.03	Sangli
214.84	0.00	81.28	296.12	296.12	0.00	0.00	0.00	0.00	Solapur
572.52	370.29	727.20	1,670.01	1,742.93	0.00	0.00	0.00	72.92	Kolhapur
894.30	16.93	14.65	925.88	906.15	19.63	0.10	0.00	0.00	Aurangabad
83.61	12.36	6.59	102.56	84.27	12.36	5.93	0.00	0.00	Jalna
82.26	0.00	19.54	101.80	101.80	0.00	0.00	0.00	0.00	Parbhani
249.39	2.25	39.17	290.81	290.81	0.00	0.00	0.00	0.00	Hingoli
199.31	38.65	21.70	259.66	240.79	0.00	18.87	0.00	0.00	Beed
1,044.59	32.42	49.03	1,126.04	1,299.67	0.00	0.00	173.63	0.00	Nanded
53.37	12.92	5.47	71.76	21.53	0.00	50.23	0.00	0.00	Osmanabad
11.95	13.70	14.41	40.06	0.00	0.00	40.06	0.00	0.00	Latur
1,065.17	102.59	5.02	1,172.78	863.31	297.01	12.46	0.00	0.00	Buldhana
425.11	15.27	19.33	459.71	413.82	28.75	17.73	0.00	0.59	Akola
341.73	0.00	27.99	369.72	196.46	35.17	138.08	0.00	0.00	Washim
3,456.59	19.04	10.24	3,485.87	3,413.66	72.21	0.00	0.00	0.00	Amravati
2,629.78	22.52	72.05	2,724.35	2,734.00	129.97	134.09	273.71	0.00	Yavatmal
526.76	324.29	244.71	1,095.76	769.02	0.00	326.74	0.00	0.00	Wardha
1,190.33	753.40	298.11	2,241.84	1,941.13	130.56	482.38	311.47	0.76	Nagpur
726.63	277.09	250.15	1,253.87	987.42	0.00	365.36	98.54	0.37	Bhandara
1,206.86	717.05	471.87	2,395.78	1,757.45	335.27	630.37	327.31	0.00	Gondiya
3,115.32	874.71	77.10	4,067.13	3,484.19	45.43	1,293.02	755.50	0.00	Chandrapur
10,670.48	1,371.13	65.07	12,106.68	12,831.12	1.22	1.00	726.67	0.00	Gadchiroli
46,422.17	**6,558.29**	**3,722.19**	**56,702.65**	**53,426.01**	**4,090.51**	**4,056.49**	**3,690.65**	**1,179.74**	**Maharashtra State**

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur.

Table No. 15.5

Revenue from and expenditure on forests in Maharashtra

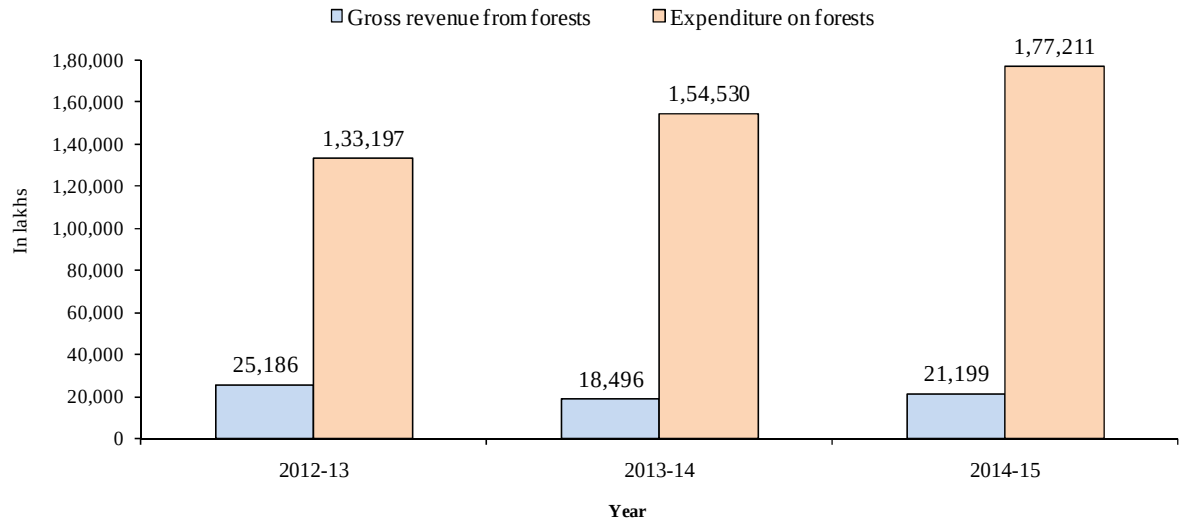

Table No. 15.6

Area under different types of forest in Maharashtra

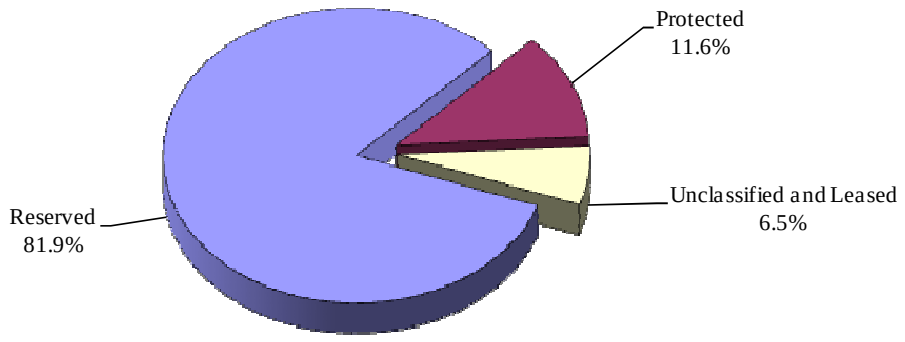

१६. मत्स्यव्यवसाय

१६.१ खारवण केंद्रातील माशांची आयात, सागरी मत्स्य उत्पादन, मत्स्यव्यवसायासाठी वापरल्या जाणाऱ्या बोटी या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

16. FISHERIES

16.1. Data regarding fish received in curing centres, marine fish production, boats used for fisheries industry has been presented in this section.

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.1

मासळीच्या प्रकाराच्या गटानुसार पकडलेली व उतरविलेली मासळी / Fish Catch and Landings by group of Species

(2014-15)

(मे.टन / in M.Tonnes)

अ. क्र. Sr. No	जिल्हे	गोडया पाण्यातील मासळी Fresh Water fish	लेप Founders, Holibuts, Soles,etc.	कर्ली, दाताळी, तारली, पेडवा, भिलजी भिंग, पाला,मांदेळी, काटी, खवले, पाथुरडी Harrings, Sardines, Anchovies	खरबा, बांगडा, सूरमई,, गेदर, नार्बी, शेळी चिराटी, बामणे. Tunnies, Barites, Mackeral	इतर, बोथ Miscellaneous Harings (Telesos + toyit)	मुशी,पाकट, म्हाकुळ, इत्यादी Shark, rays, Shells, etc.	कोळंबी जवळा, करंदी, शेवंड Crustaceans	एकूण पकडलेली व उतरविलेली मासळी Total catch and landings	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई शहर	0	2,486	16,435	49,535	37,790	20,693	54,095	1,81,034	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	2,475	2	15,412	3,407	60,190	3,666	22,023	1,07,175	Thane
4	पालघर									Palghar
5	रायगड	1,526	352	12,065	1,356	9,724	750	17,002	42,775	Raigad
6	रत्नागिरी	21	3,322	49,650	4,094	42,162	6,065	9,749	1,15,063	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	8	3,242	6,613	2,118	7,426	1,257	904	21,568	Sindhudurg
8	नाशिक	4,110	0	0	0	0	0	0	4,110	Nashik
9	धुळे	1,910	0	0	0	0	0	0	1,910	Dhule
10	नंदुरबार	1,280	0	0	0	0	0	0	1,280	Nandurbar
11	जळगाव	4,920	0	0	0	0	0	0	4,920	Jalgaon
12	अहमदनगर	2,249	0	0	0	0	0	0	2,249	Ahmednagar
13	पुणे	23,400	0	0	0	0	0	0	23,400	Pune
14	सातारा	1,535	0	0	0	0	0	0	1,535	Satara
15	सांगली	2,020	0	0	0	0	0	0	2,020	Sangli
16	सोलापूर	2,300	0	0	0	0	0	0	2,300	Solapur
17	कोल्हापूर	2,600	0	0	0	0	0	0	2,600	Kolhapur

तक्ता क्रमांक / TABLE N0. 16.1 contd….

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
18	औरंगाबाद	3,175	0	0	0	0	0	0	3,175	Aurangabad
19	जालना	2,615	0	0	0	0	0	0	2,615	Jalna
20	परभणी	1,100	0	0	0	0	0	0	1,100	Parbhani
21	हिंगोली	810	0	0	0	0	0	0	810	Hingoli
22	बीड	2,805	0	0	0	0	0	0	2,805	Beed
23	नांदेड	6,600	0	0	0	0	0	0	6,600	Nanded
24	उस्मानाबाद	1,900	0	0	0	0	0	0	1,900	Osmanabad
25	लातूर	2,185	0	0	0	0	0	0	2,185	Latur
26	बुलढाणा	4,651	0	0	0	0	0	0	4,651	Buldhana
27	अकोला	1,550	0	0	0	0	0	0	1,550	Akola
28	वाशिम	4,403	0	0	0	0	0	0	4,403	Washim
29	अमरावती	4,662	0	0	0	0	0	0	4,662	Amravati
30	यवतमाळ	4,790	0	0	0	0	0	0	4,790	Yavatmal
31	वर्धा	3,200	0	0	0	0	0	0	3,200	Wardha
32	नागपूर	13,475	0	0	0	0	0	0	13,475	Nagpur
33	भंडारा	12,802	0	0	0	0	0	0	12,802	Bhandara
34	गोदिंया	10,190	0	0	0	0	0	0	10,190	Gondiya
35	चंद्रपूर	10,005	0	0	0	0	0	0	10,005	Chandrapur
36	गडचिरोली	3,207	0	0	0	0	0	0	3,207	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**1,44,479**	**9,404**	**1,00,175**	**60,510**	**1,57,292**	**32,431**	**1,03,773**	**6,08,064**	**Maharashtra State**

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.2

पकडलेल्या मासळीचा विल्हेवाट (सागरी व भूजल) / Disposition of Fish Catch (Marine & Inland) (2014-15)

(मे.टनांत / in M.Tonnes)

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	विक्रीसाठी ताजा Fresh for Marketing	गोठविण्या करिता For freezing	वाळविण्या करिता For Sun drying	खारविण्या करिता For salting	डबा बंद मासे Canning	खता करिता For Manure	इतर Miscella-neous Purpose	मासळीचा फेकून दिलेला भाग Offal for reduction	एकूण Total	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई शहर	1,56,497	0	22,957	0	0	1,579	0	0	1,81,033	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर										Mumbai Suburban
3	ठाणे	66,147	0	40,890	0	0	138	0	0	1,07,175	Thane
4	पालघर										Palghar
5	रायगड	29,224	0	12,784	0	0	767	0	0	42,775	Raigad
6	रत्नागिरी	99,984	0	5,256	1,224	0	8,599	0	0	1,15,063	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	17,283	0	80	4,089	0	116	0	0	21,568	Sindhudurg
8	नाशिक	4,110	0	0	0	0	0	0	0	4,110	Nashik
9	धुळे	1,910	0	0	0	0	0	0	0	1,910	Dhule
10	नंदुरबार	1,280	0	0	0	0	0	0	0	1,280	Nandurbar
11	जळगाव	4,920	0	0	0	0	0	0	0	4,920	Jalgaon
12	अहमदनगर	2,249	0	0	0	0	0	0	0	2,249	Ahmednagar
13	पुणे	23,400	0	0	0	0	0	0	0	23,400	Pune
14	सातारा	1,535	0	0	0	0	0	0	0	1,535	Satara
15	सांगली	2,020	0	0	0	0	0	0	0	2,020	Sangli
16	सोलापूर	2,300	0	0	0	0	0	0	0	2,300	Solapur
17	कोल्हापूर	2,600	0	0	0	0	0	0	0	2,600	Kolhapur
18	औरंगाबाद	3,175	0	0	0	0	0	0	0	3,175	Aurangabad
19	जालना	2,615	0	0	0	0	0	0	0	2,615	Jalna
20	परभणी	1,100	0	0	0	0	0	0	0	1,100	Parbhani
21	हिंगोली	810	0	0	0	0	0	0	0	810	Hingoli
22	बीड	2,805	0	0	0	0	0	0	0	2,805	Beed
23	नांदेड	6,600	0	0	0	0	0	0	0	6,600	Nanded
24	उस्मानाबाद	1,900	0	0	0	0	0	0	0	1,900	Osmanabad
25	लातूर	2,185	0	0	0	0	0	0	0	2,185	Latur
26	बुलढाणा	4,651	0	0	0	0	0	0	0	4,651	Buldhana
27	अकोला	1,550	0	0	0	0	0	0	0	1,550	Akola
28	वाशिम	4,403	0	0	0	0	0	0	0	4,403	Washim
29	अमरावती	4,662	0	0	0	0	0	0	0	4,662	Amravati
30	यवतमाळ	4,790	0	0	0	0	0	0	0	4,790	Yavatmal
31	वर्धा	3,200	0	0	0	0	0	0	0	3,200	Wardha
32	नागपूर	13,475	0	0	0	0	0	0	0	13,475	Nagpur
33	भंडारा	12,802	0	0	0	0	0	0	0	12,802	Bhandara
34	गोदिंया	10,190	0	0	0	0	0	0	0	10,190	Gondiya
35	चंद्रपूर	10,005	0	0	0	0	0	0	0	10,005	Chandrapur
36	गडचिरोली	3,207	0	0	0	0	0	0	0	3,207	Gadchiroli
	महाराष्ट्र	**5,09,584**	**0**	**81,967**	**5,313**	**0**	**11,199**	**0**	**0**	**6,08,063**	**Maharashtra**

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.3
खारवण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे /
Quantity of fish brought, salt issued and fish cured at different curing centres
(2014-15)

(मे.टनांत / in M.Tonnes)

अ. क्र. Sr.No	मासे खारविण्याची आवारे	खारवण्यासाठी आणलेले मासे Quantity of fish brought for curing	मिठाचे वाटप Quantity of salt issued	खारवून बाहेर पाठविलेल्या माशांचे वजन Quantity of cured fish exported	Fish curing yards
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	बोरिया	N.A.	0	0	Boria
2	जयगड	N.A.	0	0	Jaigad
3	वरवडे	N.A.	0	0	Warwade
4	मिरकरवाडा	N.A.	441	918	Mirkarwada
5	भाटये	N.A.	0	0	Bhatye
6	पूर्णागड	N.A.	0	0	Purnagad
7	जैतापूर	N.A.	0	0	Jaitapur
8	विजयदूर्ग	N.A.	0	0	Vijaydurg
9	मालवण	N.A.	1,472	3,067	Malvan
10	वेंगुर्ला	N.A.	0	0	Vengurla
11	तारा मंबरी	N.A.	0	0	Tara Mumbari
	एकूण	**N.A.**	**1,913**	**3,985**	**Total**

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.4
सागरी मत्स्योत्पादन / Marine Fish Production
(2014-15)

(मे. टनांत / in M. Tonnes)

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	उत्पादन Production	Districts
(1)	(2)	(3)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1,81,034	Brihan Mumbai
2	ठाणे / पालघर	1,04,700	Thane / Palghar
3	रायगड	41,249	Raigad
4	रत्नागिरी	1,15,042	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	21,560	Sindhudurg
	एकूण	**4,63,585**	**Total**

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.5

मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती / Miscellaneous statistics related to fisheries

(2014-15)

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	माहिती Particulars	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)
1	राज्याचा एकूण समुद्रकिनारा	कि. मीटर	720	Kilometres	Total coastline of State
2	सागरी मत्स्यव्यवसाय करणारी खेडी /गावठाणे	संख्या	456	Nos.	Marine-Fishing Villages / Hamlets.
3	मत्स्यव्यवसायात गुंतलेल्या होडया	संख्या	15,686	Nos.	Boats engaged in fishing
4	प्रत्येकी एक मे. टनाच्या वर वजन असलेल्या होडया	संख्या	…	Nos.	Boats above one M. tone
5	यंत्रसज्ज होडया	संख्या	…	Nos.	Mechanised boats
6	नौतळाची सोय असलेल्या होडया	संख्या	…	Nos.	Boats with deck facilities
7	एकूण मत्स्योत्पादन-		608		Total fish production-
	(1) सागरी	हजार मे. टन	464	Thousand M.T.	(I) Marine
	(2) गोडया पाण्याचे	हजार मे. टन	144	Thousand M.T.	(ii) Inland
8	मत्स्यव्यवसायातील सहकारी संस्था-				Number of Co-operative Societies-
	(1) प्राथमिक	संख्या	3,484	Nos.	(I) Primary
	(2) जिल्हा / विभागीय संघ	संख्या	37	Nos.	(ii) District/ Divisional Federations.
	(3) शिखर	संख्या	2	Nos.	(iii) Apex
9	सहकारी संस्थांची सभासद संख्या-				Membership of Co-operative Societies-
	(1) प्राथमिक	संख्या	3,45,145	Nos.	(I) Primary
	(2) जिल्हा / विभागीय संघ	संख्या	10,121	Nos.	(ii) District/ Divisional Federations.
	(3) शिखर	संख्या	2,588	Nos.	(iii) Apex
10	सहकारी संस्थाचे खेळते भांडवल				Working capital of Co-operative Societies-
	(1) प्राथमिक	कोटी	…	Crore	(I) Primary
	(2) जिल्हा / विभागीय संघ	कोटी	…	Crore	(ii) District/ Divisional Federations.
	(3) शिखर	कोटी	…	Crore	(iii) Apex
11	सहकारी संस्थातर्फे हाताळलेली मासळी				Fish handled by Co-operative Societies-
	(अ) खरेदी किंमत				(A) Purchase Value-
	(1) प्राथमिक	कोटी	…	Crore	(I) Primary
	(1) प्राथमिक	कोटी	…	Crore	(I) Primary
	(2) जिल्हा / विभागीय संघ	कोटी	…	Crore	(ii) District/ Divisional Federations.
	(3) शिखर	कोटी	…	Crore	(iii) Apex
	(ब) विक्री मूल्य				(B) Sale Value-
	(1) प्राथमिक	कोटी	…	Crore	(I) Primary
	(2) जिल्हा / विभागीय संघ	कोटी	…	Crore	(ii) District/ Divisional Federations.
	(3) शिखर	कोटी	…	Crore	(iii) Apex
12	सहकारी संस्थांनी वर्षभरात दिलेली कर्जे		…		Advances given by Co-operative Societies-
	(1) प्राथमिक	कोटी	…	Crore	(I) Primary
	(2) जिल्हा / विभागीय संघ	कोटी	…	Crore	(ii) District/ Divisional Federations.
	(3) शिखर	कोटी	…	Crore	(iii) Apex
13	शासकीय मासळी खारवण्याची आवार केंन्द्रे	संख्या	…	Nos.	Number of Government fish curing Yards.
14	खारवलेली मासळी		3,984		Cured fish-
	(1) उन्हात वाळलेली	मे. टन	15,644	Metric Tonnes	(I) Sundried
	(2) इतर	मे. टन	0	Metric Tonnes	(ii) Others
15	मत्स्यव्यवसाय शिक्षण संस्था	संख्या	6	Nos.	Number of Fishery schools
16	मत्स्य पैदास केन्द्रे	संख्या	46	Nos.	Number of Fish farms

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.6

प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन / Varietywise Marine fish Production

(2014-15)

(उत्पादन मे.टनांत / Production in M.Tonnes)

अ. क्र. Sr.No	मासळीचा प्रकार	जिल्हे / District's: बृहन्मुंबई Brihan Mumbai	ठाणे / पालघर Thane / Palghar	रायगड Raigad	रत्नागिरी Ratnagiri	सिंधुदुर्ग Sindhudurg	एकूण Total	Variety
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुशी, पाकट, वागळी	2,066	3,467	398	101	94	6,126	Shark Rays.
2	वाम	480	633	29	122	20	1,284	Eels.
3	शिंगाळा, शिंगटो	9,443	4,589	1,096	589	159	15,876	Cat fish.
4	कलौ, दाताळा	677	1,696	389	186	88	3,036	Chirocentrus.
5	पेडवा, पेडी, भिवजी, तारली	4,099	80	8,567	47,914	6,472	67,132	Sardines.
6	भिंगपाला	297	1,300	112	30	23	1,762	Hilsa llisha.
7	मांदेली	10,275	7,720	1,947	633	16	20,591	Anchoviella.
8	कांदी	1,259	5,134	1,132	272	2	7,799	Turrisodes.
9	खवली / पातुर्डी	125	782	30	645	35	1,617	Other Clupedia.
10	बोंबिल	20,385	29,823	517	161	79	50,965	Harpodon nehereuse.
11	करकरा, खजूरा	272	5	1	0	8	286	Perches.
12	तांब	275	0	20	15	49	359	Red snapper.
13	दाढा , रावस	244	2,105	293	26	0	2,668	Polynomids.
14	घाट, काय	3,226	3,873	145	449	4	7,697	Scienids
15	बळा, वाकळी	7,699	3,459	1,519	5,783	1,682	20,142	Ribbon fish.
16	ढोमा, घोडी	12,879	949	2,025	3,605	787	20,245	Otalithes Sp.
17	खरबा	1,821	47	334	20	354	2,576	Caranx,
18	सरंगा	1,644	10,216	517	380	115	12,872	Pomfret.
19	हलवा	972	220	352	457	99	2,100	Black pomfret.
20	बांगडा	3,440	710	627	8,643	1,675	15,095	Mackerels.
21	सरमर्क, डोगेल	4,933	3,140	779	737	777	10,366	Seer fish
22	गेदर	2,891	214	148	148	186	3,587	Tunnies.
23	तेंडली	27	17	391	436	1	872	Bregmoers Melillandi.
24	लेप	2,486	2	352	3,322	3,242	9,404	Soles.
25	कोकरी, नार्बी, टोकी	636	6	60	114	232	1,048	Carangids small.
26	खाण	29	0	0	729	239	997	Leiggnathus.
27	चिराटी, राणे, बामणे	9,371	0	35	3,075	569	13,050	Upenaides Sp.
28	कोळंबी	30,519	3,744	3,027	9,713	899	47,902	Prawns.
29	जवळा, करंदी	23,382	18,163	13,921	27	0	55,493	Shrimps.
30	शेवंड	194	116	54	9	5	378	Lobster.
31	सौंदाळा	877	0	206	1,643	556	3,282	Lactarius.
32	म्हाकूळ	18,627	199	352	5,964	1,163	26,305	Cuttle fish & squids.
33	इतर	5,484	2,291	1,874	19,095	1,930	30,674	Others.
	एकूण	**1,81,034**	**1,04,700**	**41,249**	**1,15,043**	**21,560**	**4,63,586**	**Total**

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.7

निरनिराळया प्रकारच्या सागरी माशांच्या सरासरी वार्षिक घाऊक किंमती /

Average Annual Wholesale (Boatside) Prices of Various Varieties of Marine Fish

(2014-15)

(प्रती टनाची किंमत ₹ / In ₹ Per Tonnes)

अ. क्र.	मासळीचा प्रकार	जिल्हे / District's						Variety
		बृहन्मुंबई	ठाणे / पालघर	रायगड	रत्नागिरी	सिंधुदुर्ग	महाराष्ट्र राज्य	
Sr. No		Brihan Mumbai	Thane / Palghar	Raigad	Ratnagiri	Sindhudurg	Maharashtra State	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुशी, पाकट, वागळी	81,399	67,505	76,608	90,000	1,11,170	72,894	Elasmobranchs (Shark Rays).
2	वाम	1,29,537	1,25,636	1,35,172	1,48,361	1,59,000	1,13,104	Eels.
3	शिंगाळा, शिंगटी	90,428	72,676	76,505	50,816	68,019	73,397	Cat fish.
4	कर्ली, दाताळी	1,00,391	1,04,732	78,290	61,371	65,114	89,058	Chirocentrus.
5	पेंडवा, पेडी, भिलजी, तारळी	33,860	35,000	33,010	29,505	33,214	30,779	Sardines.
6	भिंगपाला	1,44,793	1,20,045	1,23,170	70,500	1,62,000	1,18,539	Hilsa llisha.
7	मांदेली	45,403	46,692	43,975	40,002	0	44,263	Anchoviella.
8	कांटी	75,849	1,04,321	74,748	47,460	0	90,925	Turrisodes.
9	खवळी, पातुर्डी	0	60,038	40,333	24,873	23,086	42,193	Other Clupedia.
10	बोंबिल	61,025	50,084	55,484	41,609	60,278	54,529	Harpodon nebereus.
11	करकरा, खजूरा	0	1,22,000	2,50,000	0	98,750	1,01,650	Perches.
12	तांब	0	0	1,35,500	1,10,000	1,48,714	1,19,304	Red snapper.
13	दाढा, रावस	3,30,556	2,65,055	3,10,102	2,00,000	0	2,71,226	Polynomids.
14	घोळ, कोथ	2,14,381	2,42,028	2,42,862	1,97,194	2,87,500	2,49,394	Sciaeonids.
15	बळा, वाकटी	50,935	63,212	57,778	92,048	77,715	77,831	Ribbon fish
16	ढोमा घोडी	57,714	66,363	45,123	51,658	55,494	51,215	Otolithes Sp.
17	खरबा	41,000	47,021	47,171	5,30,000	47,206	54,320	Caranx
18	सरंगा	5,13,190	5,46,564	7,58,733	5,58,397	5,54,130	5,31,882	Pomfret.
19	हलवा	3,34,507	2,73,727	3,71,875	3,90,061	3,42,222	3,35,609	Black Pomfrets.
20	बांगडा	91,879	85,205	72,616	78,312	80,686	82,376	Mackerels.
21	सुरूमई, दागोळ, पकलई	3,59,337	3,21,334	4,06,213	3,83,571	3,21,797	3,30,678	Seer fish
22	गेदर, कुपा	75,000	81,240	86,588	76,554	93,226	96,328	Tunnies.
23	तेंडळी	0	0	37,724	32,454	30,000	35,206	Bremoerseros.
24	लेप	39,722	40,000	35,170	25,392	36,616	34,655	Soles.
25	कोकरी, नार्बी, टोकी	0	0	41,250	50,263	79,323	76,027	Carangids Small.
26	खाप	0	0	0	48,924	31,891	44,327	Leggnathus.
27	चिराटी, राणे, बामणे	46,168	0	43,000	36,409	33,837	40,921	Upenaides Sp.
28	कोळंबी	2,24,610	1,28,079	1,05,078	1,64,116	1,42,447	1,69,447	Prawns.
29	जवळा, करंदी	64,866	70,140	58,083	95,000	0	64,670	Shrimps.
30	शेवंड	11,28,472	9,47,627	10,83,000	9,50,000	9,10,000	10,29,249	Lobster.
31	सौंदाळा	76,351	0	69,296	85,385	72,750	78,919	Lactarius
32	म्हाकूळ	1,50,286	1,24,849	1,34,148	1,34,871	1,49,743	1,39,168	Cuttle fish and squids.
33	इतर	65,252	55,062	37,529	14,510	36,058	31,785	Others.

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.8

मासळीच्या प्रमुख प्रकाराच्या मत्स्योत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मुल्यातील हिस्सा (टक्केवारी) / Percentage Share of Prominent Varieties in Total Valuation of Fish Production (2014-15)

अ. क्र. Sr.No	मासळीचा प्रकार	जिल्हे / District's: मुंबई शहर Mumbai	मुंबई उपनगर Mumbai Suburban	ठाणे / पालघर Thane / Palghar	रायगड Raigad	रत्नागिरी Ratnagiri	सिंधुदुर्ग Sindhudurg	महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State	Variety
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुशी, पाकट	1	0.5	1.7	0.9	0.1	0.7	1	Elasmobranchs (Shark Rays)
2	वाम	0.2	0.6	0.6	0.2	0.3	0.2	0.3	Eels.
3	शिंगाळा, शिंगटो	4.9	0.7	2.4	2.6	0.4	0.7	2.6	Cat fish.
4	कर्ली, दाताळी	0.3	0.1	1.3	0.3	0.2	0.4	0.6	Chirocentrus.
5	पेडवा, पेडी, भिलजी, तारली	1	0.2	0	8.8	20.79	14	4.6	Sardines.
6	भिंगपाला	0.1	0.3	1.1	0.4	0	0.2	0.5	Hilsa llisha.
7	मांदेली	0.9	5.4	2.4	0.9	0.4	0.1	2.1	Anchoviella.
8	बोंबिल	1.6	17.8	10.9	0.9	0.1	0.3	6.3	Harpodon neherus.
9	कांटी	0	0.5	3.8	0.1	0.2	0	1.6	Turrsodes.
10	घोळ, कोथ	0.4	1.3	6.9	2.8	1.3	0.1	4.3	Scienids.
11	ढोमा, घोडी	3.8	2.4	0.5	2.8	0.2	2.8	2.3	Otolithes Sp.
12	बळा, वाकटी	3.6	1.9	1.6	2.7	7.8	8.5	3.5	Ribbon fish.
13	खरबा, बांगडा	0.8	0.1	0	0.5	0	1	0.3	Caranx.
14	सरंगा	4	1	40.9	12.2	3.1	4.1	15.4	Pomfret.
15	हलवा	2	0.4	0.4	4.1	2.6	2.2	1.6	Black Pomfret.
16	बांगडा	2.2	1.9	0.4	1.4	9.9	8.8	2.8	Mackerel.
17	सुरमई, दागोल, पलई	11.2	1	7.6	9.8	4.2	16.3	7.8	Seer fish.
18	कोळंबी	26.2	35.4	3.5	9.9	23.4	1.8	18.3	Prawns.
19	जवळा, करंदी	1.2	23	9.3	25.1	0.1	0	8.1	Shrimps.
20	शेवंड	1.2	0.7	0.8	1.8	0.1	0.3	0.9	Lobster.
21	सौंदाळा	0.4	0.1	0	0.4	2.1	2.6	0.6	Lactarius.
22	म्हाकूळ	17.8	3.5	0.2	1.5	11.8	11.3	8.2	Cuttle fish.
23	इतर	15.2	1.2	3.7	9.9	10.9	23.6	6.3	Others.
	एकूण	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**Total**
	एकूण किंमत (कोटी ₹)	**1349.14**	**581.13**	**1396.13**	**321.54**	**680.01**	**153.7**	**4481.92**	**Total Value (₹ in crores)**

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

१७. सहकार

१७.१. कृषि व बिगर कृषि सहकारी पत संस्था, बहुउद्देशीय सहकारी संस्था, पणन संस्था, उत्पादन संस्था इत्यादी संस्थांची माहिती या विभागात दिली आहे.

१७.२. विविध सहकारी संस्थांची संख्या, सदस्य संख्या, खेळते भांडवल, स्थिर भांडवल, कर्जे, थकबाकी वगैरे माहिती या विभागात दिली आहे. "मालकीचे भांडवल" हे भरणा केलेले भांडवल दर्शविते. "कर्जे" या बाबीमध्ये ठराविक काळांमध्ये येणारी एकूण कर्जे, येणे कर्ज यांचा समावेश आहे. "खेळते भांडवल" मध्ये "भरणा केलेले" भांडवल, ठेवी, कर्जे यांचा समावेश आहे. "येणे कर्ज" यामध्ये कर्जाची येणे रक्कम, रोख पत, शिल्लकेपेक्षा अधिक काढलेली खरेदीची बिले व विक्रीची बिले यातील बाकी या माहितीचा समावेश आहे. "थकबाकी" मध्ये मुदतीअखेर प्रलंबित कर्ज आणि परतफेडीच्या मुदतवाढीची परवानगी प्राधिकृत अधिकाऱ्यांनी नाकारली आहे अशा रकमेचा किंवा हफ्त्यांचा यात समावेश आहे.

17. CO-OPERATION

17.1. The information on Agricultural and Non-Agricultural Co-operative Credit Societies, Multipurpose Co-operative Societies, Marketing Societies, Productive Societies etc., is presented in this section.

17.2 The information on number of various Co-operative societies, membership, working capital, fixed capital, loans advanced, overdues etc. is presented in this section. "Owned capital" shows the paid-up capital. "Borrowing" denotes the total borrowings outstanding at the end of the period. "Working capital" includes paid-up capital, deposits and borrowings. "Loans outstanding" includes outstandings in respect of loans, cash credits, overdrafts and the amount of outstanding bills purchased and discounted, Overdues refer to the amount of loans or installments which was due for collection but which was not actually collected and for the repayment no extension has been granted by a competent authority.

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 17.1

सर्व सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी / Selected Statistics of all Co-operative Societies

अ. क्र.	बाब	परिमाण /	३० जून रोजी / As on 30th June					३१ मार्च रोजी /As on 31st March				Item
Sr.No		Unit	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2012-13	2013-14	2014-15	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	संस्था	संख्या / No.	31,565	42,603	60,747	1,04,620	1,58,016	2,24,306	2,30,673	2,30,295	2,25,721	Societies
2	सदस्य संख्या	लाख / Lakh	42	86	148	270	430	530	523	524	537	Membership
3	भाग भांडवल	₹ कोटीत / ₹ Crores	53	238	600	1,957	7,560	20,543	17,419	18,871	20,786	Share Capital
4	स्वीय भांडवल	₹ कोटीत / ₹ Crores	73	345	1,207	3,935	17,738	45,934	17,263	49,582	60,884	Owned Funds
5	खेळते भांडवल	₹ कोटीत / ₹ Crores	326	1,490	5,210	24,713	1,34,440	2,48,234	2,68,659	3,14,922	3,38,912	Working Capital
6	लोकसंख्या *	दशलक्ष / Millions	39.55	50.41	62.78	78.75	96.70	112.4	112.4	112.4	112.4	Population *
7	दर लाख लोकसंख्येमागे संस्थांची संख्या #	संख्या / No.	79.91	84.52	96.73	133	163	200	205	205	201	No. of societies per lakh of Population #
8	दर हजार लोकसंख्यंमागे सर्व संस्थांच्या सभासदांची संख्या #	संख्या / No.	106.18	170.59	235.73	343	445	472	465	466	478	No. of members of all Societies per thousand inhabitants. #
9	दर डोई सरासरी खेळते भांडवल #	₹	83	296	830	3,138	13,903	22,103	23,902	28,018	30,152	Average working capital per head of Population. #

टिप : १) * लोकसंख्या २०११ च्या जगनणनेनुसार / Note : * Population as per census 2011

२) # सन २०११ ची महाराष्ट्राची लोकसंख्या आधारभूत मानून परिगणीत / Note : # On the basis of population of Maharashtra as per census 2011

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.2

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
प्रकारानुसार सहकारी संस्था व बँकांचे वर्गीकरण /
(2014

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	राज्य व मध्यवर्ती बँका संघ State and Central Banks Unions	महाराष्ट्र राज्य सहकारी भूविकास बँकेच्या जिल्हा शाखा District Branches of Maharashtra State Co-Operative Land Development Bank	कृषि Agricultural	बिगर कृषि Non-Agricultural	प्राथमिक सहकारी बँका Primary Co-Operative Banks	पणन संस्था Marketing Societies	ऊस पुरवठा Sugarcane Supply	दूध पुरवठा Milk supply
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई शहर	4	0	0	2590	77	2	0	18
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	1	1	411	1,142	17	26	0	240
4	पालघर								
5	रायगड	1	1	130	479	7	35	0	51
6	रत्नागिरी	1	1	370	318	4	18	2	222
7	सिंधुदुर्ग	1	1	226	176	2	31	0	125
8	नाशिक	1	1	1,050	1,018	42	101	6	531
9	धुळे	1	1	412	392	6	47	6	368
10	नंदुरबार	0	0	234	196	6	19	2	182
11	जळगाव	1	0	876	875	13	107	7	1,020
12	अहमदनगर	1	1	1,391	1,131	18	55	17	1,358
13	पुणे	2	1	1,369	2,445	53	103	13	1,323
14	सातारा	1	0	956	990	25	36	13	862
15	सांगली	1	1	761	1,134	20	48	17	860
16	सोलापूर	1	1	1,234	1,121	36	70	18	3,498
17	कोल्हापूर	1	1	1,847	1,691	48	417	22	4,524
18	औरंगाबाद	1	1	695	667	14	18	9	580
19	जालना	1	1	560	165	6	16	6	82
20	परभणी	1	0	442	208	7	57	4	108
21	हिंगोली	0	0	413	73	7	5	4	32
22	बीड	1	1	746	394	13	62	11	1,885
23	नांदेड	1	0	977	237	8	50	10	65
24	उस्मानाबाद	1	1	470	381	11	41	10	56
25	लातूर	1	1	584	378	15	8	9	335
26	बुलढाणा	1	0	568	412	9	21	2	58
27	अकोला	1	0	413	243	5	16	1	216
28	वाशिम	0	0	424	112	1	8	1	160
29	अमरावती	1	0	609	370	11	26	3	478
30	यवतमाळ	1	0	595	246	4	16	4	25
31	वर्धा	1	1	341	221	5	13	2	121
32	नागपूर	1	1	588	1,069	18	16	2	64
33	भंडारा	1	1	370	280	1	7	1	271
34	गोदिंया	1	0	329	192	2	6	0	176
35	चंद्रपूर	1	1	393	367	4	11	0	21
36	गडचिरोली	1	1	259	96	2	6	0	56
	सिडको	--	--	--	--	--	--	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	**35**	**21**	**21,043**	**21,809**	**517**	**1,518**	**202**	**19,971**

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

CO-OPERATION
TABLE NO. 17.2
Co-operative Societies and Banks classified by Types
-15)

विणकर संस्था Weavers Societies (11)	ग्राहक संस्था Consumer Societies (12)	गृहनिर्माण संस्था Housing Societies (13)	शेती संस्था Farming Societies (14)	स्त्रियांच्या संस्था Women Societies (15)	इतर Others (16)	एकूण Total (17)	Districts (2)
2	503	30,325	0	570	6,088	40,179	Mumbai Mumbai Suburban
0	219	27,315	23	0	2,837	32,232	Thane Palghar
0	94	2,820	4	0	1,400	5,022	Raigad
0	86	1,020	0	0	847	2,889	Ratnagiri
0	49	199	1	0	531	1,342	Sindhudurg
1	148	5,171	10	0	4,027	12,107	Nashik
0	20	291	2	0	919	2,465	Dhule
0	18	95	0	0	428	1,180	Nandurbar
0	62	491	1	0	1,187	4,640	Jalgaon
1	57	603	7	113	2,289	7,042	Ahmednagar
0	258	17,264	16	0	4,422	27,269	Pune
0	82	843	9	26	1,914	5,757	Satara
0	62	359	10	0	2,107	5,380	Sangli
2	256	766	20	0	3,242	10,265	Solapur
0	244	703	16	113	4,300	13,927	Kolhapur
0	108	1,692	0	36	2,053	5,874	Aurangabad
0	52	284	0	0	1,176	2,349	Jalna
0	26	284	0	10	1,532	2,679	Parbhani
0	6	55	0	7	351	953	Hingoli
0	50	381	0	96	1,457	5,097	Beed
1	13	584	0	40	1,093	3,079	Nanded
0	32	300	1	0	1,384	2,688	Osmanabad
0	20	234	0	0	1,198	2,783	Latur
0	20	102	0	0	619	1,812	Buldhana
0	29	270	0	0	721	1,915	Akola
0	11	98	0	0	437	1,252	Washim
0	127	501	5	32	824	2,987	Amravati
0	38	332	0	0	1,349	2,610	Yavatmal
0	38	84	1	0	251	1,079	Wardha
0	236	994	4	0	1,216	4,209	Nagpur
0	18	61	0	0	475	1,486	Bhandara
0	16	38	0	0	652	1,412	Gondiya
0	18	69	1	0	589	1,475	Chandrapur
0	2	9	1	0	225	658	Gadchiroli
--	--	7,628	--	--	--	7,628	CIDCO
7	**3,018**	**1,02,265**	**132**	**1,043**	**54,140**	**2,25,721**	**Maharashtra State**

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. ग्रामविकास व सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 17.3

कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्ये / Activities of Agricultural credit and multipurpose Societies

(2014-15)

(₹ लाखात / ₹ in lakhs)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्यांची संख्या ('०००) Membership ('000)	स्वीय भांडवल Owned capital	ठेवी Deposits	कर्जे Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh Advances	कर्ज वसुली Recoveries	येणे कर्ज Loans Outstanding	थकबाकी Overdues	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर											Mumbai Suburban
3	ठाणे	410	173	2,886	492	4,944	15,748	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Thane
4	पालघर											Palghar
5	रायगड	130	143	303	12	526	1,434	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Raigad
6	रत्नागिरी	369	401	3,587	339	8,694	9,688	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	226	168	1,966	346	8,533	14,002	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Sindhudurg
8	नाशिक	1,050	717	35,212	987	1,50,236	2,04,125	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Nashik
9	धुळे	411	217	6,078	6	13,618	15,071	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Dhule
10	नंदुरबार	234	125	4,001	40	12,417	16,351	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Nandurbar
11	जळगाव	876	517	11,906	483	49,523	71,131	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Jalgaon
12	अहमदनगर	1,391	932	35,515	425	1,18,447	1,58,799	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Ahmednagar
13	पुणे	1,369	615	12,499	570	56,798	76,554	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Pune
14	सातारा	956	233	16,040	315	86,425	67,298	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Satara
15	सांगली	761	580	26,178	921	1,10,631	1,56,238	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Sangli
16	सोलापूर	1,233	582	44,114	800	1,01,854	1,51,590	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Solapur
17	कोल्हापूर	1,834	941	33,667	8,740	76,935	1,47,879	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Kolhapur
18	औरंगाबाद	695	341	5,517	0	35,140	49,435	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Aurangabad

तक्ता क्रमांक/ Table No. 17.3 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
19	जालना	559	384	1,272	1	13,513	15,795	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Jalna
20	परभणी	442	228	3,304	45	4,466	30,090	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Parbhani
21	हिंगोली	413	170	2,997	344	7,878	10,488	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Hingoli
22	बीड	746	519	1,571	150	1,901	76,545	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Beed
23	नांदेड	977	417	4,356	41	19,310	24,052	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Nanded
24	उस्मानाबाद	469	324	6,236	153	24,228	55,176	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Osmanabad
25	लातूर	584	398	3,566	51	26,421	44,978	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Latur
26	बुलढाणा	568	373	6,111	286	65	30,095	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Buldhana
27	अकोला	413	175	3,490	59	2,209	25,821	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Akola
28	वाशिम	424	2,723	1,092	71	50,728	58,359	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Washim
29	अमरावती	609	407	5,841	328	55,781	58,403	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Amravati
30	यवतमाळ	595	476	6,234	563	30,789	80,483	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Yavatmal
31	वर्धा	341	197	513	4	1,304	21,545	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Wardha
32	नागपूर	588	247	4,607	290	856	8,850	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Nagpur
33	भंडारा	368	179	2,932	113	27,278	15,008	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Bhandara
34	गोदिंया	329	252	1,092	323	16,498	33,714	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Gondiya
35	चंद्रपूर	391	145	2,779	131	495	5,727	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Chandrapur
36	गडचिरोली	259	122	187	34	1,116	4,877	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**21,020**	**14,415**	**2,97,647**	**17,460**	**11,19,554**	**17,55,348**	**N.A.**	**N.A**	**N.A.**	**N.A.**	**Maharashtra State**

टीप : आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळतीलच असे नाही.

N.A. : उपलब्ध नाही / Not Available.

Note : Figures may not add up to totals due to rounding.

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 17.4

बिगर कृषि पत संस्थांचे व्यवहार / Transactions of Non-Agricultural credit Societies

(2014-15)

(₹ लाखात / ₹ in lakh)

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	संस्थाची संख्या No.of Societies	सदस्यांची संख्या ('०००) Membership ('000)	स्वीय भांडवल Owned Capital	ठेवी Deposits	कर्जे Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	एकूण गुंतवणूक Total Investment	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Recoveries	येणे कर्ज Loans outstanding	थकबाकी Overdues	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
1	मुंबई शहर	2,667	5,262	1,38,824	3,38,845	904	13,22,205	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर												Mumbai Suburban
3	ठाणे	1,159	1,265	5,20,187	21,23,135	60,808	38,23,869	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Thane
4	पालघर												Palghar
5	रायगड	486	357	46,876	1,94,925	19,361	2,75,998	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
6	रत्नागिरी	322	656	24,248	1,31,721	16,072	2,76,473	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	178	214	24,528	70,793	23,517	80,681	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
8	नाशिक	1,060	1,008	1,23,403	4,82,844	32,020	6,99,350	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
9	धुळे	398	413	30,883	1,65,183	3,109	1,82,235	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
10	नंदुरबार	202	136	15,638	56,841	1,014	88,968	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
11	जळगाव	888	219	40,965	2,20,817	3,019	2,38,223	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
12	अहमदागर	1,149	2,811	1,04,948	7,48,895	16,414	9,20,156	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
13	पुणे	2,498	901	1,50,333	3,49,840	9,759	5,36,586	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
14	सातारा	1,015	1,261	1,39,691	9,07,628	75,281	15,24,709	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
15	सांगली	1,154	2,719	83,174	3,68,065	2,317	6,30,051	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
16	सोलापूर	1,157	841	1,47,430	7,58,439	22,995	10,06,799	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
17	कोल्हापूर	1,739	1,476	1,21,272	5,35,095	24,407	11,72,271	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur

तक्ता क्रमांक/ Table No. 17.4 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
18	औरंगाबाद	681	323	26,153	1,36,714	4,323	1,59,630	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
19	जालना	171	113	9,575	45,180	5,139	2,38,754	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
20	परभणी	215	96	155	6,407	395	1,585	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
21	हिंगोली	80	63	3,556	32,360	588	38,176	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
22	बीड	407	142	74,971	1,11,359	3,989	5,43,777	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
23	नांदेड	245	149	24,572	80,999	12,728	1,42,339	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
24	उस्मानाबाद	392	194	8,769	17,039	5,756	27,881	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
25	लातूर	393	180	10,324	60,179	3,478	78,889	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
26	बुलढाणा	421	428	31,081	2,50,817	420	3,08,055	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
27	अकोला	248	243	37,692	2,60,353	19,712	3,16,419	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
28	वाशिम	113	82	3,741	19,475	3,217	69,929	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
29	अमरावती	381	240	20,539	76,786	3,093	2,04,401	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
30	यवतमाळ	250	200	24,389	2,65,882	2,430	3,02,889	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
31	वर्धा	226	180	17,385	76,135	11,050	2,68,903	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
32	नागपूर	1,087	1,134	63,608	2,58,594	28,037	4,59,597	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
33	भंडारा	281	241	11,173	52,090	1,597	78,264	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
34	गोदिंया	194	102	1,624	13,872	425	6,025	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
35	चंद्रपूर	371	291	14,996	64,405	6,744	1,06,977	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
36	गडचिरोली	98	47	1,787	6,318	407	6,891	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**22,326**	**23,987**	**20,98,490**	**92,88,030**	**4,24,525**	**1,61,37,955**	**N.A.**	**N.A**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**Maharashtra State**

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available.

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.5

सहकार भूविकास बँकेची निवडक सांख्यिकी /

Selected Statistics of State Co-operative Land Development Bank

(₹ लाखात / ₹ in lakhs)

	वर्ष Year	बँका (संख्या) Banks (No.)	सदस्य (लाखात) Members-hip (lakhs)	भाग भांडवल Share Capital		स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working Capital	वर्षात दिलेले कर्ज Loans advanced during the year including [N.C.D.C.]	कर्ज विमोचन Debt Redemption	लघु सिंचन Minor Irrigation
				शासकीय Held by Govt.	इतर Held by Others					
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1970-71	26	6.10	--	1,576.00	1,876.00	13,316.00	1,786.00	N.A.	N.A.
2	1980-81	26	N.A.	603.00	2,665.07	7,660.63	32,650.53	5,417.02	3,920.05	3,906.00
3	1990-91	29	10.21	493.00	4,943.00	14,109.00	83,710.00	12,438.00	5,763.00	2,165.21
4	2000-01	337	11.80	493.00	8,500.32	71,160.47	1,36,367.53	948.26	10,293.41	14.59
5	2006-07	29	11.55	--	6,392.64	64,142.8	1,58,157.57	253.47	--	2.3
6	2008-09	29	11.41	--	6,139.05	85,786.02	1,50,556.76	--	--	--
7	2009-10	29	11.39	--	5,862.25	81,429.42	1,35,707.11	--	--	--
8	2010-11	29	8,95,450	--	4,236.63	31,384.38	1,10,612.34	--	--	--
9	2012-13	--	827	493.00	3,977.85	1,32,245.09	2,20,813.41	N.A.	9.81	--
10	2013-14	--	827	493.00	3,977.85	1,31,204.39	2,09,857.50	N.A.	5.04	--
11	2014-15	--	827	493.00	3,978.00	1,33,266.00	2,11,033.00	0	N.A.	N.A.

टॅक्टर खरेदीकरिता Purchase of Tractor	उपसा सिंचन Lift Irrigation	इतर जमिनीची सुधारणा Other land Improvement	या वर्षाची कर्ज वसुली Loans recovered during the year	थकबाकी Overdues	(*)नफा दाखविणाऱ्या बँका No. of Banks Showing profit	नपयाची रक्कम Amount Of profit	तोटा दाखविणाऱ्या बँका Bank Showing loss	तोट्याची रक्कम Amount Of loss
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
N.A.	N.A.	N.A.	807.00	920.00	2	4.00	24	231.00
907.50	145.00	100.00	2,942.25	5,232.68	--	64.73	--	--
3,013.77	2,833.71	4.54	7,369.00	7,174.00	1	890.00	--	--
455.67	15.86	--	21,228.21	42,753.54	--	--	--	59,629.72
--	4.98	246.19	18,597.27	61,136.08	3	2,219.4	26	18,328.34
--	--	--	30,875.46	55,536.21	--	670.99	25	13,187.87
--	--	--	25893.71	67,668.93	--	--	29	18,445.25
0.09	0.09	0.05	14,352.92	42,035.78	--	--	104	54,306.71
--	--	--	6	1,13,899.12	--	--	--	91,223.56
--	--	--	11,200.31	1,04,256.64	--	--	--	1,11,699.74
N.A.	N.A.	N.A.	0	1,06,491.00	0	0	N.A.	1,12,575.00

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available.

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 17.6

मध्यवर्ती सहकारी बँकांची निवडक सांख्यिकी / Selected Statistics of Central Co-operative Banks

(₹ लाखात / ₹ in lakhs)

अ.क्र. Sr.No	वर्ष Year	बँका (संख्या) Banks (No.)	शाखा (संख्या) Branches (No.)	सदस्य (संख्या हजारात) Membership (No. 000)	भाग भांडवल Share Capital		स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working Capital	ठेवी Deposits
					शासकीय Held by Govt.	इतर Held by others			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1960-61	35	N.A.	57	199	454	820	6,093	2,647
2	1970-71	25	867	55	669	1,846	3,474	23,637	11,323
3	1980-81	26	1,703	62	806	3,757	10,206	83,526	58,814
4	1990-91	1	43	26	..	2,816	28,922	3,10,125	2,09,362
5	2000-01	30	3,685	106	761	63,531	2,28,904	23,69,970	17,86,285
6	2006-07	31	3,646	131	458	1,17,983	6,32,221	40,70,177	27,65,725
7	2007-08	31	3,683	136	2,435	1,26,837	6,96,600	45,62,938	31,94,916
8	2008-09	31	3,687	142	1,485	1,34,724	7,18,918	51,40,250	38,06,208
9	2009-10	31	3,699	148	1,356	1,48,509	7,64,870	57,36,367	44,27,845
10	2010-11	31	3,720	143	1,318	1,47,191	8,38,100	62,19,382	46,61,118
11	2012-13	31	3,728	163	8,389	2,14,951	9,97,401	72,60,993	53,38,223
12	2013-14	31	3,722	173	7,877	2,31,917	10,90,183	77,78,165	57,37,761
13	2014-15	31	3,734	182	16,315	3,79,762	12,59,669	84,52,813	61,52,882

येणे कर्ज Borrowings outstanding	वर्षभरात दिलेली कर्जे Loans advanced during the year	वर्ष् अखेरचे येणे कर्ज Loans outstanding at the end of the year	येणे रकमेच्या थकबाकीची टक्केवारी Overdues as average outstanding	नफा झालेल्या बँका (संख्या) No. of Banks showing profit	नफा profit	तोटा झालेल्या बँका (संख्या) No. of Banks showing loss	तोटा Loss
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)
2,465	9,471	4,361	93.12	33	49	2	0.41
8,055	37,072	7,210	71.14	25	140	..	..
9,355	1,83,104	47,994	15.91	26	376	..	..
61,636	2,13,016	2,17,314	29.44	1	686	..	..
2,44,574	20,20,829	13,58,906	28.10	22	9,579	8	13,097.00
4,51,403	15,65,606	22,25,158	5,53,423.00	16	7,745	15	1,64,017.00
4,24,906	18,59,848	24,44,634	7,75,214.00	15	8,325	16	1,85,070.00
2,90,242	14,33,599	22,68,264	7,32,756.00	18	15,216	13	1,49,186.00
19,56,630	19,46,326	25,10,030	5,24,760	17	17,337	14	1,46,433
4,00,351	27,90,399	30,17,303	5,84,987.00	20	20,626	11	(-) 1,35,061
5,32,052	40,87,240	40,19,487	17.83	19	22,814	12	96,136
5,38,163	40,46,333	40,35,749	24.55	19	28,846	12	95,710
6,25,153	44,26,364	48,14,725	22.17	20	28,938	11	1,09,616

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 17.7

राज्य शिखर सहकारी पणन संघाची निवडक सांख्यिकी / Selected statistics of Apex State Cooperative Marketing Federation

(₹ लाखात / ₹ in lakhs)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष (30 जून रोजी) Year (As on 30th June)	सदस्य संख्या Membership (No.)	शासनाचा भाग Share held by Govt.	इतर भांडवल Capital held by others	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working capital	उत्पादन (टनात) Quantity of production produced (Tonnes)	उत्पादित मालाची किंमत Value of productions	धंद्याची उलाढाल Business turnover	विक्री केलेल्या शेतमालाची किंमत Value of Agriculture produce market	वाटप केलेल्या बियाणांची किंमत Value of Seed distributed	वाटप केलेल्या खतांची किंमत Fertilizer distributed	वाटप केलेल्या उपयोग्य वस्तुंची किंमत Value of Consumer goods distributed	नफा Profit
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
1	1960-61	700	8	5	14	74	N.A.	622	1,223	1,223	N.A.	Nil	Nil	Nil
2	1970-71	800	122	33	254	1,741	N.A.	4,143	5,064	3,845	645	35	487	24
3	1980-81	1,200	707	64	1,618	9,553	N.A.	25,227	39,720	2,679	Nil	8,906	Nil	112
4	1990-91	3,691	1,446	51	3,626	13,565	N.A.	22,388	27,709	4,515	Nil	17,101	5,110	1
6	2000-01	900	1,296	1,235	4,635	3,476	N.A.	N.A.	44,998	11,714	Nil	28,371	2,149	35
7	2004-05	700	1,235	1,304	4,959	2,067	N.A.	N.A.	29,230	9,596	Nil	15,356	1,374	22
8	2005-06	700	1,235	1,300	5,054	2,266	N.A.	N.A.	25,788	9,835	Nil	12,547	848	22
9	2010-11	833	1,235	79	7,662	23,075	N.A.	N.A.	1,00,787	39,444	Nil	52,657	1,432	190
10	2012-13	837	1,235	0.82	9,637	14,009	N.A.	N.A.	0	1,35,150	6,70,133	67,673	346	286
11	2014-15	838	1,235	97	11,008	5872	N.A.	N.A.	81,564	52,672	17	26,938	276	148

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available.

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 17.8

मध्यवर्ती ग्राहक भांडारांची निवडक सांख्यिकी / Selected statistics of Central Consumers Stores

(₹ लाखात / ₹ in lakhs)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष Year	संस्था संख्या Societies No.	सदस्य संख्या Member ship ('000)	स्वीय भांडवल Owned funds	भाग भांडवल Share Capital		खेळते भांडवल Working Capital	विक्रीची किंमत Value of Sales	नफा झालेली भांडारे (संख्या) Stores showing profits (No.)	नफा Profit	तोटा झालेली भांडारे (संख्या) Stores showing loss (No.)	तोटा Loss
					शासकीय Held by Govt.	इतर Held by others						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	1960-61	1	0.2	3	..	3	7	187	..	..	1	..
2	1970-71	43	135	195	97	36	463	3,031	28	9	15	17
3	1980-81	75	123	423	150	149	1,100	6,396	45	16	17	25
4	1990-91	114	292	1,050	246	297	2,498	13,389	69	50	34	52
5	2000-01	145	386	2,739	483	113	13,354	44,855	110	1127	35	102
6	2010-11	167	352	3,532	301	1,485	10,572	32,456	94	310	55	424
7	2012-13	167	358	2,929	337	1,371	9,828	33,953	93	238	55	399
8	2013-14	160	348	3,789	388	1,557	10,541	31,219	100	346	60	392
9	2014-15	153	323	3,236	285	1,105	11,930	33,734	41	1,159	112	317

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 17.9

मजूर सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी / Selected statistics of Labour Cooperative Societies

(₹ लाखात / ₹ in lakhs)

अ.क्र. Sr.No	वर्ष Year	संस्था संख्या Societies No.	सदस्य संख्या Membership ('000)	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working Capital	केलेल्या कामाची किंमत Value of work done	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	1960-61	371	17	8	45	N.A.	121	2	140	1
2	1970-71	1,115	52	67	140	412	439	N.A.	N.A.	N.A.
3	1980-81	3,334	175	193	2,154	3,578	1,539	54	1,285	27
4	1990-91	4,434	220	418	5,875	12,980	2,355	156	1,557	71
5	2000-01	8,127	482	1,272	11,998	54,831	5,131	973	2,836	295
6	2010-11	11,113	867	1,992	22,025	2,80,778	6,729	3,923	3,877	6,923
7	2012-13	11,391	781	2,911	20,148	N.A.	7,023	3,810	3,863	6,980
8	2013-14	11,312	874	3,020	19,224	N.A.	7,103	5,683	3,735	6,937
9	2014-15	11,365	531	37,009	54,625	N.A.	7,536	4,689	3,503	307

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available.

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 17.10

प्राथमिक गृहनिर्माण सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी /

Selected statistics of Primary Housing Co-operative Societies

(₹ लाखात / ₹ in lakhs)

अ.क्र. Sr.No	वर्ष Year	संस्था संख्या Societies No.	सदस्य (संख्या हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned Funds	खेळते भांडवल Working Capital	वर्षअखेरीस बांधलेली घरे (संख्या) Houses constructed at the end of the year (No.)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	1960-61	1,495	77	538	2,504	32	696	6	442	4
2	1970-71	7,425	291	1,527	13,143	54	3,138	39	2,693	27
3	1980-81	15,640	532	3,206	35,081	107	7,342	155	5,291	62
4	1990-91	33,914	1,141	11,602	1,34,065	5,56,516	16,901	1,024	9,245	702
5	2000-01	52,330	1,857	18,596	4,94,808	3,26,537	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
6	2005-06	67,586	1,870	18,243	2,51,975	688	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
7	2010-11	79,897	2,225	22,427	2,99,468	3,06,585	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
8	2012-13	829.0	22,174	4,41,027	431,027	284	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
9	2014-15	1,02,265	2,836	24,279	5,08,520	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available.

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 17.11

दुग्धशाळा व दूध पुरवठा सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी /

Selected statistics of Dairy and Milk Supply Co-operative Societies

(₹ लाखात / ₹ in lakhs)

अ.क्र. Sr.No	वर्ष Year	संस्था संख्या Societies No.	सदस्य संख्या ('०००) Membership ('000)	स्वीय भांडवल Owned Funds	खेळते भांडवल Working Capital	दूध व दुधाच्या पदार्थांचे उत्पादन	दूध व दुधाच्या पदार्थांची विक्री	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	1960-61	431	16	12	26	67	69	156	2	133	..
2	1970-71	2,021	126	76	314	810	841	833	13	691	5
3	1980-81	7,819	703	598	1,992	8,531	9,132	4,091	197	2,023	26
4	1990-91	14,355	1,268	10,186	35,613	55,227	65,057	6,798	1,043	3,136	508
5	2000-01	22,466	1,518	1,16,119	12,41,321	32,34,941	34,03,403	12,267	10,758	9,634	6,542
6	2010-11	32,044	2,362	48,356	1,35,255	6,10,110	5,46,678	13,890	5,173	12,790	1,079
7	2012-13	26,603	1,125	39,796	9,696	N.A.	1,27,247	12,861	5,337	13,891	5,337
8	2013-14	25,988	194	0	11,379	N.A.	1,33,593	13,544	5,223	12,344	5,223
9	2014-15	19,971	1,470	57,859	13,177	N.A.	1,56,822	5,553	10,504	9,348	10,504

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available.

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 17.12

राज्यातील महिला सहकारी संस्थांची वर्षवार निवडक सांख्यिकी / Yearwise Selected statistics of Women Co-operative Societies in the State

(₹ लाखात / ₹ in lakhs)

वर्ष Year	संस्था (संख्या) Societies No.	सदस्य संख्या ('०००) Membership ('000)	भाग भांडवल Share Capital ('000)	स्वीय भांडवल Owned Funds	खेळते भांडवल Working Capital	चालू वर्षी दिलेली कर्जे Loans advanced during the year	वर्ष अखेरीस थकबाकी राहिलेली कर्जे Loans outstanding at the end of the year	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1990-91	1,148	217	497	911	7,120	..	3,767	427	210	430	44
2000-01	1,046	87	170	253	1,558	4	50	445	60	494	85
2010-11	952	20	259	291	683	23	56	220	188	447	70
2012-13	719	19	274	285	633	13	62	159	186	407	71
2013-14	664	19	242	242	599	13	42	159	186	386	69
2014-15	1,043	6	68	77	1,133	13	40	190	76	129	22

टीप : आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळतीलच असे नाही. / Note : Figures may not add up to totals due to rounding.

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 17.13

औद्योगिक सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी / Selected statistics of Industrial Co-operative Societies

(₹ लाखात / ₹ in lakhs)

वर्ष Year	संस्था (संख्या) Societies No.	सदस्य संख्या ('०००) Member-ship ('000)	भाग भांडवल Share Capital ('000)	स्वीय भांडवल Owned Funds	खेळते भांडवल Working Capital	ठेवी Deposits	उत्पादित मालाची किंमत Value of goods produced	विक्री केलेल्या मालाची किंमत Value of goods sold	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(1)
1960-61	1,968	72	83	107	289	N.A.	329	385	541	10	791	10
1970-71	1,729	83	228	318	772	15	98	590	442	38	450	12
1980-81	1,827	225	718	1,096	2,884	111	1,456	2,069	821	65	463	59
1990-91	4,911	292	1,496	85	7,648	211	722	745	1,980	223	1,794	216
2010-11	9,510	836	3,589	4,750	17,429	764	8,235	2,602	3,745	635	5,279	352
2012-13	223	36	2,335	4,966	17,720	2,196	270	2,053	130	187	76	65
2013-14	220	34	1,986	1,986	54,564	2,080	274	2,065	132	204	65	48
2014-15	218	36	1,936	5,176	58,735	8,744	693	2,378	150	331	47	132

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available.

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
कृषि व बिगर कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे व्यवहार /
(2014-

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे	बँकाची संख्या No. of Banks	सदस्य संख्या / Membership (Nos.)			स्वीय भांडवल Owned funds	एकूण ठेवी Total deposits	कर्जे Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital
			संस्थेतील Societies	व्यक्तिगत Individual	नाममत्र Nominal				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	N.A.		N.A.		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	410		1,72,817		2,886	492	4,944	15,748
4	पालघर								
5	रायगड	130		1,42,614		303	12	526	1,434
6	रत्नागिरी	369		3,96,411		3,587	339	8,694	9,688
7	सिंधुदुर्ग	226		1,67,617		1,966	346	8,533	14,002
8	नाशिक	1050		7,16,531		35,212	987	1,50,236	2,04,125
9	धुळे	411		2,16,600		6,078	6	13,618	15,071
10	नंदुरबार	234		1,25,452		4,001	40	12,417	16,351
11	जळगाव	876		5,17,441		11,906	483	49,523	71,131
12	अहमदनगर	1,391		9,31,946		35,515	425	1,18,447	1,58,799
13	पुणे	1369		6,42,855		12,499	570	56,798	76,554
14	सातारा	956		2,33,223		16,040	315	86,425	67,298
15	सांगली	761		5,80,138		26,178	921	1,10,631	1,56,238
16	सोलापूर	1,233		5,82,472		44,114	800	1,01,854	1,51,590
17	कोल्हापूर	1,834		9,40,649		33,667	8,740	76,935	1,47,879
18	औरंगाबाद	695		3,41,129		5,517	0	35,140	49,435
19	जालना	559		3,84,157		1,272	1	13,513	15,795
20	परभणी	442		2,28,059		3,304	45	4,466	30,090
21	हिंगोली	413		1,70,238		2,997	344	7,878	10,488
22	बीड	746		5,19,182		1,571	150	1,901	76,545
23	नांदेड	977		4,17,396		4,356	41	19,310	24,052
24	उस्मानाबाद	469		3,23,834		6,236	153	24,228	55,176
25	लातूर	584		3,98,121		3,566	51	26,421	44,978
26	बुलढाणा	568		3,73,114		6,111	286	65	30,095
27	अकोला	413		1,74,615		3,490	59	2,209	25,821
28	वाशिम	424		27,22,588		1,092	71	50,728	58,359
29	अमरावती	609		4,07,467		5,841	328	55,781	58,403
30	यवतमाळ	595		4,76,024		6,234	563	30,789	80,483
31	वर्धा	341		1,96,939		512	4	1,394	21,545
32	नागपूर	588		2,46,557		4,607	290	856	8,850
33	भंडारा	368		1,79,137		2931	113	27,278	15,008
34	गोदिंया	329		2,52,192		1,092	323	16,493	33,714
35	चंद्रपूर	391		1,44,575		2,779	131	495	5,727
36	गडचिरोली	259		1,21,569		187	34	1,116	4,877
	महाराष्ट्र राज्य	**21,020**		**1,44,43,659**		**2,97,647**	**17,460**	**11,19,639**	**17,55,348**

आधार : सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

CO-OPERATION

TABLE NO. 17.14

Operations of Agricultural and non-Agricultural Credit Apex and Central Institutions -15)

(₹ लाखात / ₹ in lakhs)

एकूण गुंतवणूक Total investment	नवीन कर्जे Fresh advances	कर्ज वसुली Loan recovery	येणे कर्जे Loans outstanding		थकबाकी / Overdues		Districts
			संस्था Societies	व्यक्तिगत Individual	कर्जे Loans	नुतनीकरण न केलेल्या पत कर्जाचा अधिकर्ष Unrenewed cash credit overdues	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
987	12,249	9,065	6,797			9,636	Thane Palghar
123	2,303	1,956	282			315	Raigad
1,566	4,342	4,160	5,520			2,376	Ratnagiri
945	11,587	6,815	9,988			9,521	Sindhudurg
9,855	1,33,808	1,44,860	1,70,961			61,407	Nashik
2,036	13,616	9,783	9,023			8,972	Dhule
1,981	13,637	9,679	12,433			7,372	Nandurbar
6,409	57,525	32,720	45,883			31,941	Jalgaon
10,212	1,41,389	1,34,485	1,25,755			22,414	Ahmednagar
5,158	53,113	29,207	60,522			16,116	Pune
20,135	1,86,657	1,72,313	72,958			15,790	Satara
13,454	1,04,415	65,871	88,291			37,241	Sangli
10,269	76,795	72,164	1,19,051			42,638	Solapur
15,578	93,623	13,500	1,06,709			11,340	Kolhapur
1,806	31,968	31,486	40,698			12,343	Aurangabad
674	12,105	10,105	11,631			5,321	Jalna
40	21,880	10,826	7,170			26,185	Parbhani
420	11,586	5,162	8,859			5,906	Hingoli
979	1,112	341	71,963			23,260	Beed
1,223	16,356	22,970	18,368			2,313	Nanded
4,063	24,493	28,294	24,295			4,837	Osmanabad
582	39,875	35,379	12,914			3,417	Latur
2,153	2,581	4,702	8,914			22,675	Buldhana
1,022	22,564	41,141	16,711			3,416	Akola
252	1,61,347	1,06,669	14,414			0	Washim
4,735	41,726	33,056	43,803			16,582	Amravati
4,524	34,016	26,510	43,545			39,077	Yavatmal
18	13,773	512	6,240			13,775	Wardha
2,038	0	1,221	2,347			2,217	Nagpur
744	25,108	20,639	10,178			2,282	Bhandara
1,255	8,291	6,942	10,481			25,912	Gondiya
1,163	2,854	1,853	2,323			1,286	Chandrapur
233	896	1,236	3,289			1,901	Gadchiroli
1,26,633	**13,77,589**	**10,95,621**	**11,92,316**			**4,89,780**	**Maharashtra State**

Source : Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

N.A. : Not Available

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
सहकारी पणन संस्थांचे व्यवहार /
(2014-

अ. क्र. Sr. No	जिल्हे	संस्थाची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या ('०००) Membership ('000)	स्वीय भांडवल Owned Capital	इतर कर्जे Other Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्जे Fresh advances	कर्ज वसुली Loan recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई शहर	2	4	8,985	583	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	.26	5	1,796	0	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
4	पालघर								
5	रायगड	35	13	105	103	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
6	रत्नागिरी	18	11	381	426	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
7	सिंधुदुर्ग	31	1	85	50	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
8	नाशिक	101	61	928	460	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
9	धुळे	47	5	181	5	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
10	नंदुरबार	19	3	68	101	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
11	जळगाव	107	4	13	141	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
12	अहमदनगर	55	35	574	445	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
13	पुणे	103	48	894	2,480	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
14	सातारा	36	26	931	232	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
15	सांगली	48	23	469	510	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
16	सोलापूर	70	13	393	37	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
17	कोल्हापूर	417	553	6,636	6,233	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
18	औरंगाबाद	18	2	45	230	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
19	जालना	16	85	250	269	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
20	परभणी	57	15	36	95	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
21	हिंगोली	5	6	17	671	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
22	बीड	62	5	20	46	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
23	नांदेड	50	14	69	94	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
24	उस्मानाबाद	41	3	33	172	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
25	लातूर	8	1	27	143	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
26	बुलढाणा	21	41	222	96	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
27	अकोला	16	27	3,344	7	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
28	वाशिम	8	251	137	20	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
29	अमरावती	26	17	300	78	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
30	यवतमाळ	16	59	497	186	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
31	वर्धा	13	13	258	56	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
32	नागपूर	16	5	662	814	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
33	भंडारा	7	8	94	28	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
34	गोदिंया	6	13	52	167	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
35	चंद्रपूर	11	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
36	गडचिरोली	6	5	24	20	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	महाराष्ट्र राज्य	**1,518**	**1,372**	**28,528**	**14,998**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**

टीप : आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळतीलच असे नाही.

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

CO-OPERATION
TABLE NO. 17.15
Operations of Co-operative Marketing Societies
-15)

(₹ लाखात / ₹ in lakhs)

स्थिर मत्ता Fixed assets	इतर मत्ता Other assets	मिळालेल्या मालाची किंमत Value of goods received	विक्री केलेल्या मालाची किंमत Value of goods soid	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल Stock at the end of the year	वर्षातील नफा Profit for the year		वर्षातील तोटा Loss for the year		Districts
					नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	तोटा Loss	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Thane Palghar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
N.A.	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**Maharashtra State**

Note : Figures may not add up to totals due to rounding. N.A. उपलब्ध नाही / Not Available.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
सहकारी उत्पादक संस्थांचे व्यवहार /
(2010-

अ. क्र. Sr. No	जिल्हे	संस्थाची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या ('०००) Membership ('000)	स्वीय भांडवल Owned Capital	इतर कर्जे Other Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्जे Fresh advances	कर्ज वसुली Loan recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई शहर	1,013	26	865	1,582	6,023	0	0	128
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	1,042	108	4,744	2,817	8,367	87	0	3,155
4	रायगड	561	88	6,176	3,080	6,724	65	0	3,215
5	रत्नागिरी	571	86	1,628	1,754	3,636	104	0	449
6	सिंधुदुर्ग	291	53	1,263	2,503	2,494	286	0	338
7	नाशिक	2,011	173	4,516	2,967	7,413	123	0	527
8	धुळे	957	100	26,143	34,417	90,598	640	0	260
9	नंदुरबार	426	43	2,047	1,777	9,228	116	0	129
10	जळगाव	1,622	210	6,172	15,537	14,193	336	0	1,184
11	अहमदनगर	3,810	237	8,277	2,145	23,241	33	0	364
12	पुणे	2,798	172	4,769	7,982	17,437	159	0	299
13	सातारा	1,881	260	15,701	6,437	22,719	2,096	0	286
14	सांगली	1,873	325	29,258	72,803	49,211	4,080	0	1,645
15	सोलापूर	4,865	454	34,203	46,278	71,015	1,323	0	1,711
16	कोल्हापूर	6,669	1,000	1,37,677	93,080	2,41,016	4,066	0	19,630
17	औरंगाबाद	1,978	125	389	138	1,102	21	0	122
18	जालना	951	86	4,322	2,022	2,620	0	0	1,179
19	परभणी	690	34	2,673	5	4,097	0	0	1,736
20	हिंगोली	206	16	2,638	37	2,177	1	0	45
21	बीड	2,646	183	9,164	3,924	6,152	93	0	268
22	नांदेड	971	85	1,982	1,231	3,620	2	0	61
23	उस्मानाबाद	2,056	227	3,153	3,052	3,264	26	0	309
24	लातूर	1,405	89	6,159	1,302	5,143	55	0	1,281
25	बुलढाणा	738	115	13,797	4,881	9,679	110	0	84
26	अकोला	505	56	3,089	8,312	3,121	70	0	91
27	वाशिम	395	31	868	135	365	0	0	7
28	अमरावती	746	100	14,406	3,223	5,596	168	0	425
29	यवतमाळ	1,519	144	12,424	4,505	44,643	463	0	507
30	वर्धा	544	62	9,969	3,748	13,286	229	0	163
31	नागपूर	1,311	121	10,066	2,072	13,309	384	0	118
32	भंडारा	541	52	342	507	1,653	26	0	89
33	गोदिंया	497	53	239	306	1,773	67	0	355
34	चंद्रपूर	369	67	313	155	2,388	44	0	975
35	गडचिरोली	294	37	507	145	1,905	109	0	143
	महाराष्ट्र राज्य	**48,752**	**5,018**	**3,79,939**	**3,34,859**	**6,99,208**	**15,382**	**0**	**41,278**

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

CO-OPERATION
TABLE NO. 17.16
Operations of Co-operative Productive Enterprises
-11)

(₹ लाखात / ₹ in lakhs)

स्थिर मत्ता Fixed assets	इतर मत्ता Other assets	मिळालेल्या मालाची किंमत Value of goods received	विक्री केलेल्या मालाची किंमत Value of goods sold	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल Stock at the end of the year	नफा झालेल्या संस्था No. of Societies in profit	नफ्याची रक्कम Amount of Profit	तोटा झालेल्या संस्था No. of Societies in loss	तोटयाची रक्कम Amount of loss	Districts
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
5,550	170	121	0	176	917	683	83	5	Mumbai City / Mumbai Suburban
1,314	2,185	467	1,349	449	444	785	590	349	Thane
1,148	1,529	203	1,551	73	225	110	323	44	Raigad
1,107	1,033	181	31,465	43	282	112	273	151	Ratnagiri
493	1,323	267	1,976	65	113	76	172	38	Sindhudurg
4,427	1,219	3,070	3,314	1,848	622	831	1,377	1,449	Nashik
39,605	10,596	4,736	38,735	248	270	729	634	318	Dhule
4,751	1,044	6,941	6,883	2	135	386	296	40	Nandurbar
6,321	5,632	80,533	32,219	40	816	205	798	113	Jalgaon
11,807	10,591	65,685	77,482	28	1,871	316	1,930	186	Ahmednagar
8,511	8,332	43,808	48,277	171	1,738	324	657	51	Pune
14,550	3,183	20,656	21,303	100	1,670	101	639	1,062	Satara
38,895	3,873	46,720	57,942	355	827	2,500	937	4,713	Sangli
32,317	26,304	76,383	89,300	642	2,910	5,983	1,823	490	Solapur
1,27,846	63,694	1,84,121	2,17,112	9,150	3,594	3,195	2,199	18,539	Kolhapur
511	65	36	653	8	700	93	1,139	114	Aurangabad
1,317	266	1,491	1,971	9	423	0	461	3,520	Jalna
1,981	58	147	1,066	1	93	8	579	2,888	Parbhani
2,017	28	125	1,572	6	20	3	149	1,064	Hingoli
4,438	258	2,21,329	2,22,952	20	430	2	1,920	5,426	Beed
3,005	77	81	169	5	247	10	678	32	Nanded
1,347	434	3,950	4,054	57	480	11	1,548	2,598	Osmanabad
2,945	451	1,564	2,674	0	461	103	936	155	Latur
6,660	442	1,582	3,313	79	131	147	519	6,320	Buldhana
59,585	754	585	1,011	19	190	109	305	4,792	Akola
154	73	8	90	12	163	14	223	19	Washim
3,621	428	1,465	1,673	67	232	39	510	371	Amravati
23,266	5,144	6,461	8,243	86	301	549	1,185	214	Yavatmal
7,797	2,807	7,224	12,260	17	304	206	214	5,210	Wardha
6,526	2,553	17,286	17,664	2,674	675	1,250	600	304	Nagpur
187	700	531	375	126	285	49	254	15	Bhandara
101	1,294	314	546	3	305	202	190	37	Gondiya
271	782	231	397	8	160	26	112	26	Chandrapur
94	1,567	42	288	13	224	19	67	26	Gadchiroli
4,24,465	**1,58,889**	**7,98,344**	**9,09,879**	**16,600**	**22,258**	**19,176**	**24,320**	**60,679**	**Maharashtra State**

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
इतर सहकारी संस्थांचे व्यवहार /
(2010-

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	संस्थाची संख्या No.of Societies	सदस्य संख्या ('०००) Membership ('000)	स्वीय भांडवल Owned Capital	इतर कर्जे Other Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्जे Fresh advances	कर्ज वसुली Loan recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई शहर	47,415	1,079	10,851	831	19,311	103	N.A	95
2	मुंबईउपनगर								
3	ठाणे	46,851	655	4,743	519	96,858	755	N.A	1,957
4	रायगड	4,376	135	1,413	1,890	8,807	0	N.A	0
5	रत्नागिरी	1,362	63	637	341	2,836	4	N.A	268
6	सिंधुदुर्ग	434	69	275	615	2,729	49	N.A	150
7	नाशिक	11,591	303	1,497	26,318	53,838	8,620	N.A	14,037
8	धुळे	1,308	83	746	7,409	10,886	103	N.A	3,978
9	नंदुरबार	618	30	539	4,469	7,646	0	N.A	3,677
10	जळगाव	2,014	223	2,397	17,265	21,651	6,368	N.A	10,785
11	अहमदनगर	3,270	661	12,292	13,736	49,134	796	N.A	5,545
12	पुणे	26,642	797	3,446	7,859	71,290	529	N.A	5,899
13	सातारा	2,768	293	3,427	2,212	6,492	1,014	N.A	722
14	सांगली	1,797	180	3,109	12,297	20,793	1,234	N.A	1,743
15	सोलापूर	3,471	294	2,034	10,270	14,385	0	N.A	0
16	कोल्हापूर	2,588	517	4,792	7,895	28,361	357	N.A	8,321
17	औरंगाबाद	3,929	177	1,503	22,566	21,772	2	N.A	5,375
18	जालना	1,154	54	106	810	1,211	0	N.A	564
19	परभणी	1,053	56	282	263	1,424	303	N.A	498
20	हिंगोली	307	14	255	406	1,358	1	N.A	535
21	बीड	1,913	74	108	2,423	3,077	0	N.A	1,019
22	नांदेड	1,573	81	770	1,680	1,574	235	N.A	872
23	उस्मानाबाद	1,539	64	372	511	1,782	13	N.A	1,242
24	लातूर	1,608	50	212	698	3,025	93	N.A	431
25	बुलढाणा	1,127	64	1,224	2,375	4,122	143	N.A	682
26	अकोला	811	73	73	151	6,505	6	N.A	5,726
27	वाशिम	369	5	37	122	637	0	N.A	3
28	अमरावती	1,653	108	2,438	3,740	8,229	241	N.A	2,959
29	यवतमाळ	1,101	65	211	1,705	2,525	116	N.A	867
30	वर्धा	586	49	231	146	566	5	N.A	88
31	नागपूर	2,625	165	1,229	5,701	9,730	35	N.A	4,253
32	भंडारा	624	40	247	1,280	2,053	2	N.A	243
33	गोदिंया	430	44	175	330	1,879	232	N.A	263
34	चंद्रपूर	928	302	204	462	1,067	5	N.A	574
35	गडचिरोली	289	14	27	60	124	50	N.A	51
	महाराष्ट्र राज्य	**1,80,124**	**6,881**	**61,902**	**1,59,355**	**4,87,677**	**21,414**	**N.A.**	**83,422**

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

CO-OPERATION
TABLE NO. 17.17
Operations of other Co-operative Societies
-11)

(₹ लाखात / ₹ in lakhs)

स्थिर मत्ता Fixed assets	इतर मत्ता Other assets	मिळालेल्या मालाची किंमत Value of goods received	विक्री केलेल्या मालाची किंमत Value of goods sold	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल Stock at the end of the year	वर्षातील नफा Profit for the year		वर्षातील तोटा Loss for the year		Districts
					नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	तोटा Loss	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
9,873	6,163	3,767	4,059	2,148	3,581	755	612	82	Mumbai City / Mumbai Suburban
83,196	8,637	7,034	12,914	267	1,285	1,388	573	7,350	Thane
6,407	1,842	4,575	745	496	538	54	467	30	Raigad
1,665	820	324	324	54	396	31	216	9	Ratnagiri
1,490	931	750	826	64	188	57	239	12	Sindhudurg
11,534	27,824	818	710	99	1,262	335	1,121	322	Nashik
3,171	3,640	548	564	33	373	28	252	485	Dhule
1,292	2,647	559	583	58	167	51	295	101	Nandurbar
3,998	6,488	899	886	91	493	470	618	530	Jalgaon
21,899	17965	1,016	1,478	262	1,089	560	1,325	52,072	Ahmednagar
19,611	44,618	7,592	9,131	759	2,013	299	1,736	116	Pune
1,586	3,381	4,543	2,547	443	732	157	620	92	Satara
14,153	3,627	3,290	1,800	269	697	593	680	185	Sangli
11,748	1,911	7,339	7,793	304	851	546	958	108	Solapur
2,611	16,361	3,267	2,957	307	1,079	599	641	454	Kolhapur
10,793	1,948	109	330	11	571	352	855	234	Aurangabad
419	135	0	0	9	8	0	412	0	Jalna
125	738	0	0	14	159	11	287	9	Parbhani
586	220	30	22	5	83	38	119	14	Hingoli
1,200	629	20,433	58,140	31	135	0	661	4	Beed
211	358	41	0	33	351	7	507	28	Nanded
231	125	33	35	8	230	73	669	18	Osmanabad
1,277	1,068	353	392	26	477	173	532	81	Latur
1,312	2,084	93	98	17	278	36	482	151	Buldhana
63	539	333	252	26	324	29	145	51	Akola
4	577	1	3	2	280	2	52	3	Washim
1,644	4,217	151	1,177	106	477	41	480	34	Amravati
811	818	72	113	17	176	30	311	50	Yavatmal
120	306	218	229	17	151	129	283	23	Wardha
3,665	1,483	1,693	1,191	131	713	55	344	21	Nagpur
472	800	355	411	23	322	10	157	1	Bhandara
417	1,093	30	36	25	463	84	352	18	Gondiya
245	96	444	198	88	215	10	519	18	Chandrapur
18	51	0	2	1	141	4	34	12	Gadchiroli
2,17,847	**1,64,140**	**70,710**	**1,09,946**	**6,244**	**20,298**	**7,007**	**17,554**	**62,718**	**Maharashtra State**

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

१८. खाणकाम:

१८.१ खाणी, खनिज उत्पादने व त्यांचे मूल्य या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

18. MINING AND QUARRYING:

18.1 Data on Mines, Mineral production and their value are presented in this section.

18. खाणी / MINING AND QUARRYING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 18.1

खनिज उत्पादन, त्यांचे मूल्य व एकूण खाणी / Mineral Production, its Value and Total Mines.

(2014-15)

(उत्पादन मे.टन आणि मूल्य लाख ₹)

(Production in MT and value in Lakh ₹)

अ.क्र. Sr.No.	खनिज	खाणी उत्पादन मूल्य	रायगड Raigad	रत्नागिरी Ratnagiri	सिंधुदुर्ग Sindhudurg	कोल्हापूर Kolhapur	अमरावती Amravati	यवतमाळ Yavatmal	नागपूर Nagpur	भंडारा Bhandara	चंद्रपूर Chandrapur	गोदिंया Gondiya	गडचिरोली Gadchiroli	एकूण Total	Mines Production value	Minerals
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
1	बॉक्साईट	खाणी	4	3	--	5	--	--	--	--	--	--	--	12	Mines	Bauxite
		उत्पादन	2,67,672	5,39,623	--	16,30,880	--	--	--	--	--	--	--	24,38,175	Production	
		मूल्य	60,0.95	1,125.66	--	16,308.8	--	--	--	--	--	--	--	18,035.41	Value	
2	केओलिन	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mines	Kaolin
	(नैसर्गिक)	उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Production	(Natural)
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Value	
3	कोळसा	खाणी	--	--	--	--	--	6	5	--	17	--	--	28	Mines	Coal [@]
		उत्पादन	--	--	--	--	--	1,33,69,568	70,22149	--	1,48,93,039	--	--	3,52,84,756	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	2,38,526	1,15,563.00	--	2,54,209.00	--	--	6,08,298.00	Value	
4	डोलोमाईट	खाणी	--	--	--	--	--	3	3	--	1	--	--	7	Mines	Dolomite
		उत्पादन	--	--	--	--	--	98,296	19,458	--	18,795	--	--	1,36,549	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	254.94	34.98	--	56.38	--	--	346.30	Value	
5	कच्चे लोखंड	खाणी	--	--	7	--	--	--	--	--	2	3	--	12	Mines	Iron Ore [@]
		उत्पादन	--	--	19,76,843	--	--	--	--	--	87,903	11506	--	20,76,252.00	Production	
		मूल्य	--	--	26,225.11	--	--	--	--	--	1,758.06	193.43	--	28,176.60	Value	
6	कायनाईट	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	3	--	--	--	3	Mines	Kyanite
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	5,927	--	--	--	5,927	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	177.81	--	--	--	177.81	Value	
7	चुनखडी	खाणी	--	--	--	--	--	10	--	--	7	--	--	17	Mines	Lime Stone [@]
		उत्पादन	--	--	--	--	--	30,80,210	--	--	95,19,554	--	--	1,25,99,764	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	5,544.38	--	--	17,135.2	--	--	22,679.58	Value	
8	कच्चे मँगनीज	खाणी	--	--	--	--	--	--	18	5	--	--	--	23	Mines	Manganese
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	2,53,741.00	4,25,819	--	--	--	6,79,560.00	Production	Ore
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	21,441.03	35,981.74	--	--	--	57,422.77	Value	
9	गेरू	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mines	Ochare
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Value	
10	कोरंडम	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mines	Corundum [#]
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Value	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 18.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
11	फायर क्ले	खाणी	--	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	Mines	Fire Clay
		उत्पादन	--	--	--	--	4,189	--	--	--	--	--	--	4,189	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	8.38	--	--	--	--	--	--	8.38	Value	
12	सिलिमानाईट	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	3	--	--	--	3	Mines	Sillimanite
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	1,598	--	--	--	1,598	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	79	--	--	--	79	Value	
13	पायरोफिलाईट	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mines	Pyrophylite
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Value	
14	क्विम्झ	खाणी	--	--	--	--	--	--	2	2	1	1	1	7	Mines	Quartz
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	2,187	7,530	21,494	30,801	19,797	81,809	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	349.3	67.77	180.54	277.2	156.7	1,031.51	Value	
15	सिलिका सँड	खाणी	--	3	8	2	--	--	--	--	--	--	--	13	Mines	Silica sand
		उत्पादन	--	16,086	1,72,773	4,040	--	--	--	--	--	--	--	1,92,899	Production	
		मूल्य	--	313.67	493.52	10.2	--	--	--	--	--	--	--	817.39	Value	
16	सँड (स्टोव्हिंग)	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	Mines	Sand
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	Production	(Stowing)
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	Value	
17	शेल	खाणी	--	--	--	--	--	1	--	--	1	--	--	2	Mines	Shale
		उत्पादन	--	--	--	--	--	1,35,205	--	--	41,915	--	--	1,77,120	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	202.81	--	--	62.87	--	--	265.68	Value	
18	लॅटराईट	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	3	--	--	3	Mines	Laterite
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	--	3,10,225	--	--	3,10,225	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	--	542.89	--	--	542.89	Value	
19	क्रोमाईट	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	Mines	Chromite
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	Value	
20	फेल्सपार	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	Mines	Felspar
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	Value	
21	फलुओराइट	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	1	Mines	Fluorite
	(श्रेणीकृत)	उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	--	2,810.65	--	--	2,810.65	Production	(Graded)
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	--	260	--	--	260	Value	
22	क्ले (इतर)	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	Mines	Clay
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	Production	(others)
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	Value	
23	गौण खनिजे	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mines	Minor
	(सर्व जिल्हे)	उत्पादन												13,74,60,511	Production	Minerals
		मूल्य												21,67,392	Value	(All Districts)

टिप : * जिल्हावार माहिती उपलब्ध नाही / Note : * Districtwise break-up is not available

आधार : भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर / Source : Directorate of Geology and Mining, GoM, Nagpur

१९. उत्पादन

१९.१. या विभागात चालू कारखाने, सरासरी दैनिक रोजगार, औद्योगिक उत्पादने आणि वार्षिक उद्योग पाहणीत गोळा केलेली काही निवडक औद्योगिक वैशिष्ट्ये याबद्दलची सांख्यिकी माहिती दिलेली आहे.

१९.२. तक्त्यातील आकडे मुख्य कारखाने निरीक्षक यांच्याकडून कारखाने अधिनियम, १९४८ च्या कलम २ एम (एक) आणि २ एम (दोन) व कलम ८५ खाली येणाऱ्या कारखान्यांची मूलभूत सांख्यिकी माहिती गोळा करुन पाठविल्यानंतर त्या आधारावर अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाने संकलित केले आहेत. कलम २ (एम) (एक) खाली गेल्या बारा महिन्यातील कोणत्याही एका दिवशी १० किंवा अधिक कामगार असणारे व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि कलम २ (एम) (दोन) खाली २० किंवा अधिक कामगार असणारे पण शक्तीचा वापर न करणारे कारखाने यांचा समावेश होतो. या व्यतिरिक्त कारखान्यांतील कामगारांची संख्या व शक्तीचा वापर केला किंवा वापर केला नाही हे विचारात न घेताही राज्य शासनाने अधिसूचनेद्वारे शासकीय राजपत्रातून सांख्यिकी माहिती पुरविण्यासाठी भाग पाडलेल्या कारखान्यांचाही समावेश केला जातो. हे कारखाने ह्या कारखाने अधिनियम, १९४८ च्या कलम ८५ खाली येतात आणि यातील कारखान्यांची माहिती १ जानेवारी ते ३१ डिसेंबर या कालावधीत संपणाऱ्या लेख्या संबंधित आहे.

१९.३. राष्ट्रीय नमुना पाहणी संघटना (भारत सरकार) यांच्याकडून अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयास उपलब्ध झालेल्या राज्याशी निगडीत नमून्यातील वार्षिक उद्योग पाहणी पत्रकांच्या आधारावर आकडेवारी या विभागात दिली आहे. ही पत्रके गणना व गणनेतर या दोन क्षेत्रात विभागलेल्या कारखान्यांकडून गोळा केली जातात आणि त्यातील माहिती १ एप्रिल ते ३१ मार्च या कालावधीत संपणाऱ्या लेख्यासंबंधित असते. गणना क्षेत्रात ५० किंवा अधिक कामगार व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि १०० किंवा त्याहून अधिक कामगार व शक्तीचा वापर न करणाऱ्या कारखान्यांचा समावेश होतो व यांची दरवर्षी संपूर्ण गणना केली जाते. बाकीचे कारखाने गणनेतर क्षेत्राखाली येतात. १९७३-७४ पासून गणनेतर क्षेत्रातील एकूण कारखान्यांपैकी ५० टक्के कारखाने दरवर्षी निवडले जातात आणि त्याची दोन वर्षाच्या गटात पूर्ण पाहणी केली जाते. याशिवाय गणनेतर क्षेत्रात मोडणाऱ्या पण संपूर्ण भारतभर ५० कामगारांहून कमी कामगार असलेल्या कारखान्यांची गणना क्षेत्रातील कारखान्यांप्रमाणे दरवर्षी पाहणी केली जाते. तसेच या पाहणीत वीज, गॅस व पाणी उत्पादन व वितरण तसेच सेवा क्षेत्रातील स्वच्छता सेवा, दुरुस्ती व वैयक्तिक सेवा आणि चल चित्रपट यांचाही समावेश होतो. वर्कर्स ॲक्ट १९६६ खाली येणारे विडी व सिगारेट कारखाने सुद्दा यात अंतर्भूत आहेत. बंद स्वरूपाचे कारखाने सुध्दा विचारात घेतले जातात. पण संरक्षण खात्यातील कारखाने, हॉटेल आणि उपाहारगृहे, तेलाचे साठे व वितरण यामध्ये गुंतलेले, तांत्रिक शिक्षण संस्था (विकणे किंवा विनिमय यासाठी उत्पादन न करणाऱ्या) यांचा यात समावेश नाही.

१९.४. उत्पादक भांडवल वर्षाच्या शेवटच्या दिवसाशी निगडीत असून त्यामध्ये स्थिर व खेळत्या भांडवलाचा समावेश असतो. कामगारांची संख्या ही वेगवेगळया शीर्षाखालील म्हणजे कामगार, कामगारेतर इ. अंतर्गत कार्यरत असलेल्या कामगारांची एकत्रित दैनिक सरासरी संख्या असते आणि त्यामध्ये भरपगारी रजेवर असणाऱ्या म्हणजे वैद्यकीय रजेवर, नैमित्तिक रजेवर व पगारी दीर्घ मुदतीच्या रजेवर असणाऱ्या कामगारांचा समावेश असतो. विक्रीसाठी तयार केलेल्या वस्तू व उपवस्तू ह्यांचे मूल्य, ग्राहकांसाठी केलेल्या कामाच्या सेवेचा मोबदला, विकत घेतलेल्या स्थितीमध्येच विकलेल्या मालाचे मूल्य आणि वार्षिक पाहणी वर्षाच्या सुरुवातीला व शेवटी असणाऱ्या अर्ध कच्च्या स्वरुपाच्या मालाच्या साठ्यामधील मूल्यात येणारा फरक इत्यादींचा समावेश 'एकूण उत्पादन' यात असतो मूल्यवृध्दी ही उत्पादन मूल्यातून, उत्पादन खर्च व मूल्यघट वजा करुन काढली जाते.

19. MANUFACTURING

19.1. Statistics regarding working factories, average daily employment, industrial production and selected industrial characteristics collected in the Annual Survey of Industries is presented in this section.

19.2 The data on working factories, is compiled by the Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, on the basis of data collected by the Chief Inspector of Factories from the factories covered under sections 2 (m) (i), 2 (m) (ii) and sec. 85 of the Factories Act, 1948. The factories using power and employers 10 or more workers on any day of the preceding 12 months are covered under section 2 (m) (i) and the factories employing 20 or more workers but not using power under section 2 (m) (ii), Apart from these two categories, State Government by notification in Official Gazette specifies a number of factories and makes obligatory for such factories to supply statistical information notwithstanding the number of persons employed therein and using or not using power. These factories are covered under section 85 of the factories Act, 1948. The information relates to the accounting year of factory ending on any day between 1st January to 31st December.

19.3. The statistics relating to Annual Survey of Industries are based on the returns pertaining to State sample supplied to this Directorate by National Sample Survey Organisation, Government of India, which collects the data from the factories divided in two sectors, viz. (i) Census sector, (ii) Non-census sector and returns relate to the accounting year of the factory ending on any day between 1st April to 31st March. In the census sector, factories employing 50 or more workers & using power and factories employing 100 or more workers & not using power are covered on complete enumeration basis every year. The remaining factories are covered in the non-censes sector. In the non-census sector, since 1973-74, 50 per cent of the factories are selected every year and thus this sector is covered fully in a block period of two years. The factories in the non-census sector, having less than 50 workers all over India, are treated on par with factories in the census sector. The survey extends to all the manufacturing units including production and distribution of electricity, gas, water and also service industries like sanitary services, repairs services and personal services and motion picture production. The survey extends also to Bidi and Cigar units which are covered under Workers Act, 1966. It also includes the factories reported closed. However it excludes defense factories, hotels and restaurants, those engaged in storage and distribution of oil, technical education institution (not producing anything for sale or exchange).

19.4. Productive capital, which relates to the last day of the year, consists of fixed and working Capital. Number of persons employed is the average number of persons employed under various heads, such as workers, other than workers, etc. and it includes persons on leave with pay such as sick leave, casual leave or paid vacation. Gross output represents value of products and by-products manufactured for sale, work done for customers and a sale value of goods sold in the same condition as purchased and is adjusted for the difference in stocks of semi-finished goods at the beginning and at the end of the survey year. Value added by manufacture is computed by deducting from the gross ex-factory value of output, the gross value of input and value added is not of depreciation.

19. उत्पादन / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No.19.1

नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या / Number of Registered Factories

(2014)

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	विभाग २ (एम) (१) Under Section 2 (M) (i)	विभाग २ (एम) (२) Under Section 2 (M) (ii)	विभाग ८५ Under Section 85	एकूण (संख्या) Total (Nos.)	कामगारांची सरासरी संख्या Average number of Workers employed	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई शहर	1,271	21	142	1,434	1,02,359	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	3,326	20	241	3,587	2,55,492	Mumbai Suburban
3	ठाणे	7,786	19	1,008	8,813	5,28,643	Thane
4	पालघर						Palghar
5	रायगड	1,229	2	137	1,368	1,27,990	Raigad
6	रत्नागिरी	228	1	133	362	25,364	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	85	2	61	148	3,850	Sindhudurg
8	नाशिक	1,746	6	279	2,031	1,44,250	Nashik
9	धुळे	198	0	156	354	10,282	Dhule
10	नंदुरबार	56	0	35	91	3,292	Nandurbar
11	जळगाव	750	10	242	1,002	54,189	Jalgaon
12	अहमदनगर	741	0	328	1,069	42,309	Ahmednagar
13	पुणे	4,978	6	199	5,183	5,59,518	Pune
14	सातारा	470	2	102	574	48,198	Satara
15	सांगली	640	0	227	867	1,84,423	Sangli
16	सोलापूर	512	2	3,001	3,515	55,431	Solapur
17	कोल्हापूर	1,448	2	443	1,893	1,09,922	Kolhapur
18	औरंगाबाद	919	4	210	1,133	1,06,154	Aurangabad
19	जालना	221	0	46	267	15,440	Jalna
20	परभणी	110	1	65	176	14,560	Parbhani
21	हिंगोली	40	0	25	65	2,814	Hingoli
22	बीड	118	1	35	154	12,541	Beed
23	नांदेड	119	0	142	261	28,687	Nanded
24	उस्मानाबाद	57	21	16	94	7,232	Osmanabad
25	लातूर	180	1	21	202	15,617	Latur
26	बुलढाणा	240	1	95	336	3,158	Buldhana
27	अकोला	334	2	81	417	8,231	Akola
28	वाशिम	70	0	47	117	1,679	Washim
29	अमरावती	133	0	135	268	4,769	Amravati
30	यवतमाळ	201	13	76	290	6,065	Yavatmal
31	वर्धा	180	0	60	240	24,112	Wardha
32	नागपूर	1,331	4	762	2,097	1,38,273	Nagpur
33	भंडारा	92	0	64	156	9,718	Bhandara
34	गोदिंया	46	0	75	121	3,222	Gondiya
35	चंद्रपूर	125	0	73	198	32,544	Chandrapur
36	गडचिरोली	32	0	8	40	2,160	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**30,012**	**141**	**8,770**	**38,923**	**26,92,488**	**Maharashtra State**

आधार :- औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मंबई.

Source:- Directorate of Industrial Safety and Health, Mumbai.

19. उत्पादन / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No.19.2

निर्मिती करणाऱ्या उद्योगांचे उत्पादन व रोजगार (केंद्रीय नमुना) /

Production and employment of Manufacturing industries (Central Sample)

(2014-15)

अ. क्र. Sr. No	उद्योग गट	कारखान्यांची संख्या No. of Units	एकूण रोजगार Total Employment	एकूण गुंतवणूक (लाख ₹) Total Investment (Lakh ₹)	एकूण उत्पादन (लाख ₹) Total Production (Lakh ₹)	Industry Group
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	सूत काढणे, वटणी, सफाई इ.	664	16,010	2,73,575	16,30,060	Cotton, ginning, cleaning etc.
2	मीठाचे उत्पादन	44	400	140	460	Extraction of salt
3	खाद्य उत्पादने	2,736	2,19,235	60,10,718	1,46,66,350	Manufacture of Food products
4	पेये उत्पादने	277	20,109	7,39,048	10,22,893	Manufacture of Beverages
5	तंबाखू उत्पादने	109	53,476	2,48,271	6,19,708	Manufacture of Tobacco products
6	वस्त्रोद्योग	1,913	1,54,083	21,07,781	41,22,638	Manufacture of Textiles
7	परिधान करण्याची वस्त्रे	1,041	39,248	3,97,411	9,87,507	Manufacture of Wearing apparels
8	चामडे व तत्सम वस्तूंचे उत्पादन	119	3,820	30,338	75,930	Manufacture of leather and related products
9	लाकूड व लाकडाची उत्पादने (फर्निचर सोडून)	239	5,244	59,708	1,51,026	Manufacture of Wood and products of wood and cork, except furniture; Manufacture of articles of straw and plaiting materials
10	कागद आणि कागदाची उत्पादने	892	28,697	11,13,719	14,41,489	Manufacture of Paper and paper products
11	मुद्रण व ध्वनी व चित्रमुद्रणाचे पुर्नउत्पादन	980	38,245	4,66,280	10,79,593	Printing and reproduction of recorded media
12	कोळसा, शुध्द पेट्रोलियम यांची उत्पादने इ.	184	15,713	21,43,037	1,45,86,607	Manufacture of Coke refined petroleum products
13	रसायने व रासायनिक उत्पादने	1,866	1,14,798	38,31,736	91,48,788	Manufacture of Chemicals and chemical products
14	औषध, वैद्यकीय रसायने व वनस्पती शास्त्रीय उत्पादने	836	1,09,537	27,64,098	49,36,281	Manufacture of pharmaceuticals, medicinal chemical and botanical products
15	रबर आणि प्लॅस्टिक उत्पादने	1,792	93,385	22,29,641	47,03,681	Manufacture of Rubber and plastic products
16	इतर अधातू खनिज उत्पादने	1,032	44,529	19,77,091	23,67,774	Manufacture of Other non-metallic min. products
17	मूलभूत धातूंची उत्पादने	1,514	1,28,099	62,65,788	1,13,66,870	Manufacture of Basic metals
18	धातूच्या तयार वस्तूंची उत्पादने (यंत्रे व यंत्रसामग्री सोडून)	3,486	1,36,648	18,62,826	42,96,472	Manufacture of Fabricated metal products except machinery and equipment
19	संगणक, विद्युत आणि ऑप्टीकल उत्पादने	480	43,421	10,32,960	17,76,940	Manufacture of computer, electronic and optical products
20	विद्युत सामग्रीची उत्पादने	1,374	84,520	14,88,456	40,00,354	Manufacture of electrical equipment
21	यंत्र व यंत्रसामग्रीचे उत्पादन	2,257	1,64,017	39,89,972	74,07,616	Manufacture of Machinery and equipments, n.e.c.
22	मोटार वाहने, ट्रेलर्स व निम-ट्रेलर्स यांचे उत्पादन	1,411	1,79,904	42,14,038	1,00,08,995	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
23	इतर परिवहन सामग्रीचे उत्पादन	339	46,409	11,45,660	36,48,667	Manufacture of other transport equipments
24	फर्निचरचे उत्पादन	227	14,253	2,62,630	4,72,715	Manufacture of furniture

तक्ता क्रमांक / Table No.19.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
25	इतर उत्पादने	1,131	52,418	13,19,556	31,38,960	Other manufacturing
26	यंत्र व यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती व यंत्रसामग्री बसविणे	157	13,970	2,07,137	3,00,613	Repair and installation of machinery and equipment
27	टाकाऊ वस्तूंचे संचयन,प्रक्रिया व विल्हेवाट, वस्तूंचा पुनर्वापर	45	1,505	61,622	2,62,211	Waste collection, treatment and disposal activities, materials recovery
28	वीज,वायू,वाफ आणि वातानुकूलित सेवेचा पुरवठा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Electricity, gas and steam and air-conditioning supply
29	घाऊक व किरकोळ व्यापार आणि मोटार व मोटारसायकल यांची दुरुस्ती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wholesale and retail trad and repair of motor vehicles and motorcycles
30	गोदामे व वाहतुकीसाठी सहाय्यकारी कार्य	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Warehousing and support activities for transportation
31	प्रकाशने कार्ये	16	2,087	31,050	74,199	Publishing activities
32	चलतचित्रे, व्हिडीओ आणि दूरदर्शन कार्यक्रमांचे निर्मिती, ध्वनीमुद्रण आणि संगीत प्रकाशनाच्या संदर्भातील क्रिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities
33	संगणक, वैयक्तिक व गृहोपयोगी वस्तूंची दुरुस्ती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Repair of computers and personal and household goods
34	इतर कार्ये	1,440	59,895	35,23,732	36,66,424	Other activities
	एकूण	**28,601**	**18,83,675**	**4,97,98,019**	**11,19,61,821**	**Total**

टिप : - N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

उद्योग गटाचे वर्णन 2008 प्रमाणे आहे / N.I.C. 2008

आधार-- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source– Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

19. उत्पादन / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No.19.3

खादी व ग्रामोद्योग मंडळाकडून निरनिराळ्या उद्योगांना दिलेले अनुदान व कर्ज पुरवठा /

Amount of grants and loan disbursed to various Industries by Khadi and Village Industries Boards

(₹ '०००/ ₹ '000)

अ. क्र. Sr.No	उद्योग	अनुदान व वितरण रक्कम / Grants and Amount Disbursed										Industry
		1960-61		1970-71		1980-81		1990-91		2001-02		
		अनुदान Grants	कर्ज Loan	अनुदान Grants	कर्ज Loan	अनुदान Grants	कर्ज Loan	अनुदान Grants	कर्ज Loan	अनुदान Grants	कर्ज Loan	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	खादी	78	249	29	94	616	1,003	122	4,352	--	--	Khadi
2	प्रक्रिया करणारे उद्योग	12	7	3	34	113	227	125	5,155	--	3,569	Processing
3	ग्रामीण तेल उद्योग	165	515	31	1,401	6	3,359	214	28,808	--	--	Village Oil Industry
4	ग्रामीण कातडी उद्योग	20	44	16	187	127	1,622	55	6,194	--	5,181	Village Leather Industry
5	आगपेटी लघु उद्योग	--	--	--	--	85	514	6	1,214	--	500	Cotton Match Industry
6	गूळ व खांडसरी उद्योग	181	122	10	96	--	206	--	4,827	--	1,493	Gur and Khandasari Industry
7	ताड गूळ उद्योग	34	9	10	160	--	--	90	946	--	97	Palm Gur Industry
8	अखाद्य तेले व साबण उद्योग	6	92	10	55	28	131	--	1,546	--	--	Non-edible Oil & Soap Industry
9	हाताने तयार करणारे कागद उद्योग	120	107	123	320	232	833	801	2,119	--	240	Handmade Paper Industry
10	मधू मक्षिका पालन उद्योग	77	17	3	59	7	50	50	660	--	86	Bee Keeping Industry
11	ग्रामीण कक्कुट पालन उद्योग	7	5	12	558	189	1,955	85	7,170	--	--	Village Poultry Industry
12	वाख उद्योग	--	--	9	31	4	42	97	1,233	--	983	Fibre Industry
13	सुतार व लोहार उद्योग	--	--	18	117	162	2,417	404	16,588	--	3,955	Carpentry & Blacksmith Industry
14	गोबर गॅस उद्योग	--	--	309	467	12	--	--	--	--	--	Gobar gas Industry
15	चुना तयार करणारे उद्योग	--	--	1	16	20	268	1	2,175	--	1,118	Lime Manufacturing Industry
16	ग्रामोद्योग विक्री भांडार	3	3	52	5	10	34	159	12,672	--	--	Gramodyog Sales Depot
17	वेत व बांबू उद्योग	--	--	--	81	2	131	109	881	--	100	Cane & Bamboo Industry
18	ॲल्युमिनियम	--	--	--	78	--	95	--	2,065	--	--	Aluminium
19	औषध व जडीबुटी गोळा करणे	--	--	--	--	--	--	--	418	--	--	Collection of medicines & Medicinal plants
20	फळावरील प्रक्रिया	--	--	--	--	--	554	..	4,741	--	690	Fruit Processing
21	गोंद व राळ तयार करणे	--	--	--	--	--	..	..	..	--	--	Gums and Raisins
22	काथ उद्योग	--	--	--	--	--	245	16	3,274	--	--	Coir Industry
23	ग्रामीण उद्योगाकरिता गोदामे	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Village industry Godowns
24	पॉली वस्त्र	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Poly Vastra
25	इतर	9	--	96	--	--	--	264	12,209	--	12,091	Others
	एकूण	**712**	**1,170**	**732**	**3,759**	**1,613**	**13,686**	**2,598**	**1,19,247**	**0**	**30,103**	**Total**

तक्ता कर्मांक / Table No. 19.3

(₹ लाखात / ₹ in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No	उद्योग	अनुदान व वितरण रक्कम / Grants and Amount Disbursed								Industry
		2010-11		2012-13		2013-14		2014-15		
		अनुदान Grants	कर्ज Loan	अनुदान Grants	कर्ज Loan	अनुदान Grants	कर्ज Loan	अनुदान Grants	कर्ज Loan	
(1)	(2)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
1	खादी	365.31	N.A.	--	--	178.22	62.08	0	0	Khadi
2	प्रक्रिया करणारे उद्योग	277.25	N.A.	136.50	294.10	1,526.88	532.10	17.83	51.33	Processing
3	ग्रामीण तेल उद्योग	228.95	N.A.	15.75	45.00	44.25	14.95	8.75	25	Village Oil Industry
4	ग्रामीण कातडी उद्योग	291.44	N.A.	1.75	4.00	25.38	29.13	0	0	Village leather Industry
5	आगपेटी लघु उद्योग	39.30	N.A.	--	--	43.00	15.05	0.35	1	Cottage Match Industry
6	गूळ व खांडसरी उद्योग	150.06	N.A.	15.54	36.55	261.60	107.04	1.75	5	Gur and Khandasari Industry
7	ताड गूळ उद्योग	15.18	N.A.	--	--	0.50	0.18	0	0	Palm Gur Industry
8	अखाद्य तेले व साबण उद्योग	36.76	N.A.	--	--	165.84	74.50	0	0	Non-edible Oil and Soap Industry
9	हाताने तयार करणारे कागद उद्योग	135.93	N.A.	--	--	292.59	121.12	0	0	Handmade paper Industry
10	मधू मक्षिका पालन उद्योग	1.28	N.A.	--	--	3.16	1.16	0	0	Bee Keeping Industry
11	ग्रामीण कक्कुट पालन उद्योग	--	N.A.	--	--	0.00	0.00	0	0	Village Poultry Industry
12	वाख उद्योग	57.10	N.A.	9.45	--	28.56	26.31	0	0	Fiber Industry
13	सुतार व लोहार उद्योग	633.82	N.A.	35.62	44.50	1,042.25	565.81	2.13	7.50	Carpentry and Blacksmith Industry
14	गोबर गॅस उद्योग	3.43	N.A.	--	--	25.00	6.25	0	0	Gobar Gas Industry
15	चुना तयार करणारे उद्योग	104.84	N.A.	36.21	110.61	238.01	74.65	6.55	25	Lime Manufacturing Industry
16	ग्रामोद्योग विक्री भांडार	59.05	N.A.	--	--	0.00	0.00	0	0	Gramodyog Sales Depot
17	वेत व बांबू उद्योग	40.46	N.A.	1.00	4.00	11.85	3.62	0.90	2.60	Cane and Bamboo Industry
18	ॲल्युमिनियम	30.80	N.A.	--	--	28.00	34.80	0	0	Aluminum
19	औषध व जडीबुटी गोळा करणे	3.22	N.A.	--	--	20.70	26.55	0	0	Collection of Medicinal and plants
20	फळावरील प्रक्रिया	54.75	N.A.	0.52	0.00	236.85	84.35	0.35	1	Fruit processing
21	गोंद व राळ	0.65	N.A.	--	--	0.00	0.00	0	0	Gum and Resins
22	काथ उद्योग	28.78	N.A.	--	--	25.00	8.75	0	0	Kath Industry
23	ग्रामीण उद्योगा-करित गोदामे	0.10	N.A.	--	--	0.00	0.00	0	0	Village Industries Godowns
24	पॉली वस्त्र	1.00	N.A.	--	--	2.00	0.70	4.50	18	Poly Vastra
25	रेक्झीन पी.व्ही.सी	89.29	N.A.	35.09	101.84	139.43	48.00	0	0	Rexin P.V.C
26	सेवा उद्योग	129.18	N.A.	10.17	26.13	1,864.65	823.27	16.67	47.60	Service Industry
27	वस्त्रोद्योग	0.81	N.A.	2.85	8.15	373.81	185.96	4	12	Textiles
28	लाख शेलॅक	0.68	N.A.	7.37	21.05	438.27	251.04	0	0	Shellac
29	रबर उद्योग	41.96	N.A.	6.90	19.71	0.00	0.00	0	0	Rubber
30	इलेक्ट्रॉनिक्स	5.40	N.A.	--	--	84.33	34.05	0	0	Electronics
31	ब्रास मेटल	14.53	N.A.	--	--	10.98	3.05	0	0	Brass Metal
32	ग्रामोद्योग	9.95	N.A.	--	--	172.46	146.83	0	0	Village Indl. Estate
33	मेणबत्ती उद्योग	--	--	--	--	--	--	0	0	Candle making
34	प्लॅस्टीक उद्योग	2.14	N.A.	8.75	25.00	6.00	2.10	0	0	Plastic
35	ज्वेलरी	0.00	N.A.	0.87	--	84.56	72.39	0	0	Jewelry
36	ग्रामीण कुंभार उद्योग	396.82	N.A.	--	--	113.48	34.78	11.37	32.50	Village pottery
37	इतर	--	--	--	--	0.00	0.00	40.01	114.97	Others
	एकूण	**3,250.22**	**0.00**	**324.34**	**740.64**	**7,487.61**	**3,390.57**	**115.16**	**343.50**	**Total**

N.A. उपलब्ध नाही / Not available

आधार : महाराष्ट्र राज्य खादी ग्रामोद्योग मंडळ, मुंबई / Source : Maharashtra State Khadi and Village Industries Board, Mumbai

19. उत्पादन / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No.19.4

औद्योगिक क्षेत्रातील भूखंड विकास / Industrial area Estate developed

(2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	वर्ष / Year जिल्हे	ओद्योगिक क्षेत्रांची संख्या No.of Industrial Estates	औद्योगिक धंद्यासाठी संपादित क्षेत्र Industrial area acquired हेक्टर / Hectare	औद्योगिक भूखंड Industrial Plots		Districts
				विकसीत (संख्या) Developed (No.)	वाटप केलेले (संख्या) Allotted (No.)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	1970-71	33	837.68	159	409	
	1980-81	59	743.55	1,755	2,137	
	1990-91	58	24,066.99	24,706	20,548	
	2010-11	189	52,960.32	65,991	58,110	
	2012-13	286	1,20,701.06	34,970.51	38,809.57	
	2013-14	298	1,30,273.97	42,900.06	38,876.85	
1	मुंबई	1	127.52	280	280	Mumbai
2	मुंबईउपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	12	4,191.73	6,618	6,536	Thane
4	पालघर	1	1,028.55	1,399	1,398	Palghar
5	रायगड	10	4,640.10	2,326	2,293	Raigad
6	रत्नागिरी	7	2,026.78	1,457	1,366	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	1	285.75	615	604	Sindhudurg
8	नाशिक	9	3,040.88	3,188	3,069	Nashik
9	धुळे	7	1,608.75	1,079	977	Dhule
10	नंदुरबार	2	83.82	206	198	Nandurbar
11	जळगाव	5	1,232.34	2,462	2,345	Jalgaon
12	अहमदनगर	6	1,568.25	2,546	2,126	Ahmednagar
13	पुणे	17	7,742.36	4,958	4,740	Pune
14	सातारा	11	1,489.19	1,521	1,421	Satara
15	सांगली	11	975.72	2,022	1,895	Sangli
16	सोलापूर	5	1,688.93	2,113	2,034	Solapur
17	कोल्हापूर	7	1,902.59	2,512	2,370	Kolhapur
18	औरंगाबाद	8	4,110.97	3,148	3,097	Aurangabad
19	जालना	9	704.22	863	788	Jalna
20	परभणी	3	200.55	330	311	Parbhani
21	हिंगोली	3	228.90	318	232	Hingoli
22	बीड	5	121.04	336	302	Beed
23	नांदेड	7	1,112.40	962	772	Nanded
24	उस्मानाबाद	6	567.75	664	579	Osmanabad
25	लातूर	5	1,457.39	1,359	1,291	Latur
26	बुलढाणा	7	663.44	582	489	Buldhana
27	अकोला	7	1,143.55	1,807	1,331	Akola
28	वाशिम	5	270.44	135	61	Washim
29	अमरावती	12	3,376.71	976	886	Amravati
30	यवतमाळ	10	923.88	666	527	Yavatmal
31	वर्धा	5	608.36	610	586	Wardha
32	नागपूर	12	4,426.22	3,461	3,257	Nagpur
33	भंडारा	6	371.65	138	131	Bhandara
34	गोदिंया	6	700.46	244	219	Gondiya
35	चंद्रपूर	14	3216.88	680	619	Chandrapur
36	गडचिरोली	4	119.15	167	148	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**246**	**57,957.22**	**52,748**	**49,278**	**Maharashtra State**

आधार : मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, मुंबई

Source : Chief Engineer, Maharashtra Industrial Development Corporation, Mumbai

19. उत्पादन/ MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No.19.5

महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन / Industrial Production in Maharashtra

(2014-15)

अ. क्र. Sr. No (1)	उत्पादित वस्तूचे नाव (2)	परिमाण (3)	उत्पादन Production (4)	Unit (3)	Name of the Item (2)
1	कोळसा	'००० टन	35,285*	'000 Tonnes	Coal
2	चुनखडी	'००० टन	12,600*	'000 Tonnes	Lime Stones
3	साखर	'००० टन	6,779	'000 Tonnes	Sugar
4	मीठ	'००० टन	160*	'000 Tonnes	Salt
5	वनस्पती	'००० टन	N.A.	'000 Tonnes	Vanaspati
6	सर्व प्रकारचे सूत	'००० कि.ग्रॅम	310	'000 Kg.	All Yarn
7	सर्व प्रकारचे कापड	'००० चौरस मीटर	260	'000 Sq. Meters	All cloth
8	पेट्रोलियम (क्रुड)	'००० टन	N.A.	'000 Tonnes	Petroleum (crude)
9	पेट्रोलियम पदार्थ	'००० टन	N.A.	'000 Tonnes	Petroleum refinery products
10	तयार पोलाद	'००० टन	N.A.	'000 Tonnes	Finished steel
11	पोलादाची लगड	'००० टन	N.A.	'000 Tonnes	Steel Ingots
12	कठीण मिश्र धातु	'००० टन	N.A.	'000 Tonnes	Ferroy alloys
13	रेल्वे डब्बे	संख्या	N.A.	Numbers	Railway Coaches
14	वीज	दशलक्ष कि.वॉट तास	1,03,779	Million KWH	Electricity

टिप / N.A. -- उपलब्ध नाही / Not Available * अस्थायी / Provisional

आधार :- १) भारतीय खान ब्यूरो, नागपूरचे भारतीय खनिज वर्ष पुस्तक

२) वस्त्रनिर्माण आयुक्त, भारत सरकार, मुंबई

३) सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

४) साखर आयुक्तालय, साखर संकुल, पुणे.

Source:- 1) Indian Minerals Yearbook, Indian Bureau of Mines, Nagpur

2) Textile Commissioner, Government of India, Mumbai

3) Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune.

4) Office of Commissioner of Sugar, Pune.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.6

19. उत्पादन /
तक्ता क्रमांक /
चालू कारखान्यातील कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण /

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	कामगार 1-9 Workers		कामगार 10-19 Workers		कामगार 20-49 Workers		कामगार 50-99 Workers		कामगार 100-249 Workers	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई शहर	415	2,489	383	5,052	584	15,499	176	11,085	95	14,287
2	मुंबई उपनगर	860	5,207	975	13,059	1,013	28,279	491	29,756	287	43,041
3	ठाणे	1,405	9,271	1,846	25,727	2,971	82,095	1,366	81,642	627	91,717
4	रायगड	201	1,293	250	3560	345	10,686	242	15,545	145	22,767
5	रत्नागिरी	149	819	65	866	67	2,117	34	2,256	26	3,784
6	सिंधुदुर्ग	76	352	17	274	30	935	12	823	3	334
7	नाशिक	496	2,648	589	8,129	525	16,508	176	12,424	125	19,536
8	धुळे	190	968	59	775	37	1,139	18	1,177	12	1,921
9	नंदुरबार	50	259	16	204	10	293	4	282	2	368
10	जळगाव	359	1,915	326	4,343	212	6,672	32	2,206	17	2,498
11	अहमदनगर	303	1,272	340	4,665	198	5,806	56	3,752	36	5,159
12	पुणे	477	2,900	1,002	14,056	1,754	49,887	996	59,740	666	1,01,576
13	सातारा	116	457	112	1,596	132	4,099	69	4,804	65	10,267
14	सांगली	283	1,349	272	3,660	182	5,558	64	4,227	41	6,323
15	सोलापूर	3,014	14,215	92	1,316	93	2,787	75	4,823	33	5,170
16	कोल्हापूर	507	2,491	599	8,674	407	12,190	152	10,436	112	17,185
17	औरंगाबाद	220	1,030	216	3,078	377	11,191	165	10,779	128	20,045
18	जालना	55	283	55	679	118	4,063	40	2,476	15	2,508
19	परभणी	47	183	22	311	52	1,527	12	680	4	626
20	हिंगोली	69	235	7	93	45	1,357	17	1,047	7	1,252
21	बीड	140	451	42	514	50	1,594	19	1,145	11	1,828
22	नांदेड	24	133	27	360	9	270	7	418	9	1,507
23	उस्मानाबाद	69	396	45	607	29	915	5	314	11	1,713
24	लातूर	30	113	7	95	17	465	4	234	4	719
25	बुलढाणा	216	1,177	112	1,387	26	789	14	873	6	1,034
26	ओला	284	1,670	119	1,507	32	1,007	8	605	6	1,140
27	वाशिम	287	1,356	63	745	20	628	6	447	4	467
28	अमरावती	127	632	136	1,696	38	1,213	8	535	5	976
29	यवतमाळ	50	219	36	470	9	250	1	50	3	448
30	वर्धा	65	303	24	329	48	1,378	15	778	19	2,992
31	नागपूर	1,239	5,435	244	3,396	223	7,047	92	6,442	75	11,798
32	भंडारा	104	511	10	137	11	349	2	168	4	610
33	गोदिंया	115	663	24	320	18	521	6	440	8	1,084
34	चंद्रपूर	21	124	8	106	5	164	--	--	1	129
35	गडचिरोली	56	232	1	10	5	126	1	95	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	**12,119**	**63,051**	**8,141**	**1,11,796**	**9,692**	**2,79,404**	**4,385**	**2,72,504**	**2,612**	**3,96,809**

F : कारखाने / Factories
W : कामगार / Workers

INDUSTRIES AND MINING
TABLE No.19.6
Distribution of working factories according to their workers strength
(2013)

कामगार 250-499 Workers		कामगार 500-749 Workers		कामगार 750-999 Workers		कामगार 1000-4999 Workers		५,००० व त्याहून अधिक कामगार 5,000 and above Workers		एकूण Total		Districts
F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(2)
25	7,563	9	5,455	3	2,806	5	11,456	2	16,438	1,697	92,130	Mumbai City
72	24,394	12	6,497	9	7,815	14	30,927	2	16,541	3,735	2,05,516	Mumbai Suburban
154	49,769	37	20,452	9	8,049	18	30,498	--	--	8,433	3,99,220	Thane
47	16,722	18	11,254	6	5,364	6	10,308	--	--	1,260	97,499	Raigad
6	2,184	3	1,696	1	922	7	10,422	--	--	358	25,066	Ratnagiri
1	301	--	--	--	--	--	--	--	--	139	3,019	Sindhudurg
39	14,719	14	8,329	6	5,579	13	23,359	--	--	1,983	1,11,231	Nashik
4	1,197	1	540	--	--	2	3,092	--	--	323	10,809	Dhule
--	--	1	602	1	995	--	--	--	--	84	3,003	Nandurbar
9	3,382	3	1,708	--	--	5	8,662	--	--	963	31,386	Jalgaon
17	6,234	7	3,937	9	7,457	2	2,151	--	--	968	40,433	Ahmednagar
215	74,691	70	40,324	34	29,325	54	1,02,226	2	24,468	5,270	4,99,193	Pune
19	6,944	9	5,229	8	6,714	3	3,348	--	--	533	43,458	Satara
26	9,741	4	2,497	1	980	2	2,262	--	--	875	36,597	Sangli
34	11,883	5	3,112	1	864	1	1,124	--	--	3,348	45,294	Solapur
36	12,773	17	10,637	8	6,518	7	8,634	--	--	1,845	89,538	Kolhapur
52	18,926	7	4,569	6	5,164	7	12,636	--	--	1,178	87,418	Aurangabad
8	2,962	--	--	1	793	--	--	--	--	292	13,764	Jalna
3	965	--	--	--	--	--	--	--	--	140	4,292	Parbhani
5	1,790	--	--	1	753	1	2,130	--	--	152	8,657	Hingoli
3	890	2	1,016	--	--	--	--	--	--	267	7,438	Beed
2	841	3	1,722	--	--	--	--	--	--	81	5,251	Nanded
10	3,755	1	500	1	760	--	--	--	--	171	8,960	Osmanabad
1	461	--	--	--	--	--	--	--	--	63	2,087	Latur
6	1,863	1	662	--	--	--	--	--	--	381	7,785	Buldhana
3	897	--	--	--	--	1	1,080	--	--	453	7,906	Akola
4	1,334	--	--	--	--	1	1,397	--	--	385	6,374	Washim
2	519	--	--	--	--	1	2,118	--	--	317	7,689	Amravati
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	99	1,437	Yavatmal
10	3,574	5	2,697	--	--	6	9,293	--	--	192	21,344	Wardha
33	12,284	6	3,665	5	4,357	8	16,445	--	--	1,925	70,869	Nagpur
1	290	--	--	--	--	2	2,596	--	--	134	4,661	Bhandara
1	437	5	3,071	1	922	5	13,204	--	--	183	20,662	Gondiya
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	35	523	Chandrapur
--	--	--	--	--	--	1	1,301	--	--	64	1,764	Gadchiroli
848	**2,94,285**	**240**	**1,40,171**	**111**	**96,137**	**172**	**3,10,669**	**6**	**57,447**	**38,326**	**20,22,273**	**Maharashtra State**

आधार : औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source : Directorate of Industrial safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

19. उद्योग आणि खाणकाम /

तक्ता क्रमांक /

३१ डिसेंबर, २०१३ रोजी संपणाऱ्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटांनुसार संख्या

२०१३-

अक्र.	जिल्हे	कृषी व पशुपैदास, शिकार व संबंधित सेवा सूत काढणे,वटणी,सफाई इत्यादी सेवा Crop and animal production, hunting and related services		कोळसा, दगडी कोळसा यांचे खाणकाम Mining of coal and lignite		कच्या धातुचे खाणकाम Mining of metal ores		खनिज व धातुचे खाणकाम Other mining and quarrying	
		F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई शहर	3	39	--	--	--	--	--	--
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--
3	ठाणे	--	--	--	--	1	150	5	148
4	रायगड	--	--	--	--	1	65	--	--
5	रत्नागिरी	--	--	--	--	--	--	--	--
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	--	--	--	--
7	नाशिक	2	57	--	--	--	--	--	--
8	धुळे	24	407	--	--	--	--	1	42
9	नंदुरबार	9	1,127	--	--	--	--	--	--
10	जळगांव	125	4,079	--	--	--	--	1	16
11	अहमदनगर	19	471	--	--	--	--	--	--
12	पुणे	--	--	--	--	--	--	--	--
13	सातारा	1	40	--	--	--	--	--	--
14	सांगली	3	48	--	--	--	--	--	--
15	सोलापूर	--	--	--	--	--	--	2	305
16	कोल्हापूर	--	--	--	--	--	--	1	10
17	औरंगाबाद	78	3,280	--	--	--	--	--	--
18	जालना	93	3,526	--	--	--	--	--	--
19	परभणी	70	2,255	--	--	--	--	--	--
20	बीड	45	1,822	--	--	--	--	--	--
21	नांदेड	26	846	--	--	--	--	--	--
22	उस्मानाबाद	1	135	--	--	--	--	--	--
23	लातूर	0	--	--	--	--	--	--	--
24	हिंगाली	22	499	--	--	--	--	--	--
25	बुलढाणा	93	2,069	--	--	--	--	--	--
26	अकोला	74	1,219	2	19	--	--	--	--
27	अमरावती	4	46			--	--	--	--
28	यावतमाळ	63	900	2	74	--	--	--	--
29	वाशिम	5	249	--	--	--	--	--	--
30	वर्धा	56	4,780	--	--	--	--	--	--
31	नागपूर	23	845	--	--	--	--	2	22
32	भंडारा	1	44	--	--	--	--	--	--
33	चंद्रपूर	4	34	--	--	--	--	--	--
34	गडचिरोली	--	--	--	--	--	--	--	--
35	गोंदिया	--	--	--	--	--	--	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	**844**	**28,817**	**4**	**93**	**2**	**215**	**12**	**543**

INDUSTRIES AND MINING

TABLE No.19.7

Number of working factories and average daily employment in Major Groups of Industries during the year ending 31st Dec, 2013

खाद्य वस्तुंचे उत्पादन		पेयांचे उत्पादन		तंबाखू उत्पादन		कापडांचे उत्पादन		Districts
Manufacture of food products		Manufacture of beverages		Manufacture of tobacco products		Manufacture of textiles		
F	W	F	W	F	W	F	W	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
127	4,085	8	118	0	--	57	7,830	MumbaiCity
118	10,548	21	1,455	--	--	149	8,008	Mumbai Suburban
291	13,427	112	3,456	4	660	1,099	68,477	Thane
99	8,718	27	2,323	--	--	13	1,064	Raigad
36	2,181	42	667	1	25	3	132	Ratnagiri
33	1,204	18	179	--	--	--	--	Sindhudurg
131	7,771	36	2,203	--	--	126	3,347	Nashik
90	2,698	12	71	--	--	54	3,880	Dhule
38	1,417	9	73	--	--	--	--	Nandurbar
225	6,107	28	157	10	483	6	1,272	Jalgaon
147	13,130	24	1,019	7	1,579	4	78	Ahmednagar
218	26,320	60	2,699	4	654	30	4,496	Pune
90	9,087	17	495	4	112	8	933	Satara
138	13,209	17	409	--	--	140	4,799	Sangli
136	13,477	13	296	--	--	2,802	16,571	Solapur
176	20,437	22	524	5	58	468	22,974	Kolhapur
40	4,420	24	3,122	--	--	21	434	Aurangabad
40	2,643	3	5	3	380	4	708	Jalna
15	1,478	0	--	--	--	--	--	Parbhani
13	3,158	3	22	--	--	--	--	Hingoli
58	3,337	5	148	--	--	1	40	Beed
13	2,071	4	192	--	--	3	859	Nanded
100	6,497	3	146	--	--	7	978	Osmanabad
10	840	--	--	--	--	1	230	Latur
125	2,013	10	46	--	--	8	1,388	Buldhana
231	2,540	9	63	--	--	3	521	Akola
74	657	8	386	--	--	5	633	Washim
41	968	9	279	--	--	5	2,428	Amravati
14	323	1	37	--	--	7	115	Yavatmal
22	1,603	--	--	--	--	19	6,309	Wardha
123	5,897	38	700	3	155	26	8,439	Nagpur
9	231	6	44	--	--	1	8	Bhandara
22	348	2	7	--	--	--	--	Gondiya
17	144	1	3	--	--	--	--	Chandrapur
28	121	0	--	4	65	--	--	Gadchiroli
3,088	**1,93,105**	**592**	**21,344**	**45**	**4,171**	**5,070**	**1,66,951**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

अक्र.	जिल्हे	परिधान करण्याची वस्त्रे Manufacture of wearing apparel		चामडी कमविणे व चामडयांचे उत्पादन Manufacture of leather and related products		लाकूड व लाकडाचे उत्पादन (फर्निचर सोडून) Manufacture of wood and products of wood and cork (excluding furniture)		कागद व कागदांच्या वस्तुंचे उत्पादन Manufacture of paper and paper products		मुद्रण, ध्वनि व चित्रमुद्रणाचे पुर्नउत्पादन Printing and reproduction of recorded media	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)
1	मुंबई शहर	258	9,951	14	362	111	1,157	12	204	259	7,877
2	मुंबई उपनगर	354	13,266	53	1,867	79	1,012	49	799	188	4,683
3	ठाणे	231	20,203	29	1,748	239	2,784	246	9,139	314	12,922
4	रायगड	9	515	--	--	37	584	22	781	18	1,289
5	रत्नागिरी	--	--	--	--	60	256	9	339	1	15
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	42	179	1	18	--	--
7	नाशिक	8	468	5	239	172	804	93	2,669	34	5,834
8	धुळे	4	910	--	--	51	174	1	10	1	16
9	नंदुरबार	--	--	--	--	17	137	1	15	--	--
10	जळगांव	0	--	2	29	150	530	27	459	13	293
11	अहमदनगर	--	--	--	--	186	609	19	266	9	304
12	पुणे	24	2,669	2	71	195	2,759	111	6,552	115	4,368
13	सातारा	2	250	3	45	73	373	12	675	3	53
14	सांगली	15	2,126	1	11	106	815	24	642	15	310
15	सोलापूर	8	219	2	46	80	641	11	438	12	331
16	कोल्हापूर	3	345	3	23	191	785	29	848	28	1,185
17	औरंगाबाद	1	11	1	10	116	642	58	2,130	19	898
18	जालना	--	--	--	--	26	104	2	26	1	26
19	परभणी	0	--	--	--	39	140	0	--	0	--
20	बीड	--	--	--	--	66	243	2	230	--	--
21	नांदेड	--	--	3	44	116	371	2	20	2	55
22	उस्मानाबाद	1	721	--	--	19	96	3	43	--	--
23	लातूर	1	29	0	--	18	67	4	98	1	6
24	हिंगाली	--	--	1	16	25	287	--	--	--	--
25	बुलढाणा	--	--	--	--	73	245	23	367	--	--
26	अकोला	--	--	--	--	57	225	--	--	4	126
27	अमरावती	2	22	1	10	172	614	2	32	2	14
28	यावतमाळ	--	--	--	--	70	239	2	16	--	--
29	वाशिम	--	--	--	--	58	469	3	29	--	--
30	वर्धा	--	--	--	--	41	202	5	77	1	5
31	नागपूर	2	31	4	119	717	3,312	63	2,515	47	1,264
32	भंडारा	--	--	1	32	51	212	1	146	--	--
33	चंद्रपूर	--	--	1	6	70	391	8	233	--	--
34	गडचिरोली	--	--	--	--	6	24	2	62	--	--
35	गोंदिया	0		--	--	16	82	0	--	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	**923**	**51,736**	**126**	**4,678**	**3,545**	**21,564**	**847**	**29,878**	**1,087**	**41,874**

Table No. 19.7 - Contd….

कोळसा व शुध्द पेट्रोलियम उत्पादने व अणूइंधने		रसायने आणि रासायनिक उत्पादने		औषधे, वैद्यकीय रसायने व जैविक उत्पादने		रबर व प्लास्टीक उत्पादने		
Manufacture of coke and refined petroleum products		Manufacture of chemicals and chemical products		Manufacture of pharmaceuticals, Medicinal, chemical and biotic products		Manufacture of rubber and plastics products		Districts
F	W	F	W	F	W	F	W	
(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(2)
3	70	31	845	10	1,123	44	535	Mumbai City
8	7,154	136	7,120	61	5,543	202	5,391	Mumbai Suburban
86	4,145	1,136	38,784	402	25,035	626	22,026	Thane
35	2,208	326	29,769	73	8,690	46	2,985	Raigad
0	--	85	8,024	15	959	15	247	Ratnagiri
--	--	4	23	1	18	3	64	Sindhudurg
6	244	136	3,358	42	3,767	148	7,735	Nashik
0	--	20	844	4	54	17	183	Dhule
2	29	1	9	0	--	1	3	Nandurbar
3	19	49	1,228	20	374	147	6,599	Jalgaon
3	49	37	851	14	1,521	60	1,545	Ahmednagar
16	615	244	11,249	103	17,758	332	28,528	Pune
1	22	22	1,247	9	1,148	36	3,104	Satara
5	156	31	627	11	393	44	576	Sangli
--	--	21	475	19	1,448	63	1,963	Solapur
6	63	45	1,179	10	583	49	1,475	Kolhapur
3	135	69	3,242	51	10,012	106	7,807	Aurangabad
--	--	23	354	--	--	11	174	Jalna
1	13	2	13	--	--	1	45	Parbhani
--	--	5	88	--	--	0	--	Hingoli
--	--	9	368	3	337	1	2	Beed
0	--	16	421	1	30	--	--	Nanded
1	9	4	81	--	--	2	23	Osmanabad
--	--	--	--	--	--	--	--	Latur
--	--	9	951	2	81	6	82	Buldhana
3	139	8	456	2	276	11	174	Akola
--	--	13	275	1	9	13	144	Washim
--	--	5	70	1	36	--	--	Amravati
1	100	1	18	--	--	1	15	Yavatmal
1	30	9	964	--	--	--	--	Wardha
15	356	110	4,408	28	2,112	89	4,652	Nagpur
1	12	7	72	1	3	5	74	Bhandara
6	160	14	427	--	--	0	--	Gondiya
--	--	2	30	1	46	--	--	Chandrapur
--	--	9	130	0	--	0	--	Gadchiroli
206	**15,728**	**2,639**	**1,18,000**	**885**	**81,356**	**2,079**	**96,151**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

अक्र.	जिल्हे	अधातू खनिज उत्पादन		मूलभूत धातू तयार करणे		फेब्रीकेटेड धातू उत्पादने		संगणक सामग्री , इलेक्ट्रॉनिक आणि चष्म्याची उत्पादने		विद्युत सामुग्रीची उत्पादने	
		Manufacture of other non-metallic mineral products		Manufacture of basic metals		Manufacture of fabricated metal products, except machinery		Manufacture of computer, electronic and optical products		Manufacture of electrical equipment	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)
1	मुंबई शहर	39	1,473	20	460	78	1,323	21	938	35	1,528
2	मुंबई उपनगर	131	4,210	60	1,665	473	19,692	81	5,150	173	14,667
3	ठाणे	165	6,176	293	20,328	1,609	66,519	135	8,250	331	18,842
4	रायगड	45	5,548	131	12,733	151	8,510	6	255	20	1,620
5	रत्नागिरी	13	561	4	96	21	1,522	1	15	5	152
6	सिंधुदुर्ग	8	219	1	301	9	273	--	--	--	--
7	नाशिक	63	5,003	112	6,025	383	19,354	38	2,467	31	1,365
8	धुळे	9	127	7	508	4	113	--	--	3	17
9	नंदुरबार	0	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10	जळगांव	17	885	10	216	27	570	4	122	26	885
11	अहमदनगर	22	364	51	2,969	198	5,515	6	480	36	3,786
12	पुणे	118	7,616	169	15,073	1,543	95,727	183	18,448	305	27,290
13	सातारा	10	236	32	6,407	77	4,138	3	144	17	3,886
14	सांगली	34	636	83	3,870	37	1,099	2	45	20	658
15	सोलापूर	19	203	21	1,701	26	1,567	3	21	0	
16	कोल्हापूर	42	902	233	15,219	286	9,480	10	470	29	2,561
17	औरंगाबाद	25	1,511	38	3,510	211	9,480	16	3,130	43	6,437
18	जालना	3	130	56	4,124	7	221	--	--	2	418
19	परभणी	3	40	0	--	--	--	--	--	--	--
20	बीड	5	397	--	--	2	127	--	--	--	--
21	नांदेड	11	212	0	--	11	406	--	--	--	--
22	उस्मानाबाद	1	23	--	--	7	146	--	--	0	--
23	लातूर	0	--	10	278	4	136	--	--	0	--
24	हिंगाली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
25	बुलढाणा	8	72	1	14	1	10	--	--	--	--
26	अकोला	8	207	7	60	1	8	--	--	2	44
27	अमरावती	51	731	2	16	5	164	--	--	4	36
28	यावतमाळ	96	2,003	1	59	1	17	--	--	--	--
29	वाशिम	1	7	1	12	--	--	--	--	--	--
30	वर्धा	4	43	2	2,227	7	3,310	--	--	1	20
31	नागपूर	104	3,834	162	9,293	135	6,207	7	165	37	1,301
32	भंडारा	5	32	3	1,728	29	434	1	17	0	--
33	चंद्रपूर	30	9,817	3	203	1	32	1	5	--	--
34	गडचिरोली	1	6		--	--	--	--	--	--	--
35	गोंदिया	2	9	0	--	--	--	--	--	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	**1,093**	**53,233**	**1,513**	**1,09,095**	**5,344**	**2,56,100**	**518**	**40,122**	**1,120**	**85,513**

Table No. 19.7 - Contd….

इतर वर्गीकृत नसलेले यंत्रे व यंत्रसामुग्रीची उत्पादने Manufacture of machinery and equipment n.e.c.		मोटार वाहने, ट्रेलर्स, निमट्रेलर्सची उत्पादने Manufacture of motor vehicles ,trailers and semi-trailors		इतर परिवहन सामुग्रीची उत्पादने Manufacture of other transport equipment		फर्निचर उत्पादने Manufacture of furniture		Districts
F	W	F	W	F	W	F	W	
(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(2)
57	12,921	10	266	24	12,000	16	238	Mumbai City
286	10,738	40	2,757	9	341	41	704	Mumbai Suburban
388	19,796	54	3,549	18	3,474	42	1,286	Thane
26	1,312	30	1,509	2	106	2	64	Raigad
1	193	--	--	6	4,927	2	16	Ratnagiri
0	--	--	--	--	--	1	7	Sindhudurg
83	4,487	--	--	--	--	--	402	Nashik
1	10	--	--	--	--	--	--	Dhule
--	--	--	--	--	--	--	--	Nandurbar
9	139	11	1,399	--	--	4	42	Jalgaon
14	872	16	598	2	795	5	70	Ahmednagar
454	62,128	559	1,29,351	25	7,747	26	1,194	Pune
51	6,620	4	285	4	634	3	307	Satara
29	2,064	3	75	5	218	10	203	Sangli
4	138	2	1,424	1	52	3	12	Solapur
45	4,506	14	391	1	21	15	296	Kolhapur
39	4,622	64	7,522	90	11,423	--	--	Aurangabad
2	484	--	--	--	--	--	--	Jalna
--	--	--	--	--	--	--	--	Parbhani
0	--	--	--	--	--	--	--	Hingoli
--	--	--	--	--	--	--	--	Beed
--	--	--	--	--	--	--	--	Nanded
--	--	--	--	--	--	--	--	Osmanabad
--	--	--	--	--	--	--	--	Latur
0	--	--	--	--	--	--	--	Buldhana
2	62	0	--	--	--	1	4	Akola
4	661	--	--	--	--	2	11	Washim
--	--	1	12	--	--	--	--	Amravati
--	--	--	--	--	--	--	--	Yavatmal
5	157	--	--	--	--	--	--	Wardha
27	726	19	3,800	4	117	13	336	Nagpur
--	--	2	1,030	1	290	1	13	Bhandara
1	187	--	--	--	--	--	--	Gondiya
--	--	--	--	--	--	--	--	Chandrapur
--	--	1	3	--	--	0	--	Gadchiroli
1,528	**1,32,823**	**871**	**1,67,821**	**198**	**43,419**	**197**	**5,205**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

अक्र.	जिल्हे	इतर उत्पादने Other manufacturing		यंत्रे व यंत्रसामुग्रीची दुरुस्ती व यंत्रसामुग्रीची दुरुस्ती व यंत्रासामग्री Repair and installation of machinery and equipment		वीज,वायू,वाफ आणि वातानुकुलित सेवा पुरवठा Supply of Electricity, gas, steam and air conditioning services		पाण्याचे संचयन, प्रक्रिया व वितरण Water collection, treatment and supply		मलनिस्सारण: Sewerage	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(55)	(56)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(64)
1	मुंबई शहर	102	4,690	59	7,334	2	92	10	295	13	235
2	मुंबई उपनगर	605	46,050	9	707	8	2,619	9	729	20	370
3	ठाणे	71	5,088	42	2,583	17	2,317	18	884	1	20
4	रायगड	3	124	13	391	20	1,188	2	65	--	--
5	रत्नागिरी	6	345	--	--	5	2,534	1	8	--	--
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	1	14	1	4	--	--
7	नाशिक	9	391	104	11,485	8	1,703	33	437	--	--
8	धुळे	--	--	--	--	--	--	4	46	--	--
9	नंदुरबार	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10	जळगांव	2	26	--	--	4	3,814	7	71	--	--
11	अहमदनगर	1	51	3	172	6	100	7	135	--	--
12	पुणे	25	1,649	17	1,154	17	595	13	627	11	280
13	सातारा	1	1,082	2	67	7	207	4	103	--	--
14	सांगली	2	255	3	101	2	27	6	134	--	--
15	सोलापूर	5	437	--	--	4	101	4	189	1	48
16	कोल्हापूर	5	169	6	127	13	481	7	123	2	21
17	औरंगाबाद	2	36	4	400	4	118	4	98	--	--
18	जालना	--	--	--	--	--	--	3	39	--	--
19	परभणी	--	--	--	--	2	100	--	--	--	--
20	बीड	0	--	--	--	1	2,130	--	--	--	--
21	नांदेड	--	--	--	--	1	25	2	50	--	--
22	उस्मानाबाद	--	--	3	82	--	--	--	--	--	--
23	लातूर	--	--	--	--	0	--	2	29	--	--
24	हिंगाली	--	--	--	--	1	125	--	--	--	--
25	बुलढाणा	3	24	--	--	1	7	2	10	--	--
26	अकोला	0	--	--	--	3	1,110	--	--	--	--
27	अमरावती	--	--	--	--	1	1,397	1	5	--	--
28	यावतमाळ	--	--	--	--	2	91	1	7	--	--
29	वाशिम	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
30	वर्धा	--	--	--	--	3	318	1	7	--	--
31	नागपूर	1	4	3	21	13	6,904	6	176	--	--
32	भंडारा	1	4	--	--	--	--	1	9	--	--
33	चंद्रपूर	--	--	--	--	5	5,267	--	--	--	--
34	गडचिरोली	--	--	--	--	2	162	--	--	--	--
35	गोंदिया	--	--	--	--	1	1,301	--	--	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	**844**	**60,425**	**268**	**24,624**	**154**	**34,847**	**149**	**4,280**	**48**	**974**

Table No. 19.7 - Contd….

टाकाऊ वस्तूंचे संचयन,प्रक्रिया व वापर		निरुपयोगी वस्तूंचे पुर्नमाध्यमीकरणाची व्यवस्था करणे		इमारत बांधकामे		अभियांत्रिकी		रचनात्मक स्वरुपाची बांधकामे		
Waste collection, treatment and disposal activities;		Remediation activities and other waste management activities		Construction of buildings		Civil engineering		Specialized construction activities		Districts
F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	
(65)	(66)	(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)	(73)	(74)	(2)
18	960	--	--	--	--	0	--	0	--	Mumbai City
1	63	--	--	1	46	3	34	5	400	Mumbai Suburban
3	66	3	83	--	--	--	--	3	224	Thane
--	--	--	--	1	12	1	89	1	188	Raigad
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Ratnagiri
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Sindhudurg
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Nashik
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Dhule
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Nandurbar
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Jalgaon
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Ahmednagar
1	60	--	--	1	20	--	--	4	101	Pune
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Satara
1	40	--	--	--	--	--	--	--	--	Sangli
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Solapur
1	20	--	--	--	--	--	--	--	--	Kolhapur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Aurangabad
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Jalna
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Parbhani
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Hingoli
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Beed
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Nanded
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Osmanabad
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Latur
1	6	--	--	--	--	--	--	--	--	Buldhana
1	8	--	--	--	--	--	--	--	--	Akola
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Washim
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Amravati
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Yavatmal
--	--	--	--	--	--	--	--	1	5	Wardha
2	19	--	--	--	--	1	111	--	--	Nagpur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Bhandara
--	--	1	5	--	--	1	2,667	--	--	Gondiya
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Chandrapur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Gadchiroli
29	**1,242**	**4**	**88**	**3**	**78**	**6**	**2,901**	**14**	**918**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

अक्र.	जिल्हे	घाऊक व किरकोळ व्यापार मोटार व मोटार सायकल दुरुस्ती Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles		घाऊक व्यापार ,मोटार वाहने व मोटार सायकली वगळून Wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycle		किरकोळ व्यापार मोटार व मोटार सायकल वगळून Retail trade, except of motor vehicles and motorcycle		पाइपलाइन द्वारे वाहतूक Land transport and transport via pipelines		हवाई वाहतूक Air transport	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(75)	(76)	(77)	(78)	(79)	(80)	(81)	(82)	(83)	(84)
1	मुंबई शहर	98	7,726	16	1,339	103	1,837	1	14	--	--
2	मुंबई उपनगर	160	10,330	10	5,469	114	3,368	--	--	4	465
3	ठाणे	149	8,578	17	498	185	3,820	--	--	--	--
4	रायगड	33	1,853	6	586	47	1,004	1	178	--	--
5	रत्नागिरी	17	812	1	922	8	118	--	--	--	--
6	सिंधुदुर्ग	10	453	--	--	4	55	--	--	--	--
7	नाशिक	55	3,252	0	--	48	802	--	--	--	--
8	धुळे	10	626	1	19	4	45	--	--	--	--
9	नंदुरबार	5	184	--	--	1	9	--	--	--	--
10	जळगांव	25	1,072	2	19	3	114	--	--	--	--
11	अहमदनगर	36	1,485	2	24	12	1,112	--	--	--	--
12	पुणे	166	13,882	12	956	129	3,289	--	--	--	--
13	सातारा	25	1,410	--	--	3	26	--	--	--	--
14	सांगली	30	1,666	1	61	10	205	--	--	--	--
15	सोलापूर	34	1,508	1	80	42	1,420	--	--	--	--
16	कोल्हापूर	62	3,562	0	--	29	367	--	--	--	--
17	औरंगाबाद	39	2,443	0	--	9	295	--	--	--	--
18	जालना	8	248	--	--	1	10	--	--	--	--
19	परभणी	7	208	--	--	--	--	--	--	--	--
20	बीड	10	440	--	--	--	--	--	--	--	--
21	नांदेड	15	1,167	--	--	--	--	--	--	--	--
22	उस्मानाबाद	7	410	--	--	2	22	--	--	--	--
23	लातूर	11	547	--	--	1	16	--	--	--	--
24	हिंगाली	3	90	--	--	--	--	--	--	--	--
25	बुलढाणा	14	395	--	--	--	--	--	--	--	--
26	अकोला	23	629	--	--	--	--	--	--	--	--
27	अमरावती	15	501	--	--	--	--	--	--	--	--
28	यावतमाळ	15	475	--	--	--	--	--	--	--	--
29	वाशिम	6	63	--	--	--	--	--	--	--	--
30	वर्धा	9	588	2	154	--	--	--	--	--	--
31	नागपूर	77	2,552	8	320	8	54	--	--	--	--
32	भंडारा	6	226	--	--	--	--	--	--	--	--
33	चंद्रपूर	10	675	2	167	1	31	--	--	--	--
34	गडचिरोली	3	46	--	--	--	--	--	--	--	--
35	गोंदिया	2	51	--	--	--	--	--	--	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	**1,195**	**70,153**	**81**	**10,614**	**764**	**18,019**	**2**	**192**	**4**	**465**

Table No. 19.7 - Contd….

गोदामे व परिवहन सहाय्यकारी कार्य Warehousing and support activities for transportation		अन्न व शितपेय सेवा कार्य Food and beverage service activities		प्रकाशने Publishing activities		चलतचित्रे, व्हिडिओ आणि दुरदर्शन कार्यक्रमांची निर्मिती ध्वनीमुद्रण आणि संगीत प्रकाशन प्रक्रिया Motion picture, video and television programme products		Districts
F	W	F	W	F	W	F	W	
(85)	(86)	(87)	(88)	(89)	(90)	(91)	(92)	(2)
3	28	--	--	8	1,218	3	80	Mumbai City
14	2,800	1	9	5	870	10	350	Mumbai Suburban
20	1,271	1	50	3	217	5	365	Thane
6	451	--	--	--	--	--	--	Raigad
--	--	--	--	--	--	--	--	Ratnagiri
2	8	--	--	--	--	--	--	Sindhudurg
13	351	--	--	--	--	--	--	Nashik
1	9	--	--	--	--	--	--	Dhule
--	--	--	--	--	--	--	--	Nandurbar
5	42	--	--	--	--	--	--	Jalgaon
15	222	--	--	--	--	--	--	Ahmednagar
6	407	--	--	--	--	--	--	Pune
6	100	--	--	--	--	--	--	Satara
44	1,060	--	--	--	--	--	--	Sangli
7	175	--	--	--	--	--	--	Solapur
5	236	--	--	--	--	1	45	Kolhapur
--	--	--	--	--	--	--	--	Aurangabad
1	8	--	--	--	--	--	--	Jalna
--	--	--	--	--	--	--	--	Parbhani
--	--	--	--	--	--	--	--	Hingoli
1	10	--	--	--	--	--	--	Beed
--	--	--	--	--	--	--	--	Nanded
1	7	--	--	--	--	--	--	Osmanabad
--	--	--	--	--	--	--	--	Latur
1	5	--	--	--	--	--	--	Buldhana
--	--	--	--	--	--	--	--	Akola
3	10	--	--	--	--	--	--	Washim
2	15	--	--	--	--	--	--	Amravati
--	--	--	--	--	--	--	--	Yavatmal
--	--	--	--	--	--	--	--	Wardha
2	31	--	--	2	46	--	--	Nagpur
--	--	--	--	--	--	--	--	Bhandara
--	--	--	--	--	--	--	--	Gondiya
--	--	--	--	--	--	--	--	Chandrapur
1	2	--	--	--	--	--	--	Gadchiroli
159	**7,248**	**2**	**59**	**18**	**2,351**	**19**	**840**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

अक्र.	जिल्हे	दूरसंचार Telecommunications		संगणक आज्ञावली व संबंधीत कार्ये Computer programming, consultancy and related activities		माहिती सेवा संबंधित कार्ये Information service activities and related activities		ईतर आर्थिक कार्ये Other financial activities		स्थावर मालमत्ता विषयी कार्ये Real estate activities	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(93)	(94)	(95)	(96)	(97)	(98)	(99)	(100)	(101)	(102)
1	मुंबई शहर	--	--	--	--	1	60	--	--	--	--
2	मुंबई उपनगर	1	186	1	232	--	--	--	--	--	--
3	ठाणे	--	--	--	--	1	8	--	--	--	
4	रायगड	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
5	रत्नागिरी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
7	नाशिक	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
8	धुळे	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
9	नंदुरबार	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10	जळगांव	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
11	अहमदनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
12	पुणे	--	--	1	79	--	--	1	20	--	--
13	सातारा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
14	सांगली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
15	सोलापूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
16	कोल्हापूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
17	औरंगाबाद	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
18	जालना	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
19	परभणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
20	बीड	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
21	नांदेड	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
22	उस्मानाबाद	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
23	लातूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
24	हिंगाली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
25	बुलढाणा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
26	अकोला	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
27	अमरावती	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
28	यावतमाळ	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
29	वाशिम	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
30	वर्धा	--	--	--	--	--	--	--	--	1	334
31	नागपूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
32	भंडारा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
33	चंद्रपूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
34	गडचिरोली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
35	गोंदिया	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	**1**	**186**	**2**	**311**	**2**	**68**	**1**	**20**	**1**	**334**

Table No. 19.7 - Contd….

वास्तूविशारद आणि अभियांत्रिकी कार्ये, तांत्रिक तपासणी व विश्लेषण Architecture and engineering Activities, technical investigation and analysis		विज्ञान संशोधन आणि विकास Scientific research and development		इतर व्यावसायिक वैज्ञानिक आणि तांत्रिक कार्ये Other professional, scientific and technical activity		भाडे तत्वावरील कार्ये Rental and leasing activities		Districts
F	W	F	W	F	W	F	W	
(103)	(104)	(105)	(106)	(107)	(108)	(109)	(110)	(2)
--	--	--	--	3	103	1	18	Mumbai City
1	62	5	509	3	384	--	--	Mumbai Suburban
8	190	12	666	--	--	--	--	Thane
1	12	1	54	1	51	--	--	Raigad
--	--	--	--	--	--	--	--	Ratnagiri
--	--	--	--	--	--	--	--	Sindhudurg
--	--	1	7	--	--	--	--	Nashik
--	--	--	--	--	--	--	--	Dhule
--	--	--	--	--	--	--	--	Nandurbar
1	325	--	--	--	--	--	--	Jalgaon
--	--	--	--	--	--	--	--	Ahmednagar
4	194	3	797	--	--	--	--	Pune
2	28	--	--	--	--	--	--	Satara
--	--	--	--	--	--	--	--	Sangli
--	--	--	--	--	--	--	--	Solapur
--	--	--	--	--	--	--	--	Kolhapur
--	--	--	--	--	--	--	--	Aurangabad
--	--	--	--	--	--	--	--	Jalna
--	--	--	--	--	--	--	--	Parbhani
--	--	--	--	--	--	--	--	Hingoli
--	--	--	--	--	--	--	--	Beed
--	--	--	--	--	--	--	--	Nanded
--	--	--	--	--	--	--	--	Osmanabad
--	--	--	--	--	--	--	--	Latur
--	--	--	--	--	--	--	--	Buldhana
--	--	--	--	--	--	--	--	Akola
--	--	--	--	--	--	--	--	Washim
--	--	--	--	--	--	--	--	Amravati
--	--	--	--	--	--	--	--	Yavatmal
--	--	--	--	--	--	--	--	Wardha
1	3	--	--	--	--	--	--	Nagpur
--	--	--	--	--	--	--	--	Bhandara
--	--	--	--	--	--	--	--	Gondiya
--	--	--	--	--	--	--	--	Chandrapur
--	--	--	--	--	--	--	--	Gadchiroli
18	**814**	**22**	**2,033**	**7**	**538**	**1**	**18**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

अक्र.	जिल्हे	इमारतीमधील अंतर्गत पुरविण्यात येणाऱ्या सुविधा Services to buildings and landscape activities		कार्यालयीन प्रशासकीय सेवा व इतर सहाय्य सेवा कार्ये Office administrative, office support and other business		सार्वजनिक प्रशासन आणि संरक्षण; सक्तीची सामाजिक सुरक्षा Public administration and defence; compulsory social		शिक्षण Education		मानवी आरोग्य विषयक कार्ये Human health activities	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(111)	(112)	(113)	(114)	(115)	(116)	(117)	(118)	(119)	(120)
1	मुंबई शहर	--	--	1	47	--	--	3	64	--	--
2	मुंबई उपनगर	--	--	5	87	--	--	2	207	--	--
3	ठाणे	1	50	7	182	--	--	--	--	1	4
4	रायगड	--	--	2	535	--	--	--	--	--	--
5	रत्नागिरी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
7	नाशिक	--	--	5	74	--	--	--	--	--	--
8	धुळे	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
9	नंदुरबार	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10	जळगांव	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
11	अहमदनगर	--	--	6	235	--	--	--	--	--	--
12	पुणे	5	265	2	62	1	150	--	--	--	--
13	सातारा	--	--	1	194	--	--	--	--	--	--
14	सांगली	--	--	2	43	--	--	--	--	--	--
15	सोलापूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
16	कोल्हापूर	--	--	3	52	--	--	--	--	--	--
17	औरंगाबाद	--	--	3	250	--	--	--	--	--	--
18	जालना	--	--	3	136	--	--	--	--	--	--
19	परभणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
20	बीड	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
21	नांदेड	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
22	उस्मानाबाद	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
23	लातूर	--	--	1	13	--	--	--	--	--	--
24	हिंगाली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
25	बुलढाणा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
26	अकोला	--	--	1	16	--	--	--	--	--	--
27	अमरावती	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
28	यावतमाळ	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
29	वाशिम	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
30	वर्धा	1	198	1	13	--	--	--	--	--	--
31	नागपूर	--	--	1	6	--	--	--	--	--	--
32	भंडारा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
33	चंद्रपूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
34	गडचिरोली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
35	गोंदिया	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	**7**	**513**	**44**	**1,945**	**1**	**150**	**5**	**271**	**1**	**4**

F : कारखाने / Factories

W : कामगार / Workers

Table No. 19.7 - Contd….

निवास विरहीत सामाजिक कार्य सेवा (कला व मनोरंजन कार्ये) Social work activities without Accommodation (Arts & entertainment activities)		रचनात्मक कला विषयीची कार्ये Creative arts activities		संगणक, वैयक्तीक व गुहपयोगी वस्तूंची दुरुस्ती Repair of computers, personal and household goods		इतर खाजगी सेवा कार्ये Other personal service activities		अविभेदित वस्तू आणि सेवा उत्पादक कार्ये Undifferentiated goods- and services-producing activities		एकूण Total		Districts
F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	
(121)	(122)	(123)	(124)	(125)	(126)	(127)	(128)	(129)	(130)	(131)	(132)	(2)
1	50	--	--	11	389	3	208	--	--	1,697	92,130	Mumbai City
--	--	1	17	13	2,073	12	310	--	--	3,735	2,05,516	Mumbai Suburban
--	--	--	--	5	445	2	34	2	253	8,433	3,99,220	Thane
--	--	--	--	2	70	--	--	--	--	1,260	97,499	Raigad
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	358	25,066	Ratnagiri
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	139	3,019	Sindhudurg
--	--	--	--	--	--	1	6	--	--	1,983	1,11,231	Nashik
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	323	10,809	Dhule
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	84	3,003	Nandurbar
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	963	31,386	Jalgaon
--	--	--	--	--	--	1	26	--	--	968	40,433	Ahmednagar
--	--	--	--	9	1,130	6	164	--	--	5,270	4,99,193	Pune
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	533	43,458	Satara
--	--	--	--	1	16			--	--	875	36,597	Sangli
--	--	--	--	--	--	2	8	--	--	3,348	45,294	Solapur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1,845	89,538	Kolhapur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1,178	87,418	Aurangabad
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	292	13,764	Jalna
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	140	4,292	Parbhani
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	152	8,657	Hingoli
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	267	7,438	Beed
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	81	5,251	Nanded
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	171	8,960	Osmanabad
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	63	2,087	Latur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	381	7,785	Buldhana
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	453	7,906	Akola
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	385	6,374	Washim
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	317	7,689	Amravati
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	99	1,437	Yavatmal
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	192	21,344	Wardha
--	--	--	--	--	--	1	6	1	10	1,925	70,869	Nagpur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	134	4,661	Bhandara
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	183	20,662	Gondiya
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	35	523	Chandrapur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	64	1,764	Gadchiroli
1	**50**	**1**	**17**	**41**	**4,123**	**28**	**762**	**3**	**263**	**38,326**	**20,22,273**	**Maharashtra State**

आधार : औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Industrial safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai

19. उत्पादन/ MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No.19.8

वार्षिक उद्योग पाहणी (गणना + गैर गणना) / Annual Survey of Industries (Census + Non-census)

(2014-15)

अ.क्र. Sr. No.	उद्योग गट	कारखान्यांची संख्या No. of Factories	उत्पादक भांडवल Productive Capital	सर्व कर्मचारी (संख्या) All employees (No.)	एकूण उत्पादन Total Output	निखळ मूल्यवृद्धी Net Value added	Industries groups
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	सूत काढणे, वटणी, सफाई इ.	664	2,23,632	16,010	16,30,060	6,29,491	Cotton, ginning, cleaning etc.
2	मीठाचे उत्पादन	44	487	400	460	278	Extraction of salt
3	खाद्य उत्पादने	2,736	39,04,373	2,19,235	1,46,66,350	15,35,210	Food products
4	पेये	277	5,59,028	20,109	10,22,893	1,49,932	Beverages
5	तंबाखू उत्पादने	109	2,36,628	53,476	6,19,708	2,38,477	Tobacco products
6	वस्त्रोद्योग	1,913	17,71,847	1,54,083	41,22,638	5,59,808	Textiles
7	परिधान करण्याची वस्त्रे	1,041	4,32,923	39,248	9,87,507	1,62,510	Wearing apparels
8	चामडे व तत्सम वस्तूंचे उत्पादन	119	30,478	3,820	75,930	16,631	Leather and related products
9	लाकूड व लाकडाची उत्पादने (फर्निचर सोडून)	239	45,532	5,244	1,51,026	22,550	Wood and products of wood and cork, except furniture;
10	कागद आणि कागदाची उत्पादने	892	10,43,243	28,697	14,41,489	2,64,994	Paper and paper products
11	मुद्रण व ध्वनी व चित्रमुद्रणाचे पुर्नउत्पादन	980	4,42,964	38,245	10,79,593	2,75,216	Printing and reproduction of recorded media
12	कोळसा, शुध्द पेट्रोलियम यांची उत्पादने इ.	184	11,72,143	15,713	1,45,86,607	41,35,420	Coke, refined petroleum products
13	रसायने व रासायनिक उत्पादने	1,866	39,05,169	1,14,798	91,48,788	15,40,849	Chemicals and chemical products
14	औषध, वैद्यकीय रसायने व वनस्पती शास्त्रीय उत्पादने	836	27,32,260	1,09,537	49,36,281	15,96,938	Pharmaceuticals, medicinal chemical and botanical products
15	रबर आणि प्लॅस्टिक उत्पादने	1,792	32,03,299	93,385	47,03,681	9,51,548	Rubber and plastic products
16	इतर अधातू खनिज उत्पादने	1,032	35,07,885	44,529	23,67,774	6,44,337	Other non-metallic mineral products
17	मूलभूत धातूंची उत्पादने	1,514	58,85,145	1,28,099	1,13,66,870	9,09,033	Basic metal products
18	धातूच्या तयार वस्तूंची उत्पादने (यंत्रे व यंत्रसामग्री सोडून)	3,486	7,51,650	1,36,648	42,96,472	9,32,712	Fabricated metal products except machinery and equipment
19	संगणक, विद्युत आणि ऑप्टीकल उत्पादने	480	17,99,465	43,421	17,76,940	3,54,353	Computer, electronic and optical products
20	विद्युत सामग्रीची उत्पादने	1,374	13,62,996	84,520	40,00,354	8,03,340	Electrical equipment
21	इतर वर्गीकृत नसलेले यंत्र व यंत्रसामग्रीचे उत्पादन	2,257	38,66,661	1,64,017	74,07,616	18,38,325	Machinery and equipments, n.e.c.
22	मोटार वाहने, ट्रेलर्स व निम-ट्रेलर्स यांचे उत्पादन	1,411	14,96,867	1,79,904	1,00,08,995	13,98,732	Motor vehicles, trailers and semi-trailers
23	इतर परिवहन सामग्रीचे उत्पादन	339	9,44,572	46,409	36,48,667	8,54,438	Other transport equipments

तक्ता क्रमांक / Table No.19.8 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
24	फर्निचरचे उत्पादन	227	6,09,024	14,253	4,72,715	1,03,777	Furniture
25	इतर उत्पादने	1,131	12,90,242	52,418	31,38,960	3,43,793	Other manufacturing
26	यंत्र व यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती व यंत्रसामग्री बसविणे	157	2,27,533	13,970	3,00,613	1,13,544	Repair and installation of machinery and equipment
27	टाकाऊ वस्तूंचे संचयन,प्रक्रिया व विल्हेवाट, वस्तूंचा पुनर्वापर	45	61,335	1,505	2,62,211	6,680	Waste collection, treatment and disposal activities, materials recovery
28	वीज,वायू,वाफ आणि वातानुकूलित सेवेचा पुरवठा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Supply of Electricity, gas and steam and air conditioning services
29	घाऊक व किरकोळ व्यापार आणि मोटार व मोटारसायकल यांची दुरुस्ती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles
30	गोदामे व वाहतुकीसाठी सहाय्यकारी कार्य	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Warehousing and support activities for transportation
31	प्रकाशने	16	32,791	2,087	74,199	27,952	Publishing activities
32	चलतचित्रे, व्हिडीओ आणि दूरदर्शन कार्यक्रमांचे निर्मिती, ध्वनीमुद्रण आणि संगीत प्रकाशनाच्या संदर्भातील क्रिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities
33	संगणक, वैयक्तिक व गृहोपयोगी वस्तूंची दुरुस्ती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Repair of computers and personal and household goods
34	इतर कार्ये	1,440	31,71,260	59,895	36,66,424	4,72,213	Other activities
	एकूण	**28,601**	**4,47,11,432**	**18,83,675**	**11,19,61,821**	**2,08,83,081**	**Total**

टीप - N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

उद्योग गटाचे वर्णन २००८ प्रमाणे आहे / N.I.C. 2008

आधार--अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source–Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

२०. वीज व ऊर्जा

२०.१ राज्यातील विजेची स्थापित क्षमता, उत्पादन व वापर आणि विद्युतीकरण झालेली गावे व शहरे याबद्दलची माहिती या विभागात दिली आहे.

२०.२ या भागात विजेची (१) स्थापित क्षमता, (२) उत्पादन व (३) वापर यांची आकडेवारी फक्त सार्वजनिक वापरासाठी दिली आहे. महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाने हाती घेतलेल्या विद्युतीकरण कार्यक्रमाच्या प्रगती बद्दलच्या आकडेवारीत खाजगी संस्थांनी वीजपुरवठा केलेली गावे व शहरे यांच्या संख्येचाही समावेश आहे.

20. ELECTRICITY AND POWER

20.1 Information on installed capacity, production and consumption of electricity and towns and villages electrified in the State is given in this Section.

20.2 The figures of (i) installed capacity, (ii) generation and (iii) consumption of electricity given in table relate only to public utilities. The data on progress of electrification under Maharashtra State Electricity Board also includes villages and towns which are electrified by the private agencies.

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 20.1

महाराष्ट्रातील विजेचा पुरवठा व वापर / Supply and Consumption of Electricity in Maharashtra

अ.क्र. Sr. No.	बाब	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2014-15	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
I	**स्थापित क्षमता (मेगावॅट)**								**I. Installed capacity (Mega Watt)**
A-1	**राज्यातील स्थापित क्षमता-**	**759**	**1,909**	**4,088**	**8,686**	**12,769**	**18,853**	**31,281**	**A-1 Installed Capacity in the State**
(१)	औष्णिक ऊर्जा	477[$]	1,065[$]	2,771	6,462	8,075	9,665	18,436	(i) Thermal
(२)	नवीकरणक्षम **ऊर्जा**	--	--	--	--	--	3,408	6,707	(ii) Renewable Energy
(३)	जलजन्य	282	844	1,317	1,552	2,874	3,066	3,066	(iii) Hydro
(४)	नैसर्गिक वायुजन्य	--	--	--	672	1,820	2,714	3,072	(iv) Natural Gas
A-1	**स्थापित क्षमतेत राज्याचा हिस्सा**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**2,185**	**5,376**	**6,627**	**A-2 State's share in Installed Capacity of**
(१)	राष्ट्रीय औष्णिक ऊर्जा महामंडळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2,048[@]	4,686	5,937	(i) National Thermal Power Corp.
(२)	अणुशक्ती महामंडळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	137	690	690	(ii) Nuclear Power Corp.
	एकूण (A-१ + A-२)	**759**	**1,909**	**4,088**	**8,686**	**14,954**	**24,229**	**37,908**	**Total (A-1 + A-2)**
II	**उत्पादन (दशलक्ष युनिट)**								**II. Generation (MU)**
(१)	औष्णिक ऊर्जा	1,903[$]	3,392	11,416	28,085	49,377	52,796	84,882	(i)Thermal
(२)	नैसर्गिक वायुजन्य	--	--	--	2,730	6,943	18,729	4,626	(ii) Natural Gas
(३)	जलजन्य	1,365	4,533	6,448	5,615	4,889	6,374	5,856	(iii) Hydro
(४)	नवीकरणक्षम ऊर्जा [#]	--	--	--	--	--	5,118	8,415	(iv) Renewable Energy[#]
	एकूण	**3,268**	**7,925**	**17,864**	**36,430**	**61,209[#]**	**83,017**	**1,03,779**	**Total**
III	**वापर (दशलक्ष युनिट)**								**III. Consumption (MU)**
(१)	औद्योगिक	1,853	5,312	8,130	14,706	18,363	34,416	41,522	(i) Industrial
(२)	घरगुती	260	732	1,779	5,065	11,172	19,546	25,428	(ii) Domestic
(३)	कृषि	15	356	1,723	6,604	9,940	16,257	26,407	(iii) Agriculture
(४)	वाणिज्यिक	198	547	949	2,068	4,105	11,527	12,504	(iv) Commercial
(५)	रेल्वे	339	421	766	970	1,581	2,188	2,443	(v) Railway
(६)	सार्वजनिक पाणीपुरवठा	35	146	330	N.A.	1,199	1,983	2,600	(vi) Public Water works
(७)	सार्वजनिक दिवाबत्ती	20	74	159	291	551	846	1,583	(vii) Public lighting
(८)	संकीर्ण	--	62	198	267	378	633	368	(viii) Miscellaneous
	एकूण	**2,720**	**7,650**	**14,034**	**29,971**	**47,289**	**87,396**	**1,12,855**	**Total**
	दरडोई विजेचा वापर (युनिट)								**Per capita consumption of electricity (Units)**
(१)	औद्योगिक	46.8	105.4	129.5	195.4	191.2	307.2	354.1	(i) Industrial
(२)	वाणिज्यिक	5.0	10.9	15.1	27.5	42.7	102.9	106.6	(ii) Commercial

टिप : N. A. - उपलब्ध नाही / Not available

1) वरील आकडे केवळ सार्वजनिक विद्युतउद्योग संबंधातील आहेत.

2) @ यात राष्ट्रीय औष्णिक ऊर्जा महामंडळ व अणुशक्ती महामंडळाकडील वाटप न झालेला तसेच गोवा राज्याचा शिलकी 323 मेगावॅटचा अतिरिक्त हिस्सा सामाविष्ट आहे.

3) # यात बंदिस्त वीज व अक्षय ऊर्जेची (महावितरणाला विकलेली वीज) आकडेवारी समाविष्ट नाही.

4) $ यात तेलजन्य ऊर्जेची आकडेवारी औष्णिक ऊर्जेत समाविष्ट आहे.

5) टाटा पॉवर व रिलायन्स इन्फ्रास्ट्रक्चर वगळून इतर खाजगी कंपन्यांची स्थापित क्षमता व निर्मिती सीइएच्या बेवसाईट अहवालानुसार दिली आहे.

6) १ युनिट = एक किलो वॅट तास

1) The above figures related to public utilities only.

2) @ This includes additional share of 323 MW from NTPC/NPC which was unallocated share and surplus from Goa.

3) # This includes captive power and Renewable Energy (sale to MAHADISCOM).

4) $ This figures for Oil is included in Thermal.

5) Installed Capacity and Generation for private companies other than Tata Power & Reliance Infrastructure are taken from CEA website reports.

6) 1 Unit = 1 Kilo Watt Hour.

आधार : १) केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण २) महानिर्मिती ३) महावितरण ४) बेस्ट 5) टाटा पॉवर ६) रिलायन्स इन्फ्रास्ट्रक्चर

Source: 1) Central Electricity Authority 2) MAHAGENCO 3) MAHADISCOM 4) BEST 5) Tata Power 6) Reliance Infrastructure.

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 20.2

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची / गावांची संख्या / Number of towns / villages electrified

(2014-15)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे वर्ष / Year	शहरे Towns	वस्ती असलेल्या खेडयांची संख्या Inhabited villages	विजेचा पुरवठा झालेल्या खेडयांची संख्या Villages Electrified	विद्युतीकरण झालेल्या खेडयांशी वस्ती असलेल्या खेडयांची टक्केवारी Percentage of electrified villages to Inhabited villages	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	1960-61	266	35,851	587	1.64	
	1970-71	289	35,778	12,321	34.44	
	1980-81	289	39,354	27,625	77.21	
	1990-91	307	39,354	39,106	99.37	
	2000-01	336	40,412	40,349	99.84	
	2010-11	378	41,095	40,539	98.65	
	2012-13	377	41,095	41,059	99.91	
	2013-14	377	41,095	40,950	99.65	
1	मुंबई शहर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Suburban
3	ठाणे	31	807	807	100.00	Thane
4	पालघर	20	897	894	99.67	Palghar
5	रायगड	42	1,860	1,856	99.78	Raigad
6	रत्नागिरी	16	1,531	1,531	100.00	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	8	740	740	100.00	Sindhudurg
8	नाशिक	25	1,919	1,919	100.00	Nashik
9	धुळे	8	674	674	100.00	Dhule
10	नंदुरबार	9	930	912	98.06	Nandurbar
11	जळगाव	20	1,487	1,485	99.87	Jalgaon
12	अहमदनगर	19	1,581	1,581	100.00	Ahmednagar
13	पुणे	35	1,852	1,852	100.00	Pune
14	सातारा	22	1,719	1,719	100.00	Satara
15	सांगली	7	725	725	100.00	Sangli
16	सोलापूर	13	1,143	1,143	100.00	Solapur
17	कोल्हापूर	23	1,195	1,195	100.00	Kolhapur
18	औरंगाबाद	16	1,314	1,314	100.00	Aurangabad
19	जालना	4	958	958	100.00	Jalna
20	परभणी	8	830	830	100.00	Parbhani
21	हिंगोली	3	675	675	100.00	Hingoli
22	बीड	9	1,357	1,357	100.00	Beed
23	नांदेड	17	1,541	1,541	100.00	Nanded
24	उस्मानाबाद	8	728	728	100.00	Osmanabad
25	लातूर	7	928	928	100.00	Latur
26	बुलढाणा	12	1,300	1,296	99.69	Buldhana
27	अकोला	12	864	863	99.88	Akola
28	वाशिम	4	698	698	100.00	Washim
29	अमरावती	12	1,637	1,628	99.45	Amravati
30	यवतमाळ	18	1,853	1,853	100.00	Yavatmal
31	वर्धा	13	973	973	100.00	Wardha
32	नागपूर	41	1,617	1,615	99.88	Nagpur
33	भंडारा	12	771	771	100.00	Bhandara
34	गोदिंया	10	883	883	100.00	Gondiya
35	चंद्रपूर	23	1,463	1,463	100.00	Chandrapur
36	गडचिरोली	6	1,509	1,490	98.74	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**533**	**40,959**	**40,897**	**99.85**	Maharashtra State

आधार : महाराष्ट्र विद्युत मंडळ, मुंबई / Source : Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 20.3

उपयोगानुसार वीज शक्तीचा वापर / Consumption of Electricity by uses

(2014-15)

(दशलक्ष किलोवॅट /Million K.Wt.Hours)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे	घरगुती वापरासाठी ऊर्जा, कमी शक्तीची (दिवाबत्ती व पंखे) Domestic Heat, small power (light and fans)	वाणिज्यिक वापरासाठी ऊर्जा, कमी शक्तीची (दिवाबत्ती व पंखे) Commercial Heat, small power (light and fans)	उद्योगधंद्याकरिता Industrial		सार्वजनिक दिवाबत्ती Public Lighting	रेल्वे Railways	शेती Agriculture	इतर Others	एकूण वापर Total consumption	District
				एल.टी. L.T.	एच.टी. H.T.						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई शहर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर										Mumbai Suburban
3	ठाणे	3,996.67	1,832.85	1,069.29	3,766.62	119.88	149.14	15.54	94.94	11,044.93	Thane
4	पालघर	908.50	217.20	501.95	2,109.10	21.30	161.52	49.12	2.81	3,971.50	Palghar
5	रायगड	427.29	132.21	57.37	1,631.10	30.87	0.00	38.96	14.68	2,332.48	Raigad
6	रत्नागिरी	288.57	68.45	47.93	280.57	6.03	0.00	11.36	1.91	704.82	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	148.43	30.79	24.93	4.38	3.89	0.00	15.08	0.68	228.18	Sindhudurg
8	नाशिक	770.58	266.54	261.77	1,670.33	86.65	156.97	1979.21	28.24	5,220.29	Nashik
9	धुळे	219.25	49.93	39.08	178.18	26.69	28.44	684.08	2.53	1,228.18	Dhule
10	नंदुरबार	83.63	18.60	14.65	52.18	38.03	26.31	498.31	1.55	733.26	Nandurbar
11	जळगाव	476.59	81.65	187.14	346.85	54.63	195.27	1876.26	10.45	3,228.84	Jalgaon
12	अहमदनगर	376.02	126.05	141.12	466.71	52.65	0.53	2859.56	10.55	4,033.19	Ahmednagar
13	पुणे	2,996.39	1,730.77	845.23	5,526.15	149.48	0.00	2286.12	86.52	13,620.66	Pune
14	सातारा	365.04	99.02	102.70	574.55	38.17	0.00	788.74	8.70	1,976.92	Satara
15	सांगली	347.95	80.63	111.50	396.98	25.85	0.00	1097.76	16.56	2,077.23	Sangli
16	सोलापूर	434.02	120.10	112.79	419.68	83.21	0.00	3117.89	4.88	4,292.57	Solapur

तक्ता क्रमांक / Table No. 20.3 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
17	कोल्हापूर	527.02	144.75	235.94	1,488.37	25.51	0.00	586.61	8.39	3,016.59	Kolhapur
18	औरंगाबाद	535.29	162.83	180.76	1,418.50	75.93	0.00	987.54	50.52	3,411.37	Aurangabad
19	जालना	133.69	24.22	30.22	1,145.63	20.22	0.00	592.99	6.60	1,953.57	Jalna
20	परभणी	138.33	23.77	21.96	54.94	27.14	0.00	719.25	0.75	986.14	Parbhani
21	हिंगोली	75.54	10.20	15.21	14.37	15.87	0.00	544.66	-0.03	675.82	Hingoli
22	बीड	177.17	29.86	38.12	60.91	41.97	0.00	1178.39	1.76	1,528.18	Beed
23	नांदेड	331.96	65.53	46.98	71.25	74.91	0.00	868.17	1.75	1,460.55	Nanded
24	उस्मानाबाद	116.80	21.08	25.09	19.84	55.65	0.00	963.42	1.08	1,202.96	Osmanabad
25	लातूर	212.49	48.03	61.88	135.65	52.40	0.00	835.59	3.09	1,349.13	Latur
26	बुलढाणा	278.37	37.89	53.44	100.81	49.54	70.86	722.39	0.05	1,313.35	Buldhana
27	अकोला	284.17	50.39	75.45	55.09	16.74	73.75	299.87	0.89	856.35	Akola
28	वाशिम	110.44	14.59	15.47	17.86	14.31	0.00	317.24	-0.04	489.87	Washim
29	अमरावती	453.28	80.50	71.12	82.30	37.23	88.64	677.60	2.15	1,492.82	Amravati
30	यवतमाळ	307.75	39.29	38.23	187.04	112.47	0.00	753.61	-0.01	1,438.38	Yavatmal
31	वर्धा	256.89	33.13	36.19	388.53	13.82	107.00	182.15	0.54	1,018.25	Wardha
32	नागपूर	1,407.82	446.89	224.95	1,375.07	70.71	185.89	339.02	11.41	4,061.76	Nagpur
33	भंडारा	166.05	20.96	29.66	215.04	6.05	41.45	196.47	0.34	676.02	Bhandara
34	गोदिंया	149.54	25.52	47.83	23.99	4.61	88.86	128.25	0.89	469.49	Gondiya
35	चंद्रपूर	353.08	67.26	33.41	682.59	15.89	125.86	114.14	11.42	1,403.65	Chandrapur
36	गडचिरोली	153.14	19.79	16.76	71.53	29.45	0.00	81.55	0.17	372.39	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**18,007.75**	**6,221.27**	**4,816.12**	**25,032.69**	**1,497.75**	**1,500.49**	**26,406.90**	**386.72**	**83,869.69**	**Maharashtra State**

आधार : महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई / Source : Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

Table No. 20.3

Consumption of Eletricity Power by uses

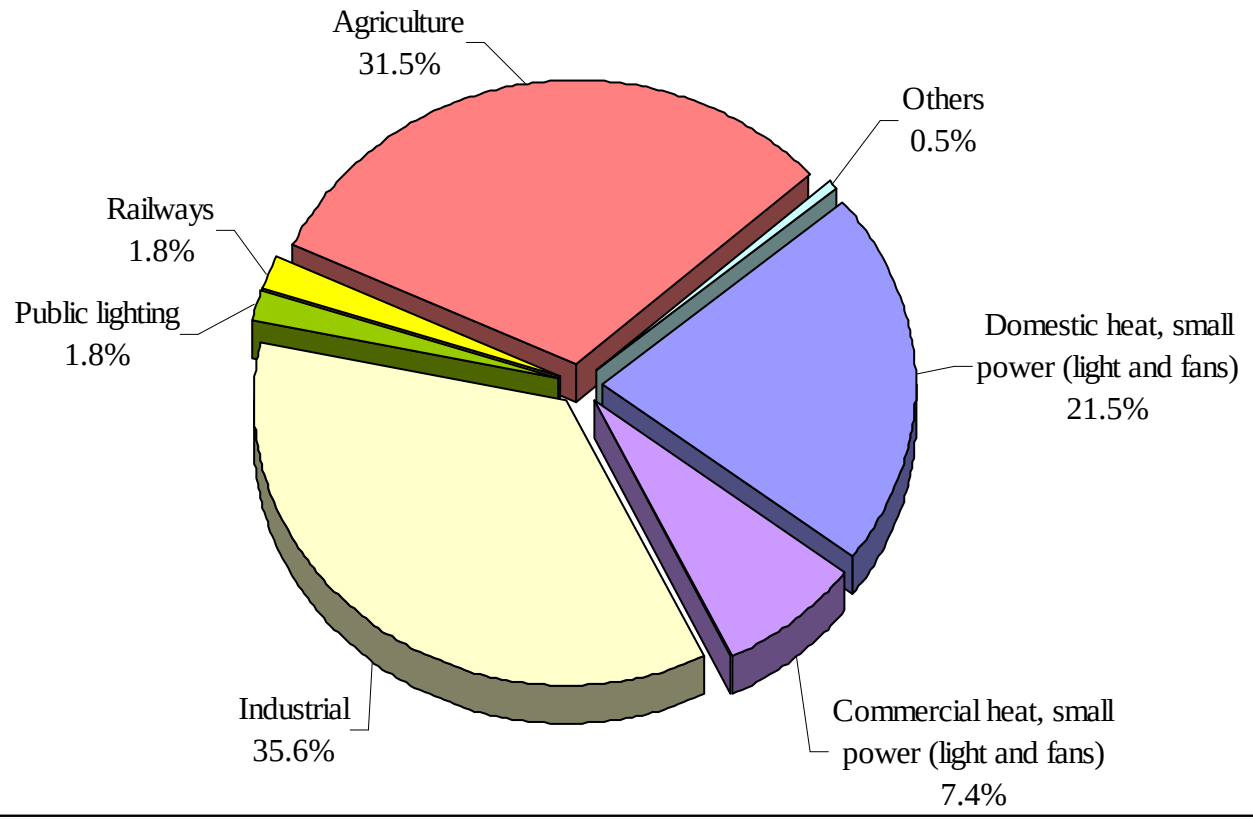

२१. व्यापार

२१.१ मुंबई बंदरातील आयात व निर्यात तसेच महाराष्ट्र राज्यात लोहमार्गान व जलमार्गाने झालेली निवडक वस्तूंची आयात व निर्यात यासंबंधीची माहिती या विभागात दिली आहे.

21. TRADE

21.1. Information on imports and exports in Mumbai Port and imports & exports of selected commodities in Maharashtra State by rail and waterway is given in this section.

21. व्यापार / TRADE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.1

लोहमार्गाने व जलमार्गाने निवडक वस्तूंची महाराष्ट्र राज्यातील आयात व निर्यात /

Import and Export of selected commodities by Rail and Waterway

(2014-15)

अ.क्र.	वस्तू गट	परिमाण	आयात माल	निर्यात माल	
Sr. No.		Quantity	Imports	Export	Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	भात	क्विंटल / Tonnes	44,842	52,920	Rice in husk
2	तांदूळ	"	2,45,48,637	6,52,850	Rice not in husk
3	हरबरा व हरब-याचे पदार्थ	"	0	83,480	Gram and Gram products
4	डाळी व हरब-याचे इतर पदार्थ	"	0	9,53,580	Pulses & other Gram Products
5	गहू	"	3,97,70,160	1,91,890	Wheat
6	गव्हाचे पदार्थ	"	0	0	Wheat products
7	ज्वारी व बाजरी	"	0	1,47,570	Jowar and Bajra
8	मका व एकदल धान्ये	"	18,11,129	27,54,500	Maize and Millets
9	इतर प्रकारची धान्ये	"	66,99,649	0	Other sorts of Grains
10	कच्चा कापूस- प्रेस्ड	"	0	2,29,310	Raw Cotton-Pressed
11	कच्चा कापूस-मोकळा	"	0	0	Raw Cotton-Loose
12	तेलबिया- कापूस सोडून	"	0	1,49,300	Oil seeds (other than Cotton)
13	फळे व भाजीपाला - ताजा	"	0	50,78,580	Fruits & Vegetables - Fresh
14	चारा	"	0	15,15,010	Other fodder and husk
15	पेंड	"	16,17,978	27,28,910	Oil Cakes
16	कोळसा व कोक	"	39,77,97,109	12,24,69,556	Coal and Coke
17	संगमरवर आणि दगड	"	18,300	0	Marble and stones
18	चुना व चुनखडी	"	56,90,297	5,820	Lime Stone, Dolomite and Gypsum
19	कच्चे मँगनीज	"	5,83,195	21,47,560	Manganese Ore
20	कच्चे लोखंड	"	78,26,908	0	Iron Ore
21	इतर कच्ची धातुके	"	5,93,580	590	Other ores
22	खनिजे तेले आणि उत्पादने (घासलेट तेल सोडून)	"	4,15,65,228	3,28,31,460	Mineral Oils & products (Excluding Kerosene)
23	घासलेट तेल	"	14,90,455	2,12,780	Kerosene
24	इतर खनिजे	"	1,43,784	0	Other Minerals
25	बांबू	"	25,560	4,47,740	Bamboo
26	इतर वनोत्पादने	"	84,340	0	Other forest products
27	साखर	"	2,48,430	1,12,76,800	Sugar
28	गूळ आणि गूळ साखर	"	0	0	Gur - Jaggery and Gur-shakkar

तक्ता क्रमांक / Table No. 21.1

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
29	मीठ	क्विंटल / Tonnes	20,40,890	0	Salt
30	भुईमुगाचे तेल	"	0	0	Groundnut Oil
31	इतर खाद्यतेले	"	0	0	Other Edible oil
32	राईचे तेल	"	0	0	Mustard Oil
33	एरंडेल तेल	"	0	0	Castor Oil
34	दुधाची उत्पादने	"	0	0	Dairy Products
35	सिमेंट	"	10,52,10,817	1,97,75,470	Cement
36	सिमेंट उत्पादने	"	5,95,910	4,49,110	Cement Manufactures
37	कापूस उत्पादने	"	0	0	Cotton Manufactures
38	इतर वस्त्रोद्योग	"	0	0	Other textiles
39	इतर रसायने	"	0	0	Other chemicals
40	आतडी आणि कातडी	"	0	4,390	Hides and skins
41	रबर आणि रबर उत्पादने	"	0	26,990	Rubber & Rubber products
42	लोखंड व पोलाद	"	3,73,90,752	34,38,752	Iron & Steel
43	यंत्रे व यंत्र साधने	"	3,600	0	Machinery & Machine Tools
44	विद्युत उपकरणे	"	19,78,368	1,26,121	Electrical Goods
45	कागद	"	1,58,016	0	Paper
46	रासायनिक खते	"	3,85,81,301	1,49,78,320	Fertilizers & Chemical Manure
47	साबण	"	0	0	Soap
48	दळणवळणाची सामुग्री	"	1,29,890	1,34,050	Transport Equipments
49	पेंट आणि वॉर्निशेस	"	0	0	Paints & Varnishes
50	मसाले	"	0	520	Spices
51	इतर वस्तू	"	11,58,16,653	5,88,84,002	Other commodities
52	कॉस्टीक पाटॅश व सोडा	"	34,170	0	Caustic Potash & Soda
53	अल्कोहोल	"	0	0	Alcohols
54	पाणी	"	0	0	Water
55	काळा गुळ	"	0	4,24,210	Molasses
56	इतर धातू	"	40,330	1,03,630	Other Metals

आधार: डायरेक्टोरेट जनरल ऑफ कमर्शियल इन्टेलिजन्स अँड स्टॅटिस्टिक्स भारत सरकार, कलकत्ता.
Source: Directorate General of Commercial Intelligence and Statistics, Govt. of India, Calcutta.

21. व्यापार / TRADE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2

मुंबई बंदरात आयात झालेला व मुंबई बंदरातून निर्यात झालेला माल /

Imports into Mumbai Port and Export from Mumbai Port

(2013-14)

(आकडे शंभर मे. टनात / Figures in '00' M. Tonnes)

अ.क्र. Sr. No. (1)	वस्तू गट (2)	परदेशी Overseas (3)	किनाऱ्यावरील Coastal (4)	संकीर्ण Miscellaneous (5)	एकूण Total (6)	Commodities (2)
	(अ) आयात माल					**(A) Import Commodities**
1	शस्त्रे व दारूगोळा	20	0	2	22	Arms & Ammunitions
2	औषधी द्रव्ये	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Drugs medicine
3	बांधकाम सामान-					Building material-
	(१) सिमेंट	0	1,221	60	1,281	(i) Cement
	(२) इतर	1,852	0	70	1,922	(ii) Others
4	रसायने-					Chemicals-
	(१) गंधक	111	0	0	111	(i) Sulphur
	(२) इतर न उल्लेखिलेले रसायने	213	0	10	223	(ii) Other Chemicals N.O.S.
5	माती व मातीची भांडी	19	0	0	19	Earth and Earthenware
6	विद्युत उपकरणे	306	1	6	313	Electrical & Electronic goods
7	खते-					Fertilizers—
	(१) रॉक फॉस्फेट	2,605	0	759	3,364	(i) Rock Phosphate
	(२) इतर क खते	1,715	0	301	2,016	(ii) Other fertilizers
8	कृत्रिम धागे	1	0	0	1	Fiber-Synthetic
9	इतर न उल्लेखिलेल अन्नधान्ये	6,517	0	53	6,570	Food grains N.O.S.
10	इतर न उल्लेखिलेले खाद्य पदार्थ	5	0	0	5	Foodstuffs NOS
11	फळे व भाजीपाला- खजूर	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Fruits and Vegetables-Dates
12	इंधन- कोल , कोक	39,172	515	4,640	44,327	Fuel -Coal and Coke
13	कांच व काचेच्या वस्तू	14	0	0	14	Glass and Glass Products
14	विणलेल्या वस्तू ,बारीक सारीक वस्त्रे	34	0	0	34	Hosiery, Haberdashery, Millinery etc.
15	इतर उपकरणे	35	0	0	35	Instruments etc.
16	लाख, गोंद व राळ	2	0	0	2	Lac, gums and resins
17	चामडी व चामड्याची उत्पादने	63	1	0	64	Leather & Leather Manufactures
18	इतर न उल्लेखिलेली यंत्रे	894	0	26	920	Machinery NOS
19	लोखंड व पोलाद वस्तू	21,688	396	428	22,512	Iron & Steel Materials
20	धातू व धातूचे उत्पादन-					Metal & Metal Products—-
	(१) लोखंड व पोलाद उत्पादन	16,727	26	91	16,844	(i) Iron & Steel Products
	(२) कच्चे लोखंड (बीड)	2,071	0	0	2,071	(ii) Pig Iron

तक्ता क्रमांक / Table No. 21.2

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	(३) मोड व टाकाऊ पदार्थ	27	8	7	42	(iii) Scrap and dross
	(४) तारा व केबल्स	13	0	0	13	(iv)Wire and Cables
	(५) इतर धातू व धातूचे पदार्थ	102	25	0	127	(v) Other Metal & Metal Products
21	मोटार वाहने-					Motor Vehicles-
	(१) दिड टन किंवा अधिक वजनांची मोटारे	159	0	6	165	(i) Cars
	(२) मोटार वाहनाचे सुटे भाग	2	0	0	2	(ii) Motor Vehicle parts
	(३) इतर वाहने	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	(iii) Other transport vehicles
22	मद्यविरहीत पेये	2	0	0	2	Non- Alcoholic Beverages
23	तेल व चरबी	3,075	0	0	3,075	Oil-Fats NOS
24	खनिजे व इतर खनिजे	0	1	0	1	Ores and other Ores
25	रंग व रंगामाचे सामान	1	0	0	1	Paint and Painting Materials
26	कागद व कागद उत्पादने	30	0	2	32	Paper and Paper Products
27	(१) खनिज (कच्चे) तेल	1,18,220	7,253	977	1,26,450	(i) Crude Oil
	(२) डिझल व पेट्रोल	273	8,453	1	8,727	(ii) Diesel and fuel Oil
	(३) केरोसीन	0	181	0	181	(ii) Kerosene
	(४) सौम्य मद्य	14,934	3,051	174	18,159	(iv)Light Distillates
	(५) टरपेन्टाईन खनिज	12,931	52	20	13,003	(v) Turpentine Mineral
	(६) वेपरायझिंग तेल	4,970	37	1	5,008	(vi) Vaporizing Oil
	(७) वंगा तेल	40	302	0	342	(vii) Lubricating Oil
28	मीठ	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Salt
29	प्लॅस्टिक व प्लॅस्टिक वस्तू निर्माण	132	1	0	133	Plastic and Plastic Products
30	रेल्वे वाघिणी, गाडया वगैरेचे सुटे भाग	15	0	0	15	Parts of Railway Wagons, Carriage etc.
31	मद्य पेये	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Wine and Liquor
32	रबर उत्पादने	37	0	0	37	Rubber Products
33	साखर	1	0	2	3	Sugar
34	सुती, रेशमी, लोकर व कृत्रिम धाग्याचे कापड	12	0	0	12	Textiles-Cotton, Silk, Woolen and Synthetic
35	(१) लाकडी लगदा	687	0	0	687	(i) Wood Pulp
	(२) इतरत्र न उल्लेखिलेली लाकडाची उत्पादने	52	0	36	88	(ii) Wooden Products Nos.
36	प्रसाधन साहित्य व अत्तरे	1	0	0	1	Toilet preparations & perfumes
37	तेल बिया	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Oil Seeds
38	टार,डामर इ.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	POL-Other Products-pitch,tar,dammer
39	संकीर्ण	317	17	130	464	Miscellaneous
	उप-बेरीज (अ)	**2,50,092**	**21,541**	**7,802**	**2,79,440**	**Sub-Total 'A'**

तक्ता क्रमांक / Table No. 21.2

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	(ब) निर्यात माल					**(B) Export commodities**
1	शस्त्रे व दारूगोळा	0	0	2	2	Arms & Ammunitions
2	बांधकाम सामान-					Building Materials
	(१) सिमेंट	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	(i) Cement
	(२) इतर	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	(ii) Others
3	इतर न उल्लेखिलेले रसायने	41	0	0	41	Other Chemicals N.O.S.
4	माती व मातीची भांडी	50	0	0	50	Earth and Earthenware
5	हाड	1	0	0	1	Bone & Bone Meal
6	विद्युत उपकरणे	265	0	36	301	Electrical & Electronic goods
7	कृत्रिम धागे	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Fiber-Synthetic
8	चारा	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Fodder
9	अन्नधान्ये - तांदूळ	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Food grains -Rice
10	इतर न उल्लेखिलेल अन्नधान्ये	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Food grains NOS
11	इतर न उल्लेखिलेले खाद्य पदार्थ	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Foodstuffs NOS
12	फळे व भाजीपाला - ताजे	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Fruits and Vegetables-Fresh
13	इतर उपकरणे	5	0	3	8	Instruments etc.
14	इतर न उल्लेखिलेली यंत्रे	1,707	0	65	1,772	Machinery NOS
15	लोखंड व पोलाद वस्तू	1,610	58	13	1,681	Iron & Steel Materials
16	धातू व धातूचे उत्पादन-					Metal & Metal Product
	(१) लोखंड व पोलाद उत्पादन	5,446	2	61	5,509	(i) Iron & Steel Products
	(२) इतर धातू व धातूचे पदार्थ	1	0	0	1	(ii) Other Metal & Metal Products
	(३) तारा व केबल्स	5	0	0	5	(iv)Wire and Cables
17	काळा गुळ	121	0	0	121	Molasses
18	मोटार वाहने-					Motor Vehicles—-
	(१) दिड टन किंवा अधिक वजनांची मोटारे	2,625	0	10	2,635	(i) Cars
	(२) मोटार वाहनाचे सुटे भाग	4	0	1	5	(ii) Motor Vehicle parts
	(३) इतर वाहने	0	0	51	51	(iii) other transport vehicles
19	खनिजे व इतर खनिजे	102	0	0	102	Ores and other Ores
20	तेल व चरबी	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Oil and Fats
21	तेल बिया	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Oil Seeds
22	रंग व रंगामाचे सामान	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Paint and Painting Materials
23	कागद व कागद उत्पादने	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Paper and Paper Products
24	प्लॅस्टिक व प्लॅस्टिक वस्तू निर्माण	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Plastic and Plastic Products
25	रेल्वे वाघिणी, गाडया वगैरेचे सुटे भाग	14	0	0	14	Parts of Railway Wagons, Carriage etc.
26	(१) खनिज (कच्चे) तेल	504	35,427	0	35,931	(i) Crude Oil
	(२) डिझल व पेट्रोल	1,932	9,116	40	11,088	(ii) Diesel and fuel Oil
	(३) केरोसीन	0	141	0	141	(ii) Kerosene
	(४) सौम्य मद्य	15,671	9,120	29	24,820	(iv)Light Distillates
	(५) टरपेन्टाईन खनिज	772	103	0	875	(v) Turpentine Mineral
	(६) वेपरायझिंग तेल	517	8	0	525	(vi) Vaporizing Oil
	(७) वंगा तेल	100	126	0	226	(vii) Lubricating Oil
27	इतर उत्पादने, टार,डामर इ.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	POL-Other Products pitch, tar, dammer
28	मसाले	14	0	0	14	Spices
29	साखर	980	0	0	980	Sugar
30	कृत्रिम राळ	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Synthetic resins
31	सुती, रेशमी, लोकर व कृत्रिम धाग्याचे कापड	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Textiles-Cotton, Silk, Woolen and Synthetic
32	रबर उत्पादने	1	0	0	1	Rubber Products
33	लाकडाची उत्पादने	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Wooden Products
34	संकीर्ण	12	2	35	49	Miscellaneous
	उप-बेरीज (ब)	**32,500**	**54,103**	**346**	**86,949**	**Sub-Total 'B'**
	एकूण आयात व निर्यात (अ+ब)	**2,82,597**	**75,644**	**8,148**	**3,66,389**	**Total of import and export (A+B)**

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट , मुंबई / Source : Mumbai Port Trust, Mumbai

२२. परिवहन

२२.१ या विभागात लोहमार्गाची लांबी, रस्त्यांची लांबी व वर्गीकरण, राज्यात वापरात असलेली वाहने आणि राज्य परिवहन मंडळाचे काम यासंबंधी आकडेवारी दिली आहे.

२२.२ जिल्हावार लोहमार्गाची लांबी संबंधित रेल्वे कार्यालयाने दिल्याप्रमाणे पूर्णत: तंतोतंत जुळणारी नाही. रस्त्यांच्या लांबीची आकडेवारी राज्याच्या सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जिल्हा परिषदा व नगरपालिका यांच्या अधिपत्याखालील रस्त्यांसंबंधी आहे.

२२.३ मुंबई गोदीतील जहाजे, मुंबई बंदरातून व छोट्या बंदरातून येणारे व जाणारे प्रवासी व तेथे हाताळला जाणारा माल व विमानमार्गे होणारी प्रवारी व माल वाहतूक यासंबंधी माहिती या विभागात दिलेली आहे.

२२.४ गौण बंदरातील वाहतूक प्रामुख्याने किनारी भागांकरिता आहे. मुंबई बंदरातून होणारी परदेशी किना-यावरील वाहतुकीची आकडेवारी वेगवेगळी दाखविली आहे.

22. TRANSPORT

22.1 Information on railway length, length and classification of roads, vehicles in use in the State and operation of State Transport Corporation is given in this section.

22.2 Districtwise railway length is approximate as given by the respective railway authorities. Figures of road length relate to roads maintained by the State's Public Works Department, Zilla Parishads and by Municipal Authorities.

22.3 Data presented in this section are about vessels in Mumbai docks, passengers & cargo in Mumbai port & other minor ports and passengers & freight traffic by air.

22.4 The figures shown against minor ports are mostly those of coastal traffic. In the case of Mumbai Port, figures of overseas traffic and coastal traffic are shown separately.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.1

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय नोंद केलेली मोटार वाहने / Number of Motor vehicles Registered by District in the State (2014-15)

अ.क्र .Sr.No.	जिल्हे	प्रवासी वाहने / Passenger Vehicles							मालवाहतूक वाहने / Goods Vehicles							एकूण Grand Total	Districts
		बसेस Buses	मोटारी आणि स्टेशन वॅगन्स Cars and Station Wagons	जीप Jeeps	टॅक्सी Taxies	तीन चाकी वाहने (रिक्षा) Three Wheelers (Rickshaw)	दुचाकी वाहने Two Wheelers	एकूण प्रवासी वाहने Total Passenger vehicles	चार चाकी Four Wheelers	तीन चाकी Three Wheelers	एकूण मालवाहू वाहने Total goods vehicles	ट्रॅक्टर्स Tractors	जोड वाहने Trailers	रुग्णवाहीका Ambu-lance	इतर Others		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई शहर	6,550	2,80,287	8,911	39,704	0	4,38,181	7,73,633	14,893	5,329	20,222	129	82	586	363	7,95,015	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	6,656	5,20,845	22,532	24,302	1,19,975	10,31,994	17,26,304	17,662	30,330	47,992	72	11	945	865	17,76,189	Mumbai Suburban
3	ठाणे	22,794	5,86,036	48,407	44,226	1,45,959	17,13,093	25,60,515	2,18,733	87,613	3,06,346	2457	12,189	2,403	4,202	28,88,112	Thane
4	पालघर																Palghar
5	रायगड	3,277	1,04,627	12,474	9,061	22,634	3,28,544	4,80,617	64,084	6,907	70,991	1667	2,376	499	3,855	5,60,005	Raigad
6	रत्नागिरी	751	27,167	8,646	565	18,183	1,87,641	2,42,953	17,775	5,871	23,646	672	590	317	1,335	2,69,513	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	2,105	13,247	2,679	350	9,628	1,15,550	1,43,559	9,276	1,651	10,927	518	481	108	97	1,55,690	Sindhudurg
8	नाशिक	3,362	1,42,636	28,966	6,434	29,339	11,68,147	13,78,884	51,861	13,578	65,439	81285	44,160	664	5,738	15,76,170	Nashik
9	धुळे	1,207	20,353	5,353	2,929	12,350	2,49,705	2,91,897	15,685	6,615	22,300	16937	14,187	149	372	3,45,842	Dhule
10	नंदुरबार	131	13,255	3,677	454	821	96,478	1,14,816	1,968	3,564	5,532	8872	4,792	69	279	1,34,360	Nandurbar
11	जळगाव	1,544	32,788	10,806	3,353	28,717	5,57,449	6,34,657	14,808	13,152	27,960	29686	21,470	222	561	7,14,556	Jalgaon
12	अहमदनगर	1,948	65,266	24,704	4,978	11,254	8,98,627	10,06,777	36,814	17,404	54,218	49791	31,102	382	3,609	11,45,879	Ahmednagar
13	पुणे	19,642	6,69,319	63,261	23,251	52,752	33,20,308	41,48,533	1,27,207	58,738	185,945	52718	31,864	2,720	10,180	44,31,960	Pune
14	सातारा	1,596	56,507	18,322	5,502	8,992	5,60,167	6,51,086	28,013	7,449	35,462	28918	23,105	343	1,341	7,40,255	Satara
15	सांगली	1,410	53,659	19,904	1,495	8,804	5,19,567	6,04,839	23,933	7,209	31,142	25647	18,107	183	1,016	6,80,934	Sangli

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
16	सोलापूर	911	51,340	18,127	1,727	9,522	6,92,190	7,73,817	28,887	12,193	41,080	32,228	20,674	299	1,468	8,69,566	Solapur
17	कोल्हापूर	2,656	84,425	20,646	1,150	15,201	8,36,393	9,60,471	35,923	11,759	47,682	34,788	28,264	321	2,206	10,73,732	Kolhapur
18	औरंगाबाद	9,490	48,187	29,314	2,280	24,942	7,98,941	9,13,154	40,584	29,467	70,051	22,019	14,056	475	266	10,20,021	Aurangabad
19	जालना	427	9268	5,865	715	6,138	2,04,088	2,26,501	5,897	6,209	12,106	13,030	6,809	114	401	2,58,961	Jalna
20	परभणी	178	11,597	9,064	495	15,343	1,75,364	2,12,041	8,673	6,508	15,181	7,938	3,451	134	338	2,39,083	Parbhani
21	हिंगोली	262	5,362	3,887	1,289	3,792	86,429	1,01,021	4,321	964	5,285	6,377	3,371	51	37	1,16,142	Hingoli
22	बीड	795	10,034	15,364	446	11,210	2,19,291	2,57,140	14,108	12,362	26,470	11,972	7,283	35	156	3,03,056	Beed
23	नांदेड	1,211	19,108	9,489	1,981	25,191	3,21,855	3,78,835	22,462	8,948	31,410	6,593	4,655	164	224	4,21,881	Nanded
24	उस्मानाबाद	457	9,351	5,366	1,184	4,695	1,29,378	1,50,431	10,509	2,972	13,481	11,534	5,280	61	377	1,81,164	Osmanabad
25	लातूर	1,126	23,709	11,832	1,072	11,739	2,50,676	3,00,154	14,944	6,966	21,910	11,882	6,738	83	400	3,41,167	Latur
26	बुलढाणा	853	10,250	5,773	1,812	14,065	2,38,099	2,70,852	7,536	4,729	12,265	18,571	10,082	163	178	3,12,111	Buldhana
27	अकोला	862	17,914	4,288	1,998	13,520	2,62,679	3,01,261	10,103	2,644	12,747	10,271	6,617	165	409	3,31,470	Akola
28	वाशिम	107	4,962	3,329	509	7,628	1,24,640	1,41,175	3,823	1,261	5,084	9,473	5,911	62	37	1,61,742	Washim
29	अमरावती	1,336	33,665	5,807	1,529	16,085	4,48,477	5,06,899	15,543	3,786	19,329	13,737	7,967	288	473	5,48,693	Amravati
30	यवतमाळ	1,073	15,443	5,712	1,429	13,112	2,70,111	3,06,880	10,552	2,975	13,527	9,120	5,990	93	38	3,35,648	Yavatmal
31	वर्धा	600	8,949	3,351	327	4,850	1,68,291	1,86,368	5,036	2,713	7,749	7,006	3,046	65	426	2,04,660	Wardha
32	नागपूर	9,602	1,41,802	45,479	4,872	19,129	14,61,913	16,82,797	56,757	11,130	67,887	15,565	8,439	870	2,250	17,77,808	Nagpur
33	भंडारा	525	7,699	2,613	230	1,262	1,52,257	1,64,586	3,102	571	3,673	8,839	5,013	89	89	1,82,289	Bhandara
34	गोंदिया	427	7,678	3,395	325	,834	1,68,771	1,81,430	4,251	347	4,598	6,188	4,496	91	172	1,96,975	Gondia
35	चंद्रपूर	1,011	23,092	7,270	1,017	7,384	3,29,073	3,68,847	16,438	2,164	18,602	10,664	6,349	362	707	4,05,531	Chandrapur
36	गडचिरोली	130	3,298	1,642	399	569	79,468	85,506	1,837	138	1,975	5,231	3,047	163	73	95,995	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**1,07,012**	**31,33,125**	**4,96,255**	**1,93,390**	**6,95,619**	**1,86,03,835**	**2,32,29,236**	**9,63,998**	**3,96,216**	**13,60,214**	**5,72,395**	**3,72,054**	**13,738**	**44,538**	**2,55,92,175**	**Maharashtra State**

आधार : परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source : Transport Commissioner, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.2

निरनिराळया विभागांच्या देखभालीखालील रस्ते / Roads maintained by various authorities in the State (2014-15)

(कि.मी. मध्ये./ In Km.)

वर्ष Year	सार्वजनिक बांधकाम विभाग Public Works Department	जिल्हा परिषद Zilla Parishad	नगर परिषदा व महानगरपालिका Municipal Councils and Municipal Corporations	वन विभाग Forest Department	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1980-81	30,841	1,08,454	10,504	13,609	1,63,408
1985-86	43,906	1,12,675	13,101	16,025	1,85,707
1990-91	50,433	1,31,256	N.A.	11,220	1,92,909
1995-96	55,944	1,29,339	N.A.	N.A.	1,85,283
1997-98	65,071	1,25,982	N.A.	10,240	2,01,293
1998-99	66,889	1,40,002	N.A.	10,376	2,17,267
1999-00	64,895	1,49,056	N.A.	10,377	2,24,328
2000-01	65,511	1,51,435	N.A.	10,344	2,27,290
2001-02	66,173	1,56,427	N.A.	N.A.	2,22,600
2002-03	67,162	1,57,778	N.A.	N.A.	2,24,940
2007-08	70,292	1,65,303	N.A.	N.A.	2,35,595
2008-09	70,539	1,67,129	N.A.	N.A.	2,37,668
2009-10	70,907	1,69,133	N.A.	N.A.	2,40,040
2010-11	70,908	1,70,804	N.A.	N.A.	2,41,712
2011-12	71,332	1,71,587	N.A.	N.A.	2,42,919
2012-13	71,908	1,71,264	N.A.	N.A.	2,43,172
2013-14	92,978	1,70,730	N.A.	N.A.	2,63,708
2014-15	99,451	1,99,995	N.A.	2,916	3,02,362

टिप / N.A. -- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार : (1) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

(2) मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर.

Source: (1) Public works Department, Mantralaya, Mumbai.

(2) Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.3

वाहनांच्या प्रकारानुसार अपघातांची संख्या / Number of Accidents classified by type of vehicles

(2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हयाचे / शहराचे नाव	बसेस Buses	मालवाहू वाहने Goods vehicles	टॅक्सी Taxi Cabs	मोटारी Motor Cars	मोटार सायकल Motor Cycles	ऑटोरिक्षा Auto Rickshaws	जीप्स Jeeps	इतर Others	वर्गीकरण न झालेली Unclassified	एकूण Total	एकूण व्यक्ती No. of persons		District / City
												मृत Killed	दुखापत Injured	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	172	324	101	846	337	117	20	81	121	2,119	520	4,037	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर													Mumbai Suburban
3	नवी मुंबई	103	474	11	649	436	67	58	142	113	2,053	354	867	Navi Mumbai
4	ठाणे शहर	88	229	8	297	629	146	23	135	29	1,584	279	1,251	Thane City
5	ठाणे ग्रामीण	111	671	3	611	736	114	27	236	138	2,647	883	2,482	Thane Rural
6	रायगड	198	412	22	446	558	64	106	126	73	2,005	300	1,193	Raigad
7	रत्नागिरी	99	191	1	189	416	33	57	143	21	1,150	157	1,238	Ratnagiri
8	सिंधुदुर्ग	55	119	0	101	193	20	18	38	12	556	96	513	Sindhudurg
9	नाशिक शहर	65	181	37	355	582	60	39	291	282	1,892	213	675	Nashik City
10	नाशिक ग्रामीण	13	372	43	215	595	41	345	1558	226	3,408	776	1,937	Nashik Rural
11	धुळे	62	471	0	191	212	58	104	47	67	1,212	367	1,482	Dhule
12	नंदुरबार	17	221	5	32	228	57	51	16	11	638	196	767	Nandurbar
13	जळगाव	39	140	0	52	362	73	42	167	50	925	449	1,017	Jalgaon
14	अहमदनगर	92	536	1	273	1,080	72	120	294	240	2,708	838	1,200	Ahmednager
15	पुणे शहर	126	298	0	404	480	41	17	11	72	1,449	431	1,282	Pune City
16	पुणे ग्रामीण	248	734	58	578	1,300	80	294	279	244	3,815	1,037	1,780	Pune Rural
17	सातारा	57	81	11	111	188	14	34	142	0	638	165	654	Satara
18	सांगली	87	223	4	190	693	39	77	108	32	1,453	380	1,050	Sangli
19	सोलापूर शहर	17	94	0	39	183	36	4	37	28	438	79	247	Solapur City
20	सोलापूर ग्रामीण	46	155	0	87	157	24	194	43	117	823	591	954	Solapur Rural

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.3 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
21	कोल्हापूर	89	179	0	128	520	18	36	111	48	1,129	225	1,288	Kolhapur
22	औरंगाबाद शहर	31	131	0	121	208	52	29	12	70	654	177	720	Aurangabad City
23	औरंगाबाद ग्रामीण	40	153	0	76	172	21	28	40	37	567	311	583	Aurangabad Rural
24	जालना	12	96	0	18	105	8	26	102	43	410	207	329	Jalna
25	परभणी	17	48	3	33	132	28	28	10	7	306	132	293	Parbhani
26	हिंगोली	17	97	2	49	147	55	38	47	7	459	124	561	Hingoli
27	बीड	33	158	0	72	158	41	54	22	48	586	308	469	Beed
28	नांदेड	43	165	2	68	155	121	48	65	47	714	275	682	Nanded
29	उस्मानाबाद	25	129	0	42	218	26	37	90	28	595	329	953	Osmanabad
30	लातूर	33	116	7	67	185	52	47	0	29	536	244	428	Latur
31	बुलढाणा	42	165	2	44	240	47	39	54	34	667	277	636	Buldhana
32	अकोला	30	155	4	69	285	62	12	1456	26	2,099	130	532	Akola
33	वाशिम	24	135	0	33	213	39	28	11	28	511	154	342	Washim
34	अमरावती शहर	31	93	1	112	379	34	23	11	5	689	87	600	Amravat iCity
35	अमरावती ग्रामीण	20	124	13	87	357	57	43	181	0	882	269	684	Amravati Rural
36	यवतमाळ	39	162	36	75	373	116	72	68	48	989	266	632	Yavatmal
37	वर्धा	28	130	2	72	178	40	25	67	3	545	175	535	Wardha
38	नागपूर शहर	58	237	1	310	387	49	38	94	78	1,252	262	1,252	Nagpur City
39	नागपूर ग्रामीण	56	348	21	150	316	34	114	90	98	1,227	410	1,314	Nagpur Rural
40	भंडारा	20	88	2	49	181	5	42	66	3	456	188	728	Bhandara
41	गोदिंया	3	44	4	32	153	8	16	166	2	428	142	305	Godiya
42	चंद्रपूर	36	243	3	94	226	23	60	32	6	723	296	842	Chandrapur
43	गडचिरोली	15	35	3	14	90	8	36	33	6	240	116	273	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**2,437**	**9,157**	**411**	**7,481**	**14,743**	**2,100**	**2,549**	**6,722**	**2,577**	**48,177**	**13,215**	**39,607**	**Maharashtra State**

आधार :- अप्पर पोलीस महासंचालक (वाहतूक) यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source:- Office of the Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.4

राज्यमार्ग परिवहन महामंडळाच्या वाणिज्यिक विभागाची एकूण प्रगती / Progress of Commercial Wing of Maharashtra State Road Trasnport Corporation (2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	बाब	परिमाण	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2012-13	2013-14	2014-15	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(3)	(2)
1	एकूण वाहने	संख्या	6,086	10,675	N.A.	17,248	17,215	17,799	17,934	18,150	No.	Total fleet
2	एकूण किलोमीटर्स	लाखांत	3,968.82	7,426.54	12,476.11	18,116.49	19,142.00	20,117.16	20,689.60	21,034.33	Lakhs	Total Kilometers
3	प्रभावी किलोमीटर्स	लाखांत	3,933.41	7,350.81	12,299.00	17,943.64	18,973.00	19,931.22	20,465.74	20,848.56	Lakhs	Effective Kilometers
4	एकूण प्रवासी	लाखांत	5,538.18	11,901.05	23,193.98	23,763.86	25,367.00	26,137.31	25,630.26	24,556.91	Lakhs	Total Passenger carried
5	किलो मीटर्स	प्रति लीटर	4.04	4.16	4.41	4.66	4.92	4.87	4.77	4.76	Per Litre	Kilometers
6	नादुरुस्त	प्रत्येकी १०,००० कि.मी. मागे	0.85	0.76	0.49	0.33	0.28	0.24	0.27	0.26	Per 10,000 kms	Breakdowns
7	अपघात	संख्या	2,434	2,799	3,250	4,052	3,407	3,078	3,154	3,172	No.	Accidents
8	एकूण कर्मचारी	संख्या	42,804	75,418	1,10,036	11,1598	1,04,214	1,00169	1,07,709	1,07,500	No.	Total Staff
9	दैनिक क्रमित सरासरी	लाख कि.मी.	10.78	20.14	33.70	49.16	51.98	54.61	56.07	57.12	lakh km.	Daily average operated km.(Effective)
10	दैनिक क्रमित सरासरी (स्थूल)	लाख कि.मी.	10.87	20.35	34.18	49.63	52.44	52.12	56.68	57.62	lakh km.	Daily average operated km.(Gross)
11	दैनिक प्रवासी	लाख	15.17	32.61	63.55	65.11	69.50	71.61	70.22	67.28	Lakhs	Daily passengers carried
12	एकूण जमा	लाख ₹	5,499.31	20,999.47	92,729.89	2,53,357.00	4,97,967.00	6,09,579.00	6,73,626.00	7,258.66	Lakh ₹	Total Receipts
13	एकूण खर्च	लाख ₹	5,723.36	24,406.30	92,198.57	2,64,544.00	4,93,867.00	6,48,396.00	7,32,321.00	7,900.26	Lakh ₹	Total Expenditure
14	एकूण नफा *	लाख ₹	(-)224.05	(-)3,406.83	531.32	(-) 11,187.00	2,929.00	(-) 42,883.00	(-) 58,695.00	(-)391.01	Lakh ₹	Total profit *
15	एकूण जमा	प्रति कि.मी. पैसे	139.81	285.68	754.03	1,411.96	2,625.00	3,058.00	3,291.00	3,482	Ps.per km.	Overall receipts
16	एकूण खर्च	प्रति कि.मी. पैसे	145.51	332.02	749.71	1,474.31	2,603.00	3,253.00	3,578.00	3,789	Ps.per km.	Overall expenditure
17	एकूण नफा *	प्रति कि.मी. पैसे	(-)5.70	(-)46.34	4.32	(-) 62.35	22.00	(-) 1.95	(-) 2.87	187	Ps.per km.	Overall Total profit *
18	दिलेले व्याज	लाख ₹	101.28	244.91	4,109.88	3,914.00	1,608.00	250.00	134.00	1.51	Lakh ₹	Interest paid
19	एकूण जमा (आवक)	लाख ₹	(-)224.05	(-)3,406.83	11,175.84	(-) 59.61	--	N.A.	N.A.	N.A.	Lakh ₹	Total Return

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available. * पूर्वकालीन समायोजनेसहीत / Including prior period adjustment

आधार :महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ, मुंबई. / Maharshtra State Road Transport Corporation, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.5

प्रकारानुसार जिल्हानिहाय रस्ते लांबीचे वर्गीकरण / Districtwise Road length classified by categories (2014-15)

(कि.मी. मध्ये./ In Km.)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे पक्के रस्ते P.W.D. Pucca Roads				प्रत्येक १०० चौ.कि.मी.मागे रस्त्यांची लांबी Road Length per 100 sq. kms.	प्रत्येक लाख लोकांमागे रस्त्यांची लांबी Road Length per 1,00,000 persons	रस्त्याने जोडलेली खेडी / Villages linked with roads		Districts
		सिमेंटचे व डांबरी रस्ते Concrete & Tar roads	खडीचे रस्ते Water Bound Macadam	अपृष्ठांकीत रस्ते Unsurfaced roads	एकूण पृष्ठांकीत रस्ते Total Surfaced roads			संख्या No.	टक्केवारी Percentage	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई शहर	49	0	0	49	8	0.35	--	--	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	5,822	1,820	2,016	7,642	101	83	1,754	99.77	Thane
4	पालघर									Palghar
5	रायगड	4,293	944	998	5,237	87	228	1,859	99.89	Raigad
6	रत्नागिरी	7,237	1,691	446	8,928	114	563	1,534	99.61	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	4,864	795	2,244	5,659	152	903	738	99.73	Sindhudurg
8	नाशिक	11,115	5,027	2,939	16,142	123	300	1,923	100.00	Nashik
9	धुळे	3,639	1,827	1,192	5,466	93	313	679	99.85	Dhule
10	नंदुरबार	4,402	878	1,814	5,280	119	417	891	95.29	Nandurbar
11	जळगाव	6,203	3,033	3,491	9,236	108	290	1,484	99.80	Jalgaon
12	अहमदनगर	10,189	4,645	5,828	14,834	121	440	1,595	100.00	Ahmednagar
13	पुणे	10,088	2,799	5,802	12,887	119	189	1,845	99.62	Pune
14	सातारा	7,727	2,451	2,170	10,178	118	398	1,697	98.72	Satara
15	सांगली	6,640	1,189	4,320	7,829	142	416	725	100.00	Sangli
16	सोलापूर	8,127	6,057	2,908	14,184	115	381	1,141	99.83	Solapur
17	कोल्हापूर	5,670	934	1,963	6,604	111	213	1,193	99.83	Kolhapur
18	औरंगाबाद	6,665	1,434	2,015	8,099	100	262	1,307	100.00	Aurangabad
19	जालना	3,635	2,012	1,754	5,647	96	366	965	99.79	Jalna
20	परभणी	2,368	2,115	929	4,483	87	284	838	100.00	Parbhani
21	हिंगोली	3,101	734	17	3,835	80	317	676	100.00	Hingoli
22	बीड	6,480	3,201	2,681	9,681	116	463	1,360	100.00	Beed
23	नांदेड	6,646	2,827	1,851	9,473	108	325	1,558	100.00	Nanded
24	उस्मानाबाद	4,466	1,576	1,455	6,042	99	439	737	100.00	Osmanabad
25	लातूर	5,867	1,178	490	7,045	105	297	926	100.00	Latur
26	बुलढाणा	4,280	720	393	5,000	56	202	1,282	98.62	Buldhana
27	अकोला	2,894	356	38	3,250	58	174	864	100.00	Akola
28	वाशिम	2,679	291	0	2,970	61	240	697	99.86	Washim
29	अमरावती	5,870	1,390	962	7,260	67	274	1,637	100.00	Amravati
30	यवतमाळ	6,658	1,479	276	8,137	62	294	1,850	99.84	Yavatmal
31	वर्धा	3,633	430	162	4,063	67	313	1,389	100.00	Wardha
32	नागपूर	6,322	1,773	550	8,095	87	176	1,617	100.00	Nagpur
33	भंडारा	2,748	1,534	944	4,282	128	422	780	100.00	Bhandara
34	गोदिंया	3,904	1,083	565	4,987	106	407	883	100.00	Gondiya
35	चंद्रपूर	5,260	2,164	369	7,424	68	340	1,807	100.00	Chandrapur
36	गडचिरोली	2,824	2,537	572	5,361	41	537	1,448	95.58	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**1,82,365**	**62,924**	**54,154**	**2,45,289**	**97**	**255**	**41,679**	**100.00**	**Maharashtra State**

टिप : नगरपालिका व महानगरपालिका यांच्या देखभालीखालील रस्ते वगळून / Note : Excludes road maintained by Municipal Councils & Municipal Corporations

आधार : सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source: Public Works Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.6

३१ मार्च, २०१४ रोजीची राज्यातील लोहमार्गाची लांबी / Railway's Route Length in the State as on 31st March, 2014 (2013-14)

(कि.मी. / km.)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे / वर्ष	ब्रॉडगेज Broad gauge	मिटरगेज Meter gauge	नॅरोगेज Narrow gauge	एकूण Total	Districts / Year
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	1960-61	2,767.00	1,197.00	1,093.00	5,057.00	
2	1970-71	2,752.00	1,308.00	1,102.00	5,162.00	
3	1980-81	3,131.00	994.00	1,100.00	5,225.00	
4	1990-91	3,345.00	1,024.00	1,053.00	5,422.00	
5	2000-01	5,123.00	500.00	573.00	6,196.00	
6	2010-11	4,336.38	105.75	596.29	5,038.42	
7	2011-12	5,510.22	105.75	458.81	6,074.78	
8	2012-13	5,688.02	105.75	458.81	6,252.58	
1	मुंबई शहर	44.00	0.00	0.00	44.00	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	57.34	0.00	0.00	57.34	Mumbai Suburban
3	ठाणे	307.1	0.00	0.00	307.10	Thane
4	रायगड	322.84	0.00	20.29	343.13	Raigad
5	रत्नागिरी	197.97	0.00	0.00	197.97	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	103.80	0.00	0.00	103.80	Sindhudurg
7	नाशिक	266.13	0.00	0.00	266.13	Nashik
8	धुळे	79.38	0.00	0.00	79.38	Dhule
9	नंदुरबार	97.60	0.00	0.00	97.60	Nandurbar
10	जळगाव	327.05	0.00	55.57	382.62	Jalgaon
11	अहमदनगर	213.68	0.00	0.00	213.68	Ahmednagar
12	पुणे	322.52	0.00	0.00	322.52	Pune
13	सातारा	124.00	0.00	0.00	124.00	Satara
14	सांगली	145.52	0.00	0.00	145.52	Sangli
15	सोलापूर	386.90	0.00	0.00	386.90	Solapur
16	कोल्हापूर	47.10	0.00	0.00	47.10	Kolhapur
17	औरंगाबाद	107.25	0.00	0.00	107.25	Aurangabad
18	जालना	88.25	0.00	0.00	88.25	Jalna
19	परभणी	262.43	0.00	0.00	262.43	Parbhani
20	हिंगोली	0.00	0.00	0.00	0.00	Hingoli
21	बीड	47.07	0.00	0.00	47.07	Beed
22	नांदेड	225.61	0.00	0.00	225.61	Nanded
23	उस्मानाबाद	53.60	0.00	0.00	53.60	Osmanabad
24	लातूर	139.30	0.00	0.00	139.30	Latur
25	बुलढाणा	78.73	0.00	0.00	78.73	Buldhana
26	अकोला	190.85	76.65	30.00	297.50	Akola
27	वाशिम	0.00	0.00	30.00	30.00	Washim
28	अमरावती	207.97	0.00	61.96	269.93	Amravati
29	यवतमाळ	81.93	0.00	66.37	148.30	Yavatmal
30	वर्धा	118.30	0.00	34.46	152.76	Wardha
31	नागपूर	269.63	0.00	133.7	403.33	Nagpur
32	भंडारा	65.11	0.00	9.70	74.81	Bhandara
33	गोदिंया	205.64	0.00	0.00	205.64	Gondiya
34	चंद्रपूर	324.11	0.00	17.09	341.20	Chandrapur
35	गडचिरोली	18.50	0.00	0.00	18.50	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**5,527.21**	**76.65**	**459.14**	**6,063.00**	**Maharashtra State**

आधार : संबंधित रेल्वेची विभागीय कार्यालये. / Source: Divisional offices of the concerned Railway.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.7

वर्गवारीनुसार रस्त्यांची लांबी / Road Length according to different classes

(2014-15)

(किलोमीटरमध्ये / In Kilometre)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	वर्गीकृत रस्ते / Classification of roads						अवर्गीकृत रस्ते Unclassified roads	एकूण Total	Districts
		राष्ट्रीय महामार्ग National Highways	प्रमुख राज्य महामार्ग Major State Highways	राज्य महामार्ग State Highways	प्रमुख जिल्हा रस्ते Major District Roads	इतर जिल्हा रस्ते Other District Roads	ग्रामीण रस्ते Village roads			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई शहर									Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	49	0	0	0	--	49	Mumbai Suburban
3	ठाणे									Thane
4	पालघर	316	131	907	927	3,258	4,119	--	9,658	Palghar
5	रायगड	269	279	1,035	647	1,582	2,423	--	6,235	Raigad
6	रत्नागिरी	275	278	820	1,529	1,232	5,240	--	9,374	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	108	150	657	1,091	697	5,200	--	7,903	Sindhudurg
8	नाशिक	293	384	1,730	2,669	3,262	10,743	--	19,081	Nashik
9	धुळे	250	104	791	658	1,503	3,352	--	6,658	Dhule
10	नंदुरबार	45	257	559	766	1,420	4,047	--	7,094	Nandurbar
11	जळगाव	187	96	1,518	2,596	1,950	6,380	--	12,727	Jalgaon
12	अहमदनगर	201	391	1,787	2,628	5,398	10,257	--	20,662	Ahmednagar
13	पुणे	127	176	1,829	4,079	2,400	10,078	--	18,689	Pune
14	सातारा	0	88	1,215	1,969	2,242	6,834	--	12,348	Satara
15	सांगली	63	40	1,201	1,919	2,961	5,965	--	12,149	Sangli
16	सोलापूर	230	359	1,386	4,153	1,361	9,603	--	17,092	Solapur
17	कोल्हापूर	64	35	993	1,527	1,956	3,992	--	8,567	Kolhapur
18	औरंगाबाद	143	278	1,190	1,821	1,703	4,979	--	10,114	Aurangabad
19	जालना	29	213	979	1,056	1,903	3,221	--	7,401	Jalna
20	परभणी	76	112	663	1,005	740	2,816	--	5,412	Parbhani
21	हिंगोली	38	155	409	714	631	1,905	--	3,852	Hingoli
22	बीड	214	214	1,310	1,625	2,183	6,816	--	12,362	Beed
23	नांदेड	106	598	1,059	2,678	1,820	5,063	--	11,324	Nanded
24	उस्मानाबाद	210	39	1,029	1,342	1,630	3,247	--	7,497	Osmanabad
25	लातूर	0	148	1,139	1,286	1,641	3,321	--	7,535	Latur
26	बुलढाणा	86	216	1,012	1,048	1,742	1,289	--	5,393	Buldhana
27	अकोला	143	0	702	567	910	966	--	3,288	Akola
28	वाशिम	54	107	428	648	833	900	--	2,970	Washim
29	अमरावती	74	272	1,584	1,634	904	3,754	--	8,222	Amravati
30	यवतमाळ	238	177	1,310	1,669	2,174	2,845	--	8,413	Yavatmal
31	वर्धा	176	41	800	757	1,037	1,414	--	4,225	Wardha
32	नागपूर	439	100	1,016	1,831	1,674	3,585	--	8,645	Nagpur
33	भंडारा	65	14	627	593	1,372	2,555	--	5,226	Bhandara
34	गोदिंया	37	116	423	855	1,096	3,025	--	5,552	Gondiya
35	चंद्रपूर	230	238	654	1,437	1,845	3,389	--	7,793	Chandrapur
36	गडचिरोली	57	358	1,046	861	1,054	2,557	--	5,933	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**4,843**	**6,163**	**3,3859**	**50,585**	**58,116**	**1,45,879**	**--**	**2,99,446**	**Maharashtra State**

टिप : नगरपालिका व महानगरपालिका यांच्या देखभालीखालील रस्ते वगळून / Note : Excludes road maintained by Municipal Councils & Municipal Corporations

आधार : सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source: Public Works Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.8

पृष्ठभागांच्या प्रकारानुसार रस्त्यांची लांबी / Road Length according to Surface type (2014-15)

(किलोमीटरमध्ये / In Kilometres)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	सिमेंट काँक्रीट आणि डांबरी रस्ते Concrete & Tar roads	खडीचे रस्ते Water bound macadam roads	अपृष्ठांकित रस्ते Unsurfaced roads	एकूण Total	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई शहर	49	0	0	49	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	5,822	1,820	2,016	9,658	Thane
4	पालघर					Palghar
5	रायगड	4,293	944	998	6,235	Raigad
6	रत्नागिरी	7,237	1,691	446	9,374	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	4,864	795	2,244	7,903	Sindhudurg
8	नाशिक	11,115	5,027	2,939	19,081	Nashik
9	धुळे	3,639	1,827	1,192	6,658	Dhule
10	नंदुरबार	4,402	878	1,814	7,094	Nandurbar
11	जळगाव	6,203	3,033	3,491	12,727	Jalgaon
12	अहमदनगर	10,189	4,645	5,828	20,662	Ahmednagar
13	पुणे	10,088	2,799	5,802	18,689	Pune
14	सातारा	7,727	2,451	2,170	12,348	Satara
15	सांगली	6,640	1,189	4,320	12,149	Sangli
16	सोलापूर	8,127	6,057	2,908	17,092	Solapur
17	कोल्हापूर	5,670	934	1,963	8,567	Kolhapur
18	औरंगाबाद	6,665	1,434	2,015	10,114	Aurangabad
19	जालना	3,635	2,012	1,754	7,401	Jalna
20	परभणी	2,368	2,115	929	5,412	Parbhani
21	हिंगोली	3,101	734	17	3,852	Hingoli
22	बीड	6,480	3,201	2,681	12,362	Beed
23	नांदेड	6,646	2,827	1,851	11,324	Nanded
24	उस्मानाबाद	4,466	1,576	1,455	7,497	Osmanabad
25	लातूर	5,867	1,178	490	7,535	Latur
26	बुलढाणा	4,280	720	393	5,393	Buldhana
27	अकोला	2,894	356	38	3,288	Akola
28	वाशिम	2,679	291	0	2,970	Washim
29	अमरावती	5,870	1,390	962	8,222	Amravati
30	यवतमाळ	6,658	1,479	276	8,413	Yavatmal
31	वर्धा	3,633	430	162	4,225	Wardha
32	नागपूर	6,322	1,773	550	8,645	Nagpur
33	भंडारा	2,748	1,534	944	5,226	Bhandara
34	गोदिंया	3,904	1,083	565	5,552	Gondiya
35	चंद्रपूर	5,260	2,164	369	7,793	Chandrapur
36	गडचिरोली	2,824	2,537	572	5,933	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**1,82,365**	**62,924**	**54,154**	**2,99,446**	**Maharashtra State**

टिप : नगरपालिका व महानगरपालिका यांच्या देखभालीखालील रस्ते वगळून / Note : Excludes road maintained by Municipal Councils & Municipal Corporations

आधार : सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source: Public Works Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.9

महाराष्ट्र राज्यमार्ग परिवहन महामंडळाची माहिती / Information of Maharashtra State Road Transport Corporation

(2014-15)

अ.क्र. Sr.No. (1)	बाब (2)	विभाग / Region: मुंबई Mumbai (3)	नाशिक Nashik (4)	पुणे Pune (5)	औरंगाबाद Aurangabad (6)	अमरावती Amravati (7)	नागपूर Nagpur (8)	एकूण Total (9)	Item (2)
1	वर्ष अखेरीस असलेले मार्ग (संख्या)	3,886	3,937	4,675	2,447	1,802	1,703	18,450	No. of routes as at the end of the year
2	मार्गाची एकूण लांबी (कि.मी.)	2,90,666	2,49,304	3,26,077	2,64,573	1,45,382	1,54,404	14,30,406	Route Distance (Km.)
3	मार्गाची सरासरी लांबी (कि.मी.)	74.80	63.32	69.75	108.12	80.68	90.67	77.53	Average route distance (Km.)
4	सरासरी दैनिक प्रभावी अंतर (लाख कि.मी.)	9.52	10.74	14.21	10.87	5.87	5.87	57.12	Average per day effective Kilometers operated (in lakh)
5	वर्षभरात महामंडळाजवळ असलेल्या वाहनांची सरासरी संख्या	3,287.00	3,378.00	4,499.00	3,123.00	1,782.00	1,803.00	17,872.00	Average No. of buses held during the year
6	रस्त्यावरील वाहनांची दैनिक सरासरी संख्या	2,992	3,209	4,209	2,957	1,663	1673	16,703	Average No. of buses on road per day
7	वाहनांचा सरासरी वापर (कि.मी.)	318.47	335.02	337.59	367.96	353.56	351.08	341.99	Average vehicles utilization (Km.)
8	भार गुणकाची टक्केवारी (लोड फॅक्टर)	61.42	56.34	57.51	56.73	53.99	54.24	57.16	Percentage load factor
9	प्रवाशांची दैनिक सरासरी (लाखात)	13.00	13.32	17.31	10.7	6.42	6.51	67.28	No. of passengers travelled per day (in lakh)
10	दर प्रवाशामागे प्रवास केलेले सरासरी अंतर (कि.मी.)	22.62	25.78	24.93	32.82	29.12	26.39	26.44	Average distance travelled per passenger (Km.)
11	वाहतुकीपासूनचे वार्षिक उत्पन्न (लाख ₹)	1,06,491.94	1,05,171.50	1,48,123.45	1,06,136.9	54,791.67	54,095.55	57,4811.01	Total traffic receipts during the year (in lakh ₹)
12	दर प्रवाशामागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न (रुपयांत)	25.69	27.81	28.31	35.28	30.97	28.07	29.05	Average earnings per passenger (in Rs.)
13	चालू स्थितीतील वाहनांची सरासरी *	3,287.00	3,378.00	4,499.00	3,123.00	1,782.00	1,803.00	17,872.00	Average operating fleet *
	(वाहन ताफ्याची टक्केवारी)	91.03	94.97	93.56	94.67	93.28	92.79	93.10	(Percentage Fleet Utilization)

*टिप : चालू स्थितीतील मोटारगाडयांच्या संख्येत नेहमीच्या वापरातील गाडया व कारखान्यांतील व वाहतुकीसाठी ठेवलेल्या राखीव गाडयांचा समावेश होता.

* Note: Average operational fleet is worked out as no. of scheduled + additional vehicles allotted for workshops and traffic spares.

आधार : महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मुंबई / Source : Maharashtra State Road Transport Corporation, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.10

मुंबई गोदीत असलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेवरच्या आणि सुसज्ज (शासकीय किंवा व्यापारी) जहाजांची संख्या व त्यांचे वजन /

Number and Tonnage of Steam and square rigged vessels (Government and Merchant) which entered the Mumbai docks or were berthed at the harbour walls

वर्ष Year	गोदीत असलेली जहाजे Vessels which entered the docks		बंदराजवळ नांगरलेली जहाजे Vessels berthed at the harbour walls		एकूण Total	
	संख्या Number	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage	संख्या Number	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage	संख्या Number	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1960-61	2,094	64,74,559	431	17,36,733	2,525	82,11,292
1970-71	1,643	54,23,274	238	10,36,120	1,881	64,59,394
1980-81	1,756	59,83,731	198	8,38,810	1,954	68,22,541
1990-91	1,530	55,39,858	129	7,62,553	1,659	63,02,411
2000-01	1,057	1,19,73,183	144	16,00,743	1,201	1,35,73,926
2011-12	657	65,39,920	922	1,32,57,565	1,579	1,97,97,485
2012-13	590@	62,16,166	899#	1,36,91,734	1,489	1,99,07,900
2013-14	468@	51,88,022	856#	1,34,54,882	1,324	1,86,42,904
2014-15	662@	74,24,473	847#	1,30,97,315	1,509	2,05,21,788

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई / Mumbai Port Trust , Mumbai.

*टिप:- @ इंदिरा गोदीजवळ नांगरलेली जहाजे # जवाहर द्विप व पीर पाउ जवळ नांगरलेली जहाजे

*Note: - @ Vessels which berthed at Indira Dock # Vessels which berthed at Jawahar Dweep and Pir Pau.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE N0. 22.11

मुंबई येथील मेरीवेदर व ह्युजेस गोदीत दुरूस्तीसाठी आलेल्या जहाजांची संख्या व वजन /

Number and tonnage of vessels docked in Merryweather and Hughes dry docks in Mumbai (2014-15)

वर्ष Year	मेरेवेदर सुकी गोदी Merewether dry dock		हयुजेस सुकी गोदी Hughes dry dock		एकूण Total	
	संख्या Number	एकूण वजन Gross tonnage	संख्या Number	एकूण वजन Gross tonnage	संख्या Number	एकूण वजन Gross tonnage
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1960-61	61	1,20,559	80	3,65,022	141	4,85,581
1970-71	56	1,02,586	72	4,00,253	128	5,02,839
1980-81	54	93,280	50	3,36,470	104	4,29,750
1990-91	33	30,707	38	1,25,546	71	1,56,253
2000-01	40	37,371	22	63,331	62	1,00,702
2011-12	0	0	67	1,69,520	67	1,69,520
2012-13	0	0	74	96,583	74	96,583
2013-14	0	0	62	68,507	62	68,507
2014-15	0	0	44	1,08,331	44	1,08,331

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई / Mumbai Port Trust , Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 22.12

महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरातून होणारी प्रवाशांची वाहतूक / Passengers traffic at the minor ports of the Maharashtra State (2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	बंदराचे नाव	यांत्रिक जहाजाने By mechanized vessels	बिगर यांत्रिक जहाजाने By non-mechanized vessels	बोटीने By Steamer	एकूण Total	Name of the Port
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	नवापूर	0	14,354	0	14,354	Navapur
2	सातपाटी	0	73,153	0	73,153	Satpati
3	अर्नाळा	16,391	0	0	16,391	Arnala
4	मनोरी	42,21,150	0	0	42,21,150	Manori
5	कल्याण	46,594	0	0	46,594	Kalyan
6	वसई	9,514	93,500	0	1,03,014	Vasai
7	वर्सोवा	59,48,100	0	0	59,48,100	Varsova
8	मोरा	6,72,721	0	0	6,72,721	Mora
9	कारंजा	2,28,300	0	0	2,28,300	Karanja
10	रेवस	3,29,277	0	0	3,29,277	Rewas
11	मांडवा	13,17,457	0	0	13,17,457	Mandwa
12	उल्वा-बेलापूर	0	0	0	0	Ulwa-Belapur
13	एलिफंटा	19,92,814	0	0	19,92,814	Elephanta
14	न्यू फेरी	6,85,574	0	0	6,85,574	New Ferry
15	थळ	5,438	0	0	5,438	Thal
16	दिघी	1,95,785	2,345	0	1,98,130	Dighi
17	राजपुरी	1,21,850	4,35,892	0	5,57,742	Rajpuri
18	अलिबाग	36,338	0	0	36,338	Alibag
19	रेवदंडा	2,111	8,396	0	10,507	Revdanda
20	नांदगाव	14,010	0	0	14,010	Nandgaon
21	मुरुड	56,788	0	0	56,788	Murud
22	श्रीवर्धन	2,915	0	0	2,915	Shriwardhan
23	केळशी	0	14,800	0	14,800	Kelshi
24	दाभोळ	3,80,557	60,557	0	4,41,114	Dabhol
25	वरोदा	0	2,490	0	2,490	Varoda
26	जयगड	1,59,371	41,140	0	2,00,511	Jaigad
27	रत्नागिरी	2,880	10,802	0	13,682	Ratnagiri
28	जैतापूर	0	16,910	0	16,910	Jaitapur
29	विजयदुर्ग	0	6,355	0	6,355	Vijaydurga
30	मालवण	0	5,891	0	5,891	Malwan
31	बानकोट	2,50,578	0	0	2,50,578	Bankot
32	किरणपाणी	0	0	0	0	Kiranpani
33	हरणाई	0	3,416	0	3,416	Harnai
34	कुंभारु	6,288	0	0	6,288	Kumbharu
	एकूण	**1,67,02,801**	**7,90,001**	**0**	**1,74,92,802**	**Total**

आधार : मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र मेरिटाईम बोर्ड, महाराष्ट्र शासन,मुंबई.

Source :- Chief Port's Officer, Maharashtra Maritime Board, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 22.13

महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात) माल / Cargo (Imports and Exports) Handled at Minor Ports of Maharashtra State (2014-15)

(टनांमध्ये / In tonnes)

अ.क्र. Sr.No. (1)	बंदराचे नाव (2)	आयात Imports (3)	निर्यात Exports (4)	एकूण Total (5)	Name of the Port (2)
1	डहाणू	5,24,407.00	0.00	5,24,407.00	Dahanu
2	ट्राम्बे	0.00	6,661.00	6,661.00	Trombay
3	बेलापुर (उलवा)	16,22,372.00	1,058.00	16,23,430.00	Belapur (Ulwa)
4	धरमतर	1,00,34,040.20	1,32,790.53	1,01,66,830.73	Dharamtar
5	रेवदंडा	10,58,669.84	85,489.85	11,44,159.68	Revdanda
6	दिघी	6,52,541.45	2,19,086.43	8,71,627.88	Dighi
7	दाभोळ	13,22,939.94	54,442.47	13,77,382.41	Dabhol
8	केळशी	0.00	5,48,470.00	5,48,470.00	Kelshi
9	जयगड	58,31,774.00	27,86,891.94	86,18,665.94	Jaigad
10	रत्नागिरी	7,99,708.74	0.00	7,99,708.74	Ratnagiri
11	रेडी (परदेशात)	11,00,324.00	4,13,465.00	15,13,789.00	Redi (Foreign)
12	विजयदुर्ग	35,753.00	39,930.00	75,683.00	Vijaydurg
	एकूण	**2,29,82,530.16**	**42,88,285.22**	**2,72,70,815.37**	**Total**

आधार : मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र मेरिटाईम बोर्ड, महाराष्ट्र शासन,मुंबई.

Source :- Chief Port's Officer, Maharashtra Maritime Board, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 22.14

विमानतळांवरून होणारी प्रवासी व माल वाहतूक / Passengers and Freight Traffic from the Airports (2014-15)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	राष्ट्रीय Domestic (3)	आंतरराष्ट्रीय International (4)	Item (2)
1	प्रवाशांची एकूण संख्या (लाखांत) (मुंबई विमानतळा वरील)	253.61	114.29	Total number of passengers carried (In Lakhs) (From Mumbai Airport)
2	महाराष्ट्रातील विमानतळावरुन (मुंबई वगळून) झालेली प्रवासी वाहतूक (लाखांत)	58.50	1.70	Passengers carried from Airport in Maharashtra (Excluding Mumbai Airport) (In Lakhs)
3	एकूण माल वाहतूक (मुंबई विमानतळावरुन) ('००० टनांत)	208.13	486.54	Total freight carried ('000 tonnes) (From Mumbai Airport)
4	महाराष्ट्रातील निरनिराळया विमानतळावरुन झालेली माल वाहतूक (मुंबई वगळून) ('००० टनांत)	34.24	0.44	Total freight carried from Airports in Maharashtra ('000 tonnes) (Excluding Mumbai Airport)

आधार : भारतीय विमानतळ प्राधिकरण.

Source: Airport Authority of India.

Table No. 22.7

Road length in Maharashtra according to different types (2014-15)

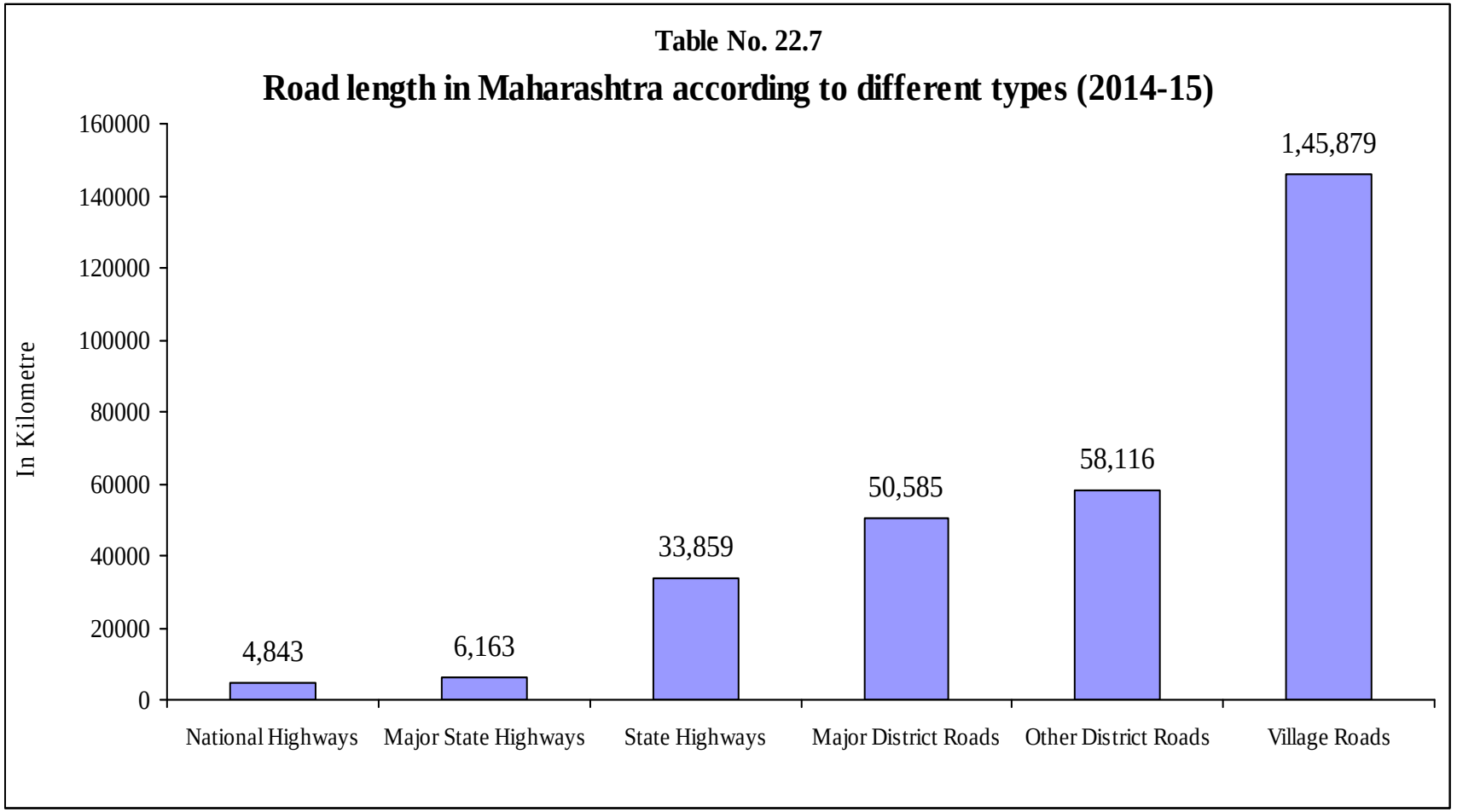

२३. पणन व साठवणूक

२३.१ या विभागात नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या व शिधावाटप/रास्त भावांची दुकाने, शासकीय गोदाम साठवणूक क्षमता याबाबत आकडेवारी दिली आहे.

23. MARKETING AND STORAGE

23.1. In this section data on number of regulated markets and an authorized ration/fair price shops and storage capacity in Government warehouses are given.

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.23.1

जिल्हानिहाय नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या / Districtwise number of regulated markets (2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या Number of regulated Markets	प्रत्येक नियंत्रित बाजारपेठेमागे असलेल्या खेडयांची संख्या Number of average villages served per regulated Market	प्रत्येक नियंत्रित बाजारपेठेमागे असलेली सरासरी व्याप्ती (कि.मी.) Average area served per regulated market (Sq.km.)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	मुंबई शहर	1	6	N.A.	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर				Mumbai Suburban
3	ठाणे	5	114	N.A.	Thane
4	पालघर	3	163	N.A.	Palghar
5	रायगड	9	197	N.A.	Raigad
6	रत्नागिरी	1	151	N.A.	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	1	739	N.A.	Sindhudurg
8	नाशिक	17	97	N.A.	Nashik
9	धुळे	4	134	N.A.	Dhule
10	नंदुरबार	6	130	N.A.	Nandurbar
11	जळगाव	12	93	N.A.	Jalgaon
12	अहमदनगर	14	101	N.A.	Ahmednager
13	पुणे	12	105	N.A.	Pune
14	सातारा	10	150	N.A.	Satara
15	सांगली	7	78	N.A.	Sangli
16	सोलापूर	11	79	N.A.	Solapur
17	कोल्हापूर	4	301	N.A.	Kolhapur
18	औरंगाबाद	10	127	N.A.	Aurangabad
19	जालना	8	107	N.A.	Jalna
20	परभणी	11	105	N.A.	Parbhani
21	हिंगोली	7	62	N.A.	Hingoli
22	बीड	10	129	N.A.	Beed
23	नांदेड	19	86	N.A.	Nanded
24	उस्मानाबाद	9	82	N.A.	Osmanabad
25	लातूर	11	71	N.A.	Latur
26	बुलढाणा	12	117	N.A.	Buldhana
27	अकोला	7	153	N.A.	Akola
28	वाशिम	6	105	N.A.	Washim
29	अमरावती	12	133	N.A.	Amravati
30	यवतमाळ	17	119	N.A.	Yavatmal
31	वर्धा	7	158	N.A.	Wardha
32	नागपूर	13	165	N.A.	Nagpur
33	भंडारा	5	161	N.A.	Bhandara
34	गोदिंया	7	112	N.A.	Gondiya
35	चंद्रपूर	13	121	N.A.	Chandrapur
36	गडचिरोली	5	261	N.A.	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**306**	**5,012**	**N.A.**	**Maharashtra State**

टिप :- N.A. उपलब्ध नाही / Not Available.

आधार :पणन उप संचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Mumbai.

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.2

गोदामांची संख्या व साठवणूक क्षमता /Number and capacity of storage units (2014-15)

(मेट्रिक टन / M.T)

अ.क्र. Sr. No.	संस्थेचे नांव	संख्या No.	क्षमता Capacity	Name of Agency
(1)	(2) `	(3)	(4)	(2)
1	भारतीय अन्न महामंडळ	N.A.	N.A.	Food Corporation of India
2	महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ	187	15,60,723	State warehousing Corporation
3	केंद्रीय वखार महामंडळ *	41	14,29,864	Central warehousing Corporation*
4	अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन #	1,005	6,07,519	Food and Civil Supplies Department, GoM #
	एकूण	**1,233**	**35,98,106**	**Total**

टिप :- N.A. उपलब्ध नाही / Not Available.

* महाराष्ट्र राज्याकरिता / * For Maharashtra State

जून, २०१४ अखेर / At the end of June, 2014

आधार : १) केंद्रीय वखार महामंडळ, केंद्र शासन, नवी दिल्ली.
२) अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
३) महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source : 1) Central Warehousing Corporation, Government of India, New Dilhi.
2) Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai
3) Maharashtra State Warehousing Corporation, Government of Maharashtra, Pune.

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.3

शासकीय गोदामांची संख्या व त्यांची क्षमता / Number and capacity of State Owned Warehouses (2014-15)#

(गोदामाची क्षमता मे. टन / Godown capacity in M.T)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	शासकीय गोदामे / Govt. owned Godowns		नादुरूस्त झाल्यामुळे उपयुक्त नसलेली / Not usable as broken down		भाड्याने घेतलेली / Hired		भाड्याने दिलेली / Lease out available		उपलब्ध गोदामे / Available Godowns		District
		गोदामे Godown	क्षमता Capacity	गोदामे Godown	क्षमता Capacity	गोदामे Godown	क्षमता Capacity	गोदामे Godown	क्षमता Capacity	गोदामे Godown	क्षमता Capacity	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	मुंबई शहर	13	8,724	4	917	0	0	0	0	9	7,807	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर											Mumbai Suburban
3	ठाणे	16	8,000	1	500	0	0	0	0	15	7,500	Thane
4	पालघर	22	9,000	3	1,050	2	300	1	300	20	7,950	Palghar
5	रायगड	62	25,800	30	10,550	1	200	1	750	32	14,700	Raigad
6	रत्नागिरी	45	16,050	18	4,250	0	0	1	250	26	11,550	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	14	6,900	0	0	3	590	0	0	17	7,490	Sindhudurg
8	नाशिक	29	19,500	7	8,150	8	3,450	0	0	30	14,800	Nashik
9	धुळे	21	12,240	1	750	0	0	0	0	20	11,490	Dhule
10	नंदुरबार	27	13,500	2	1,000	1	500	0	0	26	13,000	Nandurbar
11	जळगाव	32	14,030	6	1,030	16	8,250	0	0	42	21,250	Jalgaon
12	अहमदनगर	76	50,850	32	17,700	1	500	4	1,600	41	32,050	Ahmednager
13	पुणे	49	40,000	6	2,420	0	0	0	0	43	37,580	Pune
14	सातारा	43	15,640	5	1,850	5	1,700	0	0	43	15,490	Satara
15	सांगली	29	13,760	5	1,600	0	0	0	0	24	12,160	Sangli
16	सोलापूर	53	38,024	0	0	12	15,100	0	0	65	53,124	Solapur
17	कोल्हापूर	21	10,300	2	550	1	1,000	0	0	20	10,750	Kolhapur
18	औरंगाबाद	28	26,688	6	3,532	29	35,822	0	0	51	58,978	Aurangabad
19	जालना	27	21,450	7	2,550	0	0	0	0	20	18,900	Jalna
20	परभणी	21	9,300	0	0	2	1,300	0	0	23	10,600	Parbhani
21	हिंगोली	11	6,600	1	500	0	0	0	0	10	6,100	Hingoli
22	बीड	35	25,050	5	1,810	2	2,000	0	0	32	25,240	Beed
23	नांदेड	56	27,440	9	3,200	2	1,000	0	0	49	25,240	Nanded
24	उस्मानाबाद	30	17,000	7	2,600	4	2,000	0	0	27	16,400	Osmanabad
25	लातूर	27	19,700	8	3,700	2	1,500	0	0	21	17,500	Latur
26	बुलढाणा	22	9,300	1	500	22	6,900	0	0	43	15,700	Buldhana
27	अकोला	21	11,600	0	0	4	1,300	0	0	25	12,900	Akola
28	वाशिम	11	7,150	0	0	2	700	0	0	13	7,850	Washim
29	अमरावती	35	15,650	0	0	2	400	0	0	37	16,050	Amravati
30	यवतमाळ	36	18,000	4	2,000	2	1,000	0	0	34	17,000	Yavatmal
31	वर्धा	14	9,785	1	500	4	1,400	0	0	17	10,685	Wardha
32	नागपूर	52	26,829	7	2,722	10	5,581	1	853	54	28,835	Nagpur
33	भंडारा	16	9,500	2	1,500	0	0	0	0	14	8,000	Bhandara
34	गोदिंया	19	12,400	7	2,050	0	0	1	300	11	10,050	Gondiya
35	चंद्रपूर	28	14,500	1	500	3	250	0	0	30	14,250	Chandrapur
36	गडचिरोली	22	9,550	1	1,000	0	0	0	0	21	8,550	Gadchiroli
	महाराष्ट्र	**1,063**	**5,99,810**	**189**	**80,981**	**140**	**92,743**	**9**	**4,053**	**1,005**	**6,07,519**	**Maharashtra**

जून, २०१४ अखेर / At the end of June 2014

आधार : अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai.

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 23.4

निवडक वस्तूंची संस्थाद्वारे वसुली / Procurement of selected commodities by Agencies (2014-15)

(मेट्रिक टनांत / In Metric tonnes)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	ज्वारी / Jowar				भात / Paddy				Districts
		राज्य शासन State Government	भारतीय अन्न महामंडळ Food Corporation of India	इतर Others	एकूण Total	राज्य शासन State Government	भारतीय अन्न महामंडळ Food Corporation of India	इतर Others	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई शहर	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Mumbai City
2	मुंबईउपनगर	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Mumbai Suburban
3	ठाणे	0.00	0.00	0.00	0.00	2745.90	0.00	0.00	2745.90	Thane
4	पालघर	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Palghar
5	रायगड	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Raigad
6	रत्नागिरी	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	0.00	0.00	0.00	0.00	72.63	0.00	0.00	72.63	Sindhudurg
8	नाशिक	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Nashik
9	धुळे	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Dhule
10	नंदुरबार	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Nandurbar
11	जळगाव	1,284.80	0.00	0.00	1,284.80	0.00	0.00	0.00	0.00	Jalgaon
12	अहमदनगर	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Ahmednager
13	पुणे	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Pune
14	सातारा	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Satara
15	सांगली	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Sangli
16	सोलापूर	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Solapur
17	कोल्हापूर	0.00	0.00	0.00	0.00	179.17	0.00	0.00	179.17	Kolhapur
18	औरंगाबाद	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Aurangabad
19	जालना	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Jalna
20	परभणी	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Parbhani
21	हिंगोली	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Hingoli
22	बीड	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Beed
23	नांदेड	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Nanded
24	उस्मानाबाद	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Osmanabad
25	लातूर	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Latur
26	बुलढाणा	615.21	0.00	0.00	615.21	0.00	0.00	0.00	0.00	Buldhana
27	अकोला	1,929.70	0.00	0.00	1,929.70	0.00	0.00	0.00	0.00	Akola
28	वाशिम	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Washim
29	अमरावती	1,875.55	0.00	0.00	1,875.55	0.00	0.00	0.00	0.00	Amravati
30	यवतमाळ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Yavatmal
31	वर्धा	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Wardha
32	नागपूर	161.25	0.00	0.00	161.25	40.23	0.00	0.00	40.23	Nagpur
33	भंडारा	0.00	0.00	0.00	0.00	78061.54	0.00	0.00	78061.54	Bhandara
34	गोदिंया	0.00	0.00	0.00	0.00	74376.52	0.00	0.00	74376.52	Gondiya
35	चंद्रपूर	0.00	0.00	0.00	0.00	7675.80	0.00	0.00	7675.80	Chandrapur
36	गडचिरोली	0.00	0.00	0.00	0.00	6916.92	0.00	0.00	6916.92	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**5,866.51**	**0.00**	**0.00**	**5,866.51**	**1,70,068.71**	**0.00**	**0.00**	**1,70,068.71**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक / Table No. 23 .4 contd…

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	बाजरी / Bajra				मका / Maize				Districts
		राज्य शासन State Government	भारतीय अन्न महामंडळ Food Corporation of India	इतर Others	एकूण Total	राज्य शासन State Government	भारतीय अन्न महामंडळ Food Corporation of India	इतर Others	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई शहर	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Mumbai City
2	मुंबईउपनगर	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Mumbai Suburban
3	ठाणे	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Thane
4	पालघर	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Palghar
5	रायगड	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Raigad
6	रत्नागिरी	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Sindhudurg
8	नाशिक	0.00	0.00	0.00	0.00	797.80	0.00	0.00	797.80	Nashik
9	धुळे	0.00	0.00	0.00	0.00	48.95	0.00	0.00	48.95	Dhule
10	नंदुरबार	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Nandurbar
11	जळगाव	0.00	0.00	0.00	0.00	1,515.75	0.00	0.00	1,515.75	Jalgaon
12	अहमदनगर	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Ahmednager
13	पुणे	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Pune
14	सातारा	0.00	0.00	0.00	0.00	36.90	0.00	0.00	36.90	Satara
15	सांगली	0.00	0.00	0.00	0.00	199.45	0.00	0.00	199.45	Sangli
16	सोलापूर	0.00	0.00	0.00	0.00	4,186.75	0.00	0.00	4,186.75	Solapur
17	कोल्हापूर	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Kolhapur
18	औरंगाबाद	0.00	0.00	0.00	0.00	669.29	0.00	0.00	669.29	Aurangabad
19	जालना	0.00	0.00	0.00	0.00	11.25	0.00	0.00	11.25	Jalna
20	परभणी	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Parbhani
21	हिंगोली	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Hingoli
22	बीड	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Beed
23	नांदेड	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Nanded
24	उस्मानाबाद	0.00	0.00	0.00	0.00	598.70	0.00	0.00	598.70	Osmanabad
25	लातूर	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Latur
26	बुलढाणा	0.00	0.00	0.00	0.00	346.10	0.00	0.00	346.10	Buldhana
27	अकोला	0.00	0.00	0.00	0.00	217.35	0.00	0.00	217.35	Akola
28	वाशिम	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Washim
29	अमरावती	0.00	0.00	0.00	0.00	234.75	0.00	0.00	234.75	Amravati
30	यवतमाळ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Yavatmal
31	वर्धा	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Wardha
32	नागपूर	0.00	0.00	0.00	0.00	2.20	0.00	0.00	2.20	Nagpur
33	भंडारा	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Bhandara
34	गोदिंया	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Gondiya
35	चंद्रपूर	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Chandrapur
	गडचिरोली	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**8,865.24**	**0.00**	**0.00**	**8,865.24**	**Maharashtra State**

टिप :- मार्केट्रिग फेडरेशन व आदिवासी विकास महामंडळ यांचेमार्फत आधारभूत किंमती योजनेअंतर्गत खरेदी

Note :- Procurement under "support price plan" through Marketing Federation and Tribal Development Corporation.

आधार : अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source : Food and Civil Supplies Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.5

अधिकृत शिधावाटप दुकाने / Number of authorised fair price shops

वर्ष	ग्रामीण / Rural				नागरी / Urban				एकूण / Total			
	सरकारी Government	सहकारी Co-operative	इतर Others	एकूण Total	सरकारी Government	सहकारी Co-operative	इतर Others	एकूण Total	सरकारी Government	सहकारी Co-operative	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1990-91	--	6,903	18,974	25,877	--	2,747	6,807	9,554	--	9,650	25,781	35,431
1998-99	--	N.A.	N.A.	34,272	--	N.A.	N.A.	10,900	--	N.A.	N.A.	45,172
1999-00	--	N.A.	N.A.	35,708	--	N.A.	N.A.	10,997	--	N.A.	N.A.	46,705
2000-01	--	--	--	37,503	--	--	--	11,286	--	--	--	48,789
2007-08	5,048	5,695	25,107	35,850	632	2,543	7,928	11,103	5,680	8,238	3,3035	46,953
2009-10	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	50,344
2010-11	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	50,405
2011-12	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	50,645
2012-13	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	50,339
2013-14	219	5,478	32,070	37,767	46	3,193	10,440	13,679	265	8,651	42,528	51,444
2014-15	225	5,558	32,186	37,969	46	3,118	10,522	13,686	353	8,676	42,658	51,687

टिप : N.A. - उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source- Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai

२४.संपर्क साधने

२४.१ पोस्ट व तार कार्यालये, दूरध्वनी केंद्रे वगैरे या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

24. COMMUNICATIONS

24.1 Statistics on Post and Telegraph offices, Tele-communication centres etc. are given in this section.

24. संपर्क साधने / COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.24.1

टपाल व तार घरे / Number of Posts and Telegraphs

(2014-15)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे वर्ष / Year	टपाल घरे No. of Post Offices	प्रति टपाल घरावर सेवेचा लाभ मिळणारी लोकसंख्या Population served per post office	टपाल पेटया No. of letter boxes	मूळ दूरध्वनी केंद्रे No. of Telephone Exchanges	दूरध्वनींची संख्या No. of Telephone Connections	सार्वजनिक दूरध्वनींची संख्या No. of Public call Offices	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
	1950-51	1,496	21,302	894	327	3,585	230	
	1960-61	5,437	7,699	9,746	529	15,259	341	
	1970-71	8,870	6,308	18,909	817	1,87,279	653	
	1980-81	11,373	5,662	42,290	1,067	4,39,385	2,637	
	1990-91	11,929	6,521	43,321	1,711	10,27,159	12,339	
	1999-00	12,155	N.A.	46,109	N.A.	N.A.	N.A.	
	2010-11	12,570	N.A.	50,703	4,603	2,07,507	1,56,966	
	2013-14	12,598	8,920	48,223	N.A.	17,50,769	95,488	
1	मुंबई	110	7,41,391	643	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	127	7,01,391	942	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Suburban
3	ठाणे-कल्याण	215	83,842	896	N.A.	1,52,173	1,138	Thane-Kalyan
4	पालघर	227	2,86,614	247	N.A.	N.A.	N.A.	Palghar
5	रायगड	440	26,42,740	966	153	35,926	794	Raigad
6	रत्नागिरी	665	2,574	2,231	171	43,784	1,598	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	369	2,352	1,411	106	29,961	1,377	Sindhudurg
8	नाशिक	671	55,815	1,782	241	1,07,136	3,531	Nashik
9	धुळे	471	22,398	956	134	34,621	112	Dhule
10	नंदुरबार							Nandurbar
11	जळगाव	534	15,938	1,856	199	69,968	3,917	Jalgaon
12	अहमदनगर	666	13,646	2,254	297	64,885	8,019	Ahmednagar
13	पुणे	793	2,07,298	2,106	289	2,98,359	9,883	Pune
14	सातारा	666	4,218	2,724	218	47,996	1,939	Satara
15	सांगली	418	6,179	1,302	316	64,825	241	Sangli
16	सोलापूर	533	29,558	1,305	236	57,217	3,911	Solapur
17	कोल्हापूर	562	6,255	1,620	308	1,03,461	4,102	Kolhapur
18	औरंगाबाद	351	10,530	1,866	118	48,966	7,181	Aurangabad
19	जालना	180	15,636	992	68	11,707	117	Jalna
20	परभणी	308	18,126	1,160	87	17,773	853	Parbhani
21	हिंगोली							Hingoli
22	बीड	330	6,902	1,357	123	17,176	593	Beed
23	नांदेड	468	7,182	567	126	22,537	3,356	Nanded
24	उस्मानाबाद	283	6,427	788	92	12,692	565	Osmanabad
25	लातूर	289	7,429	899	126	20,469	1,193	Latur
26	बुलढाणा	353	7,327	1,354	114	23,495	1,157	Buldhana
27	अकोला	399	15,039	1,849	137	27,367	611	Akola
28	वाशिम							Washim
29	अमरावती	454	5,815	1,752	130	4,173	2,378	Amravati
30	यवतमाळ	370	8,984	1,532	90	1,962	1,205	Yavatmal
31	वर्धा	183	7,082	787	65	1,729	184	Wardha
32	नागपूर	346	22,619	1,533	130	1,11,164	1,169	Nagpur
33	भंडारा	305	15,440	1,356	108	2,614	485	Bhandara
34	गोदिंया							Gondiya
35	चंद्रपूर	328	6,721	1,575	95	22,385	253	Chandrapur
36	गडचिरोली	187	5,737	1,002	32	4,848	57	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**12,601**	**8,980**	**43,610**	**4,309**	**14,61,369**	**61,919**	Maharashtra State

टिप / Note: N.A उपलब्ध नाही / Not Available

आधार : (१) पोस्ट-मास्तर जनरल, महाराष्ट्र विभाग, मुंबई / Post-Master General, Maharashtra Circle, Mumbai

Source: (२) जनरल मॅनेजर, महाराष्ट्र टेलिकॉम विभाग (बी.एस.एन.एल), मुंबई / General Manager (D) , Maharashtra Telecom Circle (BSNL), Mumbai

(३) महानगर दूरध्वनी निगम लिमिटेड, मुंबई. / Mahanagar Telephone Nigam Ltd., Mumbai

२५. पर्यटन व मूलकी हवाई वाहतूक

२५.१ मुंबईत उतरणाऱ्या परदेशी पर्यटकांच्यासंबंधी आकडेवारी या विभागात देण्यात आली आहे.

२५.२ तसेच उड्डाण क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींच्या संबंधी आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

.

25. TOURISM AND CIVIL AVIATION

25.1. Data on foreign tourists disembarked at Mumbai are given in this section.

25.2. Flying clubs, Planes and persons trained also given in this section.

25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक / TOURISM AND CIVIL AVIATION

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 25.1

मुंबईत उतरणारे परदेशी पर्यटक / Foreign Tourists disembarking at Mumbai (2014)

अ.क्र. Sr. No	नागरिकत्वाचा देश	परदेशी पर्यटकांची संख्या No. of foreign tourists	Country of Nationality	अ.क्र. Sr. No	नागरिकत्वाचा देश	परदेशी पर्यटकांची संख्या No. of foreign tourists	Country of Nationality
(1)	(2)	(3)	(2)	(1)	(2)	(3)	(2)
	उत्तर अमेरिका		**North America**		**आफ्रिका**		**Africa**
1	कॅनडा	56,650	Canada	24	केनिया	26,864	Kenya
2	संयुक्त राज्य अमेरिका	2,88,698	U.S.A.	25	मॉरिशियस	13,106	Mauritius
	एकूण	**3,45,348**	**Total**	26	नायजेरिया	9,683	Nigeria
				27	दक्षिण अफ्रिका	34,366	South Africa
	मध्य व दक्षिण अमेरिका		**Central and South America**	28	सूदान	4,080	Sudan
3	अर्जेंटिना	1,820	Argentina	29	टांझानिया	13,089	Tanzania
4	ब्राझील	4,304	Brazil	30	इजिप्त	6,352	Egypt
5	मेक्सिको	2,055	Mexico	31	इतर	30,037	Others
6	इतर	5,917	Others		**एकूण**	**1,37,577**	**Total**
	एकूण	**14,096**	**Total**				
					पश्चिम आशिया		**West Asia**
	पश्चिम युरोप		**Western Europe**	32	बहारिन	4,387	Bahrain
7	ऑस्ट्रिया	5,017	Austria	33	संयुक्त अरब अमिरात	24,623	U.A.E.
8	बेल्जियम	13,142	Belgium	34	टर्की	8,964	Turkey
9	डेन्मार्क	5,971	Denmark	35	ईस्त्राईल	28,502	Israel
10	फिनलँड	2,909	Finland	36	ओमन	32,484	Oman
11	फ्रान्स	48,236	France	37	इराक	6,330	Iraq
12	जर्मनी	51,408	Germany	38	सौदी अरेबिया	13,372	Saudi Arabia
13	आयलँड	5,940	Ireland	39	येमेन अरब रिप.	21,585	Yemen Arab Rep.
14	ग्रीस	1,776	Greece	40	इतर	10,023	Others
15	इटली	18,043	Italy		**एकूण**	**1,50,270**	**Total**
16	नेदरलँड	17,004	Netherland		**दक्षिण आशिया**		**South Asia**
17	नॉर्वे	3,446	Norway	41	अफगाणिस्तान	462	Afghanistan
18	पोर्तूगाल	16,993	Portugal	42	बांगलादेश	6,598	Bangladesh
19	स्पेन	13,758	Spain	43	श्रीलंका	28,049	Sri Lanka
20	स्विडन	10,473	Sweden	44	पाकिस्तान	8,293	Pakistan
21	स्विझरलँड	12,313	Switzerland	45	इराण	10,865	Iran
22	इंग्लँड	2,48,303	U.K.	46	मालदिव	911	Maldives
23	इतर	1,744	Others	47	नेपाळ	11,125	Nepal
	एकूण	**4,76,476**	**Total**	48	भूतान	480	Bhutan
					एकूण	**66,783**	**Total**

तक्ता क्रमांक / Table No. 25.1

(1)	(2)	(3)	(2)	(1)	(2)	(3)	(2)
	पूर्व युरोप		**Eastern Europe**		**दक्षिण-पूर्व आशिया**		**South-East Asia**
49	झेक रिपब्लीक	2,252	Czech Rep.	60	इंडोनेशिया	8,279	Indonesia
50	पोलंड	6,604	Poland	61	मलेशिया	26,465	Malaysia
51	कझाकस्तान	201	Kazakhstan	62	फिलिपाईन्स	9,513	Philippines
52	रशियन फेडरेशन	7,555	Russian Fed.	63	सिंगापूर	30,749	Singapore
53	युक्रेन	3,016	Ukraine	64	थायलँड	12,258	Thailand
54	इतर	8,276	Others	65	व्हियतनाम	1,710	Vietnam
	एकूण	**27,904**	**Total**	66	माँनमार	1,311	Myanmar
				67	इतर	343	Others
	पूर्व आशिया		**East Asia**		**एकूण**	**90,628**	**Total**
55	चायना	32,222	China				
56	तैवान	4,375	Taiwan		**ऑस्ट्रेलिया**		**Australia**
57	जपान	28,318	Japan	68	ऑस्ट्रेलिया	42,917	Australia
58	कोरिया	19,450	Korea	69	न्युझिलँड	11,788	New Zealand
59	इतर	371	Others	70	इतर	1,192	Others
	एकूण	**84,736**	**Total**		**एकूण**	**55,897**	**Total**
				71	**इतरत्र अवर्गीकृत**	**5,937**	**Not Classified Elsewhere**
					एकूण	**14,55,652**	**Grand Total**

आधार : इंडिया टुरिझम स्टॅटिस्टीक्स -२०१४, पर्यटन विभाग, भारत सरकार
Source : India Tourism Statistics - 2014, Department of Tourism, Govt. of India.

25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक / TOURISM AND CIVIL AVIATION

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.25.2

उड्डान क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या

Number of flying clubs, planes and persons trained

(2014-15)

अ.क्र. Sr. No.	उड्डान क्लबचे नाव	उड्डान क्लबची संख्या No.of Flying clubs	विमानांची संख्या / No. of Planes			प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या No. of persons trained	Name of flying club
			चालू स्थितीत In Operation	चालू स्थितीत नसलेली Not in Operation	एकूण Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	नागपूर उड्डान क्लब	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur flying club
2	मुंबई उड्डान क्लब	1	8	0	8	40	Mumbai flying club
	एकूण	**1**	**8**	**0**	**8**	**40**	**Total**

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available
आधार : उड्डाण क्लब, मुंबई व नागपूर
Source : Flying Clubs, Mumbai and Nagpur.

Table No. 25.1

Foreign Tourists Disembarking at Mumbai in 2014

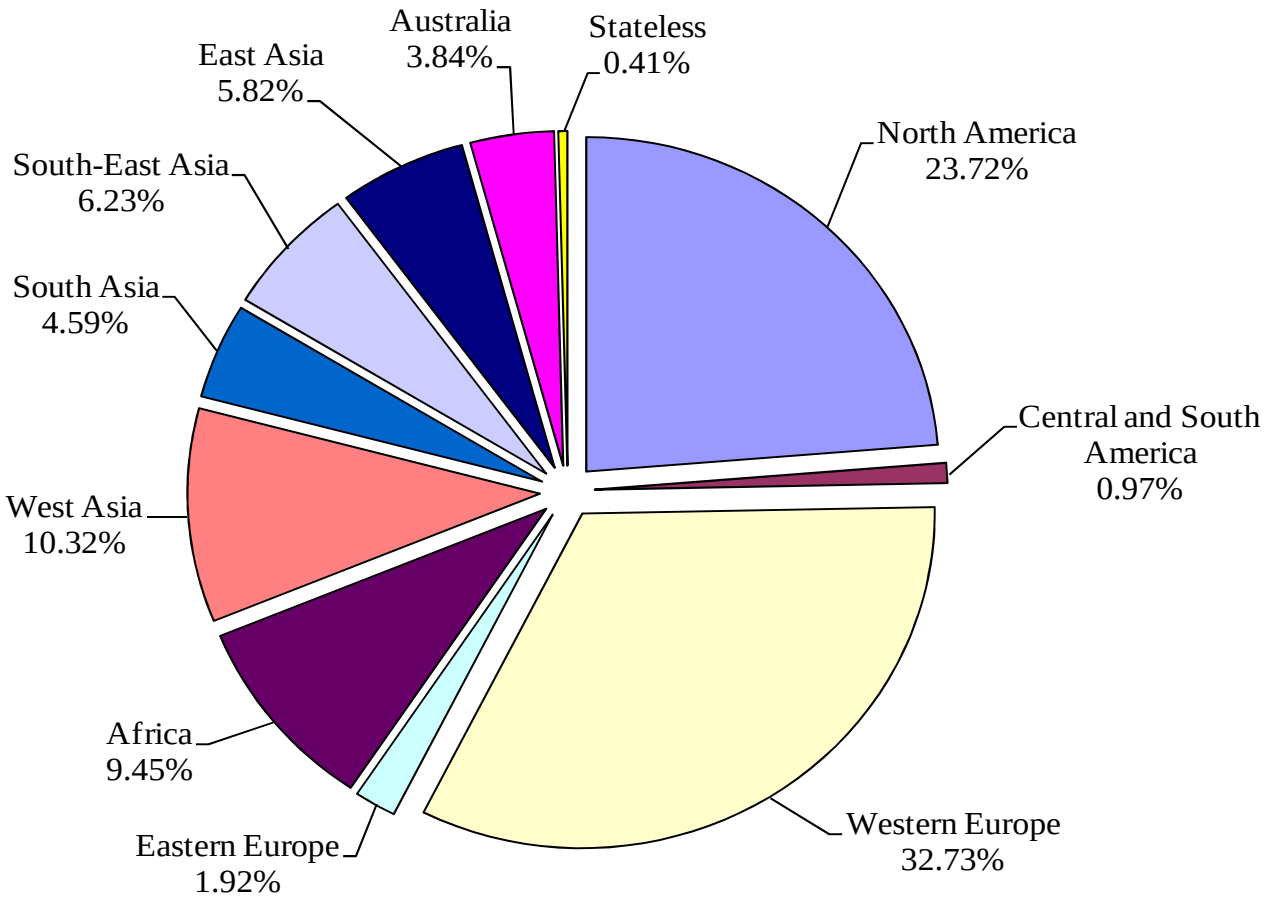

२६. कामगार व सेवायोजन

२६.१ या विभागामध्ये राज्य शासकीय कर्मचारी, दुकाने व संस्था अधिनियमाखालील रोजगार, इतर रोजगार, उद्योगधंद्यातील कामगारांची गैरहजेरी, कामगार संघटना यांची आणि कामगार विषयक इतर माहिती दिली आहे.

२६.२ कारखान्यातील गैरहजेरीची आकडेवारी ही कामगारांच्या व्यक्तीगत कारणामुळे झालेल्या अशा ऐच्छिक गैरहजेरीशी संबंधित आहे. म्हणून यामध्ये संप, टाळेबंदी व तात्पुरते कामावरुन दूर करणे इ. कारणांमुळे झालेल्या गैरहजेरीचा समावेश केलेला नाही. कारखाना अधिनियम कायदा, १९४८ नुसार जो "कामगार" आहे त्यांचा समावेश आहे. परंतु त्यात पर्यवेक्षक किंवा व्यवस्था पहाणारे किंवा खाजगी जागांवर काम करणारे यांचा अंतर्भाव होत नाही. याशिवाय फक्त नियमित काम करणाऱ्यांचा (यात प्रासंगिक व बदली कामगारांचा समावेश नाही) समावेश होतो. "गैरहजेरीचा दर" कामगारांच्या गैरहजेरीमुळे कामगारांच्या कामाच्या पाळयांच्या संख्येत झालेली घट व नियमित कामगारांच्या पाळयांची संख्या ह्यांचे गुणोत्तर आहे. औद्योगिक वादासंबंधी सांख्यिकी माहिती गोळा करतेवेळी औद्योगिक वाद म्हणजे कामगारांच्या एखाद्या गटाने आपल्या तक्रारी/निषेध व्यक्त करण्याचे उद्देशाने तात्पुरते काम थांबविणे किंवा मागणीकरिता आग्रह धरणे किंवा एक किंवा अधिक कामगारांकडून काम थोपवून ठेवणे इ. असा अर्थ लावण्यात येतो. हे वाद रोजगार, बेरोजगार अथवा करार झालेल्या शर्तीमध्ये तफावत आढळल्यामुळे उद्भवलेल्या परिस्थितीमुळे निर्माण होऊ शकतात. काम थांबवण्याचे "संप" व "टाळेबंदी" म्हणून ओळखले जाणारे दोनही प्रकार या आकडेवारीत समाविष्ट आहेत. तथापि, राजकीय संप, सहानुभूतीदायक निदर्शने यांचा समावेश केलेला नाही. या आकडेवारीत ज्या वेगवेगळया आर्थिक क्षेत्रातील उदा. कारखाने, लागवड, खाणी, परिवहन, बांधकाम सेवा यात १० किंवा त्याहून जास्त कामगार गुंतलेले आहेत अशा क्षेत्रांचा समावेश आहे. हे सांगणे आवश्यक आहे की, संप व त्यामध्ये गुंतलेले कामगार ह्यांच्या मासिक आकडेवारीची १२ महिन्यांची बेरीज केली तर वार्षिक आकडेवारीची माहिती होत नाही, हे ध्यानात घ्यावे, कारण प्रत्यक्षात संपाचा कालखंड हा एक महिन्यापेक्षा अधिक काळही असू शकतो.

26. LABOUR AND EMPLOYMENT

26.1. Data on State Government Employees, employment under shops and establishments employment market information, absenteeism in industries, trade unions and other information about labourers are given in this section.

26.2. The absenteeism statistics relate to only voluntary absenteeism defined as absence due to reasons which are personal to the individuals concerned. As such, absence of a worker on account of strike, lock-out or lay-off is not considered. All persons who are “workers” as defined by the Factories Act, 1948 have been considered persons holding position of supervision or management or employed in confidential position. Moreover, only regular workers (excluding casual and substitute workers) are considered. The “absenteeism” rate is the ratio of number of man shifts lost due to absences to the number of man shifts scheduled to work. For the purpose of statistics regarding industrial disputes, an industrial dispute is taken to be a temporary stoppage of work by a group of employees to express a grievance or enforce a demand or temporary withholding of work from a group of employees by one employee (or a group of employees) in connection with matters relating to employment or non-employment or terms or conditions of employment. Thus, both the types of work stoppages, popularly known as “strike” and “lock-out” respectively are covered. Political strikes, sympathetic demonstrations and the like are however, excluded. The statistics cover such disputes in which the number of workers involved is ten or more in all the sectors of economic activity such as factories, plantations, mines, transport, construction services, etc. It must also be mentioned that the monthly figures of number of strikes and number of workers involved are not adequate to form annual figures because of the fact that the period or duration of the strike may have spread over more than one month.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.26.1

दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगार / Number of shops, commercial establishments and workers employed (2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	वर्ष Year	एकूण शहरे No. of Towns	दुकाने Shops		व्यापारी संस्था Commercial Establishments		हॉटेल व उपाहार गृहे Hotels and Restaurants		चित्रपट गृहे Theatres		कामगार नसलेल्या संस्थांची संख्या Establishments having no Employees	एकूण संस्था Total Establishments	एकूण कामगार Total Employees
			संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1970-71	139	90,970	2,23,516	68,921	4,03,155	22,182	1,18,830	507	9,367	2,03,893	3,86,473	7,54,868
2	1980-81	176	1,28,403	3,50,811	1,18,375	5,98,032	29,923	1,50,200	695	12,225	3,05,660	5,83,056	11,11,268
3	1990-91	238	2,05,822	4,75,970	1,93,711	9,92,223	38,974	1,88,947	1,245	11,704	4,93,218	9,32,970	16,68,844
4	2000-01	241	2,72,000	6,08,000	2,94,000	14,70,000	58,000	2,56,000	2,000	16,000	8,34,000	14,60,000	23,50,000
5	2010*	241	4,00,219	9,05,265	4,56,199	25,44,629	73,640	3,42,044	1,852	13,172	17,26,886	26,58,796	38,05,110
6	2012*	241	4,60,510	10,83,930	5,52,017	30,32,780	80,714	3,87,140	2,017	13,582	19,69,799	30,65,057	45,17,432
7	2013*	295	4,82,714	11,87,850	6,15,807	33,72,457	85,955	4,13,641	2,011	14,241	2126782	33,13,269	49,88,189
8	2014*	295	18,76,499	12,74,408	6,75,346	36,91,120	88,968	4,37,968	2,682	16,560	9,38,139	35,81,634	54,20,056

***** आकडे कॅलेंडर वर्षासाठी आहेत.

* Figures are given for Calendar year.

टिप - वरील माहिती दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियम, १९४८ च्या कायद्याखाली नोंदलेल्या संस्था संबंधी आहे.

Note- The above information relates to the establishment registered under the Shops and Establishment Act, 1948.

आधार : कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source:- Office of the Labour Commissioner, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.26.2

सार्वजनिक क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या / Industry typewise number of Registered working factories and average daily workers employed in public sector (2014)

अ.क्र.			चालू कारखाने	कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या		
Sr.No.	जिल्हे	उद्योग	Number of working factories	Average daily workers employed	Industry	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	२(म) (i)	131	54,250	2(m) (i)	Mumbai City
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
2	मुंबई उपनगर	२(म) (i)	108	31,811	2(m) (i)	Mumbai Suburban
		२(म) (ii)	3	104	2(m) (ii)	
		कलम ८५	1	7	Section 85	
3	ठाणे	२(म) (i)	46	8,849	2(m) (i)	Thane
		२(म) (ii)	9	400	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
4	रायगड	२(म) (i)	36	7,398	2(m) (i)	Raigad
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
5	रत्नागिरी	२(म) (i)	20	2,180	2(m) (i)	Ratnagiri
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	1	8	Section 85	
6	सिंधुदुर्ग	२(म) (i)	9	430	2(m) (i)	Sindhudurg
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	2	16	Section 85	
7	नाशिक	२(म) (i)	67	1,529	2(m) (i)	Nashik
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	5	42	Section 85	
8	धुळे	२(म) (i)	20	806	2(m) (i)	Dhule
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
9	नंदुरबार	२(म) (i)	4	176	2(m) (i)	Nandurbar
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
10	जळगाव	२(म) (i)	25	9,621	2(m) (i)	Jalgaon
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	3	19	Section 85	
11	अहमदनगर	२(म) (i)	32	1,640	2(m) (i)	Ahmednagar
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
12	पुणे	२(म) (i)	132	8,546	2(m) (i)	Pune
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
13	सातारा	२(म) (i)	32	2,204	2(m) (i)	Satara
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	1	9	Section 85	

तक्ता क्रमांक / Table No. 26. 2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
14	सांगली	२(म) (i)	25	970	2(m) (i)	Sangli
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
15	सोलापूर	२(म) (i)	22	1,575	2(m) (i)	Solapur
		२(म) (ii)	0	40	2(m) (ii)	
		कलम ८५	2	10	Section 85	
16	कोल्हापूर	२(म) (i)	34	1,850	2(m) (i)	Kolhapur
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	6	53	Section 85	
17	औरंगाबाद	२(म) (i)	26	1,125	2(m) (i)	Aurangabad
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	1	1	Section 85	
18	जालना	२(म) (i)	8	198	2(m) (i)	Jalna
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
19	परभणी	२(म) (i)	10	248	2(m) (i)	Parbhani
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
20	हिंगोली	२(म) (i)	5	156	2(m) (i)	Hingoli
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
21	बीड	२(म) (i)	8	193	2(m) (i)	Beed
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
22	नांदेड	२(म) (i)	16	1,000	2(m) (i)	Nanded
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
23	उस्मानाबाद	२(म) (i)	9	2,133	2(m) (i)	Osmanabad
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
24	लातूर	२(म) (i)	12	746	2(m) (i)	Latur
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
25	बुलढाणा	२(म) (i)	9	339	2(m) (i)	Buldhana
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
26	अकोला	२(म) (i)	15	1,892	2(m) (i)	Akola
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
27	वाशिम	२(म) (i)	6	302	2(m) (i)	Washim
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
28	अमरावती	२(म) (i)	12	864	2(m) (i)	Amaravati
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	

तक्ता क्रमांक / Table No. 26. 2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
29	यवतमाळ	२(म) (i)	8	314	2(m) (i)	Yavatmal
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
30	वर्धा	२(म) (i)	11	1,517	2(m) (i)	Wardha
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	1	4	Section 85	
31	नागपूर	२(म) (i)	39	12,295	2(m) (i)	Nagpur
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
32	भंडारा	२(म) (i)	10	2,782	2(m) (i)	Bhandara
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
33	गोदिंया	२(म) (i)	4	115	2(m) (i)	Gondiya
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
34	चंद्रपूर	२(म) (i)	15	8,235	2(m) (i)	Chandrapur
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
35	गडचिरोली	२(म) (i)	2	102	2(m) (i)	Gadchiroli
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	1	9	Section 85	
	एकूण	**२(म) (i)**	**968**	**1,68,391**	**2(m) (i)**	**Total**
		२(म) (ii)	**12**	**544**	**2(m) (ii)**	
		कलम ८५	**24**	**178**	**Section 85**	

आधार : औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source:- Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26. 3

खाजगी क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या / Industry typewise number of Registered working factories and average daily workers employed therein in private sector

(2014)

अ.क्र.			चालू कारखाने	कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या		
Sr.No.	जिल्हे	उद्योग	Number of working factories	Average daily workers employed	Industry	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	२(म) (i)	1,140	46,223	2(m) (i)	Mumbai City
		२(म) (ii)	21	317	2(m) (ii)	
		कलम ८५	142	1,569	Section 85	
2	मुंबई उपनगर	२(म) (i)	3,218	2,21,079	2(m) (i)	Mumbai Suburban
		२(म) (ii)	17	317	2(m) (ii)	
		कलम ८५	240	2,174	Section 85	
3	ठाणे	२(म) (i)	7,338	4,91,709	2(m) (i)	Thane
		२(म) (ii)	9	67	2(m) (ii)	
		कलम ८५	932	9,422	Section 85	
4	रायगड	२(म) (i)	1,139	1,14,940	2(m) (i)	Raigad
		२(म) (ii)	1	162	2(m) (ii)	
		कलम ८५	127	1,120	Section 85	
5	रत्नागिरी	२(म) (i)	197	21,426	2(m) (i)	Ratnagiri
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	127	438	Section 85	
6	सिंधुदुर्ग	२(म) (i)	66	2,479	2(m) (i)	Sindhudurg
		२(म) (ii)	2	75	2(m) (ii)	
		कलम ८५	58	290	Section 85	
7	नाशिक	२(म) (i)	1,472	1,19,142	2(m) (i)	Nashik
		२(म) (ii)	6	85	2(m) (ii)	
		कलम ८५	245	1,754	Section 85	
8	धुळे	२(म) (i)	175	8,666	2(m) (i)	Dhule
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	156	695	Section 85	
9	नंदुरबार	२(म) (i)	47	2,897	2(m) (i)	Nandurbar
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	34	131	Section 85	
10	जळगाव	२(म) (i)	714	41,055	2(m) (i)	Jalgaon
		२(म) (ii)	10	1097	2(m) (ii)	
		कलम ८५	237	1,782	Section 85	
11	अहमदनगर	२(म) (i)	645	35,157	2(m) (i)	Ahmednagar
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	308	3,554	Section 85	
12	पुणे	२(म) (i)	4,622	5,38,164	2(m) (i)	Pune
		२(म) (ii)	4	90	2(m) (ii)	
		कलम ८५	155	1,305	Section 85	
13	सातारा	२(म) (i)	423	45,363	2(m) (i)	Satara
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	92	288	Section 85	

तक्ता क्रमांक / Table No. 26. 3 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
14	सांगली	२(म) (i)	567	41,927	2(m) (i)	Sangli
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	215	714	Section 85	
15	सोलापूर	२(म) (i)	490	33,980	2(m) (i)	Solapur
		२(म) (ii)	2	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	2,999	19,826	Section 85	
16	कोल्हापूर	२(म) (i)	1,208	1,00,789	2(m) (i)	Kolhapur
		२(म) (ii)	2	50	2(m) (ii)	
		कलम ८५	418	1,973	Section 85	
17	औरंगाबाद	२(म) (i)	818	1,02,193	2(m) (i)	Aurangabad
		२(म) (ii)	4	72	2(m) (ii)	
		कलम ८५	196	969	Section 85	
18	जालना	२(म) (i)	201	14,710	2(m) (i)	Jalna
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	41	319	Section 85	
19	परभणी	२(म) (i)	87	13,657	2(m) (i)	Parbhani
		२(म) (ii)	1	12	2(m) (ii)	
		कलम ८५	60	514	Section 85	
20	हिंगोली	२(म) (i)	26	948	2(m) (i)	Hingoli
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	25	1,521	Section 85	
21	बीड	२(म) (i)	96	11,858	2(m) (i)	Beed
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	30	250	Section 85	
22	नांदेड	२(म) (i)	98	26,528	2(m) (i)	Nanded
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	142	1,119	Section 85	
23	उस्मानाबाद	२(म) (i)	48	4,755	2(m) (i)	Osmanabad
		२(म) (ii)	21	257	2(m) (ii)	
		कलम ८५	16	87	Section 85	
24	लातूर	२(म) (i)	164	14,145	2(m) (i)	Latur
		२(म) (ii)	1	18	2(m) (ii)	
		कलम ८५	19	72	Section 85	
25	बुलढाणा	२(म) (i)	198	1,326	2(m) (i)	Buldhana
		२(म) (ii)	1	4	2(m) (ii)	
		कलम ८५	95	963	Section 85	
26	अकोला	२(म) (i)	318	5,636	2(m) (i)	Akola
		२(म) (ii)	2	55	2(m) (ii)	
		कलम ८५	81	578	Section 85	
27	वाशिम	२(म) (i)	58	1,134	2(m) (i)	Washim
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
28	अमरावती	२(म) (i)	121	3,365	2(m) (i)	Amaravati
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	135	540	Section 85	

तक्ता क्रमांक / Table No. 26. 3 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
29	यवतमाळ	२(म) (i)	180	5,057	2(m) (i)	Yavatmal
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	0	0	Section 85	
30	वर्धा	२(म) (i)	169	22,264	2(m) (i)	Wardha
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	59	327	Section 85	
31	नागपूर	२(म) (i)	1,292	1,20,922	2(m) (i)	Nagpur
		२(म) (ii)	4	314	2(m) (ii)	
		कलम ८५	762	4,742	Section 85	
32	भंडारा	२(म) (i)	82	6,629	2(m) (i)	Bhandara
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	64	307	Section 85	
33	गोदिंया	२(म) (i)	42	2,616	2(m) (i)	Gondiya
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	75	491	Section 85	
34	चंद्रपूर	२(म) (i)	110	23,894	2(m) (i)	Chandrapur
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	73	415	Section 85	
35	गडचिरोली	२(म) (i)	30	1,986	2(m) (i)	Gadchiroli
		२(म) (ii)	0	0	2(m) (ii)	
		कलम ८५	7	53	Section 85	
	एकूण	**२(म) (i)**	**27,599**	**22,48,619**	**2(m) (i)**	**Total**
		२(म) (ii)	**108**	**2,992**	**2(m) (ii)**	
		कलम ८५	**8,365**	**60,302**	**Section 85**	

आधार : औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source:- Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.26.4

माजी सैनिक, मागासवर्गीय व अनुसूचित जातीच्या कर्मचाऱ्यांचे वर्षवार अभिवेदन /

Yearwise representation of Scheduled Castes, Backward Classes and Ex-servicemen

(2014-15)

सेवा वर्ग Service Groups	मंजूर केलेल्या जागा ३१ मार्च, २०१५ रोजी Sanctioned posts as on 31st March, 2015	भरलेल्या जागा Filled Posts	अनुसूचित जातीचे कर्मचारी Scheduled Castes Employees	मागासवर्गीय कर्मचारी Backward Class Employees	माजी सैनिक कर्मचारी Ex-Servicemen Employees
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
वर्ग-एक / Class-I	56	45	6	25	0
वर्ग-दोन / Class-II	111	61	11	36	0
वर्ग-तीन / Class-III	625	272	43	73	0
वर्ग-चार / Class-IV	153	87	23	39	0
एकूण / Total	**945**	**465**	**83**	**173**	**0**

आधार : कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई.

Source:- Directorate of Skill Development, Employment and Entrepreneurship, Govt. of Maharashtra.

6. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.26.5

रोजगार विनिमय केंद्रानुसार नोंदणी झालेल्या अर्जदारांची, नोकरी मिळालेल्यांची व जाहीर झालेल्या रिकाम्या जागांची संख्या/

Number of Registrations, placings and vacancies notified by Employment and self-employment Guidance Centres

(2014)

अ.क्र. Sr.No.	बाब	1970-71	1980-81	1990-91	2001	2010	2012	2013	2014	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	नोंदणी झालेले	4,14,522	4,56,047	6,22,580	6,23,225	8,92,913	6,12,318	6,30,364	5,36,498	Registration
2	नोकरी मिळालेले	39,767	40,127	31,122	12,455	3,53,904	1,34,271	1,14,658	84,707	Placements
3	जाहीर झालेल्या रिकाम्या जागा	86,756	85,526	64,032	32,277	3,87,899	2,59,228	1,18,938	8,41,164	Vacancies notified
4	सादर केलेले	3,41,603	5,53,314	5,36,809	2,40,422	20,91,659	11,40,288	40,381	31,72,916	Submission
5	वर्षाच्या शेवटी चालू नोंदवहीतील उमेदवारांची संख्या	3,60,824	12,67,607	30,22,112	44,19,739	26,82,411	24,04,013	30,34,793	35,71,555	No. of candidates on live register at the end of the year
6	शिल्लक असलेल्या रिकाम्या जागा	25,077	74,297	55,889	39,478	…	3,21,415	1,20,857	5,97,780	Vacancies Outstanding
7	रोजगार विनिमय केंद्राचा उपयोग करणारे मालक	18,272	17,080	14,079	6,009	42,501	51,359	53,908	59,424	Employers using Employment Exchanges

आधार : कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई.

Source:- Directorate of Skill Development, Employment and Entrepreneurship, Govt. of Maharashtra.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.26.6

उद्योगांच्या प्रकारानुसार रोजगार / Industrywise Employment

(2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	वर्ष Year	शासकीय Government	निम-शासकीय Semi-Government	खाजगी / Private					एकूण सर्व (3+4+9) Grand Total (3+4+9)
				उद्योग Industrial Sector	व्यापार Trade	वाहतूक आणि दळणवळण Transport and Communication	इतर Others	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1970-71	8,35,136	6,47,759	8,97,177	70,028	7,566	1,86,030	11,60,801	26,43,696
2	1980-81	9,34,072	9,87,270	10,39,256	53,460	7,579	2,60,191	13,60,486	32,81,828
3	1990-91	9,90,367	12,91,297	9,47,872	53,061	6,909	3,97,649	14,05,491	36,87,155
4	2000-01	9,33,568	13,27,468	8,67,373	56,015	16,234	4,93,847	14,33,469	36,94,505
5	2012	8,62,445	5,69,502	10,96,167	4,87,141	35,849	15,45,418	31,64,575	45,96,522
6	2013	9,64,158	5,67,603	11,45,817	5,21,118	43,265	16,80,363	33,90,563	49,22,324
7	2014	9,64,158	12,43,032	11,45,562	5,21,118	43,151	16,80,732	33,90,563	55,97,753

आधार : कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई.
Source:- Directorate of Skill Development, Employment and Entrepreneurship, Govt. of Maharashtra.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.7

खाणी, मळे, बंदरे इत्यादी मधील रोजगार / Employment in Mines, Plantation, Harbours, Ports, etc.

उद्योग गट Industry Groups	खाणी / Mines			मळे / Plantations			बंदरे / Harbours, Ports		
	सार्वजनिक Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण क्षेत्र Total	सार्वजनिक Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण क्षेत्र Total	सार्वजनिक Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1970-71	6,263	9,502	15,765	--	--	--	19,540	3,921	23,461
1980-81	28,020	1,935	29,955	43	--	43	3,779	948	4,727
1990-91	53,045	1,377	54,422	750	--	750	7,417	853	8,270
2000-01	41,882	280	405	145	231	208	9,638	724	879
2005-06	39,418	553	39,971	65	99	164	8,635	2,063	10,698
2007-08	1,66,326	1,31,397	2,97,723	20,183	7,950	24,891	5,590	81	5,641
2008-09	1,68,567	1,63,191	3,31,558	20,370	5,976	23,016	45,199	73	45,242
2009-10	1,68,567	1,63,191	3,31,558	20,370	5,976	26,346	45,199	73	45,272
2012	27,570	3,912	31,482	1,990	4,707	6,697	1,936	2,833	4,769
2013	27,567	3,912	31,479	1,990	4,738	6,728	3,150	2,833	5,983
2014	27,516	4,008	31,524	2,213	4,681	6,894	3,150	2,830	5,980

आधार : कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई.
Source:- Directorate of Skill Development, Employment and Entrepreneurship, Govt. of Maharashtra.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26. 8

खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील अंदाजित रोजगार / Estimated Employment in Private and Public Sector (2014-15)

		सार्वजनिक क्षेत्र / Public Sector				खाजगी क्षेत्र / Private Sector		एकूण
अ.क्र.	वर्ष	केंद्र शासन	राज्य शासन	निम सरकारी	स्थानिक संस्था	मोठे	लहान	
Sr.No.	Year	Central Government	State Government	Semi-Government	Local Bodies	Large	Small	Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	1970-71	4,30,885	4,04,161	2,44,570	4,03,189	10,97,771	62,707	26,43,283
2	1980-81	4,95,884	4,38,188	4,93,507	4,93,763	12,92,135	68,351	32,81,828
3	1990-91	4,81,109	5,09,258	6,91,690	5,99,607	13,30,084	75,407	36,87,155
4	2000-01	4,21,351	5,12,217	6,62,180	6,65,288	13,54,920	78,549	36,94,505
5	2010	3,36,548	5,40,275	6,15,721	6,38,969	22,30,249	2,39,243	46,01,005
6	2011	3,27,169	5,45,997	6,26,683	6,48,294	25,05,231	2,69,825	49,23,199
7	2012	3,14,172	5,47,900	5,69,502	6,77,018	28,16,767	3,48,370	52,73,729
8	2013	3,14,172	5,48,273	5,69,502	6,77,139	28,16,352	3,48,223	52,73,661
9	2014	3,20,138	6,44,020	5,70,903	6,72,129	30,02,690	3,87,873	55,97,753

आधार : कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई.
Source:- Directorate of Skill Development, Employment and Entrepreneurship, Govt. of Maharashtra.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26. 9

राज्य लोकसेवा आयोगाद्वारे जाहिरात दिलेल्या पदांची व शिफारस केलेल्या उमेदवारांची संख्या /

Number of posts advertised and candidates recommended by the State Public Service Commission

(2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	वर्ष Year	सरळ प्रवेश किंवा मुलाखतीद्वारे भरती / राज्य सरकार Direct Recruitment or by interview method / State Government				बृहन्मुंबई महानगरपालिका व बृहन्मुंबई विद्युत पुरवठा व परिवहन मंडळे Municipal Corporation of Brihan Mumbai and Mumbai Electricity supply and transport undertaking				स्पर्धा परिक्षेद्वारे भरती / राज्य सरकार Recruitment by Competitive Examination / State Government			
		जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommended	जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant post advertised	अर्जदारांची संख्या No.of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommended	जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommended
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1970-71	445	5,626	1,326	416	7	156	47	5	1,615	23,383	592	1,733
2	1980-81	799	7,341	2,198	549	44	794	236	29	1,776	78,987	1,040	1,549
3	1990-91	1,043	20,162	2,233	626	82	223	154	51	1,415	1,01,316	1,092	1,260
4	2000-01	840	27,621	3,111	1,147	1	-	-	-	238	3,35,530	1,944	760
5	2010-11	1,671	34,924	4,609	1,428	47	112	50	19	4,029	4,77,316	4,787	1,831
6	2011-12	1,286	64,838	3,715	1,196	5	50	20	5	8,404	9,54,491	7,320	4,571
7	2012-13	1,723	74,215	4,015	1,534	10	84	19	8	4,558	8,17,463	3,864	5,370
8	2013-14	751	29,246	2,061	597	1	4	4	1	6,303	7,81,194	7,550	4,704
9	2014-15	1,223	15,013	2,805	935	12	143	31	9	2,057	4,48,208	3,302	1,477

टिप : (१) स्तंभ २,६ व १० मधील आकडे लोकसेवा आयोगाने संबंधित वर्षात जाहिरात दिलेल्या पदांचे आहेत

(२) स्तंभ ३ ते ५, ७ **ते** ९ व ११ ते १३ मधील आकडे वर्षात भरती प्रक्रिया पूर्ण केलेल्यांचे आहेत.

(३) माहिती संकलित करतायना ज्यांच्या भरतीबद्यलचे निर्णय वर्षअखेर अनिर्णित आहेत, अशांचा समावेश केलेला नाही

Note : (1) Figures under column 2, 6 and 10 relates to those posts which were advertised by the commission in the concerned year

(2) Figures under column 3 to 5, 7 to 9 and 11 to 13 contains the information for which recruitment action was completed during the year.

(3) Those recruitment cases which were incomplete at the end of year have not been taken into account while compiling the information.

आधार / Source : महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई./ Maharashtra Public Service Commission, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26. 10

महाराष्ट्रातील औद्योगिक दुखापतींची संख्या / Industrial Injuries in Maharashtra (2014)

अ.क्र. Sr.No.	वर्ष Year	प्राणघातक Fatal		प्राणघातक नसलेले Non-Fatal		एकूण Total	
		संख्या Number	दर Frequency Rate	संख्या Number	दर Frequency Rate	संख्या Number	दर Frequency Rate
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	1970-71	108	N.A.	51,989	N.A.	52,097	N.A.
2	1980-81	133	0.04	85,898	27.54	86,031	27.58
3	1990-91	151	0.04	31,069	9.86	31,220	9.90
4	2000	173	0.06	11,831	4.31	12,004	4.37
5	2010	225	N.A.	2,540	0.77	2,565	#
6	2011	183	N.A.	2,266	0.63	2,449	#
7	2012	215	256.9	2,333	0.46	2,548	#
8	2013	199	221.1	2,013	0.37	2,212	#
9	2014	187	188.43	187	0.28	374	#

टिप / Note : N.A उपलब्ध नाही / Not available

\# लागू नाही / Not applicable

आधार : औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source:- Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26. 11

अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम / Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them (2014)

अ.क्र. Sr.No.	वर्ग	कारखान्यांची संख्या No. of Factories	कामावरील कामगारांची दैनिक सरासरी Average number of workers employed per day		वर्षभरात ज्यांना अंतिम भरपाई दिली अशी प्रकरणे / दुखापतीची प्रकरणे Number of cases/injuries in which case final compensation was paid during the year			भरपाईपोटी दिलेली रक्कम (हजार रुपये) Amount of compensation paid (Thousand Rs.)			Category
			(प्रौढ) (Adult)	(बालके) (Minors)	मृत्यु Death	कायम अपंगत्व Permanent disablement	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement	मृत्यु Death	कायम अपंगत्व Permanent disablement	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	कारखाने	42	52,210	0	1	1,38,177	2,72,969	8,85,480	0	4,97,045	Factories
2	खाणी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mines
3	बसेस	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Buses
4	गोदी व बंदरे	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Docks and Ports
5	इमारत व बांधकाम	6	14,220	1	7	2	0	40,27,140	1,92,004	0	Building and construction
6	महानगरपालिका	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Municipalities
7	आगबंब	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Fire Brigade
8	स्फोटके	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Explosive
9	विद्युत पुरवठा संस्था	23	65,494	6	0	1	1,337	2,12,80,120	69,646	1,00,11,790	Electricity-supply companies
10	चित्रपट कंपनी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Cinema film manfg. companies
10	रेल्वे	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Railways
11	डाक व तारखाते	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Posts and Telegraphs Deptt.
	एकूण	**71**	**1,31,924**	**7**	**8**	**1,38,180**	**2,74,306**	**2,61,92,740**	**2,61,650**	**1,05,08,835**	**Total**

आधार : कर्मचारी भरपाई आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source: Commissioner for workmen’s compensation, Govt. of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.26.12

उद्योगानुसार संप आणि टाळेबंदीची संख्या / Industrywise number of Strikes and Lockouts (2014-15)

उद्योग	काम थांबणा-या प्रकारांची संख्या Number of work stoppages		गुंतलेल्या कामगारांची संख्या Number of workers involved	वाया गेलेले एकूण मानुष्य दिवसांची संख्या Number of mandays lost	Industry
	संप Strikes	टाळेबंदी Lockouts			
(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
वस्त्रानिर्माण	2	1	1,375	89,375	Textile
अभियांत्रिकी	2	5	5,110	11,28,128	Engineering
रासायनीक	0	2	314	75,504	Chemical
संकीर्ण	8	7	5,556	12,54,719	Miscellaneous
एकूण	**12**	**15**	**12,355**	**25,47,726**	**Total**

आधार : कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source:- Office of the Labour Commissioner, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26. 13

औद्योगिक तंटे / Industrial Disputes

(2014-15)

वर्ष आणि महिने Year and Months	कापड गिरण्या / Textiles				यंत्रोत्पादक कारखाने / Engineering				संकीर्ण / Miscellaneous				एकूण / Total			
	संपाची संख्या No. of Strikes	संपावरील कामगारांची संख्या No. of workers involved		वाया गेलेले मनुष्यदिवस (संख्या) No. of man days lost	संपाची संख्या No. of Strikes	संपावरील कामगारांची संख्या No. of workers involved		वाया गेलेले मनुष्यदिवस (संख्या) No. of man days lost	संपाची संख्या No. of Strikes	संपावरील कामगारांची संख्या No. of workers involved		वाया गेलेले मनुष्यदिवस (संख्या) No. of man days lost	संपाची संख्या No. of Strikes	संपावरील कामगारांची संख्या No. of workers involved		वाया गेलेले मनुष्यदिवस (संख्या) No. of man days lost
		प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly			प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly			प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly			प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)
1960	37	1,00,469	5,877	1,63,833	49	32,265	-	1,87,992	176	1,34,219	3,607	6,49,628	262	2,66,953	9,484	10,01,453
1970	102	1,69,990	6,959	6,19,684	222	52,663	4,542	6,19,929	344	1,26,382	1,856	10,12,102	668	34,90,351	13,357	22,51,715
1980	62	60,946	5,590	2,25,794	101	31,049	688	20,00,134	165	55,769	1,000	27,11,130	331	1,47,764	7,278	49,37,058
1990	13	11,741	10	23,55,923	69	13,362	520	14,09,316	41	9,399	422	11,68,935	123	34,502	952	49,34,174
2010	5	1,922		3,48,753	6	1,177		2,12,256	7	2,603		2,17,444	14	4,186		7,33,241
2012	2	632		63,643	2	402		24,640	3	1,910	-	1,47,563	5	2,312	-	2,35,846
2013	1	195	0	5,265	4	3,114	0	59,489	6	3,617	0	1,29,829	11	6,626	0	1,94,583
एप्रिल / April 2014	1	300	-	7,800	3	3,654	-	95,004	12	4,095	-	1,06,470	16	8,049	-	2,09,274
मे / May 2014	0	0	-	7,500	1	116	-	92,278	0	0	-	1,02,375	1	116	-	2,02,153
जून / June 2014	0	0	-	8,100	1	850	-	1,04,608	2	998	-	1,13,427	3	1,848	-	2,26,135
जुलै / July 2014	0	0	-	7,500	1	130	-	92,000	0	0	-	1,02,775	1	130	-	2,02,275
ऑगस्ट / Aug. 2014	0	0	-	7,800	0	0	-	95,004	1	212	-	1,12,398	1	212	-	2,15,202
सप्टेंबर / Sept. 2014	0	0	-	0	0	0	-	95,004	1	300	-	1,14,498	1	300	-	2,09,502
ऑक्टोंबर / Oct. 2014	0	0	-	0	0	0	-	83,500	0	0	-	1,08,075	0	0	-	1,91,575
नोव्हेंबर / Nov. 2014	0	0	-	0	0	0	-	95,823	0	0	-	1,16,721	0	0	-	2,12,544
डिसेंबर / Dec. 2014	1	140	-	1,120	1	360	-	1,01,634	0	0	-	1,12,398	2	500	-	2,15,152
जानेवारी / Jan. 2015	1	935	-	25,245	0	0	-	95,823	0	0	-	1,16,721	1	935	-	2,37,789
फेब्रुवारी / Feb. 2015	0	0	-	24,310	0	0	-	92,274	1	265	-	1,14,253	1	265	-	2,30,837
मार्च / March 2015	0	0	-	0	0	0	-	85,176	0	0	-	1,10,112	0	0	-	1,95,288
Total	**3**	**1,375**	**0**	**89,375**	**7**	**5,110**	**0**	**11,28,128**	**17**	**5,870**	**0**	**13,30,223**	**27**	**12,355**	**0**	**25,47,726**

आधार : कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई./ Source:- Office of the Labour Commissioner, Govt. of Maharashtra, Mumbai..

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.26.14

सभासद संख्येानुसार कामगार संघटना / Distribution of Trade Unions According to their membership size (2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	सभासदांचा गट	कामगार संघटनांची एकूण संख्या Total Number of Trade Unions	विवरणपत्र सादर करणा-या कामगार संघटना Number of Trade Unions submitting the returns	स्तंभ ४ ची स्तंभ ३ शी टक्केवारी Percentage of Col.4 to Col.3	सभासद (संख्या) Membership (No.)	Group of Members
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	५० पेक्षा कमी	30			1,142	Below 50
2	५० किंवा अधिक पण ३०० हा कमी	69	1,315	--	7,460	50 and above but below 300
3	३०० आणि अधिक	1			618	300 and above
	एकूण - सर्व गट	**100**	**1,315**	**--**	**9,220**	**Total - All Groups**

आधार : कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source:- Office of the Labour Commissioner, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26.15

कारखान्यांत काम करणा-या स्त्रियांची संख्या व त्यांना दिलेले प्रसूतीविषयक फायदे /

Yearwise Number of Female Workers Employed in Factories and Maternity benefits given (2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	माहिती	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2001-02	2013-14	2014*	Particulars
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	संस्थांसाठीचे प्रसुतीविषयक फायदे उपलब्ध असलेल्या संस्थांची संख्या	1,498	2,300	3,704	561	778	24,474	4,866	No. of Establishments covered by the Establishment maternity benefits etc.
2	विवरणपत्र सादर करणा-या संस्थांची संख्या	1,072	623	2,192	474	555	4,305	1,885	No. of Establishment making returns
3	विवरणपत्र सादर करणा-या संस्थातील काम करणा-या स्त्रियांची सरासरी दैनिक संख्या	32,513	7,798	25,629	10,957	11,322	60,010	26,686	Average daily number of women employed in establishments making returns
4	वर्षातील प्रसुती विषयक फायद्याची मागणी करणा-या स्त्रियांची संख्या	493	171	425	283	321	4,742	2,048	Number of women who claimed maternity benefit during the year
5	पूर्ण किंवा अर्ध्या मागण्या मान्य करून अदा करण्यात आलेल्या मागण्यांची संख्या	493	147	234	282	29,142	67,956	1,711	Number of claims accepted and paid either fully or partly
6	बोनससहित प्रसुतीच्या फायद्यासह देण्यात आलेली एकूण रक्कम (₹)	14,367	77,158	4,60,401	13,01,875	44,87,496	45,92,45,647	27,38,20,712	Total amount of maternity benefit paid (including bonus) (₹)
7	प्रसुती पूर्व स्थितीचे लाभ घेऊन काम करणा-या स्त्रियांच्या प्रकरणांची संख्या	--	--	--	--	--	1,262	2564	No. of cases in which women employed fully maternity benefits prior to confinements
8	देण्यात आलेली सरासरी रक्कम (₹)	--	648	6,752	--	--	--	61,992	Average amount paid (₹)

आधार : कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

* Figures are given for Calendar year.

Source:- Office of the Labour Commissioner, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26. 16

सुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादन कारखान्यांतील निवडक केंद्रातील गैरहजेरी / Absenteeism in Cotton Textile and Engineering Industries at Selected Centres (2014)

(टक्के / Percent)

वर्ष आणि महिने Year and Months		सुती कापड उद्योग / Cotton Textile Industry							रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन Chemical and Chemical Products			धातुचे उत्पादन Metal products	
		मुंबई Mumbai	जळगाव Jalgaon	सोलापूर Solapur	औरंगाबाद Aurangabad	नांदेड Nanded	नागपूर Nagpur	इतर केंद्र Other Centres	मुंबई Mumbai	ठाणे Thane	पुणे Pune	मुंबई Mumbai	रायगड Raigad
(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1965		19.26	14.07	15.01	-	13.87	21.38	12.81	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
1970		19.23	11.50	25.40	15.89	32.63	21.24	15.30	-	-	-	-	-
1980		24.04	22.07	37.71	15.95	27.73	19.54	22.59	18.14	17.06	13.41	16.30	13.97
1990		17.99	18.38	17.41	20.59	34.85	25.17	22.94	19.96	19.11	-	20.69	15.44
1995		17.26	21.40	20.64	10.18	24.01	24.42	22.22	18.46	15.84	-	16.78	-
2012		13.00	0.00	8.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2014		16.42	0.00	22.42	0.00	0.00	0.00	20.83	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
जानेवारी / January	2014	14.00	0.00	19.00	0.00	0.00	0.00	24.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
फेब्रुवारी / February	2014	17.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
मार्च / March	2014	15.00	0.00	22.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
एप्रिल / April	2014	17.00	0.00	21.00	0.00	0.00	0.00	29.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
मे / May	2014	28.00	0.00	27.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
जून / June	2014	19.00	0.00	24.00	0.00	0.00	0.00	28.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
जुलै / July	2014	13.00	0.00	20.00	0.00	0.00	0.00	25.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ऑगस्ट / August	2014	14.00	0.00	27.00	0.00	0.00	0.00	27.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
सप्टेंबर / September	2014	15.00	0.00	24.00	0.00	0.00	0.00	32.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ऑक्टोंबर / October	2014	16.00	0.00	34.00	0.00	0.00	0.00	35.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
नोव्हेंबर / November	2014	15.00	0.00	26.00	0.00	0.00	0.00	27.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
डिसेंबर / December	2014	14.00	0.00	25.00	0.00	0.00	0.00	23.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

तक्ता क्रमांक / Table No. 26. 16 - Contd…

वर्ष आणि महिने Year and Months		विद्युत यंत्र सामुग्री व्यतिरिक्त यंत्र सामुग्री Machinery except electrical machinery					विद्युत सामुग्री Electrical machinery		परिवहन सामुग्री Transport equipment			पेट्रोलियम व दगडी कोळसा या पदार्थांचे उत्पादन Petroleum and coal products
		मुंबई Mumbai	पुणे Pune	सातारा Satara	सोलापूर Solapur	कोल्हापूर Kolhapur	मुंबई Mumbai	पुणे Pune	मुंबई Mumbai	ठाणे Thane	पुणे Pune	मुंबई Mumbai
(1)		(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
1965		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
1970		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
1980		16.13	14.04	12.11	16.04	10.93	15.91	14.68	22.48	13.31	N.A.	N.A.
1990		16.35	14.87	10.92	14.62	10.56	13.64	13.42	23.13	15.41	11.18	N.A.
1995		18.24	13.86	..	9.56	10.62	15.76	..	22.64	13.32	9.67	N.A.
2012		13.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.17	0.00	0.00	0.00
2014		13.75	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
जानेवारी / January	2014	14.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
फेब्रुवारी / February	2014	14.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
मार्च / March	2014	11.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
एप्रिल / April	2014	13.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
मे / May	2014	17.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
जून / June	2014	13.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
जुलै / July	2014	11.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ऑगस्ट / August	2014	12.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
सप्टेंबर / September	2014	17.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ऑक्टोंबर / October	2014	17.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
नोव्हेंबर / November	2014	12.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
डिसेंबर / December	2014	14.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

टिप : N.A. -- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार : कामगार आयुक्त कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source:- Office of the Labour Commissioner, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.26.17

श्रमिक नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरणे / Cases Decided Under Workmen's Compensation Act, 1923

(2014)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	लढविलेली प्रकरणे Contested Cases	न लढविलेली प्रकरणे Non-contested Cases	समझोता झालेली प्रकरणे Cases of Agreements	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	मुंबई शहर	312	517	0	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर				Mumbai Suburban
3	ठाणे	210	358	0	Thane
4	पालघर				Palghar
5	रायगड	78	82	0	Raigad
6	रत्नागिरी	1	7	0	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	0	Sindhudurg
8	नाशिक	60	113	0	Nashik
9	धुळे	131	26	0	Dhule
10	नंदुरबार	N.A.	N.A.	0	Nandurbar
11	जळगाव	33	77	0	Jalgaon
12	अहमदनगर	71	103	0	Ahmednagar
13	पुणे	70	125	0	Pune
14	सातारा	16	48	0	Satara
15	सांगली	13	48	0	Sangli
16	सोलापूर	11	80	0	Solapur
17	कोल्हापूर	48	92	0	Kolhapur
18	औरंगाबाद	69	58	0	Aurangabad
19	जालना	5	42	0	Jalna
20	परभणी	N.A.	N.A.	0	Parbhani
21	हिंगोली	N.A.	N.A.	0	Hingoli
22	बीड	N.A.	N.A.	0	Beed
23	नांदेड	22	81	0	Nanded
24	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	0	Osmanabad
25	लातूर	98	81	0	Latur
26	बुलढाणा	33	22	0	Buldhana
27	अकोला	36	23	0	Akola
28	वाशिम	N.A.	N.A.	0	Washim
29	अमरावती	37	6	0	Amravati
30	यवतमाळ	40	44	0	Yavatmal
31	वर्धा	10	30	0	Wardha
32	नागपूर	185	201	0	Nagpur
33	भंडारा	34	7	0	Bhandara
34	गोदिंया	3	8	0	Gondiya
35	चंद्रपूर	16	64	0	Chandrapur
36	गडचिरोली	N.A.	N.A.	0	Gadchiroli
37	माजलगांव	N.A.	N.A.	0	Majalgaon
38	आंबेजोगाई	N.A.	N.A.	0	Ambejogai
	महाराष्ट्र राज्य	**1,642**	**2,343**	**0**	**Maharashtra State**

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :- श्रमिक भरपाई आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source:- Office of the Commissioner for Workmen's Compensation, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26. 18

महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय, जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयांतील कर्मचाऱ्यांची संख्या /

Number of Employees in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council Offices in Maharashtra State

		वर्ष / Year								
अ.क्र.	संख्या	1981	1991	2000	2001	2002	2003	2007	2008	Institute
Sr.No.		(1-4-81)	(1-4-85)	(1-4-90)	(1-4-91)	(1-7-95)	(1-7-2000)	(1-7-2007)	(1-7-2008)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	**शासकीय**								**1. Government-**	
	भरलेली पदे	5,00,542	6,99,998	6,22,850	603,066	5,89,683	5,81,792	5,81,045	5,93,217	Filled - in posts
	रिक्त पदे	33,316	50,402	87,952	92,804	1,02,582	1,06,295	1,40,580	1,32,911	Vacant posts
	एकूण पदे	**5,33,858**	**7,23,537**	**7,10,802**	**695,870**	**6,92,265**	**6,88,087**	**7,21,625**	**7,26,128**	**Total Posts**
2	**जिल्हा परिषद**								**2. Zilla Parishad-**	
	भरलेली पदे	2,64,313	3,49,447	4,53,867	450,940	4,61,411	4,39,456	4,56,973	4,68,040	Filled - in posts
	रिक्त पदे	12,642	15,997	48,094	56,042	52,473	50,703	39,227	40,393	Vacant posts
	एकूण पदे	**2,76,955**	**3,65,444**	**5,01,961**	**506,982**	**5,13,884**	**4,90,159**	**4,96,200**	**5,08,433**	**Total Posts**
3	**नगर परिषद**								**3. Municipal Councils-**	
	भरलेली पदे	73,441	75,213	79,408	77,666	67,016	58,506	52422	52420	Filled - in posts
	रिक्त पदे	3,414	2,702	9,402	9,527	8,928	7,952	6,681	5,901	Vacant posts
	एकूण पदे	**76,855**	**77,915**	**88,810**	**87,193**	**75,944**	**66,458**	**59,103**	**58,321**	**Total Posts**

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन,मुंबई.

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26. 19

राज्य शासकीय, जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयांतील जिल्हावार स्त्री-पुरुष कर्मचारी (रिक्त पदे वगळून) / Districtwise Number of Employees by gender in State Government, Zilla Parishad and Municipal Councils (Excluding Vacant Posts)

कर्मचारी गणना-२००८ / Census of Employees - 2008

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	शासकीय State Government		जिल्हा परिषद Zilla Parishad		नगर परिषद Municipal Councils		Districts
		पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मुंबई	81,425	26,017	--	--	--	--	Brihan Mumbai
2	ठाणे	29,804	9,292	8,299	14,156	2,030	624	Thane
3	रायगड	9,624	1,493	6,949	8,288	1,753	776	Raigad
4	रत्नागिरी	8,299	1,244	7,702	8,116	750	223	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	4,829	851	4,219	5,239	262	47	Sindhudurg
6	नाशिक	23,038	4,142	11,604	13,715	1,205	395	Nashik
7	धुळे	9,426	1,254	3,713	4,782	579	120	Dhule
8	नंदुरबार	6,017	828	4,015	5,454	758	262	Nandurbar
9	जळगाव	14,030	1,919	9,555	10,125	2,680	748	Jalgaon
10	अहमदनगर	16,487	2,046	10,426	13,896	1,569	560	Ahmednagar
11	पुणे	39,570	10,186	9,765	15,159	1,360	601	Pune
12	सातारा	12,002	1,709	8,815	11,914	1,633	483	Satara
13	सांगली	9,135	1,687	6,643	8,322	546	149	Sangli
14	सोलापूर	13,046	2,573	9,986	9,368	1,495	532	Solapur
15	कोल्हापूर	13,380	2,546	8,502	8,109	2,061	875	Kolhapur
16	औरंगाबाद	18,813	3,371	6,274	5,926	589	194	Aurangabad
17	जालना	7,372	802	5,848	4,527	691	198	Jalna
18	परभणी	6,801	692	5,357	3,927	1,456	542	Parbhani
19	हिंगोली	5,358	325	3,844	2,817	303	94	Hingoli
20	बीड	10,417	1,847	8,877	7,312	1,210	315	Beed
21	नांदेड	14,770	1,905	10,518	7,728	696	212	Nanded
22	उस्मानाबाद	6,642	835	6,523	5,209	800	428	Osmanabad
23	लातूर	9,154	1,399	7,135	5,902	1,311	379	Latur
24	बुलढाणा	9,405	1,433	8,807	6,057	2,206	585	Buldhana
25	अकोला	8,853	1,507	4,610	4,220	739	224	Akola
26	वाशिम	4,602	374	3,774	2,971	786	254	Washim
27	अमरावती	16,006	2,968	5,206	6,308	1,586	465	Amravati
28	यवतमाळ	12,031	1,770	9,067	8,013	1,641	638	Yavatmal
29	वर्धा	6,780	1,074	3,729	4,011	1,300	588	Wardha
30	नागपूर	30,666	7,998	5,640	6,994	1,382	675	Nagpur
31	भंडारा	5,879	1,097	3,830	3,838	683	275	Bhandara
32	गोदिंया	6,390	801	4,821	4,211	766	321	Gondiya
33	चंद्रपूर	11,180	2,008	7,076	7,141	1,674	842	Chandrapur
34	गडचिरोली	10,690	1,271	5,746	7,410	222	74	Gadchiroli
35	दिल्ली	22	4	--	--	--	--	Delhi
36	गोवा	3	3	--	--	--	--	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	**4,91,946**	**1,01,271**	**2,26,875**	**2,41,165**	**38,722**	**13,698**	**Maharashtra State**

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन,मुंबई.

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26. 20

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार राज्य शासकीय कर्मचारी / Districtwise and Classwise State Government Employees

कर्मचारी गणना-२००८ / Census of Employees - 2008

अ.क्र.	जिल्हे	'अ' वर्ग	'ब' वर्ग	'क' वर्ग	'ड' वर्ग	इतर वर्ग	एकूण कर्मचारी	रिक्त पदे	एकूण पदे स्तंभ (८+९)	Districts
Sr.No.		Grade 'A'	Grade 'B'	Grade 'C'	Grade 'D'	Others	Total employees	Vacant posts	Total posts (Col.8+9)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	3,585	10955	65,637	17,269	9,996	1,07,442	21,403	1,28,845	Brihan Mumbai
2	ठाणे	1,282	3130	23,367	7,338	3,979	39,096	7,381	46,477	Thane
3	रायगड	362	1122	5,647	2,657	1,329	11,117	3,259	14,376	Raigad
4	रत्नागिरी	348	549	5,195	2,281	1,170	9,543	3,702	13,245	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	153	404	3,227	1,227	669	5,680	2,134	7,814	Sindhudurg
6	नाशिक	1,559	2188	14,664	6,145	2,624	27,180	5,327	32,507	Nashik
7	धुळे	443	750	6,127	2,399	961	10,680	2,784	13,464	Dhule
8	नंदुरबार	185	507	3,670	1,803	680	6,845	2,452	9,297	Nandurbar
9	जळगाव	604	1152	8,647	3,546	2,000	15,949	4,121	20,070	Jalgaon
10	अहमदनगर	648	1,264	9,370	5,727	1,524	18,533	3,488	22,021	Ahmednagar
11	पुणे	2,506	4,041	28,909	11,834	2,466	49,756	8,582	58,338	Pune
12	सातारा	558	927	7,771	3,062	1,393	13,711	4,291	18,002	Satara
13	सांगली	444	743	6,190	2,283	1,162	10,822	3,519	14,341	Sangli
14	सोलापूर	600	1,119	8,805	3,955	1,140	15,619	2,803	18,422	Solapur
15	कोल्हापूर	775	1,099	8,611	3,548	1,893	15,926	3,804	19,730	Kolhapur
16	औरंगाबाद	1,139	2,212	12,262	4,948	1,623	22,184	4,643	26,827	Aurangabad
17	जालना	226	610	4,689	1,431	1,218	8,174	1,331	9,505	Jalna
18	परभणी	276	671	3,957	1,762	827	7,493	2,199	9,692	Parbhani
19	हिंगोली	187	314	3,495	1,061	626	5,683	1,248	6,931	Hingoli
20	बीड	376	957	6,167	3,071	1,693	12,264	2,935	15,199	Beed
21	नांदेड	621	1,103	8,950	4,320	1,681	16,675	3,319	19,994	Nanded
22	उस्मानाबाद	265	791	3,997	1,655	769	7,477	1,980	9,457	Osmanabad
23	लातूर	628	921	5,358	2,317	1,329	10,553	1,931	12,484	Latur
24	बुलढाणा	318	799	6,023	1,933	1,765	10,838	2,686	13,524	Buldhana
25	अकोला	427	816	5,773	2,127	1,217	10,360	2,471	12,831	Akola
26	वाशिम	156	263	2,970	771	816	4,976	1,307	6,283	Washim
27	अमरावती	872	1,437	10,863	3,700	2,102	18,974	4,527	23,501	Amravati
28	यवतमाळ	442	1,010	7,176	3,123	2,050	13,801	3,214	17,015	Yavatmal
29	वर्धा	304	677	4,148	1,974	751	7,854	1,338	9,192	Wardha
30	नागपूर	1,760	3,041	22,067	8,586	3,210	38,664	7,692	46,356	Nagpur
31	भंडारा	218	492	3,585	1,661	1,020	6,976	1,753	8,729	Bhandara
32	गोदिंया	260	562	429	1,510	730	7,191	2,820	10,011	Gondiya
33	चंद्रपूर	431	875	7,000	3,090	1792	13,188	3,399	16,587	Chandrapur
34	गडचिरोली	292	1,002	6,682	2,706	1,279	11,961	3,046	15,007	Gadchiroli
35	दिल्ली	3	4	13	6		26	14	40	Delhi
36	गोवा		1	2	3		6	8	14	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	**23,253**	**48,508**	**3,31,443**	**1,26,829**	**59,484**	**5,93,217**	**1,32,911**	**7,26,128**	**Maharashtra State**

टिप :- इतर वर्गामध्ये कार्यव्ययी आस्थापनेवरील,आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी,अंशकालीन कर्मचा-यांचा समावेश आहे.

Note:- Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन,मुंबई.

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

6. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26. 21

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार जिल्हा परिषद कर्मचारी / Districtwise and Classwise Zilla Parishad Employees

कर्मचारी गणना-२००८ / Census of Emplayees-2008

अ.क्र. Sr.No. (1)	जिल्हे (2)	'अ' वर्ग Grade 'A' (3)	'ब' वर्ग Grade 'B' (4)	'क' वर्ग Grade 'C' (5)	'ड' वर्ग Grade 'D' (6)	इतर वर्ग Others (7)	एकूण कर्मचारी Total employees (8)	रिक्त पदे Vacant posts (9)	एकूण पदे स्तंभ (8+9) Total posts (Col.8+9) (10)	Districts (2)
1	बृहन्मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0	Brihan Mumbai
2	ठाणे	292	788	10,451	1,522	9,402	22,455	1,731	24,186	Thane
3	रायगड	176	1,327	6,973	718	6,043	15,237	1,181	16,418	Raigad
4	रत्नागिरी	178	1,052	9,135	1,017	4,436	15,818	1,507	17,325	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	100	790	5,180	695	2,693	9,458	1,186	10,644	Sindhudurg
6	नाशिक	446	845	13,128	1,765	9,135	25,319	2,679	27,998	Nashik
7	धुळे	164	313	4,387	626	3,005	8,495	745	9,240	Dhule
8	नंदुरबार	170	247	4,233	548	4,271	9,469	1,067	10,536	Nandurbar
9	जळगाव	269	541	9,608	1,393	7,869	19,680	1,178	20,858	Jalgaon
10	अहमदनगर	132	1,203	12,861	1,117	9,009	24,322	1,871	26,193	Ahmednagar
11	पुणे	302	1,109	12,836	1,242	9,435	24,924	1,742	26,666	Pune
12	सातारा	333	949	9,604	1,147	8,696	20,729	1,866	22,595	Satara
13	सांगली	301	692	7,109	1,016	5,847	14,965	1,132	16,097	Sangli
14	सोलापूर	298	634	10,713	1,337	6,372	19,354	1,837	21,191	Solapur
15	कोल्हापूर	303	852	9,765	938	4,753	16,611	1,286	17,897	Kolhapur
16	औरंगाबाद	191	1,103	6,489	894	3,523	12,200	1,280	13,480	Aurangabad
17	जालना	161	503	5,783	1,003	2,925	10,375	1,416	11,791	Jalna
18	परभणी	22	668	4,978	820	2,796	9,284	1,340	10,624	Parbhani
19	हिंगोली	16	443	3,623	423	2,156	6,661	559	7,220	Hingoli
20	बीड	239	1,291	8,969	1,071	4,619	16,189	1,614	17,803	Beed
21	नांदेड	310	661	10,810	1,741	4,724	18,246	1,680	19,926	Nanded
22	उस्मानाबाद	217	1,370	5,212	1,051	3,882	11,732	760	12,492	Osmanabad
23	लातूर	140	779	7,667	1,436	3,015	13,037	716	13,753	Latur
24	बुलढाणा	219	892	7,877	1,279	4,597	14,864	969	15,833	Buldhana
25	अकोला	160	410	5,079	752	2,429	8,830	765	9,595	Akola
26	वाशिम	115	290	3,682	449	2,209	6,745	689	7,434	Washim
27	अमरावती	41	496	6,709	1,000	3,268	11,514	739	12,253	Amravati
28	यवतमाळ	238	831	9,045	1,611	5,355	17,080	1,341	18,421	Yavatmal
29	वर्धा	125	396	4,262	742	2,215	7,740	981	8,721	Wardha
30	नागपूर	289	642	7,165	1,094	3,444	12,634	927	13,561	Nagpur
31	भंडारा	182	422	3,934	782	2,348	7,668	686	8,354	Bhandara
32	गोदिंया	118	413	4,550	756	3,195	9,032	695	9,727	Gondiya
33	चंद्रपूर	131	1,017	7,486	939	4,644	14,217	778	14,995	Chandrapur
34	गडचिरोली	283	487	5,989	833	5,564	13,156	1,450	14,606	Gadchiroli
35	दिल्ली	--	--	--	--	--	--	--	--	Delhi
36	गोवा	--	--	--	--	--	--	--	--	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	**6,661**	**24,456**	**2,45,292**	**33,757**	**1,57,874**	**4,68,040**	**40,393**	**5,08,433**	**Maharashtra State**

टिप :- इतर वर्गामध्ये कार्यव्ययी आस्थापनेवरील,आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी,अंशकालीन कर्मचा-यांचा समावेश आहे.

Note:- "Others" include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन,मुंबई.

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26.22

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार नगरपरिषद कर्मचारी / Districtwise and Classwise Municipal Council Employees

कर्मचारी गणना-२००८ / Census of Employees-2008

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग Others	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (8+9) Total posts (Col.8+9)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0	Brihan Mumbai
2	ठाणे	4	10	817	1,745	78	2,654	486	3,140	Thane
3	रायगड	5	37	1,151	1,171	165	2,529	273	2,802	Raigad
4	रत्नागिरी	1	7	348	492	125	973	90	1,063	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग		3	97	197	12	309	55	364	Sindhudurg
6	नाशिक		3	498	944	155	1,600	131	1,731	Nashik
7	धुळे	1	4	287	386	21	699	112	811	Dhule
8	नंदुरबार	1	5	353	595	66	1,020	246	1,266	Nandurbar
9	जळगाव	9	22	960	2,409	28	3,428	445	3,873	Jalgaon
10	अहमदनगर	3	12	772	1,290	52	2,129	261	2,390	Ahmednagar
11	पुणे	3	22	792	1,093	51	1,961	352	2,313	Pune
12	सातारा	2	6	710	1,364	34	2,116	247	2,363	Satara
13	सांगली	1	8	282	336	68	695	135	830	Sangli
14	सोलापूर	1	13	813	1,179	21	2,027	285	2,312	Solapur
15	कोल्हापूर	3	21	1,259	1,652	1	2,936	284	3,220	Kolhapur
16	औरंगाबाद	2	6	240	496	39	783	71	854	Aurangabad
17	जालना		1	158	730		889	104	993	Jalna
18	परभणी		8	545	1,220	225	1,998	146	2,144	Parbhani
19	हिंगोली		2	97	287	11	397	74	471	Hingoli
20	बीड		5	336	1,143	41	1,525	137	1,662	Beed
21	नांदेड		6	245	588	69	908	108	1,016	Nanded
22	उस्मानाबाद	3	15	304	645	261	1,228	76	1,304	Osmanabad
23	लातूर	1	21	330	1,272	66	1,690	246	1,936	Latur
24	बुलढाणा	1	36	1,121	1,589	44	2,791	243	3,034	Buldhana
25	अकोला		23	423	509	8	963	161	1,124	Akola
26	वाशिम		8	401	629	2	1,040	123	1,163	Washim
27	अमरावती	11	20	973	976	71	2,051	201	2,252	Amravati
28	यवतमाळ		5	947	1,198	129	2,279	161	2,440	Yavatmal
29	वर्धा	1	26	551	977	333	1,888	122	2,010	Wardha
30	नागपूर	5	57	788	1,034	173	2,057	181	2,238	Nagpur
31	भंडारा		2	336	605	15	958	103	1,061	Bhandara
32	गोदिंया		10	296	584	197	1,087	8	1,095	Gondiya
33	चंद्रपूर	1	10	721	1,687	97	2,516	193	2,709	Chandrapur
34	गडचिरोली		2	148	100	46	296	41	337	Gadchiroli
35	दिल्ली								0	Delhi
36	गोवा								0	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	**59**	**436**	**18,099**	**31,122**	**2,704**	**52,420**	**5,901**	**58,321**	**Maharashtra State**

टिप :- इतर वर्गामध्ये कार्यव्ययी आस्थापनेवरील,आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी,अंशकालीन कर्मचा-यांचा समावेश आहे.

Note:- "Others" include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन,मुंबई.

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

२७. बँका

२७.१ या विभागात बँक कार्यालये असलेली शहरे व गावे, बँकांचे वर्गीकरण तसेच वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्याविषयी माहिती दिली आहे.

२७.२. बँक कार्यालयांच्या संख्येत वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्या कार्यालयांचा समावेश आहे. व्यापारी बँकांकरिता संदर्भकाल उपलब्ध असल्यास तो ३१ मार्च, २०१४ रोजी असा असून सहकारी बँकाकरिता उपलब्ध अद्यावत ताळेबंद विवरण यानुसार आहे.

27. BANKING

27.1. Data on Towns/village having banking offices, classification of banks as well as data on scheduled, non-scheduled and co-operative banks are given in this section.

27.2. Number of Bank offices includes offices of scheduled, non-scheduled and Co-operative banks. The reference period of Commercial Banks is as on 31st March, 2014 wherever available while that regarding Co-operative banks is as on the latest available balance sheet or return.

27. बँका व विमा व्यवसाय / BANKING AND INSURANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.27.1

जिल्हानिहाय व्यापारी बँकांची कार्यालये (३१ मार्च, २०१४) /

Districtwise Commercial Banking Offices (31st March, 2014)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	राज्य बँका	व्यापारी बँका	State Bank	Commercial Bank	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई शहर	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Bikaner And Jaipur	Allahabad Bank	Mumbai City
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	आंध्रा बँक	State Bank Of Hyderabad	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
		स्टेट बँक ऑफ इंदूर	बँक ऑफ इंडिया	State Bank Of Indore	Bank Of India	
		स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank Of Mysore	Bank Of Maharashtra	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	कॅनरा बँक	State Bank Of Patiala	Canara Bank	
		स्टेट बँक ऑफ सौराष्ट्र	सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	State Bank Of Saurashtra	Central Bank Of India	
		स्टेट बँक ऑफ त्रावणकोर	कॉर्पोरेशन बँक	State Bank Of Travancore	Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओवरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab And Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक लि.		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			भारतीय महिला बँक		Bharatiya Mahila Bank Ltd.	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			बँक ऑफ मदुरा लि		Bank Of Madura Ltd	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank Of Rajasthan Ltd	
			बनारस स्टेट बँक लि.		Benaras State Bank Ltd	
			भारत ओवरसिज बँक लि.		Bharat Overseas Bank Ltd	
			कॅथलिक सीरीयन बँक लि.		Catholic Syrian Bank Ltd	
			सिटी युनियन बँक लि.		City Union Bank Limited	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	
			गणे बँक ऑफ कुरूंदवाड लि.		Ganesh Bank Of Kurundwad Ltd	
			आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि.		ING Vysya Bank Ltd	
			जम्मू अॅन्ड काश्मिर बँक लि.		Jammu & Kashmir Bank Ltd	
			कर्नाटक बँक लि.		Karnataka Bank Ltd	
			करुर वैश्य बँक लि.		Karur Vysya Bank Ltd	
			लक्ष्मी विलास बँक लि.		Lakshmi Vilas Bank Ltd	
			लॉर्ड कृष्णा बँक लि.		Lord Krishna Bank Ltd	
			नेदुंगडी बँक लि.		Nedungadi Bank Ltd	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			एसबीआय कमर्शियल अॅन्ड इंटरनॅशनल बँक लि.		SBI Commercial & International Bank Ltd	
			साऊथ इंडियन बँक लि.		South Indian Bank Ltd	
			तामीळनाडू मर्कन्टाईल बँक लि.		Tamilnadu Mercantile Bank Ltd	
			द धनलक्ष्मी बँक लि.		The Dhanalakshmi Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			बँक ऑफ पंजाब लि.		Bank Of Punjab Limited	
			सेंच्युरियन बँक ऑफ पंजाब लि.		Centurion Bank Of Punjab Ltd.	
			डी.सी.बी बँक लि.		Dcb Bank Limited	
			ग्लोबल ट्रस्ट बँक लि.		Global Trust Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			येस बँक लि.		Yes Bank Ltd.	
			एबी बँक लि.		Ab Bank Limited	
			अबुधाबी कमर्शिअल बँक लि.		Abu Dhabi Commercial Bank Ltd	
			अमेरिकन एक्सप्रेस बँक लि.		American Express Bank Ltd	
			अॅन्टवर्प डायमंड बँक एन.व्ही.		Antwerp Diamond Bank Nv	
			ऑस्ट्रेलिया अॅण्ड न्यूझीलंड बँकिंग ग्रुप		Australia And New Zealand Banking Group Limited	
			बँक इंटरनॅशनल इंडोनेशिया		Bank International Indonesia	
			बँक ऑफ अमेरिका एन.टी अॅण्ड एस.ए		Bank Of America N.T. And S.A.	
			बँक ऑफ बेहरिन अॅण्ड कुवेत बी.एस.सी		Bank Of Bahrain & Kuwait B.S.C.	
			बँक ऑफ नोवा स्टोशिया		Bank Of Nova Scotia	
			बारक्लेज बँक पीएलसी		Barclays Bank Plc	
			बीएनपी परीबास		Bnp Paribas	
			सिटी बँक एन. ए.		Citibank N.A	
			कॉमर्झबँक ए.जी		Commerzbank A.G.	
			कॉमनवेल्थ बँक ऑफ ऑस्टेलिया		Commonwealth Bank Of Australia	
			क्रेडिट अॅग्रीपोल कॉर्पोरेट अॅन्ड इनव्हेस्टमेंट बँक		Credit Agricole Corporate And Investment Bank	
			क्रेडिट लोनायज		Credit Lyonnais	
			क्रेडिट सुसे एजी		Credit Suisse Ag	
			डी.बी.एस. बँक		Dbs Bank Ltd.	
			डच बँक		Deutsche Bank Ag	
			दोहा बँक क्यूएससी		Doha Bank Qsc	
			ड्रेस्डनर बँक ए.जी		Dresdner Bank A.G.	
			हाँगकाँग आणि शांघाय		Hongkong And Shanghai Banking Corpn.Ltd.	
			एचएसबीसी बँक ओमान एस.ए.ओ.जी		Hsbc Bank Oman S.A.O.G.	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			आयएनजी बँक एन.व्ही		ING Bank N.V.	
			केबीसी बँक एन.व्ही		Kbc Bank N.V.	
			क्रुंग थाई बँक पब्लिक कंपनी लि.		Krung Thai Bank Public Company Ltd	
			माश्रेक बँक पीएससी		Mashreq Bank Psc	
			मीझुहो कॉर्पोरेट बँक लि.		Mizuho Corporate Bank Ltd	
			मोर्गन गॅरंटी ट्रस्ट को.ऑप.न्यूयॉर्क		Morgan Guaranty Trust Co. Of New York	
			नॅशनल ऑस्ट्रेलिया बँक		National Australia Bank	
			ओवरसिज चायनिज बँकिंग कॉर्पोरेशन लि.		Oversea-Chinese Banking Corporation Ltd.	
			रेबोबँक इंटरनॅशनल		Rabobank International	
			सोसायटी जनरल		Societe Generale	
			स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँक		Standard Chartered Bank	
			स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड ग्रींडल्स बँक लि.		Standard Chartered Grindlays Bank Ltd.	
			स्टेट बँक ऑफ मॉरिशस		State Bank Of Mauritius Ltd	
			सुमिटोमा मित्सु बँकिंग कार्पोरेशन		Sumitomo Mitsui Banking Corporation	
			द बँक ऑफ टोकियो-मित्सुबिशी युएफजे लि.		The Bank Of Tokyo-Mitsubishi Ufj Ltd	
			द रॉयल बँक ऑफ स्कॉटलॅन्ड एन्.व्ही.		The Royal Bank Of Scotland Plc	
			दि सकुरा बँक लि.		The Sakura Bank Ltd	
			दि सियाम कमर्शियल बँक लि.		The Siam Commercial Bank Ltd	
			दि टोरोन्टो डॉमिनियन बँक		The Toronto-Dominion Bank	
2	मुंबई उपनगर	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Bikaner And Jaipur	Allahabad Bank	Mumbai Suburban
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	आंध्र बँक	State Bank Of Hyderabad	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
		स्टेट बँक ऑफ इंदूर	बँक ऑफ इंडिया	State Bank Of Indore	Bank Of India	
		स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank Of Mysore	Bank Of Maharashtra	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	कॅनरा बँक	State Bank Of Patiala	Canara Bank	
		स्टेट बँक ऑफ सौराष्ट्र	सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	State Bank Of Saurashtra	Central Bank Of India	
		स्टेट बँक ऑफ त्रावणकोर	कॉर्पोरेशन बँक	State Bank Of Travancore	Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओवरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab And Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक लि.		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank Of India	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank Of Rajasthan Ltd	
			कॅथलिक सीरीयन बँक लि.		Catholic Syrian Bank Ltd	
			सिटी युनियन बँक लि.		City Union Bank Ltd	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	
			आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि.		ING Vysya Bank Ltd	
			जम्मू अॅन्ड काश्मिर बँक लि.		Jammu & Kashmir Bank Ltd	
			कर्नाटका बँक लि.		Karnataka Bank Ltd	
			करुर वैश्य बँक लि.		Karur Vysya Bank Ltd	
			लक्ष्मी विलास बँक लि.		Lakshmi Vilas Bank Ltd	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			एसबीआय कमर्शियल अॅन्ड इंटरनॅशनल बँक लि.		Sbi Commercial & International Bank Ltd	
			साऊथ इंडियन बँक लि.		South Indian Bank Ltd	
			तामीळनाडू मर्कन्टाईल बँक लि.		Tamilnad Mercantile Bank Ltd	
			द धनलक्ष्मी बँक लि.		The Dhanalakshmi Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			सेंच्युरियन बँक ऑफ पंजाब लि.		Centurion Bank Of Punjab Ltd.	
			डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि.		DCB Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			येस बँक लि.		Yes Bank Ltd.	
			सिटी बँक एन. ए.		Citibank N.A	
			डच बँक		Deutsche Bank Ag	
			फर्स्टएड बँक लि.		Firstrand Bank Ltd	
			हाँगकाँग आणि शांघाय बँकिंग कॉर्पोरेशन लि.		Hongkong And Shanghai Banking Corpn.Ltd.	
			इंडस्ट्रियल अॅण्ड कमर्शियल बँक ऑफ चायना		Industrial And Commercial Bank Of China	
			जेपी मॉरगन चेझ बँक नॅशन अशोशिएशन		Jpmorgan Chase Bank National Association	
			सिन्हान बँक		Shinhan Bank	
			स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँक		Standard Chartered Bank	
			द रॉयल बँक ऑफ स्कॉटलॅन्ड एन्.व्ही.		The Royal Bank Of Scotland Plc	
			युबीएस् एजी		Ubs Ag	
			युनायटेड ओवरसिज बँक लि.		United Overseas Bank Ltd	
			वेस्टपॅक बँकिंग कार्पोरेशन		Westpac Banking Corporation	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
3	ठाणे	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Bikaner And Jaipur	Allahabad Bank	Thane
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	आंध्र बँक	State Bank Of Hyderabad	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
		स्टेट बँक ऑफ इंदूर	बँक ऑफ इंडिया	State Bank Of Indore	Bank Of India	
		स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank Of Mysore	Bank Of Maharashtra	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	कॅनरा बँक	State Bank Of Patiala	Canara Bank	
		स्टेट बँक ऑफ सौराष्ट्र	सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	State Bank Of Saurashtra	Central Bank Of India	
		स्टेट बँक ऑफ त्रावणकोर	कॉर्पोरेशन बँक	State Bank Of Travancore	Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओवरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab And Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक लि.		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			महाराष्ट्र गोदावरी ग्रामीण बँक		Maharashtra Godavari Gramin Bank	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank Of Rajasthan Ltd	
			कॅथलिक सीरीयन बँक लि.		Catholic Syrian Bank Ltd	
			सिटी युनियन बँक लि.		City Union Bank Ltd	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	
			आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि.		ING Vysya Bank Ltd	
			जम्मू अॅन्ड काश्मिर बँक लि.		Jammu & Kashmir Bank Ltd	
			कर्नाटक बँक लि.		Karnataka Bank Ltd	
			करुर वैश्य बँक लि.		Karur Vysya Bank Ltd	
			लक्ष्मी विलास बँक लि.		Lakshmi Vilas Bank Ltd	
			लॉर्ड कृष्णा बँक लि.		Lord Krishna Bank Ltd	
			नेदुंगडी बँक लि.		Nedungadi Bank Ltd	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			साऊथ इंडियन बँक लि.		South Indian Bank Ltd	
			तामीळनाडू मर्कन्टाईल बँक लि.		Tamilnad Mercantile Bank Ltd	
			द धनलक्ष्मी बँक लि.		The Dhanalakshmi Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			सेंच्युरियन बँक ऑफ पंजाब लि.		Centurion Bank Of Punjab Ltd.	
			डी.सी.बी बँक लि.		DCB Bank Limited	
			ग्लोबल ट्रस्ट बँक लि.		Global Trust Bank Ltd	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			येस बँक लि.		Yes Bank Ltd.	
			सिटी बँक एन. ए.		Citibank N.A	
			हाँगकाँग आणि शांघाय बँकिंग कॉर्पोरेशन लि.		Hongkong And Shanghai Banking Corpn.Ltd.	
			स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँक		Standard Chartered Bank	
			भारत ओवरसिज बँक लि.		Bharat Overseas Bank Ltd	
			ठाणे ग्रामीण बँक		Thane Gramin Bank	
4	रायगड	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Bikaner And Jaipur	Allahabad Bank	Raigad
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	आंध्र बँक	State Bank Of Hyderabad	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
		स्टेट बँक ऑफ इंदूर	बॅक ऑफ इंडिया	State Bank Of Indore	Bank Of India	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank Of Patiala	Bank Of Maharashtra	
		स्टेट बँक ऑफ सौराष्ट्र	कॅनरा बँक	State Bank Of Saurashtra	Canara Bank	
		स्टेट बँक ऑफ त्रावणकोर	सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	State Bank Of Travancore	Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओवरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab And Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक लि.		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	
			कर्नाटक बँक लि.		Karnataka Bank Ltd	
			लक्ष्मी विलास बँक लि.		Lakshmi Vilas Bank Ltd	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			तामीळनाडू मर्कन्टाईल बँक लि.		Tamilnad Mercantile Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि.		Dcb Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			येस बँक लि.		Yes Bank Ltd.	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
5	रत्नागिरी	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Ratnagiri
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank Of India	Andhra Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank Of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओवरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab And Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक लि.		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			कॅथलिक सीरीयन बँक लि.		Catholic Syrian Bank Ltd	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			साऊथ इंडियन बँक लि.		South Indian Bank Ltd	
			तामीळनाडू मर्कन्टाईल बँक लि.		Tamilnad Mercantile Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		Icici Bank Limited	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			येस बँक लि.		Yes Bank Ltd.	
			रत्नागिरी सिंधुदूर्ग ग्रामीण बँक		Ratnagiri Sindhudurg Gramin Bank	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
			वैणगंगा कृष्णा ग्रामीण बँक		Wainganga Krishna Gramin Bank	
6	सिंधुदूर्ग	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of Hyderabad	Bank Of Baroda	Sindhudurg
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बॅक ऑफ इंडिया	State Bank Of India	Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कार्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			सिंडीकेट बँक लि.		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			रत्नागिरी सिंधुदूर्ग ग्रामीण बँक		Ratnagiri Sindhudurg Gramin Bank	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
7	नाशिक	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Bikaner And Jaipur	Allahabad Bank	Nashik
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	आंध्र बँक	State Bank Of Hyderabad	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	बॅक ऑफ इंडिया	State Bank Of Patiala	Bank Of India	
		स्टेट बँक ऑफ सौराष्ट्र	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank Of Saurashtra	Bank Of Maharashtra	
		स्टेट बँक ऑफ त्रावणकोर	कॅनरा बँक	State Bank Of Travancore	Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab And Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक लि.		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			बँक ऑफ मदुरा लि		Bank Of Madura Ltd	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank Of Rajasthan Ltd	
			भारत ओवरसिज बँक लि.		Bharat Overseas Bank Ltd	
			कॅथलिक सीरीयन बँक लि.		Catholic Syrian Bank Ltd	
			सिटी युनियन बँक लि.		City Union Bank Ltd	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	
			आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि.		ING Vysya Bank Ltd	
			जम्मू अॅन्ड काश्मिर बँक लि.		Jammu & Kashmir Bank Ltd	
			कर्नाटक बँक लि.		Karnataka Bank Ltd	
			करुर वैश्य बँक लि.		Karur Vysya Bank Ltd	
			लक्ष्मी विलास बँक लि.		Lakshmi Vilas Bank Ltd	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			साऊथ इंडियन बँक लि.		South Indian Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			सेंच्युरियन बँक ऑफ पंजाब लि.		Centurion Bank Of Punjab Ltd.	
			डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि.		DCB Bank Limited	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			येस बँक लि.		Yes Bank Ltd.	
			सिटी बँक एन. ए.		Citibank N.A	
			डी.बी.एस. बँक		Dbs Bank Ltd.	
			हाँगकाँग आणि शांघाय बँकिंग कॉर्पोरेशन लि.		Hongkong And Shanghai Banking Corpn.Ltd.	
			द रॉयल बँक ऑफ स्कॉटलॅन्ड एन्.व्ही.		The Royal Bank Of Scotland Plc	
			महाराष्ट्र गोदावरी ग्रामीण बँक		Maharashtra Godavari Gramin Bank	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	
8	धुळे	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Dhule
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
		स्टेट बँक ऑफ इंदूर	बॅक ऑफ इंडिया	State Bank Of Indore	Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			बँक ऑफ पंजाब लि.		Bank Of Punjab Limited	
			सेंच्युरियन बँक ऑफ पंजाब लि.		Centurion Bank Of Punjab Ltd.	
			ग्लोबल ट्रस्ट बँक लि.		Global Trust Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	
9	नंदुरबार	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank Of Baroda	Nandurbar
			बॅक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	
10	जळगाव	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Jalgaon
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank Of India	Andhra Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank Of Baroda	
			बॅक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank Of Rajasthan Ltd	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	
			आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि.		ING Vysya Bank Ltd	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			येस बँक लि.		Yes Bank Ltd.	
			स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँक		Standard Chartered Bank	
			महाराष्ट्र गोदावरी ग्रामीण बँक		Maharashtra Godavari Gramin Bank	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	
11	अहमदनगर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Ahmadnagar
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank Of India	Andhra Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank Of Baroda	
			बॅक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab And Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	
			आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि.		ING Vysya Bank Ltd	
			करुर वैश्य बँक लि.		Karur Vysya Bank Ltd	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			येस बँक लि.		Yes Bank Ltd.	
			बार्कलेज बँक पीएलसी		Barclays Bank Plc	
			महाराष्ट्र गोदावरी ग्रामीण बँक		Maharashtra Godavari Gramin Bank	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
12	पुणे	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Bikaner And Jaipur	Allahabad Bank	Pune
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	आंध्र बँक	State Bank Of Hyderabad	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
		स्टेट बँक ऑफ इंदूर	बँक ऑफ इंडिया	State Bank Of Indore	Bank Of India	
		स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank Of Mysore	Bank Of Maharashtra	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	कॅनरा बँक	State Bank Of Patiala	Canara Bank	
		स्टेट बँक ऑफ सौराष्ट्र	सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	State Bank Of Saurashtra	Central Bank Of India	
		स्टेट बँक ऑफ त्रावणकोर	कॉर्पोरेशन बँक	State Bank Of Travancore	Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओवरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab And Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक लि.		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			बँक ऑफ मदुरा लि		Bank Of Madura Ltd	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank Of Rajasthan Ltd	
			भारत ओवरसिज बँक लि.		Bharat Overseas Bank Ltd	
			कॅथलिक सीरीयन बँक लि.		Catholic Syrian Bank Ltd	
			सिटी युनियन बँक लि.		City Union Bank Ltd	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	
			गणे बँक ऑफ कुरूंदवाड लि.		Ganesh Bank Of Kurundwad Ltd	
			आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि.		Ing Vysya Bank Ltd	
			जम्मू अॅन्ड काश्मिर बँक लि.		Jammu & Kashmir Bank Ltd	
			कर्नाटक बँक लि.		Karnataka Bank Ltd	
			करुर वैश्य बँक लि.		Karur Vysya Bank Ltd	
			लक्ष्मी विलास बँक लि.		Lakshmi Vilas Bank Ltd	
			लॉर्ड कृष्णा बँक लि.		Lord Krishna Bank Ltd	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			साऊथ इंडियन बँक लि.		South Indian Bank Ltd	
			तामीळनाडू मर्कन्टाईल बँक लि.		Tamilnad Mercantile Bank Ltd	
			द धनलक्ष्मी बँक लि.		The Dhanalakshmi Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			बँक ऑफ पंजाब लि.		Bank Of Punjab Limited	
			सेंच्युरियन बँक ऑफ पंजाब लि.		Centurion Bank Of Punjab Ltd.	
			डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि.		Dcb Bank Limited	
			ग्लोबल ट्रस्ट बँक लि.		Global Trust Bank Limited	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			येस बँक लि.		Yes Bank Ltd.	
			अमेरिकन एक्सप्रेस बँक लि.		American Express Bank Ltd	
			बार्कलेज बँक पीएलसी		Barclays Bank Plc	
			बीएनपी परीबास		Bnp Paribas	
			सिटी बँक एन. ए.		Citibank N.A	
			क्रेडिट ॲग्रीपोल कॉर्पोरेट ॲन्ड इनव्हेस्टमेंट बँक		Credit Agricole Corporate And Investment Bank	
			डी.बी.एस. बँक		Dbs Bank Ltd.	
			डच बँक		Deutsche Bank Ag	
			हाँगकाँग आणि शांघाय बँकिंग कॉर्पोरेशन लि.		Hongkong And Shanghai Banking Corpn.Ltd.	
			सिंहन बँक		Shinhan Bank	
			सोसायटी जनरल		Societe Generale	
			स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँक		Standard Chartered Bank	
			द रॉयल बँक ऑफ स्कॉटलॅन्ड एन्.व्ही.		The Royal Bank Of Scotland Plc	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	
			मराठवाडा ग्रामीण बँक		Marathwada Gramin Bank	
13	सातारा	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank Of India	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of Patiala	Bank Of Baroda	
			बॅक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओवरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			कॅथलिक सीरीयन बँक लि.		Catholic Syrian Bank Ltd	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			गणेश बँक ऑफ कुरूंदवाड लि.		Ganesh Bank Of Kurundwad Ltd	
			आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि.		Ing Vysya Bank Ltd	
			कर्नाटक बँक लि.		Karnataka Bank Ltd	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			सोलापूर ग्रामीण बँक		Solapur Gramin Bank	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
			वैणगंगा कृष्णा ग्रामीण बँक		Wainganga Krishna Gramin Bank	
14	सांगली	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	आंध्र बँक	State Bank Of Hyderabad	Andhra Bank	Sangli
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
			बॅक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओवरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब अॅन्ड सिंध बँक		Punjab And Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		Idbi Bank Limited	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	
			गणेश बँक ऑफ कुरूंदवाड लि.		Ganesh Bank Of Kurundwad Ltd	
			कर्नाटक बँक लि.		Karnataka Bank Ltd	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			साऊथ इंडियन बँक लि.		South Indian Bank Ltd	
			तामीळनाडू मर्कन्टाईल बँक लि.		Tamilnad Mercantile Bank Ltd	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
			वैणगंगा कृष्णा ग्रामीण बँक		Wainganga Krishna Gramin Bank	
			सुभद्रा लोकल एरिया बँक लि.		Subhadra Local Area Bank Ltd.	
15	सोलापूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Solapur
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank Of India	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of Mysore	Bank Of Baroda	
			बॅक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		Idbi Bank Limited	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	
			आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि.		Ing Vysya Bank Ltd	
			कर्नाटक बँक लि.		Karnataka Bank Ltd	
			करुर वैश्य बँक लि.		Karur Vysya Bank Ltd	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			सोलापूर ग्रामीण बँक		Solapur Gramin Bank	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			वैणगंगा कृष्णा ग्रामीण बँक		Wainganga Krishna Gramin Bank	
16	कोल्हापूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Kolhapur
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank Of India	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of Mysore	Bank Of Baroda	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	बॅक ऑफ इंडिया	State Bank Of Patiala	Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab And Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		Idbi Bank Limited	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank Of Rajasthan Ltd	
			कॅथलिक सीरीयन बँक लि.		Catholic Syrian Bank Ltd	
			सिटी युनियन बँक लि.		City Union Bank Limited	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	
			गणे बँक ऑफ कुरूंदवाड लि.		Ganesh Bank Of Kurundwad Ltd	
			आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि.		Ing Vysya Bank Ltd	
			कर्नाटका बँक लि.		Karnataka Bank Ltd	
			करुर वैश्य बँक लि.		Karur Vysya Bank Ltd	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			साऊथ इंडियन बँक लि.		South Indian Bank Ltd	
			तामीळनाडू मर्कन्टाईल बँक लि.		Tamilnad Mercantile Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			सेंच्युरियन बँक ऑफ पंजाब लि.		Centurion Bank Of Punjab Ltd.	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			येस बँक लि.		Yes Bank Ltd.	
			डी.बी.एस. बँक		Dbs Bank Ltd.	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			डच बँक		Deutsche Bank Ag	
			द रॉयल बँक ऑफ स्कॉटलॅन्ड एन्.व्ही.		The Royal Bank Of Scotland Plc	
			रत्नागिरी सिंधुदूर्ग ग्रामीण बँक		Ratnagiri Sindhudurg Gramin Bank	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
			वैणगंगा कृष्णा ग्रामीण बँक		Wainganga Krishna Gramin Bank	
			सुभद्रा लोकल एरिया बँक लि.		Subhadra Local Area Bank Ltd.	
17	औरंगाबाद	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Bikaner And Jaipur	Allahabad Bank	Aurangabad
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	आंध्र बँक	State Bank Of Hyderabad	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
		स्टेट बँक ऑफ इंदोर	बॅक ऑफ इंडिया	State Bank Of Indore	Bank Of India	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank Of Patiala	Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab And Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक लि.		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		United Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank Of Rajasthan Ltd	
			भारत ओवरसिज बँक लि.		Bharat Overseas Bank Ltd	
			कॅथलिक सीरीयन बँक लि.		Catholic Syrian Bank Ltd	
			सिटी युनियन बँक लि.		City Union Bank Ltd	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	
			आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि.		ING Vysya Bank Ltd	
			जम्मू अॅन्ड काश्मिर बँक लि.		Jammu & Kashmir Bank Ltd	
			कर्नाटका बँक लि.		Karnataka Bank Ltd	
			करुर वैश्य बँक लि.		Karur Vysya Bank Ltd	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			साऊथ इंडियन बँक लि.		South Indian Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			सेंच्युरियन बँक ऑफ पंजाब लि.		Centurion Bank Of Punjab Ltd.	
			डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि.		Dcb Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		Hdfc Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		Icici Bank Limited	
			आयडीबीआय बँक लि.		Idbi Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			येस बँक लि.		Yes Bank Ltd.	
			सिटी बँक एन. ए.		Citibank N.A	
			डच बँक		Deutsche Bank Ag	
			औरंगाबाद जालना ग्रामीण बँक		Aurangabad Jalna Gramin Bank	
			महाराष्ट्र गोदावरी ग्रामीण बँक		Maharashtra Godavari Gramin Bank	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	
18	जालना	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Jalna
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank Of India	Andhra Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank Of Baroda	
			बॅंक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओवरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			औरंगाबाद जालना ग्रामीण बँक		Aurangabad Jalna Gramin Bank	
			महाराष्ट्र गोदावरी ग्रामीण बँक		Maharashtra Godavari Gramin Bank	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
19	परभणी	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Parbhani
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank Of India	Andhra Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank Of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन ओवरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank Of Rajasthan Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	
			मराठवाडा ग्रामीण बँक		Marathwada Gramin Bank	
20	हिंगोली	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Hingoli
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
			बॅक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	
			मराठवाडा ग्रामीण बँक		Marathwada Gramin Bank	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
21	बीड	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of Hyderabad	Bank Of Baroda	Beed
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बॅक ऑफ इंडिया	State Bank Of India	Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि.		Dcb Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	
			मराठवाडा ग्रामीण बँक		Marathwada Gramin Bank	
22	नांदेड	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Nanded
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank Of India	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाला	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of Patiala	Bank Of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab And Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि.		Ing Vysya Bank Ltd	
			कर्नाटका बँक लि.		Karnataka Bank Ltd	
			करुर वैश्य बँक लि.		Karur Vysya Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि.		Dcb Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			सिटी बँक एन. ए.		Citibank N.A	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	
			मराठवाडा ग्रामीण बँक		Marathwada Gramin Bank	
23	उस्मानाबाद	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Osmanabad
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ इंडिया	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	
			मराठवाडा ग्रामीण बँक		Marathwada Gramin Bank	
24	लातूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Latur
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank Of India	Andhra Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank Of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			महाराष्ट्र ग्रामीण बँक		Maharashtra Gramin Bank	
			मराठवाडा ग्रामीण बँक		Marathwada Gramin Bank	
25	बुलढाणा	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Buldhana
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			बुलढाणा ग्रामीण बँक		Buldhana Gramin Bank	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
			विदर्भ क्षत्रिय ग्रामीण बँक		Vidharbha Kshetriya Gramin Bank	
26	अकोला	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
		स्टेट बँक ऑफ इंदोर	बँक ऑफ इंडिया	State Bank Of Indore	Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank Of Rajasthan Ltd	
			कॅथलिक सीरीयन बँक लि.		Catholic Syrian Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			सिटी बँक एन. ए.		Citibank N.A	
			अकोला ग्रामीण बँक		Akola Gramin Bank	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
			विदर्भ क्षत्रिय ग्रामीण बँक		Vidharbha Kshetriya Gramin Bank	
27	वाशिम	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक	State Bank Of India	Allahabad Bank	Washim
			बँक ऑफ बरोडा		Bank Of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			अकोला ग्रामीण बँक		Akola Gramin Bank	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
			विदर्भ क्षत्रिय ग्रामीण बँक		Vidharbha Kshetriya Gramin Bank	
28	अमरावती	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Amravati
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank Of India	Andhra Bank	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			बँक ऑफ बरोडा		Bank Of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank Of Rajasthan Ltd	
			कॅथलिक सीरीयन बँक लि.		Catholic Syrian Bank Ltd	
			सिटी बँक एन. ए.		City Union Bank Limited	
			करुर वैश्य बँक लि.		Karur Vysya Bank Ltd	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
			विदर्भ क्षत्रिय ग्रामीण बँक		Vidharbha Kshetriya Gramin Bank	
29	यवतमाळ	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Yavatmal
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank Of India	Andhra Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank Of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank Of Rajasthan Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
			विदर्भ क्षत्रिय ग्रामीण बँक		Vidharbha Kshetriya Gramin Bank	
			यवतमाळ ग्रामीण बँक		Yavatmal Gramin Bank	
30	वर्धा	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Wardha
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank Of India	Andhra Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank Of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank Of Rajasthan Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न् बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
			वैणगंगा कृष्णा ग्रामीण बँक		Wainganga Krishna Gramin Bank	
31	नागपूर	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Bikaner And Jaipur	Allahabad Bank	Nagpur
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	आंध्र बँक	State Bank Of Hyderabad	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
		स्टेट बँक ऑफ इंदोर	बँक ऑफ इंडिया	State Bank Of Indore	Bank Of India	
		स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank Of Mysore	Bank Of Maharashtra	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	कॅनरा बँक	State Bank Of Patiala	Canara Bank	
		स्टेट बँक ऑफ सौराष्ट्र	सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	State Bank Of Saurashtra	Central Bank Of India	
		स्टेट बँक ऑफ त्रावणकोर	कॉर्पोरेशन बँक	State Bank Of Travancore	Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			इंडियन बँक		Indian Bank	
		फेडरल बँक लि.	इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
		आयसीआयसीआय बँक लि.	ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब अॅन्ड सिंध बँक		Punjab And Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		Idbi Bank Limited	
			बँक ऑफ मदुरा लि.		Bank Of Madura Ltd	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank Of Rajasthan Ltd	
			सिटी युनियन बँक		City Union Bank Limited	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd	
			आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि.		Ing Vysya Bank Ltd	
			जम्मू अॅन्ड काश्मिर बँक लि.		Jammu & Kashmir Bank Ltd	
			कर्नाटक बँक लि.		Karnataka Bank Ltd	
			करुर वैश्य बँक लि.		Karur Vysya Bank Ltd	
			लक्ष्मी विलास बँक लि.		Lakshmi Vilas Bank Ltd	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd	
			साऊथ इंडियन बँक लि.		South Indian Bank Ltd	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			सेंच्युरीयन बँक ऑफ पंजाब लि.		Centurion Bank Of Punjab Ltd.	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			कोटक महिंद्रा बँक लि.		Kotak Mahindra Bank Ltd.	
			येस बँक लि.		Yes Bank Ltd.	
			सिटी बँक		Citibank N.A	
			हाँगकाँग आणि शांघाय बँकिंग कॉर्पोरेशन लि.		Hongkong And Shanghai Banking Corpn.Ltd.	
			स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँक		Standard Chartered Bank	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
			वैणगंगा कृष्णा ग्रामीण बँक		Wainganga Krishna Gramin Bank	
32	भंडारा	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Bhandara
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कार्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन ओवरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			भंडारा ग्रामीण बँक		Bhandara Gramin Bank	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
			वैणगंगा कृष्णा ग्रामीण बँक		Wainganga Krishna Gramin Bank	
			वैणगंगा क्षेत्रिय ग्रामीण बँक		Wainganga Kshetriya Gramin Bank	
33	गडचिरोली	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ इंडिया	State Bank Of India	Bank Of India	Gadchiroli
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			चंद्रपूर गडचिरोली ग्रामीण बँक		Chandrapur Gadchiroli Gramin Bank	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
			वैणगंगा कृष्णा ग्रामीण बँक		Wainganga Krishna Gramin Bank	
			वैणगंगा क्षेत्रिय ग्रामीण बँक		Wainganga Kshetriya Gramin Bank	
34	गोंदिया	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Gondia
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank Of India	Bank Of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	

तक्ता क्रमांक /Table No.27.1 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			इंडियन ओवरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Limited	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Limited	
			भंडारा ग्रामीण बँक		Bhandara Gramin Bank	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
			वैणगंगा कृष्णा ग्रामीण बँक		Wainganga Krishna Gramin Bank	
			वैणगंगा क्षेत्रिय ग्रामीण बँक		Wainganga Kshetriya Gramin Bank	
35	चंद्रपूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank Of Hyderabad	Allahabad Bank	Chandrapur
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank Of India	Andhra Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank Of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank Of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank Of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank Of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओवरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank Of Commerce	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank Of India	
			आयडीबीआय बँक लि.		Idbi Bank Limited	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank Ltd	
			एक्सिस बँक लि.		Axis Bank Limited	
			एचडीएफसी बँक लि.		Hdfc Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		Icici Bank Limited	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd	
			चंद्रपूर गडचिरोली ग्रामीण बँक		Chandrapur Gadchiroli Gramin Bank	
			विदर्भ कोंकण ग्रामीण बँक		Vidharbha Konkan Gramin Bank	
			वैणगंगा कृष्णा ग्रामीण बँक		Wainganga Krishna Gramin Bank	
			वैणगंगा क्षेत्रिय ग्रामीण बँक		Wainganga KshetriyaGramin Bank	

आधार: १) भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई
२) सहकार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन मुंबई आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source: 1) ReserveBank of India, Mumbai
2) Commissioner for Co-operation, Mumbai and Registar, Co-operative Societies, Govt. Of Maharashtra, Pune

27. बँका व विमा व्यवसाय / BANKING AND INSURANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE NO.27.2

लोकसंख्येच्या गटानुसार व्यापारी बँक कार्यालयांचे वर्गीकरण /

Commercial Banking Offices Classified According to Population Range

(2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	कार्यालयांची संख्या / No. of Offices: ग्रामीण बँका Rural Banks	निमनागरी बँका Semi Urban Banks	नागरी बँका Urban Banks	महानगर बँका Metropolitan Banks	एकूण बँका Total Banks	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	1160	1,160	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	1457	1,457	Mumbai Suburban
3	ठाणे	45	35	188	688	956	Thane
4	पालघर	58	71	0	148	277	Palghar
5	रायगड	176	138	81	0	395	Raigad
6	रत्नागिरी	138	95	0	0	233	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	94	56	0	0	150	Sindhudurg
8	नाशिक	155	158	18	202	533	Nashik
9	धुळे	40	34	38	0	112	Dhule
10	नंदुरबार	35	21	16	0	72	Nandurbar
11	जळगाव	99	111	77	0	287	Jalgaon
12	अहमदनगर	157	149	65	0	371	Ahmednagar
13	पुणे	223	255	0	910	1,388	Pune
14	सातारा	126	110	43	0	279	Satara
15	सांगली	102	100	75	0	277	Sangli
16	सोलापूर	124	94	105	0	323	Solapur
17	कोल्हापूर	157	108	153	0	418	Kolhapur
18	औरंगाबाद	81	63	0	168	312	Aurangabad
19	जालना	39	35	34	0	108	Jalna
20	परभणी	34	38	33	0	105	Parbhani
21	हिंगोली	23	40	0	0	63	Hingoli
22	बीड	70	49	29	0	148	Beed
23	नांदेड	71	55	67	0	193	Nanded
24	उस्मानाबाद	43	45	21	0	109	Osmanabad
25	लातूर	58	43	56	0	157	Latur
26	बुलढाणा	65	109	0	0	174	Buldhana
27	अकोला	44	45	64	0	153	Akola
28	वाशिम	29	43	0	0	72	Washim
29	अमरावती	85	60	93	0	238	Amravati
30	यवतमाळ	70	70	28	0	168	Yavatmal
31	वर्धा	59	39	41	0	139	Wardha
32	नागपूर	126	108	0	421	655	Nagpur
33	भंडारा	54	56	0	0	110	Bhandara
34	गोदिंया	53	18	27	0	98	Gondiya
35	चंद्रपूर	86	67	41	0	194	Chandrapur
36	गडचिरोली	33	30	0	0	63	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**2,852**	**2,548**	**1,393**	**5,154**	**11,947**	**Maharashtra State**

आधार : भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई.

Source : Reserve Bank of India, Mumbai.

तक्ता क्रमांक /

वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या पतपुरवठयाचे व्यवसायानुसार जिल्हावार वर्गीकरण /

(2014-

व्यवसाय	जिल्हे / मुंबई शहर Mumbai City		मुंबई उपनगर Mumbai Suburban		ठाणे Thane		पालघर Palghar	
	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
(१) कृषि एकूण	6,506	7,23,09,379	7,874	2,77,15,180	25,706	83,65,187	N.A.	N.A.
(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	4,637	3,89,61,767	6,701	2,04,79,800	23,737	53,36,710	N.A.	N.A.
(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	1,869	3,33,47,612	1,173	72,35,380	1,969	30,28,477	N.A.	N.A.
(२) एकूण उद्योग	103,697	5,14,63,48,506	41,590	1,59,76,63,032	20,773	10,47,57,416	N.A.	N.A.
(अ) दगड व खाणकाम	677	13,59,71,872	222	3,85,28,853	185	5,34,127	N.A.	N.A.
(ब) उत्पादन व प्रक्रीया	92,864	2,93,38,84,222	36,503	1,16,04,81,722	17,624	7,43,70,322	N.A.	N.A.
(क) वीज,गॅस व पाणी	877	73,23,14,901	227	4,23,64,492	118	9,70,880	N.A.	N.A.
(ड) बांधकाम	9,279	1,34,41,77,511	4,638	35,62,87,965	2,846	2,88,82,087	N.A.	N.A.
(३) परिवहन प्रक्रीया	28,918	35,01,80,352	53,878	8,44,01,837	28,809	1,45,49,066	N.A.	N.A.
(४) व्यावसायिक सेवा	53,043	96,59,99,202	26,737	31,72,58,717	37,932	4,39,78,106	N.A.	N.A.
(५) व्यक्तिगत कर्ज	17,14,993	38,31,95,786	31,83,131	44,98,14,539	6,21,190	25,60,88,786	N.A.	N.A.
(अ) गृहकर्ज	1,18,428	22,63,76,392	1,69,139	32,90,05,229	1,46,679	19,91,49,215	N.A.	N.A.
(ब) ग्राहकोपयोगी वस्तू खरेदीसाठी कर्ज	6,260	20,61,787	6,396	10,60,745	2,143	2,71,102	N.A.	N.A.
(क) इतर व्यक्तिगत कर्ज	15,90,305	15,47,57,607	30,07,596	11,97,48,565	4,72,368	5,66,68,469	N.A.	N.A.
(६) व्यापार	51,092	1,09,91,11,647	24,891	22,53,71,998	25,334	7,49,39,525	N.A.	N.A.
(अ) घाऊक व्यापार	12,653	75,55,00,585	7,389	9,79,37,300	3,682	5,30,96,681	N.A.	N.A.
(ब) किरकोळ व्यापार	38,439	34,36,11,062	17,502	12,74,34,698	21,652	2,18,42,844	N.A.	N.A.
(७) वित्त	9,025	2,60,90,35,032	1,904	39,22,23,946	1,145	2,19,47,658	N.A.	N.A.
(८) इतर खर्च	1,06,612	16,98,96,961	1,30,440	5,54,48,577	72,882	1,16,92,046	N.A.	N.A.
एकूण	**20,73,886**	**10,79,60,76,865**	**34,70,445**	**3,14,98,97,826**	**8,33,771**	**53,63,17,790**	**N.A.**	**N.A.**

वरिलपैकी लघुउद्योगांसाठी

BANKING AND INSURANCE

TABLE NO.27.3

Districtwise and Occupationwise Classification of Outstanding Credit of Scheduled Commercial Banks 2015)

(₹ '००० / ₹ '000)

Districts								
रायगड Raigad		रत्नागिरी Ratnagiri		सिंधुदुर्ग Sindhudurg		नाशिक Nashik		Occupation
खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(1)
44,642	56,93,759	56,600	76,39,434	31,174	44,95,488	1,96,792	5,55,27,557	(1) Agriculture Total
43,509	55,14,665	52,494	68,63,455	29,363	40,67,004	1,93,527	5,14,34,612	(a) Direct Finance
1,133	1,79,094	4,106	7,75,979	1,811	4,28,484	3,265	40,92,945	(b) Indirect Finance
4,093	1,25,29,156	3,395	2,09,12,549	3,044	15,65,562	12,795	3,71,97,422	(2) Industry Total
47	57,152	114	1,05,275	95	71,482	192	3,37,997	(a) Mining & Quarrying
3,251	94,21,412	2,543	33,59,315	2,522	11,39,809	10,096	2,55,47,154	(b) Manufacturing & Processing
37	34,229	121	1,48,32,347	96	6,978	61	26,19,165	(c) Electricity, Gas & Water
758	30,16,363	617	26,15,612	331	3,47,293	2,446	86,93,106	(d) Construction
5,144	21,24,226	4,117	18,01,115	2,953	7,88,173	7,936	20,35,194	(3) Transport Operators
5,321	44,59,977	4,727	16,48,535	4,985	13,61,445	20,284	87,90,838	(4) Professional Services
82,790	4,11,53,957	50,225	1,22,15,490	28,103	60,28,262	2,19,523	6,79,21,388	(5) Personal Loans
32,324	3,20,66,084	14,954	79,95,371	7,667	37,70,656	66,017	4,97,32,599	(a) Loans for Housing
620	47,638	1,588	62,204	574	29,090	1,074	77,777	(b) Loans for Purchase of Consumer Durables
49,846	90,40,235	33,683	41,57,915	19,862	22,28,516	1,52,432	1,81,11,012	(c) Rest of the Personal Loans
6,179	3,53,45,538	8,124	26,69,724	7,120	14,44,960	17,183	1,44,78,612	(6) Trade
397	3,28,50,859	415	1,84,293	271	1,14,445	1,473	37,75,424	(a) Wholesale Trade
5,782	24,94,679	7,709	24,85,431	6,849	13,30,515	15,710	1,07,03,188	(b) Retail Trade
470	67,901	982	46,014	418	53,058	309	7,93,911	(7) Finance
11,280	8,29,348	7,603	3,68,474	3,057	2,28,342	30,578	23,50,946	(8) All Others
1,59,919	**10,22,03,862**	**1,35,773**	**4,73,01,335**	**80,854**	**1,59,65,290**	**5,05,400**	**18,90,95,868**	**Total**
								Of which for Small Scale Industrial Units

व्यवसाय	जिल्हे / धुळे Dhule		नंदुरबार Nandurbar		जळगांव Jalgaon		अहमदनगर Ahmednagar	
	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)
(1)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
(१) कृषि एकूण	93,672	1,49,98,491	42,032	67,91,017	1,27,124	2,17,60,265	2,12,456	3,99,65,931
(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	92,972	1,41,65,603	41,620	66,23,033	1,25,744	2,03,30,786	2,05,317	3,73,75,882
(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	700	8,32,888	412	1,67,984	1,380	14,29,479	7,139	25,90,049
(२) एकूण उद्योग	2,048	52,94,725	955	4,23,924	4,083	2,06,10,679	5,348	1,99,35,297
(अ) दगड व खाणकाम	29	9,151	24	18,729	47	41,029	44	29,036
(ब) उत्पादन व प्रक्रीया	1,459	42,31,042	576	2,96,042	3,016	1,82,56,354	4,223	1,69,53,131
(क) वीज,गॅस व पाणी	31	6,518	4	2,422	71	54,026	49	13,26,752
(ड) बांधकाम	529	10,48,014	351	1,06,731	949	22,59,270	1,032	16,26,378
(३) परिवहन प्रक्रीया	1,349	4,43,414	537	74,862	5,164	10,85,705	3,266	10,94,094
(४) व्यावसायिक सेवा	3,157	12,46,426	1,196	3,02,369	7,651	18,35,998	8,652	54,93,634
(५) व्यक्तिगत कर्ज	31,328	81,59,908	10,654	27,64,906	71,558	1,58,38,959	84,296	2,21,19,128
(अ) गृहकर्ज	11,424	53,53,681	3,457	17,55,330	23,689	1,03,66,775	20,968	1,30,72,263
(ब) ग्राहकोपयोगी वस्तू खरेदीसाठी कर्ज	115	7,595	65	3,167	546	43,943	331	29,118
(क) इतर व्यक्तिगत कर्ज	19,789	27,98,632	7,132	10,06,409	47,323	54,28,241	62,997	90,17,747
(६) व्यापार	9,416	30,06,524	3,378	5,85,081	16,447	62,12,795	15,890	3,18,05,103
(अ) घाऊक व्यापार	818	8,35,828	520	1,85,856	1,388	24,20,490	2,307	2,75,54,181
(ब) किरकोळ व्यापार	8,598	21,70,696	2,858	3,99,225	15,059	37,92,305	13,583	42,50,922
(७)वित्त	224	,65,133	98	10,640	321	91,569	312	2,17,690
(८) इतर खर्च	1,948	2,44,217	662	35,250	5,189	4,40,378	8,059	7,20,962
एकूण	**1,43,142**	**3,34,58,838**	**59,512**	**109,88,049**	**2,37,537**	**6,78,76,348**	**3,38,279**	**12,13,51,839**

वरिलपैकी लघुउद्योगांसाठी

Table No.27.3 - contd….

Districts								
पुणे Pune		सातारा Satara		सांगली Sangli		सोलापूर Solapur		Occupation
खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	
(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(1)
2,36,903	8,74,70,965	1,34,254	2.09.30,981	1,63,076	2,89,22,180	2,52,140	5,40,12,051	(1) Agriculture Total
2,28,888	7,27,98,227	1,32,677	1.95.63,708	1,58,746	2,70,11,395	2,39,112	4,69,21,462	(a) Direct Finance
8,015	1,46,72,738	1,577	13.67,273	4,330	19,10,785	13,028	70,90,589	(b) Indirect Finance
48,872	49,24,50,206	4,675	88.16,476	4,845	1,87,75,746	6,500	2,23,63,086	(2) Industry Total
315	33,66,292	36	23,973	29	2,51,641	58	71,281	(a) Mining & Quarrying
40,148	39,30,38,961	3,663	79.88,187	4,164	1,74,35,460	5,114	1,90,17,642	(b) Manufacturing & Processing
425	85,58,101	192	40,710	34	1,72,323	174	4,11,424	(c) Electricity, Gas & Water
7,984	8,74,86,852	784	7.63,606	618	9,16,322	1,154	28,62,739	(d) Construction
44,543	3,28,82,381	3,323	9.79,842	3,302	7,14,832	4,574	13,22,213	(3) Transport Operators
59,794	12,81,44,735	9,856	25.59,700	12,413	27,31750	17,408	38,68,319	(4) Professional Services
14,53,218	43,20,66,827	61,389	1.52.47,281	65,414	1,19,25,853	84,686	2,04,86,038	(5) Personal Loans
2,28,124	32,22,96,662	15,798	91.74,157	13,611	60,61,196	20,713	1,23,99,954	(a) Loans for Housing
5,815	15,57,160	337	34,546	319	21,589	647	50,941	(b) Loans for Purchase of Consumer Durables
12,19,279	10,82,13,005	45,254	60.38.578	51,484	58,43,068	63,326	80,35,143	(c) Rest of the Personal Loans
42,527	10,86,64,064	10,348	29.81.558	13,732	41,38,559	19,061	70,39,745	(6) Trade
5,681	5,55,50,885	835	5.41.922	997	11,21,149	1,442	25,72,425	(a) Wholesale Trade
36,846	5,31,13,179	9,513	24.39.636	12,735	30,17,410	17,619	44,67,320	(b) Retail Trade
1,699	7,28,97,362	350	1.19.479	362	1,43,288	397	1,01,578	(7) Finance
1,16,916	2,45,87,933	6,450	8.62.701	8,158	5,14,580	11,111	6,99,938	(8) All Others
20,04,472	**1,37,91,64,473**	**2,30,645**	**5.24.98.018**	**2,71,302**	**6,78,66,788**	**3,95,877**	**10,98,92,968**	**Total**
								Of which for Small Scale Industrial Units

व्यवसाय	जिल्हे / कोल्हापूर Kolhapur		औरंगाबाद Aurangabad		जालना Jalna		परभणी Parbhani	
	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)
(1)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)
(१) कृषि एकूण	1,65,596	2,36,92,930	1,95,445	2,66,16,683	2,46,698	234,62,099	2,15,947	2,05,69,210
(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	1,58,188	2,06,74,718	1,92,919	2,44,21,110	2,42,714	220,53,173	2,15,034	1,99,63,270
(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	7,408	30,18,212	2,526	21,95,573	3,984	14,08,926	913	6,05,940
(२) एकूण उद्योग	16,358	5,16,66,794	8,985	4,03,59,000	1,858	69,73,907	1,161	45,94,830
(अ) दगड व खाणकाम	95	5,71,352	204	88,833	23	13,666	8	3,416
(ब) उत्पादन व प्रक्रीया	14,393	4,62,09,171	7,044	3,33,80,511	1,567	67,59,255	1,060	41,99,123
(क) वीज,गॅस व पाणी	501	27,83,417	38	6,08,707	62	16,829	18	29,993
(ड) बांधकाम	1,369	21,02,854	1,699	62,80,949	206	1,84,157	75	3,62,298
(३) परिवहन प्रक्रीया	6,065	19,23,668	11,877	31,95,690	1,181	1,42,137	689	65,398
(४) व्यावसायिक सेवा	41,387	63,27,135	15,489	77,74,448	1,816	5,62,373	1,613	531,614
(५) व्यक्तिगत कर्ज	1,64,469	3,36,34,305	1,33,892	413,66,277	20,527	45,73,562	23,120	55,48,826
(अ) गृहकर्ज	33,522	1,96,96,206	35,006	2,73,45,025	4,941	27,85,110	7,074	33,67,605
(ब) ग्राहकोपयोगी वस्तू खरेदीसाठी कर्ज	544	1,02,302	840	2,08,943	219	8,352	251	15,275
(क) इतर व्यक्तिगत कर्ज	1,30,403	1,38,35,797	98,046	1,38,12,309	15,367	17,80,100	15,795	21,65,946
(६) व्यापार	21,810	99,81,292	25,575	105,57,405	9,799	26,96,067	13,415	24,08,586
(अ) घाऊक व्यापार	2,000	31,38,097	3,144	30,01,533	1,754	8,26,569	1,435	2,06,280
(ब) किरकोळ व्यापार	19,810	68,43,195	22,431	75,55,872	8,045	18,69,498	11,980	22,02,306
(७)वित्त	1,033	1,53,020	3,918	6,27,932	3,329	5,65,208	1,413	1,52,626
(८) इतर खर्च	15,833	11,64,220	17,420	26,30,748	4,094	1,52,115	1,354	1,18,592
एकूण	**4,32,551**	**12,85,43,364**	**4,12,601**	**13,31,28,183**	**2,89,302**	**3,91,27,468**	**2,58,712**	**3,39,89,682**

वरिलपैकी लघुउद्योगांसाठी

TABLE NO.27.3 - contd.

Districts								
हिंगोली Hingoli		बीड Beed		नांदेड Nanded		उस्मानाबाद Osmanabad		
खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	Occupation
(42)	(43)	(44)	(55)	(46)	(47)	(48)	(49)	(1)
92,798	84,02,042	2,17,467	1,90,34,495	2,89,163	2,40,24,607	1,08,747	1,26,00,386	(1) Agriculture Total
92,381	81,50,373	2,15,259	1,74,39,503	2,87,544	2,29,75,819	1,07,946	1,21,67,912	(a) Direct Finance
417	2,51,669	2,208	15,94,992	1,619	10,48,788	801	4,32,474	(b) Indirect Finance
527	5,90,110	1,330	46,68,940	3,238	75,81,265	955	13,14,178	(2) Industry Total
8	2,882	10	4,951	29	20,935	11	13,899	(a) Mining & Quarrying
451	5,53,414	1,173	43,77,842	2,064	63,94,711	772	12,21,009	(b) Manufacturing & Processing
14	8,669	7	11,311	779	4,58,267	1	511	(c) Electricity, Gas & Water
54	25,145	140	2,74,836	366	7,07,352	171	78,759	(d) Construction
239	42,106	1,035	1,53,057	3,188	7,82,059	475	1,57,406	(3) Transport Operators
771	1,19,963	1,828	6,46,399	4,407	19,77,178	3,501	6,25,599	(4) Professional Services
8,929	20,59,491	30,163	85,21,030	49,544	1,42,50,269	17,527	41,15,744	(5) Personal Loans
2,886	13,48,139	11,627	55,55,163	16,314	93,85,483	4,626	23,24,134	(a) Loans for Housing
125	10,965	281	7,766	627	36,042	125	6,537	(b) Loans for Purchase of Consumer Durables
5,918	7,00,387	18,255	29,58,101	32,603	48,28,744	12,776	17,85,073	(c) Rest of the Personal Loans
4,620	7,17,812	10,385	22,16,338	15,225	38,99,902	7,651	13,42,311	(6) Trade
653	1,12,557	1,370	3,94,836	2,047	5,70,228	1,159	1,29,150	(a) Wholesale Trade
3,967	6,05,255	9,015	18,21,502	13,178	33,29,674	6,492	12,13,161	(b) Retail Trade
736	50,665	1,609	1,64,460	2,711	9,94,820	1,331	97,822	(7) Finance
326	44,980	1,020	55,856	1,922	3,45,514	1,867	2,11,176	(8) All Others
1,08,946	**1,20,27,169**	**2,64,837**	**3,54,60,575**	**3,69,398**	**5,38,55,614**	**1,42,054**	**2,04,64,622**	**Total**
								Of which for Small Scale Industrial Units

व्यवसाय	जिल्हे / लातूर Latur		बुलढाणा Buldhana		अकोला Akola		वाशिम Washim	
	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)
(1)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)
(१) कृषि एकूण	1,08,469	1,47,10,972	2,88,455	2,04,39,527	1,06,318	94,16,805	76,601	61,99,130
(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	1,05,471	1,31,89,478	2,83,692	1,95,01,992	1,03,473	85,78,762	75,596	59,67,251
(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	2,998	15,21,494	4,763	9,37,535	2,845	8,38,043	1,005	2,31,879
(२) एकूण उद्योग	2,574	87,58,093	1,909	33,05,832	2,616	69,77,386	866	3,18,616
(अ) दगड व खाणकाम	23	15,616	16	11,393	15	4,612	8	7,088
(ब) उत्पादन व प्रक्रीया	2,198	81,01,309	1,761	29,85,912	1,776	57,38,869	684	2,92,962
(क) वीज,गॅस व पाणी	4	1,482	3	1,608	120	15,534	7	2,019
(ड) बांधकाम	349	6,39,686	129	3,06,919	705	12,18,371	167	16,547
(३) परिवहन प्रक्रीया	1,157	2,87,830	877	98,454	2,447	4,55,645	477	32,516
(४) व्यावसायिक सेवा	2,304	12,79,863	1,759	4,40,600	3,018	7,22,833	1,005	2,47,959
(५) व्यक्तिगत कर्ज	33,520	92,95,938	34,211	73,43,901	38,945	89,43,964	9,270	20,23,959
(अ) गृहकर्ज	10,292	57,40,112	9,837	38,02,596	10,279	53,54,541	2,378	11,29,534
(ब) ग्राहकोपयोगी वस्तू खरेदीसाठी कर्ज	166	9,514	2,113	2,20,659	1,085	63,374	116	5,559
(क) इतर व्यक्तिगत कर्ज	23,062	35,46,312	22,261	33,20,646	27,581	35,26,049	6,776	8,88,866
(६) व्यापार	11,113	36,15,355	10,574	20,52,935	9,362	24,29,354	3,915	5,97,511
(अ) घाऊक व्यापार	1,670	4,99,620	524	4,54,992	517	6,62,806	153	82,423
(ब) किरकोळ व्यापार	9,443	31,15,735	10,050	15,97,943	8,845	17,66,548	3,762	5,15,088
(७)वित्त	1,081	1,50,852	183	20,061	271	70,000	59	6,361
(८) इतर खर्च	4,744	4,88,160	3,270	3,12,345	2,926	3,14,105	1,131	48,057
एकूण	**1,64,962**	**3,85,87,063**	**3,41,238**	**3,40,13,655**	**1,65,903**	**2,93,30,092**	**93,324**	**94,74,109**

वरिलपैकी लघुउद्योगांसाठी

TABLE NO.27.3 - contd.

Districts								
अमरावती Amravati		यवतमाळ Yavatmal		वर्धा Wardha		नागपूर Nagpur		
खात्यांची संख्या No.of Accounts (58)	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000) (59)	खात्यांची संख्या No.of Accounts (60)	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000) (61)	खात्यांची संख्या No.of Accounts (62)	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000) (63)	खात्यांची संख्या No.of Accounts (64)	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000) (65)	Occupation (1)
1,68,138	1,67,14,128	1,72,616	1,61,05,307	1,71,434	1,32,83,480	1,58,632	2,38,64,137	(1) Agriculture Total
1,66,170	1,58,95,038	1,70,355	1,52,14,819	1,70,236	1,27,01,839	1,56,060	1,92,28,068	(a) Direct Finance
1,968	8,19,090	2,261	8,90,488	1,198	5,81,641	2,572	46,36,069	(b) Indirect Finance
3,020	61,36,669	1,554	49,15,470	9,751	52,73,574	29,180	16,31,23,755	(2) Industry Total
29	32,356	30	64,070	24	23,237	289	53,79,094	(a) Mining & Quarrying
2,145	55,47,156	1,187	43,97,531	9,404	48,63,317	25,652	11,75,09,102	(b) Manufacturing & Processing
145	24,473	21	5,657	16	5,375	112	63,03,867	(c) Electricity, Gas & Water
701	5,32,684	316	4,48,212	307	3,81,645	3,127	3,39,31,692	(d) Construction
1,895	3,32,877	1,130	2,72,233	794	127,003	18,661	97,35,956	(3) Transport Operators
7,491	14,96,702	2,650	7,48,307	17,315	712,820	44,517	2,13,21,475	(4) Professional Services
65,291	1,48,49,988	35,194	81,81,240	29,481	57,78,062	2,37,485	8,18,79,204	(5) Personal Loans
20,201	95,23,129	11,134	50,41,819	7,775	31,07,689	63,678	5,62,64,636	(a) Loans for Housing
603	33,541	449	27,645	314	24,663	3,689	2,21,908	(b) Loans for Purchase of Consumer Durables
44,487	52,93,318	23,611	31,11,776	21,392	26,45,710	1,70,118	2,53,92,660	(c) Rest of the Personal Loans
13,059	42,60,647	10,263	23,33,703	23,158	18,68,775	56,977	4,82,11,419	(6) Trade
1,195	13,14,127	630	7,34,648	411	5,37,333	2,589	2,19,51,953	(a) Wholesale Trade
11,864	29,46,520	9,633	15,99,055	22,747	13,31,442	54,388	2,62,59,466	(b) Retail Trade
304	51,334	129	16,489	376	70,935	815	17,95,731	(7) Finance
4,653	3,91,846	3,996	2,41,101	2,588	2,90,231	37,704	1,31,50,335	(8) All Others
2,63,851	**4,42,34,191**	**2,27,532**	**3,28,13,850**	**2,54,897**	**2,74,04,880**	**5,83,971**	**36,30,82,012**	**Total**
								Of which for Small Scale Industrial Units

तक्ता क्रमांक / TABLE No.27.3 -contd.

व्यवसाय	जिल्हे / Districts										Occupation
	भंडारा Bhandar		गोंदिया Gondia		चंद्रपूर Chandrapur		गडचिरोली Gadchiroli		महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State		
	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	खात्यांची संख्या No.of Accounts	येणे रक्कम Outstanding Credit (₹ '000)	
(1)	(66)	(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)	(73)	(74)	(75)	(1)
(१) कृषि एकूण	43,391	36,90,294	30,439	20,87,647	64,038	50,23,207	25,581	16,38,380	45,76,924	74,81,73,331	(1) Agriculture Total
(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	42,211	33,94,988	29,664	18,67,485	62,930	45,55,300	25,225	14,62,789	44,82,112	64,68,51,796	(a) Direct Finance
(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	1,180	2,95,306	775	2,20,162	1,108	4,67,907	356	1,75,591	94,812	10,13,21,535	(b) Indirect Finance
(२) एकूण उद्योग	1,556	27,32,723	1,472	87,03,535	1,643	69,91,610	528	12,94,556	3,57,794	7,84,59,24,625	(2) Industry Total
(अ) दगड व खाणकाम	19	36,261	10	7,968	32	63,684	9	8,158	3,006	18,57,91,361	(a) Mining & Quarrying
(ब) उत्पादन व प्रक्रीया	1,126	11,78,136	1,110	25,71,864	1,178	33,96,582	422	12,40,900	3,04,933	4,94,63,39,451	(b) Manufacturing & Processing
(क) वीज,गॅस व पाणी	14	3,534	5	10,09,727	15	10,68,271	8	4,099	4,407	81,60,78,618	(c) Electricity, Gas & Water
(ड) बांधकाम	397	15,14,792	347	51,13,976	418	24,63,073	89	41,399	45,448	1,89,77,15,195	(d) Construction
(३) परिवहन प्रक्रीया	565	1,64,574	345	87,624	2,251	11,73,990	203	55,478	2,53,364	51,37,63,007	(3) Transport Operators
(४) व्यावसायिक सेवा	1,659	3,55,394	1,539	4,96,787	3,333	23,63,990	768	1,30,385	4,31,326	1,53,85,61,575	(4) Professional Services
(५) व्यक्तिगत कर्ज	15,416	35,29,580	10,343	26,97,198	32,902	80,66,597	6,568	16,21,937	87,59,295	2,01,33,08,180	(5) Personal Loans
(अ) गृहकर्ज	5,163	22,70,804	2,892	16,77,352	11,417	50,45,476	2,839	11,14,805	11,66,873	1,40,04,54,922	(a) Loans for Housing
(ब) ग्राहकोपयोगी वस्तू खरेदीसाठी कर्ज	186	16,502	141	9,513	363	27,366	101	6,203	39,168	64,21,031	(b) Loans for Purchase of Consumer Durables
(क) इतर व्यक्तिगत कर्ज	10,067	12,42,274	7,310	10,10,333	21,122	29,93,755	3,628	5,00,929	75,53,254	60,64,32,227	(c) Rest of the Personal Loans
(६) व्यापार	3,989	10,65,707	3,983	14,16,173	6,862	32,32,127	3,032	6,50,185	5,35,489	1,72,33,49,037	(6) Trade
(अ) घाऊक व्यापार	204	1,19,146	261	3,08,049	375	7,56,696	118	54,795	62,477	107,00,98,161	(a) Wholesale Trade
(ब) किरकोळ व्यापार	3,785	9,46,561	3,722	11,08,124	6,487	24,75,431	2,914	5,95,390	4,73,012	65,32,50,876	(b) Retail Trade
(७)वित्त	241	28,323	212	53,120	155	37,931	94	5,431	38,016	3,10,29,27,380	(7) Finance
(८) इतर खर्च	5,024	3,27,649	4,599	4,11,689	5,990	5,60,528	2,861	1,58,086	6,44,267	29,03,37,986	(8) All Others
एकूण	**71,841**	**1,18,94,244**	**52,932**	**1,59,53,773**	**1,17,174**	**2,74,49,980**	**39,635**	**55,54,438**	**1,55,96,475**	**17,77,63,45,121**	**Total**

आधार : बेसिक स्टॅटिस्टिकल रिटर्नस, भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई.

Source: Basic Statistical Returns, Reserve Bank of India, Mumbai.

27. बँका व विमा व्यवसाय / BANKING AND INSURANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.27.4

मार्च, २०१४ अखेर राज्यवार वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या ठेवी आणि कर्जे /

Deposit and advances of Scheduled Commercial Banks by State upto March end, 2014

(₹ लाखात / ₹ in lakh)

विभाग / राज्य आणि केंद्रशासित प्रदेश	कार्यालयांची संख्या No. Of Offices	ठेवी Deposits	कर्ज / Advances			Region / State and Union Territory
			प्राधान्य गट Priority sector	दुर्बल गट Weaker sector	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)
उत्तर विभाग	**18,486**	**15,92,68,566**	**4,03,51,565**	**82,99,913**	**48651,478**	**Northern Region**
हरियाणा	3,259	1,84,60,420	71,32,573	13,28,968	8461,541	Haryana
हिमाचल प्रदेश	1,161	49,93,748	11,91,305	3,43,553	1534,858	Himachal Pradesh
जम्मू-काश्मिर	1,198	63,87,037	15,44,736	5,59,796	2104,532	Jammu Kashmir
पंजाब	4,972	2,26,05,363	98,18,235	25,26,041	12344,276	Punjab
राजस्थान	4,491	1,87,97,005	87,34,959	30,26,459	11761,418	Rajasthan
चंदिगड	348	48,41,153	10,33,645	80,551	1114,196	Chandigarh
दिल्ली	3,057	8,31,83,840	1,08,96,112	4,34,545	11330,657	Delhi
उत्तर-पूर्व विभाग	**2,401**	**1,29,59,907**	**23,87,461**	**8,08,139**	**3195,600**	**North-Eastern Region**
अरुणाचल प्रदेश	100	7,37,803	68,888	34,265	103,153	Arunachal Pradesh
आसाम	1,453	78,22,022	16,03,663	5,10,619	2114,282	Assam
मणिपूर	105	4,99,070	1,14,936	44,911	159,847	Manipur
मेघालय	219	13,76,228	1,33,191	60,148	193,339	Meghalaya
मिझोराम	70	3,54,574	82,590	25,722	108,312	Mizoram
नागालँड	129	6,53,161	80,102	44,255	124,357	Nagaland
त्रिपुरा	214	9,95,873	2,21,737	57,959	279,696	Tripura
सिक्कीम	111	5,21,176	82,354	30,260	112,614	Sikkim
पूर्व विभाग	**14,601**	**9,18,55,863**	**1,85,18,983**	**44,04,627**	**2,29,23,610**	**Eastern Region**
बिहार	3,730	1,73,47,527	38,29,163	13,36,885	51,66,048	Bihar
झारखंड	2,079	1,18,01,789	19,18,300	5,22,811	24,41,111	Jharkhand
ओरिसा	2,974	1,54,82,841	30,52,545	8,48,612	39,01,157	Orissa
पश्चिम बंगाल	5,759	4,69,61,307	96,37,039	16,88,419	1,13,25,458	West Bengal
अंदमान आणि निकोबार	59	2,62,399	81,936	7,900	89,836	Andaman and Nicobar
मध्य विभाग	**17,542**	**9,21,57,684**	**2,53,95,849**	**71,66,159**	**3,25,62,008**	**Central Region**
छत्तीसगढ	1,422	82,73,040	21,43,731	3,33,614	24,77,345	Chhattisgarh
मध्य प्रदेश	4,191	2,12,65,499	76,44,599	21,48,601	97,93,200	Madhya Pradesh
उत्तर प्रदेश	10,483	5,52,03,362	1,33,48,828	33,25,362	1,66,74,190	Uttar Pradesh
उत्तरांचल	1,446	74,15,783	22,58,691	13,58,582	36,17,273	Uttaranchal
पश्चिम विभाग	**16,537**	**25,05,58,847**	**5,65,55,616**	**63,25,092**	**6,28,80,708**	**Western Region**
गोवा	602	45,48,609	5,48,858	78,771	6,27,629	Goa
गुजरात	5,882	4,09,44,322	1,20,05,052	17,66,552	1,37,71,604	Gujarat
महाराष्ट्र	9,960	20,45,38,023	4,39,09,751	44,73,844	4,83,83,595	Maharashtra
दादरा व नगर हवेली	50	2,25,524	44,450	3,883	48,333	Dadara and Nagar Haveli
दमण व दिव	43	3,02,369	47,505	2,042	49,547	Daman and Div
दक्षिण विभाग	**28,354**	**17,26,84,475**	**7,22,26,155**	**2,23,82,883**	**9,46,09,038**	**Southern Region**
आंध्र प्रदेश	7,995	4,22,62,146	2,06,57,478	72,83,446	2,79,40,924	Andhra Pradesh
कर्नाटक	6,782	5,17,89,478	1,57,52,324	40,42,347	1,97,94,671	Karnataka
केरळ	5,093	2,70,28,806	1,06,21,831	36,33,852	1,42,55,683	Kerala
तामिळनाडू	8,306	5,06,12,550	2,47,61,209	73,18,028	3,20,79,237	Tamilnadu
लक्षव्दीप	13	71,109	3,528	3,407	6,935	Lakshadweep
पाँडीचेरी	165	9,20,386	4,29,785	1,01,803	5,31,588	Pondicherry
एकूण भारत	**97,921**	**77,94,85,342**	**21,54,35,629**	**4,93,86,813**	**26,48,22,442**	**All India**

आधार : भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई. / Source: Reserve Bank of India, Mumbai.

27. बँका व विमा व्यवसाय / BANKING AND INSURANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 27.5

वर्गीकृत व अवर्गीकृत सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या (३१ मार्च, २०१५ रोजी) /

Number of offices of Scheduled , Non-Scheduled and Co-operative Banks (As on 31st March, 2015)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	वर्गीकृत बँका Scheduled Banks	अवर्गीकृत बँका Non-Scheduled Banks	सहकारी बँका Co-operative Banks	एकूण Total	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई शहर	N.A.	N.A.	78	78	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	N.A.	N.A.	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	N.A.	N.A.	18	18	Thane
4	पालघर	N.A.	N.A.	--	--	Palghar
5	रायगड	N.A.	N.A.	8	8	Raigad
6	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	5	5	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	3	3	Sindhudurg
8	नाशिक	N.A.	N.A.	43	43	Nashik
9	धुळे	N.A.	N.A.	7	7	Dhule
10	नंदुरबार	N.A.	N.A.	6	6	Nandurbar
11	जळगाव	N.A.	N.A.	14	14	Jalgaon
12	अहमदनगर	N.A.	N.A.	19	19	Ahmednagar
13	पुणे	N.A.	N.A.	54	54	Pune
14	सातारा	N.A.	N.A.	26	26	Satara
15	सांगली	N.A.	N.A.	21	21	Sangli
16	सोलापूर	N.A.	N.A.	37	37	Solapur
17	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	49	49	Kolhapur
18	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	15	15	Aurangabad
19	जालना	N.A.	N.A.	7	7	Jalna
20	परभणी	N.A.	N.A.	8	8	Parbhani
21	हिंगोेली	N.A.	N.A.	7	7	Hingoli
22	बीड	N.A.	N.A.	14	14	Beed
23	नांदेड	N.A.	N.A.	9	9	Nanded
24	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	12	12	Osmanabad
25	लातूर	N.A.	N.A.	16	16	Latur
26	बुलढाणा	N.A.	N.A.	10	10	Buldhana
27	अकोला	N.A.	N.A.	6	6	Akola
28	वाशिम	N.A.	N.A.	1	1	Washim
29	अमरावती	N.A.	N.A.	12	12	Amravati
30	यवतमाळ	N.A.	N.A.	5	5	Yavatmal
31	वर्धा	N.A.	N.A.	6	6	Wardha
32	नागपूर	N.A.	N.A.	19	19	Nagpur
33	भंडारा	N.A.	N.A.	2	2	Bhandara
34	गोदिंया	N.A.	N.A.	3	3	Gondiya
35	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	5	5	Chandrapur
36	गडचिरोली	N.A.	N.A.	3	3	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**N.A.**	**N.A.**	**548**	**548**	**Maharashtra State**

टीप - N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार : (१) सहकार आयूक्त मुंबई आणि निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

(२) भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई.

Source : (1) Commissioner for Co-operation , Mumbai and Registrar, Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune

(2) Reserve Bank of India, Mumbai.

२८. लोकवित्त

२८.१ राज्य शासनातील महसुली जमा व महसुली खर्च यांचे निरनिराळ्या शीर्षाखालील आकडे या विभागात दाखविले आहेत. याची अधिक तपशीलवार माहिती राज्य शासनाच्या अर्थसंकल्पात मिळते. तसेच अर्थसंकल्पातील व्यवहाराचे आर्थिक वर्गीकरणही या विभागात दिले आहे. येथील आर्थिक वर्गीकरणाची मांडणी सहा लेख्यांमध्ये दर्शविलेल्या शासनाच्या आर्थिक व्यवहारावर आधारलेली आहे.

२८.२ राज्य शासनाचे जमा व खर्च या संबंधित व्यवहार दरवर्षी सादर केलेल्या अर्थसंकल्पात दिले जातात. अर्थसंकल्पीय व्यवहारांचे परिणाम जाणून घेण्यासाठी अर्थसंकल्पाचे आर्थिक वर्गीकरण केले जाते. या वर्गीकरणात अर्थसंकल्पीय व्यवहारांची अर्थपूर्ण आर्थिक वर्गानुरुप पुनर्मांडणी व त्यांचे पुनर्वर्गीकरण केले आहे. हे वर्गीकरण केंद्रीय अर्थसंकल्पाच्या आर्थिक वर्गीकरणाच्या मांडणीप्रमाणे आहे. त्यामधून आंतरलेखा व आंतरविभागीय हस्तांतरित रकमा (फंडांकडून बदली केलेल्या रकमा धरुन) वगळण्यात आल्या आहेत. त्यामुळे उर्वरित अर्थव्यवस्थेशी होणाऱ्या राज्य शासनाच्या मूळ व्यवहारांची माहिती या वर्गीकरणातून मिळते.

२८.३ ह्या विभागात ३१ मार्चच्या अखेरीस आयकर भरणाऱ्यांचे आयकर पात्र उत्पन्न गटानुसार वर्गीकरण देण्यात आले आहे. आयकर दात्यांचे पुढीलप्रमाणे उपविभाग पाडण्यात येतात. (अ) वैयक्तिक, (ब) हिंदु अविभक्त कुटुंबे, (क) अनोंदणीकृत व्यवसाय, (ड) व्यक्ती समूह, (इ) नोंदणीकृत व्यवसाय (फ) संस्था ह्या तक्त्यात दाखविलेले उत्पन्न हे एकूण उत्पन्नातून नुकसान भरपाई व इतर अनुज्ञेय सूट वगळून राहिलेले करपात्र उत्पन्न असते.

28. PUBLIC FINANCE

28.1 The receipt and revenue expenditure of State Government under different heads is shown in this section. Further details are found in the Civil Budget Estimates of the State Government. The Economic Classification of the Budget is also given in this section. The frame-work of economic classification presented here is based on the delineation of the Government transactions in a set of six accounts.

28.2 The Budget, annually presented, gives the transactions on account of receipts and expenditure of the State Government. In order to analyse the economic impact of these budgetary transactions, an economic classification of the Budget is undertaken. In this classification the transactions are regrouped and reclassified into meaningful economic categories. This classification follows closely the frame-work of economic classification adopted for the Central Budget. It eliminates all inter-account, inter-departmental transfers including (transfers to and from funds) and brings out the genuine transactions of the State Government with the rest of the economy.

28.3 In this section classification of the assesses assessed to Income Tax according to range of income and tax payable for the assessment year ending 31st March is given. Assesses are sub-divided into (i) individuals, (ii) Hindu undivided families, (iii) unregistered firms, (iv) association of persons, (v) registered firms, (iv) companies. The total income shown in the table represents the income assessed to tax after deduction, set of the losses and other admissible rebate from gross income.

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 28.1

महाराष्ट्र शासनाचा एकूण महसूल / Total Revenue of Maharashtra Government (2014-15)

(महसूल ₹ कोटी / Revenue in ₹ crore)

महसुलाची बाब	महसूल (प्रत्यक्ष) Revenue (Actuals)	एकूण महसुलाशी टक्केवारी Percentage To Total Revenue	Source of Revenue
(1)	(2)	(3)	(1)
(अ) केंद्राकडून वसूल होणा-या करांतील राज्याचा हिस्सा- { (1) ते (6) }	**17,603.62**	**10.64**	**A. Share in Centrally collected Taxes**
(1) निगम करांव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर	4,389.58	24.94	(1)Taxes on income other than Corporation Tax
(2) केंद्रिय उत्पादन शुल्क	1,607.70	9.13	(2) Union Excise Duties
(3) निगम कर	6,147.05	34.92	(3) Corporation Tax
(4) संपत्ती कर	16.60	0.09	(4) Taxes on Wealth
(5) जकात	2,846.89	16.17	(5) Customs
(6) सेवा कर	2,595.80	14.75	(6) Service Tax
(ब) राज्याकडून वसूल होणारे कर- { (1) ते (10) }	**1,15,090.31**	**69.58**	**B. Taxes colleced by state**
(1) कृषिविषयक उत्पन्नावरील कर	0.00	0.00	(1) Agricultural Income Tax
(2) जमीन महसूल	1,272.38	1.11	(2) Land Revenue
(3) मुद्रांक व नोंदणी फी	19,959.29	17.34	(3) Stamps and Registration Fees
(4) राज्य उत्पादन शुल्क	11,397.08	9.90	(4) State excise duties
(5) विक्रीकर	67,466.29	58.62	(5) Sales Tax
(6) वाहनांवरील कर	5,404.97	4.70	(6) Taxes on vehicles
(7) मालावरील व उतारुवरील कर	586.56	0.51	(7) Taxes on goods & passengers
(8) विद्युत शुल्क	4,350.45	3.78	(8) Electricity duties.
(9) उत्पन्न व खर्च यावरील इतर कर	2,174.85	1.89	(9) Other Taxes on Income and Expenditure
(10) विक्रेय वस्तू व सेवा यावरील इतर कर व शुल्क	2,478.44	2.15	(10) Other Taxes and duties on commodities and services
(क) करांव्यतिरिक्त महसूल- { (1) + (2) }	**12,580.89**	**7.61**	**C. Non-Tax Revenue**
(1) व्याजविषयक जमा रकमा	3,351.46	26.64	(1) Interest Receipts
(2) इतर करांव्यतिरिक्त महसूल	9,229.43	73.36	(2) Other Non-tax Revenue
(ड) केंद्र शासनाकडून सहाय्यक अनुदाने-	**20,140.64**	**12.18**	**D. Grants -in Aid from Central Government**
एकूण महसूल	**1,65,415.46**	**100**	**Total Revenue Receipts**

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१६-१७

Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief) 2016-17

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE
तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 28.2
महसुली लेख्यातून केलेला खर्च / Expenditure from Revenue Account
(2014-15)

(खर्च ₹ कोटी / Expenditure in ₹ crore)

खर्चाचा प्रकार	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage To Total Expenditure	Type of Expenditure
(1)	(2)	(3)	(1)
(अ) सामाजिक सेवा	**76,952.49**	**43.34**	**(A) Social Services**
(ब) आर्थिक सेवा	**37,686.57**	**21.23**	**(B) Economic Services**
(क) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने	**2,428.29**	**1.37**	**(C) Grants-in-aid & Contributions**
(ड) सर्वसाधारण सेवा	**34,631.02**	**19.50**	**(D) General Services**
(१) राज्याची अंगे	2,334.40	6.74	(1) Organs of State
(२) संकलन शुल्क	2,589.77	7.48	(2) Collection charges
(३) प्रशासकीय सेवा	15,085.96	43.56	(3) Administrative Services
(४) निवृत्ती वेतने आणि संकीर्ण	14,406.77	41.60	(4) Pensions & Miscellaneous General Services
(५) राखीव निधीकरीता हस्तांतरीत	214.12	0.62	(5) Transfer to Reserve funds
(इ) ऋण सेवा	**25,854.74**	**14.56**	**(E) Debt Services**
एकूण महसुली खर्च (अ+ब+क+इ+ई)	**1,77,553.11**	**100.00**	**Total Revenue Expenditure (A+B+C+D+E)**

टिप : आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत. Note :Figures may not tally due to rounding

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१६-१७ Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief) 2016-17

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE
तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 28.3
भांडवली अर्थसंकल्प / Capital Budget
(2014-15)

(₹ कोटी / ₹ crore)

बाब	प्रत्यक्ष रकमा (Actuals)	Item
(1)	(2)	(1)
(अ) एकूण भांडवली जमा (१ ते ४)	**45,938.86**	**(A) Total Capital Receipts (1 to 4)**
१. सरकारी ऋण लेख्याकडून जमा	35,726.18	1. Receipt from Public Debt
२. राज्य शासनाकडून कर्जे व आगाऊ रकमा (वसुली)	975.08	2. Loans and Advances by State Government (Recovery)
३. इतर भांडवली जमा (निव्वळ)	10.00	3. Other Capital Receipt (Net)
४. लोक लेखा (निव्वळ)	9,227.60	4. Public Account (Net)
(ब) एकूण भांडवली खर्च (१ ते ३)	**40,194.70**	**(B) Total Capital Expenditure (1 to 3)**
१. महसुली लेख्या बाहेरील भांडवली खर्च	19,523.47	1. Capital Expenditure outside the Revenue Account
२. राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	1,140.55	2. Loans and Advances given by State Government
३. सरकारी ऋणाची परतफेड	19,530.68	3. Repayment of Public Debt
अ) राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	14,294.44	a) Internal debt of the State Government
ब) केंद्र शासनाकडील कर्जे व आगाऊ रकमा	886.24	b) Loans and Advances from Central Government
क) आकस्मिकता निधीकडे विनियोजन	4,350.00	c) Appropriation to the Contingency Fund
भांडवली अधिक्य (+) किंवा तुट (-)	**5,744.16**	**Capital Surplus (+) OR Deficit (-) (A-B)**

टिप : आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत. Note :Figures may not tally due to rounding

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१६-१७ Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief) 2016-17

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE
तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 28.4
एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती / Overall Budgetary Position
(2014-15)

(₹ कोटी / ₹ crore)

अ.क्र. Sr.No. (1)	तपशील (2)	(प्रत्यक्ष) (Actuals) (3)	Particulars (1)
1	महसूली जमा	1,65,415.46	1.Revenue Receipts
2	महसूली खर्च	1,77,553.11	2. Revenue Expenditure
3	महसूली अधिक्य (+) किंवा तूट (-)	-12,137.65	3. Revenue Surplus (+) OR Deficit (-) (1-2)
4	भांडवली जमा	45,938.86	4. Capital Receipts
5	भांडवली खर्च	40,194.70	5. Capital Expenditure
6	भांडवली अधिक्य (+) किंवा तूट (-)	5,744.16	6. Capital Surplus (+) OR Deficit (-) (4-5)
7	एकूण अर्थसंकल्पिय अधिक्य(+) किंवा तूट (-)	-6,393.49	7. Total Budgetary Surplus (+) OR Deficit (-)(3+6)
8	आकस्मिकता निधीकडे विनियोजन	4,350.00	8. Appropriation to the Contingency Fund
9	अर्थसंकल्पिय अधिक्य(+) किंवा तूट (-)	-2,043.49	9. Budgetary Surplus (+) OR Deficit (-)(7+8)
10	रोख शिलकीतील वाढ /घट-		10. Increase / Decrease in Cash Balance
	(अ) प्रारंभीची शिल्लक	-221.99	(A) Opening Balance
	(ब) अखेरची शिल्लक	-2,265.48	(B) Closing Balance

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE
तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 28.5
एकूण खर्चाची निरनिराळया उद्देशानुसार टक्केवारी /
Percentage Distribution Of Total Expenditure Into Different Purpose Categories
(2014-15)

(₹ कोटी / ₹ crore)

अ.क्र. Sr.No. (1)	उद्देशाचे प्रकार (2)	(प्रत्यक्ष) एकूण खर्च (Actual) Total Expenditure (3)	टक्केवारी Percentage (4)	Purpose (2)
1	सर्वसाधारण लोकसेवा	67,952.36	35.77	General Public Services
2	संरक्षण (नागरी)	0.00	0.00	Defence (Civil)
3	शिक्षण	49,549.19	26.08	Education
4	आरोग्य	9,222.23	4.85	Health
5	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण सेवा	9,024.06	4.75	Social Security and Welfare Services
6	गृहनिर्माण व इतर सामूहिक सेवा	11,692.63	6.16	Housing and Other Community Services
7	सांस्कृतिक, मनोरंजन व धार्मिक सेवा	973.24	0.51	Cultural, Recreational and Religious Services.
8	**आर्थिक सेवा-**	35,396.76	18.63	**Economic Service------**
	(१) सर्वसाधारण प्रशासन,विनियमन व संशोधन	3,209.81	1.69	(1) General Administration, Regulation and Research
	(२) कृषि, वनोद्योग, मत्स्योद्योग व शिकार	15,912.19	8.38	(2)Agriculture, Forestry, Fishing and Hunting
	(३) खनिकर्म, कारखाने व बांधकामे	1,035.13	0.54	(3) Mining, Manufacturing and Construction
	(४) वीज, गॅस, वाफ व इतर उर्जेची साधने	2,006.25	1.06	(4)Electricity, Gas, Steam and Other Sources of Energy
	(५) पाणीपुरवठा	1,286.71	0.68	(5) Water Supply
	(६) परिवहन व दळणवळण	9,323.34	4.91	(6) Transport and Communication
	(७) इतर आर्थिक सेवा	2,623.33	1.38	(7) Other Economic Services
9	**इतर सेवा (पर्यावरणातील सुरक्षितता व आपत्ती व्यवस्थापन)**	6,153.81	3.24	**Other Services (Environmental Protection & Relief on Calamities)**
	एकूण	**1,89,964.28**	**100**	**Total**

टिप : आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत.

Note :Figures may not tally due to rounding

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१६-१७

Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief) 2016-17

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 28.6

आर्थिक वर्गीकरणानुसार शासनाच्या खर्चाची टक्केवारी /

Percentage Distribution of Government Expenditure according to Economic Classification (2014-15)

(खर्च ₹ कोटी / Expenditure ₹ crore)

शीर्षे	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage To Total Expenditure (%)	Heads
(1)	(2)	(3)	(1)
(१) चालू लेखा-			**I. Current account**
१. वस्तू व सेवा यावरील खर्च	47,043.88	25.2	(1) Consumption Expenditure
२. व्याज प्रदान	23,404.65	12.5	(2) Interest paid
३. अर्थ सहाय्य	22,932.53	12.3	(3) Subsidies
४. हस्तांतरित महसुली रकमा	78,124.88	41.8	(4) Current transfers
(अ) अनुदाने-	60,635.54	32.5	(A) Grants to -
(I) स्थानिक संस्थांस	60,635.54	32.5	(i) Local Bodies
(ii) शैक्षणिक संस्थांस	0.00	0.00	(ii) Educational Institutions
(III) इतरांस	0.00	0.00	(iii) Others
(ब) इतर चालू हस्तांतरित रकमा	17,489.34	9.4	B) Other current transfers
एकूण चालू खर्च (१)	**1,71,505.94**	**91.9**	**Total (I) Current Expenditure**
(२) भांडवल लेखा-			**II. Capital Account**
१. साठयातील बदल	3.53	0.0	(i) Changes in stocks
२. एकूण स्थिर भांडवल निर्मिती	12,882.38	6.9	(ii) Gross fixed capital formation
३. भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	-42.05	0.0	(iii) Net purchases of physical assets
४. हस्तांतरित भांडवली रकमा	2,352.91	1.3	(iv) Capital Transfers
५. भाग भांडवलात केलेली गुंतवणूक	0.00	0.0	(v) Investment in shares
६. कर्जे व आगाऊ रकमा	0.00	0.0	(vi) Loans and advances
७. सरकारी ऋणांची परतफेड	0.00	0.0	(vii) Repayment of Public Debts
एकूण भांडवली खर्च (२)	**15,196.77**	**8.1**	**Total (II) Capital Expenditure**
एकूण खर्च (चालू + भांडवली)	**1,86,702.7**	**100**	**Total Expenditure (Current + Capital)**

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन,मुंबई.

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 28.7

वस्तुनुसार अबकारी कर / Excise Revenue by Commodities

(2014-15)

(₹ कोटी / ₹ in Crores)

बाब		2014-15	Item
(1)		(2)	(1)
शीर्ष महसूल			**Revenue State Excise**
१०१. देशी स्पिरीट			**101. Country Spirit**
१. दारु गाळण्याच्या भट्या व इतर पध्दतीने आलेले उत्पन्न		686.74	1. Receipt from out stills & other
२. अनुज्ञप्ती शुल्क		244.28	2. Licence Fees
३. अआसवनीमध्ये तयार केलेल्या स्पिरीटवरील शुल्क		2,056.60	3. Duty on Distilery Spirit
	एकूण	**2,987.62**	**Total**
१०२. आंबवलेली देशी दारू			**102. Country Fermented Liquor**
१. झाडावरील करापासून मिळालेल्या जमा रकमा		0.14	1. Tree Tax Receipt
२. अनुज्ञप्ती शुल्क		186.83	2. Licence Fees
३. आयात कर		1.51	3. Import Tax
	एकूण	**188.48**	**Total**
१०३. माल्ट (सातू) दारू			**103. Malt Liquor**
१. भारतात तयार केलेल्या बियर वरील शुल्क		1,859.34	1. Duty on Beer manufactured in India
१. अनुज्ञप्ती शुल्क		53.70	2. Licence Fees
	एकूण	**1,913.04**	**Total**
१०५. विदेशी दारू व स्पिरीट			**105. Foreign Liquor Spirit**
१. भारतात तयार केलेल्या वाईन व स्पिरीट वरील शुल्क		4,112.12	1. Duty on Wines & Spirit
२. अनुज्ञप्ती शुल्क		724.94	2. Licence Fees
३. विदेशा दारू वरील उत्पादन शुल्क पासबाबतची शुल्क		435.13	3. Excise Pass on F.L.
४. केवळ राज्यातील उत्पादन		675.65	4. Excise receipt in State proper
५. मद्यावरील परिवहन शुल्क		3.68	5. Transport Fees
	एकूण	**5,951.51**	**Total**
१०६. वाणिज्यिक व विपकृत स्पिरीट व		16.03	**106. Commercial & Denatured Spirit Medicated Wine**
औषधिकृत मद्य		129.49	**107. Medicinal & Toilet preparation**
१०७. अल्कोहल, आफु इत्यादीचा विषयक			**108. Opium Hemp & other drugs**
अंतर्भआव असलेली औषधी व		1.58	1. Sale proceed of excise opium
प्रसाधन पदार्थ		0.00	2. Permit Fees
१०८. आफु, भांग व इतर औषधी द्रव्य		0.00	3. Sale proceed of Gunja & other drugs
	एकूण	**1.58**	**Total**
१५०. दंड व अधिग्रहण			**150. Fines and Confiscation**
१. दंड व अधिग्रहण		0.00	1. Fines & Forfeitures
२. किरकोळ रकमेची पावती		0.00	2. Miscellaneous Receipts
३. धान्य उत्पादीत दारू		14.70	3. Grains of Liquor
	एकूण	**14.70**	**Total**
५०१. सेवा व सेवा शुल्क		5.04	**501. Services and Service Fees**
८००. इतर जमा रकमा		189.60	**800. Other Recipts**
	एकूण सर्व	**11,397.08**	**Grand Total**
	परतावा	**0.00**	**Refund**
	एकूण निव्वळ	**11,397.08**	**Net Total**

आधार : राज्य अबकारी विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source. State Excise Department. Govt. and Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 28.8

उत्पन्न गटाप्रमाणे आय विवरणांची संख्या, एकूण उत्पन्न व आयकर / Number of Returns, Gross Income and Tax Payable by range of Income (2014-15)

(₹ कोटी / ₹ Crore)

अ.क्र. Sr. No	गट Range	व्यक्ती / Individual						अविभक्त हिंदू कुटुंब / H.U.F					
		एकूण उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Gross Total Income		विवरणानुसार उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Returned Income		आयकर गटाप्रमाणे By range of Tax Payable		एकूण उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Gross Total Income		विवरणानुसार उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Returned Income		आयकर गटाप्रमाणे By range of Tax Payable	
		विवरणाची संख्या No. of Returns	एकूण उत्पन्न Sum of Gross Total Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न Sum of Retur--ned Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	आयकर Sum of Tax Payable	विवरणाची संख्या No. of Returns	एकूण उत्पन्न Sum of Gross Total Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न Sum of Retur--ned Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	आयकर Sum of Tax Payable
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	<0	--	--	0	0	0	--	0	--	0	--	0	--
2	=0	1,98,216	--	2,14,801	0	1,74,15,475	--	9,547	--	25,666	--	4,88,545	--
3	>0 and <=1,50,000	23,62,603	19,734	27,30,440	23,904	1,71,79,474	43,964	1,61,900	1,225	1,61,171	1,333	4,25,780	957
4	>1,50,000 and <=2,00,000	27,66,556	50,732	41,98,615	77,200	3,90,325	6,768	2,19,528	4,117	2,68,209	5,046	6,840	118
5	>2,00,000 and <=2,50,000	83,87,786	1,88,032	1,21,64,871	2,69,804	2,82,930	6,333	1,82,327	3,989	1,88,156	4,120	3,930	88
6	>2,50,000 and <=3,50,000	80,91,764	2,39,130	59,84,946	1,74,712	3,80,599	11,248	1,38,232	4,077	1,05,150	3,070	4,555	134
7	>3,50,000 and <=4,00,000	23,43,632	87,442	17,83,771	66,764	1,27,966	4,785	36,131	1,351	29,715	1,114	1,423	53
8	>4,00,000 and <=4,50,000	18,25,623	77,349	15,18,377	64,405	1,01,689	4,312	28,038	1,188	24,792	1,052	1,165	49
9	>4,50,000 and <=5,00,000	15,86,383	75,337	13,94,071	66,332	81,463	3,862	26,489	1,262	27,086	1,296	874	41
10	>5,00,000 and <=5,50,000	13,78,870	72,252	9,84,448	51,590	65,530	3,435	21,550	1,127	18,597	972	705	37
11	>5,50,000 and <=9,50,000	48,96,395	3,40,705	33,10,195	2,31,723	2,52,727	17,926	77,051	5,391	59,633	4,233	3,066	219
12	>9,50,000 and <=10,00,000	2,34,296	22,831	1,84,654	18,005	15,582	1,519	4,957	483	4,793	468	195	19
13	>10,00,000 and <=15,00,000	12,33,761	1,48,565	9,85,422	1,19,244	95,087	11,508	20,759	2,435	14,976	1,769	1,257	153
14	>15,00,000 and <=20,00,000	4,96,303	85,237	4,18,775	71,989	41,330	7,123	5,272	904	4,460	767	576	99
15	>20,00,000 and <=25,00,000	2,41,680	53,728	2,08,496	46,373	22,529	5,018	2,413	537	2,181	487	294	65
16	>25,00,000 and <=50,00,000	3,21,934	1,08,253	2,90,314	98,076	36,396	12,602	3,778	1,283	3,462	1,183	516	178
17	>50,00,000 and <=1,00,00,000	98,815	67,321	94,344	64,584	16,432	11,135	1,390	947	1,343	917	211	144
18	>1,00,00,000 and <=5,00,00,000	45,027	80,759	43,164	78,042	7,050	12,392	628	1,161	602	1,121	116	224
19	>5,00,00,000 and <=10,00,00,000	2,338	15,692	2,300	15,437	305	2,038	40	295	40	293	6	43
20	>10,00,00,000 and <=25,00,00,000	829	12,184	810	11,879	110	1,597	21	284	19	250	3	42
21	>25,00,00,000 and <=50,00,00,000	143	4,768	140	4,666	25	846	5	180	5	180	3	119
22	>50,00,00,000 and <=100,00,00,000	56	3,789	56	3,783	6	380	1	55	1	55	1	62
23	>100,00,00, 000 and <=500,00,00,000	17	2,761	17	2,751	3	547	4	528	4	524	0	--
24	>500,00,00,000	7	85,183	7	85,180	1	21,870	0	--	0	--	0	--
	Total	**3,65,13,034**	**18,41,784**	**3,65,13,034**	**16,46,443**	**3,65,13,034**	**1,91,208**	**9,40,061**	**32,818**	**9,40,061**	**30,250**	**9,40,061**	**2,845**

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.8 Contd.

अ.क्र. Sr. No	गट Range	संस्था / Firms						इतर एपीओ/बीपीओ / Others-AOP / BOI					
		एकूण उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Gross Total Income		विवरणानुसार उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Returned Income		आयकर गटाप्रमाणे By range of Tax Payable		एकूण उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Gross Total Income		विवरणानुसार उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Returned Income		आयकर गटाप्रमाणे By range of Tax Payable	
		विवरणाची संख्या No. of Returns	एकूण उत्पन्न Sum of Gross Total Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न Sum of Retur--ned Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	आयकर Sum of Tax Payable	विवरणाची संख्या No. of Returns	एकूण उत्पन्न Sum of Gross Total Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न Sum of Retur--ned Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	आयकर Sum of Tax Payable
(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
1	<0	0	--	0	--	0	--	0	--	0	--	0	--
2	=0	2,27,362	--	2,28,810	--	2,29,521	--	345	--	365	--	947	--
3	>0 and <=1,50,000	4,41,749	1,855	4,40,951	1,856	5,58,515	1,626	458	2	454	2	21	0
4	>1,50,000 and <=2,00,000	34,576	599	34,488	597	23,232	402	103	2	103	2	1	0
5	>2,00,000 and <=2,50,000	24,446	546	24,423	545	15,918	355	18	0	15	0	0	--
6	>2,50,000 and <=3,50,000	33,880	1,005	33,837	1,003	20,532	607	9	0	8	0	0	--
7	>3,50,000 and <=4,00,000	11,936	446	11,936	447	6,838	256	2	0	2	0	3	0
8	>4,00,000 and <=4,50,000	10,237	434	10,207	433	5,714	243	7	0	5	0	0	--
9	>4,50,000 and <=5,00,000	9,027	428	9,023	428	4,906	233	3	0	3	0	1	0
10	>5,00,000 and <=5,50,000	7,877	413	7,859	412	3,921	205	3	0	2	0	1	0
11	>5,50,000 and <=9,50,000	37,799	2,730	37,759	2,728	18,497	1,329	6	0	7	1	8	1
12	>9,50,000 and <=10,00,000	3,409	332	3,412	333	1,431	140	1	0	0	--	2	0
13	>10,00,000 and <=15,00,000	20,547	2,520	20,500	2,515	9,275	1,131	1	0	1	0	5	1
14	>15,00,000 and <=20,00,000	11,679	2,024	11,616	2,013	5,038	869	8	1	6	1	2	0
15	>20,00,000 and <=25,00,000	7,568	1,690	7,566	1,691	3,059	683	2	0	2	0	1	0
16	>25,00,000 and <=50,00,000	17,131	6,005	17,015	5,966	6,237	2,126	17	6	14	5	7	2
17	>50,00,000 and <=1,00,00,000	10,510	7,529	10,494	7,521	3,449	2,390	7	5	5	4	5	3
18	>1,00,00,000 and <=5,00,00,000	7,668	15,489	7548	15,238	2,485	4,839	16	32	14	29	4	6
19	>5,00,00,000 and <=10,00,00,000	885	6,068	871	5,963	224	1,544	2	12	2	12	3	20
20	>10,00,00,000 and <=25,00,00,000	470	7,038	447	6,708	74	1,095	3	58	3	58	2	31
21	>25,00,00,000 and <=50,00,00,000	85	2,862	81	2,707	18	609	1	40	1	40	2	57
22	>50,00,00,000 and <=100,00,00,000	35	2,379	34	2,311	7	511	3	218	3	218	1	77
23	>100,00,00, 000 and <=500,00,00,000	15	2,678	14	2,544	0	--	2	608	2	608	1	130
24	>500,00,00,000	0	--	0	--	0	--	0	--	0	--	0	--
	Total	**9,18,891**	**65,069**	**9,18,891**	**63,960**	**9,18,891**	**21,192**	**1,017**	**987**	**1,017**	**981**	**1,017**	**330**

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.8 Contd.

अ.क्र. Sr. No	गट Range	व्यापारी संस्था / Company						एकूण सर्व / Total (All status)					
		एकूण उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Gross Total Income		विवरणानुसार उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Returned Income		आयकर गटाप्रमाणे By range of Tax Payable		एकूण उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Gross Total Income		विवरणानुसार उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Returned Income		आयकर गटाप्रमाणे By range of Tax Payable	
		विवरणाची संख्या No. of Returns	एकूण उत्पन्न Sum of Gross Total Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न Sum of Retur--ned Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	आयकर Sum of Tax Payable	विवरणाची संख्या No. of Returns	एकूण उत्पन्न Sum of Gross Total Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न Sum of Retur--ned Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	आयकर Sum of Tax Payable
(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)
1	<0	0	--	0	--	0	--	0	--	0	0	0	0
2	=0	3,49,176	--	3,49,613	--	3,66,864	--	7,94,660	--	8,51,112	0	1,85,34,488	0
3	>0 and <=1,50,000	1,40,333	598	1,40,260	599	1,88,297	679	31,23,947	23,503	34,84,014	27,743	1,83,66,043	47,274
4	>1,50,000 and <=2,00,000	17,631	311	17,656	311	14,513	252	30,40,787	55,802	45,20,254	83,177	4,35,899	7,557
5	>2,00,000 and <=2,50,000	12,749	284	12,754	284	10,959	245	86,09,332	1,92,897	1,23,91,177	2,74,776	3,14,451	7,037
6	>2,50,000 and <=3,50,000	17,912	533	17,916	533	16,626	494	82,94,920	2,44,837	61,43,192	1,79,358	4,23,326	12,513
7	>3,50,000 and <=4,00,000	6,850	256	6,852	256	6,137	230	23,99,778	89,542	18,32,783	68,600	1,42,686	5,336
8	>4,00,000 and <=4,50,000	6,131	260	6,152	261	5,410	230	18,71,171	79,279	15,59,997	66,171	1,14,234	4,844
9	>4,50,000 and <=5,00,000	5,705	271	5,688	270	4,884	232	16,28,619	77,346	14,36,260	68,345	92,330	4,377
10	>5,00,000 and <=5,50,000	5,068	266	5,089	267	4,137	217	14,14,217	74,102	10,16,360	53,259	74,447	3,902
11	>5,50,000 and <=9,50,000	27,690	2,024	27,729	2,027	21,698	1,517	50,43,205	3,51,160	34,37,125	2,40,843	2,96,761	21,105
12	>9,50,000 and <=10,00,000	2,639	257	2,652	259	1,853	181	2,45,666	23,940	1,95,662	19,079	19,121	1,864
13	>10,00,000 and <=15,00,000	18,936	2,329	18,902	2,326	13,227	1,621	12,96,330	1,56,133	10,40,648	1,25,958	1,19,277	14,466
14	>15,00,000 and <=20,00,000	12,386	2,148	12,376	2,146	8,065	1,396	5,27,045	90,554	4,47,675	76,993	55,218	9,523
15	>20,00,000 and <=25,00,000	8,934	1,997	8,920	1,994	5,406	1,209	2,61,562	58,169	2,27,459	50,611	31,460	7,014
16	>25,00,000 and <=50,00,000	23,411	8,314	23,418	8,317	12,415	4,346	3,68,554	1,24,659	3,34,935	1,13,796	55,985	19,406
17	>50,00,000 and <=1,00,00,000	17,648	12,596	17,602	12,566	8,252	5,784	1,29,804	89,412	1,24,276	85,945	28,666	19,677
18	>1,00,00,000 and <=5,00,00,000	19,241	41,971	19,063	41,628	9,043	19,132	74,027	1,42,384	71,113	1,37,612	19,110	37,510
19	>5,00,00,000 and <=10,00,00,000	3,731	26,284	3,683	26,002	1,658	11,578	7,240	50,012	7,075	48,949	2,276	15,770
20	>10,00,00,000 and <=25,00,00,000	2,796	42,994	2,740	42,091	1,193	18,324	4,288	65,144	4,158	63,112	1,438	21,952
21	>25,00,00,000 and <=50,00,00,000	1,176	40,931	1,138	39,477	446	15,448	1,471	51,006	1,417	48,996	520	17,988
22	>50,00,00,000 and <=100,00,00,000	673	46,941	647	45,146	225	15,754	804	55,958	774	53,893	245	17,121
23	>100,00,00, 000 and <=500,00,00,000	575	1,20,477	558	1,17,951	195	36,367	638	1,31,598	616	1,28,068	202	37,415
24	>500,00,00,000	175	3,80,410	158	3,34,754	63	91,198	182	4,65,593	165	4,19,934	64	1,13,068
	Total	**7,01,566**	**7,32,453**	**7,01,566**	**6,79,467**	**7,01,566**	**2,26,490**	**3,91,28,247**	**26,93,032**	**3,91,28,247**	**24,35,218**	**3,91,28,247**	**4,46,719**

आधार : अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निधार्रण वर्ष २०१४-१५

Source.- Publication of All India Income Tax Statistics assessment Year, 2014-15

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.9

करदात्यांच्या विवरणानुसार उत्पन्नाचे साधन, एकूण उत्पन्न, विवरणांची संख्या, एकूण कर यांचा तपशील / Details of the source of income, total income, number of returns, total tax of the tax payers according to the returns (2014-15)

(₹ कोटीत / ₹ in crore)

अ.क्र. Sr. No.	तपशील	व्यक्ती Individual	अविभक्त हिंदु कुटुंब H. U. F.	संस्था Firm	एओपी / बीओआय AOP/ BOI	व्यापारी संस्था Companies	इतरú Others	एकूण Total	Particulars
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	वेतन	9,79,910	--	--	--	--	--	9,79,910	Salary Income
2	घराची मालमत्ता	44,374	3,132	2,592	6	9,189	407	59,700	House Property Income
3	व्यवसाय / धंदा	5,57,216	14,296	60,785	1,005	6,67,873	18,308	13,19,484	Business Income
4	दिर्घ मुदत भांडवलातील नफा	31,631	1,317	1,883	0	28,899	790	64,521	Long Term Capital Gains
5	अल्प मुदत भांडवलातील नफा	6,744	416	490	16	12,898	407	20,971	Short Term Capital Gains
6	इतर साधनांमार्फत	2,39,091	13,986	1,966	19	49,395	1,666	3,06,123	From Other Sources of Income
7	एकूण (1 ते 6)	18,58,967	33,147	67,717	1,045	7,68,256	21,578	27,50,710	Total (1 to 6)
8	मागील तोटा	17,184	330	2,647	58	35,803	1,655	57,678	Loss Setoff
9	एकूण उत्पन्न	18,41,782	32,818	65,069	987	7,32,453	19,922	26,93,032	Gross Total Income
10	विवरणांची संख्या	3,65,13,034	9,40,061	9,18,891	1,017	7,01,566	53,678	3,91,28,247	No. of Returns
11	विवरणानुसार उत्पन्न	16,46,443	30,250	63,960	981	6,79,467	14,116	24,35,218	Return Income
12	आयकर	1,91,208	2,845	21,192	330	2,26,490	4,653	4,46,719	Aggregate Tax Liability

टिप:- एकूण उत्पन्नामधील फरक तोटा परिगणित करताना आलेल्या फरकामुळे आहे. किरकोळ फरक हा देखील मूल्य संक्षिप्तात दिल्यामुळे आहे.

Note: The difference in Gross Total Income from calculated amount is on account of difference in representation of setoff of losses. Minor difference is also on account of rounding off of values.

आधार : अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष, 2014-15

Source.- Publication of All India Income Tax Statistics assessment Year, 2014-15

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 28.10

महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली जमेचे विवरणपत्र / Statement of Revenue Receipts of Maharashtra State (2014-15)

(₹ कोटी / ₹ Crore)

	महसुलाची शीर्षे (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Heads of Revenue (1)
	(I) कर महसुल-		**(I) Tax Revenue Receipt-**
	(अ) उत्पन्न व खर्च यांवरील कर -		**(a) Taxes on Income & Expenditure-**
0020	निगम कर	6,147.05	Corporation Tax
0021	निगम करांव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर	4,389.58	Taxes on Income other than Corporation Tax
0022	कृषि उत्पन्नावरील कर	0.00	Taxes on Agricultural Income
0028	उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर	2,174.85	Other Taxes on Income & Expenditure
	एकूण (ए)	**12,711.48**	**Total (a)**
	(बी) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील कर -		**(b) Taxes on Property & Capital Transaction-**
0029	जमीन महसूल	1,272.38	Land Revenue
0030	मुद्रांक व नोंदणी फी	19,959.29	Stamps & Registration Fees
0031	संपदा शुल्क	0.00	Estate Duty
0032	संपत्ती कर	16.60	Taxes on wealth
0035	शेत जमिनीव्यतिरिक्त इतर स्थावर मालमत्तेवरील कर	0.00	Taxes on Immovable Property other than agricultural land
	एकूण (बी)	**21,248.27**	**Total (b)**
	(सी) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील कर		**(c) Taxes on Commodities & Services-**
0037	जकात शुल्क	2,846.89	Customs
0038	संघ उत्पादन शुल्क	1,607.70	Union Excise Duties
0039	राज्य उत्पादन शुल्क	11,397.08	State Excise
0040	विक्रिकर	67,466.29	Sales Tax
0041	वाहनांवरील कर	5,404.97	Taxes on Vehicles
0042	माल व उतारु यावरील कर	586.56	Taxes on Goods & Passengers
0043	विजेवरील कर व शुल्क	4,350.45	Taxes & Duties on Electricity
0044	सेवा कर	2,595.80	Service Tax
0045	विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	2,478.44	Other Taxes & Duties on Commodities & Services.
	एकूण (सी)	**98,734.18**	**Total (c)**
	एकूण (I)	**1,32,693.93**	**Total (I)-(a+b+c)**
	(II) करांव्यतिरिक्त महसूल -		**(II) Non-Tax Revenue-**
	(ए) इतर आर्थिक सेवा -		**(a) Other Fiscal Services**
0047	इतर आर्थिक सेवा	0.06	Other Fiscal Services
	एकूण (ए)	**0.06**	**Total (a)**
	(बी) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा		**(b) Interest Receipts, Dividends & Profits-**
0049	व्याजाच्या जमा रकमा	3,351.46	Interest Receipts
0050	लाभांश व नफा	28.14	Dividends & Profits
	एकूण (बी)	**3,379.60**	**Total (b)**
	(सी) करांव्यतिरिक्त इतर महसूल		**(c) Other Non-Tax Revenue-**
	(i) सर्वसाधारण सेवा		**(i) General Services-**
0051	लोकसेवाआयोग	27.76	Public Services Commission
0055	पोलीस	338.40	Police
0056	तुरुंग	12.21	Jails
0057	पुरवठा व विनियोग	0.03	Supplies & Disposals
0058	लेखनसामग्री व मुद्रण	21.47	Stationery & Printing
0059	सार्वजनिक बांधकामे	215.29	Public Works
0070	इतर प्रशासनिक सेवा	440.33	Other Administrative Services
0071	निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ यांच्या संबंधातील अंशदानाच्या व वसुलीच्या रकमा	72.38	Contribution & Recoveries towards Pension & Other Retirement Benefits

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 28.10 contd…

(1)	(2)	(2)	(1)
0075	संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	449.88	Miscellaneous General Services
	एकूण (i)	**1,577.74**	**Total (i)**
	(ii) सामाजिक सेवा		**(ii) Social Services-**
0202	शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती	362.44	Education, Sports, Art & Culture
0210	वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	328.48	Medical & Public Health
0211	कुटुंब कल्याण	46.57	Family Welfare
0215	पाणीपुरवठा व स्वच्छता	33.94	Water-Supply & Sanitation
0216	गृहनिर्माण	35.36	Housing
0217	नगरविकास	1,781.89	Urban Development
0220	माहिती व प्रसिध्दी	5.16	Information & Publicity
0230	कामगार व सेवायोजन	125.16	Labour & Employment
0235	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	266.37	Social Security & Welfare
0250	इतर सामाजिक सेवा	132.48	Other Social Services
	एकूण (ii)	**3,117.85**	**Total (ii)**
	(iii) आर्थिक सेवा		**(iii) Economic Services-**
0401	पीकसंवर्धन	83.96	Crop Husbandry
0403	पशुसंवर्धन	30.42	Animal Husbandry
0404	दुग्धव्यवसाय विकास	125.60	Dairy Development
0405	मत्स्यव्यवसाय	6.91	Fisheries
0406	वनीकरण व वन्यजीवन	213.74	Forestry & Wild Life
408	अन्न , साठवण व वखार	4.86	Food Storage & warehousing
0425	सहकार	88.29	Co-operation
0435	इतर कृषीविषयक कार्यक्रम	2.47	Other Agricultural Programme
0506	जमीन सुधारणा	40.66	Land Reforms
0515	इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम	185.80	Other Rural Development Programme
0551	डोंगराळ प्रदेश	0.69	Hill Areas
0700	मोठे पाटबंधारे	499.90	Major Irrigation
0701	मध्यम पाटबंधारे	158.03	Medium Irrigation
0702	लहान पाटबंधारे	83.95	Minor Irrigation
0801	वीज	523.77	Power
0802	पेट्रोलियम	0.03	Petroleum
0810	उर्जेची अपारंपारिक साधने	1.24	Non-Conventional Sources of Energy
0851	ग्रामोद्योग व लघुउद्योग	5.74	Village & Small Industries
0852	उद्योग	2.46	Industries
0853	अलोहयुक्त खाणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	2,335.85	Non-Ferrous, Mining & Metallurgical Industry
0875	इतर उद्योग	0.07	Other Industries
1001	भारतीय रेल्वे	0.00	Indian Railways
1051	बंदरे व दीपगृहे	0.00	Ports and Light Houses
1054	रस्ते व पूल	22.13	Roads and Bridges
1055	मार्ग परिवहन	0.00	Road Transport
1056	अंतर्देशीय जल वाहतूक	0.00	Inland Water Transport
1452	पर्यटन	5.73	Tourism
1475	इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	83.35	Other General Economic Services
	एकूण (iii)	**4,505.64**	**Total (iii)**
	एकूण (सी)	**9,201.23**	**Total (c)**
	एकूण (II)	**12,580.88**	**Total (II)**
	(III) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने		**(III) Grants-in-aid and Contributions**
1601	केंद्र सरकारकडून सहाय्यक अनुदाने	20,140.64	Grants-in-aid from Central Government
1603	केंद्रीय उत्पादन शुल्कातील राज्याचा हिस्सा	0.00	State's Share of Union Excise Duties
	एकूण (III)	**20,140.64**	**Total (III)**
	एकूण - महसूली जमा (I+ II+III)	**1,65,415.46**	**Total-Revenue Receipts (I+ II+III)**

टिप : आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, 2016-17

Note :Figures may not tally due to rounding

Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief) 2016-17

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 28.11

महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली खर्चाचे विवरणपत्र / Statement of Revenue Expenditure of Maharashtra State (2014-15)

(₹ कोटी / ₹ Crore)

	खर्चाची शीर्षे (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Heads of Expenditure (1)
	(I) सर्वसाधारण सेवा-		**(I) General Services-**
	(ए) राज्याची अंगे		**(a) Bodies of the State-**
2011	संसद/राज्य/संघ राज्यक्षेत्र विधानमंडळे	83.70	Parliament/State/Union Territory Legislature
2012	राष्ट्रपती/उप राष्ट्रपती/राज्यपाल/ संघ राज्य क्षेत्रांचे प्रशासक	10.67	President/Vice-President/Administrator of Union Territories.
2013	मंत्रिपरिषद	7.51	Council of Ministers
2014	न्यायदान	1,260.98	Administration of Justice
2015	निवडणुका	971.55	Elections
	एकूण (ए)	**2,334.40**	**Total (a)**
	(बी) आर्थिक सेवा-		**(b) Fiscal Services-**
2020	(i) उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली	21.99	(i) Collection of Taxes on Income and Expenditure.
	एकूण (i)	**21.99**	**Total (i)**
	(ii) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील करांची वसुली		**(ii) Collection of Taxes on Property & Capital Transactions**
2029	जमीन महसूल	276.08	Land Revenue
2030	मुद्रांक व नोंदणी	238.83	Stamps & Registration
	एकूण (ii)	**514.91**	**Total (ii)**
	(ii) विक्रेय वस्तु आणि सेवा यांवरील करांची वसुली		**(iii) Collection of Taxes on Commodities & Services-**
2039	राज्य उत्पादन शुल्क	118.65	State Excise
2040	विक्रीकर	459.62	Sales Tax
2041	वाहनावरील कर	1,626.50	Taxes on Vehicles
2045	विक्रेय वस्तु व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	58.50	Other Taxes & Duties on Commodities & Services.
	एकूण (iii)	**2,263.28**	**Total (iii)**
	(iv) इतर आर्थिक सेवा		**(iv) Other Fiscal Services-**
2047	इतर आर्थिक सेवा	3.71	Other Fiscal Services
	एकूण (iv)	3.71	**Total (iv)**
	एकूण (बी)	**2,803.89**	**Total (b)**
	(सी) व्याज प्रदान व ऋणसेवा		**(c) Interest Payment & Servicing of Depts-**
2048	ऋण कमी करणे किंवा ऋणप्रतिबंधन यांसाठी विनियोजन	1,890.00	Appropriation for Reduction or Avoidance of Debts.
2049	व्याज प्रदान	23,964.74	Interest Payments
	एकूण (सी)	**25,854.74**	**Total (c)**
	(डी) प्रशासकीय सेवा-		**(d) Administrative Services-**
2051	लोकसेवा आयोग	34.32	Public Service Commission
2052	सचिवालय सर्वसाधारण सेवा	256.49	Secretariat General Services
2053	जिल्हा प्रशासन	4,037.98	District Administration
2054	कोषागार व लेखा प्रशासन	211.36	Treasury & Account Administration
2055	पोलीस	8,700.43	Police
2056	तुरुंग	206.28	Jails
2057	पुरवठा व विनियोग	1.81	Supply & Disposals
2058	लेखनसामुग्री व मुद्रण	154.91	Stationary & Printing
2059	सार्वजनिक बांधकामे	1,213.10	Public Works
2070	इतर प्रशासनिक सेवा	269.28	Other Administrative Services
	एकूण (डी)	**15,085.96**	**Total (d)**
	(इ) निवृत्तिवेतने व संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा		**(e) Pensions & Misc. General Services-**
2071	निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	14,258.41	Pensions & other Retirement Benefits
2075	संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	148.36	Miscellaneous General Services
	एकूण (इ)	**14,406.77**	**Total (e)**
	एकूण (I)	**60,485.77**	**Total (I)**

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 28.11 contd…

	(1)	(2)	(1)
	(II) सामाजिक सेवा -		**(II) Social Services-**
	(ए) शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती -		**(a) Education, Sports, Art & Culture**
2202	सर्वसाधारण शिक्षण	37,619.29	General Education
2203	तंत्र शिक्षण	1,640.35	Technical Education
2204	क्रीडा व युवक सेवा	198.67	Sports & Youth Services
2205	कला व संस्कृती	237.40	Art & Culture
	एकूण (ए)	**39,695.70**	**Total (a)**
	(बी) आरोग्य व कुटुंब कल्याण -		**(b) Health & Family Welfare-**
2210	वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	7,861.56	Medical & Public Health
2211	कुटुंब कल्याण	635.68	Family Welfare
	एकूण (बी)	**8,497.23**	**Total (b)**
	(सी) पाणीपुरवठा, स्वच्छता, गृहनिर्माण व नगरविकास		**(c) Water-supply, Sanitation, Housing & Urban Development-**
2215	पाणीपुरवठा व स्वच्छता	1,808.70	Water-Supply & Sanitation
2216	गृहनिर्माण	1,031.76	Housing
2217	नगरविकास	4,588.24	Urban Development
	एकूण (सी)	**7,428.71**	**Total (c)**
	(डी) माहिती व ध्वनी प्रसारण		**(d) Information & Broadcasting-**
2220	माहिती व प्रसिध्दी	121.77	Information & Publicity
	एकूण (डी)	**121.77**	**Total (d)**
	(इ) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण-		**(e) Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes & other Backward Classes-**
2225	अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण	8,096.66	Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes & other Backward Classes.
	एकूण (इ)	**8,096.66**	**Total (e)**
	(एफ) कामगार व कामगार कल्याण		**(f) Labour & Labour Employment-**
2230	कामगार व सेवायोजन	895.30	Labour & Labour Employment.
	एकूण (एफ)	**895.30**	**Total (f)**
	(जी) समाजकल्याण आणि पोषण आहार -		**(g) Social Welfare & Nutrition-**
2235	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	3,055.02	Social Security & Welfare
2236	पोषण आहार	2,812.19	Nutrition
2245	नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारण्यासाठी सहाय्य	6,244.52	Relief on Account of Natural Calamities
	एकूण (जी)	**12,111.72**	**Total (g)**
	(एच) इतर-		**(h) Others-**
2250	इतर सामाजिक सेवा	-0.36	Other Social Services
2251	सचिवालय सामाजिक सेवा	105.74	Secretariat Social Services
	एकूण (एच)	105.38	**Total (h)**
	एकूण (II)	**76,952.48**	**Total (II)**
	(III) आर्थिक सेवा		(C) Economic Services-
	(ए) कृषी व संलग्न कार्यक्रम -		**(a) Agriculture & Allied Activities**
2401	पीक संवर्धन	3,601.99	Crop Husbandry
2402	मृद व जल संधारण	44.94	Soil & Water Conservation
2403	पशुसंवर्धन	925.40	Animal Husbandry
2404	दुग्धव्यवसाय विकास	368.88	Dairy Development
2405	मत्स्यव्यवसाय	103.30	Fisheries
2406	वनीकरण व वन्यजीवन	1,596.37	Forestry & Wild life
2408	अन्न, साठवण व वखार	199.69	Food, Storage & Warehousing
2415	कृषीविषयक संशोधन व शिक्षण	704.78	Agricultural Research & Education
2425	सहकार	827.38	Co-operation
2435	इतर कृषीविषयक कार्यक्रम	194.64	other Agricultural Programmes
	एकूण (ए)	**8,567.37**	**Total (a)**

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 28.11 contd…

	(1)	(2)	(1)
	(बी)ग्रामविकास -		**(b) Rural Development-**
2501	ग्रामविकास विशेष कार्यक्रम	24.70	Special Programme for Rural Development
2505	ग्रामीण रोजगार	2,678.13	Rural Employment
2506	जमीन सुधारणा	0.00	Land Reforms
2515	इतर ग्रामविकास कार्यक्रम	3,468.96	Other Rural Development
	एकूण (बी)	**6,171.79**	**Total (b)**
	(सी) विशेष क्षेत्र कार्यक्रम		**(c) Special Area Programme-**
2551	डोंगराळ प्रदेश	33.28	Hill Areas
	एकूण (सी)	**33.28**	**Total (c)**
	(डी) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण		**(d) Irrigation & Flood Control-**
2701	मोठे व मध्यम पाटबंधारे	1,714.20	Major & Medium Irrigation
2702	लहान पाटबंधारे	712.74	Minor Irrigation
2705	लाभक्षेत्र विकास	23.91	Command Areas Development
2711	पूर नियंत्रण व जलनिस्सारण	35.97	Flood Control
	एकूण (डी)	**2,486.82**	**Total (d)**
	(इ) ऊर्जा		**(e) Energy-**
2801	वीज	10,809.80	Power
2810	ऊर्जेची अपारंपारिक साधने	81.37	Non-Conventional Sources of Energy
	एकूण (इ)	**10,891.17**	**Total (e)**
	(एफ) उद्योग व खनिज		**(f) Industry & Minerals-**
2851	ग्रामोद्योग व लघुउद्योग	186.37	Village & Small Industries
2852	उद्योग	2,527.38	Industries
2853	अलोहयुक्त खाणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	179.97	Non-Ferrous Mining & Metallurgical Industries
	एकूण (एफ)	**2,893.72**	**Total (f)**
	(जी) वाहतूक		**(g) Transport-**
3001	भारतीय रेल्वे-धोरणनिश्चिती, संचालन, संशोधन व इतर संकीर्ण संघटना	45.00	Indian Railways Policy formation, Direction, Research & Miscellaneous Organization
3051	बंदरे व दीपगृहे	82.06	Ports & Light Houses
3053	नागरी विमान चालन	175.16	Civil Aviation
3054	मार्ग व पूल	5,233.47	Road & Bridges
3055	मार्ग परिवहन	16.54	Road Transport
3056	अंतर्देशीय जल परिवहन	3.74	Inland Water Transport
	एकूण (जी)	**5,555.97**	**Total (g)**
	(आय) विज्ञान, तंत्रशास्त्र व पर्यावरण -		**(I) Science Technology & Environment-**
3402	अवकाश संशोधन	0.13	Space Research
3425	इतर वैज्ञानिक संशोधन	4.88	Other Scientific Research
3435	पारिस्थितीकी व पर्यावरण	72.37	Ecology & Environment
	एकूण (आय)	**77.38**	**Total (i)**
	(जे) सर्वसाधारण आर्थिक सेवा -		**(j) General Economic Services-**
3451	सचिवालय आर्थिक सेवा	633.60	Secretariat-Economic Services
3452	पर्यटन	289.74	Tourism
3454	जनगणना सर्वेक्षण व सांख्यिकी	46.33	Census Survey & Statistics
3456	नागरी पुरवठा	0.00	Civil Supplies
3475	इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	39.42	Other General Economic Services
	एकूण (जे)	**1,009.09**	**Total (j)**
	एकूण (सी)	**37,686.57**	**Total (C)**
	(डी) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने -		**(D) Grants-in-aid & Contributions**
3604	स्थानिक संस्था व पंचायत राज्य संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे	2,681.79	Compensation & Assignment to Local Bodies & Panchayat Raj Institutions.
3606	साह्यकारी साहित्य व साधनसामग्री	-253.50	Aid Material & Equipment
	एकूण (डी)	**2,428.29**	**Total (D)**
	एकूण - महसुली लेख्यावरील खर्च	**1,77,553.11**	**Total - Expenditure on Revenue Account**

टिप : आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत.

Note :Figures may not tally due to rounding

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१६-१७

Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief), 2016-17

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 28.12

महसुली व भांडवली लेख्यांवरील जमा व खर्च / Receipts & Expenditure on Revenue & Capital Accounts (2014-15)

(₹ कोटी / ₹ Crore)

	बाब	प्रत्यक्ष Actuals	Item
	(1)	(2)	(1)
(I)	**महसुली लेख्यावरील जमा**		**(I) Receipts on Revenue Account**
	(अ) कर महसुल-		**(A) Tax Revenue**
	(ए) केंद्राकडून वसूल होणाऱ्या करांतील राज्याचा हिस्सा	17,603.62	(a) Share in Cental Collected Taxes
	(बी) राज्याकडून वसूल होणारे कर	1,15,090.31	(b) Taxes Collected by State
	एकूण कर महसुल (अ)=(ए + बी)	**1,32,693.93**	**Total Tax Revenue (A) = (a+b)**
	(ब) करांव्यतिरिक्त महसूल		**(B) Non-Tax Revenue**
	(ए) व्याजाच्या जमा रकमा	3,351.46	(a) Interest Receipts
	(बी) केंद्र सरकारकडून सहाय्यक अनुदाने	20,140.64	(b) Grants in aid from Central Govt.
	(सी) करांव्यतिरिक्त इतर महसूल	9,229.43	(c) Other non-Tax Revenue
	करांव्यतिरिक्त महसूल (ब) = (ए + बी + सी)	**32,721.53**	**Non Tax Revenue(B)=(a+b+c)**
	एकूण (I) - महसुली लेख्यावरील जमा (अ + ब)	**1,65,415.46**	**Total-(I) Receipts on Revenue Account (A+B)**
(II)	**भांडवली लेख्यावरील जमा**		**(II) Receipts on Capital Account**
(ए)	सरकारी ऋण लेख्याकडून जमा	35,726.18	a) Receipts from Public Debt
(बी)	राज्य शासनाकडून कर्जे व आगाऊ रकमा (वसुली)	975.08	b) Loans and Advances by State Govt. (recovery)
(सी)	इतर भांडवली जमा (निव्वळ)	10.00	c) Other Capital receipts (net)
(डी)	लोक लेखा (निव्वळ)	9,227.60	d) Public Account (net)
	एकूण (II) - भांडवली लेख्यावरील जमा (ए + बी + सी + डी)	**45,938.86**	**Total(II)-Receipts on Capital Account (A+B+C+D)**
	एकूण जमा (I+II)	**2,11,354.32**	**Total Receipts (I+II)**
III	**महसुली लेख्यावरील खर्च**		**(III) Expenditure on Revenue Account**
(ए)	विकास खर्च	11,7067.35	(a) Development Expenditure
(बी)	विकासेत्तर खर्च	60,485.77	(b) Non-Development Expenditure
(सी)	ऋण सेवा	0.00	(c) Debt. Services
	एकूण (III)- महसुली लेख्यावरील खर्च	**1,77,553.12**	**Total (III) Expenditure on Revenue Account**
IV	**भांडवली खर्च**		**(IV) Capital Disbursements**
	महसुली लेख्याबाहेरील भांडवली खर्च		Capital Expenditure outside the Revenue Account.
	(अ) विकास खर्च	20,664.01	(a) Development Expenditure
	(ब) विकासेत्तर खर्च	19,530.68	(b) Non-Development Expenditure
	एकूण (IV) भांडवली खर्च	**40,194.69**	**Total (IV) Capital Expenditure**
	एकूण खर्च (III+IV)	**2,17,747.81**	**Total Expenditure (III+IV)**
V	**एकूण आधिक्य (+) किंवा तूट (-)**	-6,393.49	**(V) Overall Surplus (+) or Deficit (-)**

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१६-१७

Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief) 2016-17

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.13

28. लोकवित्त
तक्ता क्रमांक /
लेखा -१ /
प्रशासकीय विभागांचे उत्पन्न व खर्च लेखा /

		प्रत्यक्ष	
	खर्च	Actuals	Expenditure
	(1)	(2)	(1)
1	वस्तू व सेवा यांवरील खर्च	**47,043**	**1. Consumption Expenditure**
1.1	सेवकांची भरपाई-	34,174	1.1 Compensation of employees
	(अ) वेतन व मजुरी	20,970	(a) Salaries and Wages
	(ब) निवृत्ती वेतन	13,204	(b) Pension
1.2	वस्तू व सेवा यांवरील निव्वळ खर्च-	12,870	1.2 Net purchase of goods & services
	(अ) खरेदी	10,118	(a) purchases
	(ब)	4,785	(b) Maintenance
	(क) वजा-विक्री	2,034	(c) Less Sales Receipts
2	**(निव्वळ) व्याज प्रदान**	**23,405**	**2. Net Interest paid (1-2)**
1	व्याज प्रदान	23,965	1) interest paid
2	वजा (अ+ब+क)	--	2) Less : (a+b+c)
	(अ) C.B.I कडून जमा व्याज	--	(a) Interest received from C.B.I. A/c
	(ब) sinking fund कडून जमा व्याज	--	(b) Interest received from sinking fund
	(क) वाणिज्यिक उपक्रमाकडून जमा व्याज	560	(c) Commercial Interest Receipts
3	**अर्थसहाय्य**	**22,933**	**3. Subsidies**
3.1	सर्वसाधारण अर्थसहाय्य	10,124	3.1 Production Subsidy
3.2	इमप्युटेड इरिगेशन सबसिडी	12,808	3.2 Product Subsidies
4	**हस्तांतरित महसुली रकमा**	**76,400**	**4. Current Transfers**
	४.१ अनुदाने--- (अ+ब+क+ड)	--	4.1 Grants to --(a+b+c+d)
	(अ) स्थानिक संस्थास	--	(a) Local bodies
	(ब) सहकारी संस्थास	--	(b) Co-operatives
	(क) शैक्षणिक संस्थास	--	(c)Educational Institutions
	(ड) इतर चालू हस्तांतरित रकमा	--	(d) Other current transfers
	४.२ भांडवली हस्तांतरण	1,725	4.2. Capital Transfers
	४.२.१ अनुदाने--- (अ+ब+क+ड)	--	4.2.1 Grants to --(a+b+c+d)
	(अ) स्थानिक संस्थास	--	(a) Local bodies(Captl)
	(ब) सहकारी संस्थास	--	(b) Co-operatives
	(क) शैक्षणिक संस्थास	--	(c)Educational Institutions
	(ड) इतर चालू हस्तांतरित रकमा	--	(d) Other Capital tansfers
5	**बचत**	**1,71,505**	**5. Savings**
6	**एकूण खर्च**	**-9,334**	**6. Total Expenditure**

PUBLIC FINANCE
TABLE No.28.13
Account I
Income & Outlay Account of Administrative Department
(2014-15)

(₹ कोटी / ₹ Crore)

		प्रत्यक्ष Actuals	
	जमा		Receipts
	(4)	(5)	(4)
7	**उद्योजकता व मालमत्तेपासूनचे उत्पन्न**	**5,819**	**7. Income from entrepreneurship and property**
7.1	नफा	0	7.1 Profits
7.2	मालमत्तेपासूनचे उत्पन्न	5,819	7.2 Income from property
7.2.1	निव्वळ व्याज जमा-	2,791	7.2.1 Net interest receipts from
	(अ) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळाकडून	--	(a) State Electricity Board
	(ब) इतर	--	(b) Others
7.2.2	इतर मालमत्तेपासून जमा	3,028	7.2.2 Other property receipts
	(अ) गुंतवणुकीपासूनचे उत्पन्न	--	(a) Income from investments
	(ब) मालमत्तेपासूनचे इतर उत्पन्न	--	(b) Other income from property
8	**प्रत्यक्ष कर**	**1,30,663**	**8. Total Tax Revenue**
8.1	आयात शुल्क	-	8.1 Import Duty
8.2	निर्यात शुल्क	-	8.2 Export Duty
8.3	उत्पादन कर	21,509	8.3 Production Taxes
8.4	उत्पादित वस्तूवरील कर	96,346	8.4 Product Taxes
8.5	इतर हस्तांतरित	12808	8.5 Other Transfers
9	**संकीर्ण जमा**	**5,514**	**9. Misc. Receipts**
10	**केंद्र सरकारकडून महसुली अनुदाने, इतर राज्यांकडून अंशदाने इत्यादी.**	**20,175**	**10. Revenue Grants from Central Govt. and contribution from other states**
11	**एकूण**	**1,62,172**	**11. Total**

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१६-१७

Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief) 2016-17

28. लोकवित्त/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक /TABLE No.28.14

लेखा-२ /Account II

शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा उत्पादन लेखा /Production Account of Departmental Enterprises (D.C.U.) (2014-15)

(₹ कोटी / ₹ Crore)

	खर्च	प्रत्यक्ष Actuals	Expenditure		जमा	प्रत्यक्ष Actuals	Receipts
	(1)	(2)	(1)		(4)	(5)	(4)
1	सेवकांची भरपाई	4,448	**1. Compensation of employees**	10	विक्री	450	10. Sales
	(ए) वेतन व मजुरी	3,092	(a) Wages & Salaries				
	(बी) निवृत्ती वेतने	1,356	(b) Pensions				
2	वस्तू व सेवा यावरील खर्च	710	2. Purchase of goods & services				
3	परिरक्षण	233	3. Maintenance				
4	व्याज	560	4. Interest				
5	भाडे	0	5. Rent				
6	वजा-इम्प्युटेड इरिगेशन सबसिडी	5,501	6. Less : imputed irrigation Subsidy @				
7	घसारा	0	7. Consumption of fixed capital				
8	नफा	0	8. Profits				
9	एकूण	**450**	**9.Total**	**11**		**450**	**11. Total**

टिप : एसएनए मध्ये सिंचनाचे नुकसान अनुदान म्हणून मानले जाते.
आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१६-१७

Note : In SNA, irrigation losses sre treated as subsidy
Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief) 2016-17

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.15

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक /
सर्वसाधारण शासनाचा भांडवली वित्तीय लेखा /
(2014-

	खर्च (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Expenditure (1)
1	साठयांतील बदल	3.53	1. Changes in Stocks
	१.१ राज्य प्रशासन	3.53	1.1. Government administration
	१.२ शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	0.00	1.2. Departmental enterprises
2	एकूण स्थिर भांडवली निर्मिती	12,882.39	2. Gross fixed capital formation
	२.१ राज्य प्रशासन	12,181.46	2.1. Government administration
	(ए) इमारती व बांधकामे	11,595.46	(a) Buildings & Construction
	(बी) यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	586.00	(b) Machinery & equipment
	२.२ शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	700.93	2.2. Departmental enterprises
	(ए) इमारती व बांधकामे	700.93	(a) Buildings & Construction
	(बी) यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	0.00	(b) Machinery & equipment
3	भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	- 42.05	3. Net purchase of physical assets
	३.१ जुनी मालमत्ता	0.00	3.1. Second-hand assets
	(ए) इमारती व बांधकामे	0.00	(a) Buildings and construction
	(बी) शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	0.00	(b) Departmental enterprises
	३.२ जमीन	- 42.05	3.2. Land
	(ए) राज्य प्रशासन	- 42.05	(a) Government administration
	(बी) शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	0.00	(b) Departmental enterprises
4	हस्तांतरित भांडवली रकमा	2,352.91	4. Capital transfers
	४.१ भांडवली अनुदाने	2,352.91	4.1. Capital grants
	(ए) स्थानिक संस्थास	0.00	(a) Local bodies
	(बी) सहकारी संस्थास	0.00	(b) Co-operatives
	(सी) शैक्षणिक संस्थास	0.00	(c) Educational institutions
	(डी) इतरांस	2,352.91	(d) Others
	४.२ जमीनदार आणि जहागिरदार यांना नुकसान भरपाई	0.00	4.2. Compensation to land owners & jahagirdars
	४.३ इतर हस्तांतरित भांडवली रकमा	0.00	4.3. Other capital transfers
	एकूण	**15,196.78**	**Total**

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१६-१७

PUBLIC FINANCE
TABLE No.28.15
Account III
Capital Finance Account of General Government
-15)

(₹ कोटी / ₹ Crore)

	जमा (4)	प्रत्यक्ष Actuals (5)	Receipts (4)
6	चालू खात्यावरिल अधिक्य	-9,333.79	6. Surplus on current account
7	घसारा	0.00	7. Consumption of fixed capital
8	हस्तांतरित भांडवली रकमा	0.00	8. Capital transfers
	(ए) केंद्र सरकार व इतर राज्यांकडून	--	(a) From union & other State Government
	(बी) भांडवली लेख्यावरील इतर जमा	--	(b) Other receipts on capital account
9	घेतलेली निव्वळ कर्जे	22,149.03	9. Net borrowings
10	इतर दायित्वे	2,381.80	10. Other liabilities
	१०.१ अर्थसंकल्पाव्यतिरिक्त जमा	9,314.69	10.1. Extra Budgetary receipts
	१०.२ वजा-वित्तिय संपत्तीतील निव्वळ खरेदी	6,932.89	10.2. Less: Net purchase of financial assets
11	**एकूण**	**15,197.04**	**11. Total**

Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief) 2016-17

२८. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक /
वस्तू, सेवा व हस्तांतरित रकमा यांच्या व्यवहारांचा राज्य प्रशासन व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा / (2014-

बाब	Actuals	Expenditure
(1)	(2)	(1)
१. एकूण भांडवल निर्मिती	12,886.18	**1. Gross capital formation**
१.१ राज्य प्रशासा (नवीन)	12,185.25	1.1 Government Administration (New outlay)
१.१.१ इमारती व बांधकामे	11,595.46	1.1.1 Building & Construction
१.१.२ यंत्रसामग्री व साधासामग्री	586.26	1.1.2 Machinery and equipment
१.१.३ साठ्यातील निव्वळ वाढ	3.53	1.1.3 Net increase in stocks
१.२ वाणिज्यिक उपक्रम (नवीन)	700.93	1.2 Departmental Enterprises (New outlay)
१.२.१ इमारती व बांधकामे	700.93	1.2.1 Building & Construction
१.२.२ यंत्रसामग्री व साधासामग्री	0.00	1.2.2 Machinery and equipment
१.२.३ साठ्यातील निव्वळ वाढ	0.00	1.2.3 Net increase in stocks
२. हस्तांतरित भांडवली रकमा	2,310.86	**2. Capital transfers**
२.१ इतरांस भांडवली अनदाने	2,352.91	2.1 Capital grants to others
२.२ भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	-42.05	2.4 Net purchase of physical assets
एकूण	**15,197.04**	**3. Total**

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१६-१७

२८. लोकवित्त
तक्ता क्रमांक /
शासनाच्या वित्तीय संपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा / (2014-

	जावक	प्रत्यक्ष Actuals	Outgoings
	(1)	(2)	(1)
१	भाग भांडवलात केलेली गुंतवणूक	6,932.89	1. Investment in shares
	(अ) शासकीय उपक्रमांत / इतर उपक्रमांत		(a)Of Government concerns / Of others
२	कर्जे व आगाऊ रकमा	1,140.55	2. Loans and advances
३	**एकूण**	**8,073.44**	**3. Total**

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१६-१७

PUBLIC FINANCE

Table No. 28.16

Transaction in Goods, Services and Transfers- Capital Account of Govt. ADM. & Dept. Commercial Undertaking -15)

(₹ कोटी / ₹ Crore)

बाब	Actuals	Receipt
(3)	(4)	(3)
१. एकूण बचत	- 9,333.79	1. Gross savings
१.१ राज्य प्रशासनाच्या महसुली लेख्यातील बचत	- 9,333.79	1.1 Saving on current account of Govt. Administration
१.२ शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमातील घसाऱ्यासाठी तरतूद	0.00	1.2 Depreciation provision of departmental commercial undertaking
२. भांडवली स्वरुपाच्या इतर रकमा	0.00	2. Other receipts of capital nature
३. शिल्लक: वस्तू सेवा व हस्तांतरित रकमांच्या सर्व व्यवहारातील तूट	24,530.83	3. Balance : deficit on all transaction in goods & services and transfers
एकूण	**15,197.04**	**Total**

Source : Maharashtra State Budget Publication, 2016-17

PUBLIC FINANCE

TABLE No.28.17

Changes in Financial Assets: Capital Account of Govt.ADM. & Dept. Commercial Undertakings -15)

(₹ कोटी / ₹ Crore)

आवक	प्रत्यक्ष Actuals	Incomings
(4)	(5)	(4)
१. कर्जे व आगाऊ रकमा यांची परतफेड	975.08	4. Repayment of loans and advances
२. शिल्लक : वित्तीय संपत्तीतील निव्वळ वाढ	7,098.36	5. Balance : Net increase in financial assets
३. एकूण	**8,073.44**	**3. Total**

Source : Maharashtra State Budget Publication ,2016-17

२८. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक /
लेखा -३ सी /
शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा /
(2014-

	जावक (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Outgoings (1)
1	सरकारी ऋणांची परतफेड	15,180.68	1. Repayment of public debt.
1.1	राज्य शासानाचे देशांतर्गत ऋण	14,294.44	1.1. Internal debt. Of the State Government.
1.2	केंद्र सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	886.24	1.2. Loans and advances from the Central Government.
2	शिल्लक : वित्तीय दायित्वातील वाढ	29,783.11	2. Balance : Net increase in financial liabilities
	एकूण	**44,963.79**	**Total**

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१६-१७

28. लोकवित्त /
तक्ता क्रमांक /
रोख रकमा व भांडवल यांचा ताळमेळ : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा लेखा /
(2014-

	जावक (1)	प्रत्यक्ष Actuals	Outgoings (1)
१	शिल्लक : वस्तू व सेवा यांच्या सर्व व्यवहारातील तूट (लेखा ३ ए ची संतुलन करणारी बाब)	24,530.83	1. Deficit on all transactions in goods and services (Balancing item in Accounts 3-A).
२	शिल्लक : वित्तीय संपत्तीतील निव्वळ वाढ (लेखा ३ बी ची संतुलन करणारी बाब)	7,098.36	2. Net increase in financial assets. (Balancing item in Accounts 3-B)
३	रोख शिलकीतील वाढ	0.00	3. Increase in cash balance
४	**एकूण**	**31,629**	**4. Total**

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१६-१७

PUBLIC FINANCE
TABLE No.28.18
Account - 3 C
Changes in Financial Liabilities: Capital Account of Govt.ADM. & Dept. Commercial Undertakings -15)

(₹ कोटी / ₹ Crore)

	आवक (4)	प्रत्यक्ष Actuals (5)	Incomings (4)
4	सरकारी ऋण	35726.19	4. Public debt.
4.1	राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	35183.92	4.1. Internal debt. Of the State Government
4.2	केंद्र सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	542.27	4.2. Loans and advances from the Central Government.
5	आंतर राज्यीय तडजोड (निव्वळ)	0.00	5. Inter-State settlement (net)
6	अल्पबचत, भविष्य निर्वाह निधी इत्यादी (निव्वळ)*	4578.24	6. Interest bearing obligations*(net)
7	रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा (निव्वळ)	0.00	7. Cash balance investment account (net)
8	इतर ऋण (निव्वळ)	4659.36	8. Other debts (net)
	एकूण	**44963.79**	**Total**

Note :Figures may not tally due to rounding

Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief) 2016-17

* Includes Provident Fund, Reserve Fund & Deposits Bearing Interest (net)

PUBLIC FINANCE
TABLE No.28.19
Cash and Capital Reconciliation: Account of Govt.ADM. & Dept. Commercial Undertakings -15)

(₹ कोटी / ₹ Crore)

	आवक (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Incomings (3)
१.	शिल्लक : वित्तीय दायित्वातील निव्वळ वाढ (लेखा ३ सी ची संतुलन करणारी बाब)	29,783.11	1. Net increase in financial Liabilities (Balancing item in Accounts 3-C)
२.	रोख शिलकीतील घट	1,846.08	2. Decrease in cash balance
३.	**एकूण**	31,629	**7. Total**

Source : Maharashtra State Budget Publication , 2016-17

२९. किंमती आणि निर्देशांक

२९.१ या विभागात शेतीमाल व इतर आवश्यक वस्तू, सोने व चांदी यांच्या किंमती, अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचा निर्देशांक, कामगार शेतमजूर व अश्रमिक कर्मचारी यांचे करिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक, नागरी व ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतीचे निदेशांक यासंबंधीची माहिती दिली आहे.

२९.२ भारत सरकारचे आर्थिक सल्लागार यांच्या कार्यालयातर्फे प्रसिध्द होणाऱ्या ''अपेंडिक्स टु इन्डेक्स नंबर ऑफ होलसेल प्राईजेस इन इंडिया'' सुधारित मालिका, ह्या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याच्या पध्दतीबाबत सविस्तर माहिती दिली आहे. कामगार आयुक्त महाराष्ट्र शासन, प्रसिध्द करीत असलेल्या कामगार राजपत्र या प्रकाशनाच्या डिसेंबर १९६५ च्या अंकात मुंबई व सोलापूर केंद्रांसाठी तयार करावयाच्या नवीन निर्देशांकांच्या व्याप्ती व पध्दतीबाबतची सविस्तर माहिती दिली आहे; तर जळगाव व नागपूर केंद्रांसाठी ती माहिती जानेवारी १९६६ च्या अंकात दिली आहे. पुणे केंद्रासंबंधीची माहिती ऑगस्ट १९६५ च्या अंकात आणि नांदेड व औरंगाबाद केंद्राविषयीची माहिती मार्च १९६६ च्या अंकात दिली आहे "इंडियन लेबर जर्नल, खंड ५ अंक ११'' या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याची पध्दत व त्याची व्याप्ती या बद्दल सविस्तर माहिती दिलेली आहे. केंद्रीय सांख्यिकी संघटना श्रमिकेत्तर कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक तयार करते. त्यासाठी १९६० हे पायाभूत वर्ष घेतले आहे. महाराष्ट्रात बृहन्मुंबई, पुणे व नागपूर ह्या केंद्रांसाठी निर्देशांक तयार केले आहेत. केंद्रीय सांख्यिकी संघटनने प्रसिध्द केलेल्या ''मंथली ॲबस्ट्रॅक्ट ऑफ स्टॅटिस्टिक्स'' ह्या प्रकाशनाच्या ऑगस्ट १९६६ च्या अंकात निर्देशांक तयार करावयाची पध्दत व व्याप्ती ह्यासंबंधी स्पष्टीकरण दिले आहे. "महाराष्ट्र अर्थ व सांख्यिकी त्रैमासिक पत्रिका'' ह्या प्रकाशनाच्या ऑक्टोबर-डिसेंबर १९७९ च्या अंकात निर्देशांक काढण्याची पध्दत प्रसिध्द केली आहे.

29. PRICES AND INDICES

29.1. Information on prices of agricultural & other commodities, gold & silver, All-India wholesale price index number, consumer price index numbers for workers, agricultural labour non-manual employees and retail price index numbers for urban and rural Maharashtra is given in this section.

29.2. The details of the method of construction of the index is given in the ''Appendix to index number of wholesale prices in India'' revised series, issued by the Office of the Economic Adviser to the Government of India. The details, regarding the scope and method of compilation of the new index for Mumbai and Solapur are given in December 1965 issue, for Jalgaon and Nagpur in January 1966 issue, for Pune in August 1965 issue and for Nanded and Aurangabad in March 1966 issue, of the Labour Gazette issued by the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra. The details of the method of construction and scope of the index is given in Indian Labour Journal, Vol. V, No. II. Consumer price index number for non-manual employees is compiled by the Certral Statistical Organisation. The year 1960 is adopted as base. For Maharashtra, index is worked out for Brihan Mumbai, Pune and Nagpur centres. The method and scope of the index is explained in 'Monthly Abtract of Statistics. August 1966' published by the Central Statistical Organisation. The methodology has been published in the 'October-December 1979 issue' of the Maharashtra Quarterly Bulletin of Economics and Statistics.

२९. किंमती निर्देशांक /
तक्ता क्रमांक/
मुंबई बाजारातील काही शेती व इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किंमती /
(२०१४-

वस्तू	जात	एप्रिल April	मे May	जून June	जुलै July	ऑगस्ट August	सप्टेंबर September
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
बाजरी	खानदेश नं. १ / २	2,600	2,600	2,306	1,961	1,850	1,850
कडधाये :							
उडीद	खानदेश	5,300	5,300	5,352	5,592	5,700	5,765
मूग	हरवा /चिनाई	6,500	6,500	6,678	6,848	6,893	7,062
मसूर	जाडी	4,750	4,750	4,904	5,138	5,205	5,312
तूर	सफेद	7,300	7,300	6,968	6,680	N.A.	N.A.
हरभरा	पिवळा	4,950	4,950	4,825	4,627	4,409	4,370
चवळी	सफेद	7,500	7,500	7,068	6,565	6,007	5,835
राजमा		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
डाळी :							
हरभरा डाळ		4,500	4,500	4,324	4,067	3,948	3,935
तूर डाळ		7,300	7,300	6,968	6,680	6,609	6,720
तेलबिया :							
शेंगदाणा	जाडी	6,250	6,250	5,990	6,112	6,386	6,514
एरंडी		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
जवस		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
तेले :							
शेंगदाणा तेल		7,541	7,584	7,436	7,871	7,752	7,794
एरंडेल तेल		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
जवस तेल		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
खोबरेल तेल		14,974	15,413	13,667	14,805	16,243	15,806
पेंड :							
शेंगदाणा पेंड		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
जवस पेंड		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
गूळ	कोल्हापूर नं. १/२	3,500	3,500	3,412	3,519	4,209	4,775
साखर	एम - ३०/एस ३०-	3,301	3,305	3,182	3,259	3,212	3,177
गहू		3,000	3,000	2,706	2,581	2,514	2,515
ज्वारी		2,600	2,600	2,448	2,348	2,382	2,350
भूईमुग		4,220	3,998	3,976	4,074	4,648	5,002
सूर्यफूल		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
दूध		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
लोणी		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
मिरची	घाटी / ब्याडगी / मद्रास /संकेश्वर	7,375	7,500	7500	8019	8,443	10,254
हळद	राजापूरी	9,375	9,500	9020	9606	10,886	12,958
सुंठ		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
आले	विरंजित	12,354	18,400	18890	20288	24,863	30,500
बटाटे (१० कि.ग्र.)	फारुकाबाद	1,509	1,607	1708	1820	1,977	2,008
कांदे (१० कि.ग्र.)	नाशिक नं . १/२	935	1,136	1722	2176	1,878	1,552

PRICES AND INDICES

TABLE NO. 29.1

Wholesale Prices* of Certain Agricultural and Other Essential Commodities at Mumbai Market -15)

(प्रती क्विंटल महिना अखेरच्या किंमती ₹) (Month end Prices in ₹ per quintal)

ऑक्टोंबर October (9)	नोव्हेंबर November (10)	डिसेंबर December (11)	जानेवारी January (12)	फेब्रुवारी February (13)	मार्च March (14)	Variety (2)	Commodity (1)
1,850	1,792	1,750	1,750	1,689	1,658	Khandesh No.1/2	Bajari
							Pulses:
5,750	5,794	5,957	6,002	6,036	6,026	Khandesh	Udid
7,256	7,373	7,557	7,857	7,777	8,258	Green /Chinai	Moong
5,365	5,480	5,654	5,840	6,072	6,225	Bold	Masur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	White	Tur
4,400	4,474	4,504	4,602	4,145	4,643	Yellow	Gram
5,850	5,838	5,815	5,946	5,877	5,708	White	Chavali
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Rajma
							Dals:
3,915	3,790	3,765	3,921	4,190	4,209		Gram dal
6,750	6,736	6,772	6,984	7,272	7,432		Turdal
							Oil Seeds:
6,500	6,485	6,489	6,740	6,727	6,697	Bold	Groundnut
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Castor seed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Linseed
							Oils:
8,570	8,397	8,323	9,953	9,586	9,429		Groundnut oil
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Castor Oil
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Linseed Oil
14,925	13,166	12,949	13,103	13,169	12,139	White	Copra Oil
							Cakes:
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Groundnut cake
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Linseed cake
4,464	3,750	3,330	3,363	3,255	3,236	Kolhapur No.1/2	Gur
3,088	3,016	2,870	2,826	2,801	2,672	M-30/S-30	Sugar
2,500	2,500	2,508	2,567	2,581	2,619		Wheat
2,350	2,238	2,231	2,230	2,314	2,218		Jowar
4,958	5,270	4,833	5,162	4,983	5,088		Groundnut
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Sunflower
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Milk
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Butter
11,395	10,660	11,196	10,123	11,564	13,136	Ghati/Bedgi/ Madras/Sankeshwar	Chillies
12,590	11,280	12,174	12,654	13,118	14,068		Turmeric
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Sunth
31,238	28,640	29,288	29,692	29,545	29,750		Ginger
2,061	2,167	1,924	1,263	1,082	1,047	Farukabad	Potatoes (10 kg)
1,561	1,821	1,805	1,435	1,500	1,421	Nashik No.1/2	Onions (10 kg)

तक्ता क्रमांक /

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
भाज्या :							
कोबी		468	527	1,084	1,288	1,068	1,023
वांगी		1,004	1,110	2,296	1,398	1,680	1,873
गवार		2,940	2,010	3,068	4,033	4,328	4,134
भेंडी		2,090	1,781	2,288	2,526	3,038	2,388
कच्ची केळी (१०० किलो)		815	670	556	674	733	692
कोंबडया व बदके (प्रत्येक पक्षी)							
बदके		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
अंडी :		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
मटण		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
मासे		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
खोबरे (१०० किलो)		10,250	13,200	12,620	15,760	19,307	22,010
नारळ ('०००) कालिकत (१२५ ते १५०)		1,419	1,464	1,483	1,361	1,695	1,656
कापूस		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

टिप – १) * संबंधित महिन्यात निदर्शनास आलेली न्युनतम किंमत आणि सर्वोच्च किंमत यांची सरासरी २) N.A. - उपलब्ध नाही /

आधार : मुंबई कृषि उत्पन्न बाजार समिती, मुंबई /

TABLE NO. 29.1-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	(1)
							Vegetables:
840	576	815	1,196	1,308	904		Cabbage
1,438	2,224	2,400	2,011	1,433	1,171		Brinjals
2,680	3,380	3,968	4,818	4,683	4,812		Gawar
1,656	2,578	3,114	3,511	3,069	3,242		Bhendi
784	819	831	732	779	663		Raw banana
							Poultry (per Bird)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Duck
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		**Eggs:**
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Mutton
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Fish
23,083	21,920	21,740	20,230	19,090	19,068		Copra (100 kg)
1,635	1,202	1609	1806	1,309	1,586		Coconut ('000)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Cotton

Note : 1) *Average of highest and lowest prices observed in the corresponding month 2) Not available

Source : Mumbai Agricultural Produce Market Committee, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक / तक्ता क्रमांक / वस्तूंचा गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किंमती निर्देशांक / (2014-

गट आणि उपगट	भार	आर्थिक वर्षाची सरासरी	मासिक सरासरी /				
			एप्रिल	मे	जून	जुलै	ऑगस्ट
	Weight	Financial year Average	April	May	June	July	August
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
(१) मूलभूत वस्तु	20.12	248.8	242.4	246.8	250.3	256.6	261.2
(अ) अन्न गट	14.34	253.4	239	244.6	250.1	258.7	265.3
(अ) अन्न धान्ये (१ + २)	4.09	235.0	230.2	230.5	231.7	235.3	237.3
(१) तृणधान्ये	3.37	233.6	230.5	230.4	231.9	235.6	237
(२) कडधान्ये	0.72	241.4	228.9	231.2	231.1	234.1	239
(ब) भाजीपाला व फळे	3.84	257.3	225.4	235.5	248.7	285.6	303.4
(क) दूध व दुधाचे पदार्थ	3.24	242.6	230.5	233.6	237.6	237.7	245
(ड) मांस, मासे व अंडी	2.41	282.3	279.6	289.6	292.9	273.5	269.8
(इ) मसाले व मसाल्याचे पदार्थ	0.57	298.8	266	275.3	279.2	301.9	308.8
(फ) इतर अन्न पदार्थ	0.18	249.4	252.5	256.9	259.7	259.7	251.4
(ब) अन्नधान्येतर पदार्थ	4.26	212.1	216.9	218.8	216.2	217.2	218.9
(अ) तंतू	0.88	215.3	235.3	237.6	236.5	232.6	225.4
(ब) तेल बियाणे	1.78	208.9	210.8	217.6	212.1	214	218.3
(क) इतर अन्नधान्येतर पदार्थ	1.39	215.6	216.7	214.9	215.6	215.1	214.8
(क) खनिजे	1.52	308.5	345.6	346	347	347.3	341.2
(२) इंधन,शक्ती,दिवाबत्ती व वंगण	14.91	203.5	211.8	212.1	212.3	214.6	214
(अ) कोळसा (खाणीतील)	2.09	189.8	189.8	189.8	189.8	189.8	189.8
(ब) खनिज तेले	9.36	219.6	233.1	233.5	233.8	237.6	236.5
(क) विद्युत	3.45	168.0	167.6	167.6	167.6	167.4	167.4
(३) उत्पादित पक्का माल	64.97	155.1	154.6	155.1	155.4	156	156.1
(अ) अन्न पदार्थ	9.97	172.9	171.6	172.8	173.3	175.1	175.5
(ब) पेय द्रव्ये, तंबाखू, तंबाखूचे पदार्थ	1.76	200.8	197.4	197.6	198.1	199.9	201.6
(क) कापड	7.33	142.6	143.1	144	144.1	144.3	144.1
(ड) लाकूड, लाकडाच्या वस्तु	0.59	187.8	189	186.9	186.9	185.7	185.9
(इ) कागद, कागदाच्या वस्तु	2.03	150.7	149.4	149.4	149.5	149.8	150.1
(फ) चामडे, चामडयाच्या वस्तू	0.84	145.0	144.9	144.3	145.8	147.9	146.5
(ग) रबर व प्लॅस्टिकच्या वस्तू	2.99	149.9	150.1	149.8	150.1	150.6	151.1
(ह) रसायने व रासायनिक पदार्थ	12.02	152.8	153.2	153.1	153.3	154	154.1
(ई) अधातू खनिज पदार्थ	2.56	172.9	166.7	167.9	169	169.5	171.2
(ज) मूलभूत धातू,मिश्रधातू व धातुच्या वस्तु	10.75	165.6	166.5	166.9	166.9	167.1	166.7
(ख) यंत्रसामग्री व यांत्रिक अवजारे	8.93	134.6	133.4	133.8	134.5	134.7	134.7
(ल) परिवहन सामग्री व सुटे भाग	5.21	136.2	135.7	135.8	136.1	136.1	136
(म) उत्पादन करणारे इतर संकीर्ण उद्योग	…	…	…	…	…	…	…
सर्व वस्तु	**100.00**	**181.2**	**180.8**	**182**	**183**	**185**	**185.9**

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई. /

PRICES AND INDICES
TABLE NO. 29.2
All India Wholesale price index by groups and sub-groups of commodities
-15)

पायाभूत वर्ष / Base year 2004-05 = 100)

Monthly Average							
सप्टेंबर	ऑक्टोबर	नोव्हेंबर	डिसेंबर	जानेवारी	फेब्रुवारी	मार्च	
September	October	November	December	January	February	March	Groups and Sub-Groups
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(1)
257.8	253.3	250.8	244.4	242.1	240.9	239	**(I) Primary Articles**
262.2	258.6	257.6	252.1	252.4	250.7	249.3	(A) Food Group
237	235.9	236	235	237.6	237.6	235.7	(a) Food grains (1+2)
236.2	235.4	235	233.3	233.8	233.5	231.1	(i) Cereals
240.9	238.2	240.5	243	255.4	256.7	257.8	(ii) Pulses
290.8	272.8	265	248.3	246	234.9	231.6	(b) Fruits & vegetables
245.3	246.4	246.9	246.5	247.3	247.4	247.3	(c) Milk and Milk Products
272.9	281.1	285.7	282.4	281.3	288.4	290.1	(d) Eggs, Fish & Meat
304.8	302.8	305.5	306	310.2	314.3	311.1	(e) Condiments & Spices
252	256.4	250.3	245.9	243.6	233.9	230.4	(f) Other food articles
214.6	210	208.5	207.9	207.4	205.8	202.6	(B) Non food Articles
221.7	205	202.6	203.2	198.3	191.8	193.4	(a) Fibres
212.4	205.6	203.7	201.7	203.3	202.6	204.4	(b) Oil seeds
217.5	217.5	216.9	216.2	217	213.8	211.6	(c) Other Non food articles
337	324.3	305.9	274	242.9	247.7	243.3	(C) Minerals
213.4	210.8	200.1	194.6	189	181.2	188	**(II) Fuel, Power, Light & Lubricants**
189.8	189.8	189.8	189.8	189.8	189.8	189.8	(a) Coal Mining
235.6	231.4	214.4	205.6	196.7	183.4	194.1	(b) Mineral oils
167.6	167.6	167.6	167.6	167.6	170.1	170.5	(c) Electricity
156	155.9	155.2	154.7	154.5	154	153.9	**(III) Manufactured Products**
174.3	173.9	173.3	172	171.9	170.6	170.1	(a) Food Products
201.6	201.3	201.9	202	201.8	202.7	203.2	(b) Beverages, Tobacco, Tobacco Product
144	143.2	142	141.2	140.6	140.4	140.4	(c) Textiles
186.9	187.1	187.4	189.1	189.3	189.5	189.7	(d) Wood & wood products
150.8	151.2	151.1	151.1	151.3	151.4	152.9	(e) Paper & paper products
147.6	146.2	146.1	144.3	142.6	142	142.3	(f) Leather & leather Products
151.4	151	150.2	149.4	148.5	147.9	148.3	(g) Rubber & plastic products
153.6	153.4	153.2	152.4	151.5	150.6	150.9	(h) Chemical & chemical products
175.1	176.2	175.2	173.6	174.9	176.2	178.7	(i) Non metallic Mineral products
166.1	166.6	165.1	164.7	164.6	163.6	161.9	(j) Basic Metal, alloys & metal products
134.9	134.9	134.7	134.6	135.3	135.2	135	(k) Machinery & Machine tools
135.9	136	135.9	136	136.9	137.1	137.3	(l) Transports, Eqpt. & parts
							(m) Other Misc. Manufacturing Industries
185	**183.7**	**181.2**	**178.7**	**177.3**	**175.6**	**176.1**	**All Commodities**

Source : Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.3

राज्यातील निवडक केंद्रामधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमती निर्देशांक / Consumer Price Index for the Working Class of selected Centre in the State (2014-15)

(पायाभूत वर्ष / Base year 2001= 100)

महिना वर्ष Month and Year	अन्न गट Food	पान, सुपारी तंबाखू इ. Pan, Supari, Tobacco, etc.	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Light	घरभाडे House Rent	कापड व बिछाना Clothing and Bedding	संकीर्ण Miscella-neous	ग्राहक किंमतींचा निर्देशांक Consumer price Index
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
मुंबई / Mumbai							
2000-01	541	546	335	743	364	476	512
2005-06	622	743	546	1149	380	583	613
2010-11	191	171	188	158	144	167	178
2012-13	232	229	252	202	180	197	218
2013-14	260	261	274	226	189	215	242
2014-15	284	285	300	252	193	229	262
एप्रिल / April 2014	268	274	289	238	191	221	250
मे / May 2014	272	276	300	235	191	222	253
जून / June 2014	--	--	--	--	--	--	257
जुलै / July 2014	284	278	304	252	193	224	262
ऑगस्ट / August 2014	288	280	299	252	193	225	264
सप्टेंबर / September 2014	285	281	304	252	193	225	263
ऑक्टोंबर / October 2014	282	282	304	252	193	229	262
नोव्हेंबर / November 2014	284	286	307	252	193	232	264
डिसेंबर / December 2014	289	293	306	252	195	235	267
जानेवारी / January 2015	290	293	306	264	195	236	270
फेब्रुवारी / February 2015	289	294	291	264	195	236	268
मार्च / March 2015	291	295	289	264	196	236	269
पुणे / Pune							
2000-01	513	668	682	589	319	500	501
2005-06	615	769	672	791	374	576	592
2010-11	203	169	161	183	162	171	185
2012-13	247	239	203	203	200	204	221
2013-14	280	266	214	211	213	219	242
2014-15	299	298	229	219	226	235	257
एप्रिल / April 2014	288	288	211	215	226	231	250
मे / May 2014	293	288	227	215	225	230	253
जून / June 2014	--	--	--	--	--	--	252
जुलै / July 2014	295	288	230	219	225	236	256
ऑगस्ट / August 2014	305	303	228	219	225	236	260
सप्टेंबर / September 2014	307	304	231	219	225	235	261
ऑक्टोंबर / October 2014	302	305	231	219	225	235	259
नोव्हेंबर / November 2014	300	298	231	219	226	235	258
डिसेंबर / December 2014	298	298	234	219	226	237	258
जानेवारी / January 2015	300	301	234	222	226	236	259
फेब्रुवारी / February 2015	300	301	233	222	226	236	259
मार्च / March 2015	305	301	233	222	226	237	261

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.3 - Contd.

महिना वर्ष Month and Year	अन्न गट Food	पान, सुपारी तंबाखू इ. Pan, Supari, Tobacco, etc.	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Light	घरभाडे House Rent	कापड व बिछाना Clothing and Bedding	संकीर्ण Miscella-neous	ग्राहक किंमतींचा निर्देशांक Consumer price Index
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
सोलापूर / Solapur							
2000-01	451	614	388	681	339	509	466
2005-06	503	665	525	1002	355	582	543
2010-11	189	173	153	233	126	164	182
2012-13	228	240	209	260	176	190	220
2013-14	260	281	231	267	202	209	246
2014-15	283	307	269	277	206	223	245
एप्रिल / April 2014	270	308	235	272	204	223	256
मे / May 2014	270	306	246	272	204	223	257
जून / June 2014	--	--	--	--	--	--	255
जुलै / July 2014	280	306	247	277	204	223	262
ऑगस्ट / August 2014	284	306	246	277	204	223	264
सप्टेंबर / September 2014	278	306	248	277	204	223	262
ऑक्टोंबर / October 2014	283	306	290	277	204	226	267
नोव्हेंबर / November 2014	287	306	289	277	204	226	270
डिसेंबर / December 2014	291	307	288	277	209	223	271
जानेवारी / January 2015	291	307	294	281	209	223	272
फेब्रुवारी / February 2015	291	307	288	281	209	222	272
मार्च / March 2015	291	307	284	281	209	223	272
कोल्हापूर / Kolhapur							
2000-01	489	661	447	336	314	516	466
2005-06	585	733	595	506	385	650	579
2010-11	191	187	199	198	147	167	184
2012-13	236	266	262	236	180	197	226
2013-14	258	290	287	252	197	213	245
2014-15	262	335	308	267	203	228	255
एप्रिल / April 2014	250	318	283	260	200	225	246
मे / May 2014	257	313	310	260	200	218	249
जून / June 2014	262	313	305	260	200	218	251
जुलै / July 2014	268	313	308	268	200	218	256
ऑगस्ट / August 2014	267	344	322	268	200	224	257
सप्टेंबर / September 2014	260	344	311	268	204	227	255
ऑक्टोंबर / October 2014	265	344	312	268	204	227	257
नोव्हेंबर / November 2014	270	340	310	268	204	227	259
डिसेंबर / December 2014	262	340	312	268	206	232	257
जानेवारी / January 2015	260	350	312	273	206	239	259
फेब्रुवारी / February 2015	263	350	311	273	206	239	260
मार्च / March 2015	262	350	300	273	206	239	259

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.3 - Contd.

महिना वर्ष Month and Year	अन्न गट Food	पान, सुपारी तंबाखू इ. Pan, Supari, Tobacco, etc.	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Light	घरभाडे House Rent	कापड व बिछाना Clothing and Bedding	संकीर्ण Miscella-neous	ग्राहक किंमतींचा निर्देशांक Consumer price Index
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
नाशिक / Nashik							
2000-01	461	594	497	658	342	480	477
2005-06	520	763	554	1064	383	588	581
2010-11	202	151	163	238	125	144	186
2012-13	233	214	206	308	166	179	228
2013-14	258	237	216	320	176	188	244
2014-15	279	276	229	337	190	200	261
एप्रिल / April 2014	256	236	215	326	180	192	246
मे / May 2014	264	238	228	325	180	193	250
जून / June 2014	--	--	--	--	--	--	253
जुलै / July 2014	274	238	230	336	180	194	257
ऑगस्ट / August 2014	285	288	230	336	192	203	265
सप्टेंबर / September 2014	284	288	233	336	193	202	265
ऑक्टोंबर / October 2014	285	285	233	336	193	202	265
नोव्हेंबर / November 2014	286	289	231	336	193	201	265
डिसेंबर / December 2014	284	289	234	336	193	204	266
जानेवारी / January 2015	283	293	234	346	193	205	267
फेब्रुवारी / February 2015	282	293	232	346	194	204	267
मार्च / March 2015	282	298	224	346	194	205	267
जळगाव / Jalgaon							
2000-01	477	691	401	266	294	534	449
2005-06	549	837	511	365	313	660	530
2010-11	195	192	219	163	187	174	186
2012-13	241	278	294	198	231	211	230
2013-14	262	336	324	218	243	228	251
2014-15	266	370	352	234	236	238	261
एप्रिल / April 2014	262	360	321	224	237	236	253
मे / May 2014	263	359	360	224	237	233	256
जून / June 2014	265	360	352	224	237	235	257
जुलै / July 2014	276	360	353	232	236	235	264
ऑगस्ट / August 2014	270	360	375	232	236	241	264
सप्टेंबर / September 2014	267	367	355	232	236	241	261
ऑक्टोंबर / October 2014	268	368	356	232	236	239	261
नोव्हेंबर / November 2014	270	380	353	232	236	238	262
डिसेंबर / December 2014	266	379	357	232	236	241	261
जानेवारी / January 2015	263	378	356	248	236	241	263
फेब्रुवारी / February 2015	264	384	355	248	236	240	263
मार्च / March 2015	263	386	335	248	236	241	261

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.3 - Contd.

महिना वर्ष Month and Year	अन्न गट Food	पान, सुपारी तंबाखू इ. Pan, Supari, Tobacco, etc.	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Light	घरभाडे House Rent	कापड व बिछाना Clothing and Bedding	संकीर्ण Miscella-neous	ग्राहक किंमतींचा निर्देशांक Consumer price Index
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
अकोला / Akola							
2000-01	466	791	481	257	430	502	459
2005-06	526	768	532	476	448	589	533
2010-11	170	157	232	186	127	161	175
2012-13	210	224	315	209	164	196	216
2013-14	231	257	350	221	181	218	238
2014-15	220	284	388	238	189	228	243
एप्रिल / April 2014	200	259	341	230	187	226	226
मे / May 2014	204	259	392	230	187	226	233
जून / June 2014	210	276	388	230	187	224	236
जुलै / July 2014	221	276	389	237	189	225	242
ऑगस्ट / August 2014	218	276	416	237	189	230	245
सप्टेंबर / September 2014	221	278	392	237	189	231	244
ऑक्टोंबर / October 2014	218	295	393	237	189	231	243
नोव्हेंबर / November 2014	233	295	390	237	189	227	249
डिसेंबर / December 2014	223	295	395	237	190	229	246
जानेवारी / January 2015	227	302	394	247	191	228	248
फेब्रुवारी / February 2015	229	302	392	247	192	228	249
मार्च / March 2015	234	300	368	247	194	230	249
नागपूर / Nagpur							
2000-01	439	708	437	726	289	486	469
2005-06	497	739	539	1036	316	590	559
2010-11	205	192	170	314	130	161	207
2012-13	244	266	214	360	168	188	246
2013-14	280	285	223	375	181	198	268
2014-15	294	311	238	392	191	204	281
एप्रिल / April 2014	277	286	221	384	185	202	270
मे / May 2014	284	288	238	384	188	202	274
जून / June 2014	--	--	--	--	--	--	276
जुलै / July 2014	309	301	239	392	190	207	288
ऑगस्ट / August 2014	311	305	237	392	190	206	289
सप्टेंबर / September 2014	298	317	240	392	190	208	284
ऑक्टोंबर / October 2014	294	317	241	392	193	200	281
नोव्हेंबर / November 2014	293	318	240	392	185	204	281
डिसेंबर / December 2014	292	319	242	392	191	204	281
जानेवारी / January 2015	292	319	242	399	194	203	282
फेब्रुवारी / February 2015	291	318	241	399	195	203	282
मार्च / March 2015	294	328	232	399	195	207	284

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.3 - Contd.

महिना वर्ष Month and Year	अन्न गट Food	पान, सुपारी तंबाखू इ. Pan, Supari, Tobacco, etc.	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Light	घरभाडे House Rent	कापड व बिछाना Clothing and Bedding	संकीर्ण Miscella-neous	ग्राहक किंमतींचा निर्देशांक Consumer price Index
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
औरंगाबाद / Aurangabad							
2000-01	483	643	376	320	500	582	479
2005-06	503	666	482	366	560	639	518
2010-11	188	203	217	196	161	158	183
2012-13	239	284	290	265	189	194	234
2013-14	266	306	319	300	198	209	258
2014-15	276	356	347	327	187	224	273
एप्रिल / April 2014	274	336	311	312	189	215	264
मे / May 2014	268	337	354	312	189	218	266
जून / June 2014	273	342	347	312	189	216	267
जुलै / July 2014	282	343	349	325	189	216	274
ऑगस्ट / August 2014	279	343	370	325	189	220	274
सप्टेंबर / September 2014	278	345	351	325	186	219	272
ऑक्टोंबर / October 2014	275	365	352	325	186	218	271
नोव्हेंबर / November 2014	275	366	349	325	186	232	275
डिसेंबर / December 2014	275	366	353	325	186	233	275
जानेवारी / January 2015	276	378	352	344	186	232	279
फेब्रुवारी / February 2015	279	378	350	344	186	232	280
मार्च / March 2015	275	377	331	344	186	233	277
नांदेड / Nanded							
2000-01	459	656	446	292	385	557	466
2005-06	478	677	490	321	388	570	479
2010-11	187	192	211	314	143	165	200
2012-13	232	267	272	417	164	201	251
2013-14	261	300	297.25	448	174	212	275
2014-15	270	329	319	482	165	228	289
एप्रिल / April 2014	254	295	294	468	160	215	274
मे / May 2014	252	307	328	468	164	221	278
जून / June 2014	257	307	318	468	164	221	279
जुलै / July 2014	269	307	318	481	164	221	287
ऑगस्ट / August 2014	274	326	336	481	158	228	292
सप्टेंबर / September 2014	272	325	320	481	158	228	290
ऑक्टोंबर / October 2014	274	344	321	481	159	232	292
नोव्हेंबर / November 2014	278	340	318	481	166	230	294
डिसेंबर / December 2014	277	338	322	481	164	232	294
जानेवारी / January 2015	278	351	324	497	171	232	297
फेब्रुवारी / February 2015	278	351	323	497	172	235	298
मार्च / March 2015	275	351	307	497	175	235	296

आधार : कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Office of the Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.4

राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगाराकरिता ग्राहक किंमती निर्देशांक (वार्षिक) /

Consumer Price Index for the Working Class of selected Centres in the State (Yearly)

(2014-15)

(पायाभूत वर्ष / Base year 2001= 100)

वर्ष Year (1)	अन्न Food (2)	संकीर्ण Miscellaneous (3)	ग्राहक किंमती निर्देशांक C.P. Index (4)
		केंद्र / Centre **मुंबई / Mumbai**	
2001	554	495	528
2005	615	573	611
2010	187	164	174
2012	225	191	212
2013	260	215	242
2014	284	229	262
		केंद्र / Centre **सोलापूर / Solapur**	
2001	449	524	471
2005	503	580	539
2010	185	163	179
2012	225	187	216
2013	260	209	227
2014	283	223	245
		केंद्र / Centre **नागपूर / Nagpur**	
2001	446	499	483
2005	494	588	554
2010	202	158	203
2012	235	185	240
2013	280	198	268
2014	294	204	281
		केंद्र / Centre **पुणे / Pune**	
2001	519	516	516
2005	609	569	589
2010	198	168	181
2012	242	199	217
2013	280	219	242
2014	299	235	257
		केंद्र / Centre **नाशिक / Nashik**	
2001	471	494	498
2005	514	587	576
2010	196	141	181
2012	227	176	223
2013	257	188	244
2014	279	200	261

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.4 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)
		केंद्र / Centre	
		कोल्हापूर / Kolhapur	
2001	501	531	477
2005	581	646	574
2010	186	166	180
2012	231	194	221
2013	258	213	245
2014	262	228	255
		केंद्र / Centre	
		अकोला / Akola	
2001	484	529	475
2005	522	584	529
2010	168	159	164
2012	204	189	209
2013	231	218	238
2014	220	228	243
		केंद्र / Centre	
		जळगांव / Jalgaon	
2001	488	548	469
2005	542	661	525
2010	190	170	181
2012	234	205	223
2013	262	228	251
2014	266	238	261
		केंद्र / Centre	
		नांदेड / Nanded	
2001	468	564	469
2005	555	666	543
2010	183	163	194
2012	227	197	245
2013	261	212	275
2014	270	228	289
		केंद्र / Centre	
		औरंगाबाद / Aurangabad	
2001	488	609	495
2005	560	710	576
2010	183	154	178
2012	231	191	226
2013	266	209	258
2014	276	224	273

आधार : कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Office of the Labour Commissioner , Govt. of Maharashtra, Mumbai.

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.5

औद्योगिक कामगारांकरिता अखिल भारतीय ग्राहक किंमती निर्देशांक / All India Consumer Price Index for Industrial Workers (2014-15)

(पायाभूत वर्ष / Base year 2001= 100)

वर्ष Year	गट / Group		
	अन्न Food	कापड Clothing	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index
(1)	(2)	(3)	(4)
2002-03	477	556	482
2003-04	495	338	500
2004-05	506	346	520
2005-06	527	355	542
2006-07	126	114	125
2007-08	136	118	133
2008-09	153	122	145
2009-10	176	128	163
2010-11	194	136	180
2011-12	206	155	195
2012-13	230	170	215
2013-14	259	181	236
2014-15	276	190	251

आधार:- श्रम मंत्रालय, श्रम केंद्र, भारत सरकार, सिमला.

Source:- Ministry of Labour Bureau, Government of India, Simla.

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.6

महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्वाच्या शेतीमालाच्या घाऊक किंमती

Wholesale Prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State (2014-15)

(प्रती क्विंटलची महिना अखेर असलेली घाऊक किंमत ₹)

(Month ending wholesale prices in ₹.per quintal)

अ.क्र. Sr. No.	वस्तू	बाजारपेठ	जात	जून June 2014	सप्टेंबर September 2014	डिसेंबर December 2014	मार्च March 2015	Variety	Market	Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
1	**गहू**	अखदा बालापूर	2189	1775	1800	1806	1620	2189	Akhadabalapur	**Wheat**
		अकोले	2189	1700	1706	1675	1688	2189	Akole	
		अकलुज	शरबती	1528	1570	1613	1546	Sharbati	Akluj	
		अमरावती	स्थानिक	1669	1800	1625	1850	Local	Amaravati	
		आंबेजोगाई	लाल	1527	1677	1479	1878	Red	Ambejogai	
		आंजणगाव सुर्जी	स्थानिक	1694	1498	1511	1604	Local	Anjangaon Surji	
		औसा	2189	1680	1498	1590	2041	2189	Ausa	
		बार्शी	---	1539	1585	1572	1777	---	Barshi	
		बार्शी - वैराग	स्थानिक	1749	1967	1995	2301	Local	Barshi - Vairag	
		बीड	संकरित	1602	1651	1786	1900	Hybrid	Beed	
		भोकर	---	1404	1421	1425	1428	---	Bhokar	
		भोकरदान	स्थानिक	1420	1434	1555	1409	Local	Bhokardan	
		भोकरदान पिंपळगाव रेणू	स्थानिक	1418	1445	1555	1410	Local	Bhokardan-Pimpalgao Renu	
		भूसावळ	स्थानिक	1281	1335	1335	1243	Local	Bhusaval	
		बुलढाणा	संकरित	1750	1900	1567	1260	Hybrid	Buldhana	
		चाळीसगांव	2189	1400	1574	1569	1467	2189	Chalisgaon	
		चिखली	स्थानिक	1403	1421	1533	1344	Local	Chikhali	
		चोपडा	स्थानिक	1232	1500	1557	1440	Local	Chopda	
		देवला	2189	1497	1587	1510	1404	2189	Devala	
		धामनगांव रेल्वे	संकरित	1311	1484	1471	1286	Hybrid	Dhamangaon Railway	
		धुळे	स्थानिक	1428	1502	1553	1406	Local	Dhule	
		डिग्रास	स्थानिक	1400	572	376	1168	Local	Digras	
		दोंडाईचा	---	1509	1536	1626	1553	---	Dondaicha	
		दुधानी	2189	1384	1474	1391	1741	2189	Dudhani	
		गंगापूर	स्थानिक	1569	1567	1582	1488	Local	Gangapur	
		गंगापूर	संकरित	1586	1540	1579	1536	Hybrid	Gangapur	
		गेवराई	---	1469	1508	1532	1629	---	Gevrai	
		हिंगोली	शरबती	1617	1609	1593	1662	Sharbati	Hingoli	
		जळगांव	2189	1380	1453	1463	1400	2189	Jalgaon	
		जळगांव	147	1394	1455	1474	1350	147	Jalgaon	
		जळगांव-जामोद	2189	1326	1414	1386	1325	2189	Jalgaon-Jamod	
		जळगांव जामोद-आसलगांव	2189	1362	1472	1400	1386	2189	Jalgaon Jamod-Aasalgaon	
		जालना	क्र.2	3500	2300	1751	2717	No.2	Jalna	
		जालना	147	1405	1481	1555	1411	147	Jalna	
		जामखेड	स्थानिक	2099	2167	2055	1964	Local	Jamkhed	
		जिंतूर	स्थानिक	1405	1434	1585	1501	Local	Jintur	
		जिंतूर	2189	1389	1300	1425	1475	2189	Jintur	
		जिंतूर - बोरी	2189	1392	1450	1475	1441	2189	Jintur - Bori	
		कळंब (ओ एस)	2189	1553	1612	1446	1879	2189	Kalamb (Os)	
		कारंजा	---	1550	1458	1474	1383	---	Karanja	
		खामगांव	स्थानिक	1361	1482	1470	1333	Local	Khamgaon	
		किले धारुर	पिवळा	1509	1549	1755	2000	Yellow	Kille Dharur	
		कोपरगांव	---	1510	1569	1568	1529	---	Kopargaon	
		कुर्डवाडी	---	1638	1399	1613	1704	---	Kurdwadi	
		लासलगाव	2189	1525	1578	1621	1579	2189	Lasalgaon	
		लातुर	2189	2063	2208	2114	1599	2189	Latur	
		लोनांद	2189	1775	1650	1688	1825	2189	Lonand	

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.6 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
		लोणार	स्थानिक	1384	1442	1496	1496	Local	Lonar	
		माजलगाव	पिवळा	1373	1369	1395	1491	Yellow	Majalgaon	
		मालेगाव	स्थानिक	1430	1536	1483	1526	Local	Malegaon	
		मंढाल	स्थानिक	1385	1446	1501	1415	Local	Mandhal	
		मंगलवेढा	---	1590	1709	1650	1878	---	Mangalwedha	
		मंगरुलपीर	स्थानिक	1421	1420	1470	1571	Local	Mangrulpeer	
		मनमाड	स्थानिक	1514	1624	1565	1509	Local	Manmad	
		मोहोल	शरबती	1541	1554	1448	1471	Sharbati	Mohol	
		मोर्शी	---	1413	1485	1481	1566	---	Morshi	
		मुर्तीजापूर	स्थानिक	1371	1482	1459	1314	Local	Murtizapur	
		मुरुम	बंसी	1640	1450	1667	2010	Bansi	Murum	
		नागपूर	स्थानिक	1475	1492	1514	1451	Local	Nagpur	
		नागपूर	शरबती	2188	2080	2142	2162	Sharbati	Nagpur	
		नांदुरा	---	1484	1482	1471	1411	---	Nandura	
		नंदूरबार	---	1498	1543	1604	1641	---	Nandurbar	
		नेर परासोपंत	संकरित	1507	1460	1600	1300	Hybrid	Ner Parasopant	
		नेवासा	2189	1508	1484	1494	1478	2189	Newasa	
		पंढरपूर	2189	1584	1618	1597	1549	2189	Pandharpur	
		परभणी	2189	1504	1553	1475	1623	2189	Parbhani	
		पर्ली-वैजनाथ	---	1253	1358	1402	1620	---	Parli-Vaijnath	
		परतूर	2189	1404	1487	1451	1454	2189	Partur	
		पाथर्डी	2189	1713	1833	1767	1750	2189	Pathardi	
		पथरी	स्थानिक	747	1611	891	1069	Local	Pathari	
		पुणे	2189	1979	1999	2447	2010	2189	Pune	
		पुणे	कल्याण सोना	1978	1953	1990	1826	Kalyan Sona	Pune	
		पुणे	शरबती	3566	3250	3275	3411	Sharbati	Pune	
		रहाटा	---	1459	1490	1541	1380	---	Rahata	
		राहुरी-वंबोरी	---	1541	1622	1599	1575	---	Rahuri-Vambori	
		रामटेक	---	1271	1475	1428	1310	---	Ramtek	
		रावेर	स्थानिक	1377	1413	1601	1390	Local	Raver	
		सैलू	---	1400	1523	1486	1448	---	Sailu	
		सांगली	स्थानिक	2209	2202	2266	2349	Local	Sangli	
		संगमनेर	---	1640	1537	1618	1788	---	Sangamner	
		सावनेर	---	1422	1413	1365	1329	---	Savner	
		शहादा	---	1530	1628	1647	1629	---	Shahada	
		शेगाव	स्थानिक	1474	1471	1393	1424	Local	Shegaon	
		शेगाव	2189	1520	1526	1542	1428	2189	Shevgaon	
		शेवगाव-बोढेगाव	2189	1429	1444	1497	1661	2189	Shevgaon-Bodhegaon	
		शिरपूर	स्थानिक	1448	1556	1613	1574	Local	Shirpur	
		शिरूर	---	1505	1499	1501	1559	---	Shirur	
		शिरूर	नं. 2	1100	1329	1340	1336	No. 2	Shirur	
		श्रीरामपूर	---	1623	1602	1562	1584	---	Shrirampur	
		सोलापूर	शरबती	2406	2422	2362	2337	Sharbati	Solapur	
		तेलहरा	स्थानिक	1345	1430	1402	1253	Local	Telhara	
		तुमसर	स्थानिक	1390	1423	1463	1381	Local	Tumsar	
		उमरखेड	पिवळा	1525	1567	1500	1488	Yellow	Umarkhed	
		वादवणी	---	1801	1688	1688	2050	---	Vadvani	
		वाशिम	2189	1540	1566	1566	1468	2189	Washim	
		येवला	स्थानिक	1460	1547	1530	1467	Local	Yeola	
		येवला	2189	1524	1668	1717	1503	2189	Yeola	
		यवतमाळ	---	1314	1483	1472	1405	---	Yeotmal	
2	**ज्वारी**	आहेरी	संकरित	1250	1000	1250	1379	Hybrid	Aheri	**Jowar**
		अखदाबलापूर	संकरित	1550	1550	1516	1436	Hybrid	Akhadabalapur	
		अमरावती	स्थानिक	1438	1613	1640	1825	Local	Amarawati	
		आंजणगाव सुर्जी	संकरित	1319	1437	1393	1408	Hybrid	Anjangaon Surji	
		औसा	संकरित	1048	1177	1180	1116	Hybrid	Ausa	
		औसा	सफेद	1480	1738	2107	1982	White	Ausa	

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.6 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
		बार्शी	---	1728	2144	2310	2388	---	Barshi	
		बार्शी	वसंत	1109	1260	1162	1100	Vasant	Barshi	
		बार्शी	पिवळी	1315	1654	2089	2067	Yellow	Barshi	
		बार्शी-वैराग	---	1841	1726	1604	1857	---	Barshi-Vairag	
		बीड	मालदांडी	2044	2058	2180	1951	Maldandi	Beed	
		भोकर	---	1319	1460	1394	1380	---	Bhokar	
		भोकरदान	काळी	1030	1226	1213	1106	Black	Bhokardan	
		भोकरदान-पिंपळगांव रेणू	काळी	1021	1238	1233	1109	Black	Bhokardan-Pimpalgaon Renu	
		भूसावळ	संकरित	1044	1122	1306	1249	Hybrid	Bhusawal	
		चाळीसगाव	सफेद	1250	1402	1364	1355	White	Chalisgaon	
		चीखली	संकरित	1035	1144	1115	1163	Hybrid	Chikhali	
		चोपडा	दादर	1511	1570	1698	1589	Dadar	Chopda	
		देवला	दादर	2012	2494	2099	1697	Dadar	Devala	
		धुळे	संकरित	1460	1460	1359	1428	Hybrid	Dhule	
		धुळे	दादर	1772	1879	2299	1628	Dadar	Dhule	
		दोंडाईचा	---	1151	1158	1366	1214	---	Dondaicha	
		दोंडाईचा	दादर	1787	1823	1822	2078	Dadar	Dondaicha	
		दुधानी	सफेद	1321	1419	1319	1822	White	Dound	
		गेवराई	रब्बी	1799	1662	2027	1528	Rabbi	Gevrai	
		जळगांव	संकरित	1075	1800	1447	1408	Hybrid	Jalgaon	
		जळगांव	दादर	1232	1492	1267	1420	Dadar	Jalgaon	
		जळगांव जामोद	संकरित	1038	1150	1500	1300	Hybrid	Jalgaon Jamod	
		जळगांव जामोद-आसलगाव	संकरित	1050	1138	1231	1229	Hybrid	Jalgaon Jamod-Aasalgaon	
		जालना	शालू	1842	1827	1900	1793	Shalu	Jalna	
		जामखेड	मालदांडी	2398	2464	2468	2301	Maldandi	Jamkhed	
		जिंतूर	रब्बी	1111	1364	1415	1315	Rabbi	Jintur	
		जिंतूर-बोरी	रब्बी	1033	1205	1212	1570	Rabbi	Jintur-Bori	
		कळंब	पिवळी	1525	1771	2155	2278	Yellow	Kalamb	
		कळंब	सफेद	1553	1539	1453	1681	White	Kalamb	
		कळंब	सुवर्ण	1030	1090	1146	1139	Gold	Kalamb	
		खामगांव	संकरित	1058	1174	1263	1280	Hybrid	Khamgaon	
		किल्ले धरूर	रब्बी	2000	1682	2127	2364	Rabbi	Kille Dharur	
		किल्ले धरूर	पिवळी	1526	1769	2204	2354	Yellow	Kille Dharur	
		कोपरगाव	---	1395	1416	1636	1473	---	Kopargaon	
		कोरेगाव	रब्बी	1700	1719	1625	1775	Rabbi	Koregaon	
		कुरडवाडी	---	1863	1997	1847	1680	---	Kurdwadi	
		लासलगाव	स्थानिक	1513	2600	2652	1675	Local	Lasalgaon	
		लातूर	संकरित	936	1120	1300	1600	Hybrid	Latur	
		लातूर	पिवळी	1550	1950	2269	2466	Yellow	Latur	
		लोनंद	स्थानिक	1800	1638	1750	1850	Local	Lonand	
		माजलगाव	रब्बी	1673	1655	1774	1747	Rabbi	Majalgaon	
		मालेगाव	सफेद	2031	1740	2138	2638	White	Malegaon	
		मंगलवेढा	मालदांडी	2067	2050	2048	1794	Maldandi	Mangalwedha	
		मोहोल	मालदांडी	1680	2092	1976	1811	Maldandi	Mohol	
		मोर्शी	---	1323	1450	1409	1407	---	Morshi	
		नांदेड	संकरित	1268	1230	1338	1153	Hybrid	Nanded	
		नांदुरा	संकरित	1158	1240	1326	1332	Hybrid	Nandura	
		नंदुरबार	---	1177	1464	1357	1440	---	Nandurbar	
		पंढरपूर	मालदांडी	1934	1864	2289	1851	Maldandi	Pandharpur	
		परळी-वैजनाथ	संकरित	1072	1179	1267	1118	Hybrid	Parli-Vaijnath	
		परतूर	शालू	1287	1860	1128	1342	Shalu	Partur	
		पाथर्डी	मालदांडी	1788	1443	1717	1594	Maldandi	Pathardi	
		पाथरी	सफेद	1326	1600	1697	1308	White	Pathari	
		पुणे	वसंत	1905	1967	1780	1823	Vasant	Pune	
		पुणे	मालदांडी	3220	3156	3379	3129	Maldandi	Pune	
		रहाटा	---	1318	1382	1368	1381	---	Rahata	

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.6 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
		राहुरी-वंबोरी	---	1731	1773	1836	1478	---	Rahuri-Vambori	
		रावेर	संकरित	1128	1520	1358	1415	Hybrid	Raver	
		सांगली	संकरित	1799	1808	1812	1788	Hybrid	Sangli	
		सांगली	शालू	2521	2624	2611	2568	Shalu	Sangli	
		संगमनेर	---	1691	1675	1865	1750	---	Sangamner	
		शहादा	---	1204	1369	1369	1335	---	Shahada	
		शहादा	दादर	1850	1927	1997	1850	Dadar	Shahada	
		शेगाव	संकरित	1246	1177	1268	1297	Hybrid	Shegaon	
		शेवगाव	संकरित	1267	1330	1740	1557	Hybrid	Shevgaon	
		शेवगाव-बोढेगाव	सफेद	1620	1697	1694	1448	White	Shevgaon-Bodhegaon	
		शिरपूर	सफेद	1140	1311	1338	1245	White	Shirpur	
		शिरपूर	दादर	1742	1814	1722	2482	Dadar	Shirpur	
		शिरूर	---	1713	1782	1774	1634	---	Shirur	
		शिरूर	नं. 2	1350	1410	1353	1474	No.2	Shirur	
		श्रीरामपूर	---	1718	1801	1800	1668	---	Shrirampur	
		सोलापूर	मालदांडी	2059	2119	2141	1886	Maldandi	Solapur	
		तेलहरा	संकरित	958	995	1248	1294	Hybrid	Telhara	
		उदगीर	---	1010	1015	1085	1097	---	Udgir	
		उमरगा	संकरित	1033	1177	1093	1053	Hybrid	Umarga	
		वडूज	मालदांडी	2038	2219	2311	2275	Maldandi	Vaduj	
		वादवाणी	---	1747	1470	2420	2144	---	Vadvani	
		वाशिम	संकरित	1395	1213	1540	1242	Hybrid	Washim	
3	**हरभरा**	अमरावती	चमकी	4457	6400	7541	7475	Chamki	Amarawati	**Green Gram**
		बार्शी	---	5088	6138	6664	5375	---	Barshi	
		भोकर	---	4714	5363	6217	6665	---	Bhokar	
		देवळा	हिरवा	7600	6708	7534	7728	Green	Devla	
		धुळे	हिरवा	4694	5987	6793	7118	Green	Dhule	
		जालना	चमकी	4883	6358	7392	6800	Chamki	Jalna	
		जिंतूर	हिरवा	4700	5651	6934	6676	Green	Jintur	
		कळंब	हिरवा	4594	6336	7189	7012	Green	Kalamb	
		खामगाव	चमकी	4272	5560	7482	7074	Chamki	Khamgaon	
		लासलगाव	---	5001	6234	7521	6500	---	Lasalgaon	
		लातूर	हिरवा	4931	6511	7338	8200	Green	Latur	
		लोणार	चमकी	4777	6519	7517	6750	Chamki	Chamki	
		माजलगाव	हिरवा	4650	5293	6480	7200	Green	Majalgaon	
		पुणे	हिरवा	6755	6895	7959	8083	Green	Pune	
		सांगली	हिरवा	6742	6209	7003	7505	Green	Sangali	
		शेगाव	हिरवा	4617	5726	7936	7306	Green	Shegaon	
		शिरपूर	चमकी	4581	6465	7061	6475	Chamki	Shirpur	
		श्रीरामपूर	हिरवा	6500	6175	7200	6826	Green	Shrirampur	
		वाशिम	चमकी	5085	5704	6208	6488	Chamki	Washim	
4	**तूर**	आचलपूर	---	4300	4736	4677	5346	---	Achalpur	**Tur**
		अखदा बालापूर	लाल	3943	4150	4060	5627	Red	Akhadabalapur	
		अमरावती	लाल	4221	4763	4930	6150	Red	Amarawati	
		आंबेजोगाई	लाल	3888	4062	5190	5323	Red	Ambejogai	
		आंजणगाव सुर्जी	लाल	4051	4674	4605	5540	Red	Anjangaon Surji	
		औसा	लाल	3945	4473	5161	5940	Red	Ausa	
		बार्शी	---	3383	4113	4722	5362	---	Barshi	
		बार्शी	लाल	3490	3950	4467	5317	Red	Barshi	
		बार्शी	सफेद	3810	4269	5313	5401	White	Barshi	
		चाळीसगाव	लाल	2800	3741	4000	4945	Red	Chalisgaon	
		चिखली	लाल	3898	4034	4733	5138	Red	Chikhali	
		धामणगाव रेल्वे	लाल	4108	4667	4267	5793	Red	Dhamangaon-Rly	
		धुळे	लाल	3114	3832	3532	4989	Red	Dhule	
		दिग्रास	लाल	4217	4338	2697	5645	Red	Digras	
		दोंडाईचा	---	3617	4050	4080	5289	---	Dondaicha	

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.6 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
		दुधानी	लाल	4230	5077	4976	6148	Red	Dudhani	
		गंगापूर	सफेद	3353	3966	4821	5407	White	Gevrai	
		गंगापूर	काली	3524	4340	4694	5351	Black	Gevrai	
		गेवराई	सफेद	3803	4252	5161	5536	White	Gevrai	
		हिंगनघाट	लाल	4127	4679	4312	5814	Red	Hinganghat	
		हिंगोली	गज्जर	4322	4752	4455	5981	Gajjar	Hingoli	
		जळगाव जामोद	लाल	3517	4400	3400	4167	Red	Jalgaon Jamod	
		जळगाव जामोद-आसलगाव	लाल	3921	4550	4067	5329	Red	Jalgaon Jamod-Asalgaon	
		जालना	सफेद	3753	4388	5049	5650	White	Jalna	
		जिंतूर	लाल	3666	4172	3841	5475	Red	Jintur	
		जिंतूर बोरी	लाल	3639	4271	4301	5222	Red	Jintur Bori	
		कळंब	लाल	3253	3500	4136	5442	Red	Kalamb	
		कळंब	सफेद	3560	3972	4572	5778	White	Kalamb	
		करंजा	---	4162	4890	4458	5804	---	Karanja	
		खामगाव	लाल	4000	4653	4312	5418	Red	Khamgaon	
		कुर्डवाडी	---	2993	3349	3431	4267	---	Kurdwadi	
		लातूर	लाल	4195	4717	5033	6231	Red	Latur	
		लोणार	लाल	3977	4554	4770	5546	Red	Lonar	
		माजलगाव	सफेद	3527	4275	4245	5728	White	Majalgaon	
		मंगलवेढा	---	2967	3534	4000	4934	---	Mangalwedha	
		मंगरुलपीर	लाल	4201	4677	4285	5900	Red	Mangrulpeer	
		मनोरा	---	4150	4768	4860	5463	---	Manora	
		मोहोल	काली	3294	2900	4088	5100	Black	Mohol	
		मोर्शी	---	3958	4568	4611	5701	---	Morshi	
		मुर्तीजापूर	लाल	4185	4726	4901	5478	Red	Murtizapur	
		मुरुम	गज्जर	4300	4832	5094	5941	Gujjar	Murum	
		नांदेड	---	3858	4500	4100	5453	---	Nanded	
		नांदुरा	लाल	4081	4674	4308	5664	Red	Nandura	
		परभणी	लाल	3863	4432	4526	5375	Red	Parbhani	
		परभणी	सफेद	3959	4418	4501	5506	White	Parbhani	
		परळी-वैजनाथ	---	3571	4426	4087	5709	---	Parli-Vaijnath	
		राहुरी-वंबोरी	---	3283	3647	4428	4645	---	Rahuri-Vambori	
		रावेर	लाल	3240	3903	2590	5068	Red	Raver	
		सैलू	लाल	3500	4451	4800	5308	Red	Sailu	
		सैलू	सफेद	3663	4272	4450	5483	White	Sailu	
		सावनेर	---	3974	4410	4123	5400	---	Savner	
		शहादा	लाल	2890	2952	4801	4644	Red	Shahada	
		शेगाव	लाल	3875	4507	4231	5258	Red	Shegaon	
		शेवगाव-बोढेगाव	सफेद	3558	4000	4900	4833	White	Shegaon-Bodhegaon	
		सोलापूर	लाल	4450	4644	5037	5715	Red	Solapur	
		उदगीर	---	4000	4679	4860	5663	---	Udgir	
		उमरगा	लाल	3849	4489	4953	5924	Red	Umarga	
		वरुड-राजूराबाजार	---	4040	4214	4000	5624	---	Varud-rajura bazar	
		वाशिम	लाल	4185	4868	4794	5717	Red	Washim	
		यवतमाल	लाल	4047	4599	4817	5758	Red	Yeotmal	
5	**भूईमुग**	बार्शी-वैराग	---	2871	3382	3517	4930	---	Barshi-Vairag	**Groundnut**
		धुळे	एसबी-11	3489	4197	4738	4518	SB-11	Dhule	
		दोंडाईचा	---	3446	3853	3980	4676	---	Dondaicha	
		जळगाव जामोद	एसबी-11	2763	3090	3420	3000	SB-11	Jalgaon Jamod	
		खामगाव	एसबी-11	2748	3295	3362	3350	SB-11	Khamgaon	
		राहुरी-वंबोरी	---	2299	3975	3435	3307	---	Rahuri-Vambori	
		साक्री	एसबी-11	3025	3290	3536	4242	SB-11	Sakri	
		शिरपूर	एसबी-11	3504	4102	4499	4620	SB-11	Shirpur	
6	**करडई**	औसा	सफेद	2536	2456	2368	2549	White	Ausa	**Safflower**
		जिंतूर-बोरी	संकरित	2410	2101	2463	2551	Hybrid	Jintur-Bori	

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.6 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
		कळंब	सफेद	2,547	2,415	2,343	2,667	White	Kalamb	
		उमर्गा	सफेद	2,327	2,461	2,325	2,620	White	Umarga	
7	**सूर्यफूल**	औसा	स्थानिक	2,827	2,781	3,126	3,147	Local	Ausa	**Sunflower**
		कळंब	बोल्ड	2,870	2,806	2,967	2,988	Bold	Kalamb	
		लासलगाव	---	3,351	2,851	2,701	2,801	---	Lasalgaon	
		नंदुरबार	---	3,310	2,905	3,650	4,321	---	Nandurbar	
		उमर्गा	स्थानिक	3,050	2,910	3,148	3,154	Local	Umarga	
8	**गुळ**	जळगाव	---	2,911	3,331	2,606	2,246	---	Jalgaon	**Jaggery**
		कळंब	तांबुस	2,274	2,300	2,300	1,900	Auburn	Kalamb	
		मुंबई	स्थानिक	3,404	4,775	3,317	3,318	Local	Mumbai	
		पुणे	नं. 1	3,049	3,187	2,509	2,311	No.1	Pune	
		पुणे	नं. 2	2,939	3,176	2,400	2,225	No.2	Pune	
		सांगली	स्थानिक	3,124	3,189	2,948	2,641	Local	Sangali	
		तुमसर	स्थानिक	2,743	2,968	2,773	2,107	Local	Tumsar	
9	**बटाटे**	औरंगाबाद	---	1,613	2,189	1,943	667	---	Aurangabad	**Potatoes**
		जळगाव	---	1,630	2,026	2,184	821	---	Jalgaon	
		कल्याण	संकरित	1,700	2,175	1,875	605	Hybrid	Kalyan	
		कामठी	स्थानिक	2,010	2,405	2,578	1,011	Local	Kamthi	
		कराड	तळेगाव	1,567	1,971	2,438	1,365	Talegaon	Karad	
		मुंबई	स्थानिक	1,705	2,008	1,917	1,043	Local	Mumbai	
		नागपूर	---	1,532	1,851	1,657	771	---	Nagpur	
		पुणे	स्थानिक	1,843	2,329	2,230	852	Local	Pune	
		पुणे-खडकी	स्थानिक	1,800	2,750	1,792	841	Local	Pune-Khadki	
		सातारा	---	1,779	2,331	2,144	883	---	Satara	
		श्रीरामपूर	---	1,538	1,729	2,092	1,067	---	Shrirampur	
		सोलापूर	स्थानिक	1,650	2,122	2,169	807	Local	Solapur	
10	**कांदा**	औरंगाबाद	---	1,026	864	1,011	1,023	---	Aurangabad	**Onion**
		बार्शी	---	888	1,250	1,254	975	---	Barshi	
		धुळे	लाल	1,232	1,227	1,290	1,095	Red	Dhule	
		धुळे	सफेद	1,221	1,089	1,595	1,413	White	Dhule	
		जळगाव	लाल	1,068	1,135	1,241	1,160	Red	Jalgaon	
		जामखेड	स्थानिक	1,097	986	1,133	856	Local	Jamkhed	
		जुन्नर	उन्हाळी	503	1,407	1,775	1,000	Summer	Junnar	
		जुन्नर (अलेफाटा)	चिंचवड	1,769	1,775	1,813	1,256	Chinchwad	Junnar (AlePhata)	
		कल्याण	नं.1	1,300	1,400	1,500	1,433	No.1	Kalyan	
		कामठी	स्थानिक	1,432	1,638	1,722	1,800	Local	Kamthi	
		कराड	हलवा	1,300	1,758	1,606	1,415	Halwa	Karad	
		कोपरगाव	---	1,725	1,400	914	1,097	---	Kopargaon	
		लासलगाव	उन्हाळी	1,402	1,343	1,340	1,067	Summer	Lasalgaon	
		लोणंद	उन्हाळी	1,619	1,400	1,663	1,156	Summer	Lonand	
		मुंबई	स्थानिक	1,723	1,552	1,808	1,420	Local	Mumbai	
		नागपूर	लाल	1,270	1,346	1,311	1,223	Red	Nagpur	
		नागपूर	सफेद	1,311	1,488	1,446	1,295	White	Nagpur	
		पंढरपुर	लाल	1,163	1,697	1,202	1,232	Red	Pandharpur	
		पाथर्डी	लाल	979	1,308	900	825	Red	Pathardi	
		पिंपलगाव-बासवत	उन्हाळी	1,343	1,295	1,625	1,026	Summer	Pimpalgaon-Basawant	
		पुणे	स्थानिक	1,514	1,369	1,420	994	Local	Pune	
		पुणे-खडकी	स्थानिक	1,212	1,193	1,583	1,083	Local	Pune-Khadki	
		पुणे-मांजरी	स्थानिक	800	0	522	810	Local	Pune-Manjri	
		रहाटा	---	1,333	1,405	1,321	1,056	---	Rahata	
		राहुरी	उन्हाळी	1,069	1,148	1,179	805	Summer	Rahuri	
		राहुरी - वंबोरी	---	1,096	1,064	1,323	988	---	Rahuri - Vambori	
		सातारा	---	1,636	1,569	1,744	1,244	---	Satara	
		शिरपूर	लाल	1,219	1,304	1,348	1,196	Red	Shirpur	
		शिरपूर	सफेद	1,156	918	1,187	1,310	White	Shirpur	

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.6 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
		सिन्नर	---	1,147	1,163	1,413	1,095	---	Sinner	
		सोलापूर	लाल	983	1,192	1,029	964	Red	Solapur	
11	**मिरची**	आंजणगाव सुर्जी	स्थानिक	9,000	8,600	7,271	9,490	Local	Anjangaon Surji	**Chillies**
		भिवापूर	ब्लॅकशिअर	3,625	4,375	3,310	6,500	Blackseer	Bhiwapur	
		मंढळ	स्थानिक	3,712	4,240	4,541	5,270	Local	Mandhal	
		मुंबई	स्थानिक	7,500	10,539	11,196	13,143	Local	Mumbai	
		नागपूर	---	6,070	6,029	7,940	6,500	---	Nagpur	
		नंदुरबार	---	3,500	1,080	2,240	2,140	---	Nandurbar	
		पुणे	स्थानिक	10,750	11,587	11,531	8,250	Local	Pune	
		सांगली	स्थानिक	7,023	8,722	9,045	9,240	Local	Sangli	
		सोलापूर	स्थानिक	6,475	8,073	8,785	7,883	Local	Solapur	

आधार : पणन उपसंचालक,महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source- Deputy Director of Marketing, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.7

सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किंमती / Prices of Gold and Silver in Mumbai Market

(2014-15)

(₹ / ₹)

वर्ष / महिना Year / Month	तयार सोने (10 ग्रॅमची किंमत) * Gold (Spot) per 10 gms.			तयार चांदी (दर किलोग्रामची किंमत) # Silver (Spot) per Kilogram		
	कमाल Highest	किमान Lowest	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations	कमाल Highest	किमान Lowest	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1961-62	126	116	122	220	197	206
1970-71	198	178	185	589	484	537
1980-81	1,730	1,305	1,522	2,955	2,075	2,617
1990-91	3,580	3,270	3,452	7,051	6,260	6,761
2000-01	N.A.	N.A.	4,474	N.A.	N.A.	7,868
2010-11	20,842	16,679	19,238	54,330	28,027	37,315
2011-12	28,563	21,470	25,722	65,269	53,496	57,311
2012-13	31,673	28,563	30,164	62,135	53,061	57,602
2013-14	30,740	26,769	29,190	52,251	41,634	46,637
2014-15	**29,329**	**26,115**	**27,415**	**45,450**	**36,593**	**40,558**
एप्रिल / April 2014	…	…	29,329	…	…	43,607
मे / May 2014	…	…	28,738	…	…	42,116
जून / June 2014	…	…	27,427	…	…	42,970
जुलै / July 2014	…	…	28,008	…	…	45,450
ऑगस्ट / August 2014	…	…	28,080	…	…	43,969
सप्टेंबर / September 2014	…	…	26,963	…	…	41,390
ऑक्टोंबर / October 2014	…	…	26,991	…	…	39,186
नोव्हेंबर / November 2014	…	…	26,115	…	…	36,593
डिसेंबर / December 2014	…	…	26,678	…	…	37,455
जानेवारी / January 2015	…	…	27,403	…	…	38,526
फेब्रुवारी / February 2015	…	…	27,075	…	…	38,262
मार्च / March 2015	…	…	26,168	…	…	37,176

टिप:- *(१) तयार सोन्याच्या किमती २७ ऑगष्ट १९६३ पर्यत शुध्द सोन्याच्या होत्या. त्यानंतर ९ नोव्हेंबर,१९६६ पर्यत १४ कॅरेट सोन्याच्या आणि १० जुलै,१९६७ पासून प्रमाणित सोन्याच्या आहेत.

(२) या तयार चांदीच्या किमती ०.९९६ पेक्षा कमी शुध्द चांदीच्या आहेत.

Note:- (1) Spot prices relate to gold bullion upto 27th August 1963, 14 carat gold upto 9th November 1966 and to standard gold from 10th July,1967

(2) Spot Prices relate to below 0.996 fineness.

N.A. -- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार:- भारतीय रिझर्व बँक, मुद्रा व वित्त अहवाल, भाग-2.

Source:-Handbook of Statistics on Indian Economy, Reserve Bank of India, Part 2,

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.8

महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमती निर्देशांक /

Consumer Price Index for Agricultural Labourers in Maharashtra

(2014-15)

(पायाभूत वर्ष 1986-87 = 100)

(Base year 1986-87 = 100)

वर्ष / महिना Year / Month (1)	अन्नगट निर्देशांक Food Index (2)	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index (3)
2000-01	316	305
2005-06	365	362
2010-11	633	600
2011-12	704	676
2012-13	770	744
2013-14	814	789
2014-15	**873**	**848**
एप्रिल / April 2014	828	810
मे / May 2014	840	820
जून / June 2014	858	833
जुलै / July 2014	868	841
ऑगस्ट / August 2014	881	852
सप्टेंबर / September 2014	884	857
ऑक्टोंबर / October 2014	890	862
नोव्हेंबर / November 2014	889	862
डिसेंबर / December 2014	882	859
जानेवारी / January 2015	880	858
फेब्रुवारी / February 2015	885	861
मार्च / March 2015	886	864

आधार: - श्रम मंत्रालय, भारत सरकार, सिमला

Source:- Ministry of Labour Bureau, Government of India, Simla.

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.9

महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किंमतींचा गटवार निर्देशांक / Retail Price Index For Urban Maharashtra By Group of Commodities (2014-15)

(पायाभूत वर्ष 2003 = 100)

(Base year 2003 = 100)

महिना / वर्ष Month and Year	गट / Groups: अन्न Food	पान, सुपारी तंबाखू इ. Pan, Supari, Tobacco, etc.	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting	कापड, बिछाना पादत्राणे Clothing, Bedding and footwear	संकीर्ण Miscella-neous	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
2000-2001	420.99	593.97	380.15	518.34	453.68	437.76
2005-2006	109	107	107	103	107	108
2010-2011	186	169	278	118	143	175
2011-2012	201	205	297	127	154	189
2012-2013	224	233	349	132	160	208
2013-2014	248	262	396	137	175	230
2014-2015	**254**	**288**	**429**	**139**	**185**	**240**
एप्रिल / April 2014	238	270	371	138	180	224
मे / May 2014	246	272	434	139	180	235
जून / June 2014	251	273	433	139	180	237
जुलै / July 2014	263	279	433	139	180	242
ऑगस्ट / August 2014	263	287	433	139	189	246
सप्टेंबर / September 2014	262	288	434	139	187	244
ऑक्टोंबर / October 2014	259	293	434	139	188	244
नोव्हेंबर / November 2014	258	295	435	140	188	243
डिसेंबर / December 2014	255	297	435	140	188	242
जानेवारी / January 2015	252	299	437	139	188	241
फेब्रुवारी / February 2015	251	303	435	140	188	240
मार्च / March 2015	251	304	435	140	188	240

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 29.10

महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतींचा गटवार निर्देशांक / Retail Price Index For Rural Maharashtra By Group of Commodities (2014-15)

(पायाभूत वर्ष 2003 = 100)
(Base year 2003 = 100)

महिना / वर्ष Month and Year	गट / Groups: अन्न Food	पान, सुपारी तंबाखू इ. Pan, Supari, Tobacco, etc.	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting	कापड, बिछाना पादत्राणे Clothing, Bedding and footwear	संकीर्ण Miscellaneous	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
2000-2001	414.87	--	405.03	379.82	502.68	431.24
2005-2006	109	109	108	103	105	107
2010-2011	184	174	297	114	150	181
2011-2012	201	189	205	297	127	154
2012-2013	222	243	383	125	172	218
2013-2014	242	264	434	131	192	241
2014-2015	**249**	**293**	**467**	**133**	**200**	**251**
एप्रिल / April 2014	232	270	415	132	195	234
मे / May 2014	240	271	467	132	195	244
जून / June 2014	244	274	469	132	195	247
जुलै / July 2014	250	281	469	133	194	250
ऑगस्ट / August 2014	255	287	471	133	195	253
सप्टेंबर / September 2014	260	288	472	133	203	258
ऑक्टोंबर / October 2014	258	295	474	133	203	257
नोव्हेंबर / November 2014	256	302	475	133	204	256
डिसेंबर / December 2014	254	306	470	133	205	255
जानेवारी / January 2015	249	309	474	133	201	250
फेब्रुवारी / February 2015	245	312	474	133	203	251
मार्च / March 2015	245	315	474	134	203	250

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source : Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

Table No. 29.4

Consumer Price Indices Numbers for the Working Class

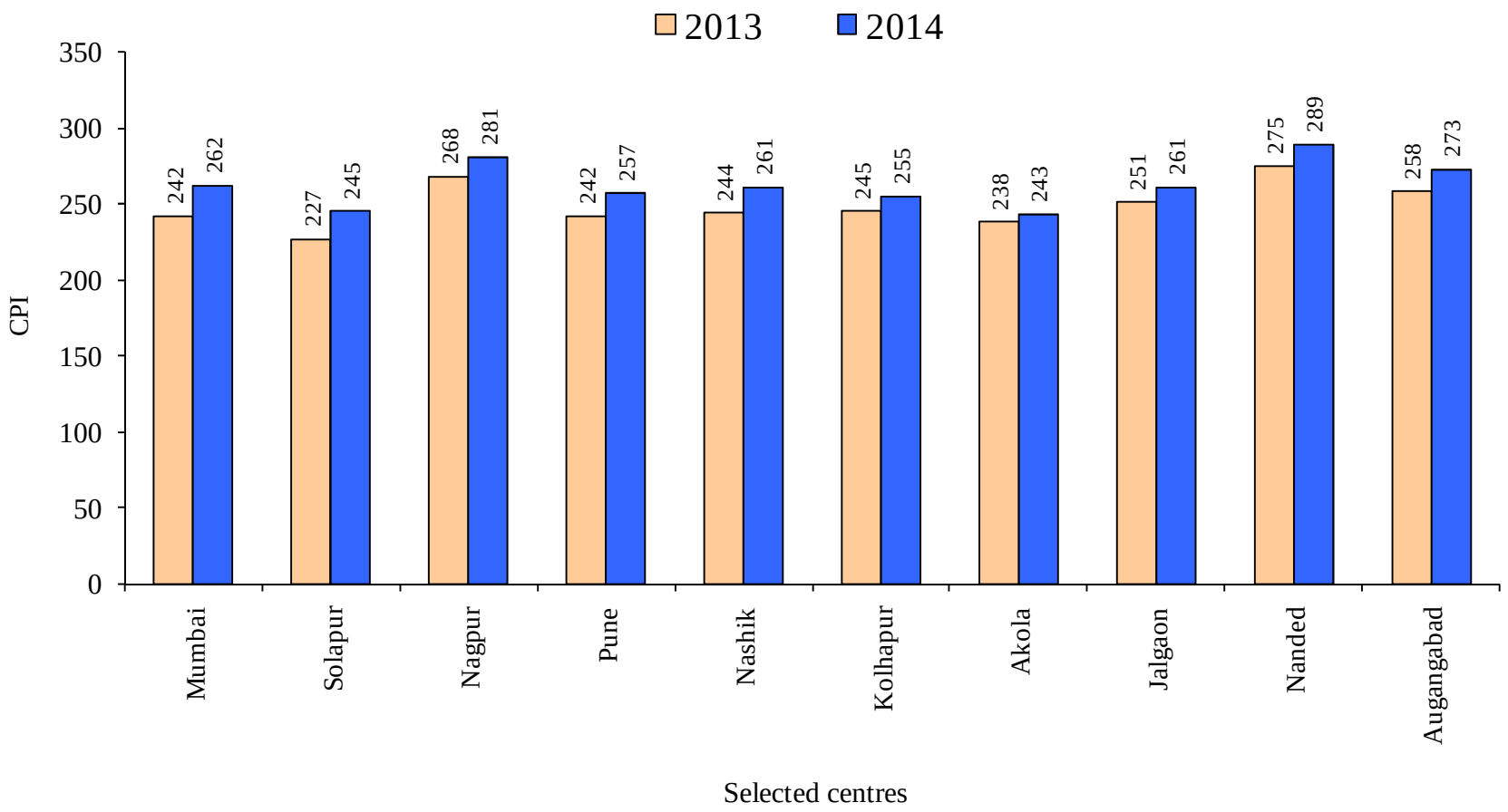

३०.पंचवार्षिक योजना

३०.१ राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना या संबंधीची पंचवार्षिक योजनेची माहिती या विभागात दिलेली आहे.

30. FIVE-YEAR PLAN

30.1. Data on State Plan and Centrally sponsored programmes in various Five-Year Plans are presented in this section

30. पंचवार्षिक योजना /FIVE-YEAR PLAN

तक्ता क्रमांक. /Table No.30.1

पंचवार्षिक व वार्षिक योजनेतील तरतूद आणि खर्च / Outlay and Expenditure Under Five Year Annual Plan (2014-15)

(₹ कोटीत / ₹ In crores)

अ.क्र. Sr.No.	विकासाचे शिर्ष	११ वी योजना 11th Plan (2007-2012)		वार्षिक योजना Annual Plan (2011-12)		१२ वी योजना 12th Plan (2012-2017)		वार्षिक योजना Annual Plan (2013-14)		वार्षिक योजना Annual Plan (2014-15)		Head of Development
		खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	प्रक्षेपित तरतूद Projected Outlay	एकूण (७) शी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	कृषी व संलग्न सेवा	9,713.49	5.90	2,840.64	7.53	21,917.16	7.97	3,657.26	9.61	7,092.49	16.27	Agriculture and allied services
2	ग्राम विकास	5,153.94	4.09	1,521.7	4.04	9,089.07	3.31	1,422.78	3.74	1,833.37	4.21	Rural development
3	विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम	766.62	0.64	138.31	0.37	1,140.70	0.41	158.86	0.42	235.32	0.54	Special area development programme
4	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण	34,664.12	20.80	6,819.92	18.09	47,990.34	17.45	6,743.07	17.72	6,477.19	14.86	Irrigation and flood control
5	विद्युत विकास	9,709.34	7.21	2,301.48	6.10	20,694.87	7.53	3,353.06	8.81	2,349.57	5.39	Power development
6	उद्योग व खनिजे	944.77	0.55	240.22	0.64	2,174.94	0.79	157.79	0.41	284.76	0.65	Industry and minerals
7	वाहतूक व दळणवळण	16,610.98	11.40	4,789.82	12.70	33,854.78	12.31	5,260.52	13.83	4,719.31	10.83	Transport and communications
8	वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	55.1	0.08	18.67	0.05	168.75	0.06	26.94	0.07	31.41	0.07	Science, technology & environment
9	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	2,417.52	1.92	675.71	1.79	3,364.45	1.22	831.85	2.19	540.17	1.24	General economic services
10	सामाजिक व सामूहिक सेवा	55,073.84	43.13	17,090.28	45.32	1,22,776.36	44.65	15,211.65	39.98	17,832.39	40.90	Social and community services
11	सामान्य सेवा	2,707.01	2.27	1,126.65	2.99	10,988.63	4.00	979.74	2.58	1,072.05	2.46	General services
12	इतर कार्यक्रम	711.17	2.00	144.53	0.38	839.96	0.31	244.49	0.64	1,128.15	2.59	Other programmes
	एकूण	**1,38,527.90**	**100.00**	**37,707.94**	**100.00**	**2,75,000.00**	**100.00**	**38,048.01**	**100.00**	**43,596.18**	**100.00**	**Total**

आधार:- वार्षिक योजना २०१३-१४, २०१५-१६,२०१६-१७ भाग-२, नियोजन विभाग, मंत्रालय,मुंबई.

Source:- Annual Plan 2013-14, 2015-16, 2016-17 Part-II, Planning Department, Mantralaya Mumbai.

30. पंचवार्षिक योजना /FIVE YEAR PLANS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 30.2

राज्य / केंद्रशासित प्रदेशांची पहिल्या (१९५१-५६) ते बाराव्या पंचवार्षिक (२०१२-१७) योजनेतील दरडोई प्रस्तावित तरतूद / खर्च

Per Capita Plan Outlay/ Expenditure of States/ U.T.s from First (1951-56) to Twelfth Five Year Plan (2012-17) (2014-15)

(₹ कोटीत / ₹ In crores)

अ.क्र. Sr.No.	राज्य / केंद्रशासित प्रदेश	पहिली योजना 1st Plan (1951-56)		दुसरी योजना 2nd Plan (1956-61)		तिसरी योजना 3rd Plan (1961-1966)		वार्षिक योजना Annual Plans (1966-69)		State/Union Territories
		तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
I.	**खास दर्जा असलेली राज्य**									**Special Category States**
1.	अरूणाचल प्रदेश	4.21	2.31	9.51	3.74	7.15	7.32	8.57	7.79	Arunachal Pradesh
		(139)	(76)	(293)	(115)	(199)	(203)	(209)	(190)	
2.	आसाम	21.67	28.00	57.94	63.15	120.00	132.24	89.25	87.12	Assam
		(26)	(34)	(61)	(66)	(104)	(115)	(69)	(67)	
3.	हिमाचल प्रदेश	5.70	4.99	14.72	16.97	27.93	33.85	40.22	39.88	Himachal Pradesh
		(23)	(20)	(55)	(64)	(96)	(116)	(127)	(126)	
4.	जम्मू आणि काश्मिर	12.74	13.00	33.92	26.82	75.00	61.24	60.99	59.28	Jammu and Kashmir
		(39)	(39)	(99)	(78)	(202)	(165)	(148)	(144)	
5.	मणिपूर	1.55	1.08	6.25	6.22	12.88	12.82	10.14	7.20	Manipur
		(25)	(18)	(89)	(88)	(155)	(154)	(107)	(76)	
6.	मेघालय	@	@	@	@	@	@	@	@	Meghalaya
7.	मिझोराम	@	@	@	@	@	@	@	@	Mizoram
8.	नागालँड	@	@	@	@	7.15	10.79	17.36	15.98	Nagaland
						(180)	(271)	(382)	(352)	
9.	सिक्कीम	@	@	@	@	@	@	@	@	Sikkim
10.	त्रिपुरा	2.29	1.62	8.47	9.41	16.32	15.51	14.00	11.44	Tripura
		(32)	(23)	(88)	(98)	(132)	(126)	(100)	(82)	
	एकूण (I)	**48.16**	**51.00**	**130.81**	**126.31**	**266.43**	**273.77**	**240.53**	**228.69**	**Total (I)**
		(29)	**(30)**	**(69)**	**(66)**	**(120)**	**(123)**	**(97)**	**(92)**	

तक्ता क्रमांक / Table No. 30.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
II.	**खास दर्जा नसलेली राज्ये**									**Non-Special Category States**
1.	आंध्र प्रदेश	114.14	107.00	219.19	180.64	305.00	344.78	221.03	235.62	Andhra Pradesh
		(36)	(33)	(64)	(53)	(82)	(92)	(55)	(59)	
2.	बिहार	68.67	102.00	194.22	176.87	337.04	331.74	216.50	217.37	Bihar
		(17)	(25)	(44)	(40)	(70)	(69)	(42)	(42)	
3.	गोवा	@	@	@	@	23.04	15.27	24.02	19.82	Goa
						(349)	(231)	(321)	(265)	
4.	गुजरात	30.49	99.00	55.59	146.83	235.00	237.68	204.56	207.80	Gujrat
		(18)	(58)	(29)	(77)	(108)	(110)	(85)	(86)	
5.	हरियाण	@	@	@	@	@	@	50.36	84.62	Haryana
								(56)	(94)	
6.	कर्नाटक	50.92	94.00	84.37	138.72	250.00	250.69	164.64	192.15	Karnataka
		(25)	(47)	(38)	(62)	(102)	(102)	(62)	(72)	
7.	केरळ	31.28	44.00	71.95	79.00	170.00	181.59	128.70	144.74	Kerala
		(22)	(31)	(45)	(50)	(96)	(102)	(66)	(74)	
8.	मध्य प्रदेश	83.68	94.00	230.19	145.50	300.00	288.35	171.17	166.82	Madhya Pradesh
		(31)	(35)	(76)	(48)	(88)	(85)	(46)	(44)	
9.	महाराष्ट्र	159.86	125.00	266.25	214.03	390.00	433.60	384.47	388.83	Maharashtra
		(48)	(37)	(72)	(58)	(94)	(105)	(84)	(85)	
10.	ओरिसा	21.23	85.00	99.97	89.36	160.00	224.06	128.69	122.75	Orissa
		(14)	(56)	(61)	(54)	(87)	(122)	(64)	(61)	
11.	पंजाब	44.62	163.00	162.68	151.43	231.39	254.23	131.58	121.85	Punjab
		(47)	(173)	(157)	(146)	(200)	(220)	(105)	(97)	
12.	राजस्थान	27.28	66.00	105.27	99.86	236.00	210.59	136.21	136.60	Rajasthan
		(16)	(40)	(56)	(53)	(112)	(100)	(59)	(59)	
13.	तामिळनाडू	90.20	85.00	173.06	186.19	290.88	342.33	236.53	265.99	Tamil Nadu
		(18)	(58)	(29)	(77)	(108)	(110)	(85)	(86)	
14.	उत्तर प्रदेश	129.83	166.00	253.10	228.32	497.00	560.25	450.25	451.40	Uttar Pradesh
		(20)	(25)	(36)	(32)	(65)	(73)	(55)	(55)	
15.	पश्चिम बंगाल	76.45	154.00	153.66	155.84	250.00	300.49	179.17	161.47	West Bengal
		(28)	(56)	(48)	(49)	(68)	(82)	(44)	(40)	
	एकूण (II)	**928.65**	**1,384.00**	**2,069.50**	**1,992.59**	**3,675.35**	**3,975.75**	**2,828.24**	**2,917.83**	**Total (II)**
		(26)	**(39)**	**(53)**	**(51)**	**(85)**	**(92)**	**(60)**	**(62)**	
	एकूण (I+II)	**976.81**	**1,435.00**	**2,200.31**	**2,118.90**	**3,941.78**	**4,249.52**	**3,068.77**	**3,146.52**	**Total (I+II)**
		(26)	**(39)**	**(54)**	**(52)**	**(87)**	**(93)**	**(62)**	**(63)**	

तक्ता क्रमांक /Table No. 30.2 contd…

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
III.	**केंद्र शासित प्रदेश**									**Union Territories**
1.	अंदमान व निकोबार	3.83	0.83	5.92	3.62	9.79	6.17	7.05	5.29	Andaman & Nicobar
		(1094)	(237)	(1184)	(724)	(1360)	(857)	(766)	(575)	
2.	चंदिगड	@	@	@	@	@@	9.56	3.60	2.72	Chandigarh
							(655)	(180)	(136)	
3.	दादरा, नगर आणि हवेली	@	@	@	@	@@	0.25	1.29	0.71	Dadra & Nagar Haveli
							(41)	(193)	(106)	
4.	दीव व दमण	--	--	--	--	--	--	--	--	Daman & Div
5.	दिल्ली	6.79	5.85	16.97	11.42	81.75	93.09	75.25	63.88	Delhi
		(35)	(30)	(72)	(48)	(283)	(322)	(220)	(187)	
6.	लक्ष्यद्वीप	@	@	@	0.42	0.97	0.99	1.62	0.95	Lakshadweep
		(25)	(47)	(38)	(62)	(102)	(102)	(62)	(72)	
7.	पाँडेचरी	0.73	0.50	4.76	3.66	6.93	6.01	6.50	5.26	Pondicherry
		(23)	(15)	(137)	(105)	(180)	(156)	(153)	(124)	
	एकूण (III)	**11.35**	**7.18**	**27.65**	**19.12**	**99.44**	**116.07**	**95.31**	**78.81**	**Total (III)**
		(48)	**(30)**	**(95)**	**(66)**	**(278)**	**(324)**	**(225)**	**(186)**	
	एकूण (I+II+III)	**988.16**	**1,442.18**	**2,227.96**	**2,138.02**	**4,041.22**	**4,365.59**	**3,164.08**	**3,225.33**	**Total (I+II+III)**
		(26)	**(38)**	**(54)**	**(52)**	**(88)**	**(95)**	**(63)**	**(64)**	
	वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)	**1953**	**1953**	**1958**	**1958**	**1963**	**1963**	**1967**	**1967**	**Population Estimates used (year)**

तक्ता क्रमांक /Table No. 30.2 contd…

अ.क्र. Sr.No.	राज्य / केंद्रशासित प्रदेश	चौथी योजना Fourth Plan (1969-74)		पाचवी योजना Fifth Plan (1974-79)		वार्षिक योजना Annual Plans (1979-80)		सहावी योजना Sixth Plan (1980-85)		State/Union Territories
		तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	
(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
I.	**खास दर्जा असलेली राज्य**									**Special Category States**
1.	अरूणाचल प्रदेश	17.99	21.12	63.30	64.83	23.41	21.78	212.00	223.01	Arunachal Pradesh
		(383)	(449)	(1,161)	(1,190)	(391)	(364)	(3,169)	(3,333)	
2.	आसाम	223.75	198.41	473.84	428.63	155.00	159.73	1,115.00	1,279.79	Assam
		(153)	(136)	(279)	(252)	(83)	(86)	(533)	(612)	
3.	हिमाचल प्रदेश	101.40	113.43	238.95	235.10	73.00	79.45	560.00	668.83	Himachal Pradesh
		(293)	(328)	(621)	(611)	(178)	(193)	(1,258)	(502)	
4.	जम्मू आणि काश्मिर	158.40	162.22	362.64	376.05	118.00	123.55	900.00	919.37	Jammu and Kashmir
		(343)	(351)	(685)	(170)	(207)	(216)	(1,440)	(1,471)	
5.	मणिपूर	30.25	31.15	92.86	98.90	31.00	32.53	240.00	243.32	Manipur
		(283)	(291)	(747)	(796)	(229)	(241)	(1,604)	(1,626)	
6.	मेघालय	30.00	36.24	89.53	99.07	33.00	30.70	235.00	259.96	Meghalaya
		(376)	(359)	(770)	(852)	(261)	(242)	(1,162)	(1,838)	
7.	मिझोराम	--	9.30	46.59	48.73	17.72	16.11	130.00	150.09	Mizoram
			(282)	(1,195)	(1,249)	(397)	(361)	(2,421)	(2,795)	
8.	नागालँड	40.00	38.52	83.63	96.25	26.05	27.68	210.00	229.79	Nagaland
		(769)	(741)	(1,360)	(1,565)	(371)	(394)	(2,488)	(2,723)	
9.	सिक्कीम	@	@	39.64	40.10	17.88	17.79	122.00	147.80	Sikkim
		--	--	(1,573)	(1,591)	(619)	(616)	(3,567)	(4,322)	
10.	त्रिपुरा	34.66	34.66	69.68	75.96	28.00	29.56	245.00	292.71	Tripura
		(222)	(222)	(395)	(430)	(145)	(154)	(1,131)	(1,351)	
	एकूण (I)	**644.45**	**645.05**	**1,560.66**	**1,563.62**	**523.06**	**538.88**	**3,969.00**	**4,414.67**	**Total (I)**
		(231)	**(231)**	**(486)**	**(487)**	**(149)**	**(154)**	**(1,016)**	**(1,130)**	

तक्ता क्रमांक /Table No. 30.2 contd…

(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
II.	**खास दर्जा नसलेली राज्ये**									**Non-Special Category State**
1.	आंध्र प्रदेश	420.50	425.51	1,333.58	1,469.18	421.50	450.32	3,100.00	3,221.29	Andhra Pradesh
		(97)	(98)	(277)	(305)	(82)	(88)	(557)	(578)	
2.	बिहार	531.28	479.21	1,296.06	1,187.17	356.85	320.78	3,225.00	2,948.71	Bihar
		(94)	(85)	(207)	(190)	(53)	(48)	(442)	(404)	
3.	गोवा	39.50	41.93	85.00	87.38	30.00	28.57	192.00	224.42	Goa
		(459)	(488)	(855)	(879)	(305)	(290)	(1,687)	(1,972)	
4.	गुजरात	455.00	545.02	1,185.76	1,379.35	392.00	456.17	3,680.00	3,880.45	Gujrat
		(170)	(204)	(392)	(458)	(121)	(140)	(1,034)	(1,091)	
5.	हरियाण	225.00	358.26	601.34	677.18	227.00	202.96	1,800.00	1,569.47	Hariyana
		(224)	(357)	(527)	(593)	(184)	(165)	(1,318)	(1,149)	
6.	कर्नाटक	350.00	374.14	997.67	1,079.83	299.00	317.60	2,265.00	2,665.47	Karnataka
		(119)	(128)	(304)	(329)	(85)	(90)	(583)	(686)	
7.	केरळ	258.40	333.35	568.96	667.71	170.00	223.87	1,550.00	1,645.39	Kerala
		(121)	(156)	(242)	(284)	(69)	(90)	(588)	(624)	
8.	मध्य प्रदेश	383.00	475.51	1,379.71	1,437.39	455.00	514.83	3,800.00	3,864.74	Madhya Pradesh
		(92)	(114)	(294)	(307)	(91)	(103)	(697)	(709)	
9.	महाराष्ट्र	898.12	1,004.51	2,347.61	2,659.11	762.50	813.36	6,175.00	6,520.68	Maharashtra
		(178)	(199)	(415)	(471)	(126)	(135)	(942)	(994)	
10.	ओरिसा	222.60	249.34	585.02	638.00	191.00	195.01	1,500.00	1,562.20	Orissa
		(101)	(114)	(241)	(263)	(75)	(76)	(549)	(572)	
11.	पंजाब	293.56	428.47	1,013.49	940.15	260.00	269.27	1,957.00	1,891.50	Punjab
		(217)	(316)	(675)	(626)	(162)	(168)	(1117)	(1080)	
12.	राजस्थान	302.00	308.81	709.24	867.94	275.00	290.19	2,025.00	2,134.64	Rajasthan
		(117)	(120)	(241)	(295)	(85)	(90)	(559)	(589)	
13.	तामिळनाडू	519.36	551.69	1,122.32	1,149.62	307.00	370.07	3,150.00	3,583.50	Tamil Nadu
		(126)	(134)	(248)	(254)	(65)	(78)	(630)	(717)	
14.	उत्तर प्रदेश	965.00	1,162.58	2,445.86	2,909.48	690.00	825.52	5,850.00	6,519.02	Uttar Pradesh
		(109)	(132)	(249)	(296)	(65)	(78)	(505)	(563)	
15.	पश्चिम बंगाल	322.50	363.55	1,246.83	1,253.23	450.00	383.21	3,500.00	2,433.27	West Bengal
		(73)	(82)	(253)	(255)	(86)	(73)	(616)	(428)	
	एकूण (II)	**6,185.82**	**7,101.88**	**16,918.45**	**18,402.72**	**5,286.85**	**5,661.73**	**43,769.00**	**44,664.75**	**Total (II)**
		(120)	**(138)**	**(295)**	**(320)**	**(86)**	**(92)**	**(657)**	**(671)**	
	एकूण (I+II)	**6,830.27**	**7,746.93**	**18,479.11**	**19,966.34**	**5,809.91**	**6,200.61**	**47,738.00**	**49,079.42**	**Total (I+II)**
		(126)	**(143)**	**(305)**	**(329)**	**(90)**	**(96)**	**(675)**	**(694)**	

तक्ता क्रमांक /Table No. 30.2 contd…

(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
III.	**केंद्र शासित प्रदेश**									**Union Territories**
1.	अंदमान व निकोबार	14.00	14.70	33.72	28.40	16.03	7.17	96.60	99.30	Andaman & Nicobar
		(1,273)	(,1336)	(2,278)	(1,919)	(921)	(412)	(4,644)	(4,803)	
2.	चंदिगड	7.75	17.37	39.76	37.30	14.00	12.30	100.75	111.72	Chandigarh
		(298)	(668)	(1190)	(1117)	(351)	(308)	(1995)	(2212)	
3.	दादरा, नगर आणि हवेली	2.30	2.33	9.41	8.87	3.31	3.35	23.09	30.02	Dadra & Nagar Haveli
		(329)	(333)	(1094)	(1031)	(345)	(349)	(2099)	(2729)	
4.	दीव व दमण	* *	* *	* *	* *	* *	* *	* *	* *	Daman & Div
5.	दिल्ली	162.65	155.10	316.01	341.06	108.00	87.99	800.00	1042.09	Delhi
		(400)	(381)	(630)	(680)	(189)	(154)	(1,183)	(1,542)	
6.	लक्ष्यद्वीप	2.00	1.90	6.23	5.14	3.00	1.73	20.35	28.25	Lakshadweep
		(667)	(633)	(1,731)	(1,428)	(750)	(432)	(4,845)	(6,726)	
7.	पाँडेचरी	12.50	14.37	34.04	34.56	11.57	10.85	71.54	98.96	Pondicherry
		(266)	(306)	(635)	(645)	(200)	(187)	(1,128)	(1,561)	
	एकूण (III)	**201.20**	**205.77**	**439.17**	**455.33**	**155.91**	**123.39**	**1,112.33**	**1,410.34**	**Total (III)**
		(402)	**(411)**	**(714)**	**(740)**	**(220)**	**(175)**	**(1,347)**	**(1,708)**	
	एकूण (I+II+III)	**7,031.47**	**7,952.70**	**18,918.28**	**20,421.67**	**5,965.82**	**6,324.00**	**48,850.33**	**50,489.76**	**Total (I+II+III)**
		(128)	**(145)**	**(309)**	**(333)**	**(91)**	**(97)**	**(683)**	**(706)**	
	वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)	**1971**	**1971**	**1976**	**1976**	**1979**	**1979**	**1983**	**1983**	**Population Estimates used (year)**

तक्ता क्रमांक /Table No. 30.2 contd…

अ.क्र. Sr.No.	राज्य / केंद्रशासित प्रदेश	सातवी योजना Seventh Plan (1985-90)		वार्षिक योजना Annual Plans (1991-92)		आठवी योजना Eighth Plan (1992-97)		नववी योजना Ninth Plan (1997-2002)		State/Union Territories
		तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
I.	**खास दर्जा असलेली राज्य**									**Special Category States**
1.	अरूणाचल प्रदेश	400.00	569.95	230.00	206.87	1,115.00	N.A.	3,569.89	2,592.63	Arunachal Pradesh
		(5355)	(7630)	(2638)	(2372)	(12313)		33363	24230	
2.	आसाम	2,100.00	2,489.61	800.00	695.50	4,662.00	N.A.	8,983.93	7,211.44	Assam
		(919)	(1090)	(354)	(308)	(1934)		3437	2759	
3.	हिमाचल प्रदेश	1,050.00	1,326.27	405.00	407.40	2,502.00	N.A.	5,700.00	7,922.00	Himachal Pradesh
		(2194)	(2772)	(778)	(783)	(4544)		9577	13310	
4.	जम्मू आणि काश्मिर	1,400.00	2,006.23	720.00	649.02	4,000.00	N.A.	N.A.	7,850.17	Jammu and Kashmir
		(2045)	(2930)	(926)	(835)#	(4809)			8,014.47	
5.	मणिपूर	430.00	501.22	195.00	184.50	979.00	N.A.	2,446.69	1,787.01	Manipur
		(2608)	(3040)	(1053)	(997)	(4934)		11460	8370	
6.	मेघालय	440.00	539.04	205.00	187.20	1,069.00	N.A.	2,500.62	1,827.15	Meghalaya
		(2794)	(3422)	(1147)	(1047)	(5371)		11178	8168	
7.	मिझोराम	260.00	363.92	152.00	151.67	763.00	N.A.	1,618.51	1,758.77	Mizoram
		(4180)	(5851)	#*(2181)	(2176)	(9934)		18754	20380	
8.	नागालँड	400.00	467.83	168.00	159.82	844.00	N.A.	2,006.43	1,513.64	Nagaland
		(4065)	(4754)	(1375)	(1308)	(6284)		10863	8195	
9.	सिक्कीम	230.00	282.40	95.00	97.38	550.00	N.A.	1,600.00	1,126.28	Sikkim
		(5838)	(7168)	(2311)	(2369)	(12168)		31128	21912	
10.	त्रिपुरा	440.00	700.17	225.00	228.71	1,130.00	N.A.	2,577.39	2,291.47	Tripura
		(1850)	(2944)	(840)	(823)	(3797)		8095	7197	
	एकूण (I)	**7,150.00**	**9,246.64**	**3,195.00**	**2,968.07**	**17,614.00**	**N.A.**	**3,1003.46**	**35,880.56**	**Sub-Total (I)**
		(1670)	**(2159)**	**(707)**	**(657)**	**(3647)**		**(5770)**	**(6677)**	
II.	**खास दर्जा नसलेली राज्ये**									**Non-Special Category State**
1.	आंध्र प्रदेश	5,200.00	6,043.62	1,400.00	1,674.53	10,500.00	N.A.	25,150.00	28,279.37	Andhra Pradesh
		(868)	(1008)	(289)	(250)	(1489)		3334	3749	
2.	बिहार	5,100.00	6,033.17	2,241.00	1,031.56	13,000.00	N.A.	16,680.00	11,093.98	Bihar
		(642)	(760)	(257)	(119)	(1399)		2092	1392	
3.	झारखंड	—	—	—	—	—	—	NA	2250.00	Jharkhand
		—	—	—	—	—	—	—	860	

तक्ता क्रमांक /Table No. 30.2 contd…

(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
4.	गोवा	334.00	438.61	170.00	158.87	761.00	N.A.	1,500.00	1,476.88	Goa
		(2872)	(3771)	(1444)	(1350)	(6098)		11,390	11214	
5.	गुजरात	6,000.00	5439.18	1750.00	2,021.89	11,500.00	N.A.	28,000.00	25,800.95	Gujrat
		(1563)	(1417)	(421)	(486)	(2622)		5708	5259	
6.	हरियाणा	2,900.00	2583.92	760.00	681.81	5,700.00	N.A.	9,310.00	8,035.41	Haryana
		(1911)	(1673)	(458)	(411)	(3219)		4568	3942	
7.	कर्नाटक	3,500.00	3,937.50	1,505.00	1,597.25	12,300.00	N.A.	23,400.00	31,125.58	Karnataka
		(830)	(934)	(333)	(353)	(2597)		4524	6017	
8.	केरळ	2,100.00	2,299.22	802.00	672.53	5,460.00	N.A.	16,100.00	13,922.48	Kerala
		(741)	(812)	(274)	(230)	(1791)		5106	4416	
9.	मध्य प्रदेश	7,000.00	6,574.28	2,401.00	1,817.58	11,100.00	N.A.	20,075.00	17,425.08	Madhya Pradesh
		(1178)	(1107)	(360)	(273)	(1568)		3422	2970	
10.	छत्तीसगड			—	—	—	—	NA	1,312.00	Chattisgarh
				—	—	—	—	—	15399	
11.	महाराष्ट्र	10,500.00	10,826.25	2,495.00	2,968.70	18,520.00	N.A.	36,700.00	46,964.10	Maharashtra
		(1480)	(1526)	(314)	(374)	(2198)		3888	4976	
12.	ओरिसा	2,700.00	3,162.20	1,400.00	1,029.74	10,000.00	N.A.	15,000.00	11,964.82	Orissa
		(919)	(1076)	(439)	(323)	(2971)		4149	3310	
13.	पंजाब	3,285.00	3,547.17	1,000.00	1,068.14	6,570.00	N.A.	11,500.00	10,666.01	Punjab
		(1746)	(1885)	(491)	(524)	(3084)		4847	4496	
14.	राजस्थान	3,000.00	3,106.18	1,166.00	1,184.44	11,500.00	N.A.	22,525.83	19,838.38	Rajasthan
		(746)	(772)	(263)	(267)	(2434)		4136	3642	
15.	तामिळनाडू	5,750.00	6,236.24	1,600.00	1,651.36	10,200.00	N.A.	25,000.00	24916.71	Tamilnadu
		(1077)	(1168)	(285)	(295)	(1767)		4058	4045	
16	उत्तर प्रदेश	10,447.00	11,268.94	3,700.00	3,513.00	21,000.00	N.A.	46,340.00	29,417.39	Uttar Pradesh
		(832)	(897)	(264)	(251)	(1423)		2740	1739	
17	उत्तरांचल	—	—	—	—	—	—	NA	1,813.11	Uttaranchal
		—	—	—	—	—	—	—	2191	
18	पश्चिम बंगाल	4,125.00	4,463.76	1,482.00	907.26	9,760.00	N.A.	16,900.00	21,551.80	West Bangal
		(672)	(727)	(216)	(132)	(1354)		2143	2733	
	एकूण (II)	**71,941.00**	**75,960.24**	**23,872.00**	**21,979.19**	**1,57,871.00**	**N.A.**	**3,14,180.83**	**3,07,854.05**	**Total (II)**
		(994)	**(1049)**	**(300)**	**(276)**	**(1882)**		**3410**	**3341**	
	एकूण (I+II)	**79,091.00**	**85,206.88**	**27,067.00**	**24,947.26**	**175485.00**	**N.A.**	**3,45,18,4.29**	**3,43,734.61**	**Total (I+II)**
		(1032)	**(1111)**	**(322)**	**(297)**	**(1978)**		**3540**	**3525**	

तक्ता क्रमांक /Table No. 30.2 contd…

(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
III.	**केंद्र शासित प्रदेश**									
1.	अंदमान व निकोबार	285	233.24	154.00	148.82	685.00	N.A.	1,535.00	1,751.90	Andaman and Nicobar
		(11400)	(9330)	(5422)	(5240)	(21677)		43983	50198	
2.	चंदिगड	203.1	212.34	64.36	62.17	400.00	N.A.	685.00	709.95	Chandigarh
		(3265)	(3414)	(987)	(953)	(5376)		8040	8333	
3.	दादर, नगर आणि हवेली	46.29	45.3	21.00	19.17	80.00	N.A.	205.00	220.90	Dadra and Nagar Haveli
		(3826)	(3744)	(1500)	(1369)	(5263)		10149	10936	
4.	दीव व दमण	26	39.53	15.68	14.98	65.00	N.A.	165.00	177.06	Daman and Div
		(2857)	(4344)	(1537)	(1469)	(5963)		11379	12211	
5.	दिल्ली	2000	2,631.48	915.00	819.15	4,500.00	N.A.	15,541.00	13,260.18	Delhi
		(2520)	(3316)	(960)	(859)	(4250)		11817	10083	
6.	लक्ष्यद्वीप	43.9	67.57	22.46	19.28	120.00	N.A.	270.00	345.50	Lakshadweep
		(9977)	(15357)	(4419)	(3708)	(21429)		45000	57583	
7.	पाँडेचरी	170	232.56	84.80	81.79	400.00	N.A.	1,300.00	1,449.28	Pondicherry
		(2457)	(3361)	(1043)	(1006)	(4630)		13528	15081	
	एकूण (III)	**2,774.29**	**3,462.02**	**1,277.30**	**1,165.36**	**6,250.00**	**N.A.**	**19,701.00**	**17,914.77**	**Total (III)**
		(2844)	**(3549)**	**(1104)**	**(1007)**	**(4872)**		**12,532**	**11,396**	
	एकूण (I+II+III)	**81865.29**	**88668.9**	**80368.30**	**86372.24**	**33317.00**	**N.A.**	**3,64,88,5.29**	**3,61,649.38**	**Grand Total (I+II+III)**
		(1054)	**(1142)**	**(331)**	**(307)**	**(2019)**		**3682**	**3650**	
	वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)	**1987**	**1987**	**1991**	**1991**	**1994**		**1999**	**1999**	**Population Estimates used (year)**

तक्ता क्रमांक /Table No. 30.2 contd…

अ.क्र. Sr.No.	राज्य / केंद्रशासित प्रदेश	दहावी योजना Tenth Plan (2002-07)		अकरावी योजना Eleventh Plan (2007-12)		वार्षिक योजना Annual Plan (2011-12)		बारावी योजना Twelfth Plan (2012-17)		वार्षिक योजना Annual Plan (2014-15)		State/Union Territories
		तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	
(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(2)
I.	**खास दर्जा असलेली राज्य**											**Special Category State**
1.	अरूणाचल प्रदेश	4,150.00	3,460.00	10,336.00	N.A.	3,200.00	2,943.00	21,126.00	N.A.	4,915.00	4,915.00	Arunachal Pradesh
2.	आसाम	12,503.00	9,302.00	24,578.00	N.A.	9,000.00	6,409.00	55,480.00	N.A.	18,000.00	18,000.00	Assam
3.	हिमाचल प्रदेश	7,975.00	8,526.00	13,799.00	N.A.	3,300.00	3,482.00	22,800.00	N.A.	2,950.00	2,950.00	Himachal Pradesh
4.	जम्मू आणि काश्मिर	16,321.00	14,217.00	26,635.00	N.A.	6,600.00	6,357.00	44,055.00	N.A.	9,180.00	9,180.00	Jammu and Kashmir
5.	मणिपूर	4,073.00	2,712.00	8,495.00	N.A.	3,210.00	2,173.00	20,848.00	N.A.	4,860.00	4,860.00	Manipur
6.	मेघालय	3,516.00	2,924.00	8,406.00	N.A.	2,727.00	2,508.00	22,000.00	N.A.	5,350.00	4,187.00	Meghalaya
7.	मिझोराम	2,970.00	2,917.00	5,208.00	N.A.	1,700.00	1,440.00	12,160.00	N.A.	3,140.00	3,140.00	Mizoram
8.	नागालँड	2,843.00	2,652.00	6,359.00	N.A.	1,810.00	1,630.00	13,000.00	N.A.	3,050.00	3,050.00	Nagaland
9.	सिक्कीम	2,296.00	2,097.00	4,834.00	N.A.	1,400.00	1,226.00	11,325.00	N.A.	2,680.00	2,957.00	Sikkim
10.	त्रिपुरा	3,729.00	3,383.00	7,471.00	N.A.	1,950.00	1,796.00	14,340.00	N.A.	4,850.00	4,850.00	Tripura
	एकूण (I)	**60,376.00**	**52,190.00**	**1,09,762.00**	**N.A.**	**34,897.00**	**29,964.00**	**2,37,134.00**	**N.A.**	**58,975.00**	**58,089.00**	**Sub-Total (I)**
II.	**खास दर्जा नसलेली राज्ये**											**Non-Special Category State**
1.	आंध्र प्रदेश	69,512.00	62,177.00	1,58,021.00	N.A.	43,000.00	39,265.00	3,42,842.00	N.A.	N.A.	N.A.	Andhra Pradesh
2.	बिहार	23,864.00	21,045.00	76,083.00	N.A.	24,000.00	21,019.00	2,28,452.00	N.A.	55,099.00	51,565.00	Bihar
3.	झारखंड	--	--	37,646.00	N.A.	15,323.00	10,277.00	1,10,240.00	N.A.	21,815.00	26,250.00	Jharkhand
4.	गोवा	4,344.00	3,786.00	8,881.00	N.A.	3,320.00	2,009.00	28,599.00	N.A.	4,551.00	4,551.00	Goa
5.	गुजरात	47,482.00	45,976.00	1,24,806.00	N.A.	38,000.00	34,660.00	2,83,623.00	N.A.	66,844.00	71,500.00	Gujarat
6.	हरियाणा	12,708.00	12,980.00	48,110.00	N.A.	20,330.00	16,052.00	2,04,000.00	N.A.	33,179.00	32,731.00	Haryana
7.	कर्नाटक	60,275.00	59,659.00	1,34,812.00	N.A.	38,070.02	38,450.00	2,55,250.00	N.A.	56,163.00	56,163.00	Karnataka
8.	केरळ	24,887.00	19,543.00	38,752.00	N.A.	12,010.00	10,955.00	1,02,000.00	N.A.	23,808.00	23,808.00	Kerala
9.	मध्य प्रदेश	33,725.00	34,003.00	82,559.00	N.A.	23,000.00	22,664.00	2,10,153.00	N.A.	54,960.00	54,960.00	Madhya Pradesh
10.	छत्तीसगड	--	--	47,180.00	N.A.	16,710.00	12,484.00	1,31,728.00	N.A.	32,710.00	32,710.00	Chhattisgarh
11.	महाराष्ट्र	58,888.00	56,100.00	1,40,308.00	N.A.	42,000.00	37,708.00	2,75,000.00	N.A.	63,700.00	51,223.00	Maharashtra
12.	ओरिसा	15,300.00	14,099.00	44,192.00	N.A.	15,200.00	12,753.00	1,24,373.00	N.A.	38,653.00	38,653.00	Orissa
13.	पंजाब	16,645.00	14,885.00	32,705.00	N.A.	11,520.00	7,457.00	85,359.00	N.A.	18,397.00	18,397.00	Punjab
14.	राजस्थान	33,067.00	33,735.00	93,320.00	N.A.	27,500.00	25,039.00	1,96,992.00	N.A.	66,100.00	66,100.00	Rajasthan

तक्ता क्रमांक /Table No. 30.2 contd…

(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(2)
15.	तामिळनाडू	42,351.00	42,676.00	92,626.00	N.A.	23,535.00	23,858.00	2,11,250.00	N.A.	50,660.00	50,660.00	Tamil Nadu
16	तेलंगणा $	--	--	--	--	--	--	--	--	31,278.00	31,278.00	Telangana $
17	उत्तर प्रदेश	57,140.00	54,797.00	1,82,803.00	N.A.	47,000.00	45,707.00	3,26,953.00	N.A.	90,394.00	90,394.00	Uttar Pradesh
18	उत्तराखंड	--	--	20,753.00	N.A.	7,800.00	5,166.00	46,580.00	N.A.	9,750.00	9,750.00	Uttarakhand
19	पश्चिम बंगाल	29,721.00	22,396.00	57,325.00	N.A.	22,214.00	14,075.00	1,71,795.00	N.A.	48,143.00	48,143.00	West Bengal
	एकूण (II)	**5,29,909.00**	**4,97,857.00**	**14,20,882.00**	**N.A.**	**4,30,532.02**	**3,79,598.00**	**33,35,189.00**	**N.A.**	**7,66,204.00**	**7,58,836.00**	**Total (II)**
	एकूण (I+II)	**5,90,285.00**	**5,50,047.00**	**15,30,644.00**	**N.A.**	**4,65,429.02**	**4,09,562.00**	**35,72,323.00**	**N.A.**	**8,25,179.00**	**8,16,925.00**	**Total (I+II)**
III.	**केंद्र शासित प्रदेश**											**Union Territories**
1.	अंदमान व निकोबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andaman and Nicobar
2.	चंदिगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandigarh
3.	दादर, नगर आणि हवेली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dadra and Nagar Haveli
4.	दीव व दमण	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Daman and Div
5.	दिल्ली	25,026.00	22,646.00	53,481.00	N.A.	15,133.00	13,576.00	94,276.00	N.A.	20,794.00	20,794.00	Delhi
6.	लक्ष्यद्वीप	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Lakshadweep
7.	पुदूचेरी	3,688.00	3,447.00	6,763.00	N.A.	2,750.00	1,603.00	20,559.00	N.A.	2,400.00	2,400.00	Puducherry
	एकूण (III)	**28,714.00**	**26,093.00**	**60,244.00**	**N.A.**	**17,883.00**	**15,179.00**	**1,14,835.00**	**N.A.**	**23,194.00**	**23,194.00**	**Total (III)**
	सर्व एकूण (I+II+III)	**6,18,999.00**	**5,76,140.00**	**15,90,888.00**	**N.A.**	**4,83,312.02**	**4,24,741.00**	**36,87,158.00**	**N.A.**	**8,48,373.00**	**8,40,119.00**	**Grand Total (I+II+III)**

टीप:- कंसातील आकडे हे दरडोई तरतूद / खर्च (रुपयांत) दर्शवितात.

Note:- Figures in brackets are the per capita outlays / expenditure in Rupees.

@ तेव्हा राज्य / केंद्र शासित प्रदेश नव्हते

@ Was not State / Union Territories then.

$ तेलंगना हे राज्य 2 जून, 2014 रोजी स्थापित झाले आहे.

$ The State of Telangana was created on 2nd June 2014

* आसाममध्ये समाविष्ट

* Included under Assam.

** गोव्यामध्ये समाविष्ट.

** Included in Goa.

@@ केंद्रशासित प्रदेश म्हणून 1965-66 मध्ये अस्तित्वात आले.

@@ The UT came into existence during 1965-66.

राज्य / केंद्रशासित प्रदेश यांनी त्यांच्या वार्षिक योजना 1991-92 च्या प्रारुप मध्ये कळविल्याप्रमाणे

As reported by State / UTs in their Draft Annual Plan Document for 1991-92.

Per capita outlay/expenditure is not available from column No.27 to 36.

आधार - योजना आयोग (राज्य योजना विभाग), नवी दिल्ली

Source - Planning Commission (State Plan Division), New Delhi

30. पंचवार्षिक योजना / FIVE-YEAR PLAN

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.30.3

राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना / State Plan and Centrally Sponsored Programmes

(2014-15)

राज्य योजना / State Plan

(₹ कोटी / ₹ crores)

अ.क्र. Sr.No.	विकासाचे शीर्ष	नियत व्यय Approved Outlay	प्रत्यक्ष Actuals Expenditure	Head of Development
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कृषी व संलग्न सेवा	131.04	39.52	Agriculture and allied Services
2	ग्राम विकास	317.94	459.26	Rural development
3	विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम	4.38	3.29	Special area development programme
4	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण	603.35	484.83	Irrigation and flood control
5	ऊर्जा	0.00	0.00	Energy
6	उद्योग व खनिजे	19.09	15.08	Industry and minerals
7	वाहतूक व दळणवळण	71.01	53.17	Transport and Communication
8	वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	0.00	0.00	Science, technology & environment
9	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	0.00	0.00	General economic services
10	सामाजिक व सामूहिक सेवा	1,992.36	1,172.83	Social and Community Services
11	सामान्य सेवा	195.00	94.32	General services
12	इतर कार्यक्रम	0.00	0.00	Other Programmes
	एकूण	**3,334.16**	**2,322.30**	**Grand Total**

केंद्र पुरस्कृत योजना / Centrally Sponsored Programmes

(₹ कोटी / ₹ crores)

अ.क्र. Sr.No.	विकासाचे शीर्ष	नियत व्यय Approved Outlay	प्रत्यक्ष Actual Expenditure	Head of Development
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कृषी व संलग्न सेवा	3,249.06	1,685.52	Agriculture and allied Services
2	ग्राम विकास	4,928.83	2,475.38	Rural development
3	विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम	159.46	119.50	Special area development programme
4	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण	1,220.31	379.77	Irrigation and flood control
5	ऊर्जा	338.00	0.00	Energy
6	उद्योग व खनिजे	78.21	69.20	Industry and minerals
7	वाहतूक व दळणवळण	1,297.21	861.57	Transport and Communication
8	वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	0.09	0.05	Science, technology & environment
9	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	2.79	11.34	General economic services
10	सामाजिक व सामूहिक सेवा	11,151.80	7,416.27	Social and Community Services
11	सामान्य सेवा	202.95	86.46	General services
12	इतर कार्यक्रम *	25.00	0.00	Other Programmes
	एकूण	**22,653.70**	**13,105.06**	**Grand Total**

आधार:- वार्षिक योजना २०१५-१६ व २०१६-१७ भाग-२, नियोजन विभाग, मंत्रालय,मुंबई.

Source:- Annual Plan 2015-16 and 2016-17 Part-II, Planning Department, Mantralaya Mumbai.

३१. संयुक्त भांडवली संस्था

३१.१. संयुक्त भांडवली संस्थांची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

31. JOINT STOCK COMPANIES

31.1. Data on Joint Stock Companies are given in this section.

31. संयुक्त भांडवली संस्था / JOINT STOCK COMPANIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 31.1

कार्यरत, नवीन नोंदणी झालेल्या व निर्धारित संस्था / Companies at Work, Newly Registered and Liquidated

३१ मार्च वर्षाअखेर # Year ending 31st March #	कार्यरत असलेल्या संस्था Companies at work		वर्षात नोंदणी झालेल्या संस्था Companies Registered during the year		निर्धारित संस्था Companies Liquidated	
	संख्या	भरणा केलेले भांडवल (₹ कोटीत) Paid up capital (₹ in Crore)	संख्या	प्राधिकृत केलेले भांडवल (₹ लाखात) Authorised capital (₹ in Lakh)	संख्या	भरणा केलेले भांडवल (₹ लाखात) (₹ in Lakh)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1950-51	28,532	775.40	2,104	120.73	830	9.06
1960-61	26,149	1,818.50	1,683	287.05	2,449	N. A.
1970-71	20,322	4,503.60	1,927	333.10	472	6.97
1980-81	62,714	16,144.00	6,616	968.03	391	1,029.29
1990-91	51,675	8,061.08	4,908	50,610.50	26	221.70
2000-01	5,69,100	3,41,230.48	27,187	32,85,667.69	427	20,600.69
2005-06	1,58,858	1,02,690.00	10,187	3,92,106.00	444	0.00
2006-07	1,67,059	1,36,543.00	9,457	19,74,072.00	6,228	24,290.00
2010-11	1,45,349	2,74,568.00	16,800	6,85,367.00	5,788	15,106.00
2011-12	1,58,812	3,68,600.00	16,623	8,46,592.00	5,438	44,091.00
2012-13	1,74,148	4,09,000.00*	15,957	22,72,132.00	1,130	8,643.00
2014-15	2,15,464	11,86,661.89	11,020	5,06,694.00	1,076	N. A.

टीप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

* Provisional

- वर्ष २०१०-११ पासुन सदर माहिती

१) मर्यादित भाग-भांडवल असलेल्या कंपन्यांकरीता आहे.

२) स्तंभ क्र. ०६ व ७ मध्ये अशासकीय निर्धारित व बंद केलेल्या कंपन्यांचा समावेश आहे.

- From 2010-11 onwards the information is for

1) All companies Limited by Shares

2) Col. no. 6 & 7 includes non govt. companies and companies which were struck off.

आधार - कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार, मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source — Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and company affairs Government of India, New Delhi

31. संयुक्त भांडवली संस्था / JOINT STOCK COMPANIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 31.2

संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या / Number of Joint Stock Companies

(2011-12)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे	मर्यादित भाग-भांडवल असलेल्या कंपन्या Companies limited by shares		हमीने मर्यादित असलेल्या कंपन्या व नफ्यासाठी काम न करणाऱ्या संघटना Companies limited by guarantee and non-profit associations		एकूण Total	District
		सार्वजनिक Public	खाजगी Private	सार्वजनिक Public	खाजगी Private		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई शहर	3,402	35,532	110	177	39,221	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	77	1,021	3	10	1,111	Mumbai Suburban
3	ठाणे	301	6,184	11	16	6,512	Thane
4	रायगड	45	677	1	0	723	Raigad
5	रत्नागिरी	10	62	0	0	72	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	40	0	0	40	Sindhudurg
7	नाशिक	62	1,175	1	11	1,249	Nashik
8	धुळे	8	165	0	1	174	Dhule
9	नंदुरबार	3	34	0	0	37	Nandurbar
10	जळगाव	25	281	0	3	309	Jalgaon
11	अहमदनगर	21	339	0	0	360	Ahmednagar
12	पुणे	321	8,604	7	40	8,972	Pune
13	सातारा	9	287	0	1	297	Satara
14	सांगली	22	221	0	3	246	Sangli
15	सोलापूर	31	254	1	0	286	Solapur
16	कोल्हापूर	28	554	3	1	586	Kolhapur
17	औरंगाबाद	40	709	1	4	754	Aurangabad
18	जालना	3	107	0	0	110	Jalna
19	परभणी	5	41	0	0	46	Parbhani
20	हिंगोली	1	11	0	0	12	Hingoli
21	बीड	8	53	0	1	62	Beed
22	नांदेड	6	168	0	0	174	Nanded
23	उस्मानाबाद	7	40	0	0	47	Osmanabad
24	लातूर	11	181	0	0	192	Latur
25	बुलढाणा	1	51	0	0	52	Buldhana
26	अकोला	5	99	0	1	105	Akola
27	वाशिम	0	23	0	0	23	Washim
28	अमरावती	1	170	1	1	173	Amravati
29	यवतमाळ	3	76	0	0	79	Yavatmal
30	वर्धा	5	43	0	0	48	Wardha
31	नागपूर	145	2,541	8	2	2,696	Nagpur
32	भंडारा	1	34	0	0	35	Bhandara
33	गोदिंया	1	30	0	0	31	Gondiya
34	चंद्रपूर	6	115	0	0	121	Chandrapur
35	गडचिरोली	**0**	11	0	0	11	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**4,614**	**59,922**	**147**	**272**	**64,955**	**Maharashtra State**

आधार - कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source. - Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and Company Affairs, Government of India, New Delhi

३२. सार्वजनिक अंगिकृत

३२.१. कृषि उद्योग विकास महामंडळ, गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण आणि महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळाची माहिती या विभागात दिलेली आहे.

32. PUBLIC UNDERTAKINGS

32.1. Data on State Agro-Industries Development Corporation, housing and Area Development Authority and Maharashtra State Financial Corporation is given in this section.

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.32.1

गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे / Loans received and Houses constructed by the Housing Development Board (2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	वर्ष Year	कर्जे / Loans			घरांची संख्या / No. of houses					
		महाराष्ट्र शासनाकडून (₹ लाखांत) From State Govt. (Lakh ₹)	हुडकोकडून (₹ लाखांत) From HUDCO (Lakh ₹)	एकूण (₹ लाखांत) Total (Lakh ₹)	आर्थिक दुर्बल गट EWS	अल्प उत्पन्न गट LIG	मध्यम उत्पन्न गट MIG	उच्च उत्पन्न गट HIG	Others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	1970-71	126.25	_	126.25	450	600	164	_	_	1,214
2	1980-81	161.45	99.00	260.45	4,513	5,420	704	_	_	10,637
3	1990-91	897.35	2,194.40	3,091.75	1,179	2,563	708	244	_	4,694
4	2000-01	3.64	234.29	237.93	1,044	2,462	279	290	_	4,075
5	2002-03	-	_	_	133	1,338	1,235	528	_	3,234
6	2003-04	N.A.	N.A.	N.A.	1,580	5,569	1,025	655	_	8,829
7	2004-05	N.A.	N.A.	N.A.	997	2,860	883	1,254	_	5,994
8	2005-06	N.A.	N.A.	N.A.	288	90	2,678	128	_	3,184
10	2006-07	N.A.	N.A.	N.A.	90	2,678	128	1,113	_	4,009
11	2007-08	N.A.	N.A.	N.A.	1,618	2,723	886	943	_	6,710
12	2008-09	NIL	NIL	NIL	946	930	1,070	500	1,673	5,119
13	2009-10	NIL	NIL	NIL	2,679	4,225	657	702	6,258	14,521
14	2010-11	NIL	NIL	NIL	893	4,843	340	447	4,361	10,884
15	2012-13	NIL	NIL	NIL	2,449	2,443	672	663	105	6,332
16	2013-14	NIL	NIL	NIL	980	2,096	769	23	1,025	4,893
17	2014-15	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL

N.A. -- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार : महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण, मुंबई. / Source: Maharashtra Housing Area Development Authority, Mumbai.

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.32.2

जिल्हानिहाय गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे / Districtwise loans received and Houses constructed by the Housing Development Board (2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	मंडळ	आर्थिकदृष्टया दुर्बल गट / EWS		अल्प उत्पन्न गट / LIG		मध्यम उत्पन्न गट / MIG		उच्च उत्पन्न गट / HIG		एकूण / Total		इतर Others	एकूण Total	Districts
			घरे Houses	भूखंड Plots	घरे Houses	भूखंड Plots	घरे Houses	भूखंड Plots	घरे Houses	भूखंड Plots	घरे Houses	भूखंड Plots			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
1	मुंबई शहर	मुंबई मंडळ	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Mumbai City
2	मुंबईउपनगर		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Mumbai Suburban
3	ठाणे		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Thane
4	रायगड	कोकण मंडळ	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Raigad
5	रत्नागिरी		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Sindhudurg
7	नाशिक	नाशिक मंडळ	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Nashik
8	धुळे		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Dhule
9	नंदुरबार		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Nandurbar
10	जळगाव		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Jalgaon
11	अहमदनगर		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Ahmednagar
12	पुणे	पुणे मंडळ	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Pune
13	सातारा		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Satara
14	सांगली		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Sangli
15	सोलापूर		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Solapur
16	कोल्हापूर		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Kolhapur
17	औरंगाबादद	औरंगाबाद मंडळ	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Aurangabad
18	जालना		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Jalna
19	परभणी		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Parbhani
20	हिंगोली		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Hingoli
21	बीड		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Beed

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.32.2-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
22	नांदेड		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Nanded
23	उस्मानाबाद		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Osmanabad
24	लातूर		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Latur
25	बुलढाणा	अमरावती मंडळ	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Buldhana
26	अकोला		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Akola
27	वाशिम		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Washim
28	अमरावती		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Amravati
29	यवतमाळ		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Yavatmal
30	वर्धा	नागपुर मंडळ	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Wardha
31	नागपूर		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Nagpur
32	भंडारा		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Bhandara
33	गोदिंया		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Gondiya
34	चंद्रपूर		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Chandrapur
35	गडचिरोली		NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	NIL	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य		**NIL**	**NIL**	**NIL**	**NIL**	**NIL**	**NIL**	**NIL**	**NIL**	**NIL**	**NIL**	**NIL**	**NIL**	**Maharashtra State**

आधार : महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण, मुंबई.

Source: Maharashtra Housing Area Development Authority, Mumbai.

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.32.3

महाराष्ट्र कृषि उद्योग मंडळाची निवडक साध्यविषयक सांख्यिकी / Statistics Relating to selected achievements of State Agro-Industrial Corporation (2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	बाब	परिमाण	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2012-13	2013-14	2014-15*	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
1	**रासायनिक खतांचे वाटप**										**Distribution of Fertilizers:**
	(i) व्यापार	मे.टन	65,838	3,07,962	3,64,374	5,06,188	4,47,269	4,12,352	3,05,182	MT	(I) Trading
	(ii) उत्पादन	मे.टन	1,18,726	2,15,266	3,32,665	--	1,96,186	1,90,812	1,97,564	MT	(ii) Manufacturing
	(अ) एनपीके	मे.टन	--	--	2,46,771	2,27,093	1,96,610	2,00,257	--	MT	(A) NPK
	(ब) एसएमपी	मे.टन	2,624	5	264		26,966	27,597	--	MT	(B) SMP
	(iii) जिप्सम	मे.टन	--	--	--	85,652	6,888	34,185	2,780	MT	(iii) Jypsm
	(iv) बायो-फर्टिलायझर	पाकीटे	--	2,97,577	85,630		67,475	17,38,679	--	PKTS	(C) Bio-Fertilizers
2	**किटकनाशके**										**Pesticides:**
	(अ) व्यापार	मे.टन	3,069	4,286	1,148	770	1,008	1,763	1,288	MT	(A) Trading
		लिटर				8,22,519	10,68,841	64,86,848	13,25,611	Litre	
	(ब) उत्पादन	लिटर	1,96,464	6,89,570	16,32,930	--	700	869	--	Litre	(B) Manufacturing
		मे.टन					163	139	--	MT	
3	**पशुखाद्य**										**Animal Feed:**
	(अ) व्यापार	मे.टन	-	-	193	--	--	--	2,176	MT	(A) Trading
	(ब) उत्पादन	मे.टन	47,190	32,645	21,103	10,178	5,142	2,736	680	MT	(B) Manufacturing
4	**नोगा**										**Noga**
	(अ) व्यापार	मे.टन	669	55	--	--	--	--	--	MT	(A) Trading
	(ब) उत्पादन	मे.टन	2,525	2,831	2,508	2,101	1,806	1,510	1,500	MT	(B) Manufacturing
5	बीया (व्यापार)	मे.टन	25,670	--	--	--	--	--	--	MT	Seed (Trading)
6	बीज रोप (व्यापार)	संख्या	--	56,182	35,880	--	--	--	--	Nos.	Seedling Plant (Trading)
7	लोखंड व पोलाद (व्यापार)	मे.टन	1,358	1,698	--	--	--	--	--	MT	Iron and Steel (Trading)

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.32.3-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
8	**ट्रॅक्टर विक्री**										**Sale of Tractor :**
	(**अ**) महिंद्र	संख्या	--	--	--	36	1	--	1,527	Nos.	(A) HMT (Trading)
	(**ब**) कॅप्टन	संख्या	--	--	--	4	--	--	3	Nos.	(B) Russian (Trading)
	(**क**) एसकॉर्ट	संख्या	--	--	--	--	--	--	--	Nos.	(C) Rumanian (Trading)
	(**ड**) आयशर	संख्या	--	--	--	3	--	--	1	Nos.	(D) Hindustan (Trading)
	(**इ**) अंगद	संख्या	1	--	--	--	--	--	--	Nos.	(E) Fort (Trading)
	(**एफ**) जॉन डेअर	संख्या	--	--	81	1	415	382	14	Nos.	(F) VST
	(**जी**) फरग्युसन	संख्या	--	--	7	--	110	698	--	Nos.	(G) Mahindra (Trading)
	(**एच**) मित्सुभीषी	संख्या	1	9	--	1,232	--	--	421	Nos.	(H) Kirloskar (Trading)
	(**आय**) कृषि व्हेटर	संख्या	431	--	--	1,195	1,457	1,339	742	Nos.	(I) Other (Trading)
	(जे) टॅफे	संख्या	--	--	--	1	128	--	13	Nos.	(j) Tyafe
	(के) स्वराज	संख्या	--	--	--	27	21	4	123	Nos.	(k) Swaraj
9	**ट्रॅक्टरच्या मुख्य भागाची विक्री**	**रु.लाखात**	7.94	21.34	2,960	1,019	94.49	88.00	--	**रु.in lakhs**	**Sale of Spare parts of Tractor and Combines**
10	**ट्रॅक्टर दुरुस्तीसाठी मिळालेली रक्कम**	**रु.हजारात**	-	1.69	0.83	--	--	--	--	**रु.in '000**	**Amount received for Tractor Repairs**

आधार : महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ लि., मुंबई. * अलेखापरिक्षीत / unaudited

Source : The Maharashtra Agro-Industries Development Corporation Limited, Mumbai.

३३. संकीर्ण

३३.१ या विभागात सावकारीचे व्यवहार, रिझर्व्ह बँकेचे व्यवहार, नोंदलेले दस्तऐवज, विवाह व सार्वजनिक निवडणुकांचे निकाल यासंबंधी आकडेवारी दिलेली आहे. आर्थिक गणनेसंबंधी आकडेवारीही यात दिलेली आहे.

३३.२ राज्यातील सावकारी कर्जाची नियमित देवाण-घेवाण ही मुंबई सावकारी नियंत्रण कायदा, १९४६ नुसार नियंत्रित करण्यात येते. या कायद्यानुसार सावकाराला ज्या क्षेत्रात व्यवसायासाठी अनुज्ञप्ती मिळाली असेल त्याच क्षेत्रात व अशा अनुज्ञप्तींच्या अटीनुसारच त्याला आपला व्यवसाय करणे आवश्यक असते.

३३.३ ह्या विभागात मुंबई विवाह कायदा, विशेष विवाह कायदा व इतर कायद्यानुसार राज्यात नोंदलेल्या विवाहांची संख्या देण्यात आली आहे. मुंबई विवाह नोंदणी कायदा, १९५४ हा राज्यातील सर्व महानगरपालिका, नगरपालिका आणि तालुक्यांची मुख्यालये यांना लागू करण्यात आला आहे.

33. MISCELLANEOUS:

33.1. Data on money-lending, operations of Reserve Bank, registration of documents, marriages registered and results of general elections is given in this section. Data on Economic Census is also given.

33.2 The regular transactions of money-lending in the State are controlled under the provisions of the Bombay Money-lenders Act, 1946. According to the Act, the money-lender is required to carry on the business of money-lending only in the area for which he has been granted a licence and in accordance with the terms and conditions of such licence.

33.3 In this section the number of marriages registered in Maharashtra State under Mumbai Marriages Act, Special Marriages Act and other Acts is given. The Bombay Registration of Marriages Act, 1954 is applicable to all the Corporation cities, Municipal towns and headquarters of tahsils.

33. संकिर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 33.1

महाराष्ट्रातील विश्रामधामे, विश्रामगृहे व कक्ष संख्या / Districtwise number of Rest Houses and Dak Bungalows (2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	विश्रामधाम व विश्रामगृहे Rest Houses & Dak Bungalows	कक्ष संख्या No. of Suites	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई	4	45	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	4	83	Mumbai Suburban
3	ठाणे	7	24	Thane
4	पालघर	12	41	Palghar
5	रायगड	12	53	Raigad
6	रत्नागिरी	11	66	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	16	56	Sindhudurg
8	नाशिक	25	142	Nashik
9	धुळे	15	58	Dhule
10	नंदुरबार	15	49	Nandurbar
11	जळगाव	20	97	Jalgaon
12	अहमदनगर	27	82	Ahmednagar
13	पुणे	30	152	Pune
14	सातारा	25	66	Satara
15	सांगली	16	62	Sangli
16	सोलापूर	17	113	Solapur
17	कोल्हापूर	18	73	Kolhapur
18	औरंगाबाद	9	86	Aurangabad
19	जालना	10	31	Jalna
20	परभणी	8	28	Parbhani
21	हिंगोली	6	27	Hingoli
22	बीड	21	86	Beed
23	नांदेड	22	66	Nanded
24	उस्मानाबाद	13	48	Osmanabad
25	लातूर	12	47	Latur
26	बुलढाणा	23	96	Buldhana
27	अकोला	12	41	Akola
28	वाशिम	8	23	Washim
29	अमरावती	25	91	Amravati
30	यवतमाळ	23	73	Yavatmal
31	वर्धा	13	45	Wardha
32	नागपूर	24	546	Nagpur
33	भंडारा	9	24	Bhandara
34	गोदिंया	5	20	Gondiya
35	चंद्रपूर	17	53	Chandrapur
36	गडचिरोली	15	47	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**549**	**2,740**	**Maharashtra State**

आधार : सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source:- Public Works Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

33. संकिर्ण / MISCELLEANOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 33.2

बिगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व त्यातील रोजगार / Number of Non-agricultural Establishments and Employment therein (पाचवी आर्थिक गणना) / (Fifth Economic Census, 2005)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	सामान्यत: काम करणारे कामगार (संख्या) Usually employed (Number)									Districts
		आस्थापना (संख्या) Establishment (Number)			पगारी कामगार (संख्या) Hired workers (Number)						
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई शहर	0	5,72,198	5,72,198	0	27,490	27,490	0	16,70,376	16,70,376	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर										Mumbai Suburban
3	ठाणे	65,503	2,59,501	3,25,004	2,23,768	8,83,485	11,07,253	1,64,429	6,10,679	7,75,108	Thane
4	रायगड	49,733	30,669	80,402	1,32,621	1,07,514	2,40,135	93,681	73,810	1,67,491	Raigad
5	रत्नागिरी	48,402	11,899	60,301	1,22,490	42,924	1,65,414	81,490	30,897	1,12,387	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	35,613	7,216	42,829	65,642	18,660	84,302	35,354	11,577	46,931	Sindhudurg
7	नाशिक	65,403	93,754	1,59,157	1,42,920	2,81,332	424,252	85,596	1,78,897	2,64,493	Nashik
8	धुळे	39,040	21,159	60,199	66,048	60,886	126,934	32,042	38,115	70,157	Dhule
9	नंदुरबार	17,310	12,687	29,997	33,905	27,490	61,395	20,375	13,807	34,182	Nandurbar
10	जळगाव	80,899	50,337	1,31,236	1,15,159	1,14,406	2,29,565	48,292	60,669	1,08,961	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,18,085	49,200	1,67,285	1,77,418	1,72,501	3,49,919	93,978	1,17,945	2,11,923	Ahmednagar
12	पुणे	1,20,689	2,18,932	3,39,621	2,46,931	7,56,803	10,03,734	1,66,811	5,06,096	6,72,907	Pune
13	सातारा	1,12,306	32,726	1,45,032	1,56,503	82,757	2,39,260	80,408	47,993	1,28,401	Satara
14	सांगली	1,28,284	39,847	1,68,131	1,31,247	99,854	2,31,101	67,866	62,248	1,30,114	Sangli
15	सोलापूर	1,02,400	54,742	1,57,142	1,54,059	1,89,725	3,43,784	92,187	1,31,398	2,23,585	Solapur
16	कोल्हापूर	2,91,849	78,346	3,70,195	2,07,588	1,91,497	3,99,085	1,15,066	1,08,352	2,23,418	Kolhapur
17	औरंगाबाद	48,582	67,471	1,16,053	1,02,513	1,56,275	2,58,788	57,503	86,183	1,43,686	Aurangabad
18	जालना	44,350	15,833	60,183	99,342	63,055	1,62,397	48,416	44,151	92,567	Jalna
19	परभणी	24,822	20,923	45,745	39,795	57,290	97,085	17,773	31,914	49,687	Parbhani
20	हिंगोली	16,360	5,505	21,865	25,090	15,418	40,508	11,844	11,322	23,166	Hingoli
21	बीड	81,904	17,661	99,565	99,462	53,163	1,52,625	52,519	34,389	86,908	Beed
22	नांदेड	49,042	33,136	82,178	76,706	89,389	1,66,095	36,791	54,188	90,979	Nanded
23	उस्मानाबाद	52,291	14,901	67,192	89,444	41,681	1,31,125	47,780	26,837	74,617	Osmanabad
24	लातूर	47,634	24,362	71,996	86,052	72,782	1,58,834	41,321	48,898	90,219	Latur
25	बुलढाणा	46,937	24,777	71,714	78,214	65,741	1,43,955	36,913	39,965	76,878	Buldhana
26	अकोला	32,964	40,017	72,981	56,775	97,030	1,53,805	27,995	56,168	84,163	Akola
27	वाशिम	22,489	10,126	32,615	36,672	23,601	60,273	15,305	13,449	28,754	Washim
28	अमरावती	47,947	52,617	1,00,564	35,644	1,24,793	1,60,437	36,969	68,350	1,05,319	Amravati
29	यवतमाळ	60,386	29,259	89,645	1,05,319	72,620	1,77,939	52,821	41,795	94,616	Yavatmal
30	वर्धा	32,720	18,986	51,706	67,917	55,173	1,23,090	36,969	33,837	70,806	Wardha
31	नागपूर	61,278	1,49,771	2,11,049	1,08,933	4,10,398	5,19,331	59,464	2,50,660	3,10,124	Nagpur
32	भंडारा	43,934	15,116	59,050	71,127	38,258	1,09,385	38,556	20,751	59,307	Bhandara
33	गोदिंया	46,790	8,372	55,162	79,049	27,373	1,06,422	37,637	17,284	54,921	Gondiya
34	चंद्रपूर	46,546	26,786	73,332	96,556	75,564	1,72,120	44,714	45,908	90,622	Chandrapur
35	गडचिरोली	27,699	6,289	33,988	54,667	17,458	72,125	29,662	10,575	40,237	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**21,10,191**	**21,15,121**	**42,25,312**	**33,85,576**	**46,14,386**	**79,99,962**	**19,08,527**	**45,99,483**	**65,08,010**	**Maharashtra State**

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. संकिर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 33.3

मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ खाली दिलेल्या अनुज्ञाप्तीची जिल्हावार संख्या /

Number of Licences Granted in Each District Under the Mumbai Money-Lenders Act, 1946

(2012-13)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	(०१/०८/२०१२ ते ३१/०७/२०१३) अनुज्ञप्तीकरिता आलेल्या अर्जांची संख्या No.of applications received for licences	दिलेल्या अनुज्ञप्तीची संख्या No.of licences granted	नुतणीकरण केलेल्या अनुज्ञप्तीची संख्या No.of licences renewed	कायदेशीर अनुज्ञप्तीधारक सावकारांची संख्या No.of money-lenders holding valid licences	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई शहर	1,790	282	1,508	1,790	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	872	137	695	832	Thane
4	रायगड	146	30	116	146	Raigad
5	रत्नागिरी	24	2	22	24	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	6	1	5	6	Sindhudurg
7	नाशिक	219	21	198	219	Nashik
8	धुळे	19	2	17	31	Dhule
9	नंदुरबार	11	0	11	11	Nandurbar
10	जळगाव	92	10	82	92	Jalgaon
11	अहमदनगर	103	7	96	103	Ahmednagar
12	पुणे	1,581	387	1,194	1,598	Pune
13	सातारा	327	56	271	327	Satara
14	सांगली	451	43	408	451	Sangli
15	सोलापूर	1,161	219	942	1,161	Solapur
16	कोल्हापूर	165	16	165	165	Kolhapur
17	औरंगाबाद	109	25	84	109	Aurangabad
18	जालना	119	25	94	119	Jalna
19	परभणी	103	30	73	103	Parbhani
20	हिंगोेली	88	26	62	88	Hingoli
21	बीड	184	75	109	184	Beed
22	नांदेड	191	42	149	191	Nanded
23	उस्मानाबाद	111	38	73	111	Osmanabad
24	लातूर	605	191	413	598	Latur
25	बुलढाणा	45	1	44	139	Buldhana
26	अकोला	168	15	149	195	Akola
27	वाशिम	34	9	25	43	Washim
28	अमरावती	393	70	323	393	Amravati
29	यवतमाळ	89	9	80	89	Yavatmal
30	वर्धा	140	5	127	163	Wardha
31	नागपूर	818	136	669	1,763	Nagpur
32	भंडारा	276	27	244	387	Bhandara
33	गोदिंया	106	18	88	185	Gondiya
34	चंद्रपूर	243	12	231	308	Chandrapur
35	गडचिरोली	55	1	52	52	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**10,844**	**1,968**	**8,819**	**12,176**	**Maharashtra State**

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra , Pune.

33. संकिर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 33.4

जिल्हावार अनुज्ञप्तीधारक सावकारांच्या व्यवहारांची माहिती / Transactions of Licensed money-lenders in each district (2012-13)

(₹ लाखात / ₹ in Lakhs)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	सावकारांनी केलेले कर्ज वाटप: व्यापा-यास दिलेली कर्जे Loans Advanced to traders	बिगर व्यापा-यास दिलेली कर्जे Loans Advanced to Non-Traders	शेतकऱ्यास दिलेली कर्जे Loans Advanced to farmers	इतरांस दिलेली कर्जे Loans Advanced to others	एकूण दिलेली कर्जे Total Loans Advanced	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई शहर	0	3,12,179	0	0	3,12,179	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	2,15,857	3,09,304	0	0	5,25,161	Thane
4	रायगड	0	32,206	0	0	32,206	Raigad
5	रत्नागिरी	0	10,627	0	0	10,627	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	2,249	0	0	2,249	Sindhudurg
7	नाशिक	3,881	3,15,300	1008	0	3,20,181	Nashik
8	धुळे	240	5	0	0	245	Dhule
9	नंदुरबार	209	2,205	0	0	2,414	Nandurbar
10	जळगाव	345	345	0	0	34,500	Jalgaon
11	अहमदनगर	89,910	16,958	0	0	1,06,868	Ahmednagar
12	पुणे	11,38,411	7,25,080	0	0	18,63,491	Pune
13	सातारा	1,257	953	0	0	2,210	Satara
14	सांगली	1,492	2,618	223	0	4,333	Sangli
15	सोलापूर	9,95,680	6,60,142	0	0	16,55,822	Solapur
16	कोल्हापूर	146	754	104	0	1,004	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0	6,200	0	0	6,200	Aurangabad
18	जालना	197	1,402	0	0	1,599	Jalna
19	परभणी	27,035	20,190	0	0	47,225	Parbhani
20	हिंगोली	2,396	0	0	0	2,396	Hingoli
21	बीड	0	12,930	0	0	37,285	Beed
22	नांदेड	151	171	0	0	321	Nanded
23	उस्मानाबाद	70	44	0	0	114	Osmanabad
24	लातूर	3,340	94	0	0	3,434	Latur
25	बुलढाणा	0	904	0	0	904	Buldhana
26	अकोला	0	10,05,768	0	0	10,05,768	Akola
27	वाशिम	0	816	0	0	816	Washim
28	अमरावती	0	8,147	0	0	8,147	Amravati
29	यवतमाळ	0	1,01,899	0	0	1,01,899	Yavatmal
30	वर्धा	0	1,577	0	0	1,577	Wardha
31	नागपूर	10,660	16,040	0	0	2,66,700	Nagpur
32	भंडारा	398	1,351	0	0	1,749	Bhandara
33	गोदिंया	9,740	83,245	0	0	92,985	Gondiya
34	चंद्रपूर	0	1,02,734	0	0	1,02,734	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	733	0	0	733	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**25,01,415**	**37,55,170**	**1,335**	**0**	**65,56,075**	**Maharashtra State**

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source:- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra , Pune.

34. संकिर्ण /
तक्ता क्रमांक /
भारतीय रिझर्व बँकेसंबंधी आर्थिक आकडेवारी /
(2014-

वर्षातील शेवटचा शुक्रवार Last Friday of the year	चलन विभाग / Issue Department						बँक व्यवहार विभाग /		
	जबाबदारी / Liabilities		मालमत्ता / Assets				जबाबदारी / ठेवी /		
	चलनात असलेल्या नोटा Notes in circulation	एकूण तयार केलेल्या नोटा Total notes issued	सोन्याची नाणी व लगडी Gold coin and bullion	परदेशी रोखे Foreign securities	रुपये नाणी (अ) Rupee coin (a)	भारत सरकारचे रुपयातील रोखे Government of India rupee securities	केंद्र शासन Central Gover-nment	राज्य शासन State Gover-nment	इतर Others
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	1,985	1,993	118	123	120	1,632	76	29	159
1970-71	4,212	4,221	183	273	52	3,714	251	13	289
1980-81	13,733	13,755	226	2,364	56	11,110	778	11	5,732
1990-91	53,784	53,807	6,654	200	29	46,924	61	33	38,448
1995-96	1,20,073	1,20,107	13,751	10,200	115	96,041	54	18	58,235
1996-97	1,34,889	1,34,907	11,922	25,200	144	97,640	53	44	58,239
1997-98	1,48,520	1,48,550	9,877	45,700	27	92,946	51	402	64,666
1998-99	1,72,541	1,72,573	10,310	50,700	71	1,11,492	51	17	71,690
1999-00	1,92,483	1,92,535	10,598	72,700	102	1,09,134	500	41	86,010
2000-01	2,12,858	2,12,937	10,324	91,700	78	1,10,835	100	41	87,687
2007-08	5,82,055	5,82,075	31,170	5,49,722	136	1,046	83,645	41	6,67,381
2008-09	6,81,099	6,82,113	39,862	6,40,107	98	1,046	88,177	41	3,03,602
2009-10	7,88,279	7,88,299	42,543	7,44,440	269	1,046	2,838	41	3,64,269
2010-11	9,36,935	9,36,949	53,748	8,81,921	234	1,046	100	41	4,35,950
2011-12	10,53,786	10,53,799	72,443	9,80,225	84	1,046	18,420	42	3,68,710
2012-13	11,75,635	11,75,645	73,222	11,01,188	187	1,046	67,519	42	3,34,194
2013-14	12,83,735	12,83,748	67,919	12,14,654	128	1,046	86,770	42	4,45,432
2014-15	14,28,882	14,28,893	62,440	13,65,191	216	1,046	101	42	6,73,369

टिप : (अ) भारत सरकारच्या रुपयांच्या नोटा धरुन /
(ब) भरलेले भांडवल आणि राखीव भांडवल /
(क) रोखे आणि अल्प मुदतीचे रोखे धरुन /
आधार : रिझर्व बँक ऑफ इंडिया, बुलेटीन, मार्च, २०१५ /

MISCELLANEOUS
TABLE NO. 33.5
Financial Statistics relating to the Reserve Bank of India
-15)

(₹ कोटीत / ₹ in crores)

Banking Department		बँक व्यवहार विभाग / Banking Department						
Liabilities		मालमत्ता / Assets						
Deposits		ठेवी / Deposits						
एकूण इतर धरुन Total including others (11)	इतर जबाबदा-या (ब) Others liabilities (b) (12)	एकूण ताळेबंद Total liabilities or assets (13)	नोटा व नाणी Notes and coins (14)	परदेशात असलेली शिल्लक (क) Balance held abroad (c) (15)	कर्जे व आगाऊ रकमा Loans and advances (16)	खरेदी केलेली बीले आणि वटाव Bills purchased and discounted (17)	गुंतवणूक Invest-ments (18)	इतर मालमत्ता Other assets (19)
264	231	495	8	13	225	39	181	20
553	689	1,242	10	77	958	38	113	46
6,521	5,108	11,629	23	1,956	3,504	3,162	1,593	1,390
38,542	28,342	66,884	23	4,008	18,516	1,384	40,286	2,666
58,307	39,176	97,481	35	43,623	15,724	772	29,173	8,153
57,336	38,774	96,112	19	44,350	11,963	7,846	23,590	8,345
65,119	48,631	1,13,748	31	41,633	13,963	0	48,482	9,640
71,758	62,215	1,33,971	33	52,310	17,003	0	55,112	6,641
86,551	74,102	1,60,654	52	53,313	36,909	0	62,660	7,739
87,828	84,199	1,72,028	80	92,600	28,143	0	43127	8,078
4,53,165	2,14,216	7,51,067	20	6,49,661	4,579	0	85,607	11,201
3,91,820	4,06,582	7,98,402	14	5,91,007	23,521	0	1,59,320	24,540
4,36,091	3,65,744	8,01,836	14	3,43,867	7,465	0	3,94,386	56,103
3,87,173	6,03,277	9,90,449	13	3,53,494	8,874	0	5,53,259	74,809
4,01,755	6,93,835	10,95,591	9	3,16,908	42,233	0	6,58,346	78,094
5,32,244	8,49,350	13,81,594	13	4,58,011	57,296	0	7,84,835	81,438
6,73,512	8,03,535	14,77,047	11	6,42,951	2,38,111	0	52,5,890	70,084

Including Government of India Rupee notes.

Including Paid Up Capital and reserves.

Including cash and Short term securities.

Reserve Bank of India, Bulletin, March, 201**5**.

33. संकिर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 33.6

नोंदलेल्या दस्तऐवजांची संख्या, वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मिळकतीचे मूल्य / Number and Description of Registered documents and value of Property Transferred (2014-15)

(₹ लाखात / ₹ in Lakhs)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	स्थावर मिळकतीबाबतच्या नोंदी Registrations affecting immovable property							जंगम मिळकतीबाबतच्या नोंदी Registration affecting movable property		Districts
		नोंदणी कार्यालय Registr-ation Offices	सक्तीची / Compulsory संख्या No.	एकूण मूल्य Aggregate value	ऐच्छिक / Optional संख्या No.	एकूण मूल्य Aggregate value	एकूण / Total संख्या No.	एकूण मूल्य Aggregate value	संख्या No.	एकूण मूल्य Aggregate value	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई शहर	5	34,295	40,52,464	4938	0	39,233	40,52,464	0	0	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	19	1,93,228	2,18,84,447	9083	2,01,371	202311	2,20,85,818	0	0	Mumbai uburban
3	ठाणे	26	1,86,618	26,18,597	34188	39,335	2,20,806	26,57,931	0	0	Thane
4	पालघर	14	58,478	59,26,377	8676	63,11,854	67,154	1,22,38,231	3	1,600	Palghar
5	रायगड	20	88,725	21,68,865	1432	1	90,157	21,68,866	0	0	Raigad
6	रत्नागिरी	9	20,280	8,13,390	5195	89,662	25,475	9,03,052	0	0	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	8	11,511	75,641	1134	660	12,645	76,301	0	0	Sindhudurg
8	नाशिक	26	1,16,922	8,51,945	6157	0	1,23,079	8,51,945	1,102	1	Nashik
9	धुळे	6	26,586	1,71,021	772	1	27,358	1,71,021	771	1	Dhule
10	नंदुरबार	7	16,164	50,278	263	0	16,427	50,278	17	0	Nandurbar
11	जळगाव	20	83,028	2,84,559	1158	2,613	84,186	2,87,172	3,663	10,804	Jalgaon
12	अहमदनगर	17	79,134	4,10,729	673	72,600	79,807	4,83,329	1,104	7,129	Ahmednagar
13	पुणे	48	3,15,291	8,05,24,987	52498	7,82,24,183	3,67,789	15,87,49,169	11,250	24,189	Pune
14	सातारा	15	58,479	8,58,190	5340	29,605	63,819	8,87,795	1,073	19	Satara
15	सांगली	13	45,389	6,00,664	1232	10,107	46,621	6,10,771	809	3	Sangli
16	सोलापूर	16	74,536	6,40,191	2918	1,943	77,454	6,42,134	0	0	Solapur
17	कोल्हापूर	18	72,124	3,19,966	2140	6,339	74,264	3,26,305	1,263	8	Kolhapur
18	औरंगाबाद	13	67,710	82,206	3240	1,185	70,950	83,391	69	10	Aurangabad
19	जालना	9	34,025	11,22,864	245	5	34,270	11,22,869	0	0	Jalna
20	परभणी	9	26,889	91,634	356	0	27,245	91,634	0	0	Parbhani
21	हिंगोली	5	17,720	45,100	147	0	17,867	45,100	0	0	Hingoli
22	बीड	12	42,224	86,23,858	1319	5,14,204	43,543	91,38,063	0	0	Beed
23	नांदेड	18	45,317	1,03,659	1833	120	47,150	1,03,779	0	0	Nanded
24	उस्मानाबाद	8	24,792	1,06,666	117	0	24,909	1,06,666	70	15	Osmanabad
25	लातूर	12	39,509	1,39,543	558	638	40,067	1,40,182	66	0	Latur
26	बुलढाणा	14	55,509	1,89,171	4209	405	59,718	1,89,576	292	21	Buldhana
27	अकोला	9	28,335	86,551	1209	0	29,544	86,551	0	0	Akola
28	वाशिम	6	16,142	52,840	659	0	16,801	52,840	0	0	Washim
29	अमरावती	16	39,231	1,21,164	2270	24,206	41,501	1,45,369	838	2	Amravati
30	यवतमाळ	17	32,476	1,63,064	1572	1	34,048	1,63,065	0	0	Yavatmal
31	वर्धा	9	23,043	78,536	1200	1,790	24,243	80,326	0	0	Wardha
32	नागपूर	21	87,876	3,30,80,199	11454	5,58,373	99,330	3,36,38,572	888	2,194	Nagpur
33	भंडारा	7	13,087	6,47,630	462	26	13,549	6,47,656	0	0	Bhandara
34	गोदिंया	8	9,481	52,82,049	530	22	10,011	52,82,071	0	0	Gondiya
35	चंद्रपूर	16	22,714	59,15,067	782	402	23,496	59,15,468	0	0	Chandrapur
36	गडचिरोली	10	3,822	8,965	86	0	3,908	8,965	50	66	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**506**	**21,10,690**	**17,81,93,077**	**170045**	**8,60,91,648**	**22,80,735**	**26,42,84,724**	**23,328**	**46,063**	**Maharashtra State**

टीप : आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळतीलच असे नाही. / Note : Figures may not add up to totals due to rounding.

आधार : नोंदणी महानिरिक्षक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे / Source:- Office of the Inspector-General of Registration, Govt. of Maharashtra, Pune.

33. संकिर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 33.7

महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या

Number of Marriages Registered in the State of Maharashtra

(2014-15)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	बृहन्मुंबई विवाह कायदयाखालील Under Mumbai Marriage Act	विशेष विवाह कायदयाखालील Under Special Marriage Act	इतर कायदयाखालील Under Other Act	एकूण Total	Districts
(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई शहर	0	1,662	0	1,662	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	4,710	0	4,710	Mumbai Suburban
3	ठाणे	0	2,739	0	2,739	Thane
4	पालघर	0	0	0	0	Palghar
5	रायगड	0	196	2	198	Raigad
6	रत्नागिरी	0	14	0	14	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	0	42	0	42	Sindhudurg
8	नाशिक	0	316	0	316	Nashik
9	धुळे	0	81	0	81	Dhule
10	नंदुरबार	0	21	0	21	Nandurbar
11	जळगाव	0	324	0	324	Jalgaon
12	अहमदनगर	0	244	0	244	Ahmednagar
13	पुणे	0	4,211	1,999	6,210	Pune
14	सातारा	0	172	0	172	Satara
15	सांगली	0	193	0	193	Sangli
16	सोलापूर	0	247	0	247	Solapur
17	कोल्हापूर	0	189	0	189	Kolhapur
18	औरंगाबाद	0	160	0	160	Aurangabad
19	जालना	0	31	0	31	Jalna
20	परभणी	0	45	0	45	Parbhani
21	हिंगोली	0	0	0	0	Hingoli
22	बीड	0	54	0	54	Beed
23	नांदेड	0	99	0	99	Nanded
24	उस्मानाबाद	0	18	0	18	Osmanabad
25	लातूर	0	49	0	49	Latur
26	बुलढाणा	0	501	0	501	Buldhana
27	अकोला	0	363	0	363	Akola
28	वाशिम	0	0	0	0	Washim
29	अमरावती	0	786	0	786	Amravati
30	यवतमाळ	0	212	0	212	Yavatmal
31	वर्धा	0	79	0	79	Wardha
32	नागपूर	0	1,791	0	1,791	Nagpur
33	भंडारा	0	32	0	32	Bhandara
34	गोदिंया	0	0	0	0	Gondiya
35	चंद्रपूर	0	195	0	195	Chandrapur
36	गडचिरोली	0	4	0	4	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**0**	**19,780**	**2,001**	**21,781**	**Maharashtra State**

आधार : नोंदणी महानिरिक्षक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source:- Office of the Inspector-General of Registration, Govt. of Maharashtra, Pune.